CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ

साप्पोःक् चोꞋमेन् मुन्धुम्

लिम्बू जातिमा कोख-पूजा

बैरागी काइँला

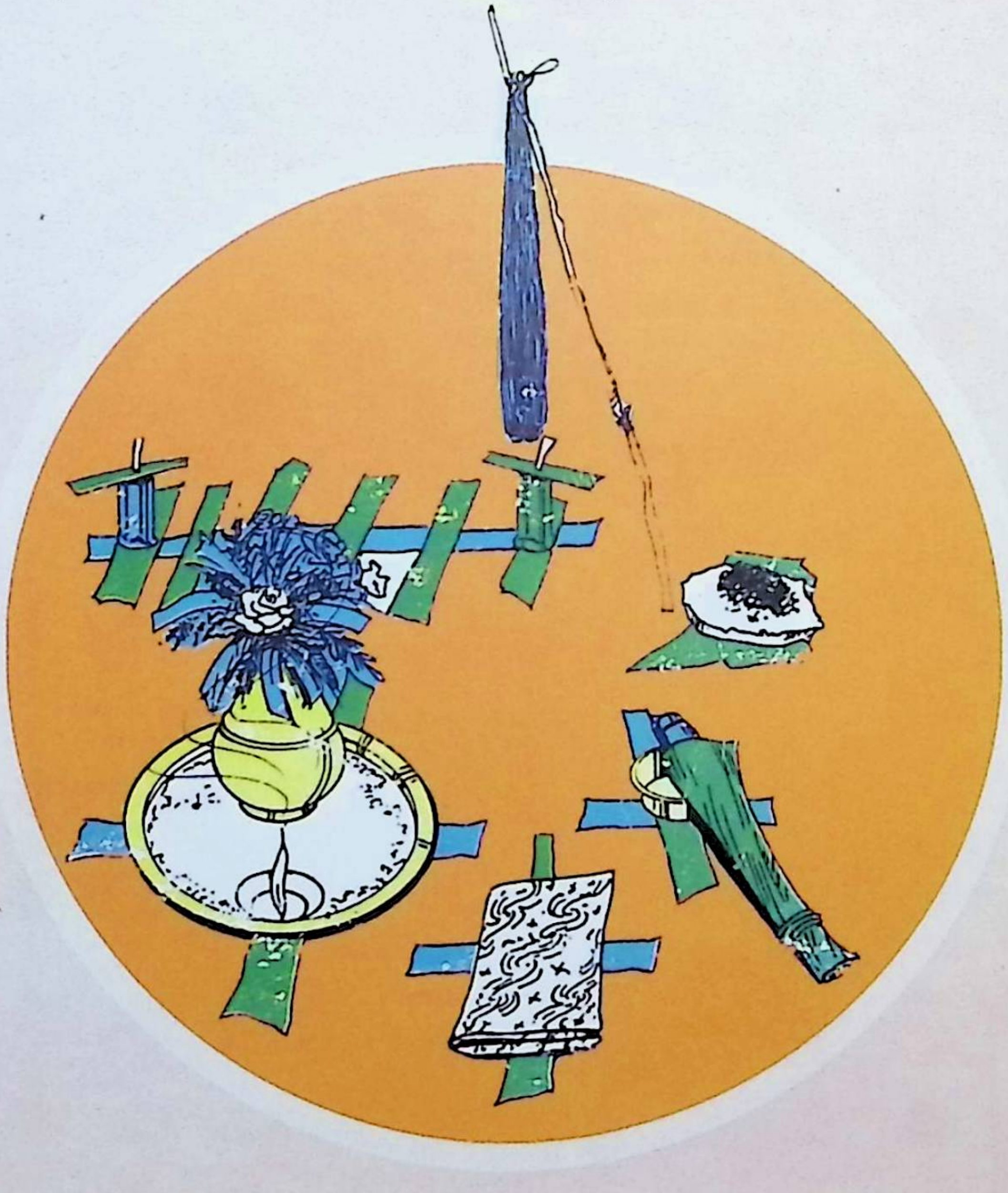

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ

साप्पोःक् चो॒मेन् मुन्धुम्

लिम्बू जातिमा कोखपूजा

सङ्कलन, सम्पादन र अनुवाद
बैरागी काइँला

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
कमलादी, काठमाडौँ

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

साप्पो:क चो?मेन् मुन्धुम

सङ्कलन/सम्पादन र अनुवाद : बैरागी काइँला
प्रकाशक : नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
कमलादी, काठमाडौँ
संस्करण : पहिलो वि.सं. २०४८, भदौ
दोस्रो, वि.सं. २०७९ (६०० प्रति)
सर्वाधिकार : नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
आवरण सज्जा : सीताराम राई
मुद्रण : प्रज्ञा छापाखाना
कमलादी, काठमाडौँ
मूल्य : रु. ५६० ।-

ISBN : 978-9937-781-67-1

SAPPO:K CHO?MEN MUNDHUM : LIMBU JATIMA KOKH-PUJA
by BAIRAGI KAINLA

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

कुलपतिको मन्तव्य

नेपालका भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति तथा ज्ञान-विज्ञानका विविध विधाको अध्ययन, अनुसन्धान एवम् प्रवर्धन गर्दै तत्विषयमा उत्कृष्ट ग्रन्थ प्रकाशन गर्ने अभिप्रायका साथ वि.सं. २०१४ मा स्थापित नेपाल एकेडेमीले क्रमशः रोयल नेपाल एकेडेमी र नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका नामबाट विकसित हुँदै आफूले राज्यबाट प्राप्त गरेको उत्तरदायित्वलाई गहनतापूर्वक वहन गर्दै आएको कुरा सबैलाई अवगत भएकै छ। २०६२/०६३ को जनआन्दोलनपछि साबिकको नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानबाट ललित कला एवम् नाट्य-सङ्गीत विधालाई छुट्याई छुट्टाछुट्टै प्रज्ञा-प्रतिष्ठान गठन गरिएको र नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ऐन २०६४ ले नेपालका भाषा, साहित्य, संस्कृति, सामाजिक शास्त्र र दर्शनको अध्ययन, अनुसन्धानमार्फत प्रवर्धन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गर्दै वर्तमान नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान गठन गरेको हो। यस अर्थमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको गठनदेखिकै विरासत ग्रहण गर्दै हाल आफूले पाएका कार्यक्षेत्रमा यो प्रज्ञा-प्रतिष्ठान कार्यरत छ।

भाषा, साहित्य, संस्कृति, धर्म, दर्शन, सामाजिक शास्त्र आदि क्षेत्रमा रहेको मुलुकको विविधतालाई सम्बोधन गर्दै यस्तो विविधताभित्र रहेको एकतालाई अझ समृद्ध पार्ने क्रममा नेपालका प्राज्ञिक जगत्का समग्र विज्ञहरूलाई समेट्दै अघि बढ्न हामी कटिबद्ध छौँ। देशभित्र र बाहिर रहेका समग्र नेपाली स्रष्टाको छाता भई उनीहरूको ज्ञान र सिपलाई अधिकतम प्रयोग गर्दै उनीहरूलाई प्राज्ञिक स्थान प्रदान गर्न प्रज्ञा-प्रतिष्ठान कटिबद्ध छ। यसरी राष्ट्रिय रूपमा समग्र नेपालीहरूको साझा प्राज्ञिक थलो बनाउने लक्ष्यका साथ नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका नीति र कार्यक्रम रहने गरेका छन्।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

यसका अतिरिक्त अन्तर्राष्ट्रिय जगत्मा स्थापित समान प्रकृतिका प्राज्ञिक संस्थाहरूसँग संस्थागत समभ्रदारी बढाउँदै प्राज्ञिक आदान-प्रदानमार्फत नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको अन्तर्राष्ट्रिय छवि निर्माण गर्न पनि हामी प्रतिबद्ध छौँ। यसरी स्पष्ट राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय छवि भएको प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका रूपमा नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानलाई विकसित गर्ने हाम्रो प्रयासलाई सार्थक बनाउन सरोकारवाला समग्र प्राज्ञहरूको सहयोगको आवश्यकता हामीले महसुस गरेका छौँ। यसरी नेपालभित्र र बाहिर पनि गोष्ठी, सेमिनार, सभा, सम्मेलन, अध्ययन, अनुसन्धान एवम् ग्रन्थ प्रकाशनसहित अनुवादमार्फत ज्ञान र सृजनाको आदान-प्रदानमा नै नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान सक्रिय रहने प्रतिबद्धता सरोकारवाला सबै प्राज्ञहरूसँग जाहेर गर्दछौँ।

(गङ्गाप्रसाद उप्रेती)
कुलपति
नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

प्रकाशकीय

भाषा, साहित्य, धर्म, दर्शन, संस्कृति, समाजशास्त्र, ज्ञान-विज्ञान एवम् कला-वास्तुकला आदि नेपाली जनजीवनका विविध पक्षहरूको अध्ययन अनुसन्धानका माध्यमद्वारा सिङ्गो नेपाल राष्ट्रको सुदृढीकरण र समष्टि रूपमा नेपाली राष्ट्रियताको दिगो विकासमा सघाउ पुऱ्याउने पवित्र उद्देश्यबाट अभिप्रेरित भएर नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको स्थापना गरिएको हो। नेपाल राष्ट्रलाई आवश्यक पर्ने प्रज्ञानको पूर्ति गर्ने नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको प्रमुख दायित्व हो। नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान स्थापना कालदेखि नै नेपालको मूर्त-अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाको अध्ययन अनुसन्धानका माध्यमबाट नेपाल राष्ट्रको आवश्यकता परिपूर्ति र विश्वसामु नेपाललाई चिनाउने काममा लागिरहेको छ।

अहिले नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानअन्तर्गत एघारओटा विभाग छन् र ती विभागहरू प्रवचन, गोष्ठी, अनुसन्धान परियोजना तथा पत्रिका एवम् पुस्तक प्रकाशनका माध्यमबाट आआफ्ना क्षेत्रको विषयगत उन्नयनमा लागिरहेका छन्। युगअनुसार नेपालीहरूका बिच आपसी सद्भाव बढाएर नेपालको अस्मितालाई कायम राखिराख्न सघाउ पुऱ्याउने खालको अध्ययन अनुसन्धानमा नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान निरन्तर रूपले अघि बढिरहेको छ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कुलपति तथा आजीवन सदस्यसमेत रहनुभएका वरिष्ठ कवि एव् मुन्धुमविद् श्री बैरागी काइँला 'तिलविक्रम नेम्बाङ'द्वारा तयार पारिएको यो ग्रन्थ दोस्रो संस्करणका रूपमा प्रकाशन भएको छ । लिम्बू जातिमा विद्यमान रहेको एउटा अत्यन्त महत्त्वपूर्ण संस्कार कोखपूजासँग सम्बन्धित यस ग्रन्थबाट सम्बन्धित पक्षले अधिकतम् लाभ हासिल गर्ने कुरामा नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान विश्वस्त छ । म यस ग्रन्थको लागि श्री काइँलाप्रति आभार व्यक्त गर्दछु । कम्प्युटर-कलाका लागि सीताराम राईलगायत प्रकाशनसँग सम्बन्धित सबैलाई धन्यवाद दिन्छु ।

(डा. जगमान गुरुङ)
उपकुलपति
कमलादी, काठमाडौँ

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

कृतज्ञता ज्ञापन

वि.सं. २०४८ मा ने.रा.प्र.प्रले **साप्पोःक् चोꥸमेन् मुन्धुम् : लिम्बू जातिमा कोखपूजा** नामक ग्रन्थ प्रकाशित गरेको थियो । त्यसबखत लिम्बू भाषालाई देवनागरी लिपिमा आलेखन गर्ने पद्धति निर्माण भइसकेको थिएन । ने.प्र.प्र.ले ईमानसिंह चेम्जोङ सम्पादित लिम्बू–नेपाली–अङ्ग्रेजी शब्दकोश (वि.सं. २०१८) लाई परिमार्जित गरी बृहत् शब्दकोश निर्माणका आधारमा सम्पादन गर्ने योजना बनाएपछि लिम्बू भाषालाई देवनागरी लिपिमा आलेखन गर्दा अनुसरण गर्ने केही विधि निर्माण गर्‍यो । शब्दकोशमा प्रविष्टि दिँदा सुरुमा नै सिरिजङ्गा लिपिमा प्रविष्टि राख्ने निर्णयअनुसार वि.सं. २०४८ देखि नै कम्प्युटरमा सिरिजङ्गा लिपि निर्माण गर्ने कार्य प्राविधिकि विज्ञ करुण थापाको सहयोगमा आरम्भ गरियो र वि.सं. २०४९ सालको अन्ततिर सम्पन्न पनि भयो ।

सिरिजङ्गा फन्ट तयार हुनुअघि तथा देवनागरी लिपिमा लिम्बू भाषाका आलेखन कसरी गर्ने भन्ने पद्धति तयार हुनुअघि ने.रा.प्र.प्रले **साप्पोःक् चोꥸमेन् मुन्धुम् : लिम्बू जातिमा कोखपूजा** नामक ग्रन्थ प्रकाशित गरेकाले पाठकका लागि लिम्बू भाषाको ध्वनि सटिक रूपमा लेखन गर्न सकिएको थिएन । लिम्बू भाषाको ध्वनि सटिक रूपमा आलेखन नहुँदा अर्थ लगाइमा कठिनाइ हुन्छ । त्यसैले **साप्पोःक् चोꥸमेन् मुन्धुम् : लिम्बू जातिमा कोखपूजा** नामक ग्रन्थको अर्को संस्करण अवश्यक थियो ।

नेपाल प्रज्ञा–प्रतिष्ठानले अनुसरण गरेको लिम्बू भाषाको आलेखन पद्धतिअनुसार सिरिजङ्गा लिपिमा लिम्बू भाषा र देवनागरी लिपिमा लिम्बू भाषाको आलेखन गरी नेपाली अनुवाद राखेर बृहत् संशोधन र परिमार्जनसहित आज लगभग बत्तिस वर्षपछि नेपाल प्रज्ञा–प्रतिष्ठानबाट नै पुनः यो ग्रन्थ प्रकाशित हुँदै छ ।

यसका लागि नेपाल प्रज्ञा–प्रतिष्ठान, विशेष रूपमा कुलपतिज्यू र सदस्य–सचिवज्यूमा आभारसहित कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । यस कामको समन्वयका लागि प्राज्ञ शशी लुमुम्बू, कम्प्युटर सेटिङ्गमा सहयोग गर्ने सिताराम राई र सुमन राईलाई धन्यवाद दिन्छु ।

– बैरागी काइँला

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

दुई शब्द

संसारमा विविध जातिका आआफ्ना भाषा, संस्कृति तथा संस्कार छन् । मानव इतिहासमा सभ्यता र संस्कृतिको उत्थानमा यी सबैको आआफ्ना महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेका छन् । वर्तमान नेपालको पूर्वी क्षेत्र, जसलाई पल्लोकिरात वा लिम्बुवान पनि भनिन्छ, –मा बसोबास गर्ने किरात लिम्बू जाति भाषा, साहित्य र संस्कृतिको क्षेत्रमा धनी जाति हो । यही लिम्बू जातिको धार्मिक, सांस्कृतिक र सामाजिक चलनको, संस्कारविधिको अध्ययनका क्रममा लेखकले यहाँ कोखपूजा अर्थात् साप्पोःक् चोमेन् (कोखपूजा) को बृहत् प्रस्तुति गर्ने प्रयत्न गरेको छ । लिम्बू जातिमा स्त्रीले गर्भधारण गरेपछि गर्भको रक्षाका लागि पूजा गरिन्छ । यस पूजाको अति नै महत्त्व हुन्छ भन्नेकुरा त यो पूजा गर्नलाई ३ दिनको समय लागेबाट नै प्रस्ट हुन्छ । नेपालका वा संसारका अन्य कुन कुन जातिमा यस प्रकारले गर्भ रक्षाका लागि पूजाको बृहत् अनुष्ठान गरिन्छ खोजेर तुलनात्मक अध्यय हुन सके उत्तम कार्य हुने थियो ।

लिखित रूपमा कुनै शास्त्रको अभावले मुखमुखैबाट फेदाङमा वा माङदेम्बाले यस पूजाको अनुष्ठान सम्पन्न गर्दछन् । यो पूजा गर्दा फेदाङमा वा माङदेम्बा पौवासारताप (पाँचथर) निवासी स्व. रनसेर याङ्देम्बा (नेम्बाङ) ले मुखले फलाकेका मुन्धुम टिपेर (टेप गरेर) तथा अन्य फेदाङमा वा माङदेम्बाहरूले पनि फलाकेको मुन्धुम सुनेर, दाँजीकन यस साप्पोःक् चोमेन् (कोखपूजा) को पाठ यस रूपमा तयार पार्ने काम भएको छ । सङ्क्षिप्तमा परिचयात्मक ढङ्गले नेपाली भाषामा अनुवाद दिएर देवनागरी लिपिमा लिम्बू भाषामा साप्पोःक् चोमेन् (कोखपूजा) को मुन्धुमको मूलपाठ यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ ।

कर्मकाण्डको विधान प्रस्तुत गर्दा तोङ्बा, पेहेङ तथा केराका पातहरू लासोमा कति कति कसरी चाहिने र राख्नुपर्ने छोटकरीमा विवरण दिइएको छ । यसमा त्रुटि धेरै छन्, संशोधन पछि हुने नै छ ।

यस पुस्तकमा वर्णित कोखपूजाको अध्ययनको क्षेत्र पाँचथर जिल्लाको पौवासारताप गा.वि.स.अन्तर्गत सारताप गाउँ हो । यो गाउँ लिम्बू जातिमा नेम्बाङ थरको लिम्बूमा पनि याङ्देम्बा उपथर भएकाहरूको बसोबास भएको गाउँ हो ।
पूजा-अनुष्ठानका मुख्य पुजारी फेदाङमा रनसेर पनि याङ्देम्बा उपथरका नेम्बाङ हुन् । कर्ताको रूपमा रहेकी उपकारी स्त्री, जसको निर्विघ्न प्रसवका लागि यो पूजा-अनुष्ठान गरिएको छ, तिनी याङ्देम्बा उपथरका नेम्बाङसँग विवाह भई आएकी हुन् । अर्को शब्दमा याङ्देम्बा उपथरका नेम्बाङको पत्नी हुन् । यो अध्ययन क्षेत्रको जानकारी यहाँ राख्नुको मुख्य उद्देश्य के हो भने, यही पूजा अन्यत्रका थुम वा गाउँमा सम्पन्न गर्दा खोलानाला, डाँडाकाँडा, पानी-पँधेरा र गाउँकै नाम पनि अर्कै हुन्छन् ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

फेरि पूजा गर्दा पनि विधिवधानमा कतिपय कुराहरू थुमथुमका फेदाङमाले केही फरक गर्न पनि सक्दछन् ।

कुनै निर्दिष्ट अध्ययन क्षेत्रभित्र पारेर प्रस्तुत गरिएको यो कोखपूजाले, तर समग्र लिम्बू जातिकै सामाजिक र सांस्कृतिक परम्पराको अध्ययनको झल्को दिने प्रयत्न गरेको भने निश्चय नै हो । स्व. इमानसिंह चेम्जोङ (वि.स.२०१८) ले "किरात मुन्धुम (किरातको वेद)" मा सङ्क्षिप्तमा यस पूजाको उल्लेख गर्नुभएको छ । काठमाडौंबाट हालै मात्र श्री आसमान सुब्बा (वि.स.२०४५) ले लेखी प्रकाशित गर्नु भएको "किरात धर्म र कर्मसंस्कार विधि" भन्ने पुस्तकमा पनि यसबारेमा सङ्क्षिप्त चर्चा छ ।

लिम्बू जातिको हराउन लागेको धार्मिक, सांस्कृतिक र सामाजिक प्रचलन तथा संस्कारहरूका अध्ययन र संरक्षणमा यसले केही सघाउ पुर्‍याउने छ भन्ने आशा छ ।

अन्त्यमा, अति सतर्क हुँदाहुँदै पनि मुद्राराक्षसले गर्दा अनेक ठाउँमा भुल हुन गएकामा क्षमायाचना गर्दछु । यो पुस्तकको पाण्डुलिपि आद्योपान्त हेरेर आफ्ना अमूल्य सुझाउ दिने प्राज्ञ-परिषद्का सदस्य श्री कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान, मित्र श्री चैतन्यकृष्ण उपाध्यायलाई हार्दिक धन्यवाद र कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । दुई विद्वान् मित्रहरूका सुझाउले नै परिशिष्ट (ख) को मुन्धुममा प्रयुक्त शब्दहरू, शब्दार्थहरू र टिप्पणी तयार गर्ने प्रेरणा पाएँ ।

यो पुस्तकको पाण्डुलिपि अक्षर अक्षर पढी लिम्बू भाषामा अनेक सुधार, अनुवादमा सहयोग र अमूल्य सुझाउ दिनुहुने सिक्किम (भारत) निवासी लिम्बू भाषाका विद्वान् र विशेषज्ञ मुरिङला, बी. बी. सुब्बाको भने चीर ऋणि रहने छु । पाण्डुलिपि तयार पार्न सहयोग गर्ने लिम्बू भाषा र साहित्यका विद्वान् लेखक बिरही काइँला, भानिज रामराज आङदेम्बेलाई पनि धन्यवाद दिनै पर्छ । यो पाण्डुलिपि टाइप गरिदिने साहिला लामा तथा फोटोकपी तयार गर्ने काममा सहयोग गर्ने विजयकुमार महर्जनलाई पनि हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

बैरागी काइँला
२०४८

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

विषयसूची

विषयप्रवेश	१
लेखनपद्धति	२०
साप्पोःक् चोऽमे़न् मुन्धुम् : लिम्बू जातिमा कोखपूजा	२४
कुदाप् माङ्खमा	२५
सिरिङ्माको पूजा	२९
वाजमाको पूजा	४५
तक्सङ्बाको पूजा	५५
तेन्छामा-खन्जमाको पूजा	६३
युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो	८४
हिम साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो	१३३
थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो	२१५
आप्चारा पक्चानाको साम्माङ माङ्घो	२६७
वागङ्मा साम्पाङ माङ्घो	२८१
माङ्गे़न्ना माङ्घो	२८१
परिशिष्ट (क) : पूजाका विधि र विधान (सामासरजाम)	३२०
परिशिष्ट (ख) : शब्द, शब्दार्थ र टिप्पणी	३२५

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

विषयप्रवेश

संसारमा विविध जाति र जनजातिका आफ्ना बोली, भाषा, साहित्य, संस्कृति, धर्म र सभ्यता छन् । आधुनिक संसारमा तर यी जाति र तिनका परम्परा विजातीय प्रभावबाट अप्रभावित निक्खर चोखो भने रहन सकेका छैनन् । तथापि रूढिगत चलेका कतिपय संस्कार र परम्परा, रीति र रिवाजहरू भने समयको परिवर्तनबाट अप्रभावित रही आएका छन् ।

वर्तमान नेपाल देशको पूर्वी पहाडमा सदियौँदेखि बसोबास गर्ने जातिहरूमा राई (खम्बु), याक्खा र लिम्बू नै प्रमुख हुन् । आफूलाई यिनीहरूमध्ये कतिपयले हिजोआज नतृत्वशास्त्रमा मङ्गोल भनिने मानववंशका हौं भन्न रुचाउँछन् । तर, इमानसिंह चेम्जोङ (चेम्जोङ, १९६७) का मतमा यस भूभागमा क्रमसः खाम्बोङ्बा (भूमिपुत्र), ताङसाक्था (मङ्गोल) र मुनाफेन (चिनिया मूल) का जाति आए । यिनैका रक्त सम्मिश्रणबाट कालान्तरमा किरात (राई, याक्खा र लिम्बू) जातिको एक नयाँ जातिको जन्म भयो ।

भाषाका दृष्टिले किरातहरूले भोट-बर्मेली परिवारका भाषा बोल्दछन । किरात भाषाहरूमा लिम्बू भाषा सार्वनामिक भाषा हो । किरात राई भाषाहरूमा बान्तावा भाषा पनि सार्वनामिक भाषा हो (डा. नोबलकिसोर राईसँग बातचितको आधारमा) भनिन्छ ।

कोखपूजा अर्थात् साप्पोःक् चोʔमेन्

लिम्बू जातिमा प्रचलित सामाजिक-धार्मिक प्रचलनको अध्ययनका क्रममा **साप्पोःक् चोʔमेन् (कोखपूजा)** अर्थात् गर्भको रक्षा, सुरक्षित प्रसूति, जन्मिने शिशु र जन्मदिने आमा (स्त्री) को रक्षाको पूजाको चर्चा प्रस्तुत गरिएको छ । गर्भ रहेपछि गर्भवती स्त्री स्वयम् प्रमुख उपकारी वा कर्ता वा अनुष्ठानकर्त्री भएर आफ्ना गर्भको रक्षा र निर्विघ्न जायजन्म होस् भनेर देवीदेवतालाई पुकाररिने पूजा नै **साप्पोःक् चोʔमेन् (कोखपूजा)** वा शाब्दिक अर्थमा भुँडीको पूजा हो ।

आदिकालमा रगतद्वारा साइनो-सम्बन्ध वा हाडनाताको स्पष्ट र निर्दिष्ट सामाजिक सम्बन्धको व्यवस्था नहुँदै, शैशवको सानो भन्ज्याङ काटेर किशोर वयमा टेक्न पुगेका चेली-माइतीले फुलेका फूल मन पराउन थालेर, फूल साटासाट गर्ने, फूलले हानाहान गर्ने बैंसको प्रभाव र यौनकामनाको भावनाले वशीभूत भएपछि नै प्रतिफलमा जीवनभरलाई तिनीहरूले रिस, इबी, आँखी र डाही पाएर अनन्त त्रासदीमा मान्छेले बाँच्नुपरेको कथा किरात लिम्बू जातिको मुन्धुममा वर्णित छ ।

लिम्बू जातिमा स्त्री गर्भवती भएपछि गर्भवतीले भिरपहरा नचढ्नु, रुख नचढ्नु, जँघार वा खोलानाला ननाघ्नु, गाईवस्तु बाँध्ने दाम्लो ननाघ्नु, बाँसको तामा नकाट्नु, जस्ता अनेकन् निषेधका रूढिहरूले धार्मिक-सांस्कृतिक-सामाजिक संस्कार र अनुष्ठानका रूपमा उतिबेलैदेखि गर्भका सन्तानसँगै जन्मेर हुर्केका होलान् । यस्तो निषेध स्त्रीका लागि मात्र नभएर पुरुषका लागि पनि हुन्छन् ।

आसमान सुब्बा (वि.स. २०४५) लेख्नुहुन्छ- "गर्भवती अवस्थामा कुनै जन्तु बाँधिराखेको अवस्थामा त्यो दाम्लो नाघ्दैन । जुनसुकै फलफूल राम्रो नफुली नपाकी खान हुँदैन, खाँदैन । कुनै जन्तु काटमार गर्नु गराउनु र काटेको, मारेकोसमेत हेर्दैन ता कि त्यो जन्तु काटेर मर्दा जुन गतिले मर्छ त्यसै सकलको जन्मन्छ । एवम् रितले सुनचाँदी पगालेको हेर्नुहुँदैन । बाँसको टुसा त जबसम्म जन्माउने उमेर रहन्छ, तबसम्म कुनै टुसा नभाँच्ने प्रचलन अद्यापि पाइन्छ ।"३

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

के विश्वास गरिन्छ भने यो **साप्पोःक् चोʔमेन्** (कोखपूजा) गरेपछि निर्विघ्न प्रसूति मात्र होइन, गर्भपात, प्रसूतिकालमा गर्भवतीको अकाल मृत्यु तथा शिशुलाई बालमृत्युबाट पनि बचाउन सकिन्छ ।

यो पूजाको अनुष्ठान गर्ने उचित समय भने गर्भ रहेको नवौं महिनाभित्र नै हो । कुनै विशेष कारणले यस अवधिभित्र नै यो अनुष्ठान सम्पन्न गर्न नसकेमा नानी जन्मिएर पनि, पछिबाट समेत गर्ने चलन छ भनिन्छ तर यो कोखपूजा अघि होस्, कि पछि होस् गर्नु अनिवार्य हुन्छ ।

धार्मिक र सामाजिक संस्कारको लिखित विधान नभएकाले कति कालदेखि श्रुतिपरम्परामा मुन्धुम जीवित छ भन्नु सहज छैन । स्थान र कालविशेषमा संस्कारको विधिमा देखापरेका भिन्नता र विविधतामा माथिको कारण पनि प्रमुख छ । लिम्बू जातिभित्र महागुरु फाल्गुनन्द (वि.स. १९४२-२००५) को अवतरणपश्चात् संस्कारविधिमा ठूलो परिवर्तन आउनुका साथै आफ्ना भाषा र लिपिमा संस्कार विधिहरू लिपिबद्ध (बैरागी काइँला, वि.स. २०४७) गर्ने कार्य पनि आरम्भ भयो । महागुरुका अनन्य चेला याम्बोङ (इम्बुङ) निवासी रनधोज नेम्बाङ (वि.स. १९७४।९।१९ -२०१८।८।२१) ले लिपिबद्धगरेका अनेक पुस्तकहरूमा "साम्माङ च्याङ अर्थात् नौ ग्रह शान्तिको पुस्तक" पनि एक हो, जो अति महत्त्वपूर्ण छ । इमानसिंह चेम्जोङले अत्यन्त मिहिनेत गरेर दीर्घ खोजपश्चात् "किरात मुन्धुम् (किरातको वेद)" वि.स. २०१८ (सन् १९६१) सालमा छापी प्रकाशित गरे । वि.स. २०४५ मा काठमाडौँबाट आसमान सुब्बाले "किरात साम्यो नु येत्छाम्थिम् (किरात धर्म र कर्मसंस्कार)" नामक पुस्तक लेखी प्रकाशित गरे । भारतको बिरही काइँलाको सम्पादनमा दार्जिलिङको मिरिकबाट सन् १९८९ मा आङलाबाङ, धनबहादुर खेवा, लिम्बू लिखित "किरातपरम्परा : लिम्बू रीतिथिति र संस्कृति" प्रकाशित भएको छ ।

लिम्बू जातिमा प्रचलित पूजाहरूमा ठूला पूजाहरू अमध्येमा साप्पोःक् चोʔमेन् (कोखपूजा) पनि पर्दछ । यो पूजाको अनुष्ठानमा समय र सामग्री पनि धेरै चाहिन्छ । तीनराते पूजाहरूमा एक मानिन्छ यसलाई । प्रथम दुई दिनका पूजाहरू घरबाहिर नै गरिन्छन् । अन्तिम दिन अर्थात् तेस्रो दिनको माङ्गेन्ना पूजा साँझ पारेर घरभित्र गरिन्छ । ध्यानमा राख्नुपर्ने के कुरा छ भने साप्पोःक् चोमेन्को पूजा गर्दा मात्र युमा साम्माङ, थेबा साम्माङ र हिम् साम्माङका पूजा पनि घरबाहिर नै गरिन्छन् ।

पहिलो दिनको कार्यक्रम

पहिलो दिनको कार्यक्रमलाई विभिन्न २ चरणमा बाँड्न सकिन्छ, जस्तै :

१. वाचा बाँध्ने (पाःत्चा खेङ्मा) विधि (कतिले मʔवा वादेːम्मा पनि भन्दछन्)
२. कुदाप मन्साउने पूजा : विधि र विधान
३. मुख्य पूजा । मुख्य पूजाको पनि दुई खण्ड हुन्छन् : (१) पाङ्फे चम्मा र (२) घरका देवताहरूमा (क) युमा साम्माङ, (ख) हिम् साम्माङ र (ग) थेबा साम्माङका पूजा ।

पूजाविधि

पहिलो दिन सर्वप्रथम कुदाप साम्माङहरूको पूजा गरिन्छ । यसका लागि घरदेखि निकै टाडा पाखाबारी वा वनमा सफा ठाउँ रोजेर सुग्घर सफा गरीकन भुईं ताछेर, बढारेर, माटो सम्याएर पूजास्थान (थान) को निर्माण निम्नानुसार गरिन्छ ।

१. कुदापको पूजाका लागि माटो सम्याएर ढिस्कनाझैं अलि अग्लो उचालेर लहरै थानहरूको थापना गरिन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

२. कुदापको पूजापछि मुख्य पूजा (मुख्य देवीदेवताहरूको पूजा) आरम्भ गर्न अघि "पाङ्फे चम्मा"को विधान पूरा गर्नुपर्दछ ।

३. मुख्य पूजा तब सुरु हुन्छ । सफा गरेको स्थानमा माटो सम्याई लहरै एक तलाको साङबे (टाँडमाथि थान) मन्दिरझैँ थान बनाइन्छ । टाँड पारेर नयाँ भाटा खिपेर तला छापेको माथि कोठा छुट्याई युमा साम्माङ, हिम् साम्माङ र थेबा साम्माङको अलग अलग कोठा बारेको, हेर्दा एउटै टाँड देखिने लहरे साङ्बे तयार भएपछि पूजाविधि सुरु हुन्छ । घरका देवीदेवताको पूजा गर्दा सधैँ युमा साम्माङकै पूजा सबैभन्दा पहिले गर्ने चलन छ । सबैको पूजा क्रमसँग गरी सकेपछि थान विसर्जन गरिन्छ ।

(क) बाचा बाँध्ने मन्त्र र विधि (पाःत्चा खेङ्मा)

कुनै पनि प्रकारको ठुलो, सानो पूजा गर्दा पूजाविधि सुरु गर्नअघि बाचा बाँध्ने (पाःत्चा खेङ्मा) विधि अथवा नराम्रा भूतप्रेत, डङ्किनीहरूलाई पूजास्थलमा आउन नदिनाका लागि चारैसुर बाँध्ने अथवा चारैसुरका बाटाहरू छेक्ने काम गरिन्छ । माङ्देम्बा वा फेदाङ्माहरूले पूजास्थल तयार गरेर थान थापनाहरू गरी सकेर सो स्थानको चारैसुर वा किल्ला मन्त्रले बाँधेर पूजा आदि सुरु गर्दछन् । पूजास्थल वा पूजाको अनुष्ठानमा नराम्रा डङ्किनी, भूतप्रेत, हंस, आत्माहरूको आँखा नलागोस्, डाही नलागोस्, कुनै प्रकारको विग्रह नपरोस् भन्दै चारैतिर अछेताले हान्दै फलाक्नुपर्दछ । चिलदेव, बिरालोदेव आदिले कुनै प्रकारले हानि गर्न नसकुन् भन्दै पुजारीले चारैकिल्ला बाँधेको छु भन्दै अछेता छर्दै फलाक्नुपर्दछ । उपकारीहरूका गाउँघर, शरीर तथा उनका येबो-मैनाम (सट्टामा प्रयोग गरिने प्रतीक चिह्न) लाई सबै नराम्रा देवीदेवताहरूबाट सुरक्षित गर्नु मन्त्रले बाँधेको छु भनी फलाक्दै चारै कुनामा अछेता छर्दै वाचा बाँध्ने विधि समाप्त गरिन्छ ।

(ख) कुदाप मन्साउने पूजा : विधि र विधान

वाचा बाँध्ने विधि सम्पन्न गरेर घरदेखि निकै टाढा पाखाबारी वा वनमा नराम्रा डङ्किनी र अनिष्टकारी देवीदेवता आदिलाई मन्साउने पूजा गरिन्छ । यी नराम्रा जङ्गली देवीदेवताहरूलाई समष्टिमा कुदाप भनिन्छ । उक्त अवसरमा पुजिने कुदाप निम्नानुसारका हुन्छन् :

१. सिरिङ्मा
२. तेन्छामा
३. खन्जमा (खजमा)
४. वाजमा (वजमा)
५. तक्सङ्बा

वनका देवीदेवताहरू जसले घरगृहस्थीलाई पिर, दुःख, कष्ट दिन्छन्, कुदाप अथवा वनका सिकारी देवीदेवता भनिन्छन् । लिम्बू जातिमा कुदाप भनिएकालाई धामीझाँक्रीले लाप्चे सिकारी, बिजुवानी, वनको सिकारी आदि विभिन्न नामले पुकार्दछन् ।

हज्सन पाण्डुलिपि, भोल्युम ८५, फेदाङबाको लम्बर ५ (१-४२) का अनुसार तक्सङ्बाको स्वास्नी भनेको कुम्रेक (देसान) हो । माटो केही उठाएर हाँचो ढिस्कना लामो तेर्सो सम्याईकन माथि लेखिएजस्तो क्रमैसँग यिनको पूजा गरिन्छ, तथापि तेन्छामा र खन्जमा (खजमा) को भने युगल पूजा हुन्छ र अन्तमा वाजमाको पूजा गर्नुअघि तक्सङ्बाको पूजा गरिन्छ । स्थानविशेष र फेदाङ्मा अनुसार कतिले

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu
फाक्मुरा, वगङमा र मिसेःक्को पनि पूजा गर्दछन् । सबैलाई केराको पात- २/२ जोर चित पारेर बायाँबाट लहरै राखी आसन दिनुपर्छ । तक्सङबालाई भने तोङ्बा दिनुपर्छ । त्यसबाहेक तक्सङबालाई १ ओटा कुखुराको बास्ने भाले नै भोग दिनुपर्छ, अन्डा पर्दैन । अरू अरूलाई १/१ जोर भालेपोथी कुखुरा (ससाना भए पनि हुन्छ), १/१ जोरका दरले अन्डा दिनुपर्छ । भोग दिइएका कुखुराका प्वाँख उखेलेर मात्र चढाउनु पर्छ । भोग दिएका कुखुराका टाउकाहरू चढाउनुपर्छ । अन्डा खुकुरीले ठुङेर चढाउनुपर्छ । तर वाजमा (वजमा) लाई भने लाम्चो खालको ढुङ्गा ठड्याएर थान थापना गर्नुपर्छ र लिङ्गो (याग्राङ्सिङ) १ जोडी गाडिदिनुपर्छ । भोग दिइएका कुखुराका आन्द्राहरू लिङ्गोमा ध्वजा टाँगेझैँ टाँगी चढाउनुपर्दछ ।

पूजा सकेर थानहरू विसर्जन गरेपछि भोग दिइएका जिवात वा अन्डाहरू प्रसादका रूपमा खाइन्छ तर वाजमा (वजमा) भनेको बिजुवानीलाई चढाएको भोगने रोगी, निम्सरो र स्त्रीजातिले नखानु भनिन्छ । कुदापको पूजा सकेर घर आउँदा र घरभित्र प्रवेश गर्नुअघि बलेको अगुल्टो टेकेर मात्रै पस्नुपर्दछ ।

(ग) कुदाप (मन्साउने) को पूजा : विधि र विधान

१. सिरिङ्मा

(क) थान थापना गर्ने । थापना गरिएको थानमा सामा-सर्जाम पुगेपछि पूजा सुरु गरिन्छ ।

(ख) पूजा सुरु गर्दा देवीदेवतालाई आह्वान गरेकोझैँ पुकार गरिन्छ । जस्तैः

(ग) आह्वान

. . . पृथ्वी, आकाश, जल, थल, हावाबतास सबै अदृश्य भइसके । उत्तरको भोट र महाचीन, दक्षिणको तराई, मधेस, नदीनाला र सागरहरू पनि दृष्टिबाट अब ओझेल भइसके । फक्ताङलुङ, केवालुङ, सेन्छेन्लुङ, वाधिन्लुङ, चम्फत्लुङझैँ पवित्र हिमाल पर्वतहरू पनि अदृश्य भइसके । जलचर, थलचर, वनस्पति, पशु र पन्छीहरू, तथा तरुनी र तन्नेरीहरू सबै दृष्टिबाट ओझेल भइसके है । ठुलो साँझ भइसकेको छ, आकाशमा चारैतिर ताराहरू झलमल्ल उदाइसकेका छन् । अहो, यो मध्यरातको प्रहर नै त तिम्रो (देवीदेवताहरूको) जाग्ने, डुलिखाने, चलिखाने ठिक समय हो । ठिक यसै बखत पारेर रातोमाटो सम्याएर, सफासुग्घर पारेर, लिपेर तिमीलाई थानमान दिएको छु । केराका पात ओछ्याएर आसन वा थान (लासो) दिएको छु । फूलका कलशहरू, दियोबत्तीहरू दिएको छु । यस थानमा आई बसिदिनू है, पूजाअर्चना थापिदिनू है ।

(घ) सरिङ्मो स्तुति र पुकार

यसरी माथि (ग) भनिएअनुसार देवीदेवताहरूलाई आह्वान गरेर थानमा राखेपछि अभीष्टको प्राप्तिको निमित्त पूजा सुरु गर्दा सम्बन्धित देवीदेवताको स्तुति गर्ने र पुकार गर्ने गरिन्छ । जस्तै : आदौमा तिमी (सिरिङमा) नेखोलुलु भन्ने स्थानमा उत्पन्न भयौ अनि त्यस स्थानबाट हिमाल नाघेर दक्षिण दिशा आउँदा फक्ताङलुङ, केवालुङ, सेन्छेन्लुङ, वाधिन्लुङ, चम्फत्लुङझैँ पवित्र हिमाल पर्वतहरू हुँदै झऱ्यौ । डाँडाकाँडा, खोलानाला, र नाघीहरू नाघेर मानिसहरूले आवाद गरेको ठाउँहरू कता छन् भनेर खोज्दै आफ्ना नातागोता पहिल्याउँदै, दाजुभाइ खोज्दै लिम्बू जातिहरूले ढाकेको यस भेकमा झऱ्यौ । तिमी आउँदा आगो लागेको झैँ, डढेलो लागेको झैँ चारैतिर हुँदा हाम्रा पुर्खाहरूमा कुनै हाम्रा प्रथम प्रथम प्रकट भएका देवता आगोको

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ज्वालाझैं रापिलो आएछन् भनेर मान्छे (लिम्बू जाति) ले तिम्रो अभ्यर्थना र पूजा गरेछन् । कुखुराको डिम्बा र कुखुराकै भोग दिएर पूजा गरेछन् ।

यही चलनले आज पनि तिम्रो पूजाप्रार्थना गरेको छु । तिम्रै दरसन्तानमा यो उपकारी (फलानी) ले जो (फलाना) गाउँको (फलाना) थरगोत्र (फलाना) को सँग बिहेबारी भई आएकाले आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले निर्विघ्न प्रसूति होओस् भनी तिम्रो सेवामा फेदाङ्मा मलाई (फलाना) पठाएकीले हात जोडी विनम्रताले प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । (फलानी) को हराएको सातो र हंस छोडिदेऊ । सट्टामा बरु चढाइएका अन्डा र कुखुरा खाऊ । कल्याण गर । . . . . इत्यादि भन्दै स्तुति र पुकार गरिन्छ ।

२. **तेन्छामा र खन्जमा**

(क) थान थापना गर्ने : माथि सिरिङमाको (क) जस्तै गर्ने ।
(ख) माथि सिरिङमाको (ख) जस्तै गर्ने ।
(ग) आह्वान : माथि सिरिङमाको (ग) जस्तै गर्ने ।
(घ) तेन्छामा र खन्जमाको स्तुति र पुकार

ऋतुपरिवर्तनमा घामझैं कहिले उँभो आएर पृथ्वीको धनी हुने, हे उँभौलीको देउता तेन्छामा । त्यसरी नै कहिले उँधो औलमधेस झरेर पृथ्वीकै धनी हुने, हे उँधौलीका देउता खन्जमा, आज तिमीहरूको पुकार गर्दै छु ।

यो उपकारी (फलानी) ले जो (फलाना) गाउँको (फलाना (थरगोत्र) सँग बिहेबारी भई आएकीले आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले निर्विघ्न प्रसूति हओस् भनी तिम्रो सेवामा फेदाङ्मा (फलाना) मलाई पठाएकीले हात जोडी प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । (फलानी) को हराएको सातो र हंस छोडिदेऊ । सट्टामा चढाएको अन्डा र कुखुराहरूको भोग खाऊ । कल्याण गर । . . . इत्यादि भन्दै स्तुंति र पुकार गरिन्छ ।

३. **तक्सङ्बा : वनको सिकारीको पूजा**

(क) थान थापना गर्ने : माथि सिरिङमाको (क) जस्तै गर्ने ।
(ख) आह्वान : माथि सिरिङमाको (ख) जस्तै गर्ने ।
(ग) माथि सिरिङमाको (ग) जस्तै गर्ने
(घ) तक्सङ्बाको स्तुति र पुकार

. . . . तिमी त वनजङ्गलका धनी हौ । जङ्गल र वनपाखामा सिकार गरी खेलीखाई हिंड्छौ । मालिङ्गो घारीमा टुसाहरू भाँच्दै पड्काउँदै हिंड्छौ । निगालो, देवनिगालोका अटव्य घारीमा. खेल्दै बस्छौ । त्यही मालिङ्गोको चोया काढेर साप्तु (साप्तोक) बुनेर जाँड पकाई त्यसमा राखेर खाने हे वनका सिकारी देवता । तिमीलाई नमस्कार छ ।

यो उपकारी (फलानी) तिम्रै सन्तति हो । यो (फलानी) ले (फलाना) थरगोत्रका (फलाना) सँग बिहेबारी भई आएकीले आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले, निर्विघ्न प्रसूति हओस् भनी तिम्रो सेवामा फेदाङ्मा (फलाना) मलाई पठाएकीले हात जोडी प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । (फलानी) को हराएको सातो र हंस छोडिदेउ । सट्टामा चढाएको अन्डा र कुखुराहरूको भोग आऊ । कल्याण गर । हे वनका सिकारी देवता । तिमी भिरका धनी र पहराका देवता हौ । रूखपात र वनजङ्गलका मालिक हौ । खोलानालाका

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

देवता हौ । तिम्रा सन्तान रुख चढ्दा नलड्डुन्, पहरामा हिँड्दा नलड्डून्, खोला तर्दा नबगुन् । आशिष देऊ , जीवनदान देऊ । . . इत्यादि भन्दै स्तुति र पुकार गरिन्छ ।

४. वाजमा (वजमा) : बिजुवानी सिकारीको पूजा

(क) थान थापना गर्ने : माथि सिरिङमाको (क) जस्तै गर्ने ।
(ख) आह्वान : माथि सिरिङमाको (ख) जस्तै गर्ने ।
(ग) माथि सिरिङमाको (ग) जस्तै गर्ने
(घ) वाजमाको स्तुति र पुकार

. . . . हे वाजमा । तिमी त बिजुवानी हौ । तिम्रो उत्पत्ति मा भएको हो । आफ्नो उत्पत्तिको अवस्थलबाट डुल्दै खेल्दै तिमी हिमाल नाघेर दक्खिनमा मान्छे (लिम्बू जाति) मा आफ्ना नातागोता खोज्दै आयौ । तिमी येबाहरूले पुजी आएका, मानी आएका बिजुवानी देवी हौ । पूर्वका हुन् या पश्चिमका, उत्तरका हुन् कि दक्खिनका, सबै येबाहरूको गुरु तिमी नै हौ । हिमाल नाघेर फक्ताङलुङ, केवालुङ हुँदै दक्खिन आएकी र हाम्रा बिचमा पुजिएकी देवी हौ । तिमी भनेकी लामो जामा लाएर र बज्ने चाँपको माला (घन्टीको माला) भिरेर, खुट्टामा छिङ्छिङ् बज्ने घुङ्घुरू लाएर ढोल बजाउँदै, थाल ठटाउँदै याग्राङसिङ (थानमा गाडेको लिङ्गो) वरिपरि नाच्दै हिँड्ने हौ । तिम्रो सेवा गर्दछु । यो उपकारी (फलानी) तिम्रै सन्तति हो । यो (फलानी) ले (फलाना) थरगोत्रका (फलाना) सँग बिहेबारी भई आएकीले आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले, निर्विघ्न प्रसूति होस् भनी तिम्रो सेवामा फेदाङ्मा (फलाना) मलाई पठाएकीले हात जोडी प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । (फलानी) को हराएको सातो र हंस छोडिदेउ । सट्टामा चढाएको अन्डा र कुखुराहरूको भोग आऊ । कल्याण गर । . . . इत्यादि भनेर स्तुति र पुकार गरिन्छ । यसरी पहिलो दिनको पहिलो खण्डको कार्यक्रम सकिन्छ । पहिलो दिनको दोस्रो खण्डको कार्यक्रमलाई दुई चरणमा बाँड्न सकिन्छ, जस्तै :

१. पाङ्फे चम्मा अथवा वाचा हम्मा
२. घरको मुख्य देवीदेवताहरूका पूजाअनुष्ठान, जस्तै :
   (क) युमा साम्माङको पूजाअनुष्ठान
   (ख) हिम् साम्माङको पूजाअनुष्ठान, र
   (ग) थेबा साम्माङको पूजाअनुष्ठान

१. पाङ्फे चम्मा अथवा वाचा हम्मा

पूजाको आरम्भमा मन्साइने नराम्रा देवीदेवताहरूलाई खुसी पारेर तिनको बाटो छेकिन्छ । अब पूजाको मुख्य भाग जसलाई पूर्वाङ्ग भन्दा हुन्छ, सुरु हुन्छ । मुख्य पूजा सुरु गर्नु अगाडि भेला भएका भद्रभलादमी, पञ्च, दाजुभाइ र इष्टमित्रहरूलाई साक्षी राखेर अघिबाट कुनै प्रकारको वाचाबन्धन गरेको भए, ती वाचाबन्धन खोल्नुपर्छ । त्यसैले यसलाई पाःत्चा (वाचा) हम्मा पनि भनिएको हो । उपस्थित सबैलाई पूजा गर्नाका कारण र उद्देश्य बताउने काम र यस काममा उनीहरूको आशीर्वाद र सहमति मागिन्छ । यसकारणले यसलाई पाङ्फे चम्मा अर्थात् विषयप्रवेश पनि भनिएको हो ।

फेदाङ्माले सोधी खोजी गरीकन सबै कुरा भन्दछ । सोध्नु पनि पर्छ र उपस्थित अन्यले हो भने हो, नत्र होइन, जे हो जानेको भनिदिएर सबै वाचाबन्धनहरूबाट उपकारीलाई मुक्त गरीकन उपकारीले गरेको यस पूजाअनुष्ठान सफल होस् भन्दछ । फेदाङ्माले उपस्थित भद्रभलादमी, पञ्च, दाजुभाइ र

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

इष्टमित्रहरूलाई भन्छन् . . . परम्परागत रूपमा हिजोदेखि नै हामीले गरी ल्याएकाले आज मिति वि.सं. . . साल, . . महिना, . . गते, . . वारका दिन भद्रभलाद्मी, पञ्च, दाजुभाइ र इष्टमित्रहरूलाई भेला गराई उपकारी आयुष्मती (फलानी) ले यो पूजा गर्ने मन गरेकीले आज सबैको सन्मुख म भन्दै छु . . . उसको यस्तो विचार वा हाम्रा आशिष वचनहरू आकाशबाट परेको पानीले नबगावस्, खोलाले पनि बगाई नलैजाओस् है। डाँडोहरूले नथुनोस्, पहाडहरूले छेकेर राख्न नसकोस् है। भन्ज्याङहरूले नरोकोस्, देउरालीहरूले छेकेर राख्न नसकोस्। यसरी हामीले हातहातले त्यस्ता राम्रा वचनहरू थाप्यौँ है।

हिजो (फलाना) को स्वास्नी यो (फलानी) ले आफ्ना आमाबाबु, वा सासु-ससुराका तर्फबाट दाजुभाइ वा माइतीका तर्फबाट आफ्नै वाचा-बन्धन वा भाकल गरी रोकिएका बाटाहरू छन् भने आज सबै वाचा-बन्धनहरू खोली दिएको छु . . . सबै खुल्यो। कि खुलेन ? फेदाङमाले उपस्थित भद्रभलाद्मी, पञ्च, दाजुभाइ र इष्टमित्रहरूलाई सोध्नुपर्छ। उनीहरूले एकस्वरमा जवाफ दिनुपर्छ . . . खुल्यो है, खुल्यो है।

आज १७ थुमका १० लिम्बूहरूले मानी आएका चलनअनुसार आज चन्द्र-सूर्य साक्षी राखी पितापुर्खादेखि . . . बाँधेका वाचाबन्धनहरू हामीले फुकाएकोलाई खोलानालाहरूले बगाई लैजाओस्, लैजाओस् है। उपस्थित भद्रभलाद्मी, पञ्च, दाजुभाइ र इष्टमित्रहरूले एकस्वरमा जवाफ दिनुपर्छ . . . बगाई लैजाओस्, लैजावस् है।

आज भरे घरका देवीदेवताहरू, युमा साम्माङ, हिम् साम्माङ, थेबा साम्माङको पूजा गर्दा हामीले गरेको पूजाप्रार्थना सबै देवीदेवताहरूका कानमा परोस् है। भद्रभलाद्मी, पञ्च, दाजुभाइ र इष्टमित्रहरूले एक स्वरमा जबाफ दिनुपर्छ . . . देवीदेवताको कानमा परोस् है, देवीदेवताले सुनोस् है।

यसरी अधिबाट कुनै प्रकारको वाचाबन्धन गरेर आफू बाँधिएको भए, यस मन्त्रले खुला गरेर मुक्त भई अब मुख्य पूजा सुरु हुन्छ। यसपछि अब घरको मुख्य देवीदेवता मानिने युमा साम्माङ, हिम् साम्माङ, थेबा साम्माङको पूजा सुरु गर्नुपर्दछ।

२. घरको मुख्य देवीदेवताहरू र तिनको थानमान

युमा साम्माङ, हिम् साम्माङ र थेबा साम्माङ लिम्बू जातिको मुख्य देवीदेवता हुन्। यी तीनैओटा देवीदेवता लिम्बू जातिको देवताहरूमा विशिष्ट मात्र होइन, महान् पनि हुन्। यिनको पूजा गर्दा थान थापना गर्दा टाँड भएको वा तला भएको थान (साङ्बे) बनाउनुपर्छ अर्थात् तिनलाई उच्च स्थान दिनुपर्छ। भुइँभन्दा माथि टाँढमाथि भएको वा तलामाथि भएको थानलाई साङ्बे भनिन्छ। बाहिर बारीका कान्लामा सफासुग्घर गरी घोँचाहरू गाडेर बाँसका छोटा छोटा भाटाहरू चोयाले बुनेर तला छापिन्छ तर बिचबिचमा बारेर युमा **साम्माङ**, हिम **साम्माङ** र थेबा **साम्माङ**का लागि बेग्लाबेग्लै कोठा बारिन्छ। यसको छहारी भाटाहरू बुनेर वा स्याउलाहरूको हालिन्छ। साङ्बे तयार भएपछि केराको पातहरू विधिविधानअनुसार ओछ्याई पूजाका अन्य सामा-सरजाम पुऱ्याएर पूजा सुरु गरिन्छ।

लिम्बू जातिले गर्ने पूजाआजामा केराको पातको अति महत्त्व छ। देवीदेवताहरूलाई आसन दिनलाई होस् वा स्याउली भैँ हातमा (जलले अभिषेक गर्न) हल्लाउनलाई होस्, केराको पात नभई हुँदैन।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

(क) युमा साम्माङको पूजा : विधिविधान

१. साप्पो:क चोमेनका लागि युमाको थानको निर्माण गर्दा माथि वर्णन् गरिएझैँ गरिन्छ । साङ्बेमाथि युमाका लागि बारेको पहिलो कोठामा थान बनाइन्छ । चित र पोट पारेर ६ जोर केराका पातहरू क्रस (+) पारीकन ओछ्याइएका केराको पातमाथि बिछ्याउनुपर्छ । तोङ्बा १ जोर दिनुपर्छ । ठुलो डबकामा शुद्धजल युमा साम्माङलाई अभिसिञ्चन गर्नु वा छर्कनु राख्नुपर्छ, जसलाई "वदुम् पक्वा" भनिन्छ, आवश्यकताअनुसार पातले छर्कने काम हुन्छ । सुँगुर १ भोगबलि दिनुपर्छ । सुँगुरको भोग दिंदा कोखिलामा भालाले रोपेर भोग दिइन्छ र रगत चढाइन्छ । पोलेको र पकाएको पकुवा पनि चढाउनुपर्छ । येबो वा मैनाम राख्नुपर्छ ।

२. सामासर्जाम पुगेपछि पूजा आरम्भ हुन्छ ।

३. आह्वान गरेको झैँ पुकार गर्ने काम माथि सिरिङ्माको पूजा गर्दाको (ख) मा झैँ गनुपर्दछ ।

४. युमा साम्माङको स्तुति र पुकार

सम्बन्धित देवीदेवतालाई आह्वान गरेर थानमा राखेपछि अभीष्टको प्राप्तिको निमित्त पूजा सुरु गरिँदा सम्बन्धित देवीदेवताको स्तुति गर्ने र पुकार गर्ने गरिन्छ । युमाको स्तुति गर्ने र पुकार यसरी गरिन्छ, जस्तै : . . . हे युमा ! हे थाक्थाक्कुम्मा ! तानको धनी ! तानको डोरी भनेको जीवनको गति हो, गतिको निरन्तरता जीवन हो र तिमी त्यसैको देवी हौ । तिमी माबोहाङमा हौ । माबो कुलवंशमा इच्छाले प्रवेश गरेर प्रकट भएकी हे देवी ! सुनको गहनाले पहँलै सुहाएकी छौ । चाँदीका धवल गहनाले सेतै रूप्यौलो रूप पाएकी छौ । हे सुनुयुमा ! तिमी सृष्टिको आदिम स्रोत हौ । तिमी आदिमाता नै हौ । हे युमा, म तिम्रो स्तुति गर्दछु ।

यो उपकारी (फलानी) तिम्रै सन्तति हो । (फलाना) गाउँको यो (फलानी) ले (फलाना) गाउँको (फलाना) कुलवंश र थरगोत्रका (फलाना)सँग बिहेबारी भई आएकीले आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले, निर्विघ्न प्रसूति हओस् भनी तिम्रो सेवामा फेदाङ्मा (फलाना) मलाई पठाएकीले देब्रे हातले तिम्रो देब्रे पाउ समाती, दाहिने हातले दाहिने पाउ स्पर्श गरेर उठाई प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । म फेदाङमा (फलाना)ले यो केही नजान्ने र केही नदेख्ने, अज्ञानी र अकिञ्चन जो तिम्रै सन्तति हुँ, उपस्थित भई सेवापुकार गर्दछु । मैले गरेको सेवापुकार खुसी भई सुनिदेऊ ।

हे युमा, उहिले, आदिकालमा कच्चा पृथ्वी जमेपछि उद्‌भिद् र पशुपन्छी, जलचर र थलचर तथा मनुष्यको सृष्टि गरी सकेपछि, तिमीले लीला गर्दै सर्वत्र पुग्ने ईच्छा गरेर नेपाल (उपत्यका) मा आयौ । सबैले तिमीलाई ठुलोदेवी रहेछौ भनी पूजा गरेर "महारानी हौ, ठकुरानी हौ" भन्दै तिम्रो स्तुति गरे । तिमीलाई खुसी पारे । तिमीले आयु दियौ, बल दियौ । धनसम्पत्ति दियौ, वरदान दियौ ।

पछि पूर्वतिर पहाडैपहाड हिंडेर खेल्दै आयौ । फेदेन यकमा आइपुग्यौ । सुम्जिलि सुम्हेत्लुङ बनायौ, बस्यौ । यस देवस्थलमा सबैले तिम्रो पूजा र स्तुति गरे । खुसी भयौ । सबैको भलो गऱ्यो । यसरी डाँडाकाँडा, खोलानाला नाघ्दै हिंड्ने, गाउँ गाउँ घुमिहिंड्ने भनेर तिमीलाई सबैले "मुलुकेनी" माई भनी सम्बोधन गरी पूजा र स्तुति गरे । यस्तो तिमी युमालाई मेरो नमस्कार छ । सेवा गर्दछु । सबैतिर घुमिहिंड्ने तिमी, यासोक पूण्यभूमिमा पुग्यो र तिमीलाई सबैले "यासोकेनी" भनी पूजा र स्तुति गरे । यस्तो तिमी युमालाई मेरो नमस्कार छ । सेवा गर्दछु ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

आफ्ना मायाको बलले लीला गर्दै, यसरी डुल्दै तिमी एकपल्ट निभुखोलाको नामको पवित्र खोलामा आइपुग्यौ । सुनका गहनाले सुहाएकी थियौ । चाँदीको सफा सेतो गहनाले सुहाएकी थियौ । हे सुनुयुमा ! हे आदिमाता ! माछाका मसिना भुराझैं हुल हुल भएर खोलाको पानीमा उँधोउँभो गरी खेल्दै उत्तरतिर बढ्दा माक्सिङ्वा नामको पवित्र स्थलमा पुगेर, निभुखोलाको किनारमा तान फिँजाएर, सुनका थोलीले तान बुनिरहँदा तिमीले अत्यन्त रूपवती तरुनीको रूप धारण गरेकी थियौ । एक दिन माबोहाङ कुलवंशको दुइ भाइ चैचिते र खरबले नाम भएका जलहारीहरू जाल हान्दै हान्दै त्यता आइपुगे । तिनले देखुन् भनेर अझ आफ्नो रूपलाई उज्यालो र झलमल पारेर सुनका थोलीले तान बुनिबस्यौ । बैँसले मस्त भएकी अत्यन्त रूपवती तरुनीको रूपमा एकलास खोलाकिनारमा तिमीलाई त्यसरी देखेर चकित भएका तिनीहरूप्रति आफ्नो मायाले वश गरेर मानिसलेझैं बात गर्न थाल्यौ । साँच्चै, ती दुईभाइले तिमीलाई त आफैजस्ता मरणशील मानिस मात्रै थाने । हे युमा ! तिमीलाई नमस्कार छ । मायाको वशमा परेका ती दाजुभाइले तिमीलाई तरुनी (मानिस) ठानेर "घर जाऊँ । घरजम गरौँ" भने भन्दा करुणाको देवी तिमीले पनि तिनीहरूसँग हिँड्यौ र तिनको घर गयौ । हे युमा ! तिमीलाई नमस्कार छ । मान्छेको मरणशील चोला लिएर जन्मनेहरू उपर दया गरेर मायाले एकाबिहानै तिमी कसिङ्गर लगाउँदै हिँड्यौ, घरभित्र । यसरी कसिङ्गर लगाउँदै मूल खाँबो पुगेपछि, अरू मरणशील चोलाधारीको नजर तिमीमाथि पर्न थाल्यो । रिस, इबी, आँखी र डाहीबाट पिरोल्लिईकन दुःखित भएर तिमीले त अलप भइदियौ । मानिसका दृष्टिबाट यसरी सदाका लागि अलप भइदिँदा तिम्रो करुणाले नै तिमीले चैचिते (धनजिती) र खरबलेका शरीरमा प्रवेश गर्‍यौ र तिनलाई देवतुल्य तुल्यायौ । हे युमा तिमीलाई नमस्कार छ । माबोहाङ कुलवंशको कुलघरानामा यसरी प्रकट भएर मानव (लिम्बू) जातिको कल्याण गर्ने आराध्य देवी हुन गई सकल मानव जातिकै कल्याण गर्ने देवी भयौ । हे माबोहाङ्मा ! हे सुनुयुमा ! तिमीलाई नमस्कार छ । हे . . . . थाक्थाक्कुम्मा ! जीवनरूपी तानको धनी ! तिम्रो सेवापुकार गर्दछु । आज वि.स. . . साल, . . .महिना, . . .गते, . . बारका दिन, यो उपकारी (फलानी), प्रतीक (येबो, मैनाम) को धनी आयुष्मतीले हिजो (फलाना) कुलवंश र थरगोत्रका (फलाना)सँग बिहेबारी भई आएकीले आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले, निर्विघ्न प्रसूति हओस् भनी तिम्रो सेवामा फेदाङ्मा (फलाना) मलाई पठाएकीले हात जोडी प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । हे सुनुयुमा ! यस उपकारी (फलानी) लाई आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । निर्विघ्न प्रसूति हओस् । जन्मेको शिशु स्वस्थ हओस् । यस (फलानी) को हराएको सातो हंस छोडिदेउ । सट्टामा बरू चढाएको अन्डा र कुखुराहरूको भोग खाऊ । कल्याण गर । हे माबोहाङ्मा ! हे थाक्थाक्कुम्मा ! हे सुनुयुमा ! तिमीलाई नमस्कार छ । . . . इत्यादि भनेर स्तुति र पुकार गरिन्छ ।

(ख) हिम् साम्माङको पूजा : विधिविधान

१. थान बनाउँदा टाँडमाथि युमाको थान लगत्तै पछिको कोठामा बनाउनुपर्छ । केराको पात बिछ्याएको माथि ८ जोर चितपोट पारेर केराको पातको थान (लासो) राखिन्छ । सातौं जोर भन पोटैपोट पारेर घोप्टो नै राखिन्छ । यसमा के ध्यान दिनुपर्छभने भरे भोग दिएको पशु वा पन्छीको रगत त्यसमाथि पर्न दिनुहुँदैन (त्यसकारण पोट राखेको) । यसरी जम्मा ८ जोर पात राखिन्छ । तोङ्बा १ जोर र ठुलो डबकामा शुद्धजल अथवा "वदुम् पक्वा" अभिसिञ्चन गर्नका लागि राख्ने । अघि युमा गर्दाझैं येबो वा मैनाम राख्नुपर्छ । यो राखेपछि उपकारी (कर्ता) उपस्थित भइरहनुपर्दैन । भालुबाँसको मुठा पारेको स्याउला

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

चाहिन्छ । सुँगुर १ दिनुपर्छ । भोग दिँदा कोखिलामा भालाले रोपेर मार्नुपर्छ । पछिबाट पोलेको र पकाएको मासु थानमा चढाउनुपर्छ ।

२. सामा-सर्जाम पुरा गरेपछि पूजा आरम्भ हुन्छ ।
३. आह्वान गरेको भैँ पुकार गर्ने काम माथि सिरिङ्माको पूजा गर्दाको (ख) मा भैँ गनुपर्दछ तर छन्द र लय यसको आफ्नै प्रकारको हुन्छ । प्रत्येक वाक्यको सुरुमा पायुङ/हायुङ भनेर सुरु गरिन्छ तर अन्त्यमा थेबा साम्माङकोमा वाक्यको अन्त्यमा उम् . . उम् भनेभैँ कुनै किसिमको पद भनिँदैन ।

४. हिम् साम्माङको स्तुति र पुकार ।

सम्बन्धित देवीदेवतालाई आह्वान गरेर थानमा राखेपछि अभीष्टको प्राप्तिको निमित्त पूजा सुरु गरिँदा सम्बन्धित देवीदेवताको स्तुति गर्ने र पुकार गर्ने क्रममा **हिम् साम्माङको** स्तुति गर्ने र पुकार यसरी गरिन्छ, जस्तै : . . . .हे घरको देवता ! सेतै केश फुलेको देवता (खवालुप् थाक्फुत् माङ) तिमी हौ ! शरीर धारण गरेर मानव समुदायबिच आउने देवताहरूमा तिमी सबैभन्दा पहिलो र जेठो हौ । तिमी लाबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे देवता हौ । सृष्टिकालदेखि नै मानिसको घरघडेरी रूङेर रक्षा गरिदिने सेतै फुलिसकेका बाजे देवता भनेको तिमी नै हौ । म तिम्रो सेवापुकार गर्दछु । स्तुति गर्दछु । आदौमा तिमी मुनाफेन (महाचीन) बाट हिमाल नाघेर दक्खिनमा लिम्बू जाति भएको यस देशमा डुल्दै डुल्दै आयौ । तिम्रा साथमा अनेक देवीदेवताहरू, जलचर, थलचर, पशुपन्छीहरू पनि साथमा लागेर आए । अभ्र दक्खिन भर्दै आउँदा मान्छेलाई दुःखकष्ट दिने अन्य कति देवीदेवताहरू पनि तिम्रा साथ लागेर आए । त्यसरी नै मान्छेलाई मद्दत गर्ने राम्रा देवीदेवताहरू पनि साथ लागेर आए । फनागा देवता पनि तिमीसँगै साथ लागी आयो । पाङरिमा चमतिमा साथै आए । उँभौली र उँधौलीका देवीदेवताहरू पनि पछिपछि साथ लागेर आए । तिब्बत (भोट) को देवता सायाला मुदेन र सुक्खिमको देवता फाक्मुरा तिम्रै साथ लागेर आए । भिरपहरामा कुदिहिँड्ने, उफ्रिहिँड्ने आँखाको लोती लामो भरेको बाँदरदेव पनि तिमीले ल्यायौ । कोठेबारीमा अदुवाको पाना र लसुनको पोटीमा बस्ने थुङधाङ्बा (सूर्यदेव) देवता पनि साथैमा ल्यायौ । अगलबगलमा यस्ता अनेक देवीदेवताहरू ल्याउँदा पखेटा फट्फट् गर्दै उड्ने चिलदेव पनि साथै लिएर आयौ ।

हिमाल नाघेर दक्खिन आउँदा फक्ताङलुङ, केवालुङ हुँदै १० लिम्बू (लिम्बू जाति) को घडेरी खोज्दै खोज्दै आएर बस्ने देवताहरूमा जेठो देवता तिमी नै हौ । म तिम्रो स्तुति गर्दै पुकार गर्दछु ।

आज वि.स. . . . साल, . . . महिना, . . . गते, . . . वारका दिन यो उपकारी (फलानी), प्रतीक (येबो, मैनाम)को धनी आयुष्मतीले हिजो (फलाना) थरगोत्रका (फलाना) सँग बिहेबारी भई आएकीले आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले निर्विघ्न प्रसूति हओस्, जन्मेको शिशु स्वस्थ हओस् भनी तिम्रो सेवामा फेदाङ्मा (फलाना) मलाई पठाएकीले हात जोडी प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । हे थाक्फुत् माङ ! हे सेतै फुलेका बाजेदेवता ! यस उपकारी (फलानी) लाई आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । निर्विघ्न प्रसूति हओस् । यस (फलानी) को हराएको सातो हंस छोडिदेऊ । सट्टामा बरु चढाएको अन्डा र कुखुराहरूको भोग खाऊ । कल्याण गर । थाक्फुत् माङ ! हे हिम्साम्माङ ! हे लाबेलुङबा नाम्बेलुङबा देवता ! तिमीलाई नमस्कार छ ।. . . इत्यादि भनेर स्तुति र पुकार गरिन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

(ग) थेबा साम्माङको पूजा : विधिविधान

तानाबाना

थेबा साम्माङको पूजाअनुष्ठान विधिसम्मत तरिकाले गर्दा फेदाङ्माले तानाबाना पूरा गर्नुपर्छ । अर्थात् पूजा गर्ने पुजारी अथवा फेदाङ्माले तागा भन्ने वस्त्र लाउनुपर्छ । तागा मेख्लीजस्तै हुन्छ । टाउकोमा अग्लो चुच्चो टोपी (यासापिप्पु) लगाउनुपर्छ । यासापिप्पु भनेको थारको गर्दन (जुरो)को छालाबाट बनाएको चुच्चे अग्लो टोपी हो । यासापिप्पुको अभावमा टाउकामा सेतोकपडाको फेटा अथवा पागा पगरीझैं बेर्नुपर्छ । फेदाङ्माले देब्रे हातमा ढाल (सिदि खो, मादि खो) बोकी दाहिने हातले भाला टेकी उभिएर थेबा साम्माङको आह्वान, स्तुति र पुकार गर्नुपर्छ ।

सहयोगी

लोहोरिङदेन र पिच्चवा दुई भाइ चुक्निबा तथा लात्तिबाका कुलवंशका नै हुन् (साइनोमा दाजुभाइ अथवा काका पनि हुन सक्दछन्) । यी दुई) भाइले चुक्निबा तथा लात्तिबालाई उहिले सिकार खेल्ने आदि काममा तथा पहिलो पटक तिनका आङमा थेबाको प्रवेश भई थेबा साम्माङको पूजा गर्ने काममा तिनलाई सहयोग गरेका थिए भनिएकाले त्यसैको स्मृतिमा आजसम्म पनि थेबाको पूजाअनुष्ठान गर्दा फेदाङमा (चुक्निबा, कतिले लात्तिबा पनि भन्दछन्, जसको देहमा थेबा प्रविष्ट भएका हुन्छन्) को साथमा उनलाई सहयोग गर्नका लागि दुई सहयोगी (दाजुभाइ) पिच्चवा र लोहारिङ्देन साथमा हुनै पर्दछ ।

विधिविधान

१. थान बनाउँदा तला भएको थान अर्थात् साङ्बे बनाउनुपर्छ । टाँडमाथिका तीन कोठामध्येको अन्त्यको तेस्रो कोठामा थेबा साम्माङको थान थापना गरिन्छ । केराको पातहरू ओछ्याएर अनि सोमाथि गन्ती गरेर चाहिने जति केराको पात बिछ्याउनुपर्छ । जम्मा ८।१६ जोर चाहिन्छ । तोङ्बा १ जोर दिनुपर्छ । ठुलो डबकामा शुद्धजल (वदुम पक्वा) देवतालाई बेला बेला अभिषेक गर्नका लागि राख्नुपर्छ । कोखपूजा गर्दा कुखुराको बास्ने भाले १ भोग दिनुपर्छ । भोग दिंदा कुखुराको भालेलाई लट्ठीले डँडाल्नुमा हिर्काएर चुच्चोबाट रगत छदाई मार्नुपर्छ र रगत पातमा थापेर थानमा चढाउनुपर्छ (पछि जोखना यसैबाट हेरिन्छ) । भरे भोग दिएको भालेको पकाएको र पोलेको मासु पनि चढाउनुपर्छ ।

२. सामा-सर्जामहरू पूरा भएपछि पूजा आरम्भ हुन्छ ।

३. आह्वान गरेको झैं पुकार गर्ने काम माथि सिरिङ्माको पूजा गर्दाको (ख) मा झैं गनुपर्दछ तर छन्द र लय यसको आफ्नै प्रकारको हुन्छ । पुकार गर्दा सुरुमा जोडले तीनपटक कराएर अहहह . हे . . हे . . हे . . . भनेर थेबा साम्माङलाई सम्बोधन गरिन्छ । बिस्तारै बोलाएको उनी सुन्दैन थिए अरे भनिन्छ । त्यसपछि प्रत्येक वाक्यको सुरुमा ए . . . तथा अन्त्यमा उम् . . उम् भनेर टुङ्ग्याइन्छ ।

४. थेबा साम्माङको स्तुति र पुकार

हे शक्तिको देवता (मुक्कुम्साम्बे) ! हे मेरा पितापुर्खा (सुनुथेबा) ! हे वीर, पराक्रमका देवता (हाङ्साम् थेबा) ! तिमीलाई नमस्कार छ ।

आज मिति वि.स. . . . साल, . . . महिना, . . . गते, . . .वारका दिन यो उपकारी आयुष्मती, तिम्रै सन्तति (फलानी) ले तिम्रो सेवा गरिदेऊ भनी तिम्रो सेवामा मलाई पठाएकीले घर्स्रिंदै पर्स्रिंदै आएको छु । नाम्भुन्यक, इधुङ्यक, वाधिन लुङ, चम्फत्लुङ र केवालुङ हुँदै फक्ताङलुङ भएर तिम्रो अवस्थल पारुङ तेम्बे मारुङ तेम्बेमा, तिम्रो देब्रे पाउ देब्रे हातले समाती, दाहिने हातले तिम्रो दाहिने पाउ स्पर्श

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

गरेर माथि उठाई सेवा गर्न आएको छु । हे सुनुथेबा ! के मुक्कुम्साम्बे ! पराक्रम र शक्तिको देवता ! तिमीलाई नमसकार छ ।

केही नजान्ने, केही नदेख्ने म अकिञ्चन र निरीह तर तिम्रै सन्तति हुँ । म फेदाङमा (फलाना) ले देब्रे हातले तिम्रो देब्रे पाउ समाती दाहिने हात माथि उचालेर प्रणाम गर्दछु । अज्ञानी, लाटी र अन्धीसरह यो उपकारी येबोमैनामको धनी (फलानी) को (फलाना) गाउँको (फलाना)सँग बिहे भई, गर्भ रही महिना पनि पुगेकाले तिम्रो सेवा आराधना गर्न पठाउँदा तिम्रो पाउमा पर्न आएको छु । हे मुक्कुम्साम्बे ! नमस्कार छ ।

उपकारी (फलानी) को सेवा ग्रहण गर्न, हे मुक्कुम्साम्बे, म तिमीलाई तिम्रा लाथि बनाएको थानमानमा लैजान्छु । हिजो तिमीले सिकार गर्दै, खेल्दै हिमालबाट दक्खिन झर्दा हिँडेका बाटाहरू हुँदै पारुङमारुङ तेम्बेबाट हिँडेर हामी फक्ताङलुङ आइपुग्यौँ । भाला, बर्छा र लिसो पासोले अनेक सिकार गर्दै अब केवालुङ झर्‍यौँ । त्यहाँबाट सेन्छेन्लुङ भएर वाधिन्लुङझैँ पवित्र स्थलमा आइपुग्यौँ । अब हामी यहाँबाट हिँडेर चम्फत्लुङ पुग्यौँ है । अनेक प्रकारका जन्तुजनावरका सिकार गरी क्रीडा गरेको स्थल हामी सेपाङदेन आइपुग्यौँ । पासो र दर्जन थापी जन्तुको सिकार गर्ने सेपाङदेन नाघेर लिसोपासो थापी पन्छीहरूको सिकार गरी तिमीले बसेको ठाउँ पुपाङदेन आइपुग्यौँ है ।

हे पराक्रमी शक्तिको देवता मुक्कुम्साम्बे । शीघ्रगामी पेभाक्खुम् नेम्बाङ कुलवंशको पुर्खा हौ । पशुपन्छीको सिकार गर्दै डाँडाकाँडा, नाघी र चौर तथा वनजङ्गल डुली हिँड्थ्यौ । हे थेबा साम्माङ ! तिमीलाई नमस्कार छ । अब हामी पुपाङदेन नाघेर इधुङयक आइपुग्यौँ । यहाँबाट हामी देवस्थलझैँ पवित्र र सिद्ध नाम्भुनयक आइपुग्यौँ यहाँबाट अब हामी (. .) हुँदै (. .) मा आइपुग्यौँ । अनि (. .) बाट अब उपकारी (फलानी) को लौकिक घरगृहस्थीमा आइपुग्यौँ है ।
संसारमा लौकिक घरभित्र सफासुग्घर बनाई टाँडमाथि बनाएको तिम्रो थान (साङ्बे) मा तिमीलाई थानमान दिएको छ, आसन दिएको छ । थानमान स्वीकार गरेर बसिदेऊ है ।

हे बाजे देवता ! पराक्रमी शक्तिको देवता मुक्कुम्साम्बे ! तिमी लडाकु योद्धाले झैँ अग्लो चुच्चो थारको छालाको टोपी ओढ्ने ! एक हातमा (भोटे) तरबार र एक हातमा बर्छा बोक्ने ! लेकको बेत र औलको बेतले बनेको ढाल भिरेर लडाइँ लड्ने ! हे पराक्रमी देवाधिदेव ! तिमीलाई नमस्कार छ ।

तिमी पेभाक्कुम् नेम्बाङ कुलवंशको पुर्खा हौ । उहिले पुपाङदेनबाट चराका सिकार गर्दै इधुङयक आयौ । नेम्बाङ कुलवंशको अत्यन्त नै पराक्रमी दुई भाइ चुक्निबा र लात्तिबा पनि त्यतातिर लिसो थापेर, पासो थापेर चराचुरुङ्गी र जन्तुजनावरका सिकार गर्दथे । आफ्ना लीलाले तिमीले तिनले थापेका लिसो पल्टाईदिन्थ्यौ, पासो भत्काईदिन्थ्यौ । दर्जन उल्टाईदिन्थ्यौ । ती दुई भाइले फेरि बनाउँदथे र तिमीले फेरि पनि भत्काईदिन्थ्यौ । के यस्तो भयो ? के को लोदर भयो ? भनेर तिनले चिन्ताले व्याकुल भएर अनेक तर्कना गरे, जोखना हेरे तर तिनको केही सिप लागेन । हे देवादिदेव ! ती मनुवाले थाहा पाउने सकेनन् । हे बाजे देवता ! पराक्रमी शक्तिको देवता मुक्कुम्साम्बे ! तिमीलाई नमस्कार छ ।

हे बाजे देवता ! पराक्रमी मुक्कुम्साम्बे ! बेतका ढाल भिरेर तरवार (भोटे) र बर्छा धारण गर्ने देवता ! सेतो फेटा शिरमा बाँधेको तिमी कालो र सेतो चँवरले हम्काइदिनुपर्ने । योद्धाले झैँ अग्लो थारको छालाको चुच्चे टोपी (यासापिप्पु) ओढ्ने तिमी ! अति बलवान् र वेगवान् शीघ्रगामी भएकैले तिम्रा सन्ततिलाई पेभाक्खुम् नेम्बाङ भने नि । तिमीलाई सेवा छ । यसरी लीला गर्ने तिमीले, मान्छेमाथि दयामाया गरेर

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

एक बिहान सेतै फुलेको बुढो मानिसको रूप धारणा गरेर पासोमा परेको भएर सुतिदियौ । यसरी तिनको (मान्छेको जुनी पाएकाहरूको) आँखामा देखा परिदियौ । चुक्निबा र लात्तिबाले तिमीलाई मान्छे नै हो ठानेर पासोबाट फुकाई लहराहरूले बाँध्दा बाँधिएनौ । ती दुई भाइसँग कुस्ती खेलिरह्यौ । अन्त्यमा तिनले पटुका फुकाएर बेस्सरी कस्दा भने, बाँध्दा भने आफ्नै इच्छाले बाँधियौ । हे सुनु थेबा ! तिमीलाई नमस्कार छ ।

हे शक्तिशाली, लडाइँ जित्ने देवता ! हे सुनुथेबा ! पटुकाले बाँधिने देवता ! यसरी कुस्ती पर्दा र बाँधिदा भएको तिम्रो स्पर्शले ती दुई भाइले देवतुल्य भई देववाणी बक्न थाले । तिनको आङमा चढेर तिमीले आफ्नो परिचय दियौ र प्रकट हुनाको अभीष्ट बतायौ ।

आफ्नो दया र मायाले यसरी नेम्बाङ कुलवंशका चुक्निबा र लात्तिबाको देहमा प्रविष्ट भई सबै मनुष्यको कल्याण र रक्षा गर्ने देवता भयौ ।

आङमा थेबा साम्माङ चढेका बेला देवतुल्य बल र पराक्रमले युक्त भएर ती दुई भाइ टाउकोमा ठुलो ओखलको यासापिप्पु ओढेर, बेतका ढालका सट्टामा ढुङ्गाको ठुलो जाँताहरू बोकेर, सुहाउँदिलो देखिने तिनीहरू पवित्र आप्ताङ्वा र तिदाङ्वा खोलाहरू वारिबाट पारि अनि पारिबाट वारि उफ्रेर नाघ्दथे । शत्रुको आँखा तिरिमिरी पार्दै चम्कने भोटे तरबार र तिखा भाला बोक्ने तिनीहरू इधुङ्यक, नाम्भुनयक वरिपरि खेलिहिँड्थे । यस्ता शक्तिका धनी हे सुनुथेबा ! हाम्रो सेवा र नमस्कार छ ।

आज वि.स. . . साल, . . . महिना, . . .गते, . . . वारका दिनमा लिन आएर तिमीलाई म बोकेर लैजाँदै छु । इधुङयकबाट बोकेर लाँदै छु । नाम्भुनयकको घमैलो र पवित्र डाँडामा पुग्यौँ । अब हामी (. .) भएर (. .) मा पुग्यौँ । त्यहाँबाट उपकारी (फलानी) जो मरणशील चोला पाएर जन्मेकी हो, उसको गाउँ (फलानो) मा पुगेर अब उसको घरदैलोमा पुग्यौँ ।

यो उपकारी (फलानी), प्रतीक (येबो, मैनाम)को धनी आयुष्मतीले हिजो (फलाना) कुलवंश र थरगोत्रका (फलाना)सँग बिहेबारी भई आएकीले आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले, निर्विघ्न प्रसूति हओस् भनी तिम्रो सेवामा फेदाङ्मा (फलाना) मलाई पठाएकीले तिमीलाई बोकेर ल्याई (फलानी)को घरगाउँमा थापना गरेको टाँडमाथिको थान (साङबे)मा पुऱ्याएँ, राखेँ है । तिम्रै अवस्थल जानेर यस थापना गरेको थानमा तिम्रो उचित मान पुगेको सम्झेर बसिदेऊ है । दुई हात जोडी जोडी प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । हे सुनुथेबा माङ ! हे मुक्कुम्साम्बे, शक्तिको देवता ! यस उपकारी (फलानी) लाई आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । निर्विघ्न प्रसूति हओस् । जन्मेको शिशु स्वस्थ हओस् । यस (फलानी) को हराएको सातो हंस छोडिदेऊ । सट्टामा बरु चढाएको कुखुराको भालेको भोग ग्रहण गर । कल्याण गर । हे मुक्कुम्साम्बे, शक्तिको देवता ! हे सुनुथेबा ! तिमीलाई नमस्कार छ ।. . . इत्यादि भनेर स्तुति र पुकार गरिन्छ ।

यसपछि पहिलो दिनको कार्यक्रम यहीँ समाप्त हुन्छ ।
भोलिपल्ट दोस्रो दिनको कार्यक्रम सुरु हुन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

दोस्रो दिन

दोस्रो दिनको कार्यलाई दुई भागमा बाँड्न सकिन्छ । जस्तै : दोस्रो दिन सर्वप्रथम बिहान (१) दोबाटोमा आप्चारा पक्चाना/दोबाटे सिकारी देवताको पूजा गरिन्छ । त्यसपछि नजिकको खोलामा गएर (२) वागङ्माको पूजा गरिन्छ ।

(क) आप्चारा पक्चाना (दोबाटे सिकारी देवता) को पूजा र विधिविधान

१. दोबाटोमा पूजा गर्नुपर्छ ।

२. काठ (कुनै रुखको हाँगाआदि)को घोँचा गाडेर भकिअमिलोको काठ खिपेर बनाएको दाबिलो (पन्यु) लाई अङ्गारको कालोले धर्काधर्का तेर्सो पारेर रङ्गाईकन त्यस घोँचामा झुन्ड्याउनुपर्छ ।

३. आप्चारा पक्चानाको पूजा गर्दा फलाकिने मुन्धुमको छन्द र लय सामान्य (युमा साम्माङको पूजामा फलाकेको झैँ) भन्दा फरक, थेबा साम्माङ र हिम् साम्माङको पूजामा फलाकेको झैँ छोटा लयका हुन्छन् । हिम् साम्माङको पूजामा प्रत्येक वाक्यको सुरुमा . . पायुङ/हायुङ . . .भन्दै थालनी हुन्छ । त्यरी नै आप्चारा पक्चानाको पूजामा पनि प्रत्येक वाक्यको सुरुमा . . स . . भनेर थालनी गरिन्छ ।

४. स्तुति र पुकार

आदिकालमा लोग्नेमान्छे अथवा पुरुषजातिले पनि स्त्रीजातिले गर्भधारण गरेझैँ पिँडौलामा गर्भधारण गर्दथे । तिमी पनि हे आप्चारा पक्चाना देवता ! पिँडौलामा गर्भधारण गरेर दोबाटोमा हिँड्थ्यौ, बस्दथ्यौ । बाटा हिँड्नेहरूले तिमीलाई यस्तो अवस्थामा देखेर दयामायाले खानेकुराहरू दिन्थे । दोबाटामा बाटाको बिचमा भात पकाउँदै भकिअमिलोको काठको दाबिलोले चलाउँथ्यौ, पकाउँथ्यो, खान्थ्यौ ।

यसरी नै दिन बितेपछि तिम्रो मरणपश्चात् पनि तिमीलाई गर्भरहने स्त्रीहरूले दोबाटामा खानेकुरा ल्याएर दिइरहे र आजसम्म दिइरहेका छन् ।

आज वि.स. . . साल, . . . महिना, . . .गते, . . . वारका दिन यो उपकारी (फलानी), प्रतीक (येबो, मैनाम) को धनी आयुष्मतीले हिजो (फलाना) थरगोत्र (कुलवंश) का (फलाना)सँग बिहेबारी भई आएकीले आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले, निर्विघ्न प्रसूति हओस् भनी तिम्रो सेवामा केही नजान्ने केही नदेख्ने, अकिन्चन म फेदाङ्मा (फलाना) मलाई पठाएकीले हात जोडी प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । हे दोबाटे सिकारी देवता ! यस उपकारी (फलानी) लाई आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । निर्विघ्न प्रसूति हओस् । जन्मेको शिशु स्वस्थ रहोस् । मेरो पुकार सुनी, खुसी भई यस (फलानी) को हराएको सातो र हंस छोडिदेऊ । सट्टामा बरू भोगबलि स्वीकार गरिदेऊ । हे आप्चारा पक्चाना ! तिमीलाई नमस्कार छ ।. . . इत्यादि भनेर स्तुति र पुकार गरिन्छ ।

आप्चारा पक्चानाको पूजा सकेपछि खोलामा जाने र विविध विधानपूर्वक वागङ्माको पूजा गर्ने काम हुन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

(ख) वागङ्माको पूजा र विधिविधान

१. खोलामा गएर पूजा गर्नुपर्छ ।

२. खोला ठुलो भए, त्यसको पानी सानो भँगालोमा फर्काई ल्याएर त्यसमा घाँचाहरू काटेर गाडीकन साँघु बनाउनु पर्छ । साँघुको वारिपारि लिङ्गो गाड्नुपर्छ । कुखुरा १ जोर, परेवा १ जोर भोगदिनका लागि चाहिन्छ । यसरी थानको थापना गरिसकेपछि विधिविधानअनुसार सामासर्जाम पूरा गरेर पूजा सुरु हुन्छ । काटेर परेवाको भोग दिइन्छ । कुखुरालाई डँडाल्नुमा हिर्काई भोग दिनुपर्छ ।

३. पुकार गर्ने छन्द र लय सामान्य लेग्रो तानेर गाइने छन्द नै हुन्छ ।

४. स्तुति र पुकार : हे वागङ्मा ! आदिकालमा चेली र माइती दाजु र बहिनी थिए । डुल्दै खेल्दै जाँदा पहरामा फूलहरू देखेर चेलीलाई असाध्य मन पऱ्यो । चेलीले दाजु माइती राजालाई त्यो फूल टिपी मागी । फूलका नाम थिए सेम्फुङ र पाङफोक फुङ । माइती राजा पनि चेलीलाई मनपर्ने फूल खोज्दै लाग्यो उत्तर दिशा तमोर नदीको किनारैकिनार हिमाल भेकको लेकैलेक । ठुलो अक्कर पहरोमा थियो फूल । आँटेर चढ्यो भिरमाथि पहरामा । अफ्ठेरो भिरमाथि पहरामा फुलेको फूल टिप्न खोज्दा लडेर तमोर नदीमा खस्यो । तमोर नदीको वेगवान् धारले बगाएर लग्यो उसलाई । माइतीको यस्तो अकाल मृत्युले विह्वल भएकी चेली अब तमोर नदीको किनारै किनार बगेको माइतीको लास खोज्दै दक्खिन लागी । नदीले बगाएको माइतीको लास नदेख्दा अनेक तर्कना गर्दै, जोखना र लच्छिन हेर्दै, रुँदै हिँडी रही । धेरै तल तमोर नदीको किनारै किनार हिँड्दै झर्दा सेरेक (सेगेक) सुरुङमा भन्ने पवित्र स्थलमा पुगेर माइतीको लास भेटी ।

शोक र सुर्ताले रुँदै रुँदै चेलीले माइतीको लासलाई अनेक किसिमका फूलका साथ हिमालबाट आफैले खोजेर ल्याएकी सेम्फुङ, पाङफोक फुङहरूले सिँगारेर, औलको खेच्छिङ्से र सिङ्जाङ्गोका फूलहरूले पनि सजाएर राम्रो पारेर रुँदै विलाप गर्दै भनिन् . . . "तिमीले, मेरो माइतीराजा, यो नदी र खोलानाला डुलिहिँड्ने, रुङिहिँड्ने देवता हुनू । साँघुमाथि तर्दै खेलिरहने देवता हुनु । सुन र चाँदीको साँघु बनाउनु र वारपार गरिरहनु । तिम्रो चेली (स्त्रीजाति) पछि भविष्यमा गर्भवती हुँदा उसको हंस र सातो रक्षा गरिदिने र तिनको गर्भको रक्षा गरिदिने देवता तिमी हुनू ।" इत्यादि आशिर्वाद र वरदान दिइन् चेलीले । उही बेलादेखि सुन र चाँदीको साँघु बनाई तमोर नदीमा वारिपारि खेलिरहने, चेलीको सातो र गर्भको रक्षा गर्ने देवता वागङ्माको उत्पत्ति भयो । यिनै गर्भको रक्षक देवता वागङ्माको पूजा खोलामा गएर साँघु बनाई त्यसमाथि थान थापना गरेर गरिन्छ । हे गर्भका रक्षक वागङ्मा तिमीलाई नमस्कार छ ।

यसैले आज वि.स. . . साल, . . . महिना, . . .गते, . . . वारका दिन यो उपकारी (फलानी), प्रतीक (येबो, मैनाम)को धनी तिम्रै चेली आयुष्मतीले हिजो (फलाना) कुलवंशका थरगोत्रका (फलाना)सँग बिहेबारी भई आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले, निर्विघ्न प्रसूति हओस् भनी तिम्रो सेवामा केही नजान्ने

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

केही नदेख्ने, अकिञ्चन म फेदाङ्मा (फलाना)लाई पठाएकीले हात जोडी प्रार्थना सेवा गर्न आएको छु । खोलामाथि, सुन र चाँदीको साँघुमाथि वारिपारि खेलिहिँड्ने हे गर्भको रक्षक, देवता ! यस उपकारी (फलानी)लाई आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । निर्विघ्न प्रसूति हओस् । जन्मेको शिशु स्वस्थ रहोस् । मेरो पुकार सुनी, खुसी भई यस (फलानी) को हराएको सातो हंस छोडिदेऊ । सट्टामा भोगबलि स्वीकार गरिदेऊ ! हे वागङ्मा देवता ! तिमीलाई नमस्कार छ । . . . इत्यादि भनेर स्तुति र पुकार गरिन्छ ।

(वागङ्मालाई भोगबलि चढाइएका पशुपन्छीका मासु घरभित्र हुल्नु हुँदैन । खोलामा पूजास्थलमा नै खान्छन् । घर फर्केपछि त्यस दिन विश्राम गरिन्छ । अब भोलि बेलुखी पख पारेर तेस्रो दिनको कार्यक्रम : माङ्गेन्ना (शिर उठाउने) पूजा गरिन्छ ।)

तेस्रो दिनको कार्यक्रम
माङ्गेन्ना (शिर उठाउने) पूजा

माङ्गेन्ना (शिर उठाउने) पूजा र विधिविधान

१. पूजाको समय साँझपखको समय उपयुक्त मानिन्छ । प्रायशः बेलुकीको बेला, साँझ झमक्क परेपछि नै पूजा गरिन्छ ।

२. माङ्गेन्ना (शिर उठाउने) पूजा घरभित्र चोखो स्थान बनाई सम्पन्न गर्नुपर्छ ।

३. यो पूजा सम्पन्न गर्दा अन्य जातजातिका कुनै पनि मानिस घरभित्र पस्नुहुँदैन ।

४. घरभित्र भित्ताको आड पारेर भुइँ लिपेर सफासुग्घर पारेको ठाउँमा केराको पात तेर्सो राखेर सोमाथि विधिविधानअनुसार केराको पातको लासो (थान) बिछ्याउनु पर्छ । फूलहरू राखेको जोडी कलश त्यसमाथि राख्नू । पूरा १ माना चामल राख्नू, तोङ्बा १ जोडी राख्नू, दियो १ जोडी राख्नू, बाल्नूपर्दछ । तितेपातीको धूप चढाउनुपर्छ । फुको अछेता राख्नुपर्छ । चोक्खो पानी भनेको वदुम् पक्वा डबकामा राखिन्छ । येबो-मैनामका लागि उपकारीको कम्मरदेखि माथि लगाउने कपडा (ऊर्ध्ववस्त्र) चोलो, मजेत्रो आदि राखिन्छ । यसरी येबो-मैनाम राखेपछि उपकारीले त्यहाँ पूजा गर्न सबै बेला उपस्थित नभए पनि हुन्छ ।

५. माङ्गेन्ना (शिर उठाउने) पूजाको मुन्धुम सामान्य लेग्रो तानेर गाइने छन्दको मुन्धुमको प्रकार हो । बिच बिचमा अत्यन्त रसिलो र नाटकीय तत्त्वले भरिएको पनि हुन्छ यो मुन्धुम । सोहीअनुसार छन्द पनि भिन्न हुन्छ ।

६. आह्वान अथवा पुकार . . . माथि सिरिङ्माको पूजा गर्दाको (ख) मा झैँ गर्ने ।

७. स्तुति र पुकार . . . गर्दा कुनै देहधारी देवीदेवताको नगरेर निस्से माङ ! सत्ते माङ ! भनेर तागेरा निङवाफु माङलाई मात्र सम्बोधन गरेको देखिन्छ । जस्तैः

हे निस्से माङ ! सत्ते माङ ! तागेरा निङवाफु माङ ! सेवा नमस्कार छ । आज वि.स. . . साल, . . . महिना, . . .गते, . . . वारका दिन यो उपकारी

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

(फलानी), प्रतीक (येबो, मैनाम) को धनी आयुष्मतीले हिजो (फलाना) कुलवंश र थरगोत्रका (फलाना) सँग बिहेबारी भई आज गर्भ रही महिनासमेत पूरा भएकाले, निर्विघ्न प्रसूति हओस् भनी तिम्रो सेवामा केही नजान्ने केही नदेख्ने, नश्वर देहधारी अकिन्चन म फेदाङ्मा (फलाना) मलाई तिम्रो समक्ष बोलबिन्ती गर्न पठाएकीले देब्रे पाउ समाती, दाहिने हात उचाली सेवा गर्न उपस्थित भएको छु । जानेर नजानिने, देखेर नदेखिने सत्ते साँच्चो हे ईश्वर ! हे तागेरा निङ्वाफु माङ ! हे परमात्मा गर्भ रक्षा गरी सन्तान देऊ । यस उपकारी (फलानी) लाई आयु, धन, सम्पत्ति र बल देऊ । जन्मेका शिशु स्वस्थ हओस् ।

उहिले चेलीले सेम्फुङ, पाङ्फोक फुङ, हाङ्वाथोक फुङ टिपी माग्दा लेकमा भिरपहराबाट लडेर तमोर नदीमा बगेको माइतीको लास खोज्दै रुँदै विलाप गर्दै तमोर नदीको तीरैतीर दक्खिन झर्दा सेरेक (सेगेक) सुरुङमा पुगेर माइतीको लास भेटेकी थिई । आज त्यसैले यो येबोमैनामको धनी, उपकारी (फलानी) को सातो र हंस पनि त्यतै अल्मलिएर चलीखेली हिंडेकाले मन्त्रका बलले पक्रेर ल्याउँदै छु । सेरेक सुरुङमामा सेम्फुङ, पाङ्फोक फुङ, हाङ्वाथोक फुङ आदि विभिन्न फूलहरूमा उड्दै खेलिहिंड्ने उपकारी (फलानी) को सातो र हंस मैले मन्त्रले समातें । (चुः चुः गर्दै च्याप्प समातेर मुट्ठी पार्नु, मुट्ठी कसेको अभिनय गर्नु) । अब उँभो बोकेर ल्याउँदै छु है । हे सत्य र साँच्चो परमेश्वर ! तिमीलाई नमस्कार छ ।

बुई . . . बुई . . . सातो र हंस बोकेको छु ढाडमा ।
बुई . . . बुई . . . सातो र हंस बोकेको छु ढाडमा ।

सेरेक सुरुङ्माबाट हिंडेको, ढाडमा सातो बोकेर हिंडेको माथि आइपुगें । म (फलाना) स्थानमा आइपुगें है । अब त्यहाँबाट हिंडेको (फलाना) खोलोमा आइपुगें । त्यहाँबाट हिंडेको (फलाना) खोल्सामा आइपुगें । त्यहाँबाट पनि हिंडेर (फलाना) डाँडामाथि आइपुगें है । हे सत्य र साँच्चो परमेश्वर ! हे तागेरा निङ्वाफु माङ ! तिमीलाई नमस्कार छ ।

बुई . . . बुई . . . सातो र हंस बोकेको छु ढाडमा ।
बुई . . . बुई . . . सातो र हंस बोकेको छु ढाडमा ।

अब त प्रसिद्ध र पवित्र निभुखोलामा आइपुगें । यो येबोमैनामको धनी उपकारी आयुष्मती (फलानी) को सातो बोकेर हिंडेको निभुखोलाबाट माथि पवित्र पुण्यस्थल माक्सिङ्वा दोभानमा आइपुगें । हे सत्य र साँच्चो परमेश्वर ! हे तागेरा निङ्वाफु माङ ! तिमीलाई नमस्कार छ ।

बुई . . . बुई . . . सातो र हंस बोकेको छु ढाडमा ।
बुई . . . बुई . . . सातो र हंस बोकेको छु ढाडमा ।

माक्सिङ्वा दोभानबाट हिंडेर (फलाना) स्थानमा आइपुगें है । त्यहाँबाट हिंडेको (फलाना) डाँडामा आइपुगें । त्यहाँबाड हिंडेको त अब उपकारी (फलानी)को

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

गाउँघरमा आइपुगेँ है । हे सत्य र साँच्चो परमेश्वर ! हे तागेरा निङ्वाफु माङ ! तिमीलाई नमस्कार छ ।

बुई . . . बुई . . . सातो र हंस बोकेको छु ढाडमा ।
बुई . . . बुई . . . सातो र हंस बोकेको छु ढाडमा ।

उसको गाउँघरमा आइपुगेको त यो येबोमैनामको धनी उपकारी आयुष्मती (फलानी) को पानी भर्ने पँधेरोमा आइपुगेँ । उसको लुगाफाटा धुने धारामा आइपुगेँ है । उसले थाङ्ना भोगटा धुने कुवामा आइपुगेँ है ।

अब उपकारी (फलानी)को लौकिक घरगृहस्थी पुगेर मूलढोकाबाट भित्र पसेर उसको सातो र हंस मैले ढाडमा बोकी ल्याएको उसकै देहमा प्रवेश गराउँछु है । (यसो भन्दै येबोमैनाम अर्थात् प्रतीक चिह्नका कपडामा हुलिदिनु वा निजलाई नै उपस्थित गराएर शिरमा राखिदिनू) ।

थाङ् फुरू फुरू
थाङ् वेच्छे वेच्छे

. . . . लहै लरबर लरबर . . . नाचेकोझैँ जस्तो उपकारीलाई विस्तार विस्तार उसको शिर माथि माथि उठाउन लगाउँदै, कम्मर भाँच्दैजस्तो उभिन लाउँदै फेदाङ्माले सेरेक् (सेगेक) सुरुङमाबाट नानीलाई झैँ डँडालोमा बोकेर ल्याएको सातो र हंस फलाक्दै उसको शिरमा राखिदिनुपर्छ ।

हे परमात्मा ! हे परमेश्वर ! यस उपकारी येबोमैनाम (प्रतीक चिह्न) को धनी (फलानी) लाई कुनै अकालमा मरेका सुत्केरीका प्रेतात्मा (सुगुत् तथा फाङ्बुत्) ले नभेटोस् । जन्मदै मर्ने वा शिशु अवस्थामा नै मर्ने शिशुहरूको प्रेत मोच (ससिक) ले पनि नभेटोस् है । कुनै नराम्रा डङ्किनी र डाहिनीले पनि दुःख दिन नसकोस् है ।

निर्विघ्न प्रसूति हओस् । जन्मेको शिशु स्वस्थ रहोस् । मेरो पुकार सुनी, खुसी भई चढाएको भोगबलि वा नैवेद्य ग्रहण गरिदिनू है ।

यो उपकारी (फलानी) को जीवनको सागरमा जल सुक्न गएमा जल थपिदेऊ । उसका जीवनका तानका डोरीहरू चुँडिएका भए गाँसिदेऊ । जीवनको तानको धागाहरू अल्झिएका भए, फुकाई सोझ्याई दिऊ । जीवनको तानमा धागाहरू गाँठो परेका भए फुकाई मिलाईदिऊ । हे परमात्मा ! सत्ते साँच्चो परमेश्वर ! . . . . . भन्दै फेदाङमाले उच्च स्वरले कराएर उपकारीलाई शिर ठाडो भएको उभ्याउनुपर्छ । र फलाक्नुपर्दछ . . .

थक् वाːन्दे वाːन्दे
चु वाːन्दे वाːन्दे
थाङ् तिदिङ् तिदिङ्
थाङ् थाङ् फोːङ्सुरो ॥
ये़प्पित् फोːङ्सुरो ॥

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

लहै . . लरबर लरबर . . . शरीर हल्लाउँदै, कमर मर्काउँदै विस्तार विस्तार शिर ठाडो पारेर उभ्याईदेऊ । एकदमै ठाडो शिर पारेको भएर उभ्भिन सकोस् है । तिम्रो अँगालोले छोपेर काखमा रक्षा गरेर राख यसलाई . . . भन्दै स्तुति र पुकार गर्दै फेदाङ्माले मुन्धुम समाप्त गर्छ ।

माङ्गेन्ना (शिर ठाडो गराउने) पूजा यसरी सम्पन्न हुन्छ । यो पूजाको अनुष्ठान भोगबलि दिएर वा नदिईकन कोरा पूजा (नैवेद्य दिएर) पनि गरिन्छ । पूजा सकेपछि प्रतीक चिह्न (येबोमैनाम) उपकारीले शिरमाथि राख्नुपर्दछ । माङ्गेन्नाको चामल पकाएर उपकारी एक्लैले खाइसक्नुपर्दछ । भोग दिएका वा अन्य प्रसादहरू घरभित्र नै खाइसक्नु पर्दछ । घरबाहिर निकाल्नुहुँदैन । कुनै पनि अन्य जातजातिका मानिसलाई खान दिनुहुँदैन ।

सन्दर्भसूची

आङ्देम्बे, साङ्जोतलुङ इन्द्रहाङ, ससि मुन्धुम सिगाङ्बा मुन्धुम्हाʔनु नेत्तिहिङ्वाःन्, किराःत् साम्जिक् मुन्धुम् निसाम् हिम् तङ्गाम् चुम्भो, बाफ्रो ९, माङ्सेबुङ, इलाम, २०६७, पृ. ९३-९८) ।

कन्दङ्वा, कृष्णलाल, वि.स. २०४८, लेख (सविधा–सत्यहाङ, किरात संस्कृतिप्रधान साहित्यिक त्रैमासिक, किरात धर्म तथा साहित्य उत्थान सङ्घ, दमक, वर्ष १, अङ्क १, मार्ग, पौष, माघ, वि.स. २०४८, पृ.१०–१२) ।

काइँला, बैरागी, वि.स. २०४७, महागुरु फाल्गुनन्दका उपदेशहरू र सत्यहाङ्मा पन्थका भजनमाला, काइँला, बैरागी, वि.स. २०६१, हज्सन पाण्डुलिपिमा लिम्बू जातिको लोकदेवीदेवताहरू, प्रज्ञा, वर्ष ३५, पूर्णाङ्क १००, नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान, कमलादी, काठमाडौँ, नेपाल, चैत, २०६१ ।

खेवा, श्री आङलाबाङ, धनबहादुर लिम्बू, १९८९, किरात परम्परा : लिम्बू रीतिथिति र संस्कृति, किरात चुम्लुङ सभा, मिरिक, चेम्जोङ, इमानसिंह, सन्, १९६७, द हिस्ट्री एन्ड कलचर अफ किरात पिपल, रत्न पुस्क भण्डार, काठमाडौँ ।

चेम्जोङ, इमानससिंह (१९६१, २००३), किरात मुन्धुम (किरातको वेद), कियाचु, ललितपुर, नेपाल ।

दार्जिलिङ, भारत ।

थङलङ, मनप्रसाद (तेजबहादुर), २०७२, मुन्धुममा मानव उत्पत्ति र साप्पोक चोमेन सेवा, विश्व किरात आवाज, बैशाख २०७२), प्रकाशित मिति सोमबार, ७ असार, २०७२ ।

माबोआङ, अर्जुनबाबु वि.स. २०६९, लिम्बू जातिको मुन्धुम र इतिहास, पृ.९६-९८)

राई, डा नोबल किसोर, बातचितका आधारमा ।

वनेम, टङ्कसमेत, वि.स. २०७०, सिन्धोलुङ, फागो, वनेम वंशावली, इतिहास र मुन्धुम्, वनेम कल्याण सङ्घ, वि.स. २०७०, पृ. ६२८ ।

सुब्बा, आसमान, वि.स. २०४५, किरातधर्म र कर्मसंस्कार विधि, काठमाडौँ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

हज्सन, ब्रियान हुटन, १८४६(वि.स.१९०३), हज्सन पाण्डुलिपि , भो. ८५, फेदाबाको लम्बर, ब्रिटिस लाइब्रेरी, लन्डन, पृ. १–४२ ।

लेखनपद्धति

देवनागरी लिपिमा लिम्बू भाषाको आलेखन

यो ग्रन्थ साप्पोʔक् चोमेन मुन्धुम्ः लिम्बू जातिमा कोखपूजा ग्रन्थको सिरिजङ्गा लिपिका साथै देवनागरी लिपिमा लिम्बू भाषामा मूल पाठसहित आलेखन गरिएको छ । लिम्बू भाषा भोट-बर्मेली परिवारको सर्वनामिक भाषामध्ये एक हो । पाठकपाठिकाका लागि यो पुस्तक पढ्न वा पाठ गर्न सजिलो होस् भनेर यहाँ लिम्बू भाषाको आलेखन देवनागरी लिपिमा गर्दा अनुसरण गरिएका लेखनपद्धतिबारे जानकारी गराइन्छ । देवनागरी लिपिमा लिम्बू भाषा आलेखन गर्दा कठिनाइ हुने कारणहरूमा (१) लिम्बू भाषामा व्यतिरेकी स्वर वा स्वरदीर्घता हुनु, (२) लिम्बू भाषामा कण्ठ्यस्पर्शी वा अतिकण्ठ्य ध्वनि (Glottal Stop) व्यतिरेकी हुनु, (३) दुई प्रकारका एकार (क) अग्र-स्वर (ए. वाइडर्ट, बी. सुब्बा, १९८५ इ.) वा संवृत ए र (ख) अग्र-मध्य वा मध्य-निम्न-अग्र स्वर (जर्ज वान् ड्रियम्, १९८७ इ.) वा विवृत ए़ हुनु नै हो । त्यसैले देवनागरी लिपिमा लिम्बू भाषा ध्वनि र उच्चारणका दृष्टिले स्पष्ट र शुद्ध आलेखन गर्न लिम्बू स्वरवर्णको जानकारी हुनु राम्रो हुन्छ ।

लिम्बू स्वरवर्ण र मात्राचिह्न

स्वरवर्णको उच्चारणमा लाग्ने समयावधिलाई मात्रा भनिन्छ । मात्राको लामोपना र छोटोपनालाई ह्रस्व र दीर्घ भनिन्छ । लिम्बू भाषामा सबै (संवृत एकार र ओकारबाहेक) स्वरवर्णमा ह्रस्व र दीर्घ दुवै हुन्छन् किनभने यी व्यतिरेकी हुन्छन् ।

लिम्बू ह्रस्व स्वर हुन् : /अ, आ, इ, उ, ए, ओ, ए़/
लिम्बू दीर्घस्वर हुन् : /अः ,आः, इः, उः (एः), (ओः), ए़ः/

ए़ र ए़ः मध्य-निम्न-अग्र (विवृत) स्वर हुन् । लिम्बू भाषाको ऐ र औ बोलाइमा वा कथ्य भाषामा भए पनि वर्णमालामा पाइँदैन ।

लेखनपद्धति र मात्राचिह्न

देवनागरी लिपिमा लिम्बू भाषाको आलेखन गर्दा आफ्नै वर्णविन्यास (Spelling) प्रयोग गरिएको छ । देवनागरी लिपिमा लेखिने नेपाली भाषामा इकार र उकारको मात्र दीर्घ रूप ईकार र ऊकार छन् र ती लेख्य भाषामा मात्र पाइन्छन् तर ती व्यतिरेकी भने छैनन् भन्ने विद्वान्हरूको मत छ । लिम्बू स्वरवर्णको ह्रस्व र दीर्घ रूप छन् तथा ती व्यतिरेकी हुन्छन् । लिम्बू भाषा लेखिने सिरिजङ्गा लिपिमा स्वरदीर्घता (के:म्फ्रेङ) देखाउने परम्परागत मात्राको चिह्न प्रयोगमा दुई प्रकारका देखिन्छन् । स्वरान्त अक्षर (Syllable) तथा शब्द (Word) को (Vowel Length) देखाउने चिह्न (̈) हो । भने व्यञ्जनान्त अक्षर वा पद तथा शब्दको स्वरदीर्घता

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

देखाउने चिह्न सइ (_) हो, जस्तै - (१) स्वरान्त पद वा शब्दमा ***सुःमा*** (ᤍᤢᤱᤔᤠ) तथा (२) व्यञ्जनान्त पद वा शब्दमा ***सेःप्मा*** (ᤏᤣ᤹᤺ᤐᤔᤠ) तर भाषावैज्ञानिक अध्ययनअनुसार परम्परागत व्यञ्जनान्त पदमा स्वरदीर्घता देखाउन व्यञ्जनवर्ण सग्लो लेखेर त्यसका मुनि सइको चिह्न लेख्नुभन्दा अघिल्लो स्वरान्तमा केम्फ्रेङको चिह्न दिएर व्यञ्जनान्त (टुक्रे व्यञ्जन वा संयुक्ताक्षर लेख्नु नै बढी उपयुक्त खेखिन्छ, जस्तै : ***सेःप्मा*** (ᤏᤣᤱᤶᤔᤠ) ।

लिम्बू वर्णमालामा मध्य-अग्र (Mid-Front) देखाउने चिह्न (ᤧ) हो भने मध्य-निम्न-अग्र (Mid-Low-Front) वा विवृत स्वर देखाउने मात्रा चिह्न पेत्च (`) हो । त्यस्तै कण्ठ्य स्पर्शध्वनि वा अतिकण्ठ्य (Glottal Stop) ध्वनिको चिह्न मुक्फ्रेङ (,) हो ।

यस ग्रन्थमा स्वरदीर्घता स्पष्ट देखाउनका लागि लिम्बू भाषा देवनागरी लिपिमा लेख्दा सबै मात्रा (इकार, उकार) ह्रस्व मात्र लेखेर स्वरदीर्घता देखाउन भने विसर्ग (:) चिह्न प्रयोग गरिएको छ तर सिरिजङ्गा लिपिको आलेखन गरिँदा स्वरान्तमा मात्र नभई व्यञ्जनान्त अक्षर वा पद र शब्दमा स्वरदीर्घता देखाउन पनि माथि भनिएझैँ दुई खाले चिह्न प्रयोग नगरीकन एउटै केम्फ्रेङको चिह्न प्रयोग गरेर व्यञ्जनान्तलाई टुक्रेवर्ण (संयुक्ताक्षर) प्रयोग गरिएको छ, जस्तै- व्यञ्जनान्त पद वा शब्दमा ***सेःप्मा*** (ᤏᤣᤱᤶᤔᤠ) ।

प्रचलित परम्परागत सिरिजङ्गा लिपिको लेखनपद्धतिमा सइ (_) को प्रयोग व्यञ्जनान्त अक्षर वा पद तथा शब्दको व्यञ्जनवर्णको ठीक मुनि तेर्सो धर्का (_) चिह्न दिएर आजसम्म नै गर्ने गरिएको देखिन्छ तर यो नेपाली भाषाको हलन्तझैँ नभएर यथार्थमा भने उक्त सइ चिह्नले आफ्नो अघि आएको अथवा पूर्ववर्ती स्वरवर्णको स्वरदीर्घता बोध गराएको हुन्छ ।जस्तैः

(१) *सेःप्मा* बचाउनु, (सु) रक्षागर्नु, (ᤏᤣ᤹᤺ᤐᤔᤠ),

(२) *पाःप्मा'* भन्नु, बोल्नु', (ᤐᤠ᤹᤺ᤐᤔᤠ) ।

मुक्फ्रेङ् वा कण्ठ्यस्पर्शी वा अतिकण्ठ्य (Glottal Stop) ध्वनिलाई कतिपय भाषावैज्ञानिकहरू व्यञ्जनवर्ण मान्दछन् । सिरिजङ्गा लिपिमा कण्ठ्यस्पर्शी वा अतिकण्ठ्य (Glottal Stop) को अलग उपचिह्न छ, जसलाई मुक्फ्रेङ् भनिन्छ । यस ग्रन्थमा देवनागी लिपिमा लिम्बू भाषाको आलेखन गरिँदा कण्ठ्यस्पशी वा अतिकण्ठ्य ध्वनि स्पष्ट देखाउन भने टाइपको सुविधा र असुविधाअनुसार तल थोप्ली नभएको प्रश्नवाचक (ʔ) चिह्नको प्रयोग गरिएको छ ।

देवनागरीमा लिम्बू भाषाको आलेखन गरिँदा अक्षर वा पद तथा शब्दका अन्त्यका सबै व्यञ्जनवर्णका खुट्टा काटेर वा हलन्त् दिएर लेखिएका छन् ।

आलेखनका उदाहरणहरू : स्वरदीर्घताको चिह्न (:) वा केःम्फ्रेङ् (:) को चिह्नको प्रयोग :

(क) स्वरान्त पद वा शब्दमा प्रयोग :

युमा	(उँधो आउनु)	ᤕᤢᤔᤠ
सुःमा	(ढिलो गन)	ᤍᤢᤱᤔᤠ

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

हा:मा	(बाँड्नु)	ᤜᤠ᤺ᤔᤠ
ला:बा	(चन्द्रमा)	ᤗᤠ᤺ᤒᤠ

(ख) व्यञ्जनान्त पद वा शब्दमा स्वरदीर्घता देखाउने लिम्बू भाषालाई देवनागरीमा आलेखन गर्दा स्वरान्तपछि विसर्ग (:) लेखिन्छ। व्यञ्जनान्त वा हल उच्चारणका लागि देवानागरीमा आलेखन गदा हलन्त नै प्रयोग गरिएको छ। सिरिजङ्गा लिपिमा आलेखन गर्दा भने व्यञ्जनान्त वा हल उच्चारणका लागि स्वरान्तको स्वर वा उसको मात्रा चिह्नका लागि तेर्सो लेखेको विसर्ग चिह्न जसलाई लिम्बूमा केम्फ्रेङ भनिन्छ, प्रयोग गरिएको छ। यहाँ सिरिजङ्गा लिपिमा हाल प्रचलित लेखन र यस ग्रन्थमा प्रयोग गरिएको लेखनपद्धति दुवै दिइएको छ।

केम्फ्रेङ र सइको चिह्नको दुवै प्रकारका लेखनको प्रयोग

पा:न्	(कुरा)	ᤐᤠ᤺ᤴ - ᤐᤠᤏ᤻
पा:प्मा	(बोल्नु, भन्नु)	ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ - ᤐᤠᤵ᤻ᤔᤠ
ला:ङ्	(नृत्य)	ᤗᤠ᤺ᤱ - ᤗᤠᤅ᤻
मा:क्यु	(भालु)	ᤔᤠ᤺ᤰᤕᤢ - ᤔᤠᤁ᤻ᤕᤢ

(ग) पेत्च (.) अर्थात् मध्य-अग्र (Mid-Front) वा मध्य-निम्न-अग्र स्वर (Mid-Low (Front) विवृत (ए)को देवनागरी लिपिमा आलेखन गर्दा एकारको मात्रा दिएको वर्णको ठिक मुनि तलथोप्ली चिह्नको प्रयोग गरिएको छ।

विवृत (ए़) को चिन्हको प्रयोग

से़प्मा	(मार्नु)	ᤛᤧᤵᤔᤠ
के़बा	(लाटो)	ᤁᤧᤒᤠ
ए़क्मा	(भाँच्नु)	ᤀᤧᤰᤔᤠ
के़धुक्पा	(बदमास,दुष्ट)	ᤁᤧᤎᤢᤰᤐᤠ

(घ) मुक्फ्रेङ (,) वा कण्ठ्यस्पर्श वा अतिकण्ठ्य ध्वनि (Glottal Stop) देवनागरी लिपिमा आलेखन गर्दा अन्तर्राष्ट्रिय ध्वनिक चिह्न अर्थात् तलथोप्ली नभएको प्रश्नचिह्न (ʔ) को प्रयोग गरिएको छ। तलथोप्ली नभएको प्रश्नचिह्न (ʔ) को प्रयोग :

हाʔ	(-हरू)	ᤜᤠ᤹
ताʔज़ेङ्	(बातचित,संवाद)	ᤋᤠ᤹ᤍᤣᤱ
कʔयो	(यहाँ)	ᤁ᤹ᤕᤥ
ताʔमा	(सिँढी लाउनु)	ᤋᤠ᤹ᤔᤠ*

* **नाहेन् मुन्धुम् : ईर्ष्या तथा आँखीडाहीको आख्यान** को ग्रन्थमा प्रकाशित **लेखनपद्धति** शीर्षक आलेखलाई सान्दर्भिक हुनाले परिमार्जनसहित यस ग्रन्थमा पनि राखिएको छ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

सन्दर्भसूची

काइँला, बैरागी, वि.स. २०५१, नाहेन् मुन्धुम ईर्ष्या तथा आँखीडाहीको आख्यान र अनुष्ठान, भूमिका, लिम्बू भाषा तथा साहित्य उत्थान समाज, काठमाडौँ ।

ड्रियम, जर्ज वान, १९८७, ए लिम्बू ग्रामर, माउटन डि ग्रुयटर, बर्लिन, न्युयोर्क, आम्सटर्डम ।

वाइडर्ट, ए. तथा बी. सुब्बा, १९८५, कन्साइज लिम्बू ग्रामर एन्ड डिक्सनरी, लोब्स्टर पब्लिकेसन्स, आम्सटर्डम ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ

साप्पोःक् चो?मे़न् : लिम्बू जातिमा कोखपूजा

आख्यान र अनुष्ठान

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇)
ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥇) . ᤐᤠ᤺ᤋᤫᤠ ᤂᤧ᤺ᤱᤔᤠ(᥇)

ᤀᤧ - ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤋᤡᤱᤍᤡᤱ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤧ ॥
ᤏᤠᤜᤧᤴ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤧ. ᤔᤡᤰᤛᤢᤴ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤁᤴ ᤛᤡᤃᤡ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱ. ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤔᤠ᤺ᤋᤠ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱ. ᤀᤡᤔᤧ᤺ᤳ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤌᤥᤃᤖ ᤌᤥᤃ ॥
ᤋᤖ᤺ᤱ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱ. ᤋᤠᤱᤛᤠᤱ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱ. ॥
ᤕᤥᤃᤖ ᤕᤥᤔᤢ ॥
ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱ. ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱ.ᤗᤥ ॥
ᤋᤠᤍᤡᤃᤧᤴ ᤛᤧᤵᤔᤠᤱ. ᤔᤧᤴᤈᤥ᤺ᤴᤏᤧᤖᤥ ॥
ᤗᤠ᤺ᤜᤡᤃᤧᤴ ᤛᤧᤵᤔᤠᤱ. ᤔᤧᤴᤈᤥ᤺ᤴᤏᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (१)
कुदाप् माङ्घमा (१) : पाःत्वा खेःङ्मा (१)

ए आल्ल कङ्गमु तिङ्दिङ् मेन्दोःक्के ॥
नाहेन् मेन्दोःक्के मिक्सुन् मेन्दोःक्केरो ॥
कन् सिगि खेःक्खुङ्, सोसाम् खेःक्खुङ्लो ॥
माःता खेःक्खुङ् इमेःत् खेःक्खुङ्लो ॥
थोगर थोग तरःङ् खेःक्खुङ् ताङ्साङ् खेःक्खुङ् ॥
योगर योमु इक्सा खेःक्खुङ् खाम्बेःक् खेःक्खुङ् ॥[1]
तादिगेन् सेप्माङ् मेन्जोःन्नेरो ॥
लाःहिगेन् सेप्माङ् मेन्जोःन्नेरो ॥

कोखपूजा (१)
वनदेवीदेवताको पूजा (१) : वाचा बाँध्ने (१)

अब आँखीडाही नलागोस् ।
हंस र सातोहरू वाचा (मन्त्र)ले बाँध्छु ।
यसका छायाँहरू बाँध्छु ।
माथि आकाश बाँध्छु, तल पृथ्वी बाँध्छु ।
यसको सपना नढलोस्,
यसको (भविष्य) को शिर नढलोस् -

---

१ साप्पोःक् चोमेनको पूजा गर्नअघिबाट कुदाप मन्साउने पूजा गर्नुपर्छ । कुदाप मन्साउनु अघि भने वाचा बाँध्ने काम गर्नुपर्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥈) . ᤐᤠ᤺ᤳᤆᤠ ᤂᤧ᤺ᤱᤔᤠ(᥈)

ᤛᤡᤖᤧ᤺ᤵ ᤔᤧᤸᤗ᤹ᤕᤧ.ᤛᤡᤔᤠᤱ ᤔᤧᤸᤗ᤹ᤕᤧ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱ. ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤔᤠ᤺ᤋᤠ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱ. ᤀᤡᤔᤧ᤺ᤳ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤜᤧ᤹ᤕᤨᤛᤧᤃᤢᤏᤢ - ᤗᤠᤵᤛᤠᤱ. ᤗᤠ᤹ᤗᤠ᤹ -
ᤕᤧᤵᤛᤢᤱᤓᤠᤱᤃ ᤁᤱᤃ
ᤕᤢᤰᤐᤢᤱᤗᤠᤃ ᤀᤡᤏᤠ ᤕᤧᤵᤛᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤏᤡᤳᤛᤧ ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤨ ॥
ᤏᤡᤳᤛᤧ ᤕᤢᤰᤂᤢᤱᤖᤨ
ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤀᤡᤏᤠ ᤕᤢᤰᤂᤢᤱᤖᤨ ॥

साप्पोःक् चोॽमे़न् (२)

कुदाप् माङ्घमा (२) :पाःत्चा खेःङ्मा (२)

सिरेःप् मे़ल्लॽये़ सिमाङ् मे़ल्लॽये़ ॥
सिगि खेःक्खुङ्, सोसाम् खेःक्खुङ्लो ॥
माःता खेःक्खुङ् इमेःत् खेःक्खुङ्लो ॥
हे़ॽयोसे़गनु लाप्साङ् लाॽलाॽ-
ये़प्सुङ्भाङ्ग कङ्ग ॥
युक्पुङ्लाग इना येप्सुङ्लो ॥
निस्से आङ्गाॽ तुम् फेदाङ्मारो ॥
निस्से युक्खुङ्रो
से़क्खा इना युक्खुङ्रो ॥

कोखपूजा (२)

वनदेवीदेवताको पूजा (२) :वाचा बाँध्ने (२)

ए यिन (उपकारी)को शिर. नढलोस् है ।
यिन (उपकारी)को जीवन
ओइलाई मरेतुल्य नहोस् है ।
यो हंस बाँध्छु, सातो बाँध्छु ।
यसको (प्राणको) छायाँ बाँध्छु ।
त्यहाँ अलग अलग गरेर राख्छु र
यिनका बासस्थलमा
यिनको कुलवंश राख्छु ।
सत्ते सत्ते, म त जेठो (वरिष्ठ) फेदाङ्मा हुँ . . . .
सत्ते सत्ते वाचा गर्छु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥉)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥉) ᤐᤠ᤺ᤳᤘᤠ ᤂᤧ᤺ᤱᤔᤠ(᥉)

ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤕᤢᤰᤂᤢᤱ.
ᤛᤳᤋᤧ ᤀᤡᤏᤠ ᤕᤢᤰᤂᤢᤱᤅᤠᤱ
ᤁᤱᤃ ᤑᤰᤑᤰᤗᤠᤃ
ᤔᤢᤕᤠ ᤛᤡᤖᤧ ᤔᤧ᤺ᤴᤍᤠᤕᤧ.
ᤀᤠᤵᤗᤢᤱᤃᤧᤱ ᤔᤢᤕᤱ ᤛᤡᤖᤧ ᤔᤧ᤺ᤴᤍᤠᤕᤧ ॥
ᤗᤧ᤺ᤳᤆᤠᤶ ᤔᤧ᤺ᤴᤍᤠ
ᤑᤢᤱᤛᤠᤶ ᤔᤧ᤺ᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤨ ॥
ᤏᤠ ᤕᤢᤰᤐᤢᤱᤗᤧ ᤗᤰᤐᤧ᤺ᤰ ᤔᤧ᤺ᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤨ ॥
ᤔᤧᤍᤠ ᤔᤧᤒᤧ᤺ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤴᤜᤠ᤹ᤃ ᤀᤠᤸᤗ
ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤜᤠ᤹ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤜᤠ᤹ᤖᤧᤴ ᤜᤧᤳᤗᤠ ॥

साप्पोःक्-चोꞌमेन् (३)

कुदाप् माङ्घमा (३) :पा:त्वा खेःङ्मा (३)

निस्से युक्खुङ्,
सत्ते इना युक्खुङ्ङाङ् ॥
कङ्ग फक्फक्लाग
मुया सिरे मेन्दाये ॥
आपलुङ्गेङ्ग मुयङ सिरे मेन्दाये ॥
लेःत्छाम् मेन्दायेरो,
फुङ्साम् मेन्दायेरो ॥
ना युक्पुङ्ले लक्पेःक् मेन्दायेरो ॥ [२]
मेदा मेबेःक्साङ् कन्हाꞌग आल्ल
येबोदाङ्हाꞌ मैनाम्दाङ्हाꞌरेन् हेत्ला . .

कोखपूजा (३)

वनदेवीदेवताको पूजा (३) : वाचा बाँध्ने (३)

यहाँ म सत्ते वाचा गर्दछु ।
यहाँ पखेटा फटफट फटफाउने
चिलदेव आउन नपाओस्, बिरालो देव आउन नसकोस् ।
भूतप्रेत आउन नआओस् है ।
गाउँघरका बिचमा यिनीहरू आउन नपाओस है ।
आइहाले पनि यी प्रतीक (मैनाम)का धनीहरूको
जहाँ जहाँ आउने-जाने गर्ने स्थान छन् त्यहाँ त्यहाँ . . . .

---

२ वाचा बाँध्ने मन्त्र भनेर चारैसुरमा चारैतर्फ (थान वरिपरि) अछेता छर्दै जोडले थपडी पड्काएर फु : फु : गर्नू ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥊)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥊) : ᤐᤠ᤺ᤳᤆᤠ ᤂᤧ᤺ᤱᤔᤠ (᥊)

ᤕᤢᤰᤏᤠᤃᤧᤴ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤨ.
ᤕᤢᤰᤐᤢᤱᤍᤧᤴ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤋᤠᤒᤢᤃᤧᤴ ᤕᤢᤰᤐᤢᤱᤍᤧᤴ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱ ॥
ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠ ᤁᤧᤀᤡᤱᤔᤡ ᤁᤧᤛ᤻ᤛᤠ
ᤁᤴ ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱᤔᤠ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤕᤢᤰᤐᤢᤱᤍᤧᤴ ᤋᤧᤸᤗᤰ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤒᤠ᤺ᤴ
ᤕᤢᤰᤏᤠᤃᤧᤴ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤒᤠ᤺ᤴ
ᤁᤱᤃ ᤐᤧᤗᤡ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤂᤧ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥

साप्पोःक् चोॽमेन् (४)

कुदाप् माङ्घमा (४) : पाःत्चा खेःङ्मा (४)

युक्नागेन् खेःक्खुङ्लो,
युक्पुङ्देन् खेःक्खुङ्लो ॥
ताबुगेन् युक्पुङ्देन् खेःक्खुङ् ॥
सिजोॽवा केइङ्मि केस्सा
कन् फेजिरि फेदाङ्मा सारे ॥
युक्पुङ्देन् तेल्लक् खेःक्खुङ्बाःन्
युक्नागेन् खेःक्खुङ्बाःन्
कङ्ग पेलि खेःक्खुङ्लो ॥
ताॽजेङ् खेःक्खुङ्लो ॥[३]

कोखपूजा (४)

वनदेवीदेवताको पूजा (४) : वाचा बाँध्ने (४)

ती अवस्थलहरूलाई
मन्त्रले चारैसुरमा बाँध्छु ।
ती वनपाखालाई मन्त्रले चारैसुरमा बाँध्छु ।
अकिञ्चन म तिम्रो दूत, सन्देशवाहक
यो फेजिरी फेदाङ्माले
यसरी सबै अवस्थानहरू
(पूजा गरिने स्थलका चारैतर्फका सीमा) वाचाले बाधेँ है ।
मन्त्रका शब्दले यसरी फलाकेर बाँधेको छु है ।

o o o

---

[३] मन्त्रले पूजास्थल चारै दिशाबाट बाँधेपछि अब कुदापको पूजा सुरु हुन्छ । क्रमसः सिरिङमा, वजमा (वागङ्मा?), तक्सङ्बा, तेन्छामा र खन्जमाको पूजा लहरै गर्नुपर्दछ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤻ᤔᤧ᤺ᤴ (᥋)
ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥋) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇)

ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ
ᤕᤨ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤋᤗᤰ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ
ᤌᤨ ᤋᤠᤱᤛᤠᤰ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤌᤨ ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ ॥
ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤘᤠᤎᤡ᤺ᤴᤗᤢᤱ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ ॥
ᤆᤶᤑᤳᤗᤢᤱ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤕᤨ ᤋᤧᤶᤧ᤺ᤴ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤕᤨ ᤘᤠᤖ᤺ᤱ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक् चोॽमे़न् (५)
कुदाप् माङ्घमा (५) : सिरिङ्मा माङ्घमा (१)

इक्सा इःम्सिङ्लो
यो खाम्बेःक् इःम्सिङ्लो ॥
तलक् इःम्सिङ्लो,
थो ताङ्साक् इःम्सिङ्लो ॥
थो फक्ताङलुङ इःम्सिङ् ॥
केवालुङ इःम्सिङ्लो ॥
वाधिःन्लुङ इःम्सिङ् ॥
चम्फत्लुङ इःम्सिङ्लो ॥
यो ते़मेःन् इःम्सिङ्लो
यो वारःङ् इःम्सिङ्लो ॥[४]

कोखपूजा (५)
वनदेवीदेवताको पूजा (५) : सिरिङ्माको पूजा (१)

पृथ्वी छेलियो, अदृश्य भयो ।
आकाश छेलियो, अदृश्य भयो ।
कुम्भकर्ण पर्वत छेलियो, नदेखिने भयो ।
कञ्चनजङ्घा छेलियो, नदेखिने भयो ।
वाधिनलुङ र चम्फतलुङ पर्वतहरू अदृश्य भए, छेलिए ।
उँधो तराई मैदानहरू पनि अदृश्य भए, छेलिए ।

---

४ कुदापको पूजाको थालनीमा वनको देवी सिरिङमाको पूजा हुन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥌)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥌) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥈)

ᤋᤰᤔᤡᤜᤠ᤹, ᤔᤣᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ ॥
ᤕᤢᤰᤔᤡᤜᤠ᤹, ᤔᤣᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ ॥
ᤜᤧᤰᤁᤩᤠᤱ ᤁᤱᤃ
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤵᤔᤡᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤜᤠ᤹ᤖᤧᤀᤠ ॥
ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤜᤠ᤹ᤖᤧᤀᤠ ॥
ᤕᤥ ᤗᤥ᤺ᤰᤑᤠᤃᤧᤴ ᤜᤡᤶᤔᤥ
ᤁᤱᤃ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶ ᤜᤡᤶᤔᤥ ॥
ᤁᤒᤢ ᤔᤣᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ
ᤁᤢᤓᤠᤰ ᤔᤣᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक् चोॽमेन् (६)

कुदाप् माङ्घमा (६) :सिरिङ्मा माङ्घमा (२)

तक्मिहाॽ मेइःम्सिङ् ॥
युक्मिहाॽ मेइःम्सिङ् ॥
हेक्क्याङ् कङ्ग
मेन्छाम् याप्मिसारे ॥
येबोदाङ्हाॽरेआ ॥
मैनाम्दाङ्हाॽरेआ ॥
यो लोःक्फागेन् हिम्मो ॥
कङ्ग सिङ्घिम् हिम्मो ॥
कबु मेइःम्सिङ् ॥
कुभाक् मेइःम्सिङ्लो ॥

कोखपूजा (६) वनदेवीदेवताको पूजा

सिरिङ्माको पूजा (२)

हात्ती आदि रनवनका
जन्तुजनावरहरू पनि
सबै अदृश्य भए, छेलिए ।
त्यसपछि, नरचोलाधारी मनुष्य,
यी उपकारीहरूका
यी येबोका धनीहरूका
यी मैनामका धनीहरूका
यिनका घरगृहस्थीका
घरपालुवा सुँगुरहरू (चौपाया) अदृश्य भए है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥍)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥍) : ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥉)

ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤥ
ᤁᤢᤘᤠᤀᤠᤱ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤠᤕᤢᤗᤠ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ
ᤁᤢᤒᤡᤳ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤋᤥᤍᤥᤗᤠ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ
ᤛᤠ᤺ᤱᤘᤧᤳ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ
ᤋᤢᤶᤔ᤻ᤠᤱᤜᤠ᤹, ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ ॥
ᤋᤢᤴᤗᤥ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ
ᤐᤢᤜᤠᤱᤘᤠ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ ॥
ᤛᤡᤛᤠ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ
ᤔᤧᤴᤆᤡᤴᤜᤠ᤹, ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (७)

कुदाप् माङ्घमा (७) : सिरिङ्मा माङ्घमा (३)

सामदाङ्वा मेइःम्सिङ्
कुवाआङ् मेइःम्सिङ्लो ॥
कायुला मेइःम्सिङ्
कुबित् मेइःम्सिङ्लो ॥
तोदोला मेइःम्सिङ्
साःङ्वेत् मेइःम्सिङ्लो ॥
तुत्तु मेइःम्सिङ्लो
तुम्म्याङ्हाʔ मेइःम्सिङ् ॥
सिसा मेइःम्सिङ्
मेन्छिन्हाʔ मेइःम्सिङ् ॥

कोखपूजा (७)

वनदेवीदेवताको पूजा (७) : सिरिङ्माको पूजा (३)

कुखुराहरू पनि नदेखिने भए ।
घरमा पालेका गाईबस्तुहरू पनि
नदेखिने गरी अदृश्य हुन गए है ।
भैंसीहरू पनि अब
नदेखिने भए, अदृश्य भए है ।
बुढापाका (भद्रभलाद्मी)हरू देखिन छाडे ।
बुढीपाकी (भद्र नारी) हरू देखिने छाडे ।
तरुनी किशोरीहरू पनि, दृष्टिबाट अलप भए है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ,ᤀᤣᤶ (᥎)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥎) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥊)

ᤏᤠᤗᤡ ᤔᤧᤀᤡ᤹ᤶᤛᤡᤱᤗᤥ
ᤌᤠᤱᤒᤣᤴᤜᤠ, ᤔᤧᤀᤡ᤹ᤶᤛᤡᤱ ॥
ᤜᤧᤵᤐᤢᤃᤖ ᤀᤠᤸᤗᤃ . .
ᤛᤢᤖᤡᤳ ᤀᤡ᤹ᤶᤛᤡᤱᤅᤠᤱ ॥
ᤁᤧᤈᤱ ᤀᤡ᤹ᤶᤛᤡᤱᤅᤠᤱ
ᤂᤠᤈᤡᤖᤡ ᤗ,ᤖᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤂᤔᤠᤱ ᤗ,ᤖᤧᤸᤗᤧᤃ . . .
ᤋᤗᤰᤁᤧᤴ ᤋᤠᤱᤛᤠᤱᤎᤥ ॥
ᤂᤧᤛᤧᤍᤡᤱ ᤔᤢᤎᤠᤱ
ᤀᤠᤸᤗᤃ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤂᤧᤛᤧᤍᤡᤱ ᤔᤢᤎᤠᤱ
ᤀᤠᤸ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧᤸᤗᤧᤃ ॥

साप्पोःक् चो ?मेन् (८)

कुदाप् माङ्घमा (८) : सिरिङ्मा माङ्घमा (४)

नालि. मेइःम्सिङ्लो
थाङ्बेन्हा? मेइःम्सिङ् ॥
हेप्पुगर आल्लग . . .
सुरित् इःम्सिङ्ङाङ्
केजङ् इःम्सिङ्ङाङ्
खाजिरि ल?रेल्ले
खमाङ ल?रेल्लेग
तलक्केन् ताङ्साङ्धो
खेसेदिङ मुधाङ्
आल्लग मेसेरेरो ॥
खेसेदिङ मुधाङ्
आल् मेसेरेल्लेग ॥

कोखपूजा (८)

वनदेवीदेवताको पूजा (८) : सिरिङ्माको पूजा (४)

तन्नेरी किशोरहरू पनि अदृश्य भए है ।
त्यसपछि त अब वायुबतास पनि सुस्त भएपछि त
झमक्क रात परेर
अँध्यारो भएको बेला त माथि आकाशमा अब
ताराहरू झलमल्ल झुल्किए है ।
ताराहरू यसरी (आकाशमा) झलमल्ल उदाएपछिको बेला त . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥏)
ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤅᤔᤠ (᥏) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤅᤔᤠ (᥋)

ᤌᤰᤗᤡᤃᤣᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ
ᤁᤣᤔᤠᤱᤖᤣ ᤁᤣᤕᤣᤶᤖᤥ ॥
ᤀᤢᤴᤆᤥ᤺ᤴ ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃ
ᤁᤣᤘᤠᤗᤢᤱ ᤌᤥᤏᤢᤀᤠ ॥
ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱ ᤌᤥᤏᤢᤀᤠ
ᤏᤣᤰᤂᤥᤗᤢᤱ ᤏᤠᤏᤢᤀᤠ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤐᤥ᤺ᤰᤔᤠᤍᤣᤴᤏᤢ
ᤁᤣᤔᤠᤱ ᤐᤥ᤺ᤰᤔᤠᤍᤣᤴᤏᤢ ॥
ᤁᤠᤀᤡ ᤛᤥᤎᤥ᤺ᤰᤂᤠ,
ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤣᤕᤠ᤺ᤲᤗᤣᤔᤢ ..
ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤣᤕᤠ᤺ᤲᤗᤣᤃ ॥

साप्पोःक्- चोꞌमेन् (९)
कुदाप् माङ्घमा (९) : सिरिङ्मा माङ्घमा (५)

थक्लिगेन् साम्माङ्
केमाङ्रे केयेम्रो ॥
उन्छोःन् हेनेꞌग
केवालुङ् थोनुआ ॥
फक्ताङ्लुङ् थोनुआ
नेक्खोलुङ् नानुआ ॥ .
साम्माङ् पोःक्मादेन्नु ॥
केमाङ पोःक्मादेन्नु ॥
काइ सोधोःक्खाꞌ
कोःत्ति केयाःल्लेमु . .
लाङ्धोःङ् केयाःल्लेग ॥

कोखपूजा (९)
वनदेवीदेवताको पूजा (९) : सिरिङ्माको पूजा (५)

देहधारी देवीदेवताको चलीखेली खाने बेला हो ।
तिम्रो चलीखेली खाने बेला हो ।
उहिले तिमी ता . . .
केवालुङ (कञ्चनजङ्घा हिमाल) भन्दा परबाट
फक्ताङ्लुङ (कुम्भकर्ण हिमाल) भन्दा पर नेक्खोलुङ पर परबाट . . .
देवीदेवताको उत्पत्तिको अवस्थल, तिम्रो उत्पत्तिको अवस्थलबाट
आफन्त र नातागोताहरू खोज्दै उँधो आउँदा त ॥
दुःखकष्ट खपेर तल आउँदा त

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧ᤺ᤴ (᥇᥆)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥇᥆) : ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥌)

ᤔᤧ᤺ᤴᤇᤠᤶ ᤐᤠᤱᤓᤧ ᤹ᤔᤢ
ᤁ᤹ᤕᤨ ᤁᤧᤃᤧ᤺ᤖᤠ ᤔᤧ᤺ᤶᤒᤡ ᥅
ᤔᤧ᤺ᤴᤇᤠᤶ ᤔᤧ᤺ᤘᤠᤒᤡ ᥅
ᤏᤠᤶᤕᤠᤵᤐᤡ ᤔᤧ᤺ᤘᤠᤒᤡ ᥅
ᤁᤧ᤺ᤗ᤹ᤖᤧ᤺ᤖ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ
ᤔᤡᤑᤰᤘᤠ ᤁᤧ᤺ᤓᤨ᤺ᤰᤂᤢᤛᤡ ॥
ᤂᤡᤑᤰᤘᤠ ᤁᤧ᤺ᤓᤨ᤺ᤰᤂᤢᤛᤡ ॥
ᤛᤡᤑᤰᤘᤠ ᤁᤧ᤺ᤓᤨ᤺ᤰᤂᤢᤛᤡ ॥
ᤕᤠᤱᤏᤠᤗᤠ ᤕᤨᤐᤧ᤺ᤰᤘᤠ
ᤁᤧ᤺ᤓᤨ᤺ᤰᤂᤢᤛᤡᤸᤗᤧ᤺ᤃ ॥
ᤌᤧᤔᤧ᤺ᤴᤎᤠ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤖᤧ᤺ ॥
ᤌᤧᤔᤧ᤺ᤴᤏᤡ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤖᤧ᤺ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१०)

कुदाप् माङ्घमा (१०) : सिरिङ्मा माङ्घमा (६)

मे़न्छाम् पाङ्भे ʔमु
कʔयो केगे़रा मे़म्बि ?
मे़न्छाम् मे़वाबि ?
नाम्याप्मि मे़वाबि ?
के़लʔरे़र उन्छोःन्
मिफक्वा के़भोःक्खुसि ॥
खिफक्वा के़भोःक्खुसि ॥
सिफक्वा के़भोःक्खुसि ॥
याङ्नाला योपेःक्वा
के़भोःक्खुसिल्ले़ग ॥
थेमे़न्धा साहाʔरे़
थेमे़न्नि साहाʔरे़ ॥

कोखपूजा (१०)

वनदेवीदेवताको पूजा (१०) : सिरिङ्माको पूजा (६)

यता तल मानिसको गाउँमा आइपुग्यौ नि !
उहिले त्यति बेला त मान्छे छौ कि हौ ? भन्दै
आगाको भिल्काहरू उठायौ नि !
आगाको भिल्काहरूजस्तै भल्याकभिलिक गर्दै, अनेक शब्द गर्दै
अनेक चाल (सङ्केत) दिँदै आउँदा त
ए केही नदेख्ने केही नजान्ने अज्ञानी र अकिञ्चन

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥇)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤊᤔᤠ(᥇᥇) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤊᤔᤠ (᥍)

ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱᤖᤧ
ᤏᤠᤶᤛᤠ ᤔᤧᤎᤠᤱᤂᤢ᤹ᤸᤗᤧ ॥
ᤋᤢᤶ ᤂᤩᤠ ᤔᤧᤈᤥᤃᤢ᤹ᤸᤗᤧ
ᤁᤱᤃ ᤀᤠᤏᤡ᥀ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤋᤢᤶᤒᤧᤴᤏᤧ ᤋᤩᤠ ᤔᤧᤶᤒᤡ ᥄
ᤁᤠᤶᤛᤠᤔᤠᤖᤧᤃᤔᤢ ॥
ᤁᤢᤴᤆᤱᤘᤠ᥀ᤒᤧᤴᤏᤧ
ᤁ᥀ᤀᤥᤃ ᤋᤩᤠ ᤔᤧᤶᤒᤡ ᥄
ᤔᤡᤛᤢᤶ ᤔᤡᤖᤠ᤹ᤰ ᤋᤢᤶᤒᤧᤴ
ᤁ᥀ᤀᤥᤃ ᤋᤩᤠ ᤔᤧᤶᤒᤡ ᥄

साप्पोःक् चो?मेन् (११)

कुदाप माङ्घमा (११) : सिरिङ्मा माङ्घमा (७)

फ़ेजिरि फ़ेदाङ्रे ॥
नाम्सा मे़धाङ्खुःल्ले़ ॥
तुम् ख्या मे़जोगुःल्ले़ ॥
कङ्ग आनि? साम्माङ
तुम्बे़न्ने त्या मे़म्बि ॥
काम्सामारे़गमु
कुन्छङ्वा?बेन्न्
क?ओग त्या मे़म्बि ॥ [५]
मिसुम् मिराःक् तुम्बे़न्
क?ओग त्या मे़म्बि ॥

कोखपूजा (११)

वनदेवीदेवताको पूजा (११) : सिरिङ्माको पूजा (७)

फेदाङ्माले जोखनाले ठहर गर्दा त . . . .
यो (चाल दिने) त ठुलो देवता,
जेठो देवता पो आएको हो त !
काम्सामाको माइती देवता पो आएको त ।
आगाको बल्दो झिल्काजस्तो
चकमके सिकारी देव पो आएको हो त !

---

५ हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५, फेदांबाको लम्बर ५, २६/८, पृ. १-४२ का अनुसार सिरिङमाको चेली मानिन्छ काम्सामालाई तर सिरिङमाको पूजा गर्दा उसको छोरीका लागि भनेर थानमा एउटा डिम्बा अलग राखिन्छ । सिरिङमाको लागि भने कोदोको जाँड भरेको तोङ्बा, बाखो १, रातो धागो आदि चाहिन्छ तर यस देवतालाई बलि नदिईकन कोरा पूजा गर्ने पनि चलन छ ।

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥈)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥇᥈) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥎)

ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ᤛᤠᤒᤠᤜᤠ᤹,
ᤀᤰᤂᤧ ᤔᤧᤗ᤹ᤖᤧᤀᤠᤱ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤈᤧᤰᤂᤢ
ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠ᤺ᤰ ᤔᤧᤈᤧᤰᤂᤢ ॥
ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤧᤍᤱᤄᤢ
ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹, ᤔᤧᤍᤱᤄᤢᤀᤠᤱ ॥
ᤜᤧᤰᤁᤧ᤹ᤀᤠᤱᤃ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ
ᤁᤠᤵᤆᤡᤖᤡ ᤜᤧᤴᤎᤠᤶᤏᤢ ॥
ᤁᤠᤵᤗᤠᤱᤘᤠ ᤜᤧᤴᤎᤠᤶᤏᤢ
ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ(ᤛᤥ᤺ᤴᤕᤠ) ᤌᤡ᤺ ᤜᤧᤴᤎᤠᤶᤏᤢ ॥
ᤋ᤺ᤰᤁᤩᤠ ᤌᤡ᤺ ᤜᤧᤴᤎᤠᤶᤏᤢ
ᤁᤠᤋᤠ᤺ᤰᤘᤠ ᤌᤡ᤺ ᤌᤠᤶᤏᤢ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (१२)

कुदाप माङ्घमा (१२) : सिरिङ्मा माङ्घमा (८)

पाङ्भे?साबाहा?
अक्खे़ मे़ल?रे़आङ् ॥
पे़लि मे़जे़क्खु
पाःन्जाःक् मे़जे़क्खु ॥
सिक्कुम् मेदङ्घु ॥
निङ्वा? मेदङ्घुआङ् ॥
हे़क्के़आङ्ग उन्छोःन् ॥
काप्चिरि हे़न्धाम्नु
काप्लाङ्वा हे़न्धाम्नु ॥
मुक्कुम् (सोःन्या) थिः हे़न्धाम्नु
तःक्या थिः हे़न्धाम्नु ॥
काताःक्वा थिः थाम्नु

कोखपूजा (१२)

वनदेवीदेवताको पूजा (१२) : सिरिङ्माको पूजा (८)

गाउँलेहरूले छलफल र विचार गर्दै
विचार विमर्श गरेर निधोमा पुगे ।
आपस्तमा तर्कना गरेर उहिले . . . जोडी कुखुरा राखेर
कोदाका दाना र मर्चा मिसाएको जाँड र
अन्न (कोदो)को छिप्पिएको
उता . . . उनिउँ पातले गुम्स्याएर उठेको जाँड राखेर ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤶᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥉)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠ᤺ᤅᤔᤠ(᥇᥉) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠ᤺ᤅᤔᤠ (᥏)

ᤆᤥ᤺ᤰᤔᤣ ᤌᤡ᤺ ᤜᤣᤴᤍᤠᤶᤏᤢ
ᤛᤠᤶᤋᤥ᤺ᤰ ᤐᤣᤜᤣᤱ ᤌᤠᤶᤏᤢ ॥
ᤏ ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢ
ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤘᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢᤀ ॥
ᤜᤣᤴᤈᤡᤖᤡ ᤌᤠᤶᤏᤢ
ᤜᤣᤱᤊᤡ ᤌᤠᤶᤏᤢᤀ ॥
ᤋᤣᤳᤗᤠ ᤏᤣᤔᤣᤀᤱ
ᤗᤠᤈᤶ ᤏᤣᤔᤣᤀᤱ ॥
ᤕᤠ᤹-ᤛᤩᤠ᤹ ᤏᤣᤔᤣᤀᤱ
ᤘᤠᤌᤡ᤺ᤴ ᤘᤔᤠᤌᤠᤶᤗᤠ ॥
ᤑᤣᤈᤡᤖᤡ ᤛᤠᤖᤣᤀ
ᤋᤢᤶ ᤑᤣᤍᤠᤱᤔᤠ ᤛᤠᤖᤣᤀ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (१३)

कुदाप माङ्घमा (१३) : सिरिङ्मा माङ्घमा (९)

चोःक्मे थिः हेन्धाम्नु
साप्तोःक् पेहेङ् थाम्नु ॥
ना . . साम्दाङ्वा थाम्नु
काराःङ्वा थाम्नुआ ॥
हेन्जिरि थाम्नुआ
हेङ्घि थाम्नुआ ॥
तेत्ला नेमेआङ्
लाजम् नेमेआङ् ॥
या?-स्या? नेमेआङ्
वाधिःन् वमाथाम्ला . ॥
फेजिरि सारेआ
तुम् फेदाङ्मा सारेआ ॥

कोखपूजा (१३)

वनदेवीदेवताको पूजा (१३) : सिरिङ्माको पूजा (९)

पकाएको जाँड राखेर, पेहेङ राखेर, तोङ्बा राखेर ।
उता डाँफे चरी र मुनाल चरी राखेर
रातो धागो टाँगेर, केराका हरिया पात(का सुप्ला)हरू
ओछ्याएर थान बनाई, धानका चामलको अछेता छर्कंदै . ,
उता . . . कुखुराका डिम्बा चढाएर . . .
म त फेजिरी फेदाङमा सबै फेदामाहरूमा ज्येष्ठ फेदाङमाले

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥊)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥇᥊) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥆)

ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, ᤀᤰᤂᤣ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱ
ᤁ᤹ᤀᤥ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤣ
ᤔᤡᤛᤢᤶ ᤔᤡᤖᤠ᤺ᤰᤋᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤂᤣᤰᤛᤢᤍᤡᤱ ᤋᤢᤶᤒᤣᤏᤣ
ᤌᤰᤗᤡᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤣ ॥
ᤀᤠᤀᤡᤱᤃ . .ᤋᤱᤃᤵ . .ᤗᤠᤃᤵ . .ᤕᤣᤱᤃᤵ
ᤁ᤹ᤀᤥᤃ ᤁᤱᤃ (ᤂᤏᤣ᤹ᤍᤢᤔᤠ) ᤖᤣ ॥
ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤣ
ᤔᤤᤏᤠᤔᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤣ ॥
ᤁᤢᤀᤠᤒᤢᤐᤧᤴᤍᤡ᤹, ᤗᤰᤐᤧ᤺ᤰ
ᤁᤢᤛᤠᤐᤧᤴᤍᤡ᤹, ᤗᤰᤐᤧ᤺ᤰ ॥

साप्पो:क्-चो?मे़न् (१४)

कुदाप माङ्घमा (१४) : सिरिङ्मा माङ्घमा (१०)

आङ्गा? अक्खे़ तो:न्दुङ् ॥
क?ओ ता?ज़ेङ् तो:न्दुङ् ॥
थक्लिसाम्माङ् तुम्बे़ ॥
मिसुम् मिरा:क्ताङ्बे़ ॥
खे़क्सुदिङ् तुम्बे़ने़ ॥
थक्लिसाम्माङ् तुम्बे़ ॥
आइङ्ग . . . तङ्गप् . .लागप् . . येङ्गप् . . ॥[६]
क?ओग कङ्ग (खने़?दुमा) रे़ ॥
ये़बोदाङ्मारे़ मैनामदाङ्मारे़ ॥
कुआबुपे़न्दि? लक्पे:क् कुसापे़न्दि? लक्पे:क् ॥

कोखपूजा (१४)

वनदेवीदेवताको पूजा (१४) : सिरिङ्माको पूजा (१०)

यहाँ तिम्रो सेवा पुकार गर्दै बिन्तीभाउ गरेँ है ॥
देहधारी देवताहरूमा जेठो देवता,
तिमी खेक्सुदिङ हे चकमके सिकारी देवता !
आगाको भिल्काको देवता भनेर तिम्रो अभ्यर्थना गरे है ॥
आज संवत् .. साल .. महिना .. गते .. बारका दिनमा,
यहाँ त येबो मैनामकी धनी (फलानी) को छोराछोरी र सबै सन्तानहरूमा

---

६ पूजा गरेको साल, महिना, गते र वार भन्नुपर्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥋)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤌᤔᤠ(᥇᥋) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤌᤔᤠ (᥇᥇)

ᤁᤢᤴᤈᤢᤶᤛᤣ ᤗᤰᤐᤣ᤻ᤰᤂᤠ᤹
ᤁ᤹ᤀᤥᤃ ᤁᤣᤖᤣᤰᤗᤣ ॥
ᤔᤠᤱᤜᤡᤰᤘᤠ ᤔᤣᤸᤗᤣᤱᤅᤣ
ᤕᤠᤱᤜᤡᤰᤘᤠ ᤔᤣᤸᤗᤣᤱᤅᤣ ॥
ᤕᤢᤰᤔᤡᤖᤠ ᤔᤣᤸᤗᤠᤳᤋᤣ
ᤑᤠᤳᤖᤠ ᤔᤣᤸᤗᤠᤳᤋᤣᤖᤥ ॥
ᤋᤢᤰᤂᤣᤗᤠᤰᤂᤣ ᤁᤣᤖᤣᤰ
ᤀᤡ᤹ᤰᤂᤣ᤹ ᤋᤣ᤹ᤛᤣ᤹ᤀᤥ ॥
ᤋᤠ᤹ᤈᤣᤱ ᤔᤣᤍᤥ᤹ᤴᤆᤡᤱᤗᤥ
ᤛᤣᤘᤠ ᤔᤣᤍᤥ᤹ᤴᤆᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤴᤜᤠ᤹ᤃᤢ ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ
ᤜᤥ᤺ᤵᤛᤠᤱ ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤡᤷᤛᤣ᤹ ॥

सापोःक्-चोऽमेन् (१५)

कुदाप् माङ्घमा (१५) : सिरिङ्मा माङ्घमा (११)

कुन्जुम्से लक्पेःक्खाऽ ॥
कऽओग केरेक्ले
माङ्हिक्वा मेल्लेङ्ङेऽ ॥
युक्मिरा मेल्लात्तेरो
फात्रा मेल्लात्तेरो ॥[७]
तुक्खेलाक्खे केरेक्
इःक्खेऽ तेःसेऽओ ॥
ताऽजेङ् मेदोःन्छिङ्लो ।
सेवा मेदोःन्छिङ्लो ॥
कन्हाऽगमु साःङ्गु होःप्साङ् साःङ्गु पिर्सेऽ ॥

कोखपूजा (१५)

वनदेवीदेवताको पूजा (१५) : सिरिङ्माको पूजा (११)

सबै देवतालाई गरेको भाकल नउल्टोस् है !
वनमा डढेलोजस्तो विपत् आइनलागोस् है ।
आइलाग्ने दुःखकष्ट सबै बढारेर लगिदेऊ है ।
रक्षा र उपकारका पुकारलागि सेवामा अगाडि उभिएका छन् है !
यिनलाई, प्राण नभए प्राण थपिदेऊ ! सास नभए सास हालिदेऊ है !

---

७ हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५, फेदाबाको लम्बर ५, २६/८, पृ. १-४२ का अनुसार सिरिङमाले रिसाउँदा च्वस्च्वस् घोँच्ने बिमारी गराउँछ तजा घरमा आगो लगाइदिने पनि गर्दछ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥌)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥇᥌) : ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥈)

ᤁᤠᤴᤜᤠ᥀ᤃᤠᤔᤢ ᤛᤰᤔᤠ
ᤜᤨ᤹ᤐ᤻ᤛᤠᤱ ᤛᤰᤔᤠ ᤐᤡᤷᤛᤧ᥀ ॥
ᤁᤠᤴᤜᤠ᥀ᤃᤠᤔᤢ ᤛᤡᤃᤡ
ᤐᤡᤷᤛᤧ᥀, ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤐᤡᤷᤛᤧ᥀, ॥
ᤁᤠᤴᤜᤠ᥀ᤃᤠᤔᤢ ᤋᤠ᤹ᤰᤑᤢ
ᤐᤡᤷᤛᤧ᥀,. ᤕᤠᤱᤑᤢ ᤐᤡᤷᤛᤧ᥀, ॥
ᤁᤠᤴᤜᤠ᥀, ᤏᤨᤔᤠᤘᤠ ᤏᤢ
ᤋᤠᤔᤠᤘᤠ ᤐᤡᤷᤛᤧ᥀ᤀᤨ ॥
ᤌᤨ ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤗᤰᤐᤧ᤹ᤰᤁᤨ
ᤁᤧᤒᤧ᤹ᤰᤐᤠᤜᤠ᥀ᤃᤠᤔᤢ
ᤌᤨ ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤗᤰᤐᤧ᤹ᤰ ᤐᤡᤷᤛᤧ᥀, ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (१६)

कुदाप् माङ्घमा (१६) : सिरिङ्मा माङ्घमा (१२)

कन्हा?गमु सक्मा
होःप्साङ् सक्मा पिर्से? ॥
कन्हा?गमु सिगि
होःप्साङ् सोसाम् पिर्से? ॥
कन्हा?गमु तःक्फु पिर्से?
याङ्फु पिर्से? ॥
कन्हा? नोमावा नु
तामावा पिर्से?ओ ॥
थो तुत्तु लक्पेःक्को
केबेःक्पाहा?गमु ॥
थो तुत्तु लक्पेःक् पिर्से? ॥

कोखपूजा (१६)

वनदेवीदेवताको पूजा (१६) : सिरिङ्माको पूजा (१२)

यिनलाई, सातो र हंस नभए, सातो र हंस थपिदेऊ है !
यिनलाई अन्न र धनको सह नभए
अन्न र धनको सह देऊ है !
यिनलाई कल्याण, सुख र समृद्धि देऊ है !
माथि श्रद्धेय पुर्खाकाहरूका बिचमा
जाने यिनहरूलाई माथि श्रद्धेयहरू पुर्खाहरूका पवित्र काख देऊ !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥
[illegible]
[illegible] ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥
[illegible]
[illegible] ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१७)

कुदाप् माङ्घमा (१७) : सिरिङ्मा माङ्घमा (१३)

थो याक्ला लक्पेःक्
के़बेःक्पाहाʔगमु ॥
याक्ला लक्पेःक् पिर्सेʔ ॥
निस्से चोःत्लुङ् पिर्से़ʔ ॥
पे़लि पाःन्जाक् पिर्से़ʔ ॥
नाम्याप्मि साहाʔग ॥
के़सा के़नोमे़न्छाʔहाʔ
हुक्सोगे़न् हुक्फाक् ॥
पइक्के़न् लाङ्वा
तुम्दुम् मे़दोःन्छिङ्लो ॥
हेना मे़दोःन्छिङ्लो ॥
चुन्जि से़वा मे़दोःन्छिङ् ॥

कोखपूजा (१७)

वनदेवीदेवताको पूजा (१७) : सिरिङ्माको पूजा (१३)

माथि पितृलोकमा जाने यिनीहरूलाई माथि पितृहरूको लोक देऊ है !
सत्ते सत्ते सिद्धि यिनलाई देऊ !
मिठो र राम्रो बोली वचन यिनहरूलाई देऊ है !
मनुष्य चोलाधारी यिनीहरू तिम्रै सन्तति हुन् है ।
अब यहाँ यिनीहरू विनम्र भएर हात जोडेर उभिएका छन् ।
पाउ जोडे़र उभिएका छन् ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤱᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥎)

ᤁᤢᤏᤠᤵ ᤔᤠᤱᤅᤔᤠ(᥇᥎) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤅᤔᤠ (᥇᥊)

ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤕᤣ᤺ᤳᤆᤠ᤹, ᤛᤣᤘᤠ ॥
ᤁᤴ ᤜᤢᤰᤛᤥᤏᤡᤱ ᤋᤣ᤺ᤶᤛᤣ᤹, ॥
ᤋᤠᤱᤛᤥᤏᤡᤱ ᤋᤣ᤺ᤶᤛᤣ᤹ᤀᤥ ॥
ᤁᤴ ᤕᤣ᤺ᤒᤥ ᤔᤡᤏᤠᤶᤏᤠᤱᤜᤠ᤹,
ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤣ᤺ᤳ ᤜᤥ᤺ᤐᤖ ॥
ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤣ᤺ᤳ ᤐᤡᤖᤛᤣ᤹, ॥
ᤁᤱᤃ ᤂᤠᤶᤋᤥ᤺ᤰ ᤌᤠᤱᤗᤣ ॥
ᤁᤣ᤺ᤀᤡᤱᤔᤡ ᤁᤣᤛᤠᤃ
ᤇᤣ᤺ᤈᤡᤖᤡ ᤇᤣ᤺ᤏᤠᤱᤛᤠᤖᤣ ॥
ᤐᤣᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠ᤺ᤰ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱ
ᤋᤢᤶᤏᤢᤶ ᤜᤣᤏᤠ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤖᤥ ॥
ᤀᤰᤂᤣ ᤋᤠ᤹ᤈᤣᤱ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤖᤥ

साप्पोःक्-चो?मेन् (१८)

कुदाप् माङ्घमा (१८) : सिरिङ्मा माङ्घमा (१४)

चुन्जि ये़त्छा? सेवा ॥
कन् . . हुक्सोदिङ् ते़म्से़?
ताङ्सोदिङ् ते़म्से़?ओ ॥
कन् ये़बो मैनाम्दाङ्हा?
माता इमे़त् होःप्प्र
माता इमेःत् पिर्से़? ॥
कङ्ग खाम्तोःक् थाङ्ले़
के़इङ्मि के़साग
फे़जिरि फे़दाङ्सारे़ ॥
पे़लि पाःन्जाःक् के़त्तुङ् ॥
तुम्दुम् हे़ना के़त्तुङ्रो ॥
अक्खे़ ता?जे़ङ् के़त्तुङ्रो ॥

कोखपूजा (१८)

वनदेवीदेवताको पूजा (१८) : सिरिङ्माको पूजा (१४)

यिनका विनम्र प्रार्थना र पूजा, हे देवता ! ग्रहण गरिदेऊ है ।
यिनलाई - सातो नभए सातो हालिदेऊ है !
यिनलाई - हंस नभए हंस थपिदेऊ है !
त्यता पर - चढाएको वस्तु (पाक्य)हरू छन् ।
तिम्रो सन्देशवाहक तिम्रै अकिञ्चन सन्तान, म फेजिरी फेदाङ्मा (पुजारी) ले बोलीवचनले सेवा विधि सबै पुऱ्याएँ है, प्रचलित परम्पराले वचन सबै पुऱ्याएँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤶᤐᤥ᤺ᤳ-ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥏)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤙᤔᤠ (᥇᥏) : ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤙᤔᤠ (᥇᥋)

ᤌᤁ᤺ᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤔᤡᤛᤢᤶ ᤔᤡᤖᤠ᤺ᤳ ᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤁᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤍᤡᤱ ᤁᤧᤔᤠᤱ ॥
ᤔᤠᤱᤙᤥ ᤁᤥᤖᤠ ᤌᤠ᤺ᤱᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤴᤇᤠ᤺ᤳ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤒᤠ᤺ᤴ ॥
ᤀᤧᤳᤂᤧ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤒᤠ᤺ᤴ ॥
ᤜᤢᤳᤛᤥ ᤆᤡᤑᤠᤳ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤜᤢᤳᤛᤥ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤠᤱ ॥
ᤌᤠᤱ ᤋᤡᤍᤡᤱ ᤕᤢᤱᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤴᤇᤠ᤺ᤳ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤧᤳᤂᤧ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१९)

कुदाप् माङ्घमा (१९) : सिरिङ्मा माङ्घमा (१५)

थक्लि साम्माङ् तुम्बे ॥
मिसुम् मिराःक् तुम्बे ॥
कन् साम्माङ्दिङ् केमाङ्
माङ्घो कोरा थाःङेरो ॥
पेलि पाःन्जाःक् केत्तुङ्बाःन्
अक्खे ताʔजेङ् केत्तुङ्बाःन्
हुक्सो चिभाक् तेम्सेʔओ ॥
हुक्सो ताङ्सो तेम्सेʔआङ् ॥
थाङ् तिदिङ् युङेʔओ ॥
पेलि पाःन्जाःक् केत्तुङ्लो ॥
अक्खे ताʔजेङ् केत्तुङ्लो ॥

कोखपूजा (१९)

वनदेवीदेवताको पूजा (१९) : सिरिङ्माको पूजा (१५)

हे देहधारी देवताहरूमा वरिष्ठ देवता !
हे चकमके सिकारी देव !
देवतालाई चढाएको (यी पकवान) कोरा पूजाविधिबाट (बलि नदिईकन) आयो है ।
मैले गरेको पुकार र अभ्यर्थनाका शब्दहरू
परम्पराअनुरूप वचनहरू ग्रहण गरिदेऊ है ।
चढाएको नैवेद्यहरू र पुकारहरू स्वीकार गरिदिएर
झलमल्ल बलेको उज्यालो पारेर सन्तोषले बसिदेऊ है ।
प्रार्थनाका बोलीवचनहरू पुऱ्याएँ है !
परम्पराअनुरूप सबै पुकार पुऱ्याएँ है !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥆)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥈᥆) . ᤛᤡᤖᤡᤱᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥌)

ᤀᤰᤂᤥ ᤀᤵᤛᤥ᤺ᤰᤁᤧᤱᤃᤔᤢ
ᤁᤧᤜᤠᤈᤡ ᤁᤧᤆᤠᤈᤡᤜᤠ᤹ ॥
ᤕᤧᤒᤥ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤜᤠ᤹ᤖᤧ ॥
ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤗᤥ᤺ᤱᤔᤠᤒᤥ᤺ᤱ)ᤖᤧ ॥
ᤁᤢᤛᤠ ᤁᤢᤶᤔᤧᤴᤇᤠ᤹ᤜᤠ᤹ᤖᤧ ॥
ᤔᤧᤈ ᤔᤧᤎᤢᤱᤛᤠᤱᤖᤥ
ᤌᤣᤀᤠᤱ ᤔᤧᤛᤥ᤹ᤀᤡᤸᤗᤖᤥ ॥
ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤀᤰᤂᤢᤱ ॥
ᤑᤧᤴᤇᤠᤱ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤀᤰᤂᤢᤱ ॥
ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤛᤣᤘᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤋᤧᤸᤗ ᤗᤈᤶ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२०)

कुदाप् माङ्घमा (२०) : सिरिङ्मा माङ्घमा (१६)

आक्खो आप्सोःक्क़ेङ्गमु
क़ेहाजि क़ेचाजिहाʔ ॥
य़ेबो मैनाम्दाङ्हाʔऱे ॥
खऩेʔदुमा (मिङ् लोःङ्माबोःङ्)ऱे ॥
कुसा कुम्म़ेन्छाʔहाʔऱे ॥
म़ेज म़ेधुङ्साङ्रो
थेआङ् म़ेसोʔइल्लरो ॥
अक्ख़े ताʔज़ेङ् अक्खुङ् ॥
फ़ेन्छाङ् लाङ्द़ेम् अक्खुङ् ॥
चुप्साङ् सेवा अक्खुङ्लो ॥
त़ेल्ला लाजम् अक्खुङ्लो ॥

कोखपूजा (२०)

वनदेवीदेवताको पूजा (२०) : सिरिङ्माको पूजा (१६)

भरे तिमी देवतालाई चढाएको पकवानहरू
यी उपकारी, प्रतीकका धनी
(फलानी, नाम भन्नु) ले उसका छोराछोरी नातिनातिनाले
प्रसादका रूपमा खाएमा पिएमा पनि
कुनै अशुभ नहोस् है, पाप नलागोस् है ।
परम्पराअनुरूपका बोलीबिन्तीहरू यहाँ समाप्त गर्दछु है ।
देब्रे हातले पाउ समाती दाहिने हात उचालेर सेवा गर्दै छु ।
अब केराका पात उठाएर थानमान विसर्जन गर्दै छु है ।

ooo

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤶᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥇)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥈᥇) . ᤘᤠᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇)

ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤹ᤰ ᤀᤡ᤹ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤌᤨ ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱ ᤀᤡ᤹ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤌᤨ ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱ ᤀᤡ᤹ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤏᤠ ᤘᤠᤎᤡ᤹ᤴᤗᤢᤱ ᤀᤡ᤹ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤀᤠᤗᤸ ᤋᤗᤰ ᤋᤠᤱᤛᤠᤱ ᤌᤨ ॥
ᤔᤢᤍᤠᤱ ᤂᤧᤛᤧ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥
ᤀᤠᤗᤸ ᤁᤱᤃᤔᤢᤒᤠ ॥
ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤢᤕᤧᤶᤗᤨ ॥
ᤛᤠᤶᤐᤠᤱ ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤁᤧᤕᤧᤶᤗᤨ ॥
ᤀᤠᤗᤸ ᤁ᤹ᤀᤨᤃᤔᤢᤖᤨ ॥
ᤗᤨ᤹ᤰᤑᤠᤃᤧᤴ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶᤔᤨ ॥
ᤐᤡ᤹ᤴᤍᤠᤛᤨ ᤑᤖᤧᤱ ᤆᤱᤄᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२१)

कुदाप् माङ्घमा (२१) : वाजमा माङ्घमा (१)

इक्सा खाम्बेःक् इःम्सिङ्लो ॥
थो फक्ताङ्लुङ इःम्सिङ्लो ॥
थो केवालुङ इःम्सिङ्लो ॥
ना वाधिःन्लुङ इःम्सिङ्लो ॥
आल्ल तलक् ताङ्साङ् थो
मुधाङ खेसे मेसेरे ॥
आल्ल कङ्गमुबा
थक्लि साम्माङ् कुयेम्लो ॥
साप्माङ केमाङ् केयेम्लो ॥
आल्ल कʔओगमुरो
लोःक्फागेन् सिङ्घिम्मो ॥
पिःन्दासो फरेङ् चङ्धो ॥

कोखपूजा (२१)

वनदेवीदेवताको पूजा (२१) : वाजमाको पूजा (१)

पृथ्वी पनि अदृश्य भयो है । माथि फक्ताङ्लुङ हिमाल देखिन छाड्यो ।
माथि केवालुङ पर्वत ओझेल भयो है । उता वाधिन्लुङ पर्वत ओझेल भयो है ।
आकाशमा सर्वत्र ताराहरू झलमल्ल उदाए नि ।
यो बेला भनेको देहधारी देवीदेवताहरूको बेला हो ।
हे देहधारी देवीदेवताहरू, तिम्रो चलीखेली खाने बेला हो है ।
अब यहाँ काठबाँसको घर, घरगृहस्थीमा,
भुईं लिपपोत गरेको सुग्घर ठाउँमाथि बनाएको थानमा है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥈)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥈᥈) . ᤘᤠᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥈)

ᤀᤣ . . ᤕᤣᤒᤰᤁᤥ ᤕᤠ ᤔᤠᤱᤏᤣ ॥
ᤌᤥ ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱ ᤁᤣᤘᤠᤗᤢᤱ
ᤕᤣᤒᤰᤁᤥ ᤕᤠ ᤔᤠᤱᤏᤣ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᤹ ᤏᤠᤶᤛᤡᤖᤡ ᤕᤠ ᤔᤠᤱᤏᤣ ॥
ᤗᤠ᤺ᤛᤡᤖᤡ ᤕᤠ ᤔᤠᤱᤏᤣᤖᤥ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᤹ ᤏᤠᤶᤒᤡᤴᤍᤠ ᤕᤠ ᤔᤠᤱ ॥
ᤏᤠᤶᤎᤠᤗᤠ ᤕᤠ ᤔᤠᤱᤏᤣᤖᤥ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᤹ ᤔᤡ᤺ᤶᤔᤠ ᤔᤠᤱᤏᤣᤒᤠ ॥
ᤁᤠᤱ ᤀᤣᤴ ᤋᤠᤱᤃᤠᤵ . ᤗᤠᤃᤠᤵ . ᤕᤣᤱᤃᤠᤵ ॥
(ᤋᤠ᤺ᤱᤒᤣ. ᤗᤠᤒᤠ. ᤕᤣᤴ ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤶᤔᤠᤒᤥ᤺ᤱ) ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (२२)

कुदाप् माङ्घमा (२२) : वाजमा माङ्घमा (२)

ए . . ये़बक्को या माङ्ने़ ॥
थो फक्ताङ्लुङ् केवालुङ्
ये़बक्को या माङ्ने़ ॥
हेने़? नाम्सिरि या माङ्ने़ ॥
लाःसिरि या माङ्ने़रो ॥
हेने़? नाम्बिन्दा या माङ् ॥
नाम्धाला या माङ्ने़रो ॥
ए . . मिःम्मा यागेसिङ् माङ्ने़बा ॥[८]
कङ्ग एन् तङ्गप् . . लागप् . . ये़ङ्गप् ॥
(तःङ्बे . . लाबा, ये़न् मिङ् पाःम्माबोःङ्) ॥

कोखपूजा (२२)

वनदेवीदेवताको पूजा (२२) : वाजमाको पूजा (२)

ए . . तिमी त बिजुवानी हौ ! येबाहरूका गुरुदेवी हौ !
फक्ताङ्लुङ (कुम्भकर्ण हिमाल)का येबाको गुरुदेवी हौ !
केवालुङ -कन्चञ्जङ्घा हिमाल)का येबाको गुरुदेवी हौ !
तिमी ता घामउदाउने पूर्व दिशाका येबाका गुरुदेवी हौ !
तिमी ता घाम अस्ताउने पश्चिम दिशाका येबाका गुरुदेवी हौ !
हिज येबाहरूका थानमानका गुरुदेवी हौ !
आज संवत् . . साल, . . महिना . . गतेका दिनमा (मिति भन्नुपर्छ) ।

---

८ हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५, फेदांबाको लम्बर ५, २६/८, पृ. १-४२ का अनुसार वाजमाले स्त्रीजातिलाई महिनावारी हुँदा दुःख दिन्छ । रिसाउँदा गर्भ तुहाइ दिन्छ । यसको गुण-अवगुण मुयाकेलेङमासँग ठ्याक्क मिल्दछ । त्यसरी नै वागङमासँग पनि मिल्दछ । पानीछेउछाउ, खोलाका किनार वा जगरबगरमा बस्ने हुनाले यी दुवै वाजमा र वागङमा एउटैको दुई नाम पनि हुन सक्दछ ।

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥈᥉)
ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥈᥉) . ᤘᤠᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥉)

ᤁᤱᤃ ᤜᤠᤱᤕᤠᤶᤒᤢᤛᤧᤔᤧ ॥
ᤂᤏᤧ᥀ᤍᤢᤔᤠ (.. ᤔᤡᤱ ᤗᤨ᤺ᤱᤔᤠᤒᤨ᤺ᤱ) ᤖᤧᤴ ॥
ᤁᤢᤛᤠᤁᤢᤶᤔᤧᤴᤇᤠ᥀ ᤁᤧᤖᤧᤰᤗᤧ ॥
ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤧᤴᤎᤠᤕᤧ ॥
ᤏᤡᤱᤘᤠ᥀ ᤔᤧᤴᤎᤠᤕᤧᤖᤨ ॥
ᤁᤱᤃ ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤐᤡᤏᤧᤒᤠ᤺ᤴ ॥
ᤁ᥀ᤕᤨ ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤁᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤁᤴ ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ॥
ᤗᤠᤍᤠᤰᤂᤨ᤺ᤱ ᤁᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤁ᥀ᤕᤨ ᤕᤠ᥀-ᤛᤩᤠ᥀ᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤘᤠᤌᤡ᤺ᤴ ᤘᤠᤕᤠᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२३)ʔ
कुदाप् माङ्घमा (२३) : वाजमा माङ्घमा (३)

कङ्ग हाङ्याम्बुसेमे ॥
खनेʔदुमा(. . मिङ् लोःङ्माबोःङ्)रेन् ॥
कुसाकुम्मेन्छाʔ केरेक्ले ॥
सिक्कुम् मेन्धाये ॥
निङ्वाʔ मेन्धायेरो ॥
कङ्ग तेत्ला लाजम् पिनेबाःन्
कʔयो तेत्ला लाजम् केरेरो ॥
कन् तेत्ला लाजम् ॥
लादाक्खोःङ् केरेरो ॥
कʔयो याʔ-स्याʔधाम् केरेरो ॥
वाथिःन् वायाधाम् केरेरो ॥

कोखपूजा (२३)
वनदेवीदेवताको पूजा (२३) : वाजमाको पूजा (३)

यो त आयुष्मान्/मती
(फलाना/फलानी . . . नाम भन्नुपर्छ) र
तिनका छोराछोरीहरू, कसैको पनि
चित्त अप्रसन्न नभई, राम्ररी मन अप्रसन्न नभई, राम्ररी
केराका पात बिछ्याई थानमान दिएको छु है ।
यो त केराका पात (थानमान) ओछ्याएको छ ।
धानका चामल (अछेता) पुऱ्याएको छ है ।
कुखुराको डिम्मा भोग चढाएको छ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤱᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥊)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥈᥊). ᤘᤠᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥊)

ᤁᤠᤵᤆᤡᤗᤡ ᤁᤠᤵᤗᤠᤱᤘᤠ ᤏᤢ ॥
ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺. ᤋᤁᤩᤠ ᤌᤡ᤺ ᤁᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤀ ᤀᤧᤒᤰᤁᤨ ᤕᤠ ᤔᤠᤱᤏᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ, ᤁᤠᤛᤠᤍᤡᤶᤔᤠ ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤛᤡᤖᤡᤐᤠ᤺ᤱᤃᤧ ᤕᤖᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤏᤠ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤜᤧᤏᤧ, ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤁᤧᤕᤠᤃᤪᤠᤱᤛᤡᤱ ᤌᤠᤶ ᤁᤧᤜᤡᤋᤡ ᤌᤠᤶ ॥
ᤐᤧᤗᤡᤘᤠ ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤛᤧᤘᤠ ᤁᤧᤶᤔᤨᤳᤋᤧ ᤖᤨ ॥
ᤁᤱᤃ ᤁᤧᤛᤠ ᤁᤧᤶᤔᤧᤇᤠᤃ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२४)

कुदाप् माङ्घमा (२४) : वाजमा माङ्घमा (४)

काप्चिलि काप्लाङ्वा नु ॥[१]
मुक्कुम् थिः त.क्या थिः के़रेरो ॥
ए . . ये़बक्को या माङ्ने़ ॥
हे़ने़ʔ कासादिम्मा काराःङ्दिम्माए ॥
सिरिपःङ्गे यरङ्दिम्माए ॥
ना उन्छोःन् . . . हे़ने़ʔ साम्माङ् ॥
के़याग्राङ्सिङ् थाम् के़हिति थाम् ॥
पे़लिवा चुन्जि सेवा के़म्गो़त्ते़ रो ॥
कङ्ग के़सा के़म्मे़छाʔग ॥

कोखपूजा (२४)

वनदेवीदेवताको पूजा (२४) : वाजमाको पूजा (४)

जोडी कुखुरा भोग दिएको छ, र जाँड पनि चढाएको छ है ।
ए - तिमी त .काँसको बज्ने घन्टी - चाँपको माला
भिरेर शब्द गर्दै हिंड्ने .येबाहरूका गुरुदेवी हौ है ।
ए - उहिले त - डुलिहिंड्ने देवी हौ !
खिपेको घुङ्रिङ्को लिङ्गो गाडेर पुजिने देवी हौ !
त्यसरी नै आज पनि तिमीलाई लिङ्गो गाडेर थानमान दिएको छ है ॥
बिन्तीभाउ पुऱ्याएका छन् है । यी त तिम्रा सन्तति नै हुन् . . .

---

१ हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५, फेदांबाको लम्बर ५, २६/८, पृ. १-४२ का अनुसार खोला किनारतिर बस्ने वाजमालाई बाखो १, कुखुराको चल्ला ४, ततमा (भूतकेश वा कस्तूरी) को फूल, तितेपाती, अमला आदिका फूलले पूजा गरिन्छ । वागङ्मा र वाजमाको पूजा खोला वा खोल्सामा गएर थान बनाई गरिन्छ । स्त्रीजातिलाई मासिकधर्म हुँदा दुःखदिने अर्को देवी वादोहाङ्मासँग पनि यिनको तुलना गरेर हेर्नुपर्दछ । यी सबैले खुसी हुँदा गर्भरक्षा गरिदिने र रिसाउँदा गर्भ तुहाइदिने गर्दछन् । यसरी नै रिसाउँदा सुँगुर र गाईबस्तुको गर्भ बिगार्ने वारक्मासँग पनि तुलना गरेर हेर्नु राम्रो हुन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥋)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥈᥋) . ᤘᤠᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥋)

ᤏᤠ ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹, ᤔᤧᤴᤍᤢᤰᤁᤧ ॥
ᤗᤠᤱᤛᤥ ᤔᤧᤴᤍᤢᤰᤁᤧ. ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤔᤧᤴᤍᤢᤰᤁᤧ ॥
ᤜᤠᤒᤥ᤹, ᤔᤧᤴᤍᤢᤰᤁᤧ ᤜᤠᤛᤢᤶ ᤔᤧᤴᤍᤢᤰᤁᤧ ॥
ᤔᤡᤰᤛᤢᤶ ᤔᤧᤴᤍᤢᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤛᤠ ᤕᤠᤰᤁᤠᤷ ᤛᤠ ᤔᤧᤸᤗᤧᤴᤍᤧ᤹ᤖᤥ ॥
ᤀᤧ . . ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤡᤷᤛᤧ᤹, ᤛᤰᤔᤠ ᤐᤡᤷᤛᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤜᤧ . . ᤀᤠᤸᤗ ᤌᤠᤱ ᤌᤠᤱ ᤔᤧᤸᤗᤧᤳᤇᤡᤖᤥ ॥
ᤋᤠ᤺ᤰᤗᤠᤶ ᤐᤡᤔᤠᤛᤡ ᤕᤠᤱᤗᤠᤶ ᤐᤡᤔᤠᤛᤡ ॥
ᤛᤠᤍᤢᤱ ᤏᤢ᤹ᤖ ᤛᤠᤗᤠᤶ ᤐᤡ᤹ᤔᤠᤛᤡ ॥
ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤏᤢ᤹ᤖ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤐᤡ᤹ᤔᤠᤛᤡ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२५)

कुदाप् माङ्घमा (२५) : वाजमा माङ्घमा (५)

ना . . सिक्कुम् निङ्वाʔ मेन्दुक्के ॥
लाङ्सो मेन्दुक्के, हुक्सो मेन्दुक्के ॥
हाबोʔ मेन्दुक्के, हासुम् मेन्दुक्के ॥
मिक्सुम् मेन्दुक्केरो ॥
सा याक्कर सा मेल्लेन्देʔरो ॥
ए . . साːङ्गु पिर्सेʔ सक्मा पिर्सेʔओ ॥
हे . . आल्ल थाङ् थाङ् मेत्लेत्छिरो ॥
तःक्लाम् पिमासि याङ्लाम् पिमासि ॥
सादुङ् नुʔर सालाम् पिʔमासि ॥
थाक्चुम् नुʔर थाक्पे पिʔमासि ॥

कोखपूजा (२५)

वनदेवीदेवताको पूजा (२५) : वाजमाको पूजा (५)

यिनको चित्त नदुखाई, मन नदुखाई है ।
यिनका खुट्टा नदुखोस्, हात नदुखोस् है ।
यिनका दाँत नदुखोस्, आँखा नदुखोस् है ।
यिनको गर्भ रहेको छ भने गर्भ नतुहियोस् है ।
यिनलाई सास थपिदेऊ है ।
प्राण थपिदेऊ है ।
ए . . अब यिनको ठाडो बनाऊँ है ।
यिनलाई अन्नपातका सह दिऊँ है, धनदौलथ दिऊँ है ।
यिनलाई सुरक्षित प्रसव र सन्तान दिऊँ है ।
यिनको तान र तानको धागो नअल्झोस्, यिनको जीवन सहज तुल्याइदिऊँ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥌)
ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥈᥌) . ᤘᤠᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥌)

ᤜᤧᤳᤌᤥ ᤛᤡᤛᤠ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ
ᤆᤥ᤺ᤳᤗᤢᤱ ᤑᤥ᤺ᤱᤔᤠᤛᤡ ॥
ᤜᤧᤳᤌᤥ ᤏᤠᤗᤡᤌᤠᤱᤒᤧᤴ
ᤆᤥ᤺ᤳᤗᤢᤱ ᤑᤥ᤺ᤱᤔᤠᤛᤡ ॥
ᤜᤧᤳᤌᤥ ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤋᤢᤶᤕᤠᤱ
ᤆᤥ᤺ᤳᤗᤢᤱ ᤑᤥ᤺ᤱᤔᤠᤛᤡ ॥
ᤜᤧᤳᤌᤥ ᤕᤠᤰᤗᤠ ᤛᤢᤜᤠᤱᤔᤠ
ᤆᤥ᤺ᤳᤗᤢᤱ ᤑᤥ᤺ᤱᤔᤠᤛᤡ ॥
ᤜᤧᤳᤌᤥ ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤑᤥ᤺ᤱᤔᤠᤛᤡ
ᤘᤗᤰ ᤑᤥ᤺ᤱᤔᤠᤛᤡ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२६)
कुदाप् माङ्घमा (२६) : वाजमा माङ्घमा (६)

हे़त्थो सिसा मे़न्छिन् ॥
चोःत्लुङ फोःङ्मासि ॥
हे़त्थो नालिथाङ्बे़न् ॥
चोःत्लुङ फोःङ्मासि ॥
हे़त्थो तुत्तु तुम्याङ ॥
चोःत्लुङ फोःङ्मासि ॥
हे़त्थो याक्ला सुहाङ्मा
चोःत्लुङ फोःङ्मासि ॥
हे़त्थो सोधुङ् फोःङ्मासि ॥
वलक् फोःङ्मासि ॥

कोखपूजा (२६)
वनदेवीदेवताको पूजा (२६) : वाजमाको पूजा (६)

त्यहाँमाथि तरुनीका शिर ठाडो रहने
शिर ठाडो रहने सिद्धिको अवस्थल उठाइदिऊँ है ।
त्यहाँमाथि तन्नेरीका शिर ठाडो रहने
सिद्धिको अवस्थल उठाइदिऊँ है ।
त्यहाँमाथि भद्रभलाद्मीका शिर ठाडो रहने
सिद्धिको अवस्थल उठाइदिऊँ है ।
त्यहाँ माथि भद्र नारीका शिर ठाडो रहने
सिद्धिको अवस्थल उठाइदिऊँ है ।
त्यहाँमाथि यिनको जीवनको सागर,
त्यो सागरलाई जलले पूर्ण राखौँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥈᥍)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥈᥍) . ᤘᤠᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥍)

ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥ ᤔᤤᤏᤠᤔᤍᤠᤱᤖᤧ ᥄
ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤜᤢᤰᤑᤠᤰᤋᤠᤱᤖᤧ ᥄
ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤏᤠ᤺ᤰᤗᤥ ᥄
ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤧ᤺ᤳ ᤏᤠ᤺ᤰᤗᤥ ᥄
ᤁᤴ ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠ ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤘᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢ ᥄
ᤁᤴ ᤆᤢᤱᤈᤡ ᤛᤧᤘᤠᤗᤠᤶᤏᤢ
ᤁᤴ ᤏᤠ᤺ᤋᤗᤠ ᤁᤧᤶᤔᤥᤳᤋᤧᤒᤠ᤺ᤴ
ᤁᤧᤀᤡᤱᤔᤡ ᤁᤧᤛᤠᤖᤧ
ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ
ᤀᤠᤰᤂᤧ ᤋᤠ᥀ᤈᤧᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤏᤧᤒᤠ᤺ᤴ
ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤋᤧᤶᤛᤧ᥀ᤀᤥ ᥄

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२७)

कुदाप् माङ्घमा (२७) : वाजमा माङ्घमा (७)

कन् येबो मैनामदाङ्रे ॥
हुक्सो हुक्फाक्ताङ्रे ॥
सिगि सोसाम् नाःक्लो ॥
माता इमेःत् नाःक्लो ॥
कन् साम्दाङ्वा काराःङ्वा थाम्नु ॥
कन् चुङ्जि सेवालाम्नु
कन् नाःतला के़म्मोत्ते़बाःन् ॥
के़इङ्मि के़सारे़
फे़जिरि फे़दाङ् सारे़ ॥
अक्खे़ ताʔजे़ङ् थाःक्ने़बाःन्
हुक्सो ताङ्सो ते़म्से़ʔओ ॥[10]

कोखपूजा (२७)

वनदेवीदेवताको पूजा (२७) : वाजमाको पूजा (७)

ए . . यी येबो मैनामको धनीले
सातो माग्छन्, हंस माग्छन् (दिऊँ है) ।
डाँफे र कन्याङकुरूङ पन्छी (को भोग)बाट
(तिनका सट्टा कुखुराको भोगबलिबाट) भोगभाग चढाएको,
यो अकिञ्चन र असहायले फेदाङ्माले
विनीत भएर जानी-नजानी गरेको पुकार
हातले थपक्क थापिदेऊ, स्वीकार गरिदेऊ है ।

---

[10] बलि दिएको कुखुराको टाउको र रगत थानमा चढाउनू ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥎)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥈᥎) : ᤘᤠᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥎)

ᤀᤠᤸᤗ ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤨᤛᤠᤶ
ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤧ᤺ᤳ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤀᤠᤸ ᤏᤨᤔᤠᤘᤠ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤀᤠᤸ ᤋᤠᤔᤠᤘᤠ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
(ᤘᤕᤠᤃᤧᤴ ᤁᤢᤈᤠ ᤋᤨ᤺ᤶᤔᤠ)
ᤜᤧᤕᤠᤏᤢ ᤘᤕᤠᤃᤧᤴ ᤁᤢᤈᤠ ᤌᤠ᤺ᤱᤂᤢᤒᤠ
ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤋᤠᤱᤛᤨ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤁᤴ (ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ, ᤔᤡᤱᤗᤨ᤺ᤱᤔᤠᤖᤨ)
ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤘᤕᤠᤃᤧᤴ
ᤑᤰᤋᤢᤱ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤘᤕᤠᤃᤧᤴ ᤁᤢᤓᤰᤋᤢᤱ ᤏᤢ᤹ᤖᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२८)

कुदाप् माङ्घमा (२८) : वाजमा माङ्घमा (८)

आल्ल सिगिसोसाम्
माता इमेःत् लिःङ्खुङ्सिङ् ॥
आल् नोमावा लिःङ्खुङ्सिङ् ॥
आल् तामावा लिःङ्खुङ्सिङ् ॥
(वयागेन् कुजा तोःम्मा)
हेयानु वयागेन् कुजा थाःङ्खुबा
हुक्सो ताङ्सो तेम्सेʔओ ।
कन् (खनेʔदुमा, मिङ्लोःङ्मारो)
सिगि सोसाम् वयागेन्
फक्तुङ् लिःङ्खुङ्सिङ्लो ॥
वयागेन् कुभक्तुङ् नुʔररो ॥

कोखपूजा (२८)

वनदेवीदेवताको पूजा (२८) : वाजमाको पूजा (८)

आउनेजाने छायाँजस्तो हंस र सातो
यिनमा (देहमा) हालिदिन्छु है ।
सुख र समृद्धि यिनलाई हालिदिन्छु है । (पाकेको पकवान थानमा चढाउनू)
त्यहाँबाट . . उस (उपकारी)ले चढाएको पकवानहरू हातले थापिदेऊ है ।
(डिम्मा फुटाएर थानमा चढाउनू)
यो (फलानी, नाम भन्नु) को सातो र हंस
उनको काख (शिरमाथि)मा हालिदिन्छु है ।
उसको काख (कोख) सुरक्षित रहोस् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

[illegible] (᥈᥏)

[illegible] (᥈᥏) . [illegible] (᥏)

[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥
[illegible] ॥
[illegible]
[illegible] . . .
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (२९)

कुदाप् माङ्घमा (२९) : वाजमा माङ्घमा (९)

अक्खे ता?ज़ेङ् के़त्तुबाःन् ॥
नालिकुज़ेन् के़त्तुबाःन् ॥
हुक्सो ताङ्सो तेम्से़?ओ ॥
हासुम् हाया मे़त्छिङ्ङे़? ॥
आक्खो कङ्ग साम्माङ्
के़हाजि के़चाजिहा?
कन् ये़बोदाङ मैनामदाङ्रे़
कुआबु पे़न्दिहा?रे़
कुसा कुम्मे़न्छा?हा?रे
मे़ज मे़धुङुसाङ्मु
थेआङ् मे़सो?इल्लरो ।

कोखपूजा (२९)

वनदेवीदेवताको पूजा (२९) : वाजमाको पूजा (९)

यस प्रकारले बोलबिन्ती मैले पुऱ्याएको त,
तिम्रा लागि भोगबलि मैले चढाएको त
सबै खुसीराजीले समाती देऊ है ।
स्वीकार गरिदेऊ है ।
भोग गरिदेऊ है ।
भरे देवीदेवतालाई चढाएको खानेकरा (प्रसाद) . . . .
यी उपकारी (कर्ता)का छोराछोरी,
नातिनातिनहरूले खाए भने पनि कुनै बित्तल नपरोस् है !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤳ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤲ (᥉᥆)
ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤊᤔᤠ(᥉᥆) . ᤘᤠᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤊᤔᤠ (᥇᥆)

ᤀᤠᤴᤗ ᤐᤧᤗᤡ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ.
ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
(ᤜᤧᤏᤠ ᤔ᤺ᤔᤠᤖ)
ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (३०)
कुदाप् माङ्घमा (३०) : वाजमा माङ्घमा (१०)

आल्ल पे़लि के़त्तुङ्
ताऽजे़ङ् के़त्तुङ्लो ॥
(हे़ना मःमार)
अक्खे़ ताऽजे़ङ् के़त्तुङ्लो ॥
ते़त्ला लाजम् अक्खुङ्लो ॥

कोखपूजा (३०)
वनदेवीदेवताको पूजा (३०) : वाजमाको पूजा (१०)

अब बोलीवचनका पुकार सकेँ है ।
(थानमा नमस्कार गर्दै मन्त्र फलाक्नू)
यी बोलबिन्ती सकेँ है ।
थानका लागि बिछ्याएका
केराका पातहरू पनि उठाएँ है ।

o o o

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥉᥇)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥉᥇) . ᤋᤰᤛᤱᤒᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇)

ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤌᤨ ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤌᤨ ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱ ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤔᤢᤎᤠᤱ ᤂᤧᤛᤧ ᤔᤧ᤹ᤛᤧ᤹ᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤢᤕᤧᤶᤖᤨ ॥
ᤛᤠᤵᤔᤠ ᤁᤧ᤹ᤔᤠᤱ ᤁᤧ᤹ᤕᤧᤶᤖᤨ ॥
ᤑᤧᤱᤘᤠ ᤗᤧ᤹ᤰᤂᤠᤱ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤌᤠᤅᤠᤱ ॥
ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤗᤧ᤹ᤰᤂᤠᤱ ᤜᤢᤰᤋᤧ᤹ᤶ ᤌᤠᤅᤠᤱ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤨᤃᤧᤴ ᤜᤢᤰᤑᤰᤁᤠᤱ
ᤋᤢᤶᤍᤢᤶᤍᤨ ᤜᤧ᤹ᤏᤠ ᤌᤠᤅᤠᤱᤗᤨ ॥
ᤀᤠᤀᤡᤱᤃ . . ᤋᤱᤃᤵ . . ᤗᤠᤃᤵ . . ᤕᤧ᤹ᤱᤃᤵ .॥

साप्पोःक्-चोꞌमेन् (३१)

कुदाप् माङ्घमा (३१) : तक्सङ्बा माङ्घमा (१)

इक्सा खाम्बेःक् इःम्सिङ्लो ॥
थो फक्ताङ्लुङ् इःम्सिङ्लो ॥
थो केवालुङ् इःम्सिङ्लो ॥
मुधाङ् खेसे मेꞌसेꞌरेरो ॥[11]
थक्लिसाम्माङ् कुयेम्रो ॥
साप्मा केꞌमाङ् केꞌयेम्रो ॥
फेङ्वा लेꞌक्खाङ् लाङ्देम् थाङाङ् ॥
चुप्साङ् लेꞌक्खाङ् हुक्तेꞌम् थाङाङ् ॥
हुक्सोगेꞌन् हुक्फक्काङ् तुम्दुम्दो हेꞌना थाङाङ्लो ॥
आइङ्ग . . तङ्गप् . . लागप् . . येꞌङ्गप् ॥

कोखपूजा (३१)

वनदेवीदेवताको पूजा (३१) : तक्सङ्बाको पूजा (१)

पृथ्वी पनि नदेखिने भइसक्यो ।
माथि फक्ताङ्लुङ र केवालुङ पर्वतहरू अदृश्य भए ।
अब आकाशमा (सर्वत्र) ताराहरू उदाए है ।
ताराहरू उदाए पछिको बेला देहधारी देवीदेवताहरूको बेला हो,
हे देवता ! यो त तिम्रो चलिखेली खाने बेला हो है ।
(त्यसैले) तिम्रो देब्रेपट्टिको खुट्टा समाती
दाहिनेपट्टिको हात समात्दै उचाली सेवा गर्दै आएँ है ।
दुई हात जोडी पुकार गर्न आएँ है ।
आज संवत् . .साल, महिना . .गते . .वारका दिन (मिति भन्नुपर्छ)

---

[11] शुरुवात गर्दा आह्वान गर्ने मन्त्र र मुन्धुमहरू अघि सिरिङ्माको पुजा सुरु गर्दाकै दोहोऱ्याउनुपर्दछ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥉᥈)
ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥉᥈) . ᤋᤰᤛᤱᤒᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥈)

ᤁᤱᤃ ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤗᤠᤍᤠᤰᤂᤥ᤺ᤱ ᤕᤧᤵᤛᤢᤱ ᤀᤠᤱ ॥
ᤕᤠ᤹-ᤛᤩᤠ᤹ ᤌᤠᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤱᤃ ᤔᤡ᤺ᤵᤔᤠᤃᤠᤷ ॥
ᤔᤡᤰᤗᤠᤋᤠᤵᤐᤠ ᤁᤧᤘᤕᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤕᤰᤆᤧᤵ ᤁᤧᤘᤕᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤛᤡᤔᤡᤰᤗᤠᤖᤧ ᤛᤠᤵᤋᤥ᤺ᤰ ᤁᤧᤈ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ ᤛᤠᤵᤋᤥ᤺ᤰ ᤁᤧᤈᤥᤃᤢ ॥
ᤛᤠᤵᤋᤥ᤺ᤰ ᤁᤧᤎᤢᤱᤅᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (३२)
कुदाप् माङ्घमा (३२) : तक्सङ्बा माङ्घमा (२)

कङ्ग तेत्ला लाजम् केत्तुङ् ॥
लादाक्खोःङ् येप्सुङ् आङ् ॥
याʔ-स्याʔ थाम् केत्तुङ्लो ॥
कङ्ग मिःप्मागर ॥
मिक्लाताप्पा केवयेल्ले ॥
यक्चेप् केवयेल्ले ॥
सिमिक्लारे साप्तोःक् केज ॥
हेनेʔसाप्तोःक् केजोगु ॥
साप्तोःक् केधुङ्ङु ॥[१२]

कोखपूजा (३२)
वनदेवीदेवताको पूजा (३२) : तक्सङ्बाको पूजा (२)

यो त अब पात ओछ्याई थानमान बनाइसकेँ है ।
केराको पातको थानमान बनाई विधिविधान पूरा गरेँ है ।
धानको चामल (अछेता) राखिसकेँ है ।
हिजोका दिनमा त मालिङ्गो घारीभित्र डुलिहिँड्ने तिमीले
देवनिगालोको साप्तोकमा जाँड हालेर खान्थ्यौ नि !
साप्तोक बनाउँथ्यौ र साप्तोकमा खान्थ्यौ नि ।
(तिमी त्यस्ता वनका देवता हौ ।)

---

[१२] तोङ्बाका रूपमा प्रयोग गरिने मुख छड्के काटेको बाँसको ढुङ्ग्रो । पूजा गर्दा कम हैसियतका देवीदेवतालाई मुख छड्के काटेको तोङ्बा दिइन्छ । तक्सङबालाई भने तोङ्बा नै दिइन्छ । हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५, फेदांबाको लम्बर ५, २६/८, पृ. १-४२ का अनुसार विशेष पूजामा तक्सङबालाई सुँगुर १, कुखुरको भाले १ को भोग दिइन्छ । काप्मुमा देवीकैजस्तो गरेर यसको थान बनाइन्छ । तक्सङबाको पत्नीको नाम कुम्रेक हो ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥉᥉)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤊᤔᤠ(᥉᥉) . ᤋᤰᤛᤱᤒᤠ ᤔᤠᤱᤊᤔᤠ (᥉)

ᤁᤱᤃ ᤀᤠᤡᤱᤃ ᤁ᤹ᤕᤨ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤁᤧᤖᤧᤒᤠ ॥
ᤁᤴᤜᤠ᤹ ᤛᤠ᤺ᤵᤋᤨ᤺ᤰ ᤁᤧᤖᤧᤒᤠ ॥
ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ ᤁᤧᤖᤧᤒᤠᤖᤨ ॥
ᤔᤡᤰᤗᤠᤋᤠᤵ ᤕᤰᤆᤧᤵ ᤔᤠᤱᤅᤧ ॥
ᤁᤨᤡᤗᤢᤱᤒᤧ ᤋᤰᤛᤱᤒᤠ ᤀᤧ ॥
ᤀᤧ . . ᤛᤡᤔᤡᤰᤗᤠ ᤋᤢᤶᤛᤧᤖᤨ ॥
ᤀᤧ . . ᤐᤰᤔᤡᤰᤗᤠ ᤋᤢᤶᤛᤧᤖᤨ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤨᤍᤡᤱ ᤕᤧᤒᤧ ᤁᤳᤋᤧᤀᤨ ॥
ᤋᤠᤱᤛᤨᤍᤡᤱ ᤕᤧᤒᤧ ᤁᤳᤋᤧᤀᤨ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (३३)

कुदाप् माङ्घमा (३३) : तक्सङ्बा माङ्घमा (३)

कङ्ग आइङ्ग क?यो ॥
तेत्ला लाजम् केरेबा ॥
कन्हा? साःप्तोःक् केरेबा ॥
मुक्कुम् थिः केरेबारो ॥
मिक्लाताप् यक्चेप् माङ्ङे ॥
कोइलुङ्बे तक्सङ्बा ए ॥
ए . . सिमिक्ला तुम्सेरो ॥
ए . . पक्मिक्ला तुम्सेरो ॥
हुक्सोदिङ् येबे कत्तेओ ॥
ताङ्सोदिङ् येबे कत्तेओ ॥

कोखपूजा (३३)

वनदेवीदेवताको पूजा (३३) : तक्सङ्बाको पूजा (३)

यो त आजका दिनमा
केराका पातको थानमान दिएको छु ।
साप्तोकमा छिप्पेको जाँडको छोक्रा हालेर
तोङ्बा चढाएको छु है ।
मालिङ्गो पट्टेर घारीमा डुलिखाने,
हे वनको देवता !
अल्गो डाँडामाथि लेकमा प्रकट भएको
वनका देवता हे तक्सङ्बा !
मालिङ्गो छिप्पियो है ।
देवनिगालो छिप्पियो है ।
यहाँ उभिदेऊ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥉᥊)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥉᥊) . ᤋᤰᤛᤱᤒᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥊)

ᤜᤣᤰᤁᤣ᤺ᤗᤗᤣᤃ ᤁᤱᤃ
(ᤂᤠᤏᤣ᤹ᤍᤢᤔᤠ ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ॥
ᤁᤣᤀᤠᤒᤢ ᤁᤣᤐᤣᤴᤍᤡᤛᤠᤖᤣᤃ
ᤁᤣᤑᤥ᤹ᤘᤠᤛᤠᤔᤠᤖᤣᤃ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ ᤑᤣᤍᤠᤱᤛᤠᤖᤣ
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ ᤋᤢᤶ ᤑᤣᤍᤠᤱᤛᤠᤖᤣᤀᤠ ॥
ᤏᤠ ᤕᤣᤒᤥ ᤛᤣ᤺ᤵᤋᤢᤱᤛᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤢᤛᤠ ᤁᤢᤶᤔᤣᤴᤇᤠ᤹ᤁᤣᤖᤣᤰ ॥
ᤕᤠᤰᤆᤡᤖᤡ ᤕᤠᤰᤐᤣᤰ ᤔᤣᤶᤒᤣᤰᤁᤣ ॥
ᤘᤠᤈᤡᤖᤡ ᤘᤠᤍᤣ ᤔᤣᤶᤒᤣᤰᤁᤣ ॥
ᤛᤡᤱᤈᤡᤖᤡ ᤛᤡᤱᤔᤣᤱᤃᤣᤱᤅᤣᤖᤥ ॥

साप्पोःक्‌-चोʔमे़न्‌ (३४)

कुदाप्‌ माङ्‌घमा (३४) : तक्सङ्‌बा माङ्‌घमा (४)

हेक्केःल्लेग कङ्‌ग
(खने़ʔदुमा मिङ्‌ पाःप्मा)
के़आबु के़पे़न्दिसारे़ग
के़फोʔवासामारे़ग ॥
आङ्‌गाʔ फे़दाङ्‌सारे़
आङ्‌गाʔ तुम्‌ फे़दाङ्‌सारे़आ ॥
ना ये़बो से़ःप्तुङ्‌सिङ्‌लो ॥
कुसा कुम्मे़न्छाʔके़रे़क्‌ . . .
याक्चिरि याक्पे़क्‌ मे़म्बे़क्के़ ॥
वाजिरि वादे मे़म्बे़क्के़ ॥
सिङ्‌जिरि सिङ्‌मे़ङ्‌गे़ङ्‌ङे़रो ॥

कोखपूजा (३४)

वनदेवीदेवताको पूजा (३४) : तक्सङ्‌बाको पूजा (४)

त्यसो हुँदा त यो (फलानी . . नाम भन्नु)
तिम्रै सन्तानमा प्यारी, कान्छी सन्तानका लागि
म त फेदाङ्‌मामध्येमा जेठो फेदाङ्‌माले,
उ त्यता उसको प्रतीक (कपडा आदि) राखेकोलाई
रक्षाका लागि प्रार्थना गर्दै छु है ।
यिनको नाथसन्तानहरू सबै डुलफिर गर्दा भिर-पहराबाट नलडुन्‌ है ।
जङ्‌घार तर्दा खोलाले नबगाउन्‌ है ।
दाउरा खोज्न वन जाँदा रुखबाट तिनीहरू नलडुन्‌ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥉᥋)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥉᥋) . ᤋᤰᤛᤱᤒᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥋)

ᤀᤧ . , ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ ᤏᤠ
ᤏᤠᤶᤛᤠ᤺ᤱ ᤌᤧ᤺ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤳᤋᤧ,ᤀᤨ ॥
ᤗᤠ᤺ᤛᤠ᤺ᤱ ᤌᤧ᤺ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤳᤋᤧ,ᤀᤨ ॥
ᤆᤢᤰᤘᤠᤍᤡᤱ ᤗᤠᤵᤑᤡᤱ ᤁᤳᤋᤧ, ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤐᤡᤷᤛᤧ,ᤀᤨ ॥
ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤧ᤺ᤳ ᤐᤡᤷᤛᤧ,ᤀᤨ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤛᤰᤔᤠ ᤐᤡᤷᤛᤧ,ᤀᤨ ॥
ᤁᤴ ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠ ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤘᤠ ॥
ᤗᤰᤂᤢᤍᤡᤱ ᤑᤃᤡᤕᤠ ᤗᤠᤶᤏᤢ ॥
ᤛᤥᤗᤠᤀᤡᤴ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤃ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (३५)

कुदाप् माङ्घमा (३५) : तक्सङ्बा माङ्घमा (५)

ए . . कङ्गमु आल्ल ना
नाम्साःङ् थेःक्साङ् कत्तेʔओ ॥
लाःसाःङ् थेःक्साङ् कत्तेʔओ ॥
चुक्वादिङ् लाप्फिङ् कत्तेʔ ॥
सिगि सोसाम् पिर्सेʔओ ॥
माता इमेःत् पिर्सेʔओ ॥
साःङ्गु सक्मा पिर्सेʔओ ॥
कन् साम्दाङ्वा काराःङ्वा ॥
लक्खुदिङ् फगिया लाम्नु ॥
सोलाइन् तोःन्दुङ्ग . . . ॥

कोखपूजा (३५)

वनदेवीदेवताको पूजा (३५) : तक्सङ्बाको पूजा (५)

ए अब त यिनलाई उता
घामको किरणलेझैँ घेरेर रक्षा गर है ।
जूनका किरणलेझैँ घेरेर रक्षा गर है ।
यिनलाई त दाहिने काखीमा च्यापेर राख है ।
यिनको हंस यिनलाई देऊ है ।
यिनको सातो यिनलाई देऊ है ।
प्राणको कमी भएमा प्राण थपिदेऊ
सास कमी भएमा सास थपिदेऊ है ।
(कन्याङकुरुङको सट्टामा)
कुखुराको भोगबलिबिना नै यहाँ पूजा चढाउँदै छु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥉᥌)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥉᥌) : ᤋᤰᤛᤱᤒᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥌)

ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤔᤣᤸᤗᤣᤱᤅᤣ ॥
ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤔᤣᤸᤗᤣᤱᤅᤣ ॥
ᤏᤠᤶᤛᤠ᤺ᤱ ᤌᤣ᤺ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤳᤗᤣᤈᤡᤖᤥ ॥
ᤗᤠ᤺ᤛᤠ᤺ᤱ ᤌᤣ᤺ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤳᤗᤣᤈᤡᤖᤥ ॥
ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤗᤠᤵᤑᤡᤱ ᤁᤳᤗᤣᤈᤡᤖᤥ ॥
ᤌᤠ᤺ᤱ ᤋᤡᤍᤡᤱ ᤋᤡᤍᤡᤱ ॥
ᤌᤠ᤺ᤱ ᤘᤣᤳᤆᤣ᤺ᤰ ᤘᤣᤳᤆᤣ᤺ᤰ ॥
ᤛᤥᤄᤢᤱ ᤘᤠᤖ᤺ᤰ ᤑᤥ᤺ᤱᤔᤠᤛᤡ ॥
ᤁᤴ ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠ ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤘᤠᤃ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤥᤃᤣᤴ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤋᤣᤶᤛᤣ᤹ᤀᤥ ॥

सापोःक्-चोॽमेन् (३६)

कुदाप् माङ्घमा (३६) : तक्सङ्बा माङ्घमा (६)

कङ्गमु माङ्वा मेल्लेङ्ङे ॥
कङ्गमु हाङ्वा मेल्लेङ्ङे ॥
नाम्साःङ् थेःक्साङ् कत्लेच्छिरो ॥
लाःसाःङ् थेःक्साङ् कत्लेच्छिरो ॥
चुप्साङ लाप्फिङ् कत्लेच्छिरो ॥
थाःङ् तिदिङ् तिदिङ् ॥
थाःङ् वेत्चेःक् वेत्चेःक् ॥
सोधुङ् वारःक् फोःङ्मासि ॥
कन् साम्दाङ्वा काराःङ्वाग
हुक्सोगेन् ताङ्सो तेम्सेॽओ ॥ [१३]

कोखपूजा (३६)

वनदेवीदेवताको पूजा (३६) : तक्सङ्बाको पूजा (६)

देवताले यिनलाई दिएको आयु नउल्टिउन् . .
देवताले दिएको वरदान नउल्टिऊन्
हामी दुईले घामको किरणले ढाकेर राखौं है ।
जूनको किरणले ढाकेर राखौं है ।
हामी (दुई) ले दाहिने काखीमा च्यापेर राखौं है ।
ठाडो भएको शिरै उज्यालो, मुहारै उज्यालो . . .
पानीले टम्म भरिएको सागर छचल्केको जस्तो . . .
छचल्किने गरी टम्म भरेर छेकिदिऊँ है ।
डाँफे र कन्याङकुरुङ (भनेर यो कुखुराको भाले) स्वीकार गर है ।

---

[१३] भालेलाई पानीले पर्सिनू ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥉᥍)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥉᥍) . ᤋᤰᤛᤱᤘᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥍)

ᤆᤢᤴᤈᤡᤃᤧᤴ ᤁᤧ᤹ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ᤛᤠ ॥
ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠ ᤁᤧᤡᤱᤔᤡᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃᤔᤧ (ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ, ᤔᤡᤱᤗᤨ᤺ᤱᤔᤠ) ᤖᤧᤴ ॥
ᤋᤢᤶᤍᤢᤶᤍᤨ ᤜᤧᤏᤠ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤨᤃᤧᤴ ᤋᤠᤱᤛᤨ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤋᤠᤱᤛᤨ ᤁᤧᤍᤧᤶᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤧ᤺ᤳ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤕᤠᤱᤗᤧ ᤕᤠᤱᤓᤢ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤋ᤺ᤰᤗᤧ ᤋ᤺ᤰᤑᤢ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (३७)

कुदाप् माङ्घमा (३७) : तक्सङ्वा माङ्घमा (७)

चुन्जिगेन् केऽयेत्छाऽसा ॥
सिजोऽवा केइङ्मिसारे ॥
आल्ल कङ्गमे (खनेऽदुमा, मिङ्लोःङ्मा) रेन्
तुम्दुम्दो हेना तेम्सेऽओ ॥
हुक्सोगेन् ताङ्सो तेम्सेऽओ ॥
हुक्सो ताङ्सो केदेम्सुरो ॥
सिगि सोसाम् लिःङ्खुङ्लो ॥
माता इमेःत् लिःङ्खुङ्लो ॥[१४]
याङ्ले याङ्भु लिःङ्खुङ्सिङ् ॥
तःक्ले तःक्फु लिःङ्खुङ्सिङ् ॥

कोखपूजा (३७)

वनदेवीदेवताको पूजा (३७) : तक्सङ्बाको पूजा (७)

अब विनीत र अकिञ्चन यी तिम्रै सन्तति (फलानी, नाम भन्नु) हुन् ।
अब यसरी बिन्ती र प्रार्थना बिसाइसकेँ है ।
विनम्र भई यिनले गरेका प्रार्थना स्वीकार गरिदेऊ है ।
तिमीले स्वीकार गऱ्यौ भने त अब म यिनको सातो र चेत हालिदिन्छु ।
यिनको हंस हालिदिन्छु है ।
अन्नको सह हालिदिन्छु है ।
धनदौलतको सह (समृद्धि) हालिदिन्छु है ।

---

[१४] अन्य अवसरमा प्रायसः डँडालोमा हिर्काएर कुखुराको भोग दिइन्छ तर यहाँ यस अवसरमा भने कुखुराको भालेलाई खुकुरीले च्वाट्ट छिन्ने गरी काटेर टाउको थानमा चढाइन्छ अर्थात् यस पटक फेदाङ्माले यसो गरको देखियो ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥉᥎)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥉᥎) . ᤋᤰᤛᤱᤒᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥎)

ᤏᤥᤔᤠᤘᤠ ᤏᤢ ᤋᤠᤔᤠᤘᤠ
ᤀᤠᤸ ᤜᤡᤱᤔᤢᤡ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤁᤴ ᤛᤧᤛᤧ ᤛᤠᤱᤛᤠᤱ ᤕᤧᤵᤛᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡᤃᤧᤴ ᤁᤧᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ (ᤂᤧᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ, ᤔᤡᤱ ᤗᤥ᤺ᤱᤔᤠ)ᤛᤠᤔᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤧᤗᤡᤃᤧᤴ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠ᤺ᤱ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤀᤠᤰᤂᤥ ᤁᤧᤛᤠᤶᤔᤠᤱ
ᤁᤧᤜᤠᤈᤡ-ᤆᤠᤈᤡᤜᤠ᤹ ᤔᤧᤈ ᤔᤧᤎᤢᤱᤛᤠᤱᤔᤢ ॥
ᤌᤧᤀᤠᤱ ᤔᤧᤛᤥ᤹ᤀᤡᤸᤗᤖᤥ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠ᤺ᤰ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (३८)

कुदाप् माङ्घमा (३८) : तक्सङ्बा माङ्घमा (८)

नोमावा नु तामावा
आल् हिङ्मुइ लिःङ्खुङ्सिङ् ॥
कन् सेसे साङ्साङ् ये़प्से़ʔओ ॥
चुन्जिगे़न् के़ये़त्छाʔ (खने़ʔदुमा, मिङ् लोःङ्मा)सामे़ल्ले़ ॥
पे़लिगे़न् पाःन्जाःङ् ते़म्से़ʔओ ॥
आल्ल आक्खो के़साम्माङ्
के़हाजि-चाजिहाʔ मे़ज मे़धुङ्साङ्मु ॥
थेआङ् मे़सोʔइल्लरो ॥
पे़लि पाःन्जाःक् अक्खुङ्लो ॥
ते़त्ला लाजम् अक्खुङ्लो ॥[१५]

कोखपूजा (३८)

वनदेवीदेवताको पूजा (३८) : तक्सङ्बाको पूजा (८)

यिनमा सुख, समृद्धि र दीर्घायु हालिदिन्छु है ।
यिनको जीवनलाई चोखो र पवित्र राख है ।
विनीत र अकिञ्चन तिम्रै सन्तति हुन् (फलानी नाम भन्नु) को
बिन्ती र प्रार्थना स्वीकार गर है ।
अब भरे तिमीलाई चढाएका पकवान र प्रसादहरू
(उपकारी तिनको लालाबालाले) खाँदा कुनै बित्तल नपरोस् है ।
बिन्ती बिसाउनी यहीँ टुङ्ग्याउँछु है ।
अब थानमान बनाएको केराका पातहरू विसर्जन गर्छु है ।

o o o

---

[१५] अब थानमान उठाउँदा अछेता छर्दै मन्त्र फलाक्नू ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥉᥏)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥉᥏). ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇)

ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ॥
ᤏᤠᤶᤎᤠᤐᤡᤛᤠᤱᤏᤢ ᤁᤧᤗ᤺ᤴᤍᤧ ॥
ᤌᤠᤵᤛᤠᤱ ᤗᤠᤎᤧ ᤁᤧᤗ᤺ᤴᤍᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤛᤧᤴᤍᤠᤱ ᤗᤠ᤺ᤜᤡᤛᤠ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤔᤡᤘᤠ ᤏᤠᤶᤜᤡᤛᤠ ॥
ᤁᤧᤈᤱᤗᤠᤶ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤡᤳᤗᤠᤶ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤔᤢᤜᤧᤶᤗᤢᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤂᤠᤜᤧᤶᤗᤢᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ॥
ᤀᤡᤃᤧᤶᤔᤢ ᤁᤧᤗ᤹ᤖᤧᤖᤥ ᤋᤃᤧᤶᤔᤢ ᤁᤧᤗ᤹ᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (३९)

कुदाप् माङ्घमा (३९) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१)

आम्बि उन्छोःन् हेनेऽग
नाम्धापिसाङ्नु केलःन्दे ॥
थाप्साङ् लाधे केलःन्दे ॥
हेनेऽग सेन्दाङ् लाःहिसा
हेनेऽग मिवा नाम्हिसा ॥
केजङ्लाम् केधासिङ् ॥
साम्मित्लाम् केधासिङ् ॥
पाङ्घेन् वाहित्लाम् केधासिङ् ॥
मुहेम्लुङ् केगेरेरो ॥
खाहेम्लुङ् केगेरेरो ॥
आम्बि उन्छोःन् हेनेऽग
इगेम्मु केलऽरेरो तगेम्मु केलऽरो ॥

कोखपूजा (३९)

वनदेवीदेवताको पूजा (३९) : तेन्छामा/खन्जमाको पूजा (१)

अहो ! उहिले नै तिमी त
पश्चिम दिशाबाट अचानक प्रकट भयौ ।
तिमी त घामजूनका सन्तान हौ ।
वायुबतासझैँ उडेर,
बर्खाको झरीझैँ बर्सेर तिमी त
मुहेम्लुङ खाहेम्लुङ नामको ठाउँमा पुग्यौ ।
अहो ! उहिले नै तिमीले त
त्यहाँका स्त्रीहरूसँग खुब लसपस गर्‍यौ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥊᥆)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤊᤔᤠ(᥊᥆). ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤊᤔᤠ (᥈)

ᤀᤠᤸᤗ ᤂᤠᤀᤥ᤹ᤳᤋᤡ ᤛᤧᤸᤗᤧᤱ
ᤌᤡ᤹ᤴᤍᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᥀, ᤁᤧᤘᤠᤖᤢ᤹ᤛᤡ ॥
ᤁᤧᤶᤒᤠᤜᤠᤱᤒᤠ ᤁᤧᤰᤑᤠᤜᤠᤱᤔᤠ
ᤌᤡ᤹ᤴᤍᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᥀, ᤁᤧᤘᤠᤖᤢ᤹ᤛᤡ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤹ᤅᤧᤃᤔᤢ ᤜᤧᤏᤧ᥀,
ᤛᤠᤈᤡ ᤗᤠᤱᤃᤠᤵ ᤁᤧᤕᤢᤖᤢ᤹ᤛᤡ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤛᤠ ᤁᤧᤈᤠᤔᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᥀, ᤕᤠᤶᤔᤡᤛᤠ ᤁᤧᤈᤠᤔᤧ ॥
ᤗ᥀ᤖᤡᤰ ᤛᤰᤘᤠ ᤔᤧᤄᤧᤵᤛᤢᤀᤠᤱ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤹ᤴ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤔᤧᤄᤧᤵᤛᤢᤀᤠᤱ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᥀ᤃ ᤛᤠᤈᤡ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤴ
ᤗᤠᤱᤃᤠᤵ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤴ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (४०)

कुदाप् माङ्घमा (४०) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (२)

आल्ल खाओःत्ति से़ल्ले़ङ्
थिःन्दाङ् साहाʔ के़वारूसि ॥
केम्बाहाङ्बा के़क्फाहाङ्मा
थिःन्दाङ् साहाʔ केवारूसि ॥
आल्ल उन्छोःङेगमु हे़ने़ʔ
साजि लाङ्गाप् केयुरूसि ॥
आम्बि मे़न्छाम्सा के़जामे़ ॥
हे़ने़ʔ याम्मिसा के़जामे़ ॥
लʔरिक् सक्वा मेघेप्सुआङ् ॥
उन्छोःन् मुइङ् मेघेप्सुआङ् ॥
हे़ने़ʔग साजि के़म्बिरे़न्
लाङ्गाप् के़म्बिरे़न् मे़म्बि ॥

कोखपूजा (४०)

वनदेवीदेवताको पूजा (४०) : तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (२)

सेता सेता छरस्ट भएका कौडीजतिकै धेर सन्तानहरूलाई जन्म दियौ ।
केम्बाहाङ्लाई र केक्फाहाङ्मालाई जन्म दियौ ।
तिनलाई साथ लिएर उहिले चलिखेली खाने तिमी त हिँड्यौ नि, होइन त ?
अहो ! मान्छेको मासु खाने हौ तिमी भनेर तिम्रा बारेमा हल्ला चलेकाले
त्यहाँका मानिसले तिमीलाई साथ दिएनन् नि, होइन त ?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥊᥇)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥊᥇): ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥉)

ᤁᤧᤈᤱ ᤛᤠᤶᤔᤡᤳᤗᤠᤱᤔᤠᤏᤧ᤺ ॥
ᤐᤠᤱᤂᤧ᤺ᤴ ᤘᤠᤜᤡᤳᤗᤠᤱᤔᤠᤏᤧ᤺ ॥
ᤀᤠᤸ ᤋᤧ᤹᤺ᤅᤥ ᤕᤥᤗᤠᤱ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤂᤧ᤺ᤏᤧ᤹᤺ ᤂᤧ ᤁᤧ᤺ᤍ
ᤂᤧᤃᤧ᤺ᤏᤥᤖᤡᤔᤠᤏᤧ᤺ᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤂᤧ᤺ᤏᤧ᤹᤺ ᤛᤢ ᤁᤧ᤺ᤍ
ᤛᤢᤄᤧ ᤁᤧ᤺ᤏᤥᤖᤡᤔᤠᤏᤧ᤺ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤁᤠᤕᤢ ᤁᤢᤒᤡᤳᤔᤢ
ᤐᤠᤱᤍᤠᤱ ᤛᤠᤕᤧ᤺ᤶ ᤁᤧ᤺ᤕᤧ᤺ᤒᤧᤔᤢ ॥
ᤐᤡᤵᤐᤥᤖᤡ ᤐᤡᤵᤐᤢᤖᤢᤰᤔᤠ ᤕᤠᤱᤂᤴᤈᤔᤠᤓᤠᤱ ॥
ᤛᤠᤶᤛᤢ ᤕᤔᤡᤱ ᤁᤧ᤺ᤘᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤔᤢ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (४१)

कुदाप् माङ्घमा (४१) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (३)

केजङ् साम्मित्लाङ्माने़ ॥
पाङ्खे़न् वाहित्लाङ्माने़ ॥
आल् ते़ःङ्गो योलाङ् केधासिङ् ॥
आम्बि खे़ने़? खे के़द
खेगे़नोरिमाने़रो ॥[१६]
आम्बि खे़ने़? सु के़द
सुघे के़नोरिमाने़ ॥
आम्बि कायु कुबित्मु
पाङ्दाङ् साये़म् के़ये़बेमु ॥
पिप्पोरि पिप्पुरुक्मा याङ्खन्जमाभाङ् ॥
साम्सु यमिङ् के़वाःन्छिङ्मु ॥

कोखपूजा (४१)

वनदेवीदेवताको पूजा (४१) : तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (३)

तिमी वायुबताससँग उड्ने, बर्खाझरीमा बर्सने देवी हौ,
अब त्यहाँबाट प्रस्थान गर्‍यौ ।
तिमी तरुल खोस्री खाने, तरुल मन पराउने (खेकेनोरिमा) देवी हौ ।
गिट्ठा-भ्यागुर खोजी खाने
गिट्ठा-भ्यागुर मन पराउने (सुघेकेनोरिमा) देवी हौ ।
त्यसपछि गाईबस्तुको रखवाली (गोठाल्नी) भएर बस्यौ ।
अहो ! पिप्पोरी याङ्खन्जमा नयाँ नाम धारण गर्‍यौ नि ।

---

[१६] अर्जुनबाबु माबोआङ, लिम्बू जातिको मुन्धुम र इतिहास, वि.स. २०६९, पृ.९६-९८ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥊᥈)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥊᥈). ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥊)

ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤗᤠᤶ ᤛᤡᤳᤋᤨ ॥
ᤁᤠᤰᤗᤨ᤺ᤰᤛᤧᤖᤰ ᤁᤧᤘᤠᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤗᤠᤶᤎᤢᤱᤎᤨᤖᤰ ᤁᤧᤃᤨᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤐᤳᤋᤠᤛᤨ ᤏᤢᤗᤰᤂᤧᤰᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤕᤠ᤺ᤱᤄᤠᤛᤨ ᤏᤢᤋᤧᤸᤗᤧᤶᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤘᤠᤜᤱᤕᤨ ᤂᤧ᤺ᤱ ᤁᤧᤍᤧᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤘᤠᤒᤢᤴᤎᤨ ᤘᤠᤃᤧᤒᤠᤰᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤕᤧᤳᤆᤡᤖᤡ ᤕᤧᤳᤗᤠᤶᤍᤨᤔᤧᤕᤨ ॥
ᤘᤛᤠ ᤌᤨᤗᤠᤶ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤛᤡᤏᤢᤕᤢᤰ ᤔᤢᤍᤧᤴ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (४२)

कुदाप् माङ्घमा (४२) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (४)

आम्बि हेनेʔग लाम् सित्तो
काक्लोःक्सेरक् केवामाने ॥
लाम्धुङ्धोरक् केगोमाने ॥
पत्तासो नुलक्खेक्माने ॥
याःङ्घासो नुतेल्लेम्माने ॥[१७]
वाहङ्यो खेःङ् केदेमाने ॥
वाबुन्धो वागेबाक्माने ॥
उन्छोःन् येत्चिरि येत्लाम्दोमेयो ॥
वसा थोलाम् केधासिङ् ॥
सिनुयुक् मुदेन् केधासिङ् ॥

कोखपूजा (४२)

वनदेवीदेवताको पूजा (४२) : तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (४)

तिमी त बाटाछेउमा डल्लो परेर बसिरहने,
बाटाको तलमाथि ढुकिरहने,
छात्ती ह्वार्लाङ्ग देखाएर हिँड्ने
स्तनहरू झोलाजस्तै झल्टाङ झुल्टुङ पारेर हिँड्ने ।
अहो ! खोल्साखोल्सीमा बल्छी खेलिहिँड्ने तिमी ।
मुहानमा पानी उघाई बस्ने (दुवाली फर्काई हिँड्ने) तिमी ।
उहिले धेरै बाटाहरू जोडिएका ठाउँमा पुग्यौ ।
यहाँबाट उँभो भोटचीनतिर लाग्यौ नि ।

---

[१७] अर्जुनबाबु माबोआङ, लिम्बू जातिको मुन्धुम र इतिहास, वि.स. २०६९, पृ.९६-९८ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤺ᤔᤣ᤺ᤴ (᥊᥉)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤠᤔᤠ(᥊᥉). ᤋᤣᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤠᤴᤈᤠᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤠᤔᤠ (᥋)

ᤜᤣᤳᤌᤥ ᤜᤣᤏᤣ᤺ᤔᤢ ᤔᤣᤴᤇᤠᤶᤗᤣ ᤕᤠᤶᤓᤡᤖᤣ
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤹ᤴ ᤁᤣᤴᤏᤡᤛᤣᤴ ᤔᤣᤶᤒᤡ ॥
ᤛᤠᤵᤗᤠᤱ ᤛᤢᤔᤠ ᤁᤣᤔᤢᤰᤋᤢᤛᤡ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤠ᤹ᤳᤋᤣ ᤁᤣᤔᤢᤰᤋᤢᤛᤡ ॥
ᤛᤣᤴᤍᤠᤱᤅᤣ ᤗᤠᤎᤠᤰ ᤁᤣᤎᤠᤛᤢ ॥
ᤔᤡᤘᤠᤛᤥ ᤏᤠᤶᤎᤠᤰ ᤁᤣᤎᤠᤛᤢ ॥
ᤗᤠᤎᤠᤰᤁᤣ ᤏᤠᤶᤎᤠᤰᤋᤡᤶᤔᤠᤏᤣ ॥
ᤜᤣ᤺ᤕᤥᤛᤣ ᤋᤣᤔᤣ᤹ᤴ ᤘᤠ᤹ᤱ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤹ᤴ ᤋᤣᤔᤣ᤹ᤴ ᤘᤠ᤹ᤱ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱ
ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤶᤓᤡᤖᤣ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤣᤴᤏᤡᤛᤣᤴ ᤔᤣᤶᤒᤡ ॥
ᤆᤓᤠᤳ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤏᤣ ᤌᤢᤱᤘᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤏᤣ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᤺ᤔᤢ ᤆᤓᤠᤳ ᤐᤠᤱᤍᤠᤱ ᤁᤣᤕᤣᤶᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (४३)

कुदाप् माङ्घमा (४३) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (५)

हे़त्थो हे़ने़ॽमु मेन्छाम्ले़ याम्भिरे़
उन्छोःन् के़न्निसे़न् मे़म्बि ॥
साप्लाङ् सुमा के़मुक्तुसि ॥
साम्माङ् तःत्ते के़मुक्तुसि ॥
से़न्दाङ्ङे लाधाक् के़धासु ॥
मिवासो नाम्धाक् के़धासु ॥
लाधाक्के नाम्धाक्तिम्माने ॥
हे़ॽयोसे़ तेमेःन् वारःङ् के़धासिङ् ॥
उन्छोःन् ते़मेःन वारःङ् के़धासिङ्
मेन्छाम् याम्भिरे़ साम्माङ् के़न्निसे़न् मे़म्बि ॥
चभत् साम्माङ्ने़ थुङ्वा साम्माङ्ने़ ॥
हे़नेॽमु चभत् पाङ्दाङ् केयेम्सिङ् ॥

कोखपूजा (४३) वनदेवीदेवताको पूजा

तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (५)

(भोटतिर) तिमीलाई मान्छेले देवी भनेर चिनेनन् नि ।
अनेक रोगव्याधि उत्पन्न गरी राख्यौ ।
अनेक भत्कोस र देवविग्रह फैलायौ ।
रोगव्याधिसँग काल सबैतिर फैलायौ ।
त्यसपछि तिमी त औलमधेसतिर, सागरको देशतिर झऱ्यौ ।
त्यता पनि मनुष्यचोलाधारीले तिमीलाई देवी भनेर चिनेनन् नि ।
जलको देवी तिमी हौ, पानीमाथि खेल्दै बस्यौ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤣᤴ (᥊᥊)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥊᥊). ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥌)

ᤐᤱᤈᤡᤗᤡ ᤐᤱᤘᤠᤀᤡ ᤁᤧᤘᤕᤧᤸᤗᤧᤔᤢ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤀᤠᤸᤗ ᤋᤧᤔᤧ᤺ᤴ ᤘᤠᤖ᤺ᤱ ᤕᤥ ॥
ᤆᤠᤗᤠᤆᤢᤸᤗᤡ ᤔᤤᤏᤠᤆᤢᤸᤗᤡ ᤕᤥ ᤕᤥ
ᤜᤧᤏᤧ᥀ᤃᤔᤢ ᤘᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤗ᤺ᤴᤍᤧ ॥
ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤔᤠᤏᤧ
ᤐᤡᤵᤐᤥᤖᤡ ᤐᤡᤵᤐᤢᤖᤢ᤺ᤰᤔᤠ ᤕᤠᤱᤂᤴᤈᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤁᤠᤱᤃᤥᤜᤠᤱ ᤑᤳᤖᤜᤠᤱᤒᤠᤖᤧ ॥
ᤑᤧ ᤈᤡᤰᤁᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱᤋᤢᤶᤒᤢᤖᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᥀ᤃᤔᤢ ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤜᤧᤰᤁᤩᤠᤱ ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤁᤧᤶᤏᤧᤳᤋᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᥀ ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चोॽमे़न् (४४)

कुदाप् माङ्घमा (४४) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (६)

पङ्जिलि पङ्वाइ के़वये़ल्ले़मु ॥
उन्छोःन् आल्ल ते़मे़ःन् वारःङ् यो ॥
चालाचुल्लि मैनाचुल्लि यो यो ॥
हे़ने़ॽगमु वजिक् लाङ्धोःङ् के़लःन्दे ॥
थक्लि साम्माङ् तुम्माने़ ॥
पिप्पोरि पिप्पुरूक्मा याङ्खन्जमाए ॥
उन्छोःन काङ्गोहाङ् फत्रहाङ्बारे़
फे़ जिक्कुम फे़दाङ्तुम्बुरे़ ॥
हे़ने़ॽगमु थक्लि साम्माङ् के़म्निःसे़ मे़म्बि ॥
उन्छोःन् हे़क्क्याङ् ते़त्ला लाजम् के़म्ने़त्ते़ ॥
हे़ने़ॽ नालि कुजे़न् के़म्बिरे़ मे़म्बि ॥

कोखपूजा (४४)

वनदेवीदेवताको पूजा (४४) : तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (६)

खेल्दै, डुल्दै घुम्दै तिमी औलमधेस, सागरको देशतिर पुग्यौ ।
मैनाचुली र चालाचुलीमा पुग्यौ ।
देहधारी देवीदेवतामा ठुली देवी तिमी त
हे पिप्पेरी (पिप्पिरूक्मा) याङ्खन्जमा देवी,
त्यसैले त तिमी लाधाक् नाम्धाक्तिम्मा भनियौ ।
उहिले काङ्गोहाङ फत्रहाङ नाम गरेको
जेठोपाको फेदाङमाले तिमीलाई देहधारी देवी भनेर पहिचान गरे ।
त्यसपछि त तिमीलाई केराका पातको थानमान दिए ।
तिमीलाई द्रब्यहरू राखेर मानमानितो गरे है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥊᥋)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥊᥋). ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥍)

ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤶᤐᤡᤛᤠᤜᤠ᤹ᤖᤧ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤔᤢ ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤶᤏᤡᤛᤧᤔᤢ ॥
ᤀᤧ - ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱ ᤜᤠᤒᤥ᤹ ᤀᤶᤗᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤧ
ᤜᤧᤏᤧ᤹ ᤕᤢᤵᤐᤠ ᤜᤠᤒᤥ᤹ ᤑᤖᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤧ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤋᤧᤸᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤁᤧᤶᤏᤧᤳᤋᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧ ॥
ᤛᤠᤵᤗᤠᤱ ᤛᤢᤔᤠ ᤁᤧᤜ᤹ᤖᤧᤀᤠᤱ ᤏᤡᤱᤒᤡᤳ ᤐᤥᤍᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤀᤡᤴᤇᤥ ᤕᤧᤱᤃ ᤀᤠᤀᤡᤴᤇᤥ ᤕᤧᤶᤗᤧᤖᤥ ॥
ᤌᤥ ᤋᤗᤰ ᤋᤠᤱᤛᤠᤱ ᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤔᤢᤎᤠᤱ ᤂᤧᤛᤧ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (४५)

कुदाप् माङ्घमा (४५) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (७)

उन्छोःन् मेन्छाम् याम्पिसाहा?रे ॥
आल्ल हेने?मु थक्लि साम्माङ केम्निसेमु ॥
ए . . . साम्म्याङ् हाबो? अम्लेङ्दिम्मे
हेने? युप्पा हाबो? फरेङ्दिम्मे ॥
उन्छोःन् तेल्ला लाजम् केम्नेत्ते ॥
हेने?ग नालि कुजेन् केम्बिरे ॥
सापलाङ् सुमा केह?रेआङ् निङ्बित् पोदे केयुङ्रो ॥
आइन्छो येङ्ग आइन्छो येम्लेरो ॥
थो तलक ताङ्साङ् सेरेरो ॥
मुधाङ् खेसे मेसेरेरो ॥

कोखपूजा (४५)

वनदेवीदेवताको पूजा (४५) : तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (७)

उहिले मरणशील चोलाधारी मान्छेहरूले
तिमीलाई त देहधारी देवी भनेर चिने ।
अहो ! सुनको सुनौलो दन्त भएकी,
चाँदीको सेता दन्त भएकी देहधारी देवी !!
तिमीलाई त केराका पातहरू बिछ्याएर थानमान दिए ।
यसरी तिमीलाई अनेक मानमानितो गरे ।
तब तिमीले दुःखव्याधि र विपद हटाइदियौ ।
सन्तुष्ट भएर शान्तचित्त गरी बस्यौ ।
त्यसैले आजका दिन, आजको बेलामा माथि आकाशमा
सबैतिर ताराहरू झलमल्ल उदाएका बेलामा . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥊᥌)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥊᥌). ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤧᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥎)

ᤔᤢᤎᤠᤱ ᤂᤧᤛᤧ ᤔᤧ᤺ᤛᤧ᤺ᤖᤧᤸᤗᤧ᤺ᤃ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤃᤧ᤺ᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤕᤧ᤺ᤶᤗᤨ ॥
ᤜᤧ᤺ᤏᤧ᤹ ᤁᤧ᤺ᤔᤠᤱ ᤁᤧ᤺ᤕᤧ᤺ᤶᤗᤨ ॥
ᤀᤡᤱᤃ ..ᤋᤠᤱᤃᤵ ..ᤗᤠᤃᤵ ᤀᤧᤱᤃᤵ ॥
ᤌᤨᤛᤢ ᤔᤠᤱᤃ ᤌᤨᤔᤠᤱᤍᤧ ॥
ᤕᤨᤛᤢ ᤔᤠᤱᤃ ᤕᤨᤔᤠᤱᤍᤧ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤔᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤔᤧ ॥
ᤐᤡᤳᤇᤠᤃᤧ᤺ᤱᤃ ᤛᤠᤶᤓᤨ᤺ᤰᤋᤠᤱᤔᤧ ॥
ᤀᤡᤰᤛᤠᤗᤠᤃ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰᤋᤠᤱᤔᤧ ॥
ᤀᤧ ᤋᤧ᤺ᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤁᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤕᤠ᤹-ᤛᤩᤠ᤹ᤎᤠᤶ ᤁᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (४६)

कुदाप् माङ्घमा (४६) : ते़न्छामा/खन्जमा माङ्घमा (८)

मुधाङ् खेसे मे़से़रे़ल्ले़ग ॥
थक्लिगे़न् साम्माङ् ये़म्लो ॥
हे़ने़ʔ के़माङ के़ये़म्लो ॥
आइङ्ग .तःङ्गप् .. .लागप् . .एङ्गप् ॥
थोसु माङ्ग थोमाङ्ङे़ ॥
योसु माङ्ग योमाङ्ङे़ !
थक्लितुम्मे़ साम्माङ् तुम्मे़ ॥
पित्छागे़ङ्ग साम्भोःक्ताङ्मे़ ॥
इक्सालाग खाम्बेःक्ताङ्मे़ ॥
ए . . ते़त्ला .लाजम् के़त्तुङ्लो ॥
याʔ-स्याʔधाम् के़त्तुङ्लो ॥

कोखपूजा (४६)

वनदेवीदेवताको पूजा (४६) : ते़न्छामा र खन्जमाको पूजा (८)

झलमल्ल उदाएको बेला देवीदेवताको बेला हो ।
संवत साल, महिना, गते, वार (साल,महिना, गते, वार भन्नु)
ए तिमी उत्तरायण बेलाको उँभौलीको देवी !
ए तिमी दक्षिणायण बेलाको उँभौलीको देवी !
देहधारी देवीदेवतामा जेठी हौ ।
दुबो आदि वनस्पतिको मालिक्नी हौ । यो पृथ्वीकै अधिपति हौ ।
केराको हरिया पातहरू ओछ्याएर थानमान दिएँ है ।
धानका चामलका अछेता राखेर विधि पूरा गरैं है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥊᥍)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥊᥍). ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥏)

ᤘᤠᤎᤡ᤺ᤴ ᤌᤠᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤘᤠᤕᤠ ᤌᤠᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤴᤇᤧ᤹ᤃᤖᤔᤢ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ॥
ᤌᤥᤛᤢᤔᤠᤱᤗᤠ ᤕᤥᤛᤢᤔᤠᤱᤗᤠ ॥
ᤛᤠᤰᤑᤠᤖᤡ ᤛᤠᤵᤋᤥ᤺ᤰ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤠᤱᤑᤖᤡ ᤛᤠᤵᤋᤥ᤺ᤰ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤛᤠᤰᤑᤠᤖᤡ ᤌᤡ᤺ᤘᤠᤃᤔᤢ ॥
ᤜᤠᤱᤑᤖᤡ ᤌᤡ᤺ᤘᤠᤃᤔᤢ ॥
ᤌᤥ ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤌᤥ ᤋ᤺ᤰᤁᤩᤠ ᤌᤡ᤺ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤡᤰᤛᤍᤠᤱᤔᤧ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰᤋᤠᤱᤔᤧ ॥
ᤌᤡᤰᤛᤢᤶ ᤌᤡᤰ ᤏᤠ᤺ᤋᤪᤡᤗᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤀᤠᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (४७)

कुदाप् माङ्घमा (४७) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (९)

वाधिःन् थाम् केत्तुङ्लो ॥
वाया थाम् केत्तुङ्लो ॥
कन्छेʔगरमु हेनेʔग . . .
थोसुमाङ्ला योसुमाङ्ला ॥
साक्फारि साप्तोःक् केत्तुङ्लो ॥
हाङफरि साप्तोःक् केत्तुङ्लो ॥
साक्फारि थिःवागमु ॥
हाङफरि थिःवागमु ॥
थो मुक्कुम् थिः केत्तुङ्लो ॥
थो तःक्या थिः केत्तुङ्लो ॥
इक्सदाङ्मे खाम्बेःक्ताङ्मे ॥
थिक्सुम् थिक् नाःतृला केत्तुङ्आङ् ॥

कोखपूजा (४७)

वनदेवीदेवताको पूजा (४७) : तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (९)

कुखुराको डिम्मा र भोगबलि चढाउने विधि पूरा गरेँ है ।
ए यो त तिमी भनेको उँभौलीको देवीलाई
तिमी भनेको उँधौलीको देवीलाई
कोदो र मर्चा मिसाएको अनि पकाएको जाँड हालेर
फुर्के बाँस र भालुबाँसको मुख छड्के काटेको तोङ्बा चढाएँ है ।
हे चक्रवत् घुमिरहने पृथ्वीकी मालिक्नी !
यसरी तिम्रो पूजाको विधिको यहाँ एक अध्याय सकेँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥊᥎)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥊᥎) . ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥆)

ᤁᤱᤃ ᤏᤠ ᤑᤧ᤺ᤱᤘᤠ ᤗᤧ᤺ᤰᤂᤠᤱ ॥
ᤑᤧ᤺ᤱᤘᤠ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠ ᤌᤠᤱᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤁᤱᤃ ᤏᤠ ᤆᤢᤰᤘᤠ ᤗᤧ᤺ᤰᤂᤠᤱ ॥
ᤆᤢᤰᤘᤠ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠ ᤌᤠᤱᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤜᤢᤰᤋᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠ ᤌᤠᤱᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤋᤧ᤺ᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤌᤠᤱᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤕᤠ᥀-ᤛᤩᤠ᥀ᤎᤠᤶ ᤁᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤌᤥᤛᤢᤔᤠᤱ ᤌᤥᤔᤠᤱᤏᤧᤀᤠ ॥
ᤕᤥᤛᤢᤔᤠᤱ ᤕᤥᤔᤠᤱᤏᤧᤀᤠ ॥
ᤜᤧᤏᤧ, ᤐᤡᤵᤐᤥᤖᤡ ᤔᤠᤱᤏᤧᤀᤠ ॥
ᤀᤧ ᤕᤠᤱᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤏᤧᤀᤠ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤔᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤋᤢᤶᤔᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (४८)

कुदाप् माङ्घमा (४८) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१०)

कङ्ग ना . फ़ेङ्वा लेक्खाङ
फ़ेङ्वा लाङ्देम् सेवा थाङ्खुङ्लो ॥
कङ्ग ना . चुक्वा लेक्खाङ
चुक्वा लाङ्देम् सेवा थाङ्खुङ्लो ॥
हुक्तेम् सेवा थाङ्खुङ्लो ॥
तेत्ला लाजम् थाङ्खुङ्लो ॥
याʔ-स्याʔधाम् केत्तुङ्लो ॥
थोसुमाङ् थोमाङ्नेआ ॥
योसुमाङ् योमाङ्नेआ ॥
हेने» पिप्पोरि माङ्नेआ ॥
ए याङ्खन्जमा माङ्नेआ ॥
थकलितुम्मे साम्माङ्तुम्मे ॥

कोखपूजा (४८)

वनदेवीदेवताको पूजा (४८) : तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (१०)

यो त उतादेब्रेतिर त
देब्रे पाउ समाती सेवा पुकार गर्दछु है ।
यो त उता दाहिनेतिर त दाहिने हातले दाहिने पाउ छोई
हात उचालेर सेवा पुकार गर्दछु है ।
यहाँ केराको पात बिछाईकन थानमान दिने विधि सकैं है ।
धानको चामलको अछेता राख्ने विधि पूरा गरैं ।
अब उँभौलीका हे देवी,
हे याङ्खन्जमा देवी, देहधारी देवीदेवतामा वरिष्ठ हे देवी !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ-ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥊᥏)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥊᥏) . ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥇)

ᤋᤧᤸᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤌᤠᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤌᤡ᤺-ᤋᤨ᤺ᤱᤒᤠ ᤌᤠᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ ᤋᤨ᤺ᤱᤒᤠ ᤌᤠᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺. ᤋ᤺ᤁᤩᤠ ᤌᤡ᤺ᤖᤧ ॥
ᤁᤱᤃ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤏᤧᤳᤇᤡᤱᤗᤨ ॥
ᤜᤧᤰᤁᤧ᤺ᤸᤗᤧᤔᤢ ᤁᤱᤃᤔᤢ ॥
ᤌᤧᤔᤧᤴᤏᤡᤛᤠ ᤌᤧᤔᤧᤴᤎᤠᤛᤠ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤨᤴ ᤏᤠᤶᤕᤠᤶᤐᤡᤛᤠ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡᤃᤧᤱᤃ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ᤛᤠᤔᤠ ॥
ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ ॥
ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤏᤢ ᤔᤡᤱᤛᤪᤠ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (४९)

कुदाप् माङ्घमा (४९) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (११)
तेल्ला लाजम् थाम् केत्तुङ्लो ॥
थिः-तोःङ्बा थाम् केत्तुङ्लो ॥
मुक्कुम् थिः तोःङ्बा थाम् केत्तुङ् ॥
मुक्कुम् थिः तःक्या थिःरे ॥
कङ्ग ताʔजेङ् थाःक्नेत्छिङ्लो ॥
हेक्केःल्लेमु कङ्गमु ॥
थेमेन्निसा थेमेन्धासा ॥
मेन्छाम्मोन् नाम्याम्पिसा ॥
चुन्जिगेङ्ग येत्छाʔसामा ॥
कङ्गमु येबोदाङ्मा कङ्गमु मैनाम्दाङ्मा ॥
खनेʔदुमा (मिङ् नु मिङ्स्रा पाःप्मा) ॥

कोखपूजा (४९)

वनदेवीदेवताको पूजा (४९) : तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (११)

हे देहधारीमा जेठी देवी ! हे परमेश्वरी !
केराका पातहरूको थानमानसँगै तोङ्बा चढाएँ है ।
गुम्स्याएर छिप्पिएको जाँड
तोङ्बामा राखेर विधि पूरा गरैं है ।
पकाएको अन्नको जाँडले तोङ्बा भरेर राखी
विधि पूरा गरेर तिम्रा पुकार गर्दछु है ।
यो त केही नजान्ने, केही नदेख्ने
मनुष्य चोलाधारी दयनीय टुहुरी मात्र हो है ।
येबो मैनामको धनी फलानी (उसको नाम र कुलवंश भन्नु) त . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤗᤣᤸ (᥋᥆)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤓᤔᤠ(᥋᥆) : ᤋᤣᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤓᤔᤠ (᥇᥈)

ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ ᤑᤣᤈᤡᤖᤡᤛᤠᤀᤠᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ ᤋᤢᤶ ᤑᤣᤍᤠᤱᤛᤠᤀᤠᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ ᤂᤣᤴᤇᤡ᤹ ᤛᤡᤈᤥ᤹ᤘᤠ ᤀᤡᤱᤔᤡ ᤛᤠᤀᤠᤖᤥ ॥
ᤑᤣᤱᤘᤠ ᤗᤠᤱᤍᤣᤶ ᤁᤣᤳᤗᤣᤛᤡᤱᤖᤥ ॥
ᤆᤢᤰᤘᤠ ᤜᤢᤰᤋᤣᤶ ᤁᤣᤳᤗᤣᤛᤡᤱᤖᤥ ॥
ᤆᤢᤰᤘᤠ-ᤑᤣᤱᤘᤠ ᤛᤣᤘᤠ ᤋᤣᤶᤛᤣ᤹ᤆᤇᤥ ॥
ᤁᤴ ᤕᤣᤒᤥᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ ᤂᤏᤣ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤶᤔᤠ)ᤖᤣᤴ
ᤁ᤹ᤀᤥ ᤛᤡᤗᤠᤶᤏᤣ ᤆᤢᤰᤋᤣ ᤀᤡ ᥅
ᤁ᤹ᤀᤥ ᤏᤢᤗᤠᤶᤏᤣ ᤐᤥ᤺ᤰᤂᤣ ᤀᤡ ᥅
ᤂᤠᤛᤣ᤺ᤴᤏᤡ ᤂᤠᤖᤥ᤺ᤴ ᤌᤠᤱᤅᤠᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (५०)

कुदाप् माङ्घमा (५०) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१२)

आङ्गाॽ फेजिरिसाआरो ॥
आङ्गाॽ तुम् फेदाङ्साआरो ॥
आङ्गाॽ खेन्छिॽ सिजोॽवा इङ्मि साआरो ॥
फेङ्वा लाङ्देम् केत्लेसिङ्रो ॥
चुक्वा हुक्तेम् केत्लेसिङ्रो ॥
चुक्वा-फेङ्वा सेवा तेम्सेॽच्छो ॥
कन् येबोमैनाम्दाङ्मा खनेॽदुमा(मिङ् पाःम्मा)रेन्
कॽओ सिलाम्ने चुक्ते इ ?
कॽओ नुलाम्ने पोःक्खे इ ?
खासेःन्नि खारोःन् थाङाङ्लो ॥

कोखपूजा (५०)

वनदेवीदेवताको पूजा (५०) : तेन्छामा र खन्जमाको पूजा (१२)

फेजिरी फेदाङ्मामध्ये म ज्येष्ठ फेदाङ्मा हुँ है ।
डेग नबिर्सी घुमिहिँड्ने गौँथलीझैँ जस्तो
म त तिमी देवीहरू दुवैको सन्देशवाहक हुँ है ।
तिम्रा बायाँ पाउ बायाँ हातले समाती
तिम्रा दायाँ पाउ दायाँ हातले छोई उचालेर
तिमीलाई प्रणाम गरैँ है ।
यो उपकारी प्रतीक चिह्नको धनी
फलानी (नाम र कुलवंश भन्नु) का लागि
यहाँ मृत्यु पो आइलाग्ने हो कि ? यहाँ शुभ्यफाप्य पो बर्सने हो कि ?
ठिक बेठिक के हुन् ? जोखना खुट्याउँदै आएँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥋᥇)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥋᥇) . ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥉)

ᤏᤠ ᤁᤢᤀᤠᤒᤢᤐᤧᤴᤍᤡᤜᤠ,
ᤁᤢᤛᤠ ᤁᤢᤶᤔᤧᤴᤇᤠ, ᤗᤰᤐᤧ᤺ᤰᤁᤥ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤏᤠᤛᤡᤱᤃᤧᤴ ᤁᤢᤎᤰᤁᤥ ॥
ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤛᤧᤶᤔᤧᤏᤠ ᤕᤠᤰᤐᤡ ᥅
ᤋᤢᤶᤕᤠᤱ ᤛᤧᤶᤔᤧᤏᤠ ᤕᤠᤰᤐᤡ ᥅
ᤛᤥᤎᤢᤱᤃᤧᤴ ᤘᤠ᤺ᤖᤰ ᤆᤵᤋᤧᤒᤡ ᥅
ᤛᤥᤎᤢᤱᤃᤧᤴ ᤘᤠ᤺ᤖᤰ ᤐᤧᤳᤋᤧᤒᤡ ᥅
ᤌᤥ ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤘᤠ᤺ᤖᤰ ᤔᤧᤴᤈᤵᤐᤧ
ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤘᤠ᤺ᤖᤰ ᤔᤧᤴᤍᤧᤕᤧᤖᤥ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤌᤧ᤺ᤱᤛᤢᤖᤥ ᤘᤠ᤺ᤖᤰ ᤑᤠᤱᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤁᤧᤈᤱᤃᤧᤴ ᤛᤢᤖᤡᤳ ᤗᤠ᤺ᤴᤇᤢᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (५१)

कुदाप् माङ्घमा (५१) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१३)

ना कुआबुपेन्दिहा?
कुसा कुम्मेन्छा? लक्पेःक्को,
आल्ल नासिङ्गेन् कुधक्को ॥
तुत्तु सेम्मेना याक्पि ?
तुम्म्याङ् सेम्मेना याक्पि ?
सोधुङ्गेन् वारःक् चप्तेबि ?
सोधुङ्गेन् वारःक् पेत्तेबि ?
थो सोधुङ् वारःक् मेन्जप्पे ॥
सोधुङ् वारःक् मेन्देयेरो ॥
सोधुङ् थेःङ्सुरो वारःक् फाङ्सुरो ॥
केजङ्गेन् सुरित् लाःन्छुरो ॥

कोखपूजा (५१)

वनदेवीदेवताको पूजा (५१) : तेन्छामा/खन्जमाको पूजा (१३)

उता यिनकै लालाबाला, नातिनातिनाहरूमा, तिनको नाशवान् शरीरले . . .
गन्यमान्यबाट, श्रद्धेयहरूबाट अलग हुनुपर्ने पो छ कि ?
(कालले उसको जीवन चुँडिलैजाने पो हो कि)
उसको जीवनको पवित्र पोखरी (समुद्र) मा पानी पो सुक्यो कि ?
उसको पवित्र जीवनको पोखरी (समुद्र) को बाँध पो चर्कियो कि ?
त्यो जीवनको पवित्र पोखरी (समुद्र) मा पानी नसुकोस् है ।
त्यो जीवनको पवित्र पोखरी (समुद्र) को बाँध नफुटोस् है ।
बाँध बाँधेर जीवन-पोखरीलाई पानीले भरी पारौँ है ।
श्वास कम भएमा प्राणवायु सञ्चार गरिदिऊँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥋᥈)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥋᥈) : ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥊)

ᤜᤧ᤹ᤕᤥ ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤔᤧᤈᤵᤏᤧᤸᤗ ॥
ᤜᤧ᤹ᤕᤥ ᤘᤠᤖ᤺ᤰ ᤔᤧᤈᤵᤏᤧᤸᤗ ॥
ᤜᤧ᤹ᤕᤥ ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤔᤧᤒᤧᤳᤏᤧᤸᤗ ॥
ᤜᤧ᤹ᤕᤥ ᤘᤠᤖ᤺ᤰ ᤔᤧᤒᤧᤳᤏᤧᤸᤗ ॥
ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤋᤢᤶᤔᤩᤠᤱ ᤑᤥ᤺ᤱᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤕᤠᤰᤗᤠ ᤛᤢᤜᤠᤱᤔᤠ ᤑᤥ᤺ᤱᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤛᤡᤛᤠ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤑᤥ᤺ᤱᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤏᤠᤗᤡ ᤌᤠᤱᤒᤧᤴ ᤑᤥ᤺ᤱᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤋᤢᤶᤔᤩᤠᤱ ᤗᤰᤐᤧ᤺ᤰᤁᤥ ॥
ᤕᤠᤰᤗᤠ ᤛᤢᤜᤠᤱᤔᤠ ᤗᤰᤐᤧ᤺ᤰᤁᤥ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱᤃᤧᤴ ᤘᤠᤖ᤺ᤰ ᤑᤠ᤺ᤱᤛᤢᤀᤠᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (५२)

कुदाप् माङ्घमा (५२) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१४)

हेʔयो सोधुङ् मेजप्नेल्ल ॥
हेʔयो वारःक् मेजप्नेल्ल ॥
हेʔयो सोधुङ् मेबेत्नेल्ल ॥
हेʔयो वारःक् मेबेत्नेल्ल ॥
तुत्तु तुम्म्याङ् फोःङ्सिरो ॥
याक्ला सुहाङ्मा फोःङ्सिरो ॥
सिसा मेन्छिन् फोःङ्सिरो ॥
नालि थाङ्बेन् फोःङ्सिरो ॥
तुत्तु तुम्म्याङ् लक्पेःक्को ॥
याक्ला सुहाङ्मा लक्पेःक्को ॥
सोधुङ्गेन् वारःक् फाःङ्सुआङ् ॥

कोखपूजा (५२)

वनदेवीदेवताको पूजा (५२) : तेन्छामा/खन्जमाको पूजा (१४)

माथि जीवनको पोखरी (समुद्र) मा नुसुकोस् है
माथि जीवनको पोखरी (समुद्र) को बाँध नफुटोस् है
त्यहाँ श्रद्धेय गन्यमान्यहरूलाई उभ्याऔं ।
त्यहाँ श्रद्धेय भद्र नारीहरूलाई उभ्याऔं ।
त्यहाँमाथि बैसालु तरुनीहरूलाई उभ्याऔं ।
त्यहाँमाथि बैसालु तन्नेरीहरूलाई उभ्याऔं ।
ए त्यहाँमाथि श्रद्धेयहरू गन्यमान्यहरू (पितृ) का बिचमा
ए त्यहाँमाथि श्रद्धेयहरू भद्र नारी (पितृ) का बिचमा
जीवनको पोखरी (समुद्र) बाँधेर, जल भरी पारेर,

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥋᥉)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥋᥉) . ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤠᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥋)

ᤐᤠᤱᤂᤧᤴ ᤘᤠᤜᤡᤳ ᤗᤠ᤺ᤴᤇᤢᤖᤥ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱᤃᤧᤴ ᤘᤠᤖᤠ᤺ᤰ ᤌᤧ᤺ᤱᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤜᤧ᤹ᤕᤥᤏᤢ ᤘᤠᤕᤠᤍᤡᤱᤃ ᤘᤠᤕᤠ ᤌᤠᤵᤗᤠ ᤌᤧ᤺ᤱᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤁᤠᤵᤆᤡᤗᤡᤃᤔᤢ ᤁᤠᤵᤗᤠᤱᤘᤠ
ᤁᤱᤃ ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤘᤠ ᤌᤠᤶᤗᤠ ॥
(ᤘᤠ ᤀᤡᤱᤘᤠᤒᤠᤀᤡᤴ ᤆᤫᤠ᤺ᤳᤗᤧ ᤗᤧ᤺ᤰᤔᤠ)
ᤕᤥᤛᤢᤔᤠᤱᤃ ᤕᤥᤔᤠᤱᤅᤧ ॥
ᤀᤡᤰᤛᤠᤗᤠ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰᤋᤠᤱᤔᤧ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤃᤧᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤔᤧ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤃᤧᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤅᤥ ᤕᤶᤔᤧ ॥
ᤐᤡᤵᤐᤥᤖᤡ ᤕᤠᤱᤂᤴᤈᤔᤠᤀᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (५३)

कुदाप् माङ्घमा (५३) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१५)

पाङ्खेन् वाहित् लाːन्छुरो ॥
सोधुङ्गेन् वारःक् थेःङ्सुरो ॥
हेʔयोनु वायादिङ्ग वाया थाप्ला थेःङ्सुरो ॥
काप्चिलिगमु काप्लाङ्वा
कङ्ग काराःङ्वा थाम्ला ॥
(वा इङ्वाबाइन् च्वाःत्ले लेःक्मा)
योसुमाङ्ग योमाङ्ङे ॥
इक्साला खाम्बेःक्ताङ्मे ॥
थक्लिगेन् साम्माङ् तुम्मे ॥
थक्लिगेन् साम्माङ्ङो यम्मे ॥
पिप्पोरि याङ्खन्जमाए ॥

कोखपूजा (५३)

वनदेवीदेवताको पूजा (५३) : तेन्छामा/खन्जमाको पूजा (१५)

जलको वर्षा गरिदिएर, बाँधमा बाँधेर,
जीवनको पोखरी (समुद्र)मा जल भरी पारौं ।
जल बग्न छेकेर, जीवनमा रक्त सञ्चार गरिदिऊँ है ।
यिनीहरू त जोडी कन्याङकुरुङ राखेर (भालेलाई पानीले छ्याप्नू)
हे उँभौलीको देवी ! हे पृथ्वीको मालिक्नी !
देहधारी देवीदेवतामा सबैभन्दा पहिलो (जेठी) तिमी !
देहधारी देवीदेवतामा सबैभन्दा ठुली (शक्तिशाली) तिमी !
हे पिप्पोरी याङ्खन्जमा देवी !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥋᥊)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥋᥊) : ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥌)

ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧ ॥
ᤁᤴ ᤆᤢᤴᤈᤡᤃᤧᤴ ᤕᤧᤳᤇᤠ ᤛᤧᤘᤠ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤥᤃᤧᤴ ᤜᤢᤰᤑᤠᤰ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤒᤠ᤺ᤴ ॥
ᤐᤡᤱᤁᤧᤴ ᤗᤠᤱᤘᤠ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤒᤠ᤺ᤴ ॥
ᤁᤴ ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤛᤧᤘᤠ ᤋᤧᤶᤛᤧ᥀ᤀᤥ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤳᤇᤠ᥀ ᤛᤧᤘᤠ ᤋᤧᤶᤛᤧ᥀ᤀᤥ ॥
ᤁᤴ ᤏᤠᤗᤡᤃᤧᤴ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤁᤢᤈᤠ ॥
ᤀᤰᤂᤧᤍᤡᤱ ᤋᤠ᥀ᤈᤧᤱ ᤁᤧᤳᤋᤡᤗᤗᤧ . .
ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧ
ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤗᤧᤖᤧᤇᤧ᥀ᤀᤥ ॥ (ᤘᤠᤎᤡ᤺ᤴ ᤑᤧᤈᤠᤖᤧ ᤂᤧᤱᤔᤠ ᤜᤧᤵᤔᤠ) ॥

साप्पोःक् चोʔमे़न् (५४)

कुदाप् माङ्घमा (५४) : ते़न्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१६)

कन् ये़बो मैनाम्दाङ्मारे़ ॥
कन् चुन्जिगे़न् ये़त्छा सेवा ॥
हुक्सोगे़न हुक्फाक् तोःन्दुबाःन् ॥
पइक्के़न् लाङ्वा तोःन्दुबाःन् ॥
कन् चुन्जि सेवा ते़म्से़ʔओ ॥
कन् ये़त्छाʔ सेवा ते़म्से़ʔओ ॥
कन् नालिगे़न् कुज़ेन् कुजा ॥ [१८]
अक्खे़दिङ् ताʔजे़ङ् के़त्तिल्ले़ . .
मैनाम्दाङ् ये़बोदाङ्मारे ॥
सिगि सोसाम् ले़रे़च्छे़ʔओ ॥ (वाधिःन् फे़जारे़ खे़ङ्मा हे़प्मा)

कोखपूजा (५४)

वनदेवीदेवताको पूजा (५४) : ते़न्छामा/खन्जमाको पूजा (१६)

यो येबो मैनामको धनीले करजोडी विनम्र पुकार गरेको
अकिञ्चन सेवा ग्रहण गरिदेऊ है ।
भोग र बलि चढाएकाहरू सबै तिम्रा भाग हुन्,
तिमीलाई गरेको सेवा पुकार पुगेपछि
सट्टामा दिएको भाग ग्रहण गर ।
यो उपकारीको सातो र हंस छोडिदेऊ है ।
(खुकुरीको धारले पिट्ट हिर्काई डिम्मा अलिकति फुटाउनु)

---

१८ तेन्छामालाई खुकुरीको धारले कुखुराको टुप्पोमा पिट्ट हिकाई वा काटेर फुटाईकन चढाउनुपर्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥋᥋)

ᤁᤢᤍᤵ ᤔᤱᤄᤔ(᥋᥋) . ᤋᤧᤴᤇᤔ/ᤂᤴᤈᤔ ᤔᤱᤄᤔ (᥇᥍)

ᤔᤱᤒᤧᤴ ᤋ᤹ᤈᤧᤱ ᤌ᤺ᤰᤏᤧᤳᤋᤡᤇᤡᤱᤒ᤺ᤴ ॥
ᤔᤱᤒᤧᤴ ᤗᤱᤍᤧᤶ ᤌ᤺ᤰᤏᤧᤳᤋᤡᤇᤡᤱᤒ᤺ᤴ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤨᤛᤶ ᤔᤋ ᤀᤡᤔᤧ᤺ᤳ ॥
ᤁᤱᤃ ᤆᤢᤴᤈᤡᤃᤧᤴ ᤕᤧᤳᤇ᤹ᤛᤔᤖᤧ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤨ ᤔᤤᤏᤶᤍᤱᤔᤖᤧ ॥
ᤀᤸᤗ ᤘᤕᤔᤢ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤁᤢᤓᤰᤋᤢᤱᤌᤨ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤜᤧᤕᤨᤏᤢᤃᤖ ᤀᤸᤗᤃᤖ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ ᤌᤨᤛᤢᤔᤱ ᤌᤨᤔᤱᤅᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ ᤕᤨᤛᤢᤔᤱ ᤕᤨᤔᤱᤅᤧ ॥
ᤛᤶᤔᤱ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤔᤱᤏᤢ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ॥
ᤛᤶᤔᤱ ᤐ᤺ᤳᤆᤩ ᤔᤱᤏᤢ ᤐ᤺ᤳᤆᤩ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (५५)

कुदाप् माङ्घमा (५५) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१७)

माङ्बेन् ताʔजेङ् थाःक्नेत्तिछिङ्बाःन्
माङ्बेन् लाङ्देम् थाःक्नेत्तिछिङ्बाःन् ॥
सिगि सोसाम् माता इमेःत् ॥
कङ्ग चुन्जिगेन् येत्छाʔसामारे ॥
कन् येबो मैनाम्दाङ्मारे ॥
आल्ल वायामु लिःङ्खुङ्सिङ् ॥
कुभक्तुङ्थो लिःङ्खुङ्सिङ् ॥
हेयोनुगर आल्लगर ॥
हेनेʔ थोसुमाङ् थोमाङ्ङे !
हेनेʔ योसुमाङ् योमाङ्ङे !
साम्माङ् निस्से माङ्नु निस्से ॥
साम्माङ् पाःत्चा माङ्नु पाःत्चा ॥

कोखपूजा (५५)

वनदेवीदेवताको पूजा (५५) : तेन्छामा/खन्जमाको पूजा (१७)

हे देवी (तेन्छामा र खन्जमा) तिम्रा पाउ परेर
तिमी दुवैका पूजा लहरै एकै ठाउँमा एकैचोटि गरैं है ।
तिमी दुवैका सेवा पुकार लहरै एकैचोटि गरैं है ।
अब यो त तिनका सातो र हंस तिनको छायाँहरू, हंसहरू,
उपकारी प्रतीकको धनी टुहुरी (उपकारी)को काखमा हालिदिँदै छु है ।
अब त हे उँभौलीका देवी ! हे उँधौलीका देवी !
तिमी दुई देवीहरूका सत्यले गर्दा, वाचाले गर्दा . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥋᥌)
ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ(᥋᥌) . ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥇᥎)

ᤕᤨᤛᤢᤔᤠᤱ ᤕᤨ ᤔᤠᤱᤅᤧ ॥
ᤂᤴᤈᤗᤡᤔᤠ ᤀᤧ ᤐᤠ᤺ᤳᤆᤠᤖᤨ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤀᤧ ᤐᤠ᤺ᤳᤆᤠᤖᤨ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤨᤃᤧᤴ ᤜᤢᤰᤑᤠᤰ ᤐᤠ᤺ᤳᤆᤠᤖᤨ ॥
ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠ ᤁᤧᤀᤡᤱᤔᤡ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤁᤴ ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤁᤴ ᤆᤢᤴᤈᤡᤃᤧᤴ ᤕᤧᤇᤠ᤹ ᤛᤧᤘᤠ ॥
ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤖᤧ ᤗᤧᤰᤂᤠᤱᤏᤢ
ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤠ᤺ᤈᤧᤱ ᤌᤠᤱᤅᤡᤸᤗᤠ ॥
ᤁᤧᤆᤡᤸᤗᤡ ᤏᤠᤖᤠ ᤛᤧᤖᤧ᤺ᤀᤨ ॥
(ᤘᤠᤀᤡᤴ ᤆᤫᤠ᤺ᤳᤗᤧ ᤗᤧᤰᤔᤠ)

साप्पोःक्–चोʔमेन् (५६) कुदाप् माङ्घमा
तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१८)

योसुमाङ् यो माङ्ङे !
खन्जलिमा ए पाःत्चारो ॥
थक्लिसाम्माङ्ए पाःत्चारो ॥
हुक्सोगेन् हुक्फाक् पाःत्चारो ॥
सिजोʔवा केइङ्मि सारे ॥
कन् फेजिरि फेदाङ् सारे ॥
आङ्गाʔ तुम् फेदाङ् सारे ॥
कन् चुन्जिगेन् येच्छाʔ सेवा
कन् मैनाम्दाङरे लेक्खाङ्नु
अक्खे ता»जेङ् थाङङिल्ला
केचिल्लि नारा सेरे»ओ ॥ (वाइन् च्वाःत्ले लेक्मा)

कोखपूजा (५६) वनदेवीदेवताको पूजा
तेन्छामा/खन्जमाको पूजा (१८)

हे उँधौलीका देवी ! खन्जलीमा (खन्जमा)को छ ।
हे देहधारी देवीको वाचा छ – करजोडी तिमी देवीको नामको वाचा गर्छु ।
गौंथलीझैँ डुलिरहने तिम्रो सन्देशवाहक फेजिरी फेदाङ्मा,
फेदाङ्माहरूमा ज्येष्ठ फेदाङ्माले
यो दयालाग्दी टुहरी बिचरीले गरेको विनम्र पुकार,
यो येबो मैनामको धनीका तर्फबाट बोलबिन्ती पुकार आउँदा
प्रसन्न भएर मुहार पनि उज्यालो पारिदिनू है । (कुखुरालाई पानीले छ्याप्नू)

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥᤀ᤹ᤔᤧᤴ (᥌᥊)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤅ᤺ᤄᤔᤠ(᥌᥊) . ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤠᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤅ᤺ᤄᤔᤠ (᥌᥍)

ᤛᤡᤃᤡ_ᤛᤥᤛᤠᤶ. ᤔᤠᤋᤠ_ᤀᤡᤔᤣ᤺ᤳ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤅ᤺ᤔᤠ,ᤖᤧ ᤁᤢᤓᤰᤋᤢᤅ᤺ᤔᤥ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤸ ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤣ᤺ᤳ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤕᤧᤒᤥ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤧᤵᤔᤢᤃᤪ _ ᤜᤧ,ᤕᤧᤒᤥᤖᤧ
ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤣ᤺ᤳ ॥
ᤕᤧᤒᤥᤖᤧ ᤑᤰᤋᤢᤅ᤺ᤅᤥ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤕᤧᤒᤥ ᤔᤤᤏᤠᤶ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤜᤧᤵᤔᤢᤃᤪ ᤀᤠᤛᤡ ᤌᤠᤱᤃᤖ ॥
ᤛᤡᤗᤠᤶᤔᤡᤴ ᤛᤠᤰᤋᤢᤱᤛᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤂᤢᤴᤇᤡ᤹ ᤜᤡᤱᤗᤠᤶ ᤌᤡ᤺ᤴᤍᤢᤱᤛᤡᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (५७)

कुदाप् माङ्घमा (५७) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (१९)

सिगि-सोसाम् माता-इमेःत् ॥
कन् येबोदाङ्मारे कुभक्तुङ्मो ॥
सिगि सोसाम् लिःङ्खुङ्लो ॥
आल् माता इमेःत् लिःङ्खुङ्लो ॥
कङ्गमु येबो लिःङ्खुङ्लो ॥
सिगि सोसाम् माता इमेःत् ॥
येबोरे फक्तुङ्ङो लिःङ्खुङ्सिङ् ॥
येबो मैनाम् लिःङ्खुङ्सिङ् ॥
हेप्मुग्र आसि थाङ्गर
सिलाम्मिन् साक्तुङ्सिङ्लो ॥
खुन्छिऽ हिङ्लाम् थिःन्दुङ्सिङ्लो ॥

कोखपूजा (५७)

वनदेवीदेवताको पूजा (५७) : तेन्छामा/खन्जमाको पूजा (२१)

यो हंस र सातो येबोको धनी उपकारीको देहमा हुलिदिन्छु है ।
प्राण सञ्चार गर्न उनैको देहमा हुलिदिन्छु है ।
(कुखुराको भाले काटिमार्नू, रगत, भालेको टाउको थानमानमा चढाउनू ।)
उपकारीको प्रतीक (मैनाम) मा हुलिदिन्छु है ।
(प्रतीक वा मैनाममा उपकारकिो सातो हुलिदिनू)
सातो र हंस यो प्रतीक मैनामको काखमा हालिदिन्छु है ।
त्यसपछि त काल आएमा कालको बाटो छेकिदिन्छु है ।
यिनमा जीवन रहेछ भने त जीवनपथ गोडमेल गरिदिन्छु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥋᥎)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤂᤔᤠ(᥋᥎) : ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤠᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤂᤔᤠ (᥈᥆)

ᤁᤴ ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧᤃᤏᤢ
ᤋᤢᤶ ᤔᤠᤱᤜᤢᤵ ᤕᤢᤰᤂᤢᤱᤒᤠ᤺ᤴ . . .
ᤕᤨᤛᤢᤔᤠᤱ ᤕᤨᤔᤠᤱᤅᤧ ॥
ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ ᤏᤢ ᤂᤠᤴᤈᤔᤠᤛᤧ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠ᤺ᤰ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤜᤧᤏᤠ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤛᤡᤗᤠᤶ ᤛᤠᤰᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤁᤴ ᤜᤡᤱᤗᤠᤶ ᤌᤡ᤺ᤴᤍᤢᤱᤗᤨ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (५८)

कुदाप् माङ्घमा (५८) : तेन्छामा/खन्जमा माङ्घमा (२०)

कन् फ़ेजिरि फ़ेदाङ् सारे,
तुम् फ़ेदाङ् सारेगनु
तुम् माङ्हुप् युक्खुङ्बाःन् . .
योसुमाङ् योमाङ्ङे ॥
तेन्छामा नु खन्जमासे ॥
पेलि पाःन्जाःक् केत्तुङ्लो ॥
अक्खे ताॽजेङ् केत्तुङ्लो ॥
तुम्दुम् हेना तेम्सेॽओ ॥
आल्ल सिलाम् साक्तुङ्लो ॥
कन् हिङ्लाम् थिःन्दुङ्लो ॥

कोखपूजा (५८)

वनदेवीदेवताको पूजा (५८) : तेन्छामा/खन्जमाको पूजा (२०)

यो फेजिरि फेदाङमा, ज्येष्ठ फेदाङमाले
यसरी देवताको कसमले
पक्का वाचाबन्धन गरिराखेको
हे उँधौलीको देवी तेन्छामा र खन्जमाहरू हो,
अब बोलबिन्ती सबै बिस्तार लाएर सकें ।
अब सेवा र पुकार सबै पुऱ्याइसकें है ।
मेरा बोलबिन्ती, सेवा-पुकार सुनिदेऊ ।
कालको बाटो मैले छेकिराखेको छु है ।
जीवनको बाटो मैले गोडमेल गरिराखेको छु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥋᥏)

ᤁᤢᤍᤠᤵ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥋᥏) : ᤋᤧᤴᤇᤠᤔᤠ/ᤂᤠᤴᤈᤔᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥈᥇)

ᤂᤧᤴᤇᤡ᥀, ᤜᤠᤈᤡᤆᤠᤈᤡᤜᤠ᥀, ॥
ᤗᤨ᤹ᤰᤑᤠᤃᤧᤴ ᤛᤡᤱᤂᤡᤶ ᤜᤡᤶᤔᤨ ॥
ᤀᤠᤰᤂᤨ ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤜᤠ᥀ᤖᤧ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤜᤠ᥀ᤖᤧ ॥
ᤁᤢᤛᤠ ᤁᤢᤶᤔᤧᤴᤇᤠ᥀ᤜᤠ᥀ᤖᤧ ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤏᤠᤶᤕᤠᤵᤔᤡ ᤛᤠᤜᤠ᥀ᤖᤧ ॥
ᤔᤧᤈ ᤔᤧᤎᤢᤱᤗᤸᤧ ᤔᤧᤛᤨ᥀ᤀᤡᤸᤗᤖᤨ ॥
ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤠ᥀ᤈᤧᤱ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (५९)

कुदाप् माङ्घमा (५९) : ते़न्छामा/खन्जमा माङ्घमा (२१)

खे़न्छिʔ हाजि चाजिहाʔ॥
लोःक्फागे़न् सिङ्खिम् हिम्मो ॥
आक्खो ये़बोदाङ्हाʔरे़ मैनाम्दाङ्हाʔरे़ ॥
कुसा कुम्मे़न्छाʔहाʔरे़ मे़न्छाम् नाम्याप्मि साहाʔरे़ ॥
मे़ज मे़धुङ्ल्ले़ मे़सोʔइल्लरो ॥
अक्खे़ ताʔजे़ङ् अक्खुङ्लो ॥
लाङ्दे़म् सेवा अक्खुङ्लो ॥
ते़त्ला लाजम् अक्खुङ्लो ॥ [१९]

कोखपूजा (५९)

वनदेवीदेवताको पूजा (५९) : ते़न्छामा/खन्जमाको पूजा (२१)

तिमीलाई चढाएको भोगहरू
घरपरिवारभित्र . भरे उपकारीका छोरानातिहरूले
मनुष्य चोलाधारीहरूले (प्रसादका रूपमा) खाएमा
कुनै बित्तल नपरोस् है ।
अब यी बोलबिन्ती सबै बिसाउँछु है ।
सेवा पुकार गरेको यहीं बिसाउँछु है ।
थानमान र बिछ्याएका केराका पातहरू विसर्जन गर्दै छु है ।

o o o

---

१९ अछेता छर्दै फलाक्दै पूजा सम्पन्न गर्नु । बिछ्याएका केराका पातहरू उठाएर थानमान सबै विसर्जन गर्नु ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥌᥆)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇)

ᤀᤧ ᤌᤥᤃᤖᤔᤢ ᤋᤗᤰ ᤛᤥᤖᤧ. ᤋᤠᤱᤛᤠᤰ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ . .
ᤀᤧ - ᤕᤥᤃᤔᤢ ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤛᤥᤖᤧ. ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤆᤑᤳ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ. ᤌᤢᤱᤘᤠ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ॥
ᤐᤥ᤺ᤰᤗᤠ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ. ᤁᤢᤗᤢᤱ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ॥
ᤛᤡᤴᤕᤢᤰᤁᤧᤱ ᤔᤢᤍᤧᤴ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ॥
ᤕᤥ ᤋᤧᤔᤧ᤺ᤴᤍᤡᤱ ᤘᤠᤖ᤺ᤱ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ॥
ᤌᤥ ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱ ᤛᤥᤖᤧ ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ॥
ᤘᤠᤎᤡ᤺ᤴᤗᤢᤱ ᤛᤥᤖᤧ. ᤆᤶᤑᤳᤗᤢᤱ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (६०)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१)

ए . . थोगरमु तलक् सोऱे, ताङ्साक् सोऱेरो, ॥
ए . . योगमु इक्सा सोऱे, खाम्बेःक् सोऱेरो ॥ [20]
चफत् सोऱेरो, थुङ्वा सोऱेरो, ॥
पोःक्ला सोऱेरो, कुलुङ् सोऱेरो ॥
सिन्युक्केङ्ग मुदेन सोऱेरो ॥
यो तेमेःन्दिङ्ग वारःङ् सोऱेरो ॥ [21]
थो फक्ताङ्लुङ सोरे केवालुङ् सोऱेरो ॥
वाधिःन्लुङ सोऱे चम्फत्लुङ सोऱेरो ॥

कोखपूजा (६०)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (१)

पृथ्वी पनि बिउँभियो है, उज्यालो भयो है ।
आकाश अन्तरिक्ष देखिने भए है ।
पानी र पानीका प्रवाह (नदीनाला) देखिन थाले ।
वनवृक्ष र चट्टानहरू पनि देखिए है ।
माथि भोट र चीन दृष्टिगोचर भए,
तल समुद्र र सागर पनि दृष्टिगोचर भए है ।
माथि फक्ताङ्लुङ (कुम्भकर्ण हिमाल), केवालुङ -कञ्चनजङ्घा),
वाधिन्लुङ, चम्फत्लुङ हिमाल पर्वतहरू पनि उज्यालो देखिए है ।

---

[20] दिनको समयमा पूजा गरिकाले इःम्सिङ्लो नभनेर सोऱेरो भनिन्छ ।

[21] तेमेन् वारङ शब्दावली समथर भूमि वा तराई प्रदेशलाई बुझाउन प्रयोग गरिन्छ । हिजोआज विस्तारित अर्थमा भने तेमेन भन्नाले भारत देश र तेमेन वारङभन्दा भारतीय महासागर पनि बुझिन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ(᥌᥇)
ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈)

ᤀᤧ - ᤀᤠᤸᤗ ᤜᤧᤰᤁᤧ᤺ᤸᤗᤧᤃᤔᤢ ॥
ᤌᤰᤛᤠ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧ, ᤐᤢᤛᤠ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤔᤠᤰᤐᤢᤘᤠ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧ, ᤂᤠᤵᤐᤢᤘᤠ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧ ॥
ᤋᤰᤔᤡ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ, ᤕᤢᤰᤔᤡ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧ, ᤋᤢᤶᤔᤩᤠᤱ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧ ॥
ᤛᤡᤛᤠ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧ, ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧ ॥
ᤏᤠᤗᤡ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧ, ᤌᤠᤱᤒᤧᤴ ᤔᤧᤛᤥᤖᤧ ॥
ᤛᤢᤖᤡᤳ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ ᤁᤧᤈᤱᤅᤠᤱ ᤛᤥᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤂᤠᤈᤡᤖᤡᤃᤔᤢ ᤂᤠᤀᤥ᤺ᤳ ᤗ᤹ᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤌᤥ ᤔᤢᤎᤠᤱ ᤂᤧᤛᤧ᤹ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (६१)
युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२)

ए - आल्ल हेक्केःल्लेगमु ॥
थक्सा मेसोरे, पुसा मेसोरेरो ॥
माक्पुवा मेसोरे, खाप्पुवा मेसोरे ॥
तक्मि सोरेरो, युक्मि सोरेरो ॥
तुत्तु मेसोरे, तुम्म्याङ् मेसोरे ॥
सिसा मेसोरे, मेन्छिन् मेसोरे ॥
नालि मेसोरे, थाङ्बेन् मेसोरे ॥
सुरित् सोरेरो केजङ्ङाङ् सोरेरो ॥
खाजिरिगमु खाओःत् लʔरेरो ॥
थो मुधाङ् खेसेʔ मेइःम्सिङ्लो ॥

कोखपूजा (६१)
युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२)

अब त्यसो भएपछि त . . .
जन्तुजनावरहरू र चराचुरुङ्गीहरू बिम्भिए ।
हात्ती र गैंडाहरू पनि जागे है ।
गन्यमान्यहरूको चहलपहल हुन थाल्यो है ।
तरुनीहरू पनि हिंडडुल गर्न थाले ।
तन्नेरीहरू पनि हिंडडुल गर्न थाले ।
हावा बतास पनि अब
मन्दमन्द बहन थाल्यो नि ।
उज्यालो पनि हुन थालेछ है
(आकाशमाथि) तारामण्डल पनि अदृश्य भए है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥎᥈)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉)

ᤀᤣ - ᤜᤧᤰᤁᤧ᤺ᤸᤗᤧᤃᤔᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤁᤧᤕᤧᤶ ᤐᤥ᤺ᤰᤂᤧᤸᤗᤧ. ᤆᤡᤈᤡ, ᤐᤥ᤺ᤰᤂᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤕᤧᤶᤔᤡᤴᤏᤠ. ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤕᤧᤶᤔᤡᤴᤏᤠ ॥
ᤛᤠᤵᤔᤠᤱ ᤕᤧᤶᤔᤡᤴᤏᤠ. ᤁᤢᤔᤠᤱ ᤕᤧᤶᤔᤡᤴᤏᤠ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤀᤠᤒᤢᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤣ ᤛᤧᤀᤡᤳᤋᤠᤱᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤢᤶᤔᤠᤀᤣ ᤔᤠᤒᤥᤜᤠᤱᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱᤗᤧ ᤂᤧᤶᤔᤧ ᤀᤶᤗᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤕᤢᤵᤐᤠᤖᤧ ᤂᤧᤶᤔᤧ ᤑᤖᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (८२)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३)

ए - हेक्केःल्लेगमु, सुनुयुमाए ॥
केयेम् पोःक्खेल्ले, चिजि पोःक्खेल्ले ॥
मेन्छाम् येम्मिन्ना, याप्मि येम्मिन्ना ॥
साप्माङ् येम्मिन्ना, कुमाङ् येम्मिन्ना ॥
हेनेʔग निस्से, सुनु युमाए . . ॥
आबुदाङ्माए, सेइत्ताङ्माए ॥
थाक्थाक्कुम्माए माबोहाङ्माए ॥
साम्म्याङले खेम्मे अम्लेङ्दिम्माए ॥
युप्पारे खेम्मे फरेङ्दिम्माए ॥
सुयेन्नु सुनु, सुनु युमाए ॥

कोखपूजा (८२)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३)

त्यसो हुँदा त . . .
यो बेला त तिम्रो बेला हो,
क्षणभङ्गुर जीवन पाएका मान्छेको बेलामा नै,
देहधारण गरेर तिमी प्रकट हुने बेला पनि हो ।
तिमी त एक मात्र सत्य देवी हौ,
हे परमपूजनीया बंज्यू (पुर्खा) युमादेवी !
गर्भधान र गर्भको रक्षिका तिमी हौ,
जीवनको तान अविराम बुनिरहने माबोहाङ वंशमा अवतरित देवी हे !
सुनका गहनाले सुनौलो सुशोभित तिमी !
चाँदीको गहनाले रूपौलो सुशोभित तिमी !
हे करुणामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥌᥈)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤄᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊)

ᤀᤧ - ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃᤔᤢ, ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ॥
ᤐᤡ᤺ᤴᤍᤠᤛᤨᤃᤔᤢ, ᤑᤖᤧᤱ ᤆᤱᤎᤨᤖᤨ॥
ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ, ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤧ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ॥
ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤆᤢᤱᤎᤠᤖᤨ, ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤧ ᤆᤱᤎᤨᤖᤨ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤏᤢ, ᤗᤠᤛᤨᤃ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ॥
ᤗᤠ᤺ᤆᤧᤳᤌᤩᤠᤖᤧᤃ, ᤁᤢᤒᤧ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ॥
ᤏᤠᤶᤆᤧᤳᤌᤩᤠᤖᤧᤃ, ᤁᤢᤒᤧ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ॥
ᤜᤡᤸᤗᤡ ᤛᤠᤖᤡ ᤏᤢ, ᤔᤳᤋᤡ ᤛᤠᤖᤡᤖᤨ॥
ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤛᤠᤖᤡᤔᤢ, ᤁ᤹ᤀᤨ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ॥
ᤁᤧᤜᤠᤱ ᤛᤠᤖᤡᤔᤢ, ᤁ᤹ᤀᤨ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ॥
ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱ ᤛᤠᤖᤡ ᤏᤢ, ᤕᤢᤵᤐᤠ ᤛᤠᤖᤡᤖᤨ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ, ᤋᤠᤱᤛᤨ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (६३)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४)

ए - आल्ल कङ्गमु, सुनु युमाए ॥
पिःन्दासोगमु, फरेङ चङ्धोरो ॥
एःक्कु केत्तुङ्लो, साःङ्बे :केत्तुङ्लो ॥
एःक्कु चुङ्धारो, साःङ्बे चङ्धोरो ॥
तेत्ला लाजम् नु, लासोग केत्तुङ्लो ॥
लाःचेत्थ्यारेग, कुबे केत्तुङ्लो ॥
नाम्चेत्थ्यारेग, कुबे केत्तुङ्लो ॥
हिल्लि सारी नु, मत्ति सारीरो ॥
केमाङ् सारिमु, कʔओ केत्तुङ्लो ॥
केहाङ् सारिमु, कʔओ केत्तुङ्लो ॥
साम्म्याङ् सारि नु, युप्पा सारिरो ॥
हुक्सो केत्तुङ्लो, ताङ्सो केत्तुङ्लो ॥

कोखपूजा (६३)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४)

हे करुणामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी ! अब यो त सफासुग्घर गरी
लिपेको भुइँमाथि आठतले थानमान पनि पूरा भयो है ।
आठतले थानमानमाथि केराको पात विधिपूर्वक बिछ्याईकन,
तिम्रो थानमान पनि बनियो है । जून र घामका प्रतीकका रूपमा
काँसका थालहरूमा अछेता राखी विधि पूरा गरैं है ।
हिरा, मोती, सुन र चाँदीका कलशहरू वर र पर राखैं है ।
देवताका सौभाग्यदायी कलशहरू वर र पर राखैं है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤐᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥌᥊)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋)

ᤀᤧ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧᤖᤥ. ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤢᤶᤔᤧ. ᤔᤠᤒᤥᤜᤠᤱᤔᤧ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱᤂᤧᤶᤔᤧᤃ. ᤀᤶᤗᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤕᤢᤐᤵᤐᤠᤂᤧᤶᤔᤧᤃ. ᤑᤖᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱ ᤘᤠ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ. ᤋᤧᤸᤗᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤕᤢᤐᤵᤐᤠ ᤘᤠ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ. ᤋᤧᤸᤗᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤆᤢᤰᤘᤠᤃᤠᤖᤔᤢ. ᤑᤧᤱᤘᤠᤃᤠᤖᤔᤢ ॥
ᤛᤠᤰᤑᤠᤖᤡ ᤋᤥ᤺ᤱᤒᤠ. ᤜᤠᤱᤑᤠᤖᤡ ᤋᤥ᤺ᤱᤒᤠ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶᤪᤧ. ᤗᤠᤛᤥ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤆᤡᤓᤠᤰᤁᤠᤱ. ᤛᤧᤘᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (६४)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५)

ए - निस्से निस्सेरो, सुनुयुमाए ॥
थाक्थाक्कुम्मे, माबोहाङ्मे !
साम्म्याङ्खेम्मेग, अम्लेङ्दिम्माए ॥
युप्पाख्रेम्मेग, फरेङ्दिम्माए ॥
साम्म्याङ् वाःत्तिरो, तेल्लेङ्दिम्माए ॥
युप्पा वाःत्तिरो, तेल्लेङ्दिम्माए ॥
चुक्वागरमु, फेङ्वागरमु ॥
साक्फारि तोःङ्बा हाङ्फारि तोःङ्बा
तेत्ला लाजम्रे लासो तोःन्दुङ्लो ॥
हुक्सो चिभाक्काङ् सेवा केत्तुङ्लो ॥

कोखपूजा (६४)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (५)

हे परमेश्वरी ! तिम्रो शक्ति र शौर्यका प्रतीक
जोडी कलशहरू राखैं है ।
सत्य साँचो हौ, हे (बज्यू, पुर्खा) युमा देवी !
तान (जीवन) बुनिरहने तान (जीवन)को धनी, युमा !
सुनका गहनाले सुशोभित स्वर्णिम तिमी !
तुर्लुङ्ग भुन्डेका चाँदीका गहनाले सुशोभित तिमी !
तुर्लुङ्ग भुन्डेका सुनका गहनाले सुशोभित तिमी ।
तिम्रो थानमानमा दाहिनेतिर र देब्रेतिर त
भालुबाँसको तोङ्बा, फुर्केबाँसको तोङ्बा राखेर. . .
केराका हरियो पातका सुप्लाहरू राखेर
थानमान दिई करजोडी सेवा पुकार गर्दै छु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤒ᤺ᤨᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥌᥋)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤉᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌)

ᤀᤧ - ᤏᤠᤶᤕᤨᤒᤠᤖᤧᤃ, ᤀᤨ᤹ᤳᤇᤠᤱ ᤏᤢ᤹ᤔᤠᤖᤨ ॥
ᤗᤠ᤹ᤉᤢᤱ ᤑᤢᤱᤏᤢᤖᤨ, ᤏᤠᤶᤉᤢᤱ ᤑᤢᤱᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤗᤠ᤹ᤉᤢᤱ ᤑᤢᤱᤏᤢᤖᤨ, ᤀᤨ᤹ᤳᤇᤠᤱ ᤏᤢ᤹ᤔᤠᤖᤨ ॥
ᤏᤠᤶᤉᤢᤱ ᤑᤢᤱᤏᤢᤖᤨ, ᤀᤨ᤹ᤳᤇᤠᤱ ᤏᤢ᤹ᤔᤠᤖᤨ ॥
ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ, ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ᤜᤢᤰᤑᤠᤰ, ᤛᤧᤘᤠ ᤌᤠᤍᤧᤖᤨ ॥
ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤹ᤏᤢᤖᤨ, ᤋ᤹ᤁᤩᤠ ᤌᤡ᤹ᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤁᤠᤋᤠ᤹ᤁᤫᤠ ᤌᤡ᤹ᤃ ᤁᤢᤒᤢᤳ ᤌᤡ᤹ᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤔᤠᤃᤧᤖᤧᤰᤁᤔᤢ ᤐᤨ᤹ᤶᤑᤢᤗᤠ ᤌᤡ᤹ᤏᤢ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃᤔᤢ - ᤀᤠᤀᤡᤴᤇᤨ ᤕᤧᤴᤗᤧᤔᤢ ॥
ᤋᤱᤃᤵ - ᤗᤠᤃᤵ - ᤕᤧᤱᤃᤵ - ᤕᤧᤴᤏᤡᤸᤗᤧ

साप्पोःक्-चोꞌमे़न् (६५)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६)

ए - नाम्योबारेग, ओःत्छाङ् नुःमारो
लाःधुङ् फुङ्नुरो, नाम्धुङ् फुङ्नुरो ॥
लाःधुङ् फुङ्नुरो, ओःत्छाङ् नुःमारो ॥
नाम्धुङ् फुङ्नुरो, ओःत्छाङ् नुःमारो ॥[२२]
सुये़न्नु सुनु, सुनुयुमाए हुक्फाक्, सेवा थाड़ेरो ॥
मुक्कुम् थिःनुरो, तःक्या थिःनुरो ॥
काताःक्वा थिःग कुबुत् थिःनुरो ॥
मागे़रे़क्कमु पोःम्फुला थिःनु ॥
आल्ल कङ्गमु - आइन्छो ये़न्ले़मु ॥
तङ्गप्. . लागप् . . ये़ङ्गप् . . ये़न्निल्ले़ (तङ्गप्, तङ्बे, ला, ये़न् पाःम्मा)

कोखपूजा (६५)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (६)

तितेपाती धूपको मिठो गन्धले प्रज्वलित र प्रकाशित,
धाम र जूनजस्ता फूलहरूको धूप र बासनाको महक मन पराउने
हे करुणामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी ! करजोडी पुकार गरैं है ।
गुम्याएको छिप्पेको जाँड (छोक्रा) र पकाएको भात्ती जाँड चढाएँ है ।
नपकाएको जाँड (कोदाको दानामा मर्चा मिसाएर) र
उनिउँ पातले गुम्स्याएर उठेको छानेको जाँड पनि चढाएँ है ।
आजको शुभदिनमा, शुभबारमा,
आज संवत् . .साल, . .महिना, गते .. वारका दिनमा
(साल, महिना, गते र दिन भन्नू)

---

[२२] टङ्क वनेमसमेत, ,सिन्धोलुङ, फागो, वनेम वंशावली, इतिहास र मुन्धुम्वनेम कल्याण संघ, वि.स. २०७०, पृ. ६२८ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥌᥌)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍)

ᤀᤧ - ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤗᤠ᤺ᤖᤡᤱᤃᤧᤱ ᤛᤧᤓᤠ ᤏᤠ᤺ᤰᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤏᤠᤶᤗᤡᤱᤃᤧᤱᤃᤔᤢ ᤀᤨ᤺ᤶᤓᤠ ᤏᤠ᤺ᤰᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤵᤗᤢᤱᤃᤧᤱᤃᤔᤢ ᤋᤠᤱᤛᤧ᤺ᤵ ᤏᤠ᤺ᤰᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤡᤴ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤡᤴ ॥
ᤁᤴ ᤂᤏᤧᤍᤢᤒᤠᤖᤧ (ᤕᤧᤶᤒᤠᤖᤧᤴ ᤔᤡᤱ ᤏᤢ ᤔᤡᤱᤛᤪᤠ ᤐᤠ᤺ᤶᤔᤠ) . .
ᤋᤧᤴᤎᤠᤶᤃᤧᤴ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤗᤃᤢ ᤋᤠᤖᤢ᤺ᤸᤗᤧ ॥
ᤁᤴ ᤂᤏᤧᤍᤢᤔᤠᤃ (ᤔᤧ᤺ᤳᤋᤡᤸᤗᤧᤴ ᤔᤡᤱ ᤏᤢ ᤔᤡᤱᤛᤪᤠ ᤐᤠ᤺ᤶᤔᤠ)
ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧ ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧᤃᤔᤢ ॥
ᤀᤧ ᤆᤡᤏᤥᤃᤧᤱᤃᤖ ᤁᤧᤏᤥ ᤔᤧᤴᤇᤠ᤹ᤖᤧ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧ ॥
ᤁᤴ ᤜᤠᤱᤕᤠᤶᤒᤢᤛᤧᤔᤧ (ᤂᤏᤧᤍᤢᤔᤠ, ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤶᤔᤠ) ᤖᤧ . . .

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (६६)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७)

ए - कङ्गमु लाःरिङ्गे़ङ्ग् से़भा नाःक्मारो ॥
नाम्लिङ्गे़ङ्गमु ओःम्भा नाःक्मारो ॥
आप्लुङ्गे़ङ्गमु ताङ्से़ःप् नाःक्मारो ॥
उन्छोःन् कङ्गमु ये़बोदाङ्माइन् ॥
उन्छोःन् कङ्गमु मैनाम्दाङ्माइन् ॥
कन् खनेदुबारे़ (ये़म्बारे़न् मिङ् नु मिङ्स्रा पाःम्मा)
ते़न्धाम्गे़न् मेःक्खिम् लगु तारूःल्ले़ ॥
कन् खनेदुमाग (मेःत्तिल्ले़न् मिङ् नु मिङ्स्रा पाःम्मा)
थिःन्धाम् के़रे़ल्ले़ साधाम् के़रे़ल्ले़गमु ॥
ए चिनोगे़ङ्गर के़नो मे़न्छाʔरे़ ॥
कन् ये़बोदाङ्मा मैनाम्दाङ्मारे़ ॥
कन् हाङ्याम्बुसेमे (खनेदुमा, मिङ् पाःम्मा) रे़

कोखपूजा (६६)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (७)

ए यो त जूनको शीत्तलता माँग्ने र घामको न्यानो उज्यालो माग्ने
येबो मैनामको धनी
यो फलाना (पतिको नाम र वंशवृक्ष भन्नू)ले त अघि
यो फलानी (पत्नीको नाम र वंशवृक्ष भन्नू)लाई
बिहे गरी ल्याएर, अहो ! गर्भवती भई ।
अब सन्तान जन्म दिने बेला भइसकेकाले, तिम्रो प्रिय नातिनी तिम्रै दरसन्तान
यो त येबो मैनाको धनी यी आयुष्मती फलानी (नाम र वंशवृक्ष भन्नू)· ले

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥌᥍)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤖᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤃᤥ (᥎)

ᤀᤣ . . . ᤀᤠᤸᤗ ᤀᤠᤡᤱᤃ ᤁ᤹ᤕᤥᤃᤔᤢᤒᤠ ॥
ᤀᤰᤇᤣ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ, ᤋᤠ᤹ᤈᤣᤱ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ᤛᤣᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ ᤛᤡᤈᤥ᤹ᤘᤠ ᤐᤣᤜᤡᤔᤠ ᤛᤠᤃ ॥
ᤑᤣᤈᤡᤖᤡ ᤑᤣᤍᤠᤱ, ᤋᤢᤶ ᤑᤣᤍᤠᤱ ᤛᤠᤃ ॥
ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ, ᤜᤣᤏᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤏᤡ᤻ᤛᤣᤔᤠᤱ ᤜᤣᤏᤣ᤹ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤢᤶᤔᤠᤀᤣ ᤔᤠᤒᤥᤜᤠᤱᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤂᤡᤒᤣᤍᤠᤱᤔᤠᤏᤣ ᤌᤠᤰᤐᤣᤍᤠᤱᤔᤠᤏᤣ ॥
ᤗᤥᤰᤑᤠᤍᤠᤱᤔᤠᤏᤣ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤏᤣ ॥
ᤀᤠᤒᤢᤍᤠᤱᤔᤠᤏᤣ ᤛᤣᤀᤡᤳᤋᤠᤱᤔᤠᤏᤣ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (६७)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (८)

ए . . . आल्ल आइङ्ग क?योगमुबा ॥
अक्खे़ पाङ्खाङ्लो, ता?ज़ेङ् पाङ्खाङ्लो ॥
चुन्जि पाङ्खाङ्लो सेवा पाङ्खाङ्लो ॥
आङ्गा? सिजो?वा पे़हिमा साग ॥
फे़जिरि फे़दाङ्, तुम् फे़दाङ् साग ॥
तुम्दुम् पाङ्खाङ्लो, हे़ना पाङ्खाङ्लो ॥
निस्सेमाङ् हे़ने? सुनुयुमाए ॥
थाक्थाक्कुम्माए माबोहाङ्माए ॥
खिबेदाङ्माने़ थाक्पेदाङ्माने़ ॥
लोःक्फादाङ्माने़ सिङ्घिम्दाङ्माने़ ॥
आबुदाङ्माने़ सेइत्ताङ्माने़ ॥

कोखपूजा (६७)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (८)

आज त यहाँ विनम्रतासँग भक्तिपूर्वक बिन्ती बिसाउन,
सेवा पुकार गरिदिनु भनेर तिम्रो सन्मुख पठाएकीले . . .
डेग नबिर्सने गौँथलीजस्तो डुलिहिँड्ने तिम्रो सन्देशवाहक
फेदाङ्माहरूमा वरिष्ठ फेदाङ्मा मलाई
करजोडी सेवापुकार गर्न पठाएकीले सेवापुकार चढाएँ है ।
सत्ते, सत्ते, करूणामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !
हे हे जीवनरूपी तान र टाँगेका प्राणरुपी धागाहरूको मालिकनी ।
तिमी त घरगृहस्थीको मालिकनी, गर्भ र गर्भाधानको मालिक्नी हौ !
हे करुणामयी पूजनीया (बज्यू, पुर्खा) युमादेवी !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥌᥎)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥏)

ᤁᤴ ᤕᤣᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤣᤴ. ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤣ ॥
ᤂᤏᤣ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤁᤢᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ)ᤖᤣ ᤗᤣᤰᤂᤠᤱᤏᤢᤖᤥ ॥
ᤀᤰᤂᤣᤍᤡᤱ ᤋᤠ᤹ᤈᤣᤱ ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤋᤣᤶᤛᤣ᤹ᤀᤥ ॥
ᤐᤣᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠ᤺ᤱ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤋᤣᤶᤛᤣ᤹ᤀᤥ ॥
ᤑᤣᤈᤡᤖᤡ ᤑᤣᤍᤠᤱ ᤋᤢᤶᤑᤣᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤣ ॥
ᤑᤣᤴᤇᤠᤱ ᤗᤠᤱᤍᤣᤶ ᤛᤣᤘᤠ ᤋᤣᤶᤛᤣ᤹ᤀᤥ ॥
ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤜᤢᤰᤑᤠᤰ ᤛᤣᤘᤠ ᤋᤣᤶᤛᤣ᤹ᤀᤥ ॥
ᤀᤠᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤐᤠᤰᤋᤣ. ᤂᤠᤶᤒᤣ᤺ᤰ ᤐᤠᤰᤋᤣᤖᤥ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤏᤣᤴᤇᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤂᤠᤶᤒᤣ᤺ᤰ ᤏᤣᤴᤇᤡᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (६८)

युमासाम्माङ् माङ्घमा (९)

कन् ये़बोदाङ्मे़न्, मैनाम्दाङ्मारे़ ॥
खने़ʔदुमा (कुमिङ् पाःप्मा)रे़ लेक्खाङ्नुरो ॥
अक्खे़दिङ् ताʔजे़ङ् हुक्सो ते़म्से़ʔओ ॥
पे़लि पाःन्जाःङ् ताङ्सो ते़म्से़ʔओ ॥
फे़जिरि फे़दाङ तुम्फे़दाङ् सारे़ ॥
फे़न्छाङ् लाङ्देम् सेवा ते़म्से़ʔओ॥
चुप्साङ् हुक्फाक् सेवा ते़म्से़ʔओ ॥
आसुनु सुनु सुनुयुमाए ॥
उन्छोःन् इक्सा पाक्ते़, खाम्बेःक् पाक्ते़रो ॥
उन्छोःन् इक्सा ने़न्छिङ्लो ॥
उन्छोःन् खाम्बेःक् ने़न्छिङ्लो ॥

कोखपूजा (६८)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (९)

यो उपकारी येबोमैनामको धनी फलानी (नाम भन्नू)ले
बोलबिन्ती गरिदिनु भनेकाले
मैले चढाएको सेवा र पुकार स्वीकार गर है ।
फेदाङ्माहरूमा म ज्येष्ठ फेदाङ्माको तर्फबाट
तिम्रो देब्रे पाउ देब्रे हातले समाती गरेको सेवा
तिम्रो दाहिने पाउ दाहिने समाती हात उठाई गरेको सेवा र पुकार स्वीकार गर है ।
हे ममतामयी पूजनीया (बज्यू, पुर्खा) युमादेवी !
उहिले यो पृथ्वी बनिँदै गर्दाको बेला,
उहिले यो पृथ्वी बनेपछि प्रारम्भको समयमा

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥌᥏)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍᥆)

ᤀᤧ - ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤔᤢᤏᤠ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ᤏᤠ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤁᤣᤈᤥ᤺ᤃᤢ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤣᤈᤥ᤺ᤃᤢ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤔᤣᤒᤥᤖᤣ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤔᤣᤒᤥᤖᤣ ॥
ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥
ᤔᤣᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹, ᤕᤠᤵᤔᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤀᤠᤳᤋᤥ ᤔᤣᤃᤣᤖᤣ, ᤀᤠᤳᤋᤥ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥
ᤗ᤹ᤖᤡᤰ ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃ, ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤁᤣᤀᤡ᤺ᤳᤇᤡᤱ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤁᤣᤀᤡ᤺ᤳᤇᤡᤱ ॥
ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ, ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ ॥
ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ, ᤛᤥᤎᤥ᤺ᤰ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ᤏᤢ ᤔᤢᤏᤠ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ᤏᤢ ॥
ᤘᤈᤡᤰ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोꞏमेन् (६९)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७०)

ए - उन्छोःन् सोधुङ् मुना तेम्बेꞏना ॥
आल्ल मेन्छाम् केजोःगु याप्मि केजोःगु ॥
उन्छोःन् मेन्छाम् मेबोरे याप्मि मेबोरे ॥
मेन्छाम् मेसेरे याप्मि मेसेरे ॥
मेन्छाम्माङ् साहाꞏ, याप्मिआङ साहाꞏ ॥
आत्तो मेगेरे, आत्तो मेसेरे ॥
लꞏरिक् हेनेꞏग, सुनुयुमाए ॥
सिक्कुम् केइःत्छिङ् निङ्वाꞏ केइःत्छिङ् ॥
मेन्छाम् कोःत्तिरो, याप्मि कोःत्तिरो ॥
काꞏइ कोःत्तिरो, सोधोःक् कोःत्तिरो ॥
सोधुङ् तेम्बेꞏनु मुना तेम्बेꞏनु ॥ ॥
वजिक् केधासिङ् लाङ्धोःङ् केधासिङ ॥

कोखपूजा (६९)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (७०)

ए . . . उहिले मुना मैदानमा मानिसको सृष्टि गर्‍यौ ।
मानिसको सङ्ख्या बढेर गयो र यत्रतत्र बसाइँ सर्दै
मानिसहरू चारैतिर छरपस्ट हुन पुगे है ।
(मेरा सन्तति) मानिसजाति कहाँ गए होलान्, कहाँ पुगे होलान् ?
तिम्रा मनमा चिन्ता गरिरह्यौ नि ।
त्यसपछि मानिसजाति खोज्दै, आफन्त जन, कुटुम्बजन खोज्दै
तिम्रो लोक सोधुङ कुमुबाट (मुना मैदान हुँदै) प्रस्थान गर्‍यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥍᥆)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥇᥇)

ᤀᤠᤗᤳ ᤛᤥᤍᤢᤱ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ᤏᤢ ᤁᤢᤔᤢ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ᤏᤢ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ, ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤌᤥᤗᤡ. ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤌᤥᤗᤡ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤂᤡᤒᤱ. ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤂᤡᤒᤱ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤂᤡᤛᤢᤵ. ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤂᤡᤛᤢᤵ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱ ᤌᤠᤰᤂᤡᤛᤡᤱ. ᤕᤢᤵᤐᤠ ᤌᤠᤰᤂᤡᤛᤡᤱ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤗᤠ᤹ᤛᤡ. ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤗᤠ᤹ᤛᤡ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤰᤕᤢᤰ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤌᤠᤰᤕᤢᤰ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ, ᤌᤰᤗᤢᤱ ᤁᤣᤔᤣᤳᤆᤡᤱ ᤁᤠᤒᤣ ᤁᤣᤔᤣᤳᤆᤡᤱ ॥
ᤀᤣ - ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤂᤣᤶᤔᤣ ᤀᤶᤗᤣᤱᤍᤡᤶᤔᤣ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤕᤢᤵᤐᤠᤂᤣᤶᤔᤣ ᤑᤖᤣᤱᤍᤡᤶᤔᤣ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃ ᤛᤢᤕᤣᤴᤏᤢ ᤀᤠᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤋᤣ᤹ᤅᤥ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱ ᤕᤥᤗᤠᤱ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोःमेन् (७०)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (११)

आल्ल सोदुङ् तेम्बे?नु कुमु तेम्बे?नु ॥
आम्बि साम्याङ्वा थोलि, युप्पावा थोलि ॥
साम्याङ्वा खिबङ्, युप्पावा खिबङ ॥
साम्याङ्वा खिसुप्, युप्पावा खिसुप् ॥
साम्याङ्वा थाक्खिसिङ्, युप्पावा थाक्खिसिङ् ॥
साम्याङ्वा लाःस्सि, युप्पावा लाःस्सि ॥
साम्याङ्वा थाक्युक्, युप्पावा थाक्युक् ॥
आम्बि? थक्लुङ् केमेत्छिङ् काबे केमेत्छिङ् ॥
ए - साम्याङखेम्मे अम्लेङ्दिम्मे ॥
आम्बि युप्पाखेम्मे फरेङदिम्मे ॥
हेने?ग . . सुयेन्नु आसुनु सुनु युमाए ॥
तेःङ्गो केधासिङ् योलाङ् केधासिङ् ॥

कोखपूजा (७०)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१२)

उहिले ब्रह्माण्डमा दिक्-दिगन्तर (सोदुङ कुमु) नाघेर
देवीदेवताको लोक सोदुङ कुमु पुण्य अवस्थलबाट
अहो ! सुनको थोली, चाँदीको थाली, सुनकै, चाँदीकै कपासको डल्लाहरू
सुनकै कपासको लरीहरू, चाँदीकै कपासको लरीहरू
सुनको र चाँदीकै भादुरीहरू, अहो !सुनको र चाँदीको तानबुन्दा बस्ने आसन
कुम्लोकुटुरो पारेर, बोकेर हे ममतामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !
तिमी त यात्रामा प्रस्थान गऱ्यौ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥍᥇)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥈)

ᤔᤡᤖᤡᤱ (ᤔᤣᤖᤡᤱ) ᤏᤢ ᤜᤣᤶᤒᤠᤱ ᤘᤠᤖ᤺ᤰ ᤁᤣᤃᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥
ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤣᤕᤠ, ᤛᤥᤎᤥ᤺ᤰ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤣᤕᤠ ॥
ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤣᤕᤠ, ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤣᤕᤠ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤛᤡᤴᤕᤢᤰ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣ ᤗᤠᤈᤣ᤹ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣᤖᤥ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃ ᤛᤡᤴᤕᤢᤰ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣᤸᤗᤣ ᤗᤠᤈᤣ᤹ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣᤸᤗᤣᤃ ॥
ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤣ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤣ ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃ ॥
ᤀᤣ - ᤛᤢᤕᤣᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ. ᤛᤡᤴᤕᤢᤰ ᤜᤠᤱᤔᤠᤏᤣ ॥
ᤛᤠᤶᤛᤥ ᤁᤣᤘᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ, ᤕᤔᤡᤱ ᤁᤣᤘᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ॥
ᤜᤣ᤹ᤕᤥᤛᤣ ᤘᤛᤠ ᤏᤠᤗᤠᤶ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱ ᤔᤢᤍᤣᤴ ᤗᤠᤈᤣ᤹ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣ ॥
ᤔᤢᤍᤣᤴᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤥ ᤛᤠᤶᤛᤥ ᤁᤣᤘᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ॥
ᤔᤢᤍᤣᤴᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤥ ᤕᤔᤡᤱ ᤁᤣᤘᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (७१) ?

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१२)

मिरिङ् (मेरिङ्) नु हेम्बाङ् वारःक् केगाःक्तु ॥[२३]
काʔइ कोःत्ति केया, सोधोःक् कोःत्ति केया ॥
मेन्छाम् कोःत्ति केया, याप्मि कोःत्ति केया ॥
उन्छोःन् सिन्युक् केगेरे लाजेʔ केगेरेरो ॥
हेनेʔग सिन्युक केगेरेल्ले लाजेʔ केगेरेल्लेग ॥
थक्लि तुम्माए साम्माङ् तुम्माए हेनेʔग ॥
ए . . सुयेन्नु सुनु सिन्युक् हाङ्माने ॥
साम्सो केवाःन्छिङ्? यमिङ् केवाःन्छिङ् ॥
हेʔयोसे . . वसा नालाम् केधासिङ् मुदेन लाजेʔ केगेरे ॥
मुदेनहाङ्मारो साम्सो केवाःन्छिङ् ॥
मुदेनहाङ्मारो यमिङ् केवाःन्छिङ् ॥

कोखपूजा (७१)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (१२)

निलो र रातो पोखरी (समुद्र) पुग्यौ र नाघेर हिँड्यौ ।
त्यहाँबाट पनि आफन्तहरू, नातागोताहरू खोज्दै आयौ ।
नश्वर चोलाधारी मानिसहरू खोज्दै उँधो झर्‍यौ ।
तिमी चीन देश आइपुग्यौ र चीनको महारानी, देवी भने नि ।
उहिले त्यहाँबाट हिँडेपछि भोटमा आइपुग्यौ र
भोटको महारानी देवी भयौ नि ॥

---

[२३] हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५, पृ. १ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥍᥈)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥉)

ᤜᤣ᤹ᤕᤥᤛᤣ - ᤛᤠᤱᤃᤥ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣ. ᤘᤠ᤺ᤖᤠᤰ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ - ᤋᤢᤱᤃᤢᤴᤗᤣ ᤁᤣᤛᤠᤰᤋᤣ. ᤘᤠ᤺ᤖᤠᤰᤗᤣ ᤁᤣᤛᤠᤰᤋᤣ ॥
ᤔᤡᤏᤢ ᤐᤢᤔᤠᤎᤡᤰ ᤑᤡᤖᤡᤰᤘᤠ ᤐᤢᤎᤡᤰ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ - ᤛᤡᤈᤥ᤹ ᤁᤣᤕᤣᤵᤛᤢ. ᤀᤡᤱᤔᤡ ᤁᤣᤕᤣᤵᤛᤢ ॥
ᤜᤣᤴ ᤔᤡᤏᤢ ᤐᤢᤔᤠᤖᤣ ᤑᤡᤖᤡᤰᤘᤠ ᤐᤢᤖᤣ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ - ᤋᤢᤱᤃᤢᤴ ᤜ᤺ᤛᤢᤱᤓᤠᤱ. ᤘᤠ᤺ᤖᤠᤰ ᤜ᤺ᤛᤢᤱᤓᤠᤱ ॥
ᤀᤠᤸᤗ - ᤗᤠᤱᤛᤥᤖᤣ ᤆᤠᤔᤠ. ᤐᤠᤰᤛᤠᤱ ᤑᤴᤇᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ - ᤔᤢᤖᤠᤖᤣ ᤆᤠᤔᤠ. ᤀᤰᤛᤠᤱ ᤑᤴᤇᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ - ᤛᤡᤈᤥ᤹ᤘᤠ ᤐᤢᤃ ᤑᤡᤖᤡᤰᤘᤠ ᤐᤢᤖᤣ ॥
ᤋᤰᤑᤴᤗᤣ ᤆᤠᤔᤠ ᤆᤡᤸᤗᤣᤰᤔᤢ ᤔᤣᤳᤋᤢ. ᤔᤢᤖᤠᤖᤣ ᤆᤠᤔᤠ ᤌᤢᤵᤛᤠᤱᤔᤢ ᤔᤣᤳᤋᤢ ॥
ᤋᤢᤱᤃᤢᤴ ᤔᤣᤜ᤺ᤛᤣᤴ. ᤘᤠ᤺ᤖᤠᤰ ᤔᤣᤜ᤺ᤛᤣᤴ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (७२)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१३)

हे़ʔयोसे़ साङ्गो के़गे़रे़ वारःक् के़गे़रे़ ॥
आम्बि . . तुङ्गुन्ले़ के़साक्ते़ वारःक्ले के़साक्ते़ ॥
मिनु पुमाधिक् फिरिक्वा पुधिक् ॥
सिजोʔ के़ये़प्सु इङ्मि के़ये़प्सु ॥
हे़न् मिनु पुमारे़ फिरिक्वा पुरे़ ॥
उन्छोःन् . . तुङ्गुन् हःस्सुङ्भाङ् वारःक् हःस्सुङ्भाङ् ॥
आल्ल लाङ्सोरे़ चामा पाक्साङ् फन्छिङ्लो ॥
आम्बि मुरारे़ चामा अक्साङ् फन्छिङ्लो ॥
आम्बि सिजोʔवा पुग फिरिक्वा पुरे़ ॥
तक्फन्ले़ चामा चिल्ले़क्मु मे़त्तु, मुरारे़ चामा थुप्साङ्मु मे़त्तु ॥
तुङ्गुन् मे़हःसे़न् वारःक् मे़हःसे़न् ॥

कोखपूजा (७२)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१३)

त्यहाँबाट साङ्गो (छाङ्पो नदी) पोखरी (समुद्र) पुग्यौ र
त्यसले तिम्रो बाटो छेक्यो ।
तिम्रा साहनवाहनमा एउटा मुनिया चरीलाई खटऩ गऱ्यौ ।
त्यस चरीले पोखरी भत्काउँछु भनेर
पोखरी (समुद्र)को डिल (किनार)मा खुट्टाका नङ्राले कोट्याउँदै भुन्डियो है ।
अहो ! चुच्चोले पनि ठुङ्दै भुन्डियो है ।
अहो ! तिमीले खटाएकी मुनिया चरीले त यताबाट उताबाट चुच्चोले ठुङ्दै,
पूरा चुच्चो चुप्पीजस्तो रोप्दै भत्काउन खोजे पनि
पोखरीको डिल अलि पनि भत्केन नि !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧ᤺ᤴ (᥍᥉)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥊)

ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤣ, ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤁᤧᤀᤡ᤺ᤌᤡᤱ, ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤁᤧᤀᤡ᤺ᤌᤡᤱ ॥
ᤜᤧᤰᤁᤩᤠᤱ - ᤂᤰᤆᤢᤱ ᤔᤠᤱᤒᤧᤴᤏᤠ. ᤛᤒᤠ ᤔᤠᤱᤒᤧᤴᤏᤠ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ - ᤛᤡᤈᤥ᤹ ᤁᤧᤕᤧᤵᤛᤢ. ᤀᤡᤱᤔᤡ ᤁᤧᤕᤧᤵᤛᤢ ॥
ᤂᤰᤆᤢᤱ ᤛᤒᤠ ᤔᤠᤱᤒᤧᤴᤏᤠ ᤜᤢᤰᤛᤥᤖᤧ ᤆᤠᤔᤠ. ᤐᤠᤰᤛᤠᤱ ᤑᤴᤇᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤗᤠᤱᤛᤥᤖᤧ ᤆᤠᤔᤠ. ᤐᤠᤰᤛᤠᤱ ᤑᤴᤇᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤜ᤺ᤛᤧᤛᤠᤱ. ᤁᤢᤶᤗᤰ ᤜ᤺ᤛᤧᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ - ᤋᤢᤱᤃᤢᤴ ᤔᤧᤜ᤺ᤛᤧᤴ. ᤘᤠᤖ᤺ᤰ ᤔᤧᤜ᤺ᤛᤧᤴ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ - ᤛᤠᤈᤡ ᤁᤧᤕᤢᤖᤢ. ᤗᤠᤱᤃᤠᤵ ᤁᤧᤕᤢᤖᤢᤒᤠ ॥
ᤀᤠᤸᤗ - ᤏᤠᤘᤠ ᤐᤧᤱᤘᤠᤖᤥ ᤑᤧᤘᤠᤔᤠᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤀᤠᤸᤗ - ᤋᤢᤱᤃᤢᤴ ᤘᤠᤖ᤺ᤰ ᤜ᤺ᤛᤢᤱᤓᤠᤱ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (७३)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१४)

सुनु युमाए, सिक्कुम् के़इःत्थिङ्, निङ्वा? के़इःत्थिङ् ॥[२४]
हे़क्क्याङ् . . खक्चुङ् माङ्बे़न्ना, सबा माङ्बे़न्ना ॥
उन्छोःन् . . सिजो? के़ये़प्सु इङ्मि के़ये़प्सु ॥
खक्चुङ् सबा माङ्बे़न्ना हुक्सोरे़ चामा पाक्साङ् फन्छिङ्लो ॥
लाङ्सोरे़ चामा पाक्साङ् फन्छिङ्लो ॥
हुक्सो हःसे़साङ् कुम्लक् हःसे़रो ॥
आम्बि तुङ्गुन् मे़हःसे़न्, वारःक् मे़हःसे़न् ॥
उन्छोःन् . . साजि के़युरु, लाङ्गाप् के़युरूबा ॥
आल्ल . . नावा पे़ङ्वारो फे़वामासारे़ ॥
आल्ल तुङ्गुन् वारःक् हःस्सुङ्भाङ् ॥

कोखपूजा (७३)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१४)

हे करुणामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी ! विचार गरेर
तिमीले बाँदरदेवलाई प्रतिनिधि बनाई खटन गऱ्यौ ।
पोखरी भत्काएर खोल्छु भन्दै बाँदरदेवले पनि,
पोखरीको डिलको माटो हातले खोस्रँदै फ्याँक्दै गऱ्यो ।
खुट्टाले पनि खोस्रँदै फ्याँक्दै गऱ्यो तर एकमुठी माटो मात्र फ्याँक्न सक्यो है ।
पोखरीको डिल त भत्केन, पानी खोलिएन है ।
उहिले साहनबाहन ल्याएको एउटा बराँठ (साम्बर मृग) ले
अब हुकुम पाएर पोखरी भत्काउँछु, पानी खोल्छु भनेर
उसको सिङले पोखरीको डिलमा हान्दा त

---

[२४] टङ्क वनेमसमेत,सिन्धोलुङ,फागो,वनेम वंशावली,इतिहास र मुन्धुम, वनेम कल्याण सङ्घ, वि.स. २०७०,पृ. ६२९ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥍᥊)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥋)

ᤀᤶᤒᤡ - ᤋᤢᤱᤃᤢᤴ ᤌᤢᤵᤛᤢᤗᤗᤧ. ᤘᤠᤖᤠ᤺ᤰ ᤌᤢᤵᤛᤢᤗᤗᤧ ॥
ᤀᤶᤒᤡ - ᤋᤠᤱᤛᤨᤖᤧ ᤆᤠᤔᤠ. ᤂᤢᤀᤡᤰᤗᤠᤰ ᤐᤧᤖᤨ ॥
ᤀᤗᤗ - ᤋᤰᤋᤰᤔᤠ ᤛᤠᤖᤨ. ᤂᤧᤏᤠᤔᤠ ᤛᤠᤎᤡᤰ ॥
ᤛᤡᤈᤨ᤹, ᤁᤧᤕᤧᤵᤛᤢ. ᤀᤡᤱᤔᤡ ᤁᤧᤕᤧᤵᤛᤢ ॥
ᤀᤶᤒᤡ - ᤋᤢᤱᤃᤢᤴ ᤜ᤺ᤛᤢᤱᤓᤠᤱ. ᤘᤠᤖᤠ᤺ᤰ ᤜ᤺ᤛᤢᤱᤓᤠᤱ ॥
ᤂᤧᤱᤃ - ᤋᤠᤱᤛᤨᤖᤧ ᤆᤠᤔᤠ ᤌᤢᤵᤛᤠᤱ ᤐᤧᤃᤧᤗᤗᤧ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤋᤠᤱᤛᤨᤖᤧ ᤆᤠᤔᤠ ᤑᤧᤗᤗᤧᤁᤰᤗᤠᤰ ᤐᤧᤃᤧᤖᤨ ॥
ᤀᤗᤗ - ᤋᤨᤍᤨᤛᤠᤔᤠᤎᤡᤰ ᤛᤠᤱᤘᤧᤳᤇᤠᤎᤡᤰᤗᤨ ॥
ᤛᤡᤈᤨ᤹, ᤁᤧᤕᤧᤵᤛᤢ ᤀᤡᤱᤔᤡ ᤁᤧᤕᤧᤵᤛᤢ ॥
ᤀᤗᤗ - ᤋᤠᤱᤛᤨᤖᤧ ᤆᤠᤔᤠ ᤘᤠᤖᤠ᤺ᤰ ᤆᤧ᤹ᤖᤢ᤺ᤗᤗᤧ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ - ᤋᤢᤱᤃᤢᤴ ᤜ᤺ᤛᤧᤖᤨ ᤘᤠᤖᤠ᤺ᤰ ᤜ᤺ᤛᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (७४)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१५)

आम्बि . . तुङ्गुन् थुप्सुल्ले, वारःक् थुप्सुल्ले ॥
आम्बि . . ताङ्सोरे चामा खुइक्लक् पेरो ॥[२५]
आल्ल . . तक्तक्मा सारो खेनामा साधिक् ॥
आल्ल . . सिजो? केयेप्सु, इङ्मि केयेप्सु ॥
आम्बि . . तुङ्गुन् हःस्सुङ्भाङ्, वारःक् हःस्सुङ्भाङ्
खेङ्ग . . ताङ्सोरे चामा थुप्साङ् पेगेल्ले ॥
उन्छोःन् . . ताङ्सोरे चामा फेल्लेक्लक् पेगेरो ॥
आल्ल . . तोदोसामाधिक् साङ्वेत्छाधिक्लो ॥
सिजो? केयेप्सु, इङ्मि केयेप्सु ॥
आल्ल . . ताङ्सोरे चामा वारःक् चे?रूःल्ले ॥
उन्छोःन् . . तुङ्गुन् वारःक् हःसेरो ॥

कोखपूजा (७४)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१५)

सिङले हान्दा त, कठै ! उसैको सिङ पो बटारियो नि ।
त्यसपछि साहनबाहनमध्ये भेडाको थुम्बालाई प्रतिनिधि खटायौ ।
पोखरी (समुद्र) भत्काउन जोडले सिङले पोखरीको डिलमा हान्दा
अहो ! उसैको सिङ पो पछाडितिर बटारियो नि ।
पोखरी (समुद्र) को डिल भत्केन, पानी बगेन नि ।
अब साहनबाहनमध्येको अर्ना भैँसीलाई खटायौ है ।
उहिले अर्नाले सिङले तोडले हान्दा त बल्ल पोखरीको डिल भत्कियो है ।

---

[२५] टङ्क वनेमसमेत, सिन्धोलुङ, फागो, वनेम वंशावली, इतिहास र मुन्धुम्, वनेम कल्याण सङ्घ, वि.स. २०७०, पृ. ६२९ र ६३० ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥍᥋)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥌)

ᤀᤧ - ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ. ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤀᤠᤸᤗ - ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤁᤰᤏᤢᤖᤥ. ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤰᤏᤢᤖᤥ ॥
ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ. ᤛᤥᤎᤥ᤺ᤰ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ. ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ - ᤘᤛᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ. ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤆᤠᤱᤘᤠᤈᤱ ᤁᤧᤃᤠ᤺ᤰᤋᤢ. ᤛᤠᤶᤔᤧᤈᤱ ᤁᤧᤃᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤘᤠᤈᤱ ᤁᤠ᤺ᤰᤏᤢ ᤘᤈᤡᤰ ᤁᤧᤕᤠᤖᤥ. ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤕᤠᤖᤥ ॥
ᤋᤠᤏᤠᤰᤆᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ. ᤋᤡᤱᤁᤧᤈᤱ ᤁᤧᤃᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤏᤠ᤺ᤱᤈᤱᤗᤢᤱ ᤁᤠ᤺ᤰᤏᤢ ᤁᤧᤕᤠ᤺ᤖᤥ ॥
ᤛᤧᤴᤇᤧᤴᤗᤢᤱᤔᤠᤃ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤛᤧᤴᤇᤧᤴᤗᤢᤱᤔᤠ ᤏᤢ ᤛᤧᤛᤧᤗᤢᤱ ᤁᤧᤃᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (७५)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१६)

ए - सुयेन्नु सुनु, सुनु युमाए ॥
आल्ल थाक्चुम् कक्नुरो, थाक्पे कक्नुरो ॥
काʔइ कोःत्तिरो सोधोःक् कोःत्तिरो केधासिङ् ॥
मेन्छाम् कोःत्तिरो याप्मि कोःत्तिरो ॥
उन्छोःन् . . वसा केधासिङ् लाङ्धोःङ् केधासिङ्
चाङ्वाजङ् केगाःक्तु, साम्मेजङ् केगाःक्तु ॥[२६]
पावाजङ् काःक्नु वजिक् केयारो, लाङ्धोःङ् केयारो ॥
तानाक्चङ् केगेरे, तिङ्केजङ् केगाःक्तु ॥
आल्ल नाःङ्जङ्लुङ् काःक्नु केयाःरो ॥
सेन्छेन्लुङ्माग केगेरे मेम्बि ॥
सेन्छेन्लुङ्मा नु सेसेलुङ् केगाःक्तु ॥

कोखपूजा (७५)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१६)

हे करुणामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !
अब तान र तानबुन्ने तानाबानाको भारी बोकेर आफन्त र नातागोताहरू खोज्दै,
नश्वर चोलाधारी मानिसहरू खोज्दै तिमीले त हिँड्यौ नि ।
उहिले चाङ्वाजङ् नाघ्यौ, त्यसपछि साम्मेजङ पनि नाघ्यौ ।
त्यहाँबाट पावाजङ नाघेर उँधो आउँदा
तानाक्चङ पुगेपछि तिङ्केजङ पनि नाघ्यौ है ।
यसरी हिउँले पुरेका पर्वतहरू, हिमाल नाघेर आउँदा
सेन्छेन्लुङ् नाघेपछि सेसेलुङ पनि नाघेर उँधो आयौ है ।

---

[२६] इमानसिंह चेम्जोङ, किरात मुन्धुम (किरातको वेद), किरात याक्थुङ चुम्लुङ, सन् २००३, पृ. १०२-१०४ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤻ᤔᤧᤴ (᥍᥌)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥍)

ᤀᤧ - ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ, ᤐᤧᤶᤒᤧᤴᤗᤢᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ॥
ᤗᤠᤱᤑᤥᤗᤥ ᤑᤥᤗᤥ, ᤜᤢᤰᤑᤥᤗᤥ ᤑᤥᤗᤥ ॥
ᤗᤥᤗᤥᤘᤠ ᤘᤔᤢᤴ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤕᤧᤒᤧᤖᤥ ॥
ᤜᤧᤰᤕᤠᤱ ᤜᤧ᤻ᤕᤥᤛᤧ ᤘᤠᤎᤡ᤺ᤴ ᤗᤢᤱ ᤁᤧᤃᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥
ᤛᤡᤍᤡᤗᤢᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ᤀᤡᤛᤠᤱ ᤗᤢᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ॥
ᤀᤠᤸ ᤘᤧᤖᤧᤖᤧᤃ ᤘᤠᤗᤢᤱᤛᤢᤶ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ॥
ᤔᤧᤴᤆᤠᤶ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ, ᤕᤠᤶᤐᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ ॥
ᤔᤢᤰᤁᤢᤶᤗᤢᤱᤔᤠ ᤕᤥ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤌᤠᤰᤐᤧ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤂᤡᤒᤧ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤂᤡᤒᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (७६)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१७)

ए . . . सुयेन्नु सुनु सुनुयुमाए ॥
फक्ताङ्लुङ् केगेरे, पेम्बेन्लुङ् केगेरे ॥
लाङ्फोलो फोलो, हुक्फोलो फोलो ॥[२७]
लोलोवा वमुन् पाङ्वा केयेबेरो ॥
हेक्क्याङ् हेʔयोसे वाधिःन् लुङ् केगाःक्तु ॥
सिदिलुङ् केगेरे इसाङ् लुङ् केगेरे ॥
आल्ल वरेरेग वालुङ्सुम् केगेरे ॥
मेन्छाम् कोःत्तिरो, याम्पि कोःत्तिरो ॥
मुक्कुम्लुङ्मा यो केगेरे मेम्बि ॥
साम्म्याङ्वा थाक्पे युप्पावा थाक्पे ॥
साम्म्याङ्वा खिबे युप्पावा खिबे ॥

कोखपूजा (७६)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१७)

ए . . . हे करुणामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !
कञ्चनजङ्घा पर्वत नाघेर लहरमा उभेको फक्ताङ्लुङ आइपुग्यौ ।
त्यहाँ त हात र खुट्टा विस्तारै हल्लाउँदै आरामसित आनन्दले उभियौ !
त्यसपछि प्रस्थान गरेर तिमीले वाधिनलुङ पर्वत पनि नाघ्यौ ।
सिदिलुङ, इसुङलुङ र फालेलुङ डाँडाहरू पुग्यौ ।
फर्कँदा त वारेरे वालुङसुम (ओलाङचुङ र याङ्मा) आइपुग्यौ ।
नश्वर चोलाका मानिसहरू खोज्दै मुक्कुमलुङ डाँडामाथि आइपुग्यौ ।
त्यहाँ त तिमीले सुन र चाँदीको तान . . .

---

[२७] लक्ष्मङ मेन्याङ्बो, याक्थुङ् मुन्धुम, प्रकाशक तेजबहादुर मेन्याङबो, धरान, वि.स. २०६२, पृ. ७८ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥍᥍)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥎)

ᤌᤠᤰᤐᤣ ᤁᤧᤛᤴᤇᤢ. ᤂᤡᤒᤣ ᤁᤧᤛᤴᤇᤢᤖᤥ ॥
ᤛᤢᤕᤣᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤖᤧᤃᤔᤢ ᤕᤠᤵᤔᤡᤛᤠᤖᤧᤃᤔᤢ ॥
ᤌᤰᤗᤡ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧᤴ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤛᤠᤜᤠ᤹ᤏᤢ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤜᤠ᤹ᤏᤢ ॥
ᤁᤠᤵᤋᤥᤰ ᤕᤥᤒᤠᤀᤥ ᤐᤱᤘᤠᤀᤡ ᤁᤧᤘᤕᤧ ॥
ᤕᤥᤒᤠᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤥ ᤗᤠᤈᤣ᤹ᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥᤴ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤁᤧᤶᤔᤧᤳᤋᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤀᤠᤸᤗ - ᤔᤧᤴᤇᤩᤠᤕᤧᤶ ᤁᤥᤰᤔᤠ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤛᤡᤛᤠ ᤏᤢ᤹ᤔᤠᤖᤥ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤏᤢ᤹ᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ᤏᤠᤖᤠ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤣ ᤁᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ᤂᤡᤒᤣ ᤁᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (७७)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१८)

थाक्पे केसन्छु खिबे केसन्छुरो ॥
सुयेन्नु सुनु सुनुयुमाए ॥
मेन्छाम् सारेगमु याप्मिसारेगमु ॥
थक्लि केन्निसेन् साम्माङ् केन्निसेन् ॥
थक्लि साहा?नु साम्माङहा?नु ॥
काप्तोःक् योबाओ पङ्वाइ केवये ॥
योबादाङ्मारो लाजे?दाङ्मारो
उन्छोःन् हेने?ग केम्मेत्ते मेम्बि ॥
आल्ल मेन्छ्यायेम कोःक्मा केगेरे मेम्बि ॥
सिसा नुःमारो मेन्छिन् नुःमारो ॥
चिल्लि केलेङ्सिङ्, नारा केलेङ्सिङ् ॥
थाक्पे केयुङ्सिङ् खिबे केयुङ्सिङ् ॥

कोखपूजा (७७)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१८)

हो, तान फिँजाएर बुन्दै बस्यौ नि !
हे करुणामयी कल्याणकारिणी बजू (पुर्खा) युमादेवी !
तर मरणशील चोलाका मानिसले तिमीलाई देहधारी देवी भनेर चिनेनन् है ।
हुल बाँधेर खेल्ने माछाका भुराहरूजस्तै साहनवाहनसँग
जगतै भरि डुल्दैखेल्दै हिँड्यौ, तिमीलाई अहो ! संसारेनी भने, मुलुकेनी भने ।
मेन्छ्यायेम (तरुनी उभिने डाँडा) डाँडामा आइपुग्यौ ।
सुनचाँदीका धागाहरू फिँजाएर तान बुन्न बस्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥍᥎)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥏)

ᤔᤧᤴᤇᤩᤠᤕᤧᤶ ᤁᤨ᤺ᤰᤔᤠ. ᤛᤡᤛᤠᤕᤧᤶ ᤁᤨ᤺ᤰᤔᤠ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧᤃᤧ᤹ᤛᤢ. ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧᤃᤧ᤹ᤛᤢ ॥
ᤛᤡᤛᤠ ᤆᤨ᤺ᤳᤗᤢᤱᤖᤨ. ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤆᤨ᤺ᤳᤗᤢᤱᤖᤨ ॥
ᤏᤠᤗᤡ ᤆᤨ᤺ᤳᤗᤢᤱᤖᤨ. ᤌᤠᤱᤒᤧᤴ ᤆᤨ᤺ᤳᤗᤢᤱᤖᤨ ॥
ᤘᤛᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ. ᤏᤠᤶᤎᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤏᤧᤵᤐᤠᤸ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ. ᤗᤠᤈᤧ᤹ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ॥
ᤏᤧᤵᤐᤠᤸᤕᤠᤏᤡᤖᤨ. ᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤠᤏᤡ᤺ᤔᤢ ॥
ᤛᤠᤶᤛᤨ ᤁᤧᤶᤘᤠ᤺ᤳᤋᤧ. ᤔᤡᤱᤔᤢ ᤁᤧᤶᤘᤠ᤺ᤳᤋᤧ ॥
ᤘᤛᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ. ᤗᤠᤱᤃᤧᤳ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤋᤧᤔᤧ᤺ᤴ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ. ᤘᤠᤖ᤺ᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤋᤧᤔᤧ᤺ᤴᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤨ ᤁᤠᤛᤡᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤨ ॥
ᤛᤠᤶᤛᤨ ᤁᤧᤶᤘᤠ᤺ᤳᤋᤧᤒᤠ ᤔᤡᤱᤔᤢ ᤁᤧᤶᤘᤠ᤺ᤳᤋᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (७८)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१९)

मेन्छ्यायेम् कोःक्मा, सिसायेम् कोःक्मा ॥
थाक्पे केगेʔसु, खिबे केगेʔसु ॥
हेन्छेʔ . . सिसा चोःत्लुङ्रो, मेन्छिन् चोःत्लुङ्रो ॥
नालि चोःत्लुङ्रो थाङ्बेन् चोःत्लुङ्रो ॥
वसा केधासिङ्, नाम्धा केधासिङ् ॥
नेप्पाल् केगेरे लाजेʔकेगेरे ॥
नेप्पाल्यानिरो हाङ्मारानीमु ॥
साम्सो केम्वाःत्ते मिङ्मु केम्वाःत्ते ॥
वसा केधासिङ्, लाङ्गेत् केधासिङ् ॥
तेमेःन् केगेरे, वारःङ् केगेरेरो ॥
तेमेःन् हाङ्मारो कासिहाङ्मारो
साम्सो केम्वाःत्तेबा मिङ्मु केम्वाःत्तेरो ॥

कोखपूजा (७८)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१९)

तरुनी र तन्नेरीहरू शिर ठाडो गरेर उभिने त्यो मेन्छ्यायेम डाँडामा
तिमीले जोबन र जीवनको तान टाँगेकै कारण त हो नि,
त्यो त तरुनी र तन्नेरीको सिद्धिस्थल हुन पुग्यो ।
त्यहाँबाट पश्चिम दिशातिर नेपाल देशमा पुग्यौ र बस्यौ नि ।
सबैले तिमीलाई नेपालको देवी नेपालेनी भने ।
महारानी, हाङ्मारानी देवी भनेर सम्बोधन गरे है ।
दक्षिण दिशा मैदान र सागरको देशतिर पुग्यौ, तिमीलाई काशीहाङ्मा भने नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧ᤺ᤴ (᥍᥏)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥈᥆)

ᤕᤧ᤺ᤳᤆᤡᤸᤗᤡ ᤔᤠᤱᤏᤧ᤺ ᤕᤧ᤺ᤳ ᤏᤠᤖᤠ ᤔᤠᤱᤏᤧ᤺ ॥
ᤛᤢᤕᤧ᤺ᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤜᤧ᤹᤺ᤕᤨᤛᤧ᤺ᤃᤏᤢ ᤗᤠᤱᤎᤨ᤺ᤱ ᤁᤧ᤺ᤏᤨ᤺ᤰᤂᤧ᤺ᤸᤗᤧ᤺ ॥
ᤕᤧ᤺ᤳᤘᤠᤍᤨᤃᤖ ᤛᤢᤶᤘᤠᤍᤨ ᤁᤧ᤺ᤃᤧ᤺ᤖᤧ᤺ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤀᤡᤶᤒᤡᤖᤡ ᤌᤨᤎᤨ, ᤕᤠᤶᤎᤠᤱᤘᤠ ᤌᤨᤎᤨ ॥
ᤕᤠᤰᤆᤠᤏᤠ ᤋᤧ᤺ᤶᤒᤧ ᤗᤠᤱᤎᤨ᤺ᤱ ᤁᤧ᤺ᤃᤧ᤺ᤖᤧ᤺ ॥
ᤌᤠᤰᤁᤧᤎᤠᤰ ᤗᤢᤱᤎᤡᤰ, ᤁᤢᤶᤔᤠᤛᤡᤱ ᤗᤢᤱᤎᤡᤰ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤁᤧ᤺ᤗᤧ᤺ᤳᤋᤢ ᤋᤠᤱᤛᤨ ᤁᤧ᤺ᤗᤧ᤺ᤳᤋᤢ ॥
ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤁᤧ᤺ᤛᤴᤇᤢ, ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧ᤺ᤛᤴᤇᤢ ॥
ᤂᤡᤛᤢᤶ ᤁᤧ᤺ᤛᤴᤇᤢ, ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧ᤺ᤛᤴᤇᤢ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧ᤺ᤃᤧ᤹ᤛᤢ, ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧ᤺ᤃᤧ᤹ᤛᤢ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧ᤺ᤕᤢᤱᤛᤡᤱ, ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧ᤺ᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोऽमे़न् (७९)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२०)

ये़त्चिल्लि माङ्ने़ ये़त् नारा माङ्ने़ ॥
सुये़न्नु सुनु सुनुयुमाए ॥
हे़ऽयोसे़गनु लाङ्धोःङ् के़नोःक्खे़ल्ले़ ॥
ये़त्वादोगर सुम्वादो के़गे़रे़ ॥
आल्ल इम्बिरि थोधो, याम्धाङ्वा थोधो ॥
याक्चाना ते़म्बे लाङ्धोःङ् के़गे़रे़ ॥
थाक्केधाक् लुङ्धिक्, कुम्मासिङ् लुङ्धिक् ॥
हुक्सो के़लेःत्तु ताङ्सो के़लेःत्तु ॥
थाक्चुम् के़सन्छु, थाक्पे के़सन्छु ॥
खिसुम् के़सन्छु, खिबे के़सन्छु ॥
थाक्पे के़गेऽसु, खिबे के़गेऽसु ॥
थाक्पे के़युङ्सिङ्, खिबे के़युङसिङ् ॥

कोखपूजा (७९)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२०)

अनेक रूपमा लीला गर्दै हिँडने हे ममतामयी बजू युमादेवी ।
त्यहाँबाट दुःखकष्ट सहँदै फर्केर
सप्तकोसीमा, त्रिवेणीमा आइपुग्यौ ।
अब त्यहाँबाट पनि उँभो तमोर नदीको याक्चाना घाट आइपुग्यौ नि ।
त्यहाँ (सेरेक सुरुङ) तान बुन्दा बस्नलाई योटा ढुङ्गा गाड्यौ ।
तान फिजाएर टाँग्यौ अनि त्यस ढुङ्गामाथि बसेर तान बुन्न थाल्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥎᥆)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥇)

ᤘᤈᤡᤰᤁᤧᤴ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤕᤠᤱᤎᤥ ᤁᤧᤏᤥ᤺ᤰᤂᤧ ॥
ᤏᤡᤛᤧ ᤏᤡᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠ ᤀᤧ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤰ ᤁᤢ᤺ᤏᤢ ᤂᤡᤒᤧ ᤁ᤺ᤰ ᤁᤢᤏᤢ ॥
ᤏᤢᤓᤢ (ᤏᤡᤓᤢ) ᤜᤥ᤺ᤵᤔᤠᤕᤥ ᤕᤠᤱᤎᤥ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤛᤡᤘᤠ ᤜᤥ᤺ᤵᤔᤠ ᤏᤢ ᤏᤢᤓᤢ (ᤏᤡᤓᤢ) ᤜᤥ᤺ᤵᤔᤠᤖᤧ ॥
ᤏᤡᤘᤠᤍᤥᤔᤧᤀᤠ ᤔᤠᤰᤛᤡᤱᤘᤠ ᤗᤢᤱᤎᤢᤱ ॥
ᤘᤛᤠ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ, ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ॥
ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤛᤡᤛᤠ ᤏᤢ᤺ᤔᤠᤖᤥ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤏᤢ᤺ᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ᤏᤠᤖᤠ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤌᤠᤰᤐᤧ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोऽमे़न् (८०)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२१)

वजिक्के़न् लाङधोःङ् याङ्धो के़नोःक्खे़ ॥ ङ
निस्से निस्से माङ् सुनुयुमा ए ॥
थाक्पे कक् कुःनु खिबे कःक् कुनु ॥
नुभु (निभु) होःप्मायो याङ्धो के़धासिङ् ॥
सिवा होःप्मा नु नुभु (निभु) होःप्मारे़ ॥
निवादोमे़आ माक्सिङ्वा लुङ्धुङ् ॥
वसा के़गे़रे़, लाङ्धोःङ् के़गे़रे़ ॥
सुये़न्नु सुनु सुनुयुमाए ॥
सिसा नुःमारो मे़न्छिन् नुःमारो ॥
चिल्लि के़ले़ङ्सिङ् नारा के़ले़ङ्सिङ् ॥
साम्म्याङ्वा थाक्पे युप्पावा थाक्पे ॥
थाक्पे के़युङ्सिङ् खिबे के़युङ्सिङ् ॥

कोखपूजा (८०)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२१)

फेरि त्यहाँबाट पनि फर्केर उकालो आयौ नि ।
हे सत्य र साँच्चो ममतामयी बजू, युमादेवी !
त्यसपछि त्यहाँबाट फर्केर तल नुभु (निभु) खोलातिर
तानका सामान सर्जामको कुम्लोकुटुरो बोकेर दुःखकष्टले उँधो आयौ ।
सिवाखोला र निभुको दोभान माक्सिवाको पवित्र अवस्थलमा पुग्यौ नि ।
हे ममतामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !
सुन्दरी तरुनीको रूप धारण गरेर सुनको तान र चाँदीको तानमा
सुन र चाँदीको धागाहरू फिँजाएर, अहो ! तानको बुन्न पो बस्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥎᥇)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥈)

ᤀ - ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱ ᤂᤡᤈᤥᤏᤢ ᤕᤢᤵᤐᤠ ᤂᤡᤈᤥᤏᤢ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱ ᤌᤥᤗᤡᤏᤢ ᤕᤢᤵᤐᤠ ᤌᤥᤗᤡᤏᤢ ॥
ᤏᤢᤓᤢ (ᤏᤡᤓᤢ) ᤜᤥ᤹ᤵᤐᤩᤠᤕᤥ ᤔᤠᤰᤛᤡᤱᤘᤠ ᤗᤢᤱᤄᤢᤱᤕᤥ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱᤖᤥ ॥
ᤕᤧᤳᤜᤠᤱᤅᤠᤱ ᤛᤠᤛᤡ ᤔᤠᤒᤥᤜᤠᤱ ᤛᤠᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤆᤤᤆᤡᤳᤖᤧ ᤏᤢᤃ ᤂᤠᤖᤒᤠᤸᤕᤠᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤛᤠᤏᤠ᤹ᤳᤋᤡ ᤕᤧᤛᤡ ᤐᤢ ᤏᤠ᤹ᤳᤋᤡ ᤕᤧᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤂᤧ᤹ᤱ ᤆᤠ᤹ᤳᤋᤡ ᤕᤧᤛᤡ ᤕᤥ᤹ᤱ ᤗᤧᤵᤋᤡ ᤕᤧᤛᤡᤖᤧᤃᤢ ॥
ᤛᤡᤛᤠ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤸ ᤏᤡ᤹ᤔᤠ ᤁᤧᤕᤠ᤹ᤴᤇᤡᤱ ᤛᤢ᤹ᤔᤠ ᤁᤧᤕᤠ᤹ᤴᤇᤡᤱᤀᤠᤱᤖᤥ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤏᤢ᤹ᤔᤠᤖᤧ ᤐᤠ᤹ᤸᤗᤥ᤹ᤰ ᤁᤧᤒᤠ᤹ᤴᤇᤡᤱᤔᤢ ॥
ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤁᤧᤓᤥ᤹ᤳᤋᤢᤛᤡ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤁᤧᤓᤥ᤹ᤳᤋᤢᤛᤡ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (८१)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२२)

ए - साम्म्याङ् खिजोनु युप्पा खिजोनु ॥
साम्म्याङ् थोलिनु युप्पा थोलिनु ॥
नुभु (निभु) होःप्मायो माक्सिङ्वा लुङ्धुङ्यो ॥
थाक्पे केयुङ्सिङ् खिबे केयुङ्सिङ्रो ॥
येत्हाङ्ङाङ् सासि माबोहाङ् सासिरो
चैचित्रे नुग खरबल्यासिरो ॥
सानाःत्ति येसि पु नाःत्ति येसिरो ॥
खेःङ् चाःत्ति येसि योःङ् लेप्ति येसिरेगमु ॥
सिसा केलेङ्सिङ् मेन्छिन् केलेङ्सिङ्रो ॥
आल् निःमा केयाःन्छिङ् सुःमा केयाःन्छिङ्आङ्रो ॥
मेन्छिन् नुःमारे पाःल्लोःक् केबाःन्छिङ्मु ॥
सिक्कुम केभोःत्तुसि निङ्वाॽ केभोःत्तुसि ॥

कोखपूजा (८१)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२२)

सुनको धागो, चाँदीको धागो टाँगेर
सुनको थोलीले, चाँदीको थोलीले तान बुन्न बस्यौ ।
नुभु (निभु) खोलामा, माथि माक्सिङ्वा पवित्रस्थलमा,
सावायेत्हाङका सन्तति, माबोहाङ कुलवंशका दुई भाइ चैचित्रे र खरबलेहरू पनि
(निभु) खोलामा बल्छी खेल्दै, जाल हान्दै उँधो आउँदा त
अघि नै तिमीले राम्री तरुनीको चोला धारण गर्‍यौ,
देख्न सकिने भयौ, छुन सकिने भयौ ।
तिमीले तरुनीले झैँ मिठो बोली बोलेर तिन (मानिस) लाई अलमलमा पारिदियौ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

साप्पोःक्-चो?मेन् (८२)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२३)

ए – खेने?गमु निस्से सुनु युमाए ॥
सिंसा नुमाए मेन्छिन् नुमाए ॥
आन्छि? लोःक्फा पेःगिना सिङ्घिम् पेःगिना ॥
आन्छि? लोःक्फा पेःगिना सिङ्घिम् पेःगिना ॥
उन्छोःन चैजित्रे नु खरबल्यासिरेगमु ॥
सेवा तोःन्देसु सेःन्दो तोःन्देसु मेम्बि ॥
आल्ल तेन्धाम पेःगिना मेःक्खिम पेःगिना ॥
ल?रमु पेलि तोःन्देसु पाःल्ला तोःन्देसु मेम्बि ॥
थक्लि मेन्निसेत्छुन् साम्माङ मेन्निसेत्छुन ॥
मेम्छामलक् ल?रेच्छि याप्मिलक् ल?रेच्छि, मेम्बि ॥
उन्छोःम्मु सुनुयुमाए केनिङ्साङ् पुगेसाङ् ॥
सुयेम् थिक् पिमाभाङ् निङ्सुम् केजोगुमु मेम्बि ॥

कोखपूजा (८२)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२३)

हे ममतामयी (बज्यू, पुर्खा) युमादेवी, तिमीलाई त
अहो ! ती दुई भाइले त नश्वरचोलाधारी मान्छे पो ठाने नि ।
ए सुन्दरी तरुनी मान्छे, हिँड हाम्रो घर जाऔँ, हाम्रो गाउँमा जाऔँ
हामीसँग बिहे गरेर जाऔँ भनेर मिठा वचनले तिमीलाई बिन्ती पो गरे होइन र ?
तिमीलाई त देहधारी देवी भनेर चिनेनन्, मान्छे मात्र पो ठाने त ।
उहिले छेत्छेती हे युमादेवी ! तिम्रो मन भाँचिए पनि
एकपल्ट मौका दिउँ भनेर तिमीले निश्चय गऱ्यौ नि, होइन त ?

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥎᥉)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥈᥊)

ᤛᤡᤰᤁᤢᤶᤔᤢ ᤏᤡᤱᤘᤠ᥀ ᤁᤧᤈᤨᤃᤢᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤂᤢᤴᤇᤡ᥀, - ᤗᤨ᤺ᤰᤑᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤀᤠᤛᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤌᤡᤰᤏᤠᤶᤒᤠ ᤛᤠᤛᤡ ᤌᤡᤰᤕᤧᤶᤒᤠ ᤛᤠᤛᤡ ॥
ᤌᤰᤌᤠᤶᤒᤢ ᤛᤠᤛᤡ ᤔᤠᤒᤨᤜᤠᤱ ᤛᤠᤛᤡ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤰ ᤁᤢᤏᤢ ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤰ ᤁᤢᤏᤢ ॥
ᤜᤠᤱᤐᤠᤱᤓᤧ᥀ ᤏᤠᤶᤄᤨ ᤌᤱᤛᤧᤸᤗᤡᤱ ᤗᤠᤶᤄᤨ ॥
ᤗᤠᤶᤗᤨ ᤌᤠᤏᤧᤛᤡ ᤌᤨᤗᤠᤶ ᤌᤠᤏᤧᤛᤡ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤌᤨ ᤕᤠᤛᤨ᤺ᤰ ᤕᤰ ᤁᤧᤃᤧᤖᤡ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤢ᥀ᤖᤧᤸᤗᤧ ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤐᤢ᥀ᤖᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤁᤧᤜᤠᤱᤂᤡ ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤁᤧᤜᤠᤱᤂᤡ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (८३)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२४)

सिक्कुम्मु निङ्वाʔ केजोगुइसिःक् ॥
उन्छोःन् थक्लितुम्माए साम्माङ् तुम्माए ॥
खुन्छिʔ लोःक्फा केधासिङ् सिङ्घिम केधासिङ् ॥
सुयेन्नु सुनु आसुयुमाए ॥
थिक्नाम्बा सासि थिक्येम्बा सासि ॥
थक्थाम्बु सासि माबोहाङ् सासि ॥
थाक्पे कक् कुनु खिबे कक् कुनु ॥
हाङ्पाङ्भेʔ नाम्घो थङ्सेल्लिङ् लाम्घो ॥
लाम्लो थानेसि थोलाम् थानेसि ॥
उन्छोःन् थो यासोःक् यक् केगेरि मेम्बि ॥
आम्बि साःङ्गु पुʔरेल्ले सक्माः पुʔरेल्ले ॥
आल्ल साःङ्गु केहाङ्खि सक्माः केहाङ्खि ॥

कोखपूजा (८३)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२४)

तिमीले चिताएजस्तै उहिले हे देहधारी देवीदेवतामा वरिष्ठ देवी
तिनका सांसारिक घरतिर लाग्यौ नि ।
करुणामयी दयालु बजू युमादेवी, एक घामको एक दिनको जुनी पाएका
गलिजाने मासुको लुन्जपुन्ज माबोहाङ कुलवंशका सन्ततिहरू त
तानका सरसामान बोकेर थङ्सेल्लिङको बाटो
हाङ्पाभे (रानीगाउँ) भएर अघि अघि उकालो बाटो लागे नि ।
सबै जना यासोक गढीमाथि पुग्यौं र थाकेकाले सबैले विश्राम गर्‍यौं नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤻ᤔᤧᤴ (᥎᥊)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥋)

ᤛᤶᤔᤩᤠᤱᤘᤠ ᤌᤰᤐᤧ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤌᤰᤐᤧ
ᤛᤶᤔᤩᤠᤱᤘᤠ ᤂᤡᤒᤧ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤂᤡᤒᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤻ᤃ ᤁᤢᤶᤔᤠ ᤕᤰ ᤌᤥᤏᤢ ᤁᤢᤛᤠᤕᤰ ᤕᤥᤓᤰ
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤌᤰᤐᤧ ᤁᤧᤛᤴᤇᤢ ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧᤛᤴᤇᤢ ॥
ᤛᤶᤔᤩᤠᤱᤘᤠ ᤌᤥᤗᤡᤏᤢ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤌᤥᤗᤡᤏᤢ
ᤀᤶᤒᤡ ᤌᤰᤐᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤀᤶᤒᤡ ᤌᤰᤐᤧᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ᤂᤡᤒᤧᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤕᤠᤛᤥ᤺ᤰᤩᤰ ᤋᤠᤱᤔᤠᤏᤧ ᤕᤠᤛᤥᤰᤩᤠᤏᤡ ᤁᤧᤶᤔᤧᤳᤋᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ᤕᤠᤵᤔᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤌᤰᤗᤡ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧᤴ ᤛᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧᤴ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤗᤰ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧ ᤛᤡᤛᤠᤖᤰ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤛᤡᤛᤠᤖᤰ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴᤗᤰ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (८४)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२५)

साम्म्याङ्वा थाक्पे युप्पावा थाक्पे ॥
साम्म्याङ्वा खिबे युप्पावा खिबे ॥
हेनेʔग कुम्मा यक् थोनु कुसायक योभक्
उन्छोःन् थाक्पे केसन्छु खिबे केसन्छु ॥
साम्म्याङ्वा थोलिनु युप्पावा थोलिनु ॥
आम्बि थाक्पे केयुङ्सिङ् खिबे केयुङ्सिङ् ॥
आम्बि थाक्पेदाङ्माए खिबेदाङ्माए ॥
यासोःक्यक् ताङ्माने यासोक्यानि केम्मेत्ते मेम्बि ॥
मेन्छाम्माङ् सारे याम्पिआङ् सारे ॥
थक्लि केन्निसेन् साम्माङ् केन्निसेन् ॥
मेन्छाम्लक् केन्निसे सिसारक् केन्निसे मेम्बि ॥
सिसारक् केन्निसे मेन्छिन्लक केन्निसे मेम्बि ॥

कोखपूजा (८४)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२५)

सुनचाँदीका धागाहरू सुनचाँदीको तानमा
माथि कुम्मायक चुचुरोदखि तल कुसायकको थुम्कोसम्म टाँग्यौ ।
सुनको र चाँदीको थुरी चलाउँदै तान बुन्न बस्यौं है ।
हे जीवनरूपी तानको धनी यासोक गढीको अधिपत
तिमीलाई यासोकेनी नामले पुकारेको है ।
नश्वर चोलाधारी मानिसले त तिमीलाई अझ पनि
सुन्दरी तरुनी मात्र देखे तर देहधारी देवी भनेर चिनेनन् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤻ᤔᤧᤴ (᥎᥋)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥈᥌)

ᤀᤧ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤗᤨ᤺ᤰᤑᤠ ᤁᤧ᤺ᤒᤧᤃᤡ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶ ᤁᤧᤒᤧᤃᤡ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤗᤠᤶᤈᤡᤖᤡ ᤗᤠᤶᤔᤨᤔᤢ ᤁᤧ᤺ᤀᤡ᤺ᤶᤛᤡᤱ ᤁᤧᤒᤧᤃᤏᤢ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤔᤧ᤺ᤴᤏᤡ ᤔᤧ᤺ᤎᤠᤔᤢ ᤁᤧ᤺ᤒᤨ᤺ᤰᤂᤧ ᤁᤧᤒᤧᤃᤏᤢ ॥
ᤜᤧᤰᤁᤧ᤺ᤸᤗᤧ᤺ᤃ ᤆᤤᤈᤡᤋᤩᤠ ᤏᤢ ᤂᤠᤷᤒᤸᤩᤠᤛᤡᤃᤠᤔᤢ ॥
ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤕᤧ᤺ᤛᤡ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤻ ᤔᤕᤧ᤺ᤛᤡ ᤔᤧ᤺ᤶᤒᤡ ॥
ᤀᤠᤰᤂᤨ ᤂᤠᤔᤠᤰ ᤗᤠ᤻ᤖᤧ᤺ᤸᤗᤧ᤺ ᤕᤢ᤺ᤴᤇᤨ᤻ ᤗᤠ᤻ᤖᤧ᤺ᤸᤗᤧ᤺ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤗᤨ᤺ᤰᤑᤠ ᤁᤧ᤺ᤖᤧ᤺ᤛᤡ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶ ᤁᤧ᤺ᤖᤧ᤺ᤛᤡ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤜᤧᤏᤧ᤻᤺ᤃ ᤛᤢᤕᤧ᤺ᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠ ᤀᤧ ॥
ᤗᤨ᤺ᤰᤑᤠ ᤀᤠᤶᤒᤨ᤻ᤀᤨ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶ ᤀᤠᤶᤒᤨ᤻ᤀᤨ ॥
ᤗᤠᤱᤑᤨᤗᤨ ᤑᤨᤗᤨ ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤡ ᤁᤧ᤺ᤕᤢᤍᤧ᤺ ᤔᤧ᤺ᤶᤒᤡ ॥
ᤜᤢᤰᤑᤨᤗᤨ ᤑᤨᤗᤨ ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤡ ᤁᤧ᤺ᤕᤢᤍᤧ᤺ ᤔᤧ᤺ᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चोꞏमेन् (८५)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२६)

ए . . थक्लितुम्माए साम्माङ् तुम्माए ॥
उन्छोःन् लोःक्फा के़बेगि सिङ्घिम् के़बेगि ॥
आम्बि लाम्जिरि लाम्मोमु के़इःम्सिङ् के़बेगनु ॥
आम्बि मे़न्नि मे़धामु के़बोःक्खे़ के़बेगनु ॥
हेक्केःल्ले़ग चैजित्या नु खर्बल्यासिगमु ॥
सिक्कुम् मये़सि निङ्वाꞏ मये़सि मे़म्बि ॥
आक्खो खामाक लꞏरे़ल्ले़ युःन्छोꞏ लꞏरे़ल्ले़
लोःक्फा के़रे़सि सिङ्घिम् के़रे़सि ॥
आम्बि हे़ने़ꞏग सुये़न्नु सुनुयुमा ए ॥
लोःक्फा आम्भोꞏओ सिङ्घिम् आम्भोꞏओ ॥
लाङ्फोलो फोलो थाक्थाक्कि के़युङे़ मे़म्बि ॥
हुक्फोलो फोलो थाक्थाक्कि के़युङे़ मे़म्बि ॥

कोखपूजा (८५)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२६)

हे देहधारी देवीदेवतामा ज्येष्ठ देवी युमा !
उहिले सबै जना लौकिक घरतिर जान हिंड्यौ,
बाटामा अचानक अलप भइदियौ मानवदृष्टिले नदेखिने भइदियौ नि ।
चैजिते र खरबलेका होस हराएर चेतनाशून्य भए ।
झमक्क ठुलो साँझ परेपछि मात्र घरमा पुगे ।
अहो ! तिमी त, घरको सिकुवामा नै तान टाँगेर
खुट्टा, हात चलाउँदै तान पो बुनिरहेकी थियौ नि ! हे दयालु बजू, युमादेवी !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥎᥌)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥍)

ᤀᤧ - ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱ ᤂᤧᤶᤔᤧ ᤀᤠᤶᤗᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤕᤢᤵᤐᤠᤂᤧᤶᤔᤧ ᤑᤖᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤧ ॥
ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤢᤶᤔᤧ ᤔᤠᤒᤥᤜᤠᤱᤔᤧ ॥
ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱᤘᤠ ᤌᤥᤗᤡᤏᤢ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤌᤥᤗᤡᤏᤢ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱᤘᤠ ᤐᤖᤡᤏᤢ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤐᤖᤡᤏᤢ ॥
ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤕᤢᤱᤛᤡᤱᤔᤠ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤕᤢᤱᤛᤡᤱᤔᤠ ॥
ᤂᤡᤛᤢᤶ ᤕᤢᤱᤛᤡᤱᤔᤠ ᤂᤡᤒᤧ ᤕᤢᤱᤛᤡᤱᤔᤠ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤋᤠᤴᤇᤥ ᤋᤠᤖᤧᤸᤗᤠ ᤋᤠᤰᤏᤠᤶ ᤋᤠᤖᤧᤸᤗᤠ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤛᤧᤛᤧ ᤆᤥᤃᤢᤱᤓᤠᤱ ᤛᤠᤱᤛᤠᤱ ᤆᤥᤃᤢᤱᤓᤠᤱ ॥
ᤏᤠ ᤕᤰᤑᤢᤏᤠᤔᤠᤏᤢ ᤆᤰᤑᤢᤏᤠᤔᤠᤏᤢ ॥
ᤋᤠᤶᤈᤡᤖᤡᤃ ᤋᤠᤶᤍᤢ᤹ᤁᤡ ᤁᤧᤓᤧᤖᤧᤸᤗᤠ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (८६)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२७)

ए . . हेनेʔग साम्म्याङ् खेम्मे अम्लेङ्दिम्मे ॥
हेनेʔग युप्पाखेम्मे फरेङ्दिम्मे ॥
थाक्थाक्कुम्मे माबोहाङ्मे ॥
थक्लितुम्माए साम्माङ् तुम्माए ॥
साम्म्याङ्वा थोलिनु युप्पावा थोलिनु ॥
साम्म्याङवा परिनु युप्पावा परिनु ॥
थाक्चुम् युङ्सिङ्मा थाक्पे युङ्सिङ्मा ॥
खिसुम् युङ्सिङ्मा खिबे युङ्सिङ्मा ॥
आल्ल तान्छो तारेल्ला ताक्नाम् तारेल्ला ॥
आम्बि सेसे चोगुङ्भाङ् साङ्साङ् चोगुङ्भाङ् ॥
ना यक्फुनामानु चक्फुनामानु ॥
ताम्जिरिग ताम्दुःक्कि केभेरेल्ला ॥

कोखपूजा (८६)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२७)

हे सुनका गहनाले सुनौले, चाँदीका गहनाले रूपौले देखिएकी देवी,
जीवनरूपी तान बुनिरहने माबोहाङ कुलमा प्रकट भएकी
हे देहधारी देवीदेवतामा ज्येष्ठ देवी !
सुनका र चाँदीका थाली लिएर तान बुन्न बस्छु भनेर,
सुनका र चाँदीका काइँयोसँग तान बुन्न बस्छु भनेर
तान फिँजाउछु भनेर भिसमिसे एकाबिहानै, घाम भुल्कन थालेका बेला,
चोखोनितो, सफासुग्घर बनाउन कुनाकाप्चाबाट कसिङ्गर बढार्दै तिमी आउँदा त

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥎᥍)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥈᥎)

ᤀᤧ - ᤜᤠᤱᤗᤧᤗᤧ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ᤜᤠᤱᤛᤡᤳᤗᤠᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤗᤰ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧ ᤕᤠᤶᤓᤡᤗᤰ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧ ॥
ᤋᤡᤱᤍᤡᤱᤗᤰ ᤏᤠᤜᤧᤴ ᤁᤧᤍᤨ᤺ᤰᤋᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤂᤡᤒᤧ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤌᤠᤰᤐᤧ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤂᤡᤒᤧ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤂᤡᤒᤧ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧᤛᤴᤇᤢᤒᤠ ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧᤛᤴᤇᤢᤒᤠ ॥
ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ᤔᤠᤒᤨᤜᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤀᤡᤴᤇᤨᤏᤠᤏᤢᤖᤨ ᤔᤧ᤺ᤳᤇᤨᤏᤠᤛᤡᤖᤧᤔᤢ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤔᤧᤗᤧᤴᤍᤢᤛᤡ ᤂᤡᤒᤧ ᤔᤧᤗᤧᤴᤍᤢᤛᤡᤖᤧ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤐᤢ᤹ᤖᤧᤸᤗᤧ ᤂᤡᤒᤧ ᤐᤢ᤹ᤖᤧᤸᤗᤧᤃ ॥
ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ᤏᤡᤱᤛᤠᤱᤔᤢ ᤁᤧᤒᤢ᤹ᤖᤧ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (८७)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२८)

ए - हाङ्लेले केगेरे हाङ्सित्लाङ् केगेरे ॥
मेन्छाम्लक् केम्निःसे याम्भिलक् केम्निःसे ॥
तिङ्दिङ्लक् नाहेन् केदोःक्ते मेम्बि ?
साम्याङ्वा थाक्पे खिबे युप्पावा थाक्पे ॥
साम्याङ्वा खिबे युप्पावा खिबे ॥
थाक्पे केसन्छुबा खिबे केसन्छुबा ॥
थाक्थाक्कुम्माए माबोहाङ्माए ॥
इन्छोनानुरो मेःत्छोनासिरेमु ॥
थाक्पे मेलेन्दुसि, खिबे मेलेन्दुसिरे ॥
थाक्पे पु?रेल्ले खिबे पु?रेल्लेग ॥
सुनुयुमाए निङ्साङ्मु केबु?रे ॥

कोखपूजा (८७)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२८)

कुचो लाउँदै घरको मूल खाँबोमा तिमी जब आइपुग्यौ नि !
तिमीमाथि त (मरणशील चोलाधारी मानिसको)
बिखालु काँडाभैं तिखा ईर्ष्या र आँखीडाही पो आइलागे नि ।
हे छेत्छेती ममतामयी (बज्यू, पुर्खा) युमादेवी !
सुनको तान र सुनकै धागाहरू, चाँदीको तान र चाँदीकै धागाहरू
तिमीले टाँगेका फिँजाएका तानका धागाहरू
तानको धनी (सृष्टिको धनी) हे माबोहाङ्मा ।
(चैचिती र खरबलेका पत्नी) देवराने र जेठानीले त
उहिले फिँजाएको तान चुँडाइदिँदा तानको धागोहरू चुडिँदा
हे जीवनदायिनी, तिम्रो त मनै भाँचियो नि, होइन त !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤶᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥎᥎)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥏)

ᤀᤣ - ᤜᤠᤱᤃᤣᤴ ᤁᤣᤸ᤹ᤖᤣ, ᤛᤡᤰᤆᤠ ᤁᤣᤸ᤹ᤖᤣᤸᤗᤠ ॥
ᤔᤢᤍᤱ ᤁᤣᤸ᤹ᤖᤣ ᤛᤥᤖᤣᤰ ᤁᤣᤸ᤹ᤖᤣᤸᤗᤠ ॥
ᤗᤠᤶᤈᤡᤈᤡᤃ ᤗᤠᤶᤎᤣ᤺ᤵᤐᤢᤱ ᤏᤠᤏᤠ ᤁᤣᤃᤖᤣᤸᤗᤠ ॥
ᤔᤣᤴᤏᤡ ᤔᤣᤴᤎᤠᤖᤥ ᤁᤣᤒᤥ᤺ᤰᤂᤣ ᤁᤣᤒᤣᤏᤢ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤂᤣᤶᤔᤠᤀᤣ ᤀᤶᤗᤣᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤕᤢᤵᤐᤠᤂᤣᤷᤔᤠ ᤑᤖᤣᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤀᤠᤸ ᤋᤣᤔᤣ᤺ᤴ ᤛᤣ᤺ᤱᤄᤠᤕᤥ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱ ᤁᤣᤒᤣᤏᤢ ॥
ᤀᤡᤶᤒᤡᤖᤡ ᤕᤠᤶᤎᤠᤱᤘᤠ ᤜᤥ᤺ᤵᤔᤠ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣᤖᤥ ॥
ᤛᤠᤱᤒᤠᤱ ᤘᤠᤖᤢᤶ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱᤖᤥ ॥
ᤛᤣᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤛᤣᤛᤣᤖᤥ ᤛᤣᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤕᤣᤰᤕᤣᤰᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤸ ᤂᤡᤒᤥ᤺ᤳᤗᤡᤱᤃᤖ ᤕᤠᤱᤕᤠᤱ ᤁᤣᤸ᤹ᤖᤣᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (८८)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२९)

ए - हाङ्गेन् केलʔरे, सिक्चा केलʔरेल्ला ॥
मुदङ् केलʔरे सोरेक् केलʔरेल्ला ॥
लाम्जिजिग लाम्धेःप्पुङ् नाना केगरेल्ला ॥
मेन्नि मेन्धारो केबोःक्खे केबेनु ॥
साम्याङ्खेम्माए अम्लेङ्दिम्माए ॥
युप्पाखेर्मा फरेङ्दिम्माए ॥
आल् तेमेःन् सेःङ्घायो केधासिङ् केबेनु ॥
इम्बिरि याम्धाङ्वा होःप्मा केगेरेरो ॥
साङ्बाङ् वारूम् केधासिङ्रो ॥
सेनिङ्वाʔ सेसेरो सेनिङ्वाʔ येक्येक्लो ॥
आल् खिबोःत्लिङ्गर याङ्याङ् केलʔरेरो ॥

कोखपूजा (८८)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (२९)

रिसले आँखा नदेखेर चेतनारहित पो भयौ नि ।
त्यसपछि तिमी (कसिङ्गर लाउँदै) दैलाको सङ्घारमा पुग्दा
(अचानक मान्छेको दृष्टिबाट) अलपजलप पो भइगयौ नि ।
हे छेत्छेती ममतामयी युमादेवी ! हे तानको धनी (सृष्टिको भनी) माबोहाङ्मा !
सुनले पहेँलै सुहाएकी ! चाँदीले उज्यालो रूपौलो सुहाएकी !
तिमी उँधो औलतिर झऱ्यौ र तमोर नदीमा पुग्यौ ।
तमोर नदीको चोखो र चिसो पानीमा स्नान गरेपछि पो
तिम्रो मन र चित्त निर्मल, शान्त र कातेको कपासजस्तो हलुङ्गो भयो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤣᤴ (᥈᥏)
ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥆)

ᤀᤣ - ᤀᤠᤸᤗ ᤛᤣᤛᤣ ᤁᤣᤒᤥ᤺ᤰᤂᤣ ᤛᤠᤱᤛᤠᤱ ᤁᤣᤒᤥ᤺ᤰᤂᤣᤖᤥ ॥
ᤜᤣᤰᤁᤩᤠᤱ ᤜᤣᤏᤣ᥀ - ᤀᤳᤋᤢ ᤁᤣᤎᤠᤅᤣ ᤕᤠᤱᤏᤥ᤺ᤱ ᤁᤣᤎᤠᤅᤣ ॥
ᤏᤡᤓᤢ ᤜᤦ᤺ᤵᤔᤠᤕᤥ ᤔᤠᤰᤛᤡᤱᤘᤠ ᤏᤡᤘᤠᤍᤥᤕᤥ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤌᤠᤰᤐᤣ ᤁᤣᤛ᤺ᤴᤇᤢ ᤂᤡᤒᤣ ᤁᤣᤛ᤺ᤴᤇᤢ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᥀ᤃ - ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱ ᤂᤣᤶᤔᤣ ᤀᤶᤗᤣᤱᤍᤡᤶᤔᤣ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᥀ᤃ - ᤕᤢᤵᤐᤠᤂᤣᤶᤔᤣ ᤑᤖᤣᤱᤍᤡᤶᤔᤣ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ - ᤛᤢᤕᤣᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᥀ᤃ - ᤌᤠᤰᤐᤣ ᤁᤣᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ᤂᤡᤒᤣ ᤁᤣᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤆᤤᤆᤡᤳᤋᤩᤠ ᤏᤢᤃ ᤂᤠᤷᤒᤸᤗᤩᤠᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ - ᤋᤠᤶᤓᤢᤱ ᤛᤡᤱᤗᤠ ᤏᤠ [illegible] ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ - [illegible] ᤏᤡᤓᤢ ᤜᤦ᤺ᤵᤔᤠᤕᤥ ॥
ᤕᤥ᤺ᤱ ᤗᤣᤵᤏᤡ ᤕᤣᤛᤡ ᤂᤣ᤺ᤱ ᤆᤠ᤺ᤳᤋᤡ ᤕᤣᤛᤡᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (८९)
युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३०)

ए - आल्ल सेसे केबोःक्खे साङ्साङ् केबोःक्खेरो ॥
हेक्क्याङ् . . हेनेʔ अत्तु केधाङे याङ्नोःङ् केधाङे ॥
निभु हौःप्मायो माक्सिङ्वा निवादोयो ॥
आल्ल . . थाक्पे केसःन्छु, खिबे केसःन्छु ॥
हेनेʔग . . साम्याङ् खेम्मे अम्लेङ्दिम्मे ॥
हेनेʔग . . युप्पाखेम्मे फरेङ्दिम्मे ॥
आम्बि सुयेन्नु सुनु सुनुयुमाए ॥
हेनेʔग . . थाक्पे केयुङ्सिङ् खिबे केयुङ्सिङ् ॥
चैचित्या नुग खरबल्यासिरो ॥
आम्बि . . ताम्भुङ् सिङ्ला ना निभु होःप्मा यो ॥
उन्छोःन् . . योःङ् लेप्नि येसि खेःङ् चाःत्ति येसिरो ॥

कोखपूजा (८९)
युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३०)

यसरी स्नानपछि पवित्र र निर्मल भएर तिमीले त !
उँभो आयौ निभु खोलैखोला र माक्सिङ्वा दोभानमा पुग्यौ ।
अब फेरि जीवनको तान फेरि फिँजायौ ।
सुनका गहनाले सुनौले सुहाएकी, चाँदीका गहनाले रूपौले सुहाएकी,
हे परमपूजनीया करुणामयी बजू युमादेवी !
तिमी त त्यहाँ तान बुन्न पौ कस्यौ नि !
माबोहाङ कुलवंशका चैजिते र खरबले दुई भाइ वनमा सिकार गर्दै, निभु खोलामा
कहिले बल्छी खेल्दै, कहिले जाल हान्दै त्यहाँ आइपुगे नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥏᥆)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥇)

ᤀᤠᤸᤗ ᤗᤡ᤹ᤈᤢᤶ ᤕᤠᤱᤏᤧᤛᤡ ᤗᤡ᤹ᤕᤨ ᤕᤠᤱᤏᤧᤛᤡ ॥
ᤋᤨ᤺ᤱᤈᤢᤶ ᤕᤠᤱᤏᤧᤛᤡ ᤋᤨ᤺ᤱᤕᤠ ᤕᤠᤱᤏᤧᤛᤡ ॥
ᤔᤠᤒᤨᤜᤠᤱ ᤛᤠᤛᤡᤃ ᤐᤢ ᤏᤠ᤺ᤳᤋᤡ ᤕᤧᤛᤡ ॥
ᤔᤠᤒᤨᤜᤠᤱ ᤛᤠᤛᤡᤃ ᤛᤠ ᤏᤠ᤺ᤳᤋᤡ ᤕᤧᤛᤡ ॥
ᤐᤢᤛᤠ ᤔᤧᤛᤩᤧᤏᤧᤴ ᤌᤰᤛᤠ ᤔᤧᤛᤩᤧᤏᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤎᤢᤱ ᤔᤧᤎᤩᤧᤏᤧᤴ ᤊᤠᤛᤠ ᤔᤧᤎᤩᤧᤏᤧᤴ ॥
ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤕᤧᤛᤡ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤔᤕᤧᤛᤡ ॥
ᤋᤠᤃᤧᤖᤠᤔᤠᤱᤃ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ᤑᤢ ᤔᤠᤱᤔᤢ ॥
ᤛᤡᤁᤢᤶ ᤀᤡ᤺ᤳᤋᤧᤳᤆᤢ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤀᤡ᤺ᤳᤋᤧᤳᤆᤢ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹, - ᤛᤡᤛᤠ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤗᤠᤱᤑᤨᤗᤨ ᤑᤨᤗᤨ ᤜᤢᤰᤑᤨᤗᤨ ᤑᤨᤗᤨ ॥
ᤋᤠᤶᤓᤢᤱ ᤁᤢᤗᤢᤶᤔᤠ ᤌᤠᤰᤌᤠᤰ ᤁᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (९०)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३१)

आल्ल लिʔजुम् याङ्नेसि लिʔयो याङ्नेसि ॥
तोःङ्जुम् याङ्नेसि तोःङ्या याङ्नेसि ॥
माबोहाङ् सासिग पु नाःत्ति ये़सि ॥
माबोहाङ् सासिग सा नाःत्ति ये़सि ॥
पुसा मे़स्ये़नेन् थक्सा मे़स्ये़नेन् ॥
पाधुङ् मे़ध्ये़नेन् ञासा मे़ध्ये़नेन् ॥
सिक्कुम मये़सि निङ्वाʔ मये़सि ॥
तागे़रामाङ्ग निङ्वाʔफु माङ्मु ॥
सिकुम् इःत्ते़त्छु, निङ्वाʔ इःत्ते़त्छु
हेने़ʔ . . . सिसा के़ले़ङ्सिङ् मे़न्छिन् के़ले़ङ्सिङ् ॥
लाङ्फोलो फोलो हुक्फोलो फोलो ॥
ताम्भुङ् कुलुम्मा थाक्थाक् के़युङ्सिङ् ॥

कोखपूजा (९०)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३१)

धनु र त्यसको काँडसहितको ठेक्रो हातमा बोकेर
उहिले माबोहाङ कुलवंशका चैजिते र खरबले दुई भाइ,
चराको सिकार गर्दै उँधो झरे । जनावरको सिकार उँधोतिर झरे है ।
अहो ! के भएर हो, पन्छीहरू मरेनन्, जन्तुका सिकार पनि मरेनन् है ।
चेत नै हराएका तिनले परमेश्वरको सम्झना गरे नि ।
तत्क्षण तिमीले त सुन्दरी तरुनीको चोला धारण गरेर
खुट्टा पनि चलाउँदै, हात पनि चलाउँदै तान बुन्न पो थाल्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥏᥇)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥈)

ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤏ ᤆᤤᤆᤡᤋᤡ᤺ᤏᤢᤃ ᤂᤷᤒᤸᤕᤠᤛᤡᤖᤧᤃ ॥
ᤌᤰᤗᤡ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧᤴ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧ ᤕᤠᤵᤔᤡᤖᤰ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧ ॥
ᤛᤡᤛᤠ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴᤗᤰ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧ ॥
ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱᤖᤧ ᤂᤧᤶᤔᤧ ᤀᤶᤗᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤕᤢᤵᤐᤠᤖᤧ ᤂᤧᤶᤔᤧ ᤑᤖᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ᤔᤠᤒᤨᤜᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤨᤴ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤔᤠᤒᤨᤜᤠᤱᤛᤡᤔᤢ ॥
ᤗᤢᤱᤔᤠ᤹, ᤁᤧᤍᤢᤰᤋᤢᤛᤡ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤎᤢᤱ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ᤗᤧ᤺ᤋᤱᤠ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤂᤢᤴᤇᤡ᤹, ᤕᤨ᤺ᤱᤅᤨᤔᤢ ᤁᤧᤎᤠᤕᤧᤖᤨ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (९१)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३२)

उन्छोःन चैचितीनुग खरबल्यासिरेग ॥
थक्लि केम्निःसेन् साम्माङ् केम्निःसेन् ॥
मेन्छाम् केम्निःसे याप्मिरक् केम्निःसे ॥
सिसा केम्निःसे मेन्छिन्लक् केम्निःसे ॥
साम्म्याङ्रे खेम्मे अम्लेङ्दिम्माए ॥
हेनेʔग युप्पारे खेम्मे फरेङ्दिम्माए ॥
थाक्थाक्कुम्माए माबोहाङ्माए ॥
निस्से निस्से माङ् सुनु युमाए ॥
मेन्छाम्मोन् याप्मि माबोहाङ्सिमु ॥
लुङ्माʔ केदुक्तुसि सुनु युमाए ॥
पाधुङ् केलेङसिङ् लेःत्ङा केलेङसिङ्
खुन्छिʔ योःङ्ङोमु केधायेरो मेम्बि ॥

कोखपूजा (९१)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३२)

उहिले तर चैजिते र खरबलेले तिमीलाई देहधारी देवी भनेर चिनेनन् नि !
मान्छे मात्र हो भने, परम सुन्दरी तरुनी भनेर मात्र चिने है ।
सुनका गहनाले सुनौलो सुहाएकी, चाँदीको गहनाले रूपौलो निर्मल सुहाएकी,
तानरूपी जीवनको धनी, सत्य र साँच्चे करुणामयी बजू हे देवी !
अब नाशवान् शरीरधारी माबोहाङहरू चैचिती र खरबलेप्रति
दयामाया देखाएर जलचर प्राणी माछाको रूप धारण गर्‍यौ,
अनि तिनले हानेका जालमा आफै परिदियौ नि, होइन त !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥏᥈)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥉)

ᤀᤠᤸ - ᤆᤤᤆᤡᤋᤡᤏᤢᤃ ᤂᤖᤒᤩᤠᤸᤛᤡᤖᤧᤔᤢ ॥
ᤗᤥ᤺ᤰᤑᤠ ᤋᤧ᤹ᤔᤠᤓᤠᤱ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶ ᤋᤧ᤹ᤔᤠᤓᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤎᤢᤱ ᤅᤠᤛᤠᤃ ᤂᤠᤖᤡᤱᤅᤥ ᤁᤧ᤺ᤳᤋᤧᤳᤇᤢ ॥
ᤂᤢᤴᤇᤡ᤹ - ᤏᤠ᤹ᤛᤡᤱ ᤌᤰᤁᤥᤖᤥ ᤆᤄᤵ ᤁᤧᤎᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤖᤥ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤔᤢ ᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤀᤠᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤂᤢᤴᤇᤡ᤹ ᤆᤶᤛᤠᤶᤒᤥ ᤕᤠᤶᤒᤥ ᤁᤧᤎᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤅᤠᤱᤃ ॥
ᤐᤧᤗᤡᤕᤥ ᤕᤥᤒᤠ᤺ᤶᤔᤢ ᤁᤧᤒᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤖᤥ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ᤃ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤠ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤛᤠ ᤔᤧᤸᤗᤥ ᤕᤠᤵᤔᤡᤛᤠ ᤔᤧᤴᤏᤠᤀᤠ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ - ᤐᤧᤗᤡ ᤁᤧᤎᤠᤛᤢ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤢᤛᤡ ॥
ᤛᤰᤘᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤢ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤁᤧᤎᤠᤛᤢᤛᤡ ॥

साप्पोःक्-चो ॽमेन् (९२)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३३)

आल्ल . . . चैचितिनुग खरबल्यासिरेमु ॥
लोःक्फा तेॽमाभाङ् सिङ्घिम् तेॽमाभाङ् ॥
पाधुङ् ङासाग खारिङ्ङो केःत्तेत्छु ॥
खुन्छिॽ . . नाॽसिङ् थक्कोरो चघप् केधाःन्छिङ्रो ॥
हेनेॽग . . थक्लितुम्माए साम्माङ्मु तुम्माए ॥
निस्से निस्से माङ् आसुनु युमाए ॥
खुन्छिॽ. . चम्साम्बो याम्बो केधाःन्छिङ्ङाङ्ग ॥
पेलियो योबाःम्मु केबाःन्छिङ्रो मेम्बि ॥
आङ्गाॽग थक्लि तुम्माआ साम्माङ् तुम्माआ ॥
मेन्छाम्सा मेल्लो, याप्मिसा मेन्नाआ ॥
उन्छोःन् . . पेलि केधासु पाःल्ला केधासुसि ॥
सक्वा केधासु मुइङ् केधासुसि ॥

कोखपूजा (९२)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (३३)

माबोहाङ चैजिते र खरबलेहरूले घर लैजाउँ भनेर
बढेमाको माछालाई बाँसको पेटारीभित्र हाल्न खोज्दा त
तत्क्षण तिमी त माबोहाङहरू, चैचिती र खरबलेको
नाशवान् मनुष्यका आङमा चढेर देवतुल्य बनायौ नि ।
हे छेत्छेती ममतामयी (बज्यू, पुर्खा) युमादेवी ! देववाणी बोल्न पो थाल्यौ नि !
म देहधारी वरिष्ठ देवी हुँ । तिमीहरूझैँ मरणशील मानिस होइन, है ।
यसरी महझैँ मिठो सन्देश तिनलाई दियौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥏᥉)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥊)

ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, - ᤔᤢᤈᤥ᤺ᤰᤗᤢᤱ ᤔᤠᤱᤀᤠ. ᤔᤢᤒᤥ᤺ᤰᤘᤠ ᤔᤠᤱᤀᤠ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, - ᤂᤧᤈᤥ᤺ᤰᤗᤢᤱ ᤔᤠᤱᤀᤠ. ᤂᤧᤒᤥ᤺ᤰᤘᤠ ᤔᤠᤱᤀᤠ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, - ᤋᤠᤃᤧᤖᤠ ᤔᤠᤱᤀᤠ. ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ᤑᤢ ᤔᤠᤱᤀᤠ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, - ᤏᤠᤘᤠᤖᤠᤍᤠᤱᤔᤠ ᤆᤤ᤺ᤳᤋᤠᤱᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤛᤠ ᤔᤧᤸᤗᤥ ᤕᤠᤵᤔᤡᤛᤠᤃ ᤔᤧ᤺ᤴᤏᤠᤀᤠ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, - ᤗᤠᤈᤧ ᤕᤢᤰᤋᤢᤱᤖᤥ ᤛᤡᤱᤒᤢᤱ ᤕᤢᤰᤋᤢᤱᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤛᤠᤍᤠᤱᤔᤠ ᤕᤠᤵᤔᤡᤛᤠᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤠ ॥
ᤀᤧ... ᤆᤶᤛᤠᤶᤒᤥ ᤕᤠᤶᤒᤧ ᤁᤧᤎᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, - ᤛᤧᤴᤍᤡᤖᤧᤃᤔᤢ ᤆᤥᤛᤠᤵᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤠ ॥
ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤔᤧ᤺ᤴᤏᤠᤀᤠ. ᤕᤠᤵᤔᤡᤛᤠ ᤔᤧ᤺ᤴᤏᤠᤀᤠ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤕᤥᤒᤠ᤺ᤴ ᤁᤧᤒᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ. ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (९३)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३४)

आङ्गाʔ. . मुजोःक्लुङ् माङ्आ, मुबोःक्वा माङ्आ ॥
आङ्गाʔ . . खेजोःक्लुङ् माङ्आ, खेबोःक्वा माङ्आ ॥
आङ्गाʔ . . तागेरा माङ्आ, निङ्वाʔफु माङ्आ ॥
आङ्गाʔ . . नावारादाङ्मा चइःत्ताङ्मारो ॥
आङ्गाʔ . . मेन्छाम्सा मेल्लो याम्मिसाग मेःन्नाआ ॥
आङ्गाʔ . . लाजे» युक्तुङ्रो सिङ्बुङ् युक्तुङ्रो ॥
आङ्गाʔ . . मेन्छाम्सादाङ्मा याम्मिसादाङ्माआ ॥
ए . . . चम्साम्बो याम्बे केधाःन्छिङ् मेम्बि ॥
आङ्गाʔ . . सेन्दिरेगमु चोसाप्दाङ्माआ ॥
मेन्छाम् मेःन्नाआ, याम्मिसा मेःन्नाआ ॥
पेलि योबाःन् केबाःन्छिङ् मेम्बि ॥
निस्से निस्से माङ्, सुनु युमाए ॥

कोखपूजा (९३)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३४)

चराचर जगत् सृष्टि गर्ने म नै हुँ, तागेरा निङ्वाफु माङ भनेको ईश्वर म नै हुँ ।
म त सृष्टिकर्ता हुँ, तिमीहरू जस्तो मरणशील मनुष्य होइन है ।
सृष्टि गर्ने सृष्टिकर्ता ईश्वर तागेरा निङ्वाफु परमेश्वर मै हुँ ।
यो पृथ्वी, रनवनको अधिपति र सृष्टिकर्ता पनि म नै हुँ ।
नश्वरचोलाधारी मनुष्यको सृष्टि गर्ने म नै हुँ है ।
मान्छेको भावी लेख्ने म नै हुँ भन्दै तिनका मुखबाट देववाणी गर्न थाल्यौ नि ।
हे छेत्छेती ममतामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤣᤴ (᥏᥊)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥋)

ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, ᤁᤒᤢᤘᤠᤰ ᤑᤠᤰᤐᤢᤱᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ᤰ, ᤂᤠᤵᤐᤢᤘᤠᤰ ᤛᤣᤏᤡᤱᤘᤠᤍᤠᤱᤔᤣᤀ ॥
ᤌᤥ ᤁᤠᤕᤢᤗᤠᤰ ᤁᤢᤒᤡᤳᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤕᤥ ᤋᤥᤍᤥᤗᤠᤰ ᤛᤠᤱᤘᤧ᤺ᤳᤋᤠᤱᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤃᤠ᤹ᤰ ᤌᤰᤛᤠᤍᤠᤱᤔᤠ, ᤐᤢᤛᤠᤍᤠᤱᤔᤠᤀ ॥
ᤐᤠᤳᤌᤢᤱᤃᤧᤱ ᤅᤠᤛᤠᤍᤠᤱᤔᤠᤀ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤐᤧᤗᤡ ᤕᤥᤒᤠ᤺ᤶᤔᤢ ᤁᤧᤒᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤖᤥ ᤔᤧᤶᤒᤡ ᥅
ᤛᤡᤴᤕᤢᤰᤁᤧᤱ ᤔᤢᤍᤧᤴ ᤂᤧᤍᤠᤱᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤋᤠᤶᤓᤢᤱ ᤂᤧ, ᤛᤢᤄᤧ ᤜᤡᤶᤄᤧᤍᤠᤱᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤏᤢ ᤗᤠᤈᤶ ᤗᤠᤛᤥᤖᤧ ᤋᤠᤱᤔᤠᤀ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤁᤧᤒᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤖᤥ, ᤕᤥᤒᤠ᤺ᤴ ᤁᤧᤒᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (९४)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३५)

आङ्गाʔ कबुवाग फाक्पुङ्दाङ्मारो ॥
आङ्गाʔग खाप्पुवाग सेनिङ्वादाङ्मे़आ ॥
थो कायुलाग कुबित्दाङ्मारो ॥
यो तोदोलाग साङ्वे़ःत्ताङ्मारो ॥
गाʔग थक्सादाङ्मा, पुसादाङ्माआ ॥
पात्थुङ्गे़ङ्ग् ङासादाङ्माआ ॥
उन्छोːन् पे़लि योबाःम्मु के़बाःन्छिङ्रो मे़म्बि ?
सिन्युक्के़ङ्ग मुदे़न् खेदाङ्माने़ ॥
ताम्भुङ् खे, सुघे हिम्घेदाङ्माने़ ॥
ते़त्ला नु लाजम् लासोरे़ ताङ्माआ ॥
पे़लि के़बाःन्छिङ्रो, योबाःन् के़बाःन्छिङ्रो ॥

कोखपूजा (९४)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३५)

घरपालुवा सुँगुर आदिको धनी (भोग गर्ने) म नै हुँ ।
कुखुरा आदि पन्छीहरूको धनी (भोक्ता) म नै हुँ ।
माथिका गाईबस्तुहरूको धनी (भोक्ता) म नै हुँ ।
तलका राँगो र भैंसीहरूको धनी (भोक्ता) म नै हुँ ।
समस्त पशुपन्छी र जलचर प्राणीको धनी (भोग गर्ने) म नै हुँ ।
देवाभिषिक्त भएका तिनको आङमा चढेर देववाणी बोल्न थाल्यौ नि ।
भोटचीन (लक) का कन्दमूल, वनतरलल; घरतरुलको धनी (भोक्ता) म नै हुँ ।
केराको पातको थानमान (लासो) को धनी (भोक्ता) म नै हुँ ।
तिमीले (तिनका आङमा चढेर) देववाणी बोल्न थाल्यौ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥏᥋)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥌)

ᤀᤠᤒᤢᤋᤡᤶᤔᤠᤏᤧ ᤛᤠᤀᤡᤳ ᤋᤡᤶᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤆᤠᤱᤄᤡ ᤗᤡᤱᤄᤡᤖᤧ ᤌᤥᤒᤠᤍᤠᤱᤔᤠᤏᤧ ॥
ᤔᤠᤒᤥᤜᤠᤱᤛᤡᤖᤧ ᤏᤠᤛᤡᤱ ᤌᤰᤁᤥᤖᤥ ॥
ᤆᤶᤛᤠᤶᤒᤥ ᤕᤠᤶᤒᤧ ᤁᤧᤎᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤅᤠᤱᤖᤥ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤕᤥᤒᤠ᤺ᤴᤏᤡᤴ ᤁᤧᤒᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤒᤠ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰ ॥
ᤛᤰᤘᤠᤃᤧᤴ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤁᤧᤎᤠᤛᤢᤒᤠ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰ ॥
ᤀᤠᤀᤡᤱᤃᤔᤢᤖᤥ ᤀᤠᤀᤡᤴᤇᤥ ᤕᤧᤶᤗᤧᤖᤥ ॥
ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠᤃ ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤃ ॥
ᤁᤴ (ᤂᤧᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ. ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤃᤔᤢ ॥
ᤛᤧᤔᤢᤀᤡᤱᤃᤔᤢ ᤛᤧᤔᤢ ᤐᤥ᤺ᤰᤛᤧᤸᤗᤧᤃ ॥
ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧ. ᤀᤠᤸ ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (९५)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३६)

आबुतिम्माने़ साइत् तिम्माने़ ॥
चाङ्घि लिङ्घिरे़, थोबादाङ्माने़ ॥
माबोहाङ्सिरे़ नासिङ् थक्कोरो ॥
चम्साम्बो याम्बे के़धाःन्छिङ्ङाङ्रो ॥
पे़लि योबाःन्निन् के़बाःन्छिङ्बा इसिःक् ॥
सक्वागे़न् मुइङ् के़धासुबा इसिःक् ॥
आइङ्गमुरो आइन्छो ये़म्लेरो -
ये़बोदाङ्माग कन् मैनाम्दाङ्माग ॥
कन् (खने़ʔदुमा, मिङ् पाःप्मा) गमु ॥
सेमुइगमु सेमु पोःक्से़ल्ले़ग ॥ -
थिःन्धाम् के़रे़ल्ले़, आल् साधाम् के़रे़ल्ले़ ॥

कोखपूजा (९५)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३६)

म त गर्भ र सन्तति प्रदान गर्ने देवी हुँ ।
म त जीवनदायिनी र वरदायिनी देवी हुँ ॥
उहिले माबोहाङ (कुलवंशका दुई भाइ) का आङमा चढेर,
तिमीले त देववाणीहरू बकेअनुसार
उहिले तिमीले दिएको महभैँ मिठो सन्देशअनुसार
हे छेत्छेती ममतामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !
आज त, आजको दिनमा त्यसैले त . .
यो येबो मैनामकी धनी (फलानी, नाम भन्नू) मा
गर्भ रही, गर्भवती भएर अब प्रसवको बेला हुन लागेकाले . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥᤀᤔᤧᤴ (᥏᥌)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥍)

ᤀᤧ - ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤐᤀᤘᤠ ᤌᤥ ᤋᤢᤶᤔᤩᤠᤱ ᤐᤀᤘᤠ ᤌᤥ ॥
ᤕᤠᤰᤗᤠ ᤐᤀᤘᤠ ᤌᤥ ᤛᤢᤜᤠᤱᤔᤠ ᤐᤀᤘᤠ ᤌᤥ ॥
ᤌᤥ ᤂᤡᤒᤧ ᤗᤧ᤺ᤰᤂᤠᤱᤖᤥ ᤁᤢᤒᤧ ᤗᤧ᤺ᤰᤂᤠᤱᤖᤥ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤋᤥ᤹ᤴᤇᤡᤱᤗᤥ ᤛᤧᤘᤠ ᤋᤥ᤹ᤴᤇᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧ᤺ᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠᤃ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧ᤺ᤗᤗᤧ᤺ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤹ᤶᤔᤠ) ॥
ᤀᤠᤱᤃᤠᤀ ᤋᤢᤶ ᤑᤧ᤺ᤍᤠᤱᤛᤠ, ᤛᤡᤈᤥᤀᤘᤠ ᤀᤡᤱᤔᤡᤛᤠ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤏᤠ᤹ᤰᤔᤠᤖᤥ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤏᤠ᤹ᤰᤔᤠᤖᤥ ॥
ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ, ᤜᤧ᤺ᤏᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤌᤰᤆᤡ ᤁᤢᤗᤧᤰᤘᤠ ᤛᤡᤃᤡᤛᤥᤛᤠᤶ ᤗᤧ᤺ᤰᤘᤠ
ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧ᤺ᤖᤧ᤺ ᤁᤴ ᤋᤠᤀᤈᤧᤱᤗᤰ ᤌᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤌᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ, ᤜᤧᤏᤠ ᤌᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (९६)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३७)

ए -तुत्तु पऽवा थो तुम्म्याङ् पऽवा थो ॥
याक्ला पऽवा थो सुहाङ्मा पऽवा थो ॥
थो खिबे ले़क्खाङ्रो कुबे ले़क्खाङ्रो ॥
चुन्जि तोःन्छिङ्लो सेवा तोःन्छिङ्लो ॥
कन् ये़बोदाङ्माग मैनाम्दाङ्मे़ल्ले़ (मिङ् पाःम्मा) ॥
आङ्गाऽ तुम् फे़दाङ्सा, सिजोऽवा इङ्मिसा ॥
सिगि नाःक्मारो सोसाम् नाःक्मारो ॥
तुम्दुम् पाङ्खाङ्लो, हे़ना पाङ्खाङ्लो ॥
थक्चि कुलेक्वा सिगिसोसाम् ले़क्वा
मैनाम्दाङ्मे़रे़ कन् तांऽजेङ्लक् थाङ्लो ॥
सुयेन्नु सुनु सुनु युमाए ॥
तुम्दुम् थाङाङ्लो, हेना थाङाङ्लो ॥

कोखपूजा (९६)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (३७)

माथि पूज्य पितृहरूको पोखरी (लोक)मा, माथि पूजनीया मातृहरूको पोखरी (लोक)मा
माथि तानको धागो फिँजाइएको लोकतिर
विनम्र भएर सेवा र पुकार गर्दै यो पूजाकी धनी (नाम भन्नू) उभिएकी छ है ।
पूजाको धनी उसले अकिञ्चन फेदाङ्मा मलाई
उसे सातो र हंस माग्नु विनम्र दूत बनाएर पठाएकी छ है ।
येबो मैनामको धनीको सातो र हंसको सट्टामा,
मानव देहको सट्टामा त यहाँ विनम्र सेवा र पुकार मात्र चढाउनू आएँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥏᥍)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥎)

ᤀᤠᤒᤢᤋᤡᤶᤔᤧ ᤛᤠᤀᤡᤳ ᤋᤡᤶᤔᤧ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤕᤧᤒᤨᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠᤖᤧ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤐᤠ) ॥
ᤀᤠᤸ ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ᤏᤢ ᤋ᤺ᤰᤁᤩᤠ ᤌᤡ᤺ᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤜᤠᤱᤑᤠᤖᤡ ᤋ᤺ᤱᤒᤠᤏᤢ ᤛᤠᤰᤑᤠᤖᤡ ᤋ᤺ᤱᤒᤠᤏᤢ ॥
ᤁᤱᤃ ᤛᤢᤶᤍ᤺ᤱᤃᤧᤴ ᤗᤠᤔᤡᤒᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤁᤱᤃ ᤛᤧᤏᤡᤱᤃᤧᤴ ᤁᤢᤘᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤘᤠᤕᤠᤃᤧᤱᤃᤷ ᤛᤧᤔᤠᤰᤂᤡ ᤌᤠᤶᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤂᤰᤗᤢᤱᤃᤖᤔᤢ ᤐᤧᤎᤧᤴ ᤁᤧᤶᤏᤧᤳᤋᤧᤖᤨ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ᤖᤨ ᤛᤧᤘᤠ ᤁᤧᤶᤔᤨᤳᤋᤧᤖᤨ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤨ, ᤋᤠᤱᤛᤨ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤀᤠᤸ ᤗᤠᤛᤠᤗᤠᤃ ᤋ᤺ᤰᤜᤠᤱᤗᤠ ᤛᤱᤛᤱᤖᤨ ॥
ᤀᤠᤸ ᤛᤠᤈᤡᤘᤠᤃ ᤌᤨ᤺ᤰᤛᤠ ᤛᤱᤛᤱᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (९७)

युमासाम्माङ् मुनधुम् नु माङ्घो (३८)

आबुतिम्मे साइत् तिम्मे सुनु युमाए. ॥
येबोमैनाम्दाङ्मा खनेʔदुमारे (मिङ् पाःप्पा) ॥
आल् मुक्कुम् थिःनु तःक्या थिःनुरो ॥
हाङ्फारि तःङ्बानु साक्फारि तःङ्बानु ॥
कङ्ग सुम्दःङ्गेन् लामिबा थाम्नुरो ॥
कङ्ग सेनिङ्गेन् कुवा थाम्नुरो ॥
वायागेङ्गर् सेमाक्खि थाम्नुरो ॥
खक्लुङ्गरमु पेधेन् केम्नेत्तेरो ॥
चुन्जि येत्छाʔरो सेवा केम्मेत्तेरो॥
हुक्सो तेम्सेʔओ, ताङ्सो तेम्सेʔओ ॥
आल् लासालाग तःक्हाङ्ला सङ्सङ्रो ॥
आल् साजिवाग थोःक्सा सङ्सङ्रो ॥

कोखपूजा (९७)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (३८)

गर्भाधान गराउने र गर्भको संरक्षण गर्ने हे युमादेवी !
दाहिने र देब्रे दुवैतिर भालुबाँसका तोङ्बा राखेर,
तीन बर्षे सुँगुरको साँढ र कुखुरा (भाले) को भोगबलि बढाएर
विनीत भई तिम्रो सेवा पुकार गरेकी छ है ।
नाना प्रकारका पकवान चढाएकी छ, दया राखी तिमीले हातले थापिदेऊ है ।
अब तिमीलाई चढाएको भात (अन्न) पाकिन्जेल
भोग दिएको जीवातहरूको मासुको सेकुवा पाकिन्जेल . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥏᥎)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥏)

ᤀᤧ, ᤁ᤹ᤀᤥ ᤛᤵᤑᤠ᤹ᤎᤡᤰ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤀᤠᤒᤢᤋᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ᤛᤠᤀᤡᤳ ᤋᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤛᤡᤈᤥ᤹ᤘᤠ ᤐᤧᤜᤡ ᤁᤧᤀᤡᤱᤔᤡ ᤛᤠᤖᤧᤃ ॥
ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧᤃ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢᤔᤢ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱ ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢᤔᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱ ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤛᤠᤵᤔᤠᤃᤧᤱᤃᤠᤷ ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤕᤢᤰᤏᤠᤀᤥᤔᤢ ॥
ᤑᤰᤑᤰᤗᤠᤃ ᤔᤢᤕᤠ ᤛᤡᤖᤧ ᤔᤧᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤵᤗᤠᤱᤃᤧᤱ ᤔᤢᤕᤱ ᤛᤡᤖᤧ ᤔᤧᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤥ ॥
ᤗᤧ᤺ᤳᤇᤠᤶ ᤏᤢ ᤑᤢᤱᤛᤠᤶ ᤁ᤹ᤀᤥ ᤔᤧᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤥ ॥
ᤋᤰᤛᤱᤃᤧᤱᤃ ᤛᤒᤠ ᤛᤡᤖᤧ ᤔᤧᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (९८)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३९)

ए - कʔओ सप्फाʔधिक् सुनु युमाए ॥
आबुतिम्माए साइत् तिम्माए ॥
सिजोʔवा पेहि केइङ्मि सारेग ॥
फेजिरि फेदाङ् तुम् फेदाङ् सारेग ॥
साःङ्गुमु नाʔराङ् सक्माः नाʔराङ्लो ॥
साःङ्गुमु पुʔराङ् सक्माः पुʔराङ्लो ॥
साप्मागेङ्गर केमाङ् युक्नाओमु ॥
फक्फक्लाग मुया सिरे मेन्दायेरो ॥
आप्लाङ्गेङ् मुयङ् सिरे मेन्दायेरो ॥
लेःत्छाम् नु फुङ्साम् कʔओ मेन्दायेरो ॥
तक्सङ्गेङ्ग सबा सिरे मेन्दायेरो ॥

कोखपूजा (९८)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (३९)

हे गर्भाधान गराउने र गर्भको रक्षिका युमादेवी
यो डेग नबिर्सने गौँथलीझैँ तिम्रो सन्देश बोकेर डुलिहिँड्ने म
तिम्रो अकिञ्चन पुत्रले, ज्येष्ठ फेजिरी फेदाङ्माले
केहीबेर विश्राम गर्छु, सास पनि चुँडिएझैँ भएको छ नि ।
तिम्रोलागि बनाएको यो थानमा म सास फेर्न बिसाउँछु है ।
अब यहाँ चिलदेवको आँखा नपरोस् है ।
चाल मारेर हिँड्ने बिरालो देवजस्ता छौँडाको आँखा नपरोस् है ।
बेपत्ता भएका प्रेतात्माहरूको आँखा नपरोस् है ।
(भिर पहरा) र वनजङ्गलमा उफ्रि हिँड्ने बाँदरदेवको पनि आँखा नपरोस् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥏᥏)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥆)

ᤀᤣ - ᤋᤡᤱᤍᤡᤱ ᤔᤣᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣ, ᤏᤠᤜᤣᤴ ᤔᤣᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣᤖᤥ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ, ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤌᤥ ᤜᤡᤸᤗᤡ ᤛᤠᤖᤡᤏᤢ ᤔᤳᤋᤡ ᤛᤠᤖᤡᤏᤢ ॥
ᤏᤡ᤻ᤛᤣ ᤏᤡ᤻ᤛᤣ ᤔᤠᤱ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤂᤣᤶᤔᤠᤀᤣ ᤀᤶᤗᤣᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤕᤢᤵᤐᤠᤂᤣᤶᤔᤠᤀᤣ ᤑᤖᤣᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤢᤶᤔᤠᤀᤣ ᤔᤠᤒᤥᤜᤠᤱᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤀᤠᤒᤢᤍᤠᤱᤔᤠᤏᤣ ᤛᤠᤀᤡᤳᤋᤠᤱᤔᤠᤏᤣ ॥
ᤛᤢᤕᤣᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤕᤢᤅᤣ᤹ᤀᤥ, ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤕᤢᤅᤣ᤹ᤀᤥ ॥
ᤀᤰᤂᤣ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ, ᤋᤠ᤹ᤈᤣᤱ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ, ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (९९)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४०)

ए - तिङ्दिङ् मेदोःक्के, नाहेन् मेदोःक्केरो ॥
साःङ्गु पुऽराङ्लो, सक्माः पुऽराङ्लो ॥
थो हिल्लि सारिनु मत्ति सारिनु ॥
निस्से निस्से माङ् सुनु युमाए ॥
साम्याङ्खेम्माए अम्लेङ्दिम्माए ॥
युप्पाखेम्माए फरेङ्दिम्माए ॥
थाक्थाक्कुम्माए माबोहाङ्माए ॥
आबुदाङ्माने साइत्ताङ्माने ।
सुयेन्नु सुनु सुनुयुमाए ॥
साःङ्गु युङेऽओ, सक्माः युङेऽओ ॥
अक्खे नाऽराङ्लो, ताऽजेङ् नाऽराङ्लो ॥
साःङ्गु नाऽराङ्लो, सक्माः नाऽराङ्लो ॥

कोखपूजा (९९)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४०)

कसैको ईर्ष्या र आँखीडाही नलागोस् है, म त विश्राम गर्दछु है ।
थानमाथि राखेका हिरा र मोतीका जोडी कलशहरूमा
हे ममतामयी करुणामयी पूजनीया बज्यू (पुर्खा) युमादेवी !
सुनका गहनाले सुनौलो देखिएकी चाँदीका गहनाले रूपौलो देखिएकी
तानरूपी मानवजीवनको धनी तिमी ।
गर्भाधान र गर्भको मालिक्नी तिमी विराजमान भई विश्राम गर है ।
सबै बोलबिन्ती यहीँ बिसाउँछु र म केहीबेर विश्राम गर्छु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥆᥆)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥋᥇)

ᤀᤧ - ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ᤔᤠᤒᤨᤜᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤂᤧᤶᤔᤧᤖᤨ ᤀᤶᤗᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤧᤖᤨ ॥
ᤕᤢᤵᤐᤠᤂᤧᤶᤔᤧᤖᤨ ᤑᤖᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤧᤖᤨ ॥
ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤹ᤀᤠᤖᤨ ᤀᤠᤴᤍᤧᤴ ᤔᤧᤳᤗᤧᤖᤨ ॥
ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤏᤠ᤹ᤀᤠᤖᤨ ᤀᤠᤴᤍᤧᤴ ᤔᤧᤳᤗᤧᤖᤨ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤛᤰᤔᤠ᤺ᤃ ᤏᤠ᤹ᤀᤠ ᤔᤧᤳᤗᤧᤒᤧᤱᤃ ॥
ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤛᤍᤧ ᤔ᤹ᤘᤠᤗᤠ ᤛᤍᤧᤖᤨ ॥
ᤋ᤺ᤰᤜᤠᤱᤗᤠ ᤛᤍᤧ ᤋ᤺ᤰᤔᤡᤰᤂᤢ ᤛᤍᤧᤖᤨ ॥
ᤛᤠᤈᤡᤘᤠᤃᤔᤢ ᤛᤧᤑᤡᤴᤍᤧ ᤛᤍᤧᤖᤨ ॥
ᤀᤨ᤹ᤛᤠ ᤛᤍᤧᤖᤨ ᤌᤨ᤺ᤰᤛᤠᤔᤢ ᤛᤍᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१००)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४१)

ए -थाक्थाक्कुम्माए माबोहाङ्माए ॥
साम्याङ्खेम्मेरो अम्लेङ्दिम्मेरो ॥
युप्पाखेम्मेरो फरेङ्दिम्मेरो ॥
निस्से निस्से माङ् सुनु युमाए ॥
साःङ्गु नाʔआरो आन्देन् मेत्लेरो ॥
सक्माः नाʔआरो आन्देन् मेत्लेरो ॥
साःङ्गु सक्माःग नाʔआ मेत्लेबेङ्ग ॥
निस्से निस्से माङ् सुनु युमाए ॥
लासाला सड़े मʔवाला सड़ेरो ॥
तःक्हाङ्ला सड़े तःक्मिक्खु सड़ेरो ॥
साजिवागमु सेफिन्दे सड़ेरो ॥
ओʔसा सड़ेरो थोःक्सामु सड़ेरो ॥

कोखपूजा (१००)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४१)

अब त तान (जीवन) को धनी हे माबोहाङ्मा !
सुनको गहनाले पहँलै सुहाएकी ! चाँदीको गहनाले रूपौलो सुहाएकी !
सत्य र साँच्चो छेत्छेती ममतामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !
अघि त केहीबेर बिसाउँछु भनेको थिएँ नि ।
सास बिसाउँछु भनेको त तिमीलाई चढाउने भात र मासुका
पकवानहरू पाकोस् भनेर पो त है ।
अब त पकवान सबै पाके है, सेकुवा र मासुको पक्कुहरू सबै पाके है ।

(अब भोग दिएको जीवका पकाएर चढाउने मासु, पोलेर चढाउने मासु र येबोको धनी उपकारी स्त्रीको नामको मानाचामल पकाउनू । सबैथोक पाकिन्जेलसम्म विश्राम गर्नू । येबोको धनी उपकारी स्त्रीको नामको एकमाना चामलसहित पकवान (पोलेर र पकाएको मासुसमेत) पाकेपछि युमाको थानमा चढाएर बक्साएपछि फेदाङ्माले फेरि पूजा थाल्नू ।)

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥᤰ᤻ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥆᥇)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥈)

ᤀᤣ - ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤋᤠᤰ᤻ ᤔᤡᤰᤂᤢ ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤆᤢᤵᤏᤣᤖᤥ ॥
ᤛᤠᤈᤡᤘᤠ ᤀᤥᤛᤠ ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤆᤢᤵᤏᤣᤒᤠᤴ᤻ ॥
ᤀᤥ᤹ᤛᤠ ᤏᤢ ᤌᤥᤰ᤻ᤛᤠ ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤆᤢᤵᤏᤣᤒᤠᤴ᤻ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤋᤨᤶᤛᤥ᤹ᤀᤥ, ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤋᤨᤶᤛᤨ᤹ᤀᤥ ॥
ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤏᤢ ᤑᤨᤴᤇᤠᤱ ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ ᤁᤢᤶᤏᤨᤖᤥ ॥
ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤏᤢ ᤑᤨᤴᤇᤠᤱ ᤋᤠᤰ᤻ᤕᤠ ᤌᤡ᤺ ᤁᤢᤶᤏᤨᤖᤥ ॥
ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ ᤌᤢᤅᤨ᤹ ᤋᤠᤰ᤻ᤕᤠ ᤌᤡ᤺ ᤌᤢᤅᤨ᤹ᤀᤥ ॥
ᤏᤡᤛᤛᤨ ᤏᤡᤛᤛᤨ ᤔᤠᤱ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤜᤨᤰᤁᤨᤀᤠᤱᤃᤠᤏᤢ ᤁᤠᤴ ᤁᤨᤀᤠᤒᤢ ᤐᤨᤴᤍᤡ᤹ᤛᤠ ॥
ᤁᤨᤛᤠ ᤁᤨᤔᤨᤴᤇᤠ᤹ ᤁᤨᤏᤥᤔᤨᤴᤇᤠ᤹ᤛᤠᤔᤠ ॥
ᤁᤠᤴ ᤕᤨᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠᤃ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤃᤔᤢ ॥
ᤁᤠᤴ (ᤂᤠᤏᤨ᤹ᤍᤢᤔᤠ - ᤔᤡᤱ ᤐᤠᤵ᤻ᤔᤠ) ᤏᤡᤴ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१०१)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४२)

ए - लासाला तःक् मिक्खु हुक्सो चुप्नेरो ॥
साजिवा ओसा हुक्सो चुप्नेबाःन् ॥
ओʔसा नु थोःक्सा हुक्सो चुप्नेबाःन् ॥
हुक्सो ते़म्सोʔओ, ताङ्सो ते़म्से़ʔओ ॥
चुप्साङ् नु फे़न्छाङ् मुक्कुम् थिः कुम्ने़रो ॥
चुप्साङ् नु फे़न्छाङ् तःक्या थिः कुम्ने़रो ॥
मुक्कुम् थिः थुङे़ʔ तःक्या थिः थुङे़ʔओ ॥
निस्से निस्से माङ् सुनु युमाए ॥
हे़क्केआङ्गनु कन् के़आबु पे़न्दिʔसा ॥
के़सा के़मे़न्छाʔ के़नोमे़न्छाʔसामा ॥
कन् ये़बोदाङ्माग मैनाम्दाङ्मागमु ॥
कन् (खने़ʔदुमा : मिङ् पाःप्मा)निन् ..

कोखपूजा (१०१)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४२)

अब पाकेका भात र पकवान तिमीलाई चढाएँ ।
पाकेका पक्कु, धुवाँएको सेकुवा मासु
तिमीलाई चढाएको छु, खुसी भएर ग्रहण गरिदेऊ ।
थानको दायाँबाँया राखेको कोदोको र भात्तीको जाँड (तोङ्बा) ग्रहण गरिदेऊ ।
कोदोको दानाहरू र मर्चा मिसाएको जाँड, भात्तीजाँड ग्रहण गरिदेऊ ।
हे सत्य र साँच्चो करुणामयी पूजनीया बजू युमादेवी !
तिम्रो प्रिय नातिनी, लालाबाला, येबोमैनामको धनी (फलानी, नाम भन्नू)लाई .
. . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ:ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥆᥈)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥉)

ᤀᤧ - ᤌᤥ ᤋᤢᤳᤋᤢ ᤑᤢᤱᤘᤠ ᤛᤠᤱᤃᤧᤱ ᤔᤧᤴᤈᤥ:ᤴᤏᤧᤖᤥ ॥
ᤋᤢᤶᤕᤠᤱ ᤑᤢᤱᤘᤠᤔᤢ ᤛᤠᤱᤃᤧᤱ ᤔᤧᤴᤈᤥ:ᤴᤏᤧᤖᤥ ॥
ᤕᤠᤰᤗᤠᤃᤧᤴ ᤑᤢᤱᤘᤠ ᤛᤠᤱᤃᤧᤱ ᤔᤧᤴᤈᤥ:ᤴᤏᤧ ॥
ᤛᤢᤜᤠᤱᤔᤠ ᤑᤢᤱᤘᤠ ᤛᤠᤱᤃᤧᤱ ᤔᤧᤴᤈᤥ:ᤴᤏᤧᤖᤥ ॥
ᤏᤡᤳᤛᤧ ᤏᤡᤳᤛᤧ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤁᤧᤀᤠᤒᤢᤐᤧᤴᤍᤡ, ᤁᤧᤏᤥᤔᤧᤴᤇᤠ᤹ᤛᤠᤔᤠ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ:ᤵᤔᤠ)ᤃᤔᤢ ॥
ᤋᤡᤱᤍᤡᤱ ᤔᤧᤴᤍᤥ:ᤰᤁᤧ ᤏᤠᤜᤧᤴ ᤔᤧᤴᤍᤥ:ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤛᤠᤘᤠ ᤔᤧᤴᤍᤥ:ᤰᤁᤧ ᤕᤧᤳᤋᤢᤱ ᤔᤧᤴᤍᤥ:ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤧᤃᤡ ᤔᤧᤴᤍᤥ:ᤰᤁᤧ ᤑᤠᤱ ᤋᤢᤱ ᤔᤧᤴᤍᤥ:ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤔᤧᤴᤈᤵᤐᤧ ᤘᤠᤷᤰ ᤔᤧᤴᤈᤵᤐᤧᤖᤥ ॥
ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤔᤧᤴᤈᤵᤐᤧ ᤑᤢᤱᤘᤠ ᤔᤧᤴᤈᤵᤐᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (१०२)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४३)

ए - थो तुत्तु फुङ्वा साङ्ग़ेङ् मे़न्जोःन्ने़रो ॥
तुम्याङ् फुङ्वामु साङ्ग़ेङ् मे़न्जोःन्ने़रो ॥
याक्लागे़न् फुङ्वामु साङ्ग़ेङ् मे़न्जोःन्ने़रो ॥
सुहाङ्मा फुङ्वामु साङ्ग़ेङ् मे़न्जोःन्ने़रो ॥
निस्से निस्से सुनु युमाए ॥
के़आबुपे़न्दि? के़नोमे़न्छा?सामा
कन् ये़बोदाङ्मा मैनाम्दाङ्मा (मिङ् पाःप्मा)गमु ॥
तिङ्दिङ् नाहे़न् मे़न्दोःक्के़रो ॥
सावा मे़न्दोःक्के़ ये़त्तुङ् मे़न्दोःक्के़रो ॥
पेगि मे़न्दोःक्के़ फाङ् तुङ् मे़न्दोःक्के़रो ॥
सोधुङ् मे़न्जप्पे़ वारःक् मे़न्जप्पे़रो ॥
ने़त्ति मे़न्जप्पे़ फुङ्वा मे़न्जप्पे़रो ॥

कोखपूजा (१०२)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४३)

गन्यमान्य पितृहरूको सौभाग्यको शिर नढलोस् है ।
भद्र नारी (पितृ) हरूको सौभाग्यको शिर नढलोस् है ।
हे सत्ते सत्ते छेत्छेती करुणामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !
तिम्रो सन्तति, प्यारी सन्तान यो येबो-मैनामको धनी (फलानी, नाम भन्नू) लाई कसैको ईर्ष्या र आँखीडाही नलागोस् है, रोगव्याधिले दुःख नदेवोस् है ।
यसको जीवनको पवित्र पोखरी (समुद्र) मा कहिले पनि पानी नसुकोस् है ।
यसको जीवनफूल कहिले नसुकोस्, नओइलाओस् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧ᤺ᤴ (᥇᥆᥉)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥊)

ᤀᤧ - ᤑᤧ᤺ᤈᤡᤖᤡᤃᤔᤢ ᤋᤢᤶᤑᤧ᤺ᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ᤺ᤃ ॥
ᤏᤠᤘᤠ ᤛᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤜᤧ᤺ᤳᤌᤥ ᤆᤀᤡ᤹ᤳ ᤛᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤐᤧ᤺ᤗᤡ ᤛᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤜᤧ᤺ᤳᤌᤥ ᤐᤠ᤹ᤴᤈᤠ᤹ᤰ ᤛᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤜᤧ᤺ᤳᤌᤥ ᤛᤠᤱᤃᤠ ᤛᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤜᤧ᤺ᤳᤌᤥ ᤀᤡᤱᤈᤠ᤹ᤰ ᤛᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤐᤠ᤹ᤴᤈᤠ᤹ᤰ ᤔᤧ᤺ᤴᤈᤥ᤹ᤴᤏᤧ᤺ ᤀᤡᤱᤈᤠ᤹ᤰ ᤔᤧ᤺ᤴᤈᤥ᤹ᤴᤏᤧ᤺ᤖᤥ ॥
ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤋᤰᤔᤧ᤺ᤳᤋᤧ᤹᤺ ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤋᤰᤔᤧ᤺ᤳᤋᤧ᤹᤺ᤀᤥ ॥
ᤌᤠ᤹ᤱ ᤌᤠ᤹ᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ᤕᤧ᤺ᤵᤐᤡᤳ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱᤔᤢ ᤆᤵᤋᤢ ᤘᤠᤖ᤹ᤰ ᤆᤵᤋᤢᤃᤖ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤑᤠ᤹ᤱᤛᤢᤖᤥ ᤘᤠᤖ᤹ᤰᤔᤢ ᤑᤠ᤹ᤱᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤋᤡᤶᤛᤢᤖᤥ ᤘᤠᤖ᤹ᤰᤔᤢ ᤋᤡᤶᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤢᤴᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥

साप्पोःक्-चोःमेन् (१०३)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४४)

ए - फेजिरिगमु तुम्फेदाङ् सारेग ॥
नावा सेत्तुङ्लो हेत्थो चइःत् सेत्तुङ् ॥
पेलि सेत्तुङ्लो हेत्थो पाःन्जाःक् सेत्तुङ् ॥
हेत्थो साङ्गा सेत्तुङ्लो हेत्थो इङ्जाःक् सेत्तुङ् ॥
पाःन्जाःक् मेन्जोःन्ने इङ्जाःक मेन्जोःन्नेरो ॥
हाङ्वा तक्मेत्ते? माङ्वा तक्मेत्ते?ओ ॥
थाःङ् थाःङ् कत्ते?ओ येप्पित् कत्ते?ओ ॥
सोधुङ्मु चप्तु वारःक् चप्तुगर ॥
सोधुङ् फाःङ्सुरो वारःक्मु फाःङ्सुरो ॥
सोधुङ् तिम्सुरो वारःक्मु तिम्सुरो ॥
निस्से निस्से माङ् सुन युमाए ॥

कोखपूजा (१०३)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४४)

अब म ज्येष्ठ फेजिरि फेदाङ्माले त
साकार सृष्टिको रक्षाका लागि गारो लाउँछु (बाराबेरा गर्दछु) है ।
त्यहाँमाथि सेवा पुकारको गारो लाउँछु (बाराबेरा गर्दछु) है ।
मैले गरेको बोलबिन्तीहरूले गारो लाउँछु (बाराबेरा गर्दछु) है ।
मेरा बोलबिन्ती,सेवा र पुकारहरू नढलुन्, निस्फल नहुन् है ।
आयु र वरदानका लागि अभ्यर्थनाहरू असफल नहुन् है ।
यिनको शिर ठाडो पारी माथि माथि उभ्याऊ है ।
यिनलाई आशिर्वाद र वरदान देऊ है । जीवनपोखरीमा पानी सुक्न नदिऊँ ।
पानी नसुकोस् कहिल्यै पनि । यिनको जीवन-पोखरीमा बाँध बाँधी दिऊँ ।
हे सत्ते सत्ते, छेत्छेती करुणामयी बजू (पुर्खा) युमादेवी !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤻ᤔᤧ᤺ᤴ (᥇᥆᥊)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥋)

ᤀᤧ ᤁᤴ ᤕᤧ᤺ᤒᤥᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧ᤺ᤴ ॥
ᤏᤧ᤺ᤳᤋᤡ ᤆᤵᤋᤢᤃᤠᤷ ᤑᤢᤱᤘᤠᤔᤢ ᤆᤵᤋᤢᤃᤠᤷ ॥
ᤐᤠᤱᤂᤧ᤺ᤴ ᤗᤠ᤹ᤴᤇᤢᤖᤥ ᤘᤠᤜᤡᤳᤔᤢ ᤗᤠ᤹ᤴᤇᤢᤖᤥ ॥
ᤛᤢᤖᤡᤳ ᤗᤠ᤹ᤴᤇᤢᤖᤥ ᤁᤧᤈᤱᤔᤢ ᤗᤠ᤹ᤴᤇᤢᤖᤥ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤆᤵᤋᤢᤃᤠᤷ ᤘᤠᤖ᤹ᤰ ᤆᤵᤋᤢᤃᤠᤷ ॥
ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤋᤡᤶᤛᤢᤖᤥ ᤘᤠᤖ᤹ᤰᤔᤢ ᤋᤡᤶᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤏᤧ᤺ᤳᤋᤡ ᤑᤠ᤹ᤱᤛᤢᤖᤥ ᤑᤢᤱᤘᤠᤔᤢ ᤑᤠ᤹ᤱᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤏᤧ᤺ᤳᤋᤡ ᤑᤥ᤹ᤱᤛᤢᤖᤥ ᤑᤢᤱᤘᤠᤔᤢ ᤑᤥ᤹ᤱᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤁᤧ᤺ᤀᤠᤒᤢ ᤐᤧ᤺ᤴᤍᤡ᤻, ᤁᤧ᤺ᤏᤥᤔᤧ᤺ᤴᤇᤠ᤻ᤛᤠᤏᤡᤴ ॥
ᤁᤱᤃ ᤌᤧᤔᤧ᤺ᤴᤏᤡᤛᤠ ᤌᤧᤔᤧ᤺ᤴᤎᤠᤛᤠᤏᤡᤴ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡᤃᤧ᤺ᤴ ᤕᤧ᤺ᤳᤇᤠ᤻, ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤡᤴ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (१०४)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४५)

ए - कन् ये़बोमैनाम्दाङ्मारे़न्
ने़त्ति चप्तुगर फुङ्वामु चप्तुगर ॥
पाङ्खे़न् लाःन्छुरो वाहित्मु लाःन्छुरो ॥
सुरित् लाःन्छुरो केजङ्मु लाःन्छुरो ॥
सोधुङ् चप्तुगर वारःक् चप्तुगर ॥
सोधुङ तिम्सुरो वारःक्मु तिम्सुरो ॥
ने़त्ति फाःङ्सुरो फुङ्वामु फाःङ्सुरो ॥
ने़त्ति फोःङ्सुरो फुङ्वामु फोःङ्सुरो ॥
के़आबु पे़न्दि? के़नोमे़न्छा?सानिन् ॥
कङ्ग थेमे़न्निसा थेमे़न्धासानिन् ॥
चुन्जिगे़न् ये़त्छा? कन् मैनाम्दाङ्माइन् (मिङ पाःम्मा) ॥

कोखपूजा (१०४)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४५)

यो उपकारी मैनामको धनी तिम्रो प्रिय नातिनीको
जीवन-पोखरीमा पानी सुक्न लागेमा जलले जलमय पारिदिऊँ है ।
शीत्तल शीत्तल बतासले हम्काइदिऊँ, जीवन्त बनाइदिऊँ है ।
यिनको जीवन, जोबन अनि सौभाग्य ओइलाएमा,
यिनको पवित्र जीवन-पोखरी सुक्न लागेमा, पानीले भरिदिऊँ है ।
यिनको जीवन र सौभाग्यको शिरमाथि उठाइदिऊँ है ।
सत्ते सत्ते छेत्छेती ममतामयी बजू (पुर्खा) युमादेवी !
तिम्रै लालाबाला, नातिनी, टुहुरी केही नजान्ने, केही नदेख्ने
दयालाग्दी, मायालाग्दी अज्ञानी यो येबो-मैनामको धनीलाई (नाम भन्नू)

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥆᥋)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥌)

ᤀᤧ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤨ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤁᤴ ᤂᤧᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ(ᤔᤡᤱ ᤗᤨ᤺ᤱᤔᤠ)ᤏᤡᤴ _
ᤌᤠ᤺ᤱ ᤋᤡᤍᤡᤱ ᤋᤡᤍᤡᤱ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤑᤨ᤺ᤱᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤌᤠ᤺ᤱ ᤕᤧᤵᤐᤡᤳ ᤕᤧᤵᤐᤡᤳ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤑᤨ᤺ᤱᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤛᤠᤶᤈᤡᤰ ᤁᤧᤸᤗᤧᤖᤨ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶᤔᤢ ᤁᤧᤸᤗᤧᤖᤨ ॥
ᤀᤰᤂᤧ ᤁᤧᤸᤗᤧᤖᤨ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱᤔᤢ ᤁᤧᤸᤗᤧᤖᤨ ॥
ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠ ᤐᤧᤜᤡ ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤖᤧᤃ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡᤃᤧᤴ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ ᤁᤧᤀᤡᤱᤔᤡᤛᤠᤖᤧᤃ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤋᤨ᤺ᤴᤏᤧᤒᤠ᤺ᤴ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠᤰ ᤋᤨ᤺ᤴᤏᤧᤒᤠ᤺ᤴ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤨ ᤋᤠᤱᤈᤢᤵᤐᤢ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤨ ॥

साप्पो:क्-चो?मेन् (१०५)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४६)

ए - सिक्कुम् पिरे?ओ निङ्वा? पिरे?ओ ॥
कन् खने?दुमा(मिङ् लो:ङ्मा)निन्
था:ङ् तिदिङ् तिदिङ् था:ङ् था:ङ् फो:ङ्सुरो ॥
था:ङ् ये़प्पित् ये़प्पित् था:ङ् था:ङ् फो:ङ्सुरो ॥
निस्से निस्से माङ् सुनु युमाए ॥
साम्जिक् के़ल्ले़रो मुन्धुम्मु के़ल्ले़रो ॥
अक्खे़ के़ल्ले़रो ता?जे़ङ्मु के़ल्ले़रो ॥
सिजो?वा पे़हि तुम् फे़दाङ्सारे़ग ॥
चुन्जिगे़न् ये़त्छा? के़इङ्मिसारे़ग ॥
पे़लि तो:न्ने़बा:न् पा:न्जाक् तो:न्ने़बा:न् ॥
हुक्सो ते़म्से़?ओ ताङ्जुप्पु ते़म्से़?ओ ॥

कोखपूजा (१०५)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४६)

ज्ञान र बुद्धि देऊ है ।
ए - यो फलानी (नाम भन्नू)लाई त . . .
माथि शिरै उज्यालो, मुहारै उज्यालो बनाइउठाऊँ है ।
माथि माथि शिर नढलेको ठाडो पारेर उम्याऊँ है ।
सत्ते सत्ते छेत्छेती ममतामयी बजू (पुर्खा) युमादेवी !
अब म फेजिरि फेदाङ्मामा ज्येष्ठ फेदाङ्माले
मुन्धुमशास्त्रको प्रचलित परम्पराअनुसार बोलबिन्ती गरिसकेँ है ।
म केही नजान्ने टुहुरो, घुमिहिँड्ने फेदाङ्माले
सेवा प्रार्थना गरेको सबै दुवै हातले ग्रहण गरिदेऊ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤵᤐᤥ᤹ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥆᥌)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥍)

ᤛᤶᤔᤩᤱᤂᤧᤶᤔᤧᤃ ᤀᤶᤗᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤕᤢᤵᤐᤠᤂᤧᤶᤔᤧᤃ ᤑᤖᤧᤱᤍᤡᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤀᤠᤒᤢᤍᤠᤱᤔᤧᤃ ᤛᤧᤀᤡᤳᤋᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤗᤨ᤹ᤱᤔᤠ)ᤃᤔᤢ ॥
ᤛᤠ᤹ᤱᤃᤢᤔᤢ ᤜᤨ᤹ᤵᤛᤠᤱ ᤛᤠ᤹ᤱᤃᤢᤔᤢ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤛᤰᤔᤠ᤹ᤔᤢ ᤜᤨ᤹ᤵᤛᤠᤱ ᤛᤰᤔᤠ᤹ᤔᤢ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤛᤡᤃᤡᤔᤢ ᤜᤨ᤹ᤵᤛᤠᤱ ᤛᤡᤃᤡᤔᤢ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤛᤨᤛᤠᤶᤔᤢ ᤜᤨ᤹ᤵᤛᤠᤱ ᤛᤨᤛᤠᤶᤔᤢ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤛᤡᤗᤠᤶ ᤏᤧᤃᤖ ᤌᤨ ᤛᤡᤗᤠᤶ ᤛᤠᤰᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤜᤡᤱᤗᤠᤶ ᤜᤨ᤹ᤵᤁᤖ ᤌᤨ ᤜᤡᤱᤗᤠᤶ ᤌᤡ᤹ᤴᤇᤢᤖᤨ ॥
ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१०६)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४७)

साम्म्याङ्खे़म्मे़ग अम्ले़ङ्दिम्माए ॥
युप्पाखे़म्मे़ग फरे़ङ्दिम्माए ॥
आबुदाङ्मे़ग सेइत्ताङ्माए ॥
कन ये़बोदाङ्मा मैनाम्दाङ्मा (मिङ् लोःङ्मा)गमु
साःङ्गुमु होःप्साङ् साःङ्गुमु पिरे़ʔओ ॥
सक्माःमु होःप्साङ् सक्माःमु पिरे़ʔओ ॥
सिगिमु होःप्साङ् सिगिमु पिरे़ʔओ ॥
सोसाम्मु होःप्साङ् सोसाम्मु पिरे़ʔओ ॥
सिलाम् ने़गर थो सिलाम् साक्सुरो ॥
हिङ्लाम् होःप्कर थो हिङ्लाम् थिःन्छुरो ॥
सुये़न्नु सुनु सुनु युमाए ।

कोखपूजा (१०६)

युमा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (४७)

सुनको गहनाले सुनौलो सुहाएकी,चाँदीको गहनाले रूपौलो सुहाएकी,
गर्भ र गर्भाधानको दातृ र संरक्षिका देवी !
यो येबोमैनामको धनी (फलानी, नाम भन्नू) लाई
उसमा प्राणको कमी भए प्राण थपिदेऊ है ।
उसमा श्वास कम भए, श्वास हालिदेऊ ।
उसको सातो र हंस नभए, सातो र हंस हालिदेऊ है ।
उसलाई कालले घेरेको भए लागि कालको बाटो थुनौं है ।
अब यिनका लागि जीवनको बाटा खनौं है ।
सत्ते सत्ते परमेश्वरी, हे करुणामयी बजू (पुर्खा) युमादेवी !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥆᥍)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥎)

ᤀᤧ - ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤨ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤡᤴ (ᤁᤢᤔᤡᤱ ᤗᤨ᤺ᤱᤔᤠ)
ᤏᤢᤔᤠᤘᤠ ᤋᤠᤔᤠᤘᤠ ᤗᤡ᤺ᤱᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤗᤡ᤺ᤱᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤜᤡᤱᤗᤠᤶ ᤌᤡ᤺ᤴᤇᤢ ᤜᤡᤱᤛᤠᤶ ᤗᤡ᤺ᤱᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤕᤠᤶᤈᤡᤰᤁᤧᤴ ᤕᤠᤶᤛᤠᤶ ᤋᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤕᤠᤶᤈᤡᤰᤁᤧᤴ ᤕᤠᤶᤛᤠᤶ ᤗᤡ᤺ᤱᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ᤛᤠᤎᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶ ᤏᤢ᥀ᤖᤖᤨ ᤛᤠᤎᤠᤶᤔᤢ ᤏᤢ᥀ᤖᤖᤨ ॥
ᤌᤠᤰᤁᤧᤎᤠᤰ ᤔᤠᤱᤅᤧ ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤁᤢᤶᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤛᤴᤇᤧ᥀ᤀᤨ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤛᤴᤇᤧ᥀ᤀᤨ ॥
ᤂᤡᤈᤢᤶ ᤛᤴᤇᤧ᥀ᤀᤨ ᤂᤡᤒᤧ ᤛᤴᤇᤧ᥀ᤀᤨ ॥
ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (१०७)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४८)

ए - कन् ये़बो मैनाम्दाङ्माइन् (कुमिङ् लोःङ्मा)
नुमावा तामावा लिःङ्सुरो
हाङ्वा माङ्वा लिःङ्सुरो ॥
हिङ्लाम् थिःन्छु, हिङ्साम् लिःङ्सुरो ॥
याम्जिक्के़न् याम्साम् ताङ्माए ॥
याम्जिक्के़न् याम्साम् लिःङ्सुरो ॥
थिःन्धाम्दाङमाए साधाम्दाङमाए ॥
थिःन्धाम् नुॽररो,साधाम्मु नुॽररो ॥
थाक्केधाक् माङ्ङे़ थाक्थाक्कुम्माए ॥
थाक्चुम् सन्छे़ॽओ थाक्पे सन्छे़ॽओ ॥
खिजुम सन्छे़ॽओ खिबे सन्छे़ॽओ ॥
ऩिस्से निस्से माङ् सुनु युमाए ॥

कोखपूजा (१०७)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४८)

येबो मैनामको धनी उपकारीलाई (नाम भन्नू) सुख र समृद्धिको वरदान दिऊँ है ।
हे दीर्घायुको मालिक्नी, यिनलाई दीर्घायुको वरदान दिऊँ है ।
तिमी त सुस्वास्थ्यको स्वामिनी, यिनलाई स्वस्थ जीवन देऊ ।
हे गर्भको रक्षा गर्ने र सफल जायजन्मको स्वामिनी,
यिनलाई स्वस्थ र सहज प्रसव देऊ है ।
जीवनतान अविराम बुनिरहने देवी, यिनको जीवनतानको धागाहरू टाँगी रहनु,
सत्ते, सत्ते करुणामयी पूजनीया बजू (पुर्खा) युमादेवी !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥆᥎)

ᤕᤢᤔᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥏)

ᤀᤧ - ᤀᤠᤒᤢᤍᤠᤱᤔᤠᤀᤧ ᤛᤧᤀᤡᤋᤳᤋᤠᤱᤖᤔᤠ ॥
ᤀᤠᤁᤢᤏᤢ ᤁᤢᤏᤢ ᤀᤠᤏᤢᤔᤠᤱ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ॥
ᤀᤠᤴᤍᤧᤴ ᤂᤰᤗᤢᤱᤃᤧᤴ ᤐᤧᤎᤧᤴ ᤆᤢᤵᤏᤧᤒᤠᤃ ॥
ᤁᤱᤃ ᤋ᤺ᤰᤔᤡᤰᤂᤢ ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤋ᤺ᤰᤜᤠᤱᤗᤠ ॥
ᤁᤧᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤖᤧᤃ ᤁᤧᤜᤠᤈᤡᤆᤠᤈᤡᤜᤠ, ॥
ᤕᤧᤒᤨ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱ ᤁᤢᤛᤠ ᤁᤢᤶᤔᤧᤴᤇᤠ᤹ᤖᤧ -
ᤀᤠᤰᤂᤨ ᤔᤧᤈᤛᤠᤱ ᤌᤧᤀᤠᤱ ᤔᤧᤛᤨᤀᤡᤸᤗ ॥
ᤀᤠᤰᤂᤨ ᤔᤧᤎᤢᤱᤛᤠᤱ ᤌᤧᤀᤠᤱ ᤔᤧᤛᤨᤀᤡᤸᤗ ॥
ᤀᤠᤸᤗ - ᤑᤧᤴᤇᤠᤱ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤏᤢ ᤆᤢᤵᤛᤠᤱᤔᤢ ᤛᤧᤘᤠᤖᤨ ॥
ᤐᤧᤗᤡᤃᤧᤴ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠ᤺ᤱ ᤀᤰᤂᤧᤍᤡᤱ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤏᤢ ᤀᤠᤸ ᤗᤠᤛᤨ ᤀᤲᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤛᤢᤏᤢ ᤕᤢᤔᤠᤀᤧ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤆᤧᤍᤨ᤹ᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (१०८)

युमासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४९)

ए - आबुदाङ्माए सेइतत्ताङ्र्मा ॥
आकुनु कुनु आनुमाङ् युमाए ॥
आन्देन् खक्लुङ्गे़न् पे़धे़न् चुप्ने़बाग ॥
कङ्ग तःक्मिक्खु लासाला तःक्हाङ्ला ॥
के़साम्माङ्रे़ग के़हाजिचाजिहा ?॥
ये़बो मैनाम्दाङ् . कुसा कुम्मे़न्छा?रे
आक्खो मे़जसाङ् थेआङ् मे़सोइल्ल ॥
आक्खो मे़धुङ्साङ् थेआङ् मे़सोइल्ल ॥
आल्ल . . फे़न्छाङ् लाङ्दे़म् नु चुप्साङ्मु सेवारो ॥
पे़लिगे़न् पाःन्जाःङ् अक्खे़दिङ् ता?जे़ङ् ॥
ते़त्ला लाजम् नु आल् लासो अंक्खुङ्लो ॥
सुनु युमाए, निस्से माङ् चे़दो?रो ॥

कोखपूजा (१०८)

युमा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४९)

हे गर्भ र गर्भाधानको स्वामिनी ! दयाको खानी करुणामयी बजू (पुर्खा) युमादेवी !
अघि भोगबलि चढाएको पकाएका र पोलेका पकवानका प्रसादहरू
उपकारी येबो मैनामको धनी र घरपरिवारका लालाबालाहरूले
खाएमा र पिएमा कुनै कुनै बित्तल नपरोस् है ।
देब्रे हातले तिम्रो देब्रे पाउ छुँदै दाहिने हातले दाहिने पाउ छुँदै माथि उठाएर
अब बोलबिन्ती गर्दै थानमान र केराका पातहरू विसर्जन गर्दछु है ।
हे करुणामयी बजु (पुर्खा) युमादेवी, तिमी सत्ते साँच्चो छेत्छेती देवी हौ, जदौ ।

०००

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥆᥏)

ᤜᤡᤶ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ. ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤥ᤺ᤰᤑᤠᤔᤠᤱᤒᤧ. ᤛᤡᤱᤂᤡᤶ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤍᤠᤱᤒᤧ. ᤕᤠᤵᤔᤡᤍᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ. ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤥ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ. ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤀᤡᤱᤃ ᤁᤱᤃ. ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤏᤥᤃᤧᤱᤃ. ᤁᤧᤏᤢᤔᤧᤴᤇᤠ᥀ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤗᤢᤱ ᤛᤠᤃ. ᤋᤠᤱᤛᤧ᤺ᤵ ᤛᤠᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤱᤃ ᤕᤧᤒᤥ. ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤃᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - (ᤂᤏᤧ᥀ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤏᤧ᥀ᤍᤢᤒᤠ (ᤕᤧᤶᤒᤠ᥀ᤖᤧᤴ ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤏᤢ ᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤋᤩᤠ᤺ᤸᤗᤧ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤋᤩᤠ᤺ᤸᤗᤧ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (१०९)

हिम् साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१)

पायुङ् - लाःबेलुङ्बे, नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - लोःक्फामाङ्बे, सिङ्खिम् माङ्बे, ॥
पायुङ् - मेन्छाम्दाङ्बे, याप्मिदाङ्बे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग, फुङ्गाप्पो माङ्बे ॥
पायुङ् - खवालुप्क, थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - आइङ्ग कङ्ग, येबोदाङ्मा ॥
पायुङ् - चिनोगेङ्ग, केनुमेन्छा? ॥
पायुङ् - आप्लुङ् साग, ताङ्सेःप् साग ॥
पायुङ् - कङ्ग येबो, मैनाम्दाङ्गमा ॥
पायुङ् - खने?दुमा (मिङ् पाःप्मा) ग ॥
पायुङ् - खने?दुबा (येम्बा?रेन् मिङ् पाःप्मा) नु रो ॥
पायुङ् - तेन्धाम् त्याःल्ले मेःक्खिम् त्याःल्ले ॥

कोखपूजा (१०९)

हिम् साम्माङ (घरको देवता) को आख्यान र अनुष्ठान (१)

हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ घरको रक्षक देवता !
मनुष्यको मालिक, पालनकर्त्ता ! हे भाग्यविधाता !
हे सेतै फुलेका (खवालुप थाक्फुःत) देव ! आज त उपकारी येबो-मैनामकी धनी -
तिम्रै लालाबाला, प्रिय नातिनी, रक्षा गरिनुपर्ने, कल्याण गरिदिनुपर्ने
यो येबो-मैनामकी धनी फलानी (स्त्रीको नाम, माइतीतर्फको थर, कुलवंश भन्नू) त
फलाना (पतिको नाम भन्नू) सँग विवाह भई आएकीले

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥇᥆)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤣᤔᤣᤘᤠᤃ ᤛᤣᤀᤡᤳ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧ ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧᤶᤐᤢᤃᤠᤷ ᤁᤠᤴᤇᤧ, ᤀᤡᤱᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤠᤱᤃᤠᤵ - ᤗᤠᤃᤠᤵ - ᤕᤧᤱᤃᤠᤵ - ᤕᤧᤴᤗᤧᤃᤠᤔᤢ
(ᤋᤠ᤺ᤱᤒᤧ, ᤗᤠᤒᤠ ᤏᤢ ᤕᤧᤴᤜᤠ᤹, ᤐᤠ᤺ᤵᤐᤠ). . . . .
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤴ ᤆᤡᤏᤥᤃᤧᤱᤃ ᤁᤧᤏᤥᤔᤧᤴᤇᤠ᤹, ᤛᤠ
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤐᤠ) ᤖᤧᤃ
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ᤜᤧᤏᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (११०)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२)

पायुङ् - सेमेवाग सेइत् के़रे़ल्ले ।
पायुङ् - थिःन्धाम् के़रे साधाम् के़रेरो ॥
पायुङ् - हे़म्पुगर . . . कन्छे आइङ्ग ॥
पायुङ् - तङ्गप् - लागप् - ये़ङ्गप् ये़न्ले़गमु ॥ (तःङ्बे, लाबा नु ये़न्हाʔ पाःप्मा)
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे़, नाम्बेलुङ्बे़ ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - कन् चिनोगेङ्ग के़नोमे़न्छाʔ सा ॥
पायुङ् - कन् खने़ʔदुमा (मिङ् पाःप्मा) रे़ग ॥
पायुङ् - तुम्दुम् पाङ्खाङ् हे़ना पाङ्खाङ् लो ॥

कोखपूजा (११०)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२)

गर्भाधान भई गर्भ रहन गई
प्रसवको बेला हुन लागेकाले है ।
त्यसकारण, आज अहिले त
संवत् . . . साल, . . महिना, . . गतेका दिनमा त (साल, महिना, गते भन्नु)
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ देवता !
सेतैफुलेका (वयोवृद्ध, ज्ञानवृद्ध) देवता,
खवालुप थाक्फुत देवता !
यो तिम्रै सन्तति, प्रिय नातिनी,
फलानी (स्त्रीको नाम भन्नू) ले त ।
तिम्रो सेवा पुकार गरिदिनू भनेर
मलाई प्रतिनिधि पठाएकी छ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤐ᤺ᤠᤖᤥ᤹ᤰ-ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥇᥇)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤧᤴᤇᤠᤱ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ᤜᤢᤰᤋᤧᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤧᤴᤇᤠᤱ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤰᤂᤧ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ᤋᤠ᥀ᤈᤧᤱ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤹ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧ᤹ᤰᤁᤢᤆᤱᤎᤥ ᤛᤠ᤹ᤱᤓᤧᤆᤱᤎᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤗᤰᤗᤢᤶᤎᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤹ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤹ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤋᤠᤱᤈᤢᤵ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤠᤀᤡᤰᤁᤧᤴ ᤗᤠᤱᤘᤠ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (१११)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३)

पायुङ् - फे़न्छाङ् पाङ्खाङ् लाङ्दे़म् पाङ्खाङ्लो ॥
पायुङ् - चुप्साङ् पाङ्खाङ् हुक्ते़म् पाङ्खाङ्लो ॥
पायुङ् - फे़न्छाङ् पाङ्खाङ् सेवा पाङ्खाङ्लो ॥
पायुङ् - चुप्साङ् पाङ्खाङ् सेवा् पाङ्खाङ्लो ॥
पायुङ् - अक्खे़ पाङ्खाङ् ता?जे़ङ् पाङ्खाङ् लो ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बाए ॥
पायुङ् - एःक्कुचङ्धो साःङ्भेचङ्धो ॥
पायुङ् - थक्लिसाम्माङ् के़माङ् लक्लुम्धो ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे़, नाम्बेलुङ्बे़ ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे़ ॥
पायुङ् - हुक्सो ताङ्जुप् सेवा पाङ्खाङ्लो ॥
पायुङ् - पइक्केन् लाङ्वा सेवा पाङ्खाङ्लो ॥

कोखपूजा (१११)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३)

तिम्रो देब्रे पाउ देब्रे हातले समातेर दाहिने हातले तिम्रो दाहिने पाउ छोएर
दाहिने हात देब्रे हातमाथि राखी दुवै हात उचाली
चलिआएको विधिविधानअनुरूप अभ्यर्थना गर्न पठाएकी छ ।
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ लोकमा उत्पन्न देवता,
अल्गो आठतले टाँडमाथि बनाएको तिम्रो थानमानमा
तिमी देहधारी देवताको सन्मुखमा करजोडी प्रणाम गर्दै
दुवै पाउ जोडी उभिएर, सेवा प्रणाम गरिदिन भनेर मलाई पठाएकी छ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥇᥈)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤰᤑᤖᤡ ᤑᤧᤰᤘᤠ ᤛ᤺ᤰᤋᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤑᤖᤡ ᤑᤧᤰᤘᤠ ᤛ᤺ᤰᤋᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤨ᤺ᤰᤑᤠᤔᤠᤱᤒᤧ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤍᤠᤱᤒᤧ ᤏᤠᤵᤔᤡᤍᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤨ ᤑᤧᤍᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤱᤃᤠ᥀ᤃᤔᤢ ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤌᤠᤅᤠᤱ ᤜᤧᤏᤠ ᤌᤠᤅᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤠ᥀ᤈᤧᤱ ᤋᤠᤱᤆᤢᤵᤛᤡᤱᤅᤧ᥀ᤀᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤜᤧᤏᤠ ᤋᤠᤱᤆᤢᤵᤛᤡᤱᤅᤧ᥀ᤀᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (११२)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४)

पायुङ् - साक्फरि फेक्वा सःक्तेरो ॥
पायुङ् - हाङ्फरि फेक्वा सःक्तेरो ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - लोःक्फामाङ्बे सिङ्घिम् माङ्बे ॥
पायुङ् - मेन्छाम्दाङ्बे नाप्मिदाङ्बे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पो माङ्बे ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्गाप्पो फेदाङ् ॥
पायुङ् - आङ्गाʔगमु तुम्फेदाङ्सारो ॥
पायुङ् - तुम्दुम् थाङाङ् हेना थाङाङ् ॥
पायुङ् - अक्खे ताʔजेङ् ताङ्चुप्सिङ्ङेʔओ ॥
पायुङ् - तुम्दुम् हेना ताङ्चुप्सिङ्ङेʔओ ॥

कोखपूजा (११२)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४)

अब फुर्के बाँसको पातको मुठो बज्ने गरी हल्लाउँछु है ।
अब भालुबाँसको पातको मुठो थर्कने गरी हल्लाउँछु है ।
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङमा उत्पन्न घरगृहस्थीको रक्षक ! मनुष्यको पालनकर्ता !
हे भाग्यविधाता ! फुङ्जिरि फुङ्गाप्पोबा ! सेतैफुलेका वयोवृद्ध देवता !
फुङ्जिरि फुङ्गाप्पोबा फेदाङ्को सन्तति, फेदाङ्माहरूमा ज्येष्ठ फेदाङ्मा हुँ ।
चलिआएको विधि विधानअनुरूप तिम्रो सेवा र पुकारमा आएँ है ।
चलिआएको विधि विधानअनुरूप सेवा र पुकार ग्रहण गरिदिनू है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤶᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥇᥉)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤄᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤥᤍᤢᤱ ᤁᤢᤔᤢ ᤌᤠᤕᤧᤀᤠᤱᤃᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤥᤍᤢᤱ ᤐᤥᤔᤢ ᤋᤧᤶᤒᤧ᤹ᤏᤠᤃᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑ᤺ᤈᤡᤰᤛᤥᤃ ᤑᤗᤠᤱᤃᤠ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤃᤧᤱᤃ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧ ᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠ᤺ᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤃᤧᤱᤃ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤃᤧᤱᤃ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤧᤒᤥ᤺ᤰᤂᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤰᤆᤡᤰᤛᤥᤃ ᤔᤠᤰᤗᤠᤱᤃᤠ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤥᤄᤢᤱ ᤋᤧᤶᤒᤧ᤹ ᤔᤢᤏᤠ ᤋᤧᤶᤒᤧ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ᤕᤠᤶᤐᤡ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤶᤐᤡ ᤔᤧᤒᤥ᤺ᤰᤂᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (११३)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५)

पायुङ् - सोदुङ् कुमु थायेआङ्गमु ॥[२८]
पायुङ् - सोदुङ् पोमु ते़म्बे?नागमु॥
पायुङ् - फःजिक्सोग फलाङ्गा पाङ्भे?॥
पायुङ् - थक्लिगे़ङ्ग् साम्माङ् पाङ्भे?रो ॥
पायुङ् - लाःबे़ लुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाःक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - थक्लिगे़ङ्ग साम्माङ् तुम्बाए ॥
पायुङ् - थक्लिगे़ङ्ग साम्माङ् मे़बोःक्खे़॥
पायुङ् - माक्चिक्सोग माक्लाङ्गा पाङ्भे? ॥
पायुङ् - सोधुङ् ते़म्बे? मुना ते़म्बे? ॥
पायुङ् - मेन्छाम् पाङ्भे? याम्पि पाङ्भे? ॥
पायुङ् - मेन्छाम् याम्पि मे़बोःक्खे़ मे़म्बि ॥

कोखपूजा (११३)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५)

ब्रह्माण्ड र अन्तरिक्ष (सोदुङ कुमु)को उत्पत्तिपछि
उहिले सृष्टि-उत्पत्ति (सोदुङ पोमु)को प्रारम्भमा देवीदेवताको उज्यालो
पुण्यलोकमा, देहधारी देवीदेवताहरू उत्पन्न भए ।
मानिसहरूको अन्धकार अवस्थल (माक्चिक्सो माक्लाङ्गा) मा
तर पवित्र मुनातेम्बेमा मरणशील चोलाका मान्छेहरूको सृष्टि भयो ।

---

२८ हज्सन पाण्डुलिपि, भो ८५, पृ. १ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu.

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ-ᤆᤥ᤻ᤔᤧᤴ (᥇᥇᥊)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥌)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤐᤠᤰᤋᤧ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤹ᤰ ᤐᤠᤰᤋᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤅᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤡᤱᤔᤢ ᤔᤧᤏᤢ᤻ᤖᤧ ᤆᤥ᤹ᤰᤔᤢ ᤔᤧᤏᤢ᤻ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤍᤅᤧ ᤐᤠ᤹ᤸᤗᤠ ᤔᤧᤍᤅᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤳᤋᤠᤗᤢᤱᤃ ᤗᤳᤌᤡᤰ ᤔᤧᤘᤠᤕᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤢᤱᤎᤢᤱ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤗᤳᤌᤡᤰ ᤔᤧᤘᤠᤕᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤅᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧᤗᤰᤛᤡᤱ ᤔᤧ᤹ᤰᤂᤡᤶ ᤔᤧᤗᤰᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤆᤠ ᤔᤧᤒᤧᤃᤧ ᤐᤢᤱᤔᤡ ᤔᤧᤒᤧᤃᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤈᤥᤖᤠᤒᤠᤛᤡ ᤛᤠᤏᤠ᤹ᤳ ᤔᤧᤒᤧᤃᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤢᤈᤡᤖᤥᤒᤠᤛᤡ ᤐᤢᤏᤠ᤹ᤳ ᤔᤧᤒᤧᤃᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤅᤠᤈᤡᤖᤥᤒᤠᤛᤡ ᤅᤠᤛᤧᤳ ᤔᤧᤒᤧᤃᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (११४)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६)

पायुङ् - इक्सा पाक्ते खाम्बेःक् पाक्तेल्ले ॥
पायुङ् - मेन्छाम्माङ् साहाʔ साम्माङ्ङाङ् साहाʔ ॥
पायुङ् - हिङ्मु मेनुʔरे चोःक्मु मेनुʔरे ॥
पायुङ् - पेलि मेदङे पाःल्ला मेदङे ॥
पायुङ् - सात्तालुङ्ग लत्थिक् मेवाये ॥
पायुङ् - लुङ्धुङ् पाङ्वा लत्थिक् मेवाये ॥
पायुङ् - साम्माङ्ङाङ् साहाʔ मेन्छाम्माङ साहाʔ ॥
पायुङ् - तेन्धाम् मेलक्सिङ् मेःक्खिम् मेलक्सिङ् ॥
पायुङ् - आप्चा मेबेगे पुङमि मेबेगे ॥
पायुङ् - सिजोराबासि सानाःत् मेबेगे ॥
पायुङ् - पुजिरोबासि पुनाःत् मेबेगे ॥
पायुङ् - ङाजिरोबासि ङासेत् मेबेगे ॥

कोखपूजा (११४)

हिम् साम्माङ (घरको देवता) को आख्यान र अनुष्ठान (६)

पृथ्वी त जम्दै भक्खर बनिँदै गरेको (त्यो) आदिम समयमा
मरणशील चोलाका मान्छेहरू र देवीदेवताहरू सँगसँगै जीवनयापन गरिरहेका थिए ।
तिनको भाषाबोली पनि मिल्थ्यो, भस्मेखेतीमा र मेलोपात एकै ठाउँ जान्थे ।
खेल्नेडुल्ने ठाउँ एउटै थियो, परस्परमा बिहेबारी चल्दथ्यो ।
जन्तुका सिकारी, जन्तुको सिकारमा सँगै जान्थे ।
पन्छीका सिकारी, पन्छीको सिकारमा सँगै जान्थे ।
माछाका सिकारी, माछा मार्न उहिले सँगै जान्थे ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤒ᤺ᤥᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥇᥋)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥍)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤰᤆᤡᤰᤛᤥ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹, ᤔᤠᤰᤗᤠᤱᤃᤠ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤠᤆᤡᤰᤛᤥ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹, ᤑᤠᤗᤠᤱᤃᤠ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤴ ᤔᤧᤒᤧᤁᤧ ᤕᤢᤰᤐᤢᤱ ᤔᤧᤒᤧᤁᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤛᤠ ᤔᤧᤏᤠ᤺ᤳᤋᤢ ᤂᤡᤖᤧ ᤔᤧᤏᤠ᤺ᤳᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤐᤠᤰᤋᤧ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰ ᤐᤠᤰᤋᤧᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤖᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤢᤶᤔᤧᤴ ᤔᤧᤏᤠ᤺ᤳᤋᤢ ᤐᤧ᤺ᤱᤘᤠ ᤔᤧᤏᤠ᤺ᤳᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤐᤢ ᤔᤧᤏᤠ᤺ᤳᤋᤢ ᤁᤢᤒᤢ ᤔᤧᤏᤠ᤺ᤳᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤥ ᤜᤥ ᤗ᤹ᤖᤡᤰᤗᤥ ᤑᤡᤰᤑᤡᤰ ᤗ᤹ᤖᤡᤰᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤥ ᤜᤥ ᤗ᤹ᤖᤡᤰᤗᤥ ᤜᤢ ᤜᤢ ᤗ᤹ᤖᤡᤰᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤛᤠ ᤔᤧᤏᤠ᤺ᤳᤋᤢ ᤕᤥᤗᤠᤶ ᤔᤧᤏᤠ᤺ᤳᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤧᤰᤘᤠ ᤔᤧᤕᤢᤖᤢ ᤆᤶᤕᤥ᤺ᤰ ᤔᤧᤕᤢᤖᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (११५)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७)

पायुङ् - माक्चिक्सो पाङ्भेʔ माक्लाङ्गा पाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - फचिक्सो पाङ्भेʔ फलाङ्गा पाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - सावान् मे़बेगे़ युक्पुङ् मे़बेगे़ ॥
पायुङ् - यासा मे़नाःत्तु खिरे मे़नाःत्तु ॥
पायुङ् - इक्सा पाक्ते़ खाम्बेःक् पाक्ते़ल्ले ॥
पायुङ् - थक्लि साहाʔरे साम्माङ् साहाʔरे ॥
पायुङ् - थुम्मे़न् मे़नाःत्तु पे़ःङ्वा मे़नाःत्तु ॥
पायुङ् - थक्पु मे़नाःत्तु कुबु मे़नाःत्तु ॥
पायुङ् - हो हो लʔरिक्लो फिक्फिक् लʔरिक्लो ॥
पायुङ् - हो हो लʔरिक्लो हु हु लʔरिक्लो ॥
पायुङ् - वसा मे़नाःत्तु योलाम् मे़नाःत्तु ॥
पायुङ् - ले़क्वा मे़युरू चम्योःक् मे़युरू ॥

कोखपूजा (११५)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७)

माक्चिसो माक्लाङ्गा मनुष्यका अवस्थलमा
फजिक्सो फलाङ्गा देवताका अवस्थलमा उनीहरू सबै सिकारमा जान्थे है ।
थारहरू खेद्दै सिकार गर्थे । पृथ्वी भर्खर जम्दै बन्दै गर्दाको समयमा हो,
देवीदेवता र तिनका सन्ततिहरूले त माथिबाट
मृगहरू खेद्दै, चराचुरुङ्गी खेद्दै उँधो झरे . . .
साई साई र सुई सुई गर्दै खेद्दै ल्याए । हा हा र हु हु गर्दै खेद्दै ल्याए ।
सिकारको पाइलाको गोहो पहिल्याउँदै उँधो ल्याए ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥇᥌)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥎)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤱ ᤁᤥᤡ ᤆᤱᤑᤠ᤺ᤱ ᤔᤣᤗᤣᤰᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤛᤠᤏᤡ ᤕᤢᤒᤡ ᤂᤡᤖᤣᤏᤡ ᤕᤢ᤺ᤒᤡ ᥅
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤰᤋᤰ ᤏᤡ ᤕᤢᤒᤡ ᤐᤣ᤺ᤱᤘᤠ ᤏᤡ ᤕᤢᤒᤡ ᥅
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤖᤣᤃ ᤏᤠᤵᤔᤡᤛᤠᤖᤣᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤣᤴᤈᤡᤁᤢᤶᤒᤠᤖᤣ ᤋᤣᤴᤈᤡᤃᤥᤒᤠᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤰᤘᤠᤔᤢ ᤛᤢᤃᤢ ᤔᤢᤡᤱᤔᤢ ᤛᤢᤃᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤛᤠ ᤔᤣᤴᤏᤡᤛᤢᤴ ᤂᤡᤖᤣ ᤔᤣᤴᤏᤡᤛᤢᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤢᤶᤔᤣᤴ ᤔᤣᤴᤏᤡᤛᤢᤴ ᤐᤣ᤺ᤱᤘᤠ ᤔᤣᤴᤏᤡᤛᤢᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤵᤛᤥᤖᤣ ᤆᤠᤔᤠ ᤐᤣᤛᤠᤱᤏᤡ ᤕᤢᤕᤣᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤡᤏᤢ ᤐᤢ ᤏᤡ᤺ᤛᤢ ᤂᤠᤶᤐᤢᤳᤋᤢᤰ ᤏᤡᤛᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤵᤛᤥᤖᤣ ᤆᤠᤔᤠ ᤐᤣᤛᤠᤱᤏᤡ ᤕᤢᤕᤣᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤐᤢᤖᤰ ᤏᤡ᤺ᤛᤢ ᤁᤢᤒᤢᤖᤰ ᤏᤡ᤺ᤛᤢ ॥

साप्पोःक्-चोःमेन् (११६)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (८)

पायुङ् - उन्छोःङ्ग कोइ चङ्फाःङ् मेलेक्तु ॥
पायुङ् - यासानि युबि खिरेनि युःबि ?
पायुङ् - तक्तक् नि युबि पेःङ्वा नि युबि ?
पायुङ् - मेन्छाम् सारेग नाप्मिसारेग ॥
पायुङ् - तेन्जिकुम्बारे तेन्जिगोबारे ॥
पायुङ् - सक्वामु सुगु मुइङ्मु सुगु ॥
पायुङ् - यासा मेन्निसुन् खिरे मेन्निसुन् ॥
पायुङ् - थुम्मेन् मेन्निसुन् पेःङ्वा मेन्निसुन् ॥
पायुङ् - लाप्सोरे चामा पेसाङ्नि युयेबा ॥
पायुङ् - मिनु पु निःसु खाम्पुत्तुक् निसु ॥
पायुङ् - लाप्सोरे चामा पेसाङ्नि युयेबा ॥
पायुङ् - थक्पुरक् निःसु कुबुरक् निःसु ॥

कोखपूजा (११६)

हिम् साम्माङ (घरको देवता) को आख्यान र अनुष्ठान (८)

उहिले डाँडाकाँडा र भन्ज्याङ नाघे,
माथिबाट थार पो तल आउँछ कि ?
माथिबाट मृग पो तल आउँछ कि ?
उहिले मान्छेले त, तेन्जिकुम्बा तेन्जिगोबाले त
सन्देश पर्खेर तल गौँडामा ढुकिरहेको थियो ।
उसले थार वा मृग झरेको पनि देखेन है ।
पखेटा फटफट गर्दै उडेर उँधो आएको
उहिले एउटा सानो मुस्टेचरीलाई, सानो पन्छीलाई देख्यो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥇᥍)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥏)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤈᤡᤰᤁᤢᤶᤒᤠᤖᤧ ᤋᤧᤱᤇᤡᤃᤨᤒᤠᤖᤧᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤡᤏᤢ ᤐᤢᤔᤠᤎᤡᤰ ᤂᤠᤶᤒᤢᤎᤢᤵ ᤐᤢᤎᤡᤰ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤈᤢᤶᤖᤧ ᤀᤠᤒᤢ ᤗᤡᤕᤨᤖᤧ ᤀᤠᤒᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤨ᤺ᤱᤈᤢᤶᤗᤧ ᤀᤠᤒᤢ ᤋᤨ᤺ᤱᤕᤠᤖᤧ ᤀᤠᤒᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤃᤢ ᤋᤧ᤺ᤛᤢᤖᤨ ᤆᤱᤛᤡ ᤋᤧ᤺ᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ᤕᤠᤶᤑᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤶᤗᤠᤖᤡ ᤛᤢ᤺ᤰᤘᤠ ᤐᤧᤳᤋᤠᤖᤡ ᤛᤢ᤺ᤰᤘᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤶᤗᤠᤖᤡ ᤛᤢ᤺ᤰᤘᤠ ᤐᤧᤳᤋᤠᤖᤡ ᤛᤢ᤺ᤰᤘᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤶᤗᤠᤖᤡ ᤕᤠ᤺ᤱᤄᤠ ᤐᤧᤳᤋᤠᤖᤡ ᤕᤠ᤺ᤱᤄᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤁᤧ᤺ᤳᤋᤢᤖᤨ ᤋᤠᤱᤁᤧ ᤁᤧ᤺ᤳᤋᤢᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠ᤺ᤱᤄᤠ ᤆᤡᤰᤂᤢᤖᤨ ᤋᤧᤸᤗᤧᤶ ᤆᤡᤰᤂᤢᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (११७)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (९)

पायुङ् - तेन्जिक्कुम्बारे तेङ्छिगोबारेग ॥[२९]
पायुङ् - मिनु पुमाधिक् खाम्बुधुप् पुधिक् ॥
पायुङ् - लिजुम्रे आबु लियोरे आबु ॥
पायुङ् - तोःङ्जुम्ले आबु तोःङ्यारे आबु ॥
पायुङ् - यगु तेःसुरो चङ्सि तेःसुरो ॥
पायुङ् - मेन्छाम्माङ् सारे याम्फिआङ् सारेग ॥
पायुङ् - अम्लारि सुःक्वा पेत्तारि सुःक्वा ॥
पायुङ् - अम्लारि याःङ्घा पेत्तारि याःङ्घा ॥
पायुङ् - हुक्सो केःत्तुरो ताङ्के केःत्तुरो ॥
पायुङ् - याःङ्घा चिक्खुरो तेल्लेम् चिक्खुरो ॥

कोखपूजा (११७)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (९)

तेन्जिक्कुम् तेङ्छिगोबा, मान्छे (देवताका ज्वाइँ)ले त
उहिले पखेटा फट्कादैं उड्दै आएको
सानो मुस्टे चरालाई गुलेलीले ताकेर हान्यो ।
धनुमा काँड चढाएर हान्यो, र ठहरै मार्‍यो है ।
सुनाखरीको पातबाट बनाएको झोला हाल्यो ।
काँधको दुवैतिरबाट छड्के भिरेको, सुनाखरीको झोलाभित्र लुकायो है ।

[२९] देवताहरूको ज्वाइँ तेन्जिक्कुम तेन्जिगावा (अर्जुनबाबु मावोहाङ, लिम्बूजातिको मुन्धुम र इतिहास, पृ. १०२-१०६, वि.सं. २०६९) सावादो ताङ्दो मैदानको निङ्ग्रि तुवासुक स्थानमा गुप्तरूपमा बस्दा अदुवा, लसुन र चिरेटोको खेती लाएको थियो । यिनै बुढाबाजेका भेषमा यिनै तेन्जिक्कुम तेन्जिगावा कुलकुटुम्ब, नातागोता र आफन्तहरू खोज्दै सावा येत्हाङको देशमा आइपुगेका थिए पनि भनिन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥇᥎)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥆)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤛᤠ ᤏᤠ᤺ᤳᤋᤡᤖᤨ. ᤐᤢᤛᤠ ᤏᤠ᤺ᤳᤋᤡᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤢᤜᤠ᤹. ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤢᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤨ ᤜᤨ ᤗ᤹ᤖᤡᤰᤐᤧ. ᤑᤡᤰ ᤑᤡᤰ ᤗ᤹ᤖᤡᤰᤐᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤨ ᤜᤨ ᤗ᤹ᤖᤡᤰᤐᤧ. ᤜᤢ ᤜᤢ ᤗ᤹ᤖᤡᤰᤐᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤛᤠ ᤔᤧᤃᤧᤖᤧ. ᤕᤨᤗᤠᤶ ᤔᤧᤃᤧᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤡᤖᤧᤒᤠ. ᤗᤠᤱᤕᤨ᤺ᤰ ᤜᤧ᤹ᤕᤨ ᤔᤕᤧᤘᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧ᤺ᤱᤘᤠᤖᤧ ᤗᤠᤱᤕᤨ᤺ᤰ ᤜᤧ᤹ᤕᤨ ᤔᤕᤧᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤐᤢ ᤏᤢ ᤁᤢᤒᤢ ᤗᤠᤱᤕᤨ᤺ᤰ ᤔᤕᤧᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤖᤥᤱ ᤔᤕᤧᤒᤧ ᤛᤠᤕᤨ᤺ᤰ ᤔᤕᤧᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧᤳᤇᤢᤶ ᤆᤨ᤺ᤰᤔᤠ ᤀᤠᤵᤑᤠ ᤆᤨ᤺ᤰᤔᤠᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤱ ᤜᤧᤴᤜᤠ᤹ᤃᤔᤢᤀᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤧᤔᤕᤧ, ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤔᤧᤔᤕᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (११८)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१०)

पायुङ् - थक्सा नाःत्तिरो पुसा नाःत्तिरो ॥
पायुङ् - थक्लितुम्बुहाʔ साम्माङ् तुम्बुहाʔ ॥
पायुङ् - हो हो लʔरिक्पे फिक् फिक् लʔरिक्पे ॥
पायुङ् - हो हो लʔरिक्पे हु हु लʔरिक्पे ॥
पायुङ् - वसा मेगेरे योलाम् मेगेरे ॥
पायुङ् - खिरेबा लाङ्योःक् हेʔयो मयेवे ॥
पायुङ् - पेःङ्वारे लाङ्योःक् हेʔयो मयेबे ॥
पायुङ् - थक्पु नु कुबु लाङ्योःक् मयेबे ॥
पायुङ् - सारूङ् मयेबे सायोःक् मयेबे ॥
पायुङ् - एत्छुम् चोःक्मा आप्फा चोःक्माबे ॥
पायुङ् - आम्बि उन्छोःङ् हेन्हाʔगमुआ ॥
पायुङ् - सिक्कुम् मेमये निङ्वाʔ मेमये ॥

कोखपूजा (११८)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (१०)

अहो ! उहिले तिनीहरू त ती देहधारी श्रद्धेय देवताहरू त जनावर खेदै, पन्छी खेदै
हा हा हु हु गर्दै, साई साई सुइ सुई गर्दै सिकारका पछि पछि लागेर
सिकार खेदै खेदै, उँधो उँधो झरे, मान्छेले ढुकेको गौँडामा पुगे है ।
अहो ! त्यही आइपुगेर जरायोका पाइलाका छाप हरायो ।
त्यही आइपुगेर मृगका पाइलाका गोहोहरू हराए नि ।
त्यही आइपुगेर पन्छीका पञ्जाका डोबहरू हराए है ।
अब के गर्ने, कसो गर्ने होला ? तिनको त बुद्धिविवेक नै पो हरायो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥇᥏)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥇᥇)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤖᤣ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤖᤣ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤢᤵᤔᤣᤴ ᤁᤣᤏᤡᤛᤢ ᥅ ᤐᤣ᤺ᤱᤘᤠ ᤁᤣᤏᤡᤛᤢ ᥅
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤛᤠ ᤁᤣᤏᤡᤛᤢ ᥅ ᤂᤡᤖᤣ ᤁᤣᤏᤡᤛᤢᤡ ᥅
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤣᤘᤠ ᤔᤣᤕᤢᤰᤋᤢ ᤛᤣ᤺ᤴᤍᤥ ᤔᤣᤕᤢᤰᤋᤢ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤖᤣ ᤕᤠᤵᤔᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤖᤣ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤢᤵᤔᤣᤴ ᤔᤣᤴᤏᤡᤒᤠ᤺ᤴ ᤐᤣ᤺ᤱᤘᤠ ᤔᤣᤴᤏᤡᤒᤠ᤺ᤴ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤛᤠ ᤔᤣᤴᤏᤡᤒᤠ᤺ᤴ ᤂᤡᤖᤣ ᤔᤣᤴᤏᤡᤒᤠ᤺ᤴ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤣᤗᤡ ᤏᤥ᤺ᤰᤋᤢᤖᤥ ᤐᤠ᤺ᤷᤗᤠ ᤏᤥ᤺ᤰᤋᤢᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤐᤢᤳᤋᤢᤰ ᤐᤢᤎᤡᤰ ᤌᤥᤗᤠᤶ ᤕᤢᤕᤣᤷᤗᤣ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤈᤢᤶᤗᤣ ᤀᤠᤒᤢᤱ ᤗᤡᤕᤥᤖᤣ ᤀᤠᤒᤢᤱᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤁᤢ ᤋᤣ᤺ᤛᤢᤱᤖᤥ ᤆᤱᤛᤡ ᤋᤣ᤺ᤛᤢᤱᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤣᤗᤡ ᤏᤥ᤺ᤰᤋᤢᤖᤥ ᤐᤠ᤺ᤷᤗᤠ ᤏᤥ᤺ᤰᤋᤢᤖᤥ ᥄

साप्पोःक्-चोʔमेन् (११९)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (११)

पायुङ् - थक्लि साहाʔरे साम्माङ् साहाʔरे ॥
पायुङ् - थुप्मेन् केनिसु ? पेːङ्वा केनिसु ?
पायुङ् - यासा केनिसु ? खिरे केनिसुइ ? ॥
पायुङ् - सेवा मेयुक्तु सेːन्दो मेयुक्तु ॥
पायुङ् - मेन्छाम्माङ् सारे याप्मिआङ् सारे ॥
पायुङ् - थुप्मेन् मेन्निबाːन् पेːङ्वा मेन्निबाːन् ॥
पायुङ् - यासा मेन्निबाːन् खिरे मेन्निबाːन् ॥
पायुङ् - पेलि नोːक्तुरो पाːल्ला नोːक्तुरो ॥
पायुङ् - खाम्पुत्तुक् पुधिक् थोलाम् युयेल्ले ॥
पायुङ् - लिजुम्ले आबुङ् लियोरे आबुङ्रो ॥
पायुङ् - यगु तेःसुङ्रो चङ्सि तेःसुङ्रो ॥
पायुङ् - पेलि नोःक्तुरो पाःल्ला नोःक्तुरो ॥

कोखपूजा (११९)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (११)

अब देहधारी देवताहरूले मुडुली मृग देख्यौ कि ? जरायो देख्यौ कि ?
भनेर मान्छे (ज्वाईँ)लाई सोधनी गरे है ।
गौँडा रुडेर बस्ने मान्छेले पनि(ज्वाईँले पनि)
मैले त मुडुली मृग पनि देखिनँ, जरायो पनि देखिनँ भनेर उत्तर दियो नि ।
अघि बरु एउटा स्यानो मुस्टे चरी उडेर आयो,
मैले धनुकाँडले हानैँ र अघि त्यसलाई पो मारैँ है ।
यसो भनेर उसले त उत्तर दियो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥈᥆)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥈)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤶᤗᤠᤖᤡ ᤛᤢ᤹ᤰᤘᤠ ᤐᤧᤳᤋᤠᤖᤡ ᤛᤢ᤹ᤰᤘᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤆᤡᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ᤋᤠᤍᤧ ᤆᤡᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠ᤹ᤱᤄᤠ ᤆᤡᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ᤋᤧᤸᤗᤧᤶ ᤆᤡᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡᤔᤢ ᤏᤨ᤹ᤰᤋᤢ ᤐᤠ᤹ᤸᤗᤠ ᤏᤨ᤹ᤰᤋᤢᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤢᤛᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤢᤛᤡᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤀᤧ ᤕᤠᤵᤔᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤡᤏᤢᤖᤡ ᤔᤧᤸᤗᤨ ᤂᤠᤶᤐᤢᤳᤋᤢᤰ ᤔᤧᤸᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤢᤵᤔᤧᤶᤔᤢ ᤛᤠᤖᤨ ᤐᤧ᤹ᤱᤘᤠᤔᤢ ᤛᤠᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤴᤏᤧᤶᤒᤠ ᤕᤢᤰᤐᤢᤱᤁᤧᤶᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤢᤈᤡᤆᤱᤒᤠ ᤛᤠᤈᤡᤆᤱᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤢᤵᤔᤧᤶᤔᤢ ᤛᤠᤃ ᤐᤧ᤹ᤱᤘᤠᤀᤢᤱ ᤛᤠᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤃᤢ ᤁᤧᤍᤧ᤹ᤛᤢ ᤆᤱᤛᤡ ᤁᤧᤍᤧ᤹ᤛᤢᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोःमेन् (१२०)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१२)

पायुङ् - अम्लारि सुःक्वा पेत्तारि सुःक्वा ॥
पायुङ् - हुक्सो चिक्खुङ्लो ताड़े चिक्खुङ्लो ॥
पायुङ् - याःङ्घा चिक्खुङ्लो तेल्लेम् चिक्खुङ्लो ॥
पायुङ् - पेलिमु नोःक्तु पाःल्ला नोःक्तुरो ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बुसि साम्माङ् तुम्बुसिरे ॥
पायुङ् - मेन्छाम्माङ् साए याप्मिआङ् साए ॥
पायुङ् - मिनुरि मेल्लो खाम्पुत्तुक् मेल्लो ॥
पायुङ् - थुप्मेम्मु सारो पेःङ्वामु सारो ॥
पायुङ् - सावान्नेम्बा युक्पुङ्केम्बाए ॥
पायुङ् - पुजिचङ्बा साजिचङ्बाए ॥
पायुङ् - थुप्मेम्मु साग पेःङ्वाआुङ् साग ॥
पायुङ् - यगु केदेःसु चङ्सि केदेःसुरो ॥

कोखपूजा (१२०)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (१२)

सुनाखरीको जाबेभित्र . . काँधबाट दुवैतिर तर्लाङ तुर्लुङ भुन्डेको
झोलाभित्र लुकाएर राखेको छु है . . भनेर उत्तर दियो नि ।
पूजनीय ती ज्येष्ठ देवताहरूले तब ए मरणशील चोलाधारी मान्छे !
यो सिकार (जीव) त स्यानो मुस्टे चरी त होइन है ।
यो सिकार (जीव) त मुडुली मृग पो हो त ।
हे पन्छीको सिकारी, हे पशुको सिकारी, अहो ! तिमीले त
अघि नै तिखा सिङ भएको मृगलाई त सिकार गरेर मारिसकेका रहेछौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤒᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥈᥇)
ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥉)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤸᤗᤃ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤂᤧᤴᤜᤠ᤹ᤃᤔᤢᤀᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤍᤱᤛᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤔᤧᤍᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠ᤺ᤰ ᤔᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤏᤢ ᤋᤢᤶᤒᤢᤖᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤢᤜᤠ᤹ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤆᤡ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤢ ᤀᤠᤵᤗᤠᤱ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤆᤡ ᤔᤧᤓᤡᤴᤍᤢ ᤀᤠᤵᤛᤨ᤺ᤰ ᤔᤧᤓᤡᤴᤍᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤢᤵᤔᤧᤴᤏᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ᤐᤧ᤺ᤱᤘᤠᤀᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤗᤠᤱ ᤔᤧᤗ᤺ᤳᤋᤢ ᤁᤢᤗᤠᤱ ᤔᤧᤗ᤺ᤳᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤶᤒᤠᤱ ᤋᤧᤸᤗᤨ᤺ᤰᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤜᤡᤸᤗᤡᤔᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤛᤠᤱ ᤁᤧᤕᤢᤱᤔᤠ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤔᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤢᤵᤔᤧᤴᤏᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ᤐᤧ᤺ᤱᤘᤠᤀᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤗᤠᤱ ᤔᤧᤜᤠ᤺ᤰᤋᤢ ᤁᤢᤗᤠᤱ ᤔᤧᤜᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥

साप्पोःक्-चोꜱमेन् (१२१)
हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१३)

पायुङ् - आल्लग उन्छोःन् खेन्हाꜱगमुआ ॥
पायुङ् - पेलि मेदङ्सिङ् पाःल्ला मेदङ्सिङ् ॥
पायुङ् - पेलि मेयुङ्सिङ् पाःन्जाःक् मेयुङ्सिङ् ॥
पायुङ् - माङ्नु तुम्बुरे साम्माङ् तुम्बुहाꜱरे ॥
पायुङ् - आप्चि मेसेन्दु आप्लाङ् मेसेन्दु ॥
पायुङ् - आप्चि मेभिन्दु आप्सोःक् मेभिन्दु ॥
पायुङ् - थुप्मेन्नाङ् सारे पेःङ्वाआङ् सारे ॥
पायुङ् - आप्लाङ् मेलःत्तु कुलाङ् मेलःत्तु ॥
पायुङ् - काम्बाङ् तेल्लोःक्मा साम्माङ्हिल्लिमेन् ॥
पायुङ् - थाक्साङ् केयुङ्मा थाक्पे केयुङ्मेन् ॥
पायुङ् - थुप्मेन्नाङ् सारे पेःङ्वाआङ् सारे ॥
पायुङ् - आप्लाङ् मेहाःक्तु कुलाङ् मेहाःक्तु ॥

कोखपूजा (१२१)
हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (१३)

अब उहिले उनीहरूका बिचमा छलफल भयो ।
तिनका बिचमा मतो मिलेपछि देहधारी देवताहरूले सिकारलाई काटकुट पारे ।
सिकारी देवताहरूलाई प्रसाद चढाए अनि बिलो बनाएर सबैको भाग लाए ।
मृगको एउटा खुट्टाभने तान बुनिरहने चेली
देवताहरूकी चेली काम्बाङ तेल्लोक्मा
साम्माङ हिल्लिमाको भाग भनेर (मानिस ज्वाइँको हात) कोसेली पठाइदिए है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥈᥈)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥊)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤀᤧ ᤏᤠᤵᤔᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ ᤀᤠᤏᤡ᤹ᤃᤧᤱᤃᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤨ ᤗᤰᤖᤨ ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤗᤰᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤋᤧ᤹ᤖᤧ᤹ᤀᤨ ᤐᤅᤧ ᤋᤧ᤹ᤖᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤰᤘᤠ ᤔᤧᤒᤡᤖᤢ᤺ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤔᤧᤒᤡᤖᤢ᤺ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤛᤡᤱᤃᤨᤒᤠᤖᤧ ᤁᤧᤴᤇᤱᤘᤠ᤹ᤛᤡᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤗᤠᤱ ᤁᤧᤶᤜᤠᤰᤋᤧ ᤛᤠᤖᤠᤱ ᤁᤧᤶᤜᤠᤰᤋᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤳᤗᤢᤖᤨ ᤕᤨᤒᤠ᤺ᤴ ᤔᤧᤳᤗᤢᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤢᤶᤔᤧᤴ ᤛᤠᤒᤧ ᤐᤧ᤺ᤱᤘᤠᤖᤧᤴ ᤛᤠᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤗᤧᤵᤋᤢ ᤋᤠᤅᤧ ᤗᤧᤵᤋᤢ᤺ᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤡᤔᤧᤴ ᤋᤧᤛᤢ᤺ ᤌᤠᤰᤛᤢᤶ ᤋᤧᤛᤢ᤺ᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤐᤢ᤹ᤖᤧ ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤐᤢ᤹ᤖᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१२२)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१४)

पायुङ् - मेन्छाम्माङ साए नाप्मिआङ् साए ॥
पायुङ् - कङ्गमु आल्ल आनिʔगेङ्गमु॥
पायुङ् - याक्सिङ्गो लक्रो माङ्गेन्ना लक्रो ॥
पायुङ् - हुक्सो तेʔरेʔओ पङे तेʔरेʔओ ॥
पायुङ् - सक्वा मेबिरू मुइङ् मेबिरू ॥
पायुङ् - हाङ्सिङ्गोबारे केन्छङ्वाʔसिरे ॥
पायुङ् - आप्लाङ् केम्हाक्ते साराङ् केम्हाक्ते ॥
पायुङ् - पेलि मेत्लुरो योबाःन् मेत्लुरो ॥
पायुङ् - थुम्मेन् साबे पेःङ्वारेन् साबे ॥
पायुङ् - हुक्सो लेप्तु ताङे लेप्तुःल्ले ॥
पायुङ् - खिमेन् तेसुः थाक्सुम् तेसुःरो ॥
पायुङ् - थाक्पे पुʔरे थाक्चुम् पुʔरेरो ॥

कोखपूजा (१२२)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (१४)

हे मरणशील चोलाधारी मान्छे (ज्वाईं)
एकै आँतको हाम्री प्यारी चेलीको भाग, उसको भागको बिलो बोकेर लैजाऊ है ।
मान्छेलाई सन्देश दिँदै (देवताहरूले) भने ।
(उहिले) तिम्रो माइती राजाहरूले सिकारको खुट्टा बिलो भनेर
तिमीलाई पठाइदिएका छन् है । यस्तो बोली बोल्दै तिमीले चरीको (मृगको)
खुट्टा बुन्दै गरेको तानमाथि फ्याट्ट फ्याँकिदियौ है ।
तानको टाँगेको धागाहरू चुँडियो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥈᥉)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥋)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤏᤢ ᤋᤢᤶᤒᤢᤖᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤢᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤆᤡ ᤔᤧᤛᤧ᤺ᤴᤍᤢᤒᤠ ᤀᤠᤵᤗᤠᤱ ᤔᤧᤛᤧ᤺ᤴᤍᤢᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤆᤡ ᤔᤧᤜᤠᤰᤋᤢᤒᤠ ᤀᤠᤵᤗᤠᤱᤔᤢ ᤔᤧᤜᤠᤰᤋᤢᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤖᤧᤔᤢ ᤕᤠᤶᤔᤡ ᤛᤠᤖᤧᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤡᤔᤧᤴ ᤋᤧ᤺ᤛᤢ᤺ᤸᤗᤧ ᤌᤠᤰᤛᤢᤶ ᤋᤧ᤺ᤛᤢ᤺ᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤐᤧᤔᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤧ ᤌᤠᤰᤆᤢᤶᤔᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤛᤠᤱ ᤁᤧᤕᤢᤱᤔᤠ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤡᤈᤱ ᤁᤧᤕᤢᤱᤔᤠ ᤂᤡᤗ᤺ᤴ ᤁᤧᤕᤢᤱᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - **ᤁᤠᤶᤒᤠᤱ ᤋᤧᤸᤗᤥ᤺ᤰᤔᤠ** ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤜᤡᤸᤗᤡᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤥᤔᤠᤖᤧ ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤔᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧ᤺ᤅᤠᤔᤢ ᤆᤧᤃᤧ ᤁᤢᤗᤠᤱᤔᤢ ᤆᤧᤃᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤰᤘᤠ ᤔᤧᤄᤧᤵᤛᤢ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤔᤧᤄᤧᤵᤛᤢ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (१२३)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१५)

पायुङ् - माङ्नु तुम्बुरे साम्माङ् तुम्बुरे ॥
पायुङ् - आप्चि मे़से़ःन्दुबा आप्लाङ् मे़से़ःन्दुबा ॥
पायुङ् - आप्चि मे़हाक्तुबा आप्लाङ्मु मे़हाक्तुबा ॥
पायुङ् - मे़न्छाम् सारे़मु याम्मि सारे़मु ॥
पायुङ् - खिमे़न् तेःसुःल्ले़ थाक्सुम् तेःसुःल्ले ॥
पायुङ् - थाक्पेमु पुॽरे़ थाक्चुम्मु पुॽरे़ ॥
पायुङ् - थाक्साङ् के़युङ्मा थाक्पे के़युङ्मा ॥
पायुङ् - खिजङ् के़युङ्मा खिलःन् के़युङ्मा ॥
पायुङ् - **काम्बाङ् तेल्लोःक्मा** साम्माङ् हिल्लिमा ॥
पायुङ् - याक्सिङ्गोमारे माङ्गे़न्नामारे़ ॥
पायुङ् - तेःङ्गामु चे़गे़ कुलाङ्मु चे़गे़ ॥
पायुङ् - सक्वा मे़घेप्सु. मुइङ् मे़घेप्सु ॥

कोखपूजा (१२३)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (१५)

मानमानितो गर्नुपर्ने देवताहरूले मारेको सिकारलाई काटकुट पारेर
चेलीलाई कोसेली भनेर भागमा बिलो पठाएको खुट्टा (मृगको)लाई
बुन्दै गरेको तानमाथि मान्छेज्वाइँले फ्याँकिदिँदा त
तान र तानका धागाहरू त चुँडिए नै
तान बुनिरहेकी चेली, साम्माङ्हिल्लिमाको
अहो ! देवताका सहोदर चेलीको खुट्टा (फिला) ठनक्क भाँचिएछ भनेर
दुःःखद खबर देवताहरूले सुने है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥈᥊)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥌)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧ᤺ᤱᤃᤨ ᤆᤧᤃᤧᤘᤠ ᤁᤢᤗᤠᤱᤔᤢ ᤆᤧᤃᤧᤘᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤰᤘᤠ ᤔᤧᤄᤧᤵᤛᤢ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤔᤧᤄᤧᤵᤛᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤛᤠᤜᤠ᤹ᤃ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤛᤠᤜᤠ᤹ᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤈᤢᤶ ᤔᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ᤐᤧᤈᤢᤶ ᤔᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤳᤋᤢ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤔᤧᤀᤡ᤺ᤳᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ᤋᤧᤴᤎᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤁᤢᤗᤠᤱ ᤀᤧ᤺ᤰᤂᤢᤐᤡᤖᤢ᤺ᤓᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴᤏᤠᤱ ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤀᤡᤱᤗᤧᤰ ᤆᤨᤃᤢᤓᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤠᤶᤓᤨᤕᤨ ᤑᤨᤕᤨ ᤐᤠᤶᤓᤨ᤺ᤳᤋᤢᤓᤠᤱᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤡᤱᤓᤨᤕᤨ ᤑᤨᤕᤨ ᤀᤡᤱᤓᤨ᤺ᤳᤋᤢᤖᤨᤓᤠᤱᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤔᤧᤸ᤹ᤖᤧ ᤛᤡᤰᤂᤧᤱ ᤔᤧᤸ᤹ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤧᤈᤢᤶᤔᤢ ᤐᤨᤃᤧ ᤂᤧᤔᤠᤔᤢ ᤐᤨᤃᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१२४)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१६)

पायुङ् - ते़ःङ्गो चे़गे़वा कु़लाङ्मु चे़गे़वा ॥
पायुङ् - सक्वा मे़घेप्सु मुइङ् मे़घेप्सु ॥
पायुङ् - थक्लिसाहाʔग साम्माङ्साहाʔग ॥
पायुङ् - साङ्जुम् मे़युङ्सिङ् पे़जुम् मे़युङ्सिङ् ॥
पायुङ् - सिक्कुम् मे़इःत्तु निङ्वाʔ मे़इःत्तु ॥
पायुङ् - मेःक्खिम्माङ् सारे़ ते़न्धाम्माङ् सारे़ ॥
पायुङ् - माङ्गे़न्ना कुलाङ् एःक्खुपिरूभाङ् ॥
पायुङ् - उन्छोःन्नाङ् आम्बि इङ्ले़क् चोगुभाङ् ॥
पायुङ् - पाम्भोयो फोयो पाम्भोःत्तुभाङ्मु ॥
पायुङ् - इङ्भोयो फोयो इङ्भोःत्तुरोभाङ्मु ॥
पायुङ् - हाङ्गे़न् मे़लʔरे़ सिक्खे़ङ् मे़लʔरे़ ॥
पायुङ् - खे़जुम्मु पोगे़ खे़मामु पोगे़ ॥

कोखपूजा (१२४)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (१६)

अब देवताहरू भेला भएर विचार-विमर्षगर्न लागे है ।
हाम्रा कुटुम्ब नातांको मान्छेले त हाम्रो प्यारी चेलीको खुट्टा भाँचिदिएछ भनेर
पहिले पनि (सिकारमा) ढाँट कुरा हामीसँग गरे भनेर,
झुट्टा कुराले हामीलाई अल्मल्याएका थिए नि भनेर,
नभएको कुरा (मानिसले) बनाएका थिए है भनेर (देवताहरू) सारै रिसाए है ।
अब देवता र मान्छेका बिचमा ठुलै कल र झगडा सुरु भयो ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤺ᤔᤧᤴ (᥇᥈᥋)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥍)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤢᤛᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤺ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤧᤀᤡ᤹ᤳᤇᤡᤱ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤺ ᤔᤧᤀᤡ᤹ᤳᤇᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤈᤢᤶ ᤔᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ᤐᤧᤈᤢᤶ ᤔᤧᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤍᤱᤛᤡᤱ ᤐᤠ᤹ᤸᤗᤠ ᤔᤧᤍᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡᤰᤕᤧᤶᤒᤠ ᤛᤠᤜᤠ᤺ ᤌᤡᤰᤏᤠᤶᤒᤠ ᤛᤠᤜᤠ᤺ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤛᤡᤱᤃᤧᤴ ᤛᤠᤜᤠ᤺ ᤌᤰᤌᤠᤶᤒᤢ ᤛᤠᤜᤠ᤺ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤠᤶᤓᤨ᤹ᤳᤋᤧ ᤑᤨ᤹ᤳᤋᤧ ᤐᤠᤶᤓᤨ᤹ᤳᤋᤧ ᤛᤠᤜᤠ᤺ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤡᤱᤓᤨ᤹ᤳᤋᤧ ᤑᤨ᤹ᤳᤋᤧ ᤀᤡᤱᤓᤨ᤹ᤳᤋᤧ ᤛᤠᤜᤠ᤺ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤜᤠ᤺ᤏᤢ ᤕᤠᤶᤐᤡᤛᤠᤜᤠ᤺ᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᤺ᤀᤡ ᤛᤧᤶᤔᤠᤔᤢ ᤛᤨᤎᤨ᤹ᤰ ᤛᤧᤶᤔᤠᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤛᤧᤶᤔᤠᤔᤢ ᤔᤧ᤹ᤰᤂᤡᤶ ᤛᤧᤶᤔᤠᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤧᤈᤨᤃᤢ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤺ ᤔᤧᤈᤨᤃᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१२५)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१७)

पायुङ् - थक्लितुम्बुसि साम्माङ् साहाʔरे ॥
पायुङ् - सिक्कुम् मेइःत्छिङ् निङ्वाʔ मेइःत्छिङ् ॥
पायुङ् - साङ्जुम् मेयुङ्सिङ् पेजुम् मेयुङ्सिङ् ॥
पायुङ् - पेलि मेदङ्सिङ् पाःल्ला मेदङ्सिङ् ॥
पायुङ् - थिक्येम्बा साहाʔ थिक्नाम्बा साहाʔ ॥
पायुङ् - नासिङ्गेन् साहाʔ थक्थाम्बु साहाʔ ॥
पायुङ् - पाम्भोःत्ते फोःत्ते पाम्भोःत्ते साहाʔ ॥
पायुङ् - इङ्भोःत्ते फोःत्ते इङ्भोःत्ते साहाʔ ॥
पायुङ् - मेन्छाम् साहाʔनु याम्पिसाहाʔनु ॥
पायुङ् - काʔइ सेम्मामु सोधोःक् सेम्मामु ॥
पायुङ् - तेन्धाम् सेम्मामु मेःक्खिम् सेम्मामु ॥
पायुङ् - सिक्कुम् मेजोगु निङ्वाʔ मेजोगु ॥

कोखपूजा (१२५)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (१७)

देहधारी देवताहरूले गहिरो सोचविचार गर्न थाले ।
सबै भेला भए, वरिपरि बसे, छलफल गरेर मतो मिलाए है ।
एकदिनको चोला पाएका एकघामको चोला पाएका मरणशील मान्छेहरू
ढाँट कुरा गर्ने र छलकपट गर्ने मान्छेहरूसित
अब देवताहरू र मानिसका बिचमा नातासम्बन्ध राख्नुहुँदैन है ।
बिहेबारीको सम्बन्ध गर्नुहुँदैन है । विचार गरेर यस्तो टुङ्गो गरे है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥈᥌)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥎)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ᤋᤧᤴᤎᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤡᤱᤗᤧᤰᤔᤢ ᤆᤥᤃᤢ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤧᤰ ᤆᤥᤃᤢᤓᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤢᤜᤠ᤹ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤢᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤔᤧᤸ᤹ᤖᤧ ᤛᤡᤰᤂᤧᤱ ᤔᤧᤸ᤹ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤧ ᤆᤥᤃᤢ ᤐᤢᤱᤔᤡᤖᤧ ᤆᤥᤃᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤧᤈᤢᤶᤔᤢ ᤐᤥᤃᤠ ᤂᤧᤔᤠᤔᤢ ᤐᤥᤃᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤐᤠᤰᤋᤧᤸᤗᤧ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰ ᤐᤠᤰᤋᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤏᤢ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤛᤧ᤺ᤴᤍᤧᤴ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤔᤧᤛᤧ᤺ᤴᤍᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧᤛᤧ᤺ᤴᤍᤧᤴ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤔᤧᤛᤧ᤺ᤴᤍᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧᤸᤗᤰᤛᤡᤱ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤔᤧᤸᤗᤰᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤡᤱᤔᤢ ᤔᤧᤸ᤹ᤖᤧ ᤆᤥ᤺ᤰᤔᤢ (ᤆᤢᤰᤔᤢ) ᤔᤧᤸ᤹ᤖᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१२६)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१८)

पायुङ् - मेःक्खिम्माङ सारे तेन्धाम्माङ् सारे ॥
पायुङ् - इङ्लेक्मु चोगु पाःल्लेक् चोगुभाङ् ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बुहाʔ साम्माङ् तुम्बुहाʔ॥
पायुङ् - हाङ्गेन् मेलʔरे सिक्खेङ् मेलʔरे ॥
पायुङ् - आप्चारे चोगु पुङ्मिरे चोगु ॥
पायुङ् - खेजुम्मु पोगा खेमामु पोगा ॥
पायुङ् - इक्सा पाक्तेल्ले खाम्बेःक् पाक्तेल्ले ॥
पायुङ् - मेन्छाम् साहाʔ नु साम्माङ् साहाʔग ॥
पायुङ् - पेलि मेसेःन्देन् पाःल्ला मेसेःन्देन् ॥
पायुङ् - तेन्धाम् मेसेःन्देन् मेःक्खिम् मेसेःन्देन् ॥
पायुङ् - तेन्धाम् मेलक्सिङ मेःक्खिम् मेलक्सिङ् ॥
पायुङ् - हिङ्मु मेलʔरे चोःक्मु (चुक्मु) मेलʔरे ॥

कोखपूजा (१२६)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (१८)

कुलकुटुम्ब (बिहेबारीले साइनो लागेको मान्छे) ले
अब ढाँट कुरा गरेछ, भुट्टो कुरा बनाई बोलेछ भनेर
देहधारीमा पहिलो देवताहरू साह्रै रिसाए है ।
सिकारको कुरा लिएर कलह, भगडा ठुलो भयो ।
सृष्टिको प्रारम्भकै बेला थियो त्यो त . . .
अहो ! देवताहरू र मानिसहरूको भाषा र बोली एकै थियो ।
परस्परमा बिहेबारी चल्दथ्यो, तिनीहरू सँगसँगै जीवनयापन गर्दथे ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ-ᤆᤨ᤻ᤔᤧ᤺ᤴ (᥇᥈᥍)
ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥏)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧ᤺ᤗᤡᤃᤧ᤺ᤴ ᤐᤠ᤹ᤸᤗᤠ ᤀᤠᤸᤗᤠᤱᤕᤨ ᤛᤧ᤺ᤶᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧ᤺ᤴᤎᤠᤶᤃᤧ᤺ᤴ ᤔᤧ᤹ᤰᤂᤡᤶ ᤀᤠᤸᤗᤠᤱᤕᤨ ᤛᤧ᤺ᤶᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᤻ᤀᤡ ᤛᤧ᤺ᤴᤍᤡᤓᤠᤱ ᤛᤨᤎᤨ᤹ᤰ ᤛᤧ᤺ᤴᤍᤡᤓᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧ᤺ᤗᤡ ᤛᤧ᤺ᤴᤍᤡᤓᤠᤱ ᤐᤠ᤹ᤸᤗᤠ ᤛᤧ᤺ᤴᤍᤡᤓᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤧ᤺ᤈᤨᤃᤢ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤻ ᤔᤧ᤺ᤈᤨᤃᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧ᤺ᤗᤡ ᤔᤧ᤺ᤍᤱᤛᤡᤱ ᤐᤠ᤹ᤸᤗᤠ ᤔᤧ᤺ᤍᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤛᤠᤜᤠ᤻ᤏᤢ ᤏᤠᤶᤕᤠᤶᤔᤡᤛᤠᤜᤠ᤻ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤈᤢᤶ ᤔᤧ᤺ᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ᤐᤧ᤺ᤈᤢᤶ ᤔᤧ᤺ᤕᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤏᤠᤖᤠ ᤀᤠᤴᤕᤠ᤹ᤳᤗᤧ᤺ᤴ ᤗ᤻ᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤡ᤹ᤔᤠ ᤌᤠ᤹ᤶᤔᤠ ᤀᤠᤕᤠ᤹ᤳᤗᤧ᤺ᤴ ᤗ᤻ᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧ᤺ᤗᤡ ᤔᤧ᤺ᤍᤱᤛᤡᤱ ᤐᤠ᤹ᤸᤗᤠ ᤔᤧ᤺ᤍᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤨᤀᤡ ᤔᤧ᤺ᤕᤧ᤺ᤵᤛᤢ ᤆᤱᤑᤠ᤹ᤱ ᤔᤧ᤺ᤕᤧ᤺ᤵᤛᤢ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (१२७)
हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१९)

पायुङ् - पे़लिगे़न् पाःल्ला आल्लाङ्यो से़म्मा ॥
पायुङ् - ते़न्धाम्गे़न् मेःक्खिम् आल्लाङ्यो से़म्मा ॥
पायुङ् - काॽइ से़न्दिभाङ् सोधोःक् से़न्दिभाङ् ॥
पायुङ् - पे़लि से़न्दिभाङ् पाःल्ला से़न्दिभाङ् ॥
पायुङ् - सिक्कुम् मे़जोगु निङ्वाॽ मे़जोगु ॥
पायुङ् - पे़लि मे़दङ्सिङ पाःल्ला मे़दङ्सिङ् ॥
पायुङ् - साम्माङ्साहाॽनु नाम्याम्मिसाहाॽ ॥
पायुङ् - साङ्जुम् मे़युङ्सिङ् पे़जुम् मे़युङ्सिङ् ॥
पायुङ् - चिल्लि नारा आन्याःत्ले़न् लॽरो ॥
पायुङ् - निःमा थाःम्मा आयाःत्ले़न् लॽरो ॥
पायुङ् - पे़लि मे़दङ्सिङ् पाःल्ला मे़दङ्सिङ् ॥
पायुङ् - कोइ मे़ये़प्सु चङ्फाःङ् मे़ये़प्सु ॥

कोखपूजा (१२७)
हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (१९)

अबदेखि यता देवता र मानिसको भाषा र बोलीमा अलग बनौं,
बिहेबारी, कुटुम्बेरीमा छुटौं भनेर विचार विमर्ष गरेर मन-वचनले अठोट गरे है ।
नाता-सम्बन्ध सधैंलाई तोडौं भन्ने टुङ्गो गर्न
देवता र मान्छेहरू भेला भएर एकै ठाउँ झुरुप्प बसे र
अबदेखि यता देवता र मान्छेले एकाअर्काको मुहार र अनुहारसमेत
देख्न नसकुन् है भन्दै मतो मिलाएर परस्परका बिचमा ठुलो पहाड उम्याए है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥈᥎)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥆)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤥᤀᤡ ᤆᤱᤑᤠ᤺ᤱᤖᤣ ᤀᤢᤴᤇᤥᤴ ᤔᤣᤎᤣ᤺ᤰᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤥᤀᤡ ᤆᤱᤑᤠ᤺ᤱᤖᤣ ᤔᤣᤎᤣ᤺ᤰᤋᤢᤴ ᤔᤣᤶᤒᤡ
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤅᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤔᤣᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤔᤣᤏᤡ᤺ᤛᤡᤱ ᤏᤠᤖᤠ ᤔᤣᤏᤡ᤺ᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤣᤔᤣ᤺ᤴ ᤔᤣᤏᤣᤛᤢ ᤘᤠᤖ᤺ᤱ ᤔᤣᤏᤣᤛᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤣᤔᤣ᤺ᤴ ᤘᤠᤖ᤺ᤱᤖᤣ ᤔᤣᤎᤣ᤺ᤰᤋᤢᤴ ᤔᤣᤶᤒᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤅᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤔᤣᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤔᤣᤏᤡ᤺ᤛᤡᤱ ᤏᤠᤖᤠ ᤔᤣᤏᤡ᤺ᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤣᤈᤱ ᤛᤢᤖᤡᤳᤗᤣ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤔᤣᤎᤣ᤺ᤰᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤣᤈᤱ ᤛᤢᤖᤡᤳᤗᤣ ᤔᤣᤎᤣ᤺ᤰᤋᤢᤴ ᤔᤣᤶᤒᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤅᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤔᤣᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤔᤣᤏᤡ᤺ᤛᤡᤱ ᤏᤠᤖᤠ ᤔᤣᤏᤡ᤺ᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१२८)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२०)

पायुङ् - कोइ चङ्फाःङ्रे उन्छोन् मेधेःक्सिङ् ॥
पायुङ् - कोइ चङ्फाःङ्रे मेधेःक्तुन् मेम्बि ॥
पायुङ् - साम्माङ्ङाङ् साहाʔ मेन्छाम्माङ् साहाʔ ॥
पायुङ् - चिल्लि मेनिःसिङ् नारा मेनिःसिङ् ॥
पायुङ् - तेमेःन् मेनेस्सु वारःङ् मेनेस्सु ॥
पायुङ् - तेमेःन् वारःङ्रे मेधेःक्तुन् मेम्बि ॥
पायुङ् - साम्माङ्ङाङ् साहाʔ मेन्छाम्माङ् साहाʔ ॥
पायुङ् - चिल्लि मेनिःसिङ नारा मेनिःसिङ् ॥
पायुङ् - केजङ् सुरित्ले उन्छोःन् मेधेःक्सिङ् ॥
पायुङ् - केजङ् सुरित्ले मेधेःक्तुन् मेम्बि ॥
पायुङ् - साम्माङ्ङाङ् साहाʔ मेन्छाम्माङ् साहाʔ ॥
पायुङ् - चिल्लि मेनिःसिङ् नारा मेनिःसिङ् ॥

कोखपूजा (१२८)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२०)

अहो ! उहिले, डाँडाकाँडा र पहाड नै बिचमा उभ्याए पनि
तिनलाई छेकेन, तिनले एकाअर्कालाई परस्परमा देखिहाल्थे ।
अब बिचमा ठुलो पोखरी (सागर) राखे ।
पोखरी (समुद्र)ले पनि तिनलाई छेक्न सकेन । एकाअर्कालाई परस्परमा देखिहाल्थे ।
उहिले देवताहरू र नश्वर चोलाधारी मानिसहरूले
त्यसपछि सल्लाह गरेर तिनका बिचमा हावा-बतासलाई बिचमा राखेर छेलिए ।
अहो ! हावा-बतासले पनि छेलेन, एकाअर्का (को अनुहार) लाई देखिहाल्दथे है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ-ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥈᥏),
ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥈᥇)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴᤍᤡᤕᤨᤃ ᤁᤢᤛᤢ᤺ᤴᤍᤡᤕᤨᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤋᤠ᤺ᤰᤘᤠ ᤑᤧᤰᤘᤠ ᤔᤡᤏᤢ ᤑᤧᤰᤘᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤔᤧᤎᤧ᤺ᤰᤛᤡᤱ ᤏᤠᤖᤠ ᤔᤧᤎᤧ᤺ᤰᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤏᤡᤛᤛᤧᤖᤧ ᤔᤠᤱᤏᤢ ᤏᤡᤛᤛᤧᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤏᤢ ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤔᤧᤴᤎᤠᤒᤧᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤧᤴᤎᤠᤒᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤔᤧᤴᤎᤠᤒᤧᤴ ᤕᤠᤶᤐᤡ ᤔᤧᤴᤎᤠᤒᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤛᤨᤎᤨ᤺ᤰᤔᤢ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤈᤢᤶ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧ ᤂᤠᤶᤗᤧᤵ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧ
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१२९)
हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२१)

पायुङ् - कुन्छोःन्दियोग कुसुःन्दियोग ॥
पायुङ् - काताःक्वा फेक्वा मिनु फेक्वारे ॥
पायुङ् - चिल्लि मेधेःक्सिङ् नारा मेधेःक्सिङ् ॥
पायुङ् - साम्माङ् निस्सेरे माङ्नु निस्सेरे ॥
पायुङ् - साम्माङ् साहाʔ नु मेन्छाम् साहाʔमु ॥
पायुङ् - थक्लि मेन्धाबेन् साम्माङ् मेन्धाबेन् ॥
पायुङ् - मेन्छाम् मेन्धाबेन् याम्पि मेन्धाबेन् ॥
पायुङ् - काʔइ सोधोःक्मु उन्छोःन् मेसेन्दे ॥ [३०]
पायुङ् - खाम्जुम् मेसेन्दे खाम्लेप् मेसेन्दे ॥
पायुङ् - तेन्धाम् मेसेन्दे मेःक्खिम् मेसेन्दे ॥
पायुङ् - पेलि मेसेन्दे पाःल्ला मेसेन्दे ॥

कोखपूजा (१२९)
हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२१)

उनिउँका पातहरू बिचमा राखेर छेलिँदा एकाअर्काको दृष्टिबाट छेलिँए है ।
अब देवताहरू र मानिसहरू एकाअर्काबाट नदेखिने भए ।
अब कुटुम्बेरी, नाता-सम्बन्ध र भाषाबोली अलग भयो ।
अब जीवनयापनको तिनको धरातल नै अलग भयो ।

---

[३०] यसरी उनिउँका पातको बार खडा गरेर सदाका लागि देवता र मानिस (खाम्बोङबा लुङबोङबा)हरू अलग भए । लिम्बू भाषामा प्रसिद्ध वाक्यांश 'काताःक्वा मिक्थेःक् थेःक्' को जन्म भयो । मानिस र देवताका बीच बिहेबारी हुने र पछि छुट्टिनु परेको कथा तामाङ जातिमा पाइन्छ, जसअनुसार मुसुरे कटुसको पातको पर्दा राखेर छेलिएपछि मात्र एकाअर्काबाट नदेखिने भएछन् (पर्शुराम तामाङ, तामाङ वंशावली, वि.स. २०६२, २०७५, पृ.१२३) । हेर्नुहोस् पाङबोहाङ (हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८४, पृ. २२४–२३०) पनि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤐ᤺ᤨᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥉᥆)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥈᥈)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤠᤔᤢ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤠᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃᤠᤔᤢ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤠᤖᤢᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢ ᤌᤨ ᤔᤠᤖᤢᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢ ᤌᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤱᤒᤡᤳᤋᤠᤱ ᤐᤨᤍᤧ ᤀᤢᤴᤆᤨ᤺ᤴ ᤕᤢᤅᤧᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤱᤒᤡᤳ ᤛᤨᤖᤧᤀᤠᤱ ᤐᤨᤍᤧ ᤛᤨᤖᤧᤀᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤜᤧ᤺ᤴ ᤌᤠ᤺ᤴᤍᤢ᤺ᤸᤗᤧ ᤔᤡᤰᤔᤢ ᤌᤠ᤺ᤴᤍᤢ᤺ᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤃᤧᤴ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤆᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤏᤠᤶᤕᤠᤵᤐᤡ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤈᤢᤶ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤠ ᤂᤠᤶᤗᤧᤵ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤠ ᤛᤨᤎᤨ᤺ᤰ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶᤔᤢ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤀᤢᤴᤆᤨ᤺ᤴ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤜᤧ᤺ᤴ ᤌᤠ᤺ᤴᤍᤢᤖᤨ ᤔᤡᤰᤔᤢ ᤌᤠ᤺ᤴᤍᤢᤖᤨ ॥

सापोःक्-चोऽमेन् (१३०)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२२)

पायुङ् - थक्लितुम्बामु साम्माङ् तुम्बामु ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिगमु फुङ्गाप्पो माङ्ग ॥
पायुङ् - पारुङ् फुक्कु थो मारुङ् फुक्कु थो ॥
पायुङ् - लिङ्बित्ताङ् पोदे उन्छोःन् युङ़ेमु ॥
पायुङ् - लिङ्बित् सोऱेआङ् पोदे सोऱेआङ् ॥
पायुङ् - सुहेःन् थाःन्दुःल्ले मिक्मु थाःन्दुःल्ले ॥
पायुङ् - थक्लिगेन् साहाऽ साम्माङ् साहाऽनु ॥
पायुङ् - मे़न्छाम्माङ् साहाऽ नाम्याप्मि साहाऽ ॥
पायुङ् - खाम्जुम् मे़से़न्दा खाम्ले़प् मे़से़न्दा ॥
पायुङ् - काऽइ मे़से़न्दा सोधोःक् मे़से़न्दा ॥
पायुङ् - ते़न्धाम्मु मेःक्खिम् उन्छोःन् मे़से़न्दा
पायुङ् - सुहेःन् थाःन्दुरो मिक्मु थाःन्दुरो ॥

कोखपूजा (१३०)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२२)

देवताहरूमा ज्येष्ठ देवता ! जोबन र जीवनदाता फुङ्जिरि फुङ्काप्पोबा त पारुङ मारुङ गुफामा उहिले ध्यानमग्न बसेका थिए ।
ध्यानबाट जाग्रत् भएपछि उनले चारैतिर दृष्टि लगाए ।
अहो ! देवता र मानिसहरू त परस्परमा नाता-सम्बन्ध तोडेर बिरानो भइसकेछन् ।
वैवाहिक सम्बन्ध पनि तोडेर अलग भएछन् ।
तिनको त जीवन र जीवनयापनको धरातल नै अलग भइसकेछ ।
यो कटुसत्य उनको दृष्टिमा पऱ्यो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥉᥇)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥉)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤐᤥ᤺ᤰᤔᤠᤍᤣᤴ ᤕᤠᤵᤑᤡ ᤐᤥ᤺ᤰᤔᤠᤍᤣᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ᤏᤠ ᤔᤢᤏᤠ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ᤏᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤠᤖᤢᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢᤏᤠ ᤔᤠᤖᤢᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢᤏᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤐᤠᤱᤓᤣ᤹ ᤏᤠᤶᤕᤠᤵᤑᤡ ᤐᤠᤱᤓᤣ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤔᤣᤜᤥ᤺ᤵᤋᤣ ᤕᤠᤵᤑᤡ ᤔᤣᤜᤥ᤺ᤵᤋᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤱᤄᤥ᤺ᤰ ᤔᤣᤜᤥ᤺ᤵᤋᤣ ᤋᤢᤶᤓᤢ᤹ ᤔᤣᤜᤥ᤺ᤵᤋᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤣᤴᤎᤠᤶᤔ ᤔᤣᤜᤥ᤺ᤵᤋᤣ ᤔᤣ᤺ᤁᤡᤂᤡᤶ ᤔᤣᤜᤥ᤺ᤵᤋᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤣᤗᤢᤱᤒᤠᤖᤣ ᤏᤠᤶᤒᤣᤗᤢᤱᤒᤠᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤘᤣᤛᤥ ᤔᤠᤱᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡ ᤔᤠᤱᤃ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤥ ᤔᤠᤱᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤕᤣᤖᤥ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤔᤕᤣᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१३१)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२३)

पायुङ् - मे़न्छाम् पोःक्मादे़न् याप्मि पोःक्मादे़न् ॥
पायुङ् - सोधुङ् ते़म्बेʔना मुना ते़म्बेʔना ॥
पायुङ् - पारुङ् फुक्कुना मारुङ् फुक्कुना ॥
पायुङ् - मेन्छाम् पाङ्भेʔ नाम्याप्मि पाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - मे़न्छाम् मे़होःप्ते़ याप्मि मे़होःप्ते़ ॥
पायुङ् - सिङ्घोःक् मे़होःप्ते़ तुम्भुʔ मे़होःप्ते़ ॥
पायुङ् - ते़न्धाम्म् मे़होःप्ते मेःक्खिम् मे़होःप्ते ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बारे़ नाम्बेलुङ्बारे़ ॥
पायुङ् - खावेसो माङ्ग थाक्फुःत् साम्माङ्रे़ ॥
पायुङ् - फुङ्जिरि माङ्ग फुङ्गाप्पो माङ्रे़ ॥
पायुङ् - सिक्कुम् मये़रो निङ्वाʔ मये़रो ॥

कोखपूजा (१३१)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२३)

मानिसको उत्पत्तिको अवस्थल,
सोधुङ मुनातेम्बे मैदान भूमिको पारुङ् मारुङ् गुफा
मानिसको बासस्थलमा त एक जना पनि मानिस थिएनन् है ।
कुलकुटुम्ब, दाजुभाइ, नातागोताका कोही पनि थिएनन् है ।
नाबेलुङ नाम्बेलुङमा उत्पन्न भएका देवता
सेतै फुलेका वृद्ध खावेसो थाक्फुत देवता
जोवन र जीवनको देवता फुजिरि फुङ्काप्पोबा . .
अलमलमा परे, चकित भए है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥉᥈)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥊)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤔᤧᤴᤏᤧ ᤛᤥᤎᤥ᤺ᤰ ᤔᤧᤴᤏᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧᤴᤏᤧ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤔᤧᤴᤏᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤠᤀᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤛᤡᤱ ᤁᤧᤘᤠᤕᤧ ᤌᤰᤋᤥ ᤁᤧᤘᤠᤕᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤁᤧᤖᤢ᤺ᤱ ᤜᤡᤶᤏᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤜᤧᤰᤁᤩᤠᤱ ᤗᤢᤱᤔᤠ᤹ ᤜᤡᤶᤏᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤔᤢ ᤛᤥᤎᤥ᤺ᤰ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤔᤢ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤥᤀᤡ ᤁᤧᤗᤧᤰᤋᤢ ᤆᤱᤑᤠᤱ ᤁᤧᤗᤧᤰᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤠᤶᤓᤢᤱ ᤁᤧᤗᤧᤰᤋᤢ ᤛᤡᤱᤗᤠ ᤁᤧᤗᤧᤰᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤱᤄᤱ ᤁᤧᤃᤠ᤺ᤰᤋᤢ ᤘᤠᤗᤰ ᤁᤧᤃᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१३२)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२४)

पायुङ् - काʔइ मेन्ने सोधोःक् मेन्ने ॥
पायुङ् - तेन्धाम् मेन्ने मेःक्खिम् मेन्ने
पायुङ् - लाबेलुङबाए नाम्बेलुङ्बाए ॥
पायुङ् - नासिङ् केवाये थक्तो केवाये ॥
पायुङ् - आम्बि उन्छोःन् केरूङ् हिम्नुरो ॥
पायुङ् - आम्बि हेक्क्याङ् लुङ्माʔ हिम्नुरो ॥
पायुङ् - काʔइ कोःत्तिमु सोधोःक् कोःत्तिमु ॥
पायुङ् - मेन्छाम् कोःत्तिमु याप्मि कोःत्तिमु ॥
पायुङ् - वजिक् केधासिङ् लाङ्धोःङ् केधासिङ् ॥
पायुङ् - कोइ केलेक्तु चङ्फाङ् केलेक्तु ॥
पायुङ् - ताम्भुङ् केलेक्तु सिङ्ला केलेक्तु ॥
पायुङ् - यङ्घङ् केगाःक्तु वालक् केगाःक्तु ॥

कोखपूजा (१३२)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२४)

नाता-सम्बन्धका कोही नदेख्दा नश्वर चोलाधारी आफन्त मान्छेहरू नदेख्दा,
हे लाबेलुङ्बा नाम्बेलुङ्बामा उत्पन्न देवता !
एक्लो र थकित थियौ नि तिमी त !
अहो ! चिन्तित र विरहले व्याकुल भएर कता लागे मान्छेहरू ?
भनेर अनेक दुःखकष्ट खप्दै खोजीमा प्रस्थान गर्‍यौ नि ।
डाँडाकाँडा र देउराली नाघ्दै बढ्यौ ।
वनजङ्गल पनि नाघ्दै बढ्यौ, खोला र नदीनाला नाघ्दै बढ्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥉᥉)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤎᤥ (᥈᥋)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡᤸᤗᤡᤑᤢᤰᤁᤢ ᤛᤠᤱᤍᤠᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡ᤹ᤴᤍᤠᤱ ᤐᤥᤖᤠ ᤛᤠᤕᤥ ᤐᤥᤖᤠᤏᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤣᤏᤣ, ᤛᤠᤱᤃᤥᤘᤠᤖ᤹ᤱ ᤏᤢᤃᤥᤘᤠᤖ᤹ᤱᤒᤠᤀᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤈᤡᤖᤡᤃᤔᤢ ᤏᤢᤃᤠᤵᤐᤥᤒᤠᤀᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤈᤡᤰᤛᤥᤃ ᤑᤗᤠᤱᤃᤠ ᤐᤠᤱᤓᤣ, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤋᤣᤶᤒᤣ, ᤔᤢᤏᤠ ᤋᤣᤶᤒᤣ,ᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤁᤣᤕᤠ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤹ᤱ ᤁᤣᤕᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤠᤀᤡ ᤋᤣᤶᤒᤣ ᤏᤠᤶᤔᤥᤴ ᤋᤣᤶᤒᤣᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤠᤖᤢᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢ ᤔᤠᤖᤢᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤣ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤋᤢᤶᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤁᤣᤕᤠ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤹ᤱᤏᤡ ᤁᤣᤕᤠ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१३३)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२५)

पायुङ् - थिल्लिफुक्कु साङ्दाङ् फुक्कुरे ॥
पायुङ् - थिःन्दाङ् पोरा सायो पोराने ॥
पायुङ् - हेनेʔ साङ्गोवारःङ् नुगोवारःङ्बाए ॥[३१]
पायुङ् - नुजिरिगमु नुगाप्पोबाए ॥
पायुङ् - फजिक्सोग फलाङ्गा पाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - सोधुङ् तेम्बेʔ मुना तेम्बेʔनु ॥
पायुङ् - वजिक् केया लाङ्धोःङ् केया ॥
पायुङ् - ताइ तेम्बेʔ नाम्मोन् तेम्बेʔनु ॥
पायुङ् - पारुङ फुक्कु मारुङ् फुक्कुनु ॥
पायुङ् - थक्लितुम्बे साम्माङ्तुम्बे ॥
पायुङ् - वजिक् केया लाङ्धोःङ्नि केया ॥

कोखपूजा (१३३)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२५)

थिलिफुक्कु साङ्दाङ् फुक्कु गुफामा जन्मेका तिमी उसैको सन्तान
साङ्गो वारङ् नुगो वारङ (पोखरी, नदी) नाघेर आउने
हे साङ्गोववारङ् नुगोवारङका धनी कररुणमय वयोवृद्ध देवता,
उज्यालो लोक सोधुङ मुनातेम्म्बेको मैदान हुँदै कष्टले आउँदा
पूर्वदिशा अवस्थित पारुङ मारुङ गुफाबाट
आदौमा हे देहधारी देवतामा जेष्ठ देवता ! कष्ट खपेर तिमी आयौ निं ।

---

[३१] हिम्साम्माङलाई पारुङ मारुङ् फुक्कुको मात्र नभनेर थिल्लिफुक्मा साङ्दाङ फुक्माको छोरा पनि भनिन्छ (टङ्क वनेमसमेत, सिन्धोलुङ, फागो, वनेम वंशावली, इतिहास र मुन्धुम, वनेम कल्याण सङ्घ, वि.स. २०७०, पृ. ६३४) ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥉᥊)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥌)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤣᤗᤢᤱᤒᤣ ᤏᤠᤶᤒᤣᤗᤢᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁᤔᤢ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤵᤐᤠ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤴᤕᤢᤰᤁᤣᤱᤃ ᤔᤢᤍᤣᤴ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤴᤕᤢᤰ ᤔᤢᤍᤣᤴᤏᤢ ᤁᤣᤕᤢᤛᤣᤸᤗᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁᤔᤢ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤵᤐᤠ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤱᤄᤴ ᤅᤠᤛᤠ ᤗᤠᤱᤔᤢ ᤁᤣᤕᤠᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤐᤢ ᤁᤢᤒᤢ ᤗᤠᤱᤏᤢ ᤁᤣᤕᤠᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤱᤛᤥᤖᤣᤃ ᤌᤥ ᤋᤠᤱᤛᤠᤱ ᤋᤠᤰᤁᤣᤃᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤛᤥᤖᤣᤃᤔᤢ ᤕᤥ ᤂᤠᤶᤒᤣ᤺ᤰ ᤁᤣᤍᤥ᤹ᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤛᤠᤶᤒᤢᤃᤔᤢ ᤑᤏᤠᤃᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁᤔᤢ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤡ ᤗᤠᤱᤃᤠᤵ ᤁᤣᤕᤢᤖᤢ᤺ ᤔᤣᤶᤘᤡ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (१३४)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२६)

पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - खवालुप्कमु थाक्फुःप्पा माङ्बे ॥
पायुङ् - सिन्युक्केङ्ग मुदेन् केगेरे ॥
पायुङ् - सिन्युक् मुदेन्नु केयुसेल्ला ॥
पायुङ् - खवालुप्कमु थाक्फुःप्पा माङ्बे ॥
पायुङ् - यङ्घन् ङासा लाङ्मु केयारो ॥
पायुङ् - थक्पु कुबु लाङ्नु केयारो ॥
पायुङ् - आङ्सोरेग थो ताङ्साङ् ताक्केगन् ॥
पायुङ् - मेसोरेगमु यो खाम्बेःक् केदोॽबा ॥
पायुङ् - फसाम्बुगमु फनागा साम्माङ् ॥
पायुङ् - खवालुप्कमु थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - साजि लाङ्गाप् केयुरू मेम्वि ॥

कोखपूजा (१३४)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२६)

लाबेलुङ नाम्बेलुङमा उत्पन्न भएको देवता !
हे सेते कपाल फुलेका वयोवृद्ध देवता ! चीन देशमा आईपुग्यौ,
त्यहाँबाट भोट देशमा आइपुग्यौ नि ।
भोट-चीनबाट उँधो झर्दा त पानीमा उँधो र उँभो खेल्दै हिँड्ने
माछाका भुराहरू जसरी खेल्दै आयौ ।
थलचरझैँ धरतीमा हिँड्दै, नभचर (पशु र पन्छीहरू) झैँ आकाशमाथि उड्दै आयौ ।
शिर उठाउँदा आकाश छुने, पुच्छरले पृथ्वी टेक्ने
सेता नागनगिनी (फनागा) देवीदेवताहरू साहनवाहन लिएर आयौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥉᥍)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥍)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧ᤹ᤕᤥᤛᤧᤃ ᤜᤧᤏᤧ, ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤃᤥᤖᤱᤒᤧ ᤏᤢᤃᤥᤖᤱᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤠᤱᤃᤖᤡᤔᤠᤃ ᤆᤔᤋᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤡ ᤗᤠᤱᤃᤠᤵ ᤁᤧᤕᤢᤷᤛᤡ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤈᤡᤖᤡᤒᤠᤀᤧ ᤏᤢᤁᤠᤵᤐᤥᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤹ᤋ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤕᤠᤗᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤍᤧᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤠᤰᤔᤢᤖᤠᤃ ᤛᤱᤂᤡᤶ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤥᤛᤢ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤕᤥᤍᤥ᤹ᤁᤗᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤥᤛᤢ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤌᤥᤍᤥ᤹ᤁᤗᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤢ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤢᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤡ ᤁᤧᤕᤢᤖᤢ ᤗᤠᤱᤃᤠᤵ ᤁᤧᤕᤢᤖᤢᤛᤡ ॥

साप्पोःक्-चोःमेन् (१३७)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२७)

पायुङ् - हेःयोसेग हेने उन्छोःन् ॥
पायुङ् - साङ्गोरङ्बे नुगोरङ्बाए ॥
पायुङ् - पाङ्गरिमाग चमति साम्माङ् ॥
पायुङ् - साजि लाङ्गाप् केयुर्सि मेम्बि ॥
पायुङ् - नुजिरिबाए नुकाप्पोबाए ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत माङ्बे ॥
पायुङ् - सायाला साम्माङ् मुदेन् साम्माङ् ॥
पायुङ् - फाक्मुराग सङ्खिम् साम्माङ् ॥
पायुङ् - योसु साम्माङ् योदोःक्ला साम्माङ् ॥
पायुङ् - थोसु साम्माङ् थोदोःक्ला साम्माङ् ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बु साम्माङ् तुम्बुहाः ॥
पायुङ् - साजि केयुरु लाङ्गाप् केयुरुसि ॥

कोखपूजा (१३५)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२७)

त्यहाँबाट हिँड्दा तिमीले हे दयालु करुणामय देवता,
पाङगरीमा र चमतीमा देवीहरू साहनवाहन लिएर झऱ्यौ ।
अहो ! त्यहाँबाट तिमी त साङ्गो वारङ नुगो वारङ (सागर, नदी) नाघेर आउने
हे साङ्गोरङ्बा नुगोराङ्बा करुणामय देव !
सायाला मुदेन (भोटको देवता) लाई, फाक्मुरा (सिक्किमको देवता) लाई र
उँधौलीको देवी योदोक्ला र उँभौलीको देवी थोदोक्लासँगै
अन्य देहधारी ज्येष्ठ देवीदेवताहरूलाई पनि साहनवाहन बनाएर उँधो आयौ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥉᥌)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥈᥎)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤑ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤴᤕᤢᤰᤏᤢᤃ ᤔᤢᤍᤧᤴ ᤁᤧᤕᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤛᤠ ᤁᤧᤕᤠ ᤗᤠᤱᤎᤨ᤺ᤱ ᤁᤧᤕᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤡᤰᤁᤨᤖᤧᤱᤒᤠ ᤛᤒᤠ᤹ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤕᤠᤰᤐᤧ᤺ᤰᤁ ᤐᤡᤴᤍᤠᤱ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤧᤕᤠᤰᤐᤧ᤺ᤰᤁ ᤗᤠᤱᤛᤠᤱ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤡᤗᤠᤱᤃᤠᤵ ᤁᤧᤕᤢᤖᤢ᤺ᤛᤡᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤰᤂᤨᤖᤧᤃ ᤁᤢᤒᤰᤘᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰᤗᤠᤃ ᤁᤢᤗᤧᤳᤗᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤠᤕᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤌᤢᤱᤎᤠᤱᤒᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤡᤗᤠᤱᤃᤠᤵ ᤁᤧᤕᤢᤖᤢ᤺ᤛᤡᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१३६)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२८)

पायुङ् - लाःबेलुबे नाम्बेलुबे ॥
पायुङ् - खवालुफ्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - सिनुयुक्नुग मुदेन् केया ॥
पायुङ् - वसा केया लाङ्धोःङ् केया ॥
पायुङ् - मिक्कोरेङ्बा सबाʔ साम्माङ् ॥
पायुङ् - सियाक्पेःक्क पिन्दाङ् साम्माङ् ॥
पायुङ् - थेयाक्पेःक्क लाङ्साङ् साम्माङ् ॥
पायुङ् - साजिलाङ्गाप् केयुरूसिरो ॥
पायुङ् - माक्खोरेग कुबक्वा साम्माङ् ॥
पायुङ् - हाम्बेःक्लाग कुलेत्ला साम्माङ् ॥
पायुङ् - वाया साम्माङ् थुङ्धाङ्बा साम्माङ् ॥
पायुङ् - साजिलाङ्गाप् केयुरूसिरो ॥

कोखपूजा (१३६)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२८)

हे सेतै फुलेको वयोवृद्ध लाबेलुङ नाम्बेलुङ देवता ।
उहिले चीन हुँदै भोटबाट उँधो आउँदा त
चिम्सो आँखा पिर्लिक पिर्लिक पार्ने, भिरमा उफ्रिहिँड्ने देवता (बाँदरदेव),
पहरामा कुदिहिँड्ने देवता (बाँदरदेव), साथमा लिएर आयौ नि ।
लसुनको पोटी मनपराउने देवता, अदुवाको चाना मनपराउने देवता,
कोठेबारीको रुङालो गर्ने
थुङ्धाङ्बा देवलाई पनि साथमा साहनवाहन लिएर आयौ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥉᥍)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥏)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤵᤔᤠ ᤋᤢᤖᤠ ᤔᤠᤱᤏᤢ ᤋᤢᤖᤠᤜᤠ᤹ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤡ ᤗᤠᤱᤃᤠᤵ ᤁᤧᤕᤢᤖᤛᤡ ᤔᤧᤶᤒᤡ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤱᤏᤢ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤏᤢ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤛᤥᤄᤥ᤺ᤰ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤕᤠ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤕᤠ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤕᤠ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤠᤰᤁᤠᤴᤇᤠᤒᤠ ᤋᤠᤰᤁᤠᤴᤆᤠ ᤁᤧᤕᤠ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱᤏᤢ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤕᤠ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱᤏᤢ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤕᤠ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤛᤢ ᤕᤢᤔᤠ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤕᤠ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤢᤰᤐᤢᤱ ᤏᤢᤔᤠ ᤛᤠᤘᤠᤴ ᤁᤧᤕᤠ ᥄

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ᥄

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१३७)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२९)

पायुङ् - साप्मा तुरा माङ्नु तुराहाʔ ॥

पायुङ् - साजि लाङ्गाप् केयुरसि मेम्बि ॥

पायुङ् - लाःबेलुङ्नु नाम्बेलुङ्नु ॥

पायुङ् - काʔइ सोघोःक् कोःत्ति केया ॥

पायुङ् - तेन्धाम् मेःक्खिम् कोःत्ति केया ॥

पायुङ् - मेन्छाम् याप्मि कोःत्ति केया ॥

पायुङ् - ताक्कन्छाबा ताक्कन्चा केया ॥

पायुङ् - फक्ताङ्लुङ्नु लाङ्धोःङ् केया ॥

पायुङ् - केवालुङ्नु लाङ्धोःङ् केया ॥

पायुङ् - सुसु युमा पाङ्वा केया ॥

पायुङ् - युक्पुङ् नुमा सावान् केया ॥

पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥

कोखपूजा (१३७)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (२९)

देवीदेवताको लस्कर (फौज)लाई साहनवाहन बनाई साथमा लिएर आयौ ।
तिम्रो उत्पत्तिको लोक लाःबेलुङ नाम्बेलुङबाट
आफन्तहरू, कुलकुटुम्बहरू खोज्दै उँधो आयौ ।
डुलिखेली हिँडने तिमी देवता त, डुल्दै आयौ ।
मानिस जाति खोज्दै फक्ताङ्लुङ (कुम्भकर्ण हिमाल)बाट केवालुङ भएर, कष्टले
उँधो आउँदा, सिपालु सिकारीझैँ, आनन्दले डुल्दै खेल्दै उँधो आउँदा त
हे सेतै फुलेका वयोवृद्ध देवता तिमी त . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥉᥎)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥆)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤱᤃᤠᤔᤢ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃᤠᤔᤢᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤠᤃᤧᤖᤠ ᤔᤠᤱ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ᤑᤢ ᤔᤠᤱᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤰᤘᤠ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠ᤺ᤱ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤃᤠ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰ ᤀᤡᤱᤈᤠ᤺ᤱ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤢᤒᤥ᤺ᤰᤔᤠ ᤋᤧᤴᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤠᤖᤢᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢ ᤔᤠᤖᤢᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤜᤠ᤹, ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤛᤠᤜᤠ᤹, ॥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤗᤢᤱ ᤔᤧᤵᤔᤠ ᤋᤠᤱᤛᤧ᤺ᤵ ᤔᤧᤵᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤎᤧ᤺ᤰ ᤗᤠ᤺ᤎᤧ᤺ᤰ ᤁᤠᤶᤖᤠᤱ ᤔᤧᤵᤔᤠ
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤁᤧᤕᤠ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤕᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤛᤢ ᤁᤧᤕᤠ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤕᤠ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१३८)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३०)

पायुङ् - उन्छोःङ्गमु हेनेʔगमुबे ॥
पायुङ् - तागेरा माङ् निङ्वाʔफु माङ्रे ॥
पायुङ् - सक्वा इसिःक् मुइङ् इसिःक्लो ॥
पायुङ् - पेलि इसिःक् पाःन्जाःङ् इसिःक्लो ॥
पायुङ् - साङ्गा इसिःक् इङ्जाःङ् इसिःक्लो ॥
पायुङ् - मेन्छाम् याप्मि कुबोःक्मा तेन्नु ॥
पायुङ् - पारुङ् फुक्कु मारुङ् फुक्कुनु ॥
पायुङ् - मेन्छाम् साहाʔ याप्मि साहाʔ॥
पायुङ् - आप्लुङ् मेप्मा ताङ्सेःप् मेप्मा ॥
पायुङ् - नाम्धेःक् लाःधेःक् काम्राङ् मेप्मा ॥
पायुङ् - वजिक् केया लाङ्धोःङ् केया ॥
पायुङ् - सुसु केया पाङ्वा केया ॥

कोखपूजा (१३८)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३०)

उहिले आदौमा, तिमी त ज्ञानको खानी सर्वव्यापी ईश्वरको,
हो, उनै ईश्वरको महभैँ मिठा सन्देश,
वचन र आदेशअनुसार मनुष्यको उत्पत्तिको थलो
पारुङ मारुङ नाम भएको अवस्थलबाट, गुफाबाट नश्वर चोलाधारी मनुष्यजातिको
रक्षा गर्न भनेर, तिनको कल्याण गर्न, जूनघामले जस्तै चारैदिशाबाट छेक्न भनेर
दुःखकष्ट सहेर पृथ्वीतलमा अवतरण गर्दा डुल्दै खेल्दै पो आयौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤻ᤔᤧᤴ (᥇᥉᥏)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥇)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤛᤠᤜᤠ᤻, ᤕᤠᤶᤐᤡᤛᤠᤜᤠ᤻ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤔᤠ ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤨᤘᤠ ᤐᤡᤔᤠ ᤋᤠᤔᤠ ᤐᤡᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤁᤧᤕᤠ ᤗᤠᤱᤄᤨ᤹ᤱ ᤁᤧᤕᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤨ᤹ᤰᤑᤠᤍᤠᤱᤒᤠ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶᤍᤠᤱᤒᤠᤏᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤘᤧᤛᤨᤒᤠᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤹ᤳ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤏᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤹ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤛᤢᤱ ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤛᤢᤱᤛᤡᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤔᤠ ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤨᤔᤠ ᤐᤡᤖᤢᤱ ᤋᤠᤔᤠ ᤐᤡᤖᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤛᤢ ᤕᤢᤔᤠ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤕᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤢᤰᤐᤢᤱ ᤏᤢ᤹ᤔᤠ ᤛᤠᤘᤠᤴ ᤁᤧᤕᤠ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१३९)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३१)

पायुङ् - मेन्छाम्साहाʔ याम्पिसाहाʔ ॥
पायुङ् - माङ्वा थामा हाङ्वा थामा ॥
पायुङ् - नोवा पिमा तामा पिमा ॥
पायुङ् - वजिक् केया लाङ्घोःङ् केया ॥
पायुङ् - लोःक्फादाङ्बा सिङ्घिम्दाङ्बाने ॥
पायुङ् - खावेसोबाग थाक्फुःत् साम्माङ्ने ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - माङ्वा थासुङ् हाङ्वा थासुङ्सिङ् ॥
पायुङ् - मेन्छाम् साहाʔ याम्पि साहाʔसि
पायुङ् - नोमा पिरूङ् तामा पिरूङ्सिङ् ॥
पायुङ् - सुसु युमा पाङ्वा केया ॥
पायुङ् - युक्पुङ् नुःमा सावान् केया ॥

कोखपूजा (१३९)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३१)

नश्वर चोलाधारी मनुष्यजातिलाई आयु, वरदान दिनका लागि
र सुखसमृद्धि दिनका लागि तल (पृथ्वीमा) अवतरण गऱ्यौ ।
मानिसका घरघरेडीको रुङालो गरिदिने
घरघरेडीको देवता हौ ।
लाबेलुङ नाम्बेलुङ सेतैफुलेका वयोवृद्ध देवता हौ ।
मानिसजातिलाई आयु, वरदान, सुख र समृद्धि तथा शुभफल दिन्छु भनेर . . .
आनन्दले घुम्दै फिर्दै, सिकार खेल्दै खेल्दै आयौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥊᥆)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥈)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡᤸᤗᤡᤑᤢᤰᤁᤢ ᤛᤠᤱᤍᤠᤱ ᤑᤢᤰᤁᤢᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡ᤹ᤴᤍᤠᤱ ᤐᤥᤖᤠ ᤛᤠᤕᤥ ᤐᤥᤖᤠᤏᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤃᤥᤖᤱᤒᤠ ᤏᤢᤃᤥᤖᤱᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤈᤡᤖᤡᤃ ᤏᤢᤃᤠᤵᤐᤥᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤢᤴᤇᤥ᤹ᤴ ᤜᤧᤏᤧ, ᤋᤠᤀᤡ ᤋᤧᤶᤒᤧᤏᤢ
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤹ᤒᤧᤗᤢᤱᤏᤢ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱ ᤏᤠᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤢᤏᤠᤑᤧᤴᤏᤢ ᤁᤧᤓᤧᤖᤧᤸᤗᤠᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤛᤢ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤓᤧᤖᤧᤸᤗᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤎᤠ ᤗᤠᤈᤧ᤹, ᤏᤧᤵᤐᤠᤸ ᤗᤠᤈᤧ᤹ᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤠᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤹ᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (१४०)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३२)

पायुङ् - थिल्लिफुक्कु साङ्दाङ् फुक्कुरे ॥
पायुङ् - थिःन्दाङ् पोरा सायो पोराने ॥
पायुङ् - साङ्गोरङ्बा नुगोरङ्बाए ॥[३२]
पायुङ् - नुजिरिग नुगाप्पोबाए ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बे साम्माङ् तुम्बे ॥
पायुङ् - उन्छोःन् हेने? ताइ तेम्बेनु ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्नु नाम्बेलुङ् नानु ॥
पायुङ् - मुनाफेन्नु केभेरेल्लामु ॥
पायुङ् - सुसु पाङ्वा केभेरेल्ला ॥
पायुङ् - नाम्धा लाजे? नेप्पाल् लाजे?मु ॥
पायुङ् - वजिक् लाङ्धोःङ् केगेरे मेम्बि ॥

कोखपूजा (१४०)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३२)

थिलि साङ्दाङ् गुफा (फुक्कु)मा उत्पन्न भएको, उसको सन्तान तिमी त . .
हे साङ्गोरङ नुगोरङको अधिवासी, करुणामय वयोवृद्धको चोलामा अवतरित,
देहधारी देवताहरूमा जेष्ठ, हे देवता !
आदौमा पूर्वदिशा अवस्थित मुनाफेन अवस्थलबाट
खेल्दै डुल्दै आउँदा पश्चिम दिशा नेपाल(उपत्यका) देशमा पुग्यौं ।

---

[३२] हिम् साम्माङलाई थिल्लिफुक्कु साङ्दाङफुक्कु (गुफा)लाई मानवीकरण गरेर स्त्री रूपमा थिल्लिफुक्मा साङ्दाङफुक्मा पनि भनिन्छ । सो गुफामा हुर्केको मानिसलाई उसको छोरा भनिन्छ (टङ्क वनेमसमेत, सिन्धोलुङ, फागो, वनेम वंशावली, इतिहास र मुन्धुम, वि.स. २०७०, पृ. ६३४ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥊᥇)
ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥉)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤈᤢᤶ ᤂᤠᤶᤗᤧᤵ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱᤛᤠ ᤕᤠᤶᤛᤡᤛᤠᤜᤠ᤹ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡᤰᤕᤧᤶᤒᤠᤛᤠ ᤌᤡᤰᤏᤠᤶᤒᤠ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤧᤔᤧᤴᤏᤡᤛᤠ ᤌᤧᤔᤧᤴᤎᤠ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤃᤨᤖᤱᤒᤧ ᤛᤠᤱᤃᤨᤖᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤘᤧᤛᤨᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤵᤐᤠ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤀᤡ ᤔᤧᤴᤍᤱ ᤛᤨᤄᤨ᤺ᤰ ᤔᤧᤴᤍᤱᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤈᤢᤶ ᤔᤧᤴᤍᤱ ᤂᤠᤶᤗᤧᤵ ᤔᤧᤴᤍᤱᤜᤠ᤹ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१४१)ʔ
हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३३)

पायुङ् - तेन्धाम् मेःक्खिम् मेसेन्देबा ॥
पायुङ् - पेलि पाःल्ला मेसेन्देबा ॥
पायुङ् - खाम्जुम् खाम्लेप् मेसेन्देबा ॥
पायुङ् - मेन्छाम्माङ्सा याम्सिसाहाʔरे ॥
पायुङ् - थिक्येम्बासा थिक्नाम्बा साहाʔ ॥
पायुङ् - थेमेन्निसा थेमेन्धा साहाʔ ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - नुगोरङ्बे साङ्गोरङ्बे ॥
पायुङ् - खावेसोग थाक्फुःप्पा माङ्बे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पो माङ्बे ॥
पायुङ् - काइ मेन्दङ् सोघोःक् मेन्दङ्हाʔ॥
पायुङ् - खाम्जुम् मेन्दङ् खाम्लेप् मेन्दङ्हाʔ ॥

कोखपूजा (१४१)
हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३३)

(उहिले) वैवाहिक नाता तोडिएकाले, भाषा र बोली पनि बेगल भइसकेकाले
जीवनको धरातल नै तिनीहरूको अलग भइसकेको थियो ।
एक दिनको एकघाम (क्षणभङ्गुर)को जुनी पाएका केही नजान्ने,
केही नदेख्ने अज्ञानीहरू मांसपिण्डको थुप्रो, मरणशील चोलाका मान्छेहरूले
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ देवता, हे नुगोरङ साङ्गोरङ (नाघेर),
सेतै फुलेका खावेसो देवता,
नातागोता र जीवनयापनको धरातल नै देवता र मान्छे भिन्न भइसकेकाहरू

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥊᥈)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥊)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤴᤍᤱ, ᤐᤠ᤹ᤸᤗᤠ ᤔᤧᤴᤍᤱᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤃᤧᤱᤃ ᤕᤠᤶᤔᤡᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤹ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤹ᤛᤧᤴᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤛᤡᤰᤆᤠ ᤁᤧᤸ᤹ᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤢᤎᤢᤱ ᤆᤧᤰᤕᤠ ᤁᤧᤕᤢᤰᤋᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤕᤧᤳᤋᤢᤱ ᤁᤧᤓᤥ᤹ᤰᤂᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤃᤡ ᤑᤠᤱᤋᤢᤱ ᤁᤧᤓᤥ᤹ᤰᤂᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤱᤘᤠ ᤔᤢᤰᤋᤧ ᤋᤧᤰᤂᤠᤶ ᤔᤢᤰᤋᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤳᤆᤢᤶ ᤆᤥ᤹ᤰᤔᤠ ᤀᤠᤵᤑᤠ ᤆᤥ᤹ᤰᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤔᤕᤧ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ᤔᤕᤧᤒᤠ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१४२)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३४)

पायुङ् - पेलि मेन्दङ् पाःल्ला मेन्दङ्हाʔ ॥
पायुङ् - मेन्छाम्गेङ्ग याम्मिसारे ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - थक्लि साम्माङ् केम्निःसेन्लो ॥
पायुङ् - हाङ्गेन् सिक्चा केलʔरेरो ॥
पायुङ् - मुधुङ् चेक्या केयुक्तुरो ॥
पायुङ् - सावा येत्तुङ् केभोःक्खुरो ॥
पायुङ् - पेगि फाङ्तुङ् केभोःक्खुरो ॥
पायुङ् - तुङ्वा मुक्ते तेक्खाम् मुक्ते ॥
पायुङ् - आत्चुम् चोःक्मा आप्फा चोःक्मा ॥
पायुङ् - सिक्कुम् मये निङ्वाʔमयेबा ॥

कोखपूजा (१४२)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३४)

बोली र भाषा नै बेगल भइसकेका मान्छेहरूले ता
देहधारी देवता भनेर तिमीलाई चिनेनन् है ।
हे सेतै फुलेको वयाववृद्धको देहधारी रूप धारण गरेको
हे खवालुप थाक्फुःत देवता ! तिमीलाई रिस उठेर, क्रोधका कारणले
कठोर वचन र गालीका अपशब्द गरेछौ नि ।
त्यसपछि नानाखालका महामारी उठायौ र रोगव्याधि फैलायौ ।
अहो ! उहिले तिनका बिच सर्वत्र आपद् विपद आइलागेछ नि ।
अब के गर्ने, कसो भर्ने हो भनेर अलमलमा परेछन्,
तिनको त चेतना नै पो हराएछ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤣᤱᤐᤥᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥊᥉)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤲ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤲᤊᤥ (᥉᥋)

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤔᤧ᤺ᤴᤇᤠᤶᤛᤠᤜᤠ᥅ ᤕᤠᤶᤔᤡᤛᤠᤜᤠ᥅ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤐᤧ᤺ᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠᤰ ᤔᤧ᤺ᤈᤢᤷᤛᤧᤖᤥ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤛᤠᤲᤈᤢᤶ ᤐᤧ᤺ᤈᤢᤶ ᤔᤧ᤺ᤈᤢᤷᤛᤧᤖᤥ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤗᤠ ᤌᤢᤶᤕᤠᤰ ᤐᤧ᤺ᤏᤠ ᤔᤧ᤺ᤀᤡ᤺ᤛᤧ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤆᤶᤛᤠᤶ ᤕᤠᤶᤒᤧ ᤔᤧ᤺ᤎᤠ᤺ᤴᤍᤢᤖᤥ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤲ ᤁᤧ᤺ᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧᤖᤥ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤋᤧᤋᤢᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶ ᤁᤧ᤺ᤶᤒᤡᤖᤧ᤺ᤖᤥ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤛᤠ᤺ᤲᤒᤧ ᤁᤧ᤺ᤶᤒᤡᤖᤧ᤺ᤖᤥ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤢᤈᤧ᤺ᤴ ᤁᤧ᤺ᤶᤒᤡᤖᤧ᤺ᤖᤥ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤜᤧ᤺ᤏᤧ᥅ ᤑᤡᤶᤛᤧᤴ ᤛᤠᤶᤔᤠᤲᤖᤥ ॥

ᤐᤠᤕᤢᤲ - ᤂᤡᤛᤠ ᤔᤡᤲᤔᤢ ᤁᤧ᤺ᤘᤠ᤺ᤴᤇᤡᤲᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (१४३)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३५)

पायुङ् - मे़न्छाम्साहा? याम्मिसाहा? ॥

पायुङ् - पे़लि पाःन्जाक् मे़जुप्सेरो ॥

पायुङ् - साङ्जुम् पे़जुम् मे़जुप्सेरो ॥

पायुङ् - ला थुम्याग पे़ना मे़इःसे ॥

पायुङ् - चम्साम् याम्बे मे़धाःन्दुरो ॥

पायुङ् - थक्लि साम्माङ् के़म्निःसेरो ॥

पायुङ् - ते़तुला लाजम् के़म्बिरे़रो ॥

पायुङ् - एःक्कु साःङ्बे के़म्बिरे़रो ॥

पायुङ् - नालि कुजे़न् के़म्बिरे़रो ।

पायुङ् - आम्बि हे़ने? फिम्सेन् साम्माङ्रो ॥[33]

पायुङ् - खिसा मिङ्मु के़वाःन्छिङ्रो ॥

कोखपूजा (१४३)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३५)

अनि मरणशील चोलाधारी सबै मान्छे सभामा भेला भए ।

विचार विमर्ष गरेर जोखना ठिकसँग खुट्याएरपछि

ठुला देहधारी देवता भनेर तिमीलाई चिने है ।

त्यसपछि अल्गो आठतले टाँडमाथि केराका पातका सुप्ला राखेर थानमान दिए ।

तिमीलाई खुसी राख्न तिम्रो पूजा गरे ।

भीमसेन देवता नाम दिएर तिमीलाई सम्बोधन गरे

यसरी तिम्रो अर्को नाम रहेको कथा थपियो है ।

---

३३. हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५, पृ. १० ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥊᥊)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥌)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤃᤨᤖᤱ ᤔᤠᤱᤃ ᤛᤠᤱᤃᤨᤖᤱ ᤔᤠᤱᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧᤰᤁᤩᤠᤱᤃᤔᤢ ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤜ᤺ᤴᤍᤢᤛᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤋᤢᤱᤜᤠ᤹, ᤕᤧᤳᤑᤠᤰ ᤋᤢᤱᤜᤠ᤹, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤃᤡ ᤋᤢᤱᤜᤠ᤹, ᤑᤠᤱᤑᤠᤰ ᤋᤢᤱᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤱᤘᤠ ᤜ᤺ᤴᤍᤢ ᤋᤧᤰᤂᤠᤶ ᤜ᤺ᤴᤍᤢᤛᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤶᤛᤠᤶ ᤏᤢ᤹ᤖᤧ ᤕᤠᤶᤒᤧ ᤔᤧᤏᤢ᤹ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤏᤠᤖᤠ ᤔᤧᤀᤨ᤺ᤳᤋᤧᤘᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤛᤠ᤺ᤱ ᤗᤠ᤺ᤛᤠ᤺ᤱ ᤔᤧᤀᤨ᤺ᤳᤋᤧᤘᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤗᤡᤱ ᤛᤧᤛᤧ ᤔᤧᤗ᤹ᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤗᤡᤱ ᤀᤨ᤺ᤴᤍᤧ ᤔᤧᤗ᤹ᤖᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (१४४)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३६)

पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पो माङ्ऱे ॥
पायुङ् - नुगोरङ् माङ्ग साङ्गोरङ् माङ्ऱे ॥
पायुङ् - हेक्क्याङ्गमु चुन्जि हःन्दुसि ॥
पायुङ् - सावा तुङ्हाॽ येत्फाक् तुङ्हाॽ॥
पायुङ् - पेगि तुङ्हाॽ फाङ्फाक् तुङ्हाॽ ॥
पायुङ् - तुङ्वा हःन्दु तेक्खाम् हःन्दुसि ॥
पायुङ् - चम्साम् नुॽरे याम्बे मेनुॽरे ॥
पायुङ् - चिल्लि नारा मेओःत्तेवा ॥
पायुङ् - नाम्साःङ् लाःसाःङ् मेओःत्तेवा ॥
पायुङ् - लाःलिङ् सेसे मेलॽरेरो ॥
पायुङ् - नाम्लिङ् ओःन्दे मेलॽरेरो ॥

कोखपूजा (१४४)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३६)

(त्यसपछि) जीवनदाता फुङ्जिरिग फुङ्काप्पोबा देवताले
नुगोरङ साङ्गोरङ (नाघेर) बाट आएको देवताले
मानिसमाथि आइलागेको रोगव्याधि र महामारी हटाइदिए ।
नानाथरीका दुःखकष्ट र आपद्विपद् हटाइदिए ।
सबै मानिसहरूलाई सुविस्ता भयो
तिनको जीवनमा ज्यान आयो, तिनको मुहार
जूनको जुनेलीजस्तो, घामको प्रकाशजस्तो उज्यालो भयो ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥊᥋)
ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥍)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧ᤹ᤕᤥᤛᤧᤃ ᤏᤠᤶᤒᤡᤴ ᤁᤧᤏᤥ᤺ᤰᤂᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤩᤠᤱ ᤘᤠᤃ ᤁᤠ᤺ᤰᤏᤢ ᤁᤧᤓᤧᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤃᤠ ᤘᤠᤃ ᤁᤠ᤺ᤰᤏᤢ ᤁᤧᤓᤧᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤳᤋᤢ ᤕᤠᤱᤏᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤏᤥ᤺ᤰᤂᤧ᤺ᤸᤗᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ᤛᤠᤎᤥ᤺ᤰ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤓᤧᤖᤧ᤺ᤸᤗᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤒᤢᤴ ᤘᤠᤔᤢ ᤁᤧᤃᤠ᤺ᤰᤋᤢ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡᤏᤠᤖᤠ ᤁᤧᤎᤠ᤺ᤴᤍᤢ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤶᤈᤡᤖᤡᤃ ᤛᤢᤶᤘᤠᤍᤥᤔᤧᤀᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤳᤆᤡᤖᤡᤃ ᤕᤧᤳᤘᤠᤍᤥᤔᤧᤀᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ᤺ᤸᤗᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤗᤡᤃᤠᤵ ᤔᤧᤕᤢᤱᤅᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१४५)
हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३७)

पायुङ् - हेʔयोसेग नाम्बिन् केनोःक्खे ॥
पायुङ् - साम्म्याङ् वाग काःक्नु केभेरे ॥
पायुङ् - साङ्गा वाग काःक्नु केभेरे ॥
पायुङ् - अत्तु याङनोःङ् केनोःक्खेःल्ला ॥
पायुङ् - काʔइ कोःत्ति साधोःक् कोःत्ति ॥
पायुङ् - वजिक् लाङ्धोःङ् केभेरेःल्ला ॥
पायुङ् - नुबुन् वामु केगाःक्तु मेम्बि ॥
पायुङ - चिल्लिनारा केधाःन्दु मेम्बि ॥
पायुङ् - सुम्जिरिग सुम्वादोमेओ ॥
पायुङ् - येत्चिरिग येत्वादोमेओ ॥
पायुङ् - वजिक् लाङ्धोःङ् केगेरेःल्ला ॥
पायुङ् - मेन्छाम् साहाʔ लिगप् मेयुङे ॥

कोखपूजा (१४५)
हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३७)

त्यहँबाट अब फर्केर पूर्व आयौ ।
सुनजस्तो पानी बग्ने नदी (सुनकोसी) नाघ्यौँ ।
तामाजस्तो रातो पानी बग्ने नदी (तामाकोसी) नाघ्यौ ।
आफन्त र नातागोताका स्वजनहरू खोज्दै दुःखकष्टले पूर्वदिशामा फर्केर आउँदा
दुधजस्तो सेतो पानी बग्ने नदी (दुधकोसी) नदी नाघ्यौ ।
चारैतिर हेर्‍यौ, विचार गर्‍यौ । त्रिवेणीमा, सात नदी मिल्ने त्रिवेणी परेको ठाउँमा
दुःखकष्टले तिमी आइपुग्दा त मान्छेहरू चारैतिर भुरुप्प बसेका थिए ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥊᥌)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥎)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧᤒᤠ᤺ᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧᤒᤠ᤺ᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤈᤢᤶ ᤂᤠᤶᤗᤧᤵ ᤔᤧᤛᤧᤴᤍᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤘᤧᤛᤨᤒᤠᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤵᤐᤠ ᤔᤠᤱᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡ ᤔᤠᤱ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤏᤠᤖᤠ ᤔᤧᤴᤏᤡ᤺ᤛᤢᤴᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤐᤨᤃᤧ ᤁᤢᤛᤡᤰ ᤐᤨᤃᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤢᤎᤢᤱ ᤆᤧᤰᤕᤠ ᤁᤧᤕᤢᤰᤋᤢ᤺ᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤗᤠᤱ ᤗᤡᤗᤠᤱ ᤔᤢᤰᤋᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤧᤶᤓᤧ ᤋᤧᤰᤂᤠᤶ ᤔᤢᤰᤋᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (१४६)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३८)

पायुङ् - साम्माङ्साहाऽ मेन्छाम्साहाऽ ॥
पायुङ् - तेन्धाम् मेःक्खिम् मेसेन्देबाःल्ले ॥
पायुङ् - पेलि पाःल्ला मेसेन्देबाःल्ले ॥
पायुङ् - खाम्जुम् खाम्लेप् मेसेन्देल्ले ॥
पायुङ् - खावेसोबाग थाक्फुःप्पा माङ्ग
पायुङ् - फुङ्जिरि माङ् फुङ्गाप्पो माङ्ग
पायुङ् - चिल्लि नारा मेन्निःसुन्ले ॥
पायुङ् - हाङ्गेन् पोगे कुसिक् पोगे ॥
पायुङ् - मुधुङ् चेक्या केयुक्तुःल्ले ॥
पायुङ् - साङ्लाङ् लिलाङ् मुक्ते मेम्बि ॥
पायुङ् - लेम्भे तेक्खाम् मुक्ते मेम्बि ॥

कोखपूजा (१४६)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३८)

उहिले देवीदेवतारू र मानिसहरूका बिचमा
उहिले नै बिहेबारीको सम्बन्ध र अन्य नाता टुटिसकेका थियो ।
तिनको भाषाबोली र जिउने धरातल नै फरक भइसकेको थियो ।
सेतै फुलको वयोवृद्ध खावेसो देवतालाई
जीवनदाता फुङ्जिरि फुङ्गाप्पोबा देवतालाई
मानिसहरूले देहधारी देवता भनेर चिन्दै चिनेनन् नि !
फुङ्जिरि फुङ्गाप्पोबा देवतालाई रिस उठेर आयो र
तिनीहरूलाई सराप्दै अपशब्द र कटुवचन बोले है !
रोगव्याधि, महामारी र विपदहरू मानवजीवनमा आइलाग्यो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥊᥍)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥏)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤕᤧᤳᤋᤢᤱ ᤁᤧᤓᤥ᤺ᤰᤂᤢᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤃᤡ ᤑᤠᤱᤋᤢᤱ ᤁᤧᤓᤥ᤺ᤰᤂᤢᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤰᤑᤴ ᤗ᤺ᤴᤍᤧ ᤕᤠᤱᤑᤴᤔᤢ ᤗ᤺ᤴᤍᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤛᤡᤕᤠᤃ ᤛᤡᤕᤠ ᤔᤢᤰᤋᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤈᤡᤖᤡᤃ ᤂᤠᤶᤒᤥ᤺ᤱᤒᤠᤛᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤗᤢᤱᤒᤥ᤺ᤱᤒᤠᤛᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤏᤠᤶᤕᤠᤵᤔᤡ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤱᤈᤡ ᤔᤧᤕᤢᤱᤅᤧ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ ᤔᤧᤕᤢᤱᤅᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧ᤹ᤕᤥᤛᤧᤃ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃᤔᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤄᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤔᤢᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१४७)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३९)

पायुङ् - सावा ये़त्तुङ् के़भोःक्खुमु ॥
पायुङ् - पे़गि फाङ्तुङ् के़भोःक्खुमु ॥
पायुङ् - तक्फन् लःन्दे याङ्फन्मु लःन्दे़ ॥
पायुङ् - आसियाग सिया मुक्ते़ ॥
पायुङ् - खाम्जिरिग खाम्बोःङ्बासा ॥
पायुङ् - लुङजिरिग लुङ्बोःङ्बासा ॥
पायुङ् - मे़न्छाम् साहाʔ नाम्याप्मि साहाʔ ॥
पायुङ् - चुङ्जि मे़युङे़ ये़त्छाʔ मे़युङे़रो ॥
पायुङ् - लाबेलुङ्बे़ नाम्बेलुङ्बे़ ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे़ ॥
पायुङ् - हे़ʔयोसे़ग हे़ने़ʔगमुरो ॥
पायुङ् - वजिक् लाङ्धोःङ् के़धासिङ्मुरो ॥

कोखपूजा (१४७)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (३९)

उहिले (मानिसमा) गलगाँडहरू निस्किए ।
जिउमा घाउखटिरा निस्किए । महामारी फैलियो, रोगव्याधि फैलियो ।
दुःख बिमारले ग्रस्त ढुङ्गामाटासँगै जन्मेका
आदिम मानिसजातिहरूमा कराल काल आइलाग्यो नि ।
टुहुराझैँ दयनीय जीवन बाँच्न बाध्य भए नि ।
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ ! खवालुप थाक्फुःत् सेतै केश फुलेका वयोवृद्ध देवता !
त्यहाँबाट अब तिमी दुःखकष्ट गर्दै हिँड्यौ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥊᥎)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥆)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤱᤃᤔᤢ ᤛᤢᤏᤢᤌᤧᤒᤠᤀᤤ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤃᤧᤴ ᤗᤧᤵᤛᤠᤱ ᤏᤠᤶᤒᤡᤴ ᤐᤡᤛᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤎᤨ᤺ᤱ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤀᤡ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤛᤨᤎᤨ᤺ᤰ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤕᤧᤜᤠᤱ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤎᤨ᤺ᤱ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤖᤧ ᤏᤠᤶᤕᤠᤵᤔᤡ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧᤴᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤛᤡᤰᤘᤠ ᤁᤧᤗ᤹ᤖᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१४८)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४०)

पायुङ् - मेन्छाम् कोःत्ति याप्मि कोःत्ति ॥
पायुङ् - उन्छोःङ्गमु सुनुथेबाऐ ॥
पायुङ् - नाम्गेन् लेप्साङ् नाम्बिन् पिसाङ् ॥
पायुङ् - वजिक् लाङ्धोःङ् केधासिङ्रो ॥
पायुङ् - काइ कोःत्ति सोधोःक् कोःत्ति ॥
पायुङ् - सावा् कोःत्ति येहाङ् कोःत्ति ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बे साम्माङ तुम्बे ॥
पायुङ् - वजिक् लाङ्धोःङ् केधासिङ्रो ॥
पायुङ् - मेन्छाम् सारे नाम्याप्मि सारे ॥
पायुङ् - थक्लि साम्माङ् केम्निःसेन्लो ॥
पायुङ् - मेन्छाम याप्मि केम्निःसेरो ॥
पायुङ् - हाङ्गेन् सिक्वा केलʔरेरो ॥

कोखपूजा (१४८)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४०)

उहिले तिमी त, हे वयोवृद्ध बाजे देवता !
घाम झुल्कने दिशा पूर्वदिशातिर दुःखकष्ट गर्दै अघि बढ्यौ नि ।
नातागोता, आफन्तहरू खोज्दै, सावायेत्हाङ, मानिसका पुर्खाहरू खोज्दै बढ्यौ ।
हे सेतै फुलेका वयोवृद्ध खवालुप थाक्फुत देवता !
तर मानिसहरूले तिमीलाई त देहधारी देवता भनेर चिनेनन् है ।
मरणशील चोलाका मानिसजस्तो मात्र ठाने नि ।
तिमी त रिस र क्रोधले काम्यौ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤐ᤺ᤐᤥᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥊᥏)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥇)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤗ᤺ᤗ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤜᤧ᤹ᤕᤥᤛᤧᤃᤠᤏᤢ ᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤖᤢ᤹ᤴ ᤁᤠ᤺ᤰᤏᤢ ᤐᤠᤖᤢ᤹ᤴ ᤁᤠ᤺ᤰᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤢᤶ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ᤕᤠᤰᤂᤠ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤳᤋᤢ ᤕᤠᤱᤏᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤒᤢᤃᤧᤱ ᤁᤢᤓᤠᤰ ᤗᤠᤶᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤠᤶ ᤁᤧᤶᤏᤧᤳᤋᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤒᤡᤷᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤥᤔᤠ ᤋᤠᤔᤠ ᤁᤧᤒᤡᤷᤛᤡᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤛᤢ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤢᤰᤐᤢᤱ ᤛᤠᤘᤠᤴ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤶᤗᤧᤗᤧᤃ ᤛᤢᤶᤗᤠᤶᤍᤥᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤥ᤺ᤰᤔᤠ ᤑᤠ᤺ᤱᤈᤠᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१४९)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४१)

पायुङ् - आल्ल उन्छोःन् हेʔयोसेगनु ए ॥
पायुङ् - अरून् काःक्नु पारून् काःक्नु ॥
पायुङ् - सजुम् पाङ्भेʔ याक्खा पाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - अत्तु याङनोःङ् केगेरेरो ॥
पायुङ् - कबुगेङ्ग कुभाक् लाम्नु ॥
पायुङ् - तेत्ला लाजम् केम्नेत्तेरो ॥
पायुङ् - माङ्वा हाङ्वा केबिर्सिरो ॥
पायुङ् - नोमा तामा केबिर्सिरो ॥
पायुङ् - सुसु पाङ्वा केधासिङ्लो ॥
पायुङ् - युक्पुङ् सावान् केधासिङ्लो ॥
पायुङ् - सुम्लेलेग सुम्लाम्दोमा ॥
पायुङ् - कोःक्मा फाःङ्जङ् केगेरेरो ॥

कोखपूजा (१४९)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४१)

उहिले त्यहाँबाट हिँडेर घाम झुल्कने दिशातिर पूर्वदिशातिर फर्कँदा
अरुण र वरुण नदीहरू नाघेर आयौ ।
सजुम याक्खा गाउँमा आइपुग्यौ है ।
केराका पातको थानमान तिमीलाई दिएर, सुँगुरको भोग चढाउँदै तिम्रो पूजा गरे,
तिमीलाई त खुसी तुल्याए । दीर्घायु, शुम्यफाप्य र सुखसमृद्धिको वरदान दियौ ।
अब फेरि तिमी त डुल्दै घुम्दै सिकार खेल्दै
अब त्यहाँबाट हिँड्यौ र तीन बाटाहरू जोडिएको पहाडमाथि डाँडामा पुग्यौ नि ।

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥋᥆)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥈)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤨᤡ ᤆᤱᤑᤠ᤺ᤱ ᤁᤧᤗᤧᤰᤋᤢᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤢᤖᤧ ᤁᤠᤴᤍᤢ ᤁᤢᤏᤢ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹।
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤖᤧ ᤁᤠᤴᤍᤢ ᤁᤢᤏᤢ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹,
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤸᤗᤧᤖᤧᤰ ᤁᤢᤏᤢ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤴᤍᤠᤱᤘᤠᤖᤧ ᤁᤢᤏᤢ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤈᤡᤖᤡᤰ ᤂᤠᤶᤒᤨ᤺ᤱ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤰ ᤗᤢᤱᤒᤨ᤺ᤱ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤛᤢ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤆᤠ ᤐᤢᤱᤔᤡ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (१५०)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४२)

पायुङ् - मेन्छाम् कोःत्ति याप्मि कोःत्ति ॥
पायुङ् - तेन्धाम् कोःत्ति मेःक्खिम् कोःत्ति ॥
पायुङ् - कोइ चङ्फाःङ् केलेक्तुरो ॥
पायुङ् - पुरे कन्दु कुनु पाङ्भे? ॥
पायुङ् - सारे कन्दु कुनु पाङ्भे? ॥
पायुङ् - कल्लेरेग कुनु पाङ्भे? ॥
पायुङ् - कन्दङ्वारे कुनु पाङ्भे? ॥
पायुङ् - खाम्जिरिग खाम्बोःङ् पाङ्भे? ॥
पायुङ् - लुङ्जिरिग लुङ्बोःङ् पाङ्भे? ॥
पायुङ् - सुसु पाङ्वा केगेरेरो ॥
पायुङ् - आप्चा पुङ्मि केगेरेरो ॥

कोखपूजा (१५०)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४२)

अब फेरि त्यहाँबाट पनि प्रस्थान गऱ्यौ है ।
आफन्त जन नाताकुटुम्ब कोही छन् कि ? मानिसहरू कोही छन् कि ?
सोधीखोजी गर्दै दुःख गरेर अघि हिंड्यौ,
डाँडाकाँडा र भन्ज्याङ नाघेर अघि बढ्यौ ।
चराचुरुङ्गीले डुल्ने खेल्ने रमाइलो गाउँमा
जन्तुजनावरले डुल्ने खेल्ने रमाइलो गाउँमा
कलेले कन्दङवाहरूको गाउँमा माटोढुङ्गासँगै जन्मेका
आदिम मानिसका गाउँमा डुल्दै खेल्दै, सिकार गर्दै आइपुग्यौ ।

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥋᥇)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤪᤴᤍᤪᤶ ᤏᤪ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥊᥉)

ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤋᤠᤰᤁᤴ ᤁᤣᤃᤴ ᤋᤠᤰᤁᤴᤇᤠᤀᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤁᤠ᤹ᤀᤡ ᤛᤥᤌᤥ᤺ᤰ ᤘᤠᤀᤡ ᤔᤣᤜᤥ᤺ᤵ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤘᤠᤀᤡ ᤔᤣᤜᤥ᤺ᤵ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤛᤣ᤺ᤴᤍᤡ ᤋᤪᤶᤔᤠ ᤁᤣᤗᤥ᤺ᤛᤪᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤣᤗᤪᤱᤒᤣ ᤏᤠᤶᤒᤣᤗᤪᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤂᤠᤘᤣᤛᤥᤃ ᤌᤠᤰᤑᤪ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤖᤣ, ᤕᤣᤳᤜᤠᤱᤜᤠ᤹ᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤖᤣ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤛᤠᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤪᤶᤒᤪ ᤁᤣᤶᤏᤡ᤺ᤛᤣᤴᤗᤥ
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤪᤶᤒᤪ ᤁᤣᤶᤏᤡ᤺ᤛᤣᤴᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤌᤣᤔᤣᤴᤏᤡᤛᤠ ᤌᤣᤔᤣᤴᤍᤠ ᤛᤠᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤪᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶᤗᤰᤛᤪ ᤁᤣᤶᤏᤡ᤺ᤛᤣᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१५१)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४३)

पायुङ् - ताक्कन् केगन् ताक्कन्छाए ॥
पायुङ् - काʔइ सोधोःक् वाइ मेहोःप् ॥
पायुङ् - मेन्छाम् याप्मि वाइ मेहोःप् ॥
पायुङ् - सेःन्दि तुम्मा केलोःसुरो ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - खावेसोग थाक्फुःत् माङबे ॥
पायुङ् - सावासारे, येत्हाङ्हाʔरे॥
पायुङ् - मेन्छाम् सारे याप्मि सारे ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बु केम्निःसेन्लो ॥
पायुङ् - साम्माङ् तुम्बु केम्निःसेन्लो ॥
पायुङ् - थेमेन्निसा थेमेन्धा सारे ॥
पायुङ् - मेन्छाम्लक्सु केम्निःसेरो ॥

कोखपूजा (१५१)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४३)

चारैतिर डुलिहिँड्ने तिमी त आफन्तहरू कोही छन् कि ? छैनन् कि . . .
नाताकुटुम्ब पर्ने कोही छन् कि ? छैनन् कि . . .
भेट्न भनेर सोधीखोजी गर्दै आयौ नि ।
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ खवेसो थाक्फुत देवता !
सावा येत्हाङका सन्तान नश्वरचोलाधारी मानिसहरूले
देहधारी देवताहरूमा सबैभन्दा ज्येष्ठ देवता भनेर चिनेनन् नि ।
केही नजान्ने र नदेख्ने अज्ञानी मानिसहरूले तिमीलाई पनि मान्छे मात्र ठाने नि !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥋᥈)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥊)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤛᤡᤰᤆᤠ ᤁᤧᤸ᥀ᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤒᤢ ᤏᤧᤔᤧ ᤐᤠᤱᤓᤧ᥀, ᤏᤧᤔᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋ᤺ᤳᤋᤧ ᤁᤧᤓᤨ᤺ᤰᤂᤢᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤗᤠᤱ ᤗᤧᤶᤓᤧ ᤁᤧᤎᤠᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤐᤠᤱᤓᤧ᥀, ᤕᤧᤳᤜᤠᤱ ᤐᤠᤱᤓᤧ᥀, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤠᤰᤁᤴᤇᤠᤃ ᤋᤠᤰᤁᤴᤆᤠᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤢᤱᤎᤢᤱ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᥀ᤀᤡ ᤛᤨᤎᤨ᤺ᤰ ᤔᤧᤘᤠᤒᤡ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᥀ᤀᤡ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤒᤧᤃᤧᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤨᤎᤨ᤺ᤰ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤒᤧᤃᤧᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤒᤧᤃᤧᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤜᤠᤱ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤒᤧᤃᤧᤏᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१५२)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४४)

पायुङ् - हाङ्गेन् सिक्चा केलʔरेरो ॥
पायुङ् - कबु नेमे पाङ्भेʔ नेमे ॥
पायुङ् - साम्माङ् तःत्ते केभोःक्खुरो ॥
पायुङ् - लिलाङ् लेम्भे केधासुरो ॥
पायुङ् - सावा पाङ्भेʔ येत्हाङ् पाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - ताक्कन्छाग ताक्कन्चानु ॥
पायुङ् - लुङधुङ् पाङ्वा केधासिङ्रो ॥
पायुङ् - काʔइ सोधोःक् मेवाबि मेम्बि ॥
पायुङ् - काʔइ कोःत्ति केबेगेनु ॥
पायुङ - सोधोःक् कोःत्ति केबेगेनु ॥
पायुङ् - सावा कोःत्ति केबेगेनु ॥
पायुङ् - येहाङ् कोःत्ति केबेगेनु ॥

कोखपूजा (१५२)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४४)

रिस र क्रोध तिम्रा मनमा जाग्यो नि । (मानिसले तिमीलाई नचिनेकाले)
नराम्रा दुखबिमार र अनेकन् रोगव्याधिहरू उत्पन्न गरेर उत्पात मच्चाइराख्यौ ।
सावा येत्हाङ (लिम्बू) को देशमा तिनका गाउँघरमा त ।
दुःखकष्ट गर्दै, डुल्दै खेल्दै हिँड्यौ ।
डुलिखेली हिँड्ने देवता, तिमी डुल्दैखेल्दै हिँड्यौ नि ।
नातागोता र आफन्तहरू खोज्दै सावायेत्हाङहरूलाई खोज्दै हिँड्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥋᥉)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥋)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤨᤡ ᤆᤱᤑᤠ᤺ᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤳᤆᤡᤖᤡᤃ ᤕᤧᤳᤗᤠᤶᤍᤨᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤎᤨ᤺ᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤏᤠᤶ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤏᤠᤶ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠ᤹ᤡ ᤁᤠ᤹ᤡ ᤏᤠᤶ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤨᤎᤨ᤺ᤰ ᤛᤨᤎᤨ᤺ᤰ ᤏᤠᤶ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤜᤧ᤺ᤴ ᤀᤨᤶ᤺ ᤁᤧᤍᤧᤛᤢ᤺ᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤳᤆᤡᤖᤡᤔᤧᤃ ᤕᤧᤳᤗᤠᤶᤍᤨᤔᤧᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤃᤧᤖᤧᤱᤃ ᤛᤧᤃᤧᤖᤧᤱᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤛᤨ ᤕᤧᤒᤧ ᤋᤰᤛᤠᤱ ᤕᤧᤒᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१५३)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४५)

पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - कोइ चङफाःङ् केगेरेरो ॥
पायुङ् - येत्चिरिग येत्लाम्दोमा ॥
पायुङ् - वजिक् लाङ्धोःङ् केगेरेरो ॥
पायुङ् - याप्मि याप्मि नाम् ॥
पायुङ् - मेन्छाम् मेन्छाम् नाम् ॥
पायुङ् - काʔइ काʔइ नाम् ॥
पायुङ् - सोधोःक् सोधोःक् नाम् ॥
पायुङ् - सुहेःन् ओमः केदेसुःल्ले ॥
पायुङ् - येत्चिरिमेग येत्लाम्दोमेग
पायुङ् - नुगेरेङ्ग सेगेरेङ्ग ॥
पायुङ् - लिसो येबे तक्साङ् येबे ॥

कोखपूजा (१५३)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४५)

तिमी त सेतै फुलेका वयोवृद्ध खवेसो थाक्फुत देवता !
अब यात्रारत तिमी पहाडमाथि भन्ज्याङमा पुग्यो ।
आठ दिशा छुट्टिने, आठ बाटाहरू जोडिएको ठाउँमा
हस्टले हिँड्दै पुग्दा त अहो ! मान्छे मान्छे गन्ध चल्छ नि (चालचुल गर्छन्) ।
आफन्त जनको गन्ध चल्छ नि (चालचुल गर्छन्) ।
मान्छेको चालचुलको लक्षण पाएर चारैतिर नजर घुमायौ र गुलेलीको मोठ समातेर (सिपालु सिकारी) नुगेरेङ्बा सेगेरेङ्बा त ठिङ्ग उभिएको थियो है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤺ᤔᤧᤴ (᥇᥋᥊)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥌)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤵᤐᤨ ᤔᤏᤠ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤵᤐᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤳᤋᤨ ᤁᤧᤒᤧ᤺ᤰ ᤗᤠᤱᤎᤨ᤺ᤱ ᤁᤧᤒᤧ᤺ᤰ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤃᤧᤖᤧᤱᤒᤠᤖᤧ ᤛᤧᤃᤧᤖᤧᤱᤒᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤧᤘᤠ ᤕᤢᤰᤋᤢᤖᤨ ᤛᤧ᤺ᤴᤍᤨ ᤕᤢᤰᤋᤢᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤏᤢ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤛᤠᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤗᤠ᤺ᤱ ᤋᤧᤸᤗᤠ᤺ᤱ ᤁᤧᤗᤠ᤺ᤰᤂᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤛᤠ ᤂᤡᤖᤧ ᤐᤧᤱᤘᤠ ᤋᤰᤔᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤱᤒᤡᤳ ᤋᤧᤸᤗᤠ᤺ᤱ ᤁᤧᤗᤠ᤺ᤰᤂᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤁᤠᤵᤐᤨ ᤁᤧᤔᤧᤳᤋᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤍᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤧᤔᤡᤱ ᤐᤨ᤺ᤰᤂᤧ ᤂᤡᤛᤠ ᤐᤨ᤺ᤰᤂᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोःमेन् (१५४)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४६)

पायुङ् - काप्पो मना थाक्फुःप्पाए ॥
पायुङ् - आत्तो केबेःक् लाङ्धोःङ् केबेःक् ॥
पायुङ् - नुगेरेङ्बारे सेगेरेङ्बारे ॥
पायुङ् - सेवा युक्तुरो सेःन्दो युक्तुरो॥
पायुङ् - मेन्छाम् सानु याप्मि सानु ॥
पायुङ् - माङ्लाःङ तेल्लाःङ् केलाःक्खेरो ॥
पायुङ् - यासा, खिरे, पेङ्वा, तक्मि ।
पायुङ् - पङ्बित् तेल्लाःङ् केलाःक्खेरो ॥
पायुङ् - थाक्फुःत् काप्पो केमेत्तेल्ले ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्गाप्पो माङ्डे ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्रो ॥
पायुङ् - केमिङ् पोःक्खे खिसा पोःक्खेरो ॥

कोखपूजा (१५४)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४६)

हे सेतै कपाल फुलेको बुढो मान्छे ! यस्तो दुःख गरेर कतातिर हिंडेको हो ?
नुगेरेङ्बा सेगेरेङ्बाले तिमीलाई प्रश्न गऱ्यो है ।
अहो ! त्यहाँ तिमीले नश्वरचोलाधारी मानिसहरूसँग
तिमीले उफ्रँदै रमाएर देवनाच नाच नाच्यौ ।
थार, जरायो, मृग र हात्तीजस्ता जनावरको नृत्य पनि नाच्यो नि ।
सेतै फुलेको बुढो भनेर तिमीलाई मान्छेले बोलाएकाले
हे जोबन र जीवनका देवता फुङजिरि फुङकाप्पोबा,
सेतै फुलेको बुढो खवालुप् थाक्फुत् माङ पो तिम्रो नाम रह्यो है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥋᥋)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥍)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤧᤃᤧᤖᤧᤱᤒᤠ ᤏᤢᤃᤧᤖᤧᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤥᤔᤧᤴ ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤔᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤠᤵᤐᤧᤛᤥᤔᤠ ᤏᤠᤒᤧᤛᤥᤜᤠᤱᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧ᤹ᤰᤂᤡᤶ ᤁᤧᤍᤧ᤹ᤖᤢ᤺ᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤒᤢᤗᤠᤐᤧᤴᤍᤡ᤹, ᤛᤠᤏᤢᤐᤧᤴᤍᤡ᤹, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤳᤑᤠᤰ ᤕᤧᤳᤑᤠᤰ ᤁᤧᤘᤠᤖᤧᤛᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤌᤠᤶᤒᤢᤛᤠ ᤌᤧᤔᤧᤴᤏᤡᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤹ᤛᤧᤴᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤛᤡᤰᤆᤠ ᤁᤧᤸ᤹ᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋ᤹ᤳᤋᤧ ᤁᤧᤓᤥ᤹ᤰᤂᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤗᤠᤱ ᤗᤧᤶᤓᤧ ᤁᤧᤎᤠᤛᤢᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (१५५)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४७)

पायुङ् - से़गे़रे़ङ्बा् नुगे़रे़ङ्बा ॥
पायुङ् - याक्सिङ्गोमे़न् माङ्गे़न्नामे़न् ॥
पायुङ् - ताप्पेसोमा नाबेसोहाङ्मा ॥
पायुङ् - ते़न्धाम् मेःक्खिम् के़दे?रूरो ॥
पायुङ् - आबुलापे़न्दि? सानुपे़न्दि? ॥
पायुङ् - ये़त्फाक् ये़त्फाक् के़वारे़सु ॥[३४]
पायुङ् - थक्थाम्बुसा थेमे़न्निसारे़ ॥
पायुङ् - थक्लि साम्माङ् के़म्निःसेन्लो ॥
पायुङ् - हाङ्गे़न् सिक्चा के़ल?रे़रो ॥
पायुङ् - साम्माङ् तःत्ते के़भोःक्खुरो ॥
पायुङ् - लिलाङ् लेम्भे के़धासुरो ॥

कोखपूजा (१५५)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४७)

उहिले सेगेरेङ्बा नुगेरेङ्बाको चेली ताप्पेसो नाबेसोहाङ्मासँग बिहे गऱ्यौ नि ।
तिमीहरूका थुप्रै थुप्रै सन्तानले जन्म पाए नि ।
नश्वरचोलाका अज्ञानी केही नजान्ने केही नदेख्ने मानिसले,
तिमीलाई देहधारी देवता भनेर चिनेनन्, तिमीलाई रिस उठेर आयो ।
अनेक दुःखबिमार र महामारी फैलाइराख्यौ है ।

---

[३४] सेगेरेङ्बाको चेली ताप्पेसो नाबेसोहाङ्मालाई काप्पोबा साम्माङले बिहे गरे । तिनको १० जना सन्तान भए, चुन्जियेत्छासामा, वया फुतुक्सामा, कुमिक्ले थुम्बुमा, कुहारे चत्थामा, हाम्बेक्ले कुफेङ्लामा, ससिक यङदङसामा, नाम्धिङलो सुवेक्पा, माङ्गरे कुकिम्मा, माक्खोरे कुअक्मा, सिङ्दुङ् नागासामा (मन्जुलकुमार यावथुङ्बा सम्पादित दुर्गाप्रसाद फोपाहाङ लिखित, मुन्धुम र मिथक, वि.स. २०७०, पृ. १५८) ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤺ᤔᤧᤴ (᥇᥋᥌)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥎)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤨᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤹ᤐᤠ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤛᤠ ᤌᤨᤗᤠᤶ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤡᤶᤒᤡᤖᤡᤃ ᤕᤠᤶᤎᤠᤱᤘᤠ ᤐᤢᤴ ᤕᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤎᤨ᤹ᤱ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤨᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠ᤹ᤱᤄᤠ ᤋᤧᤸᤗᤧᤶ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤹ᤋ ᤔᤠᤱᤅᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤒᤠᤱ ᤘᤠᤖᤢᤶ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧᤰᤁᤩᤠᤱ ᤀᤠᤸᤗ ᤜᤧᤏᤧ᤺ᤃᤔᤢᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤧᤏᤡᤱᤘᤠ᤺ᤃ ᤛᤧ ᤛᤧ ᤁᤧᤗ᤺ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤶᤏᤡᤱᤘᤠ᤺ᤃ ᤕᤠᤱᤕᤠᤱ ᤁᤧᤗ᤺ᤖᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१५६)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४८)

पायुङ - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पोए ॥
पायुङ् - लाबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःप्पा माङ्बे ॥
पायुङ् - वसा थोलाम् केधासिङ्रो ।
पायुङ् - इम्बिरिग याम्धाङ्वा पुन् यो ॥
पायुङ् - वजिक् लाङ्धोःङ् केगेरेरो ॥
पायुङ - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पोबाए ॥
पायुङ् - याःङ्घा तेल्लेम् थाक्फुःत माङ्ङे ॥
पायुङ् - साङ्बाङ् वारूम् केधासिङ्रो ॥
पायुङ् - हेक्क्याङ आल्ल हेनेʔगमुबा ॥
पायुङ् - सेनिङ्वाʔग से से केलʔरे ॥
पायुङ् - याम्निङ्वाʔग याङ्याङ् केलʔरे ॥

कोखपूजा (१५६)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४८)

हे जोबन र जीवनदाता देवता, हे लाबेलुङ नाम्बेलुङमा उत्पन्न बाजे देवता !
त्यसपछि त्यहाँबाट तिमी बाटा लाग्यौ है र तमोर नदीमा पुग्यौ ।
हे जीवन र जोबनको देवता !
काँधमा दुवैतिर छड्के पारेर झोला भिर्ने हे सेतै फुलेका वयोवृद्ध देवता !
तमोर नदीमा नुहाईधुवाई गऱ्यौ ।
तिम्रो मन पनि स्वच्छ भयो । तिम्रो तन पनि हलुका भयो ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤺ᤔᤧᤴ (᥇᥋᥍)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥏)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤏᤠᤶᤛᤡᤱ ᤁᤧᤍᤡ᤺ᤰᤋᤢᤷ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤗᤠ᤺ᤛᤡᤱ ᤁᤧᤍᤡ᤺ᤰᤋᤢᤷ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤀᤡ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤛᤨᤄᤨ᤺ᤰ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ᤏᤠᤶᤐᤡ ᤁᤨ᤺ᤳᤋᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠ᤺ᤱᤄᤠ ᤋᤧᤸᤗᤧᤶ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤛᤠ ᤌᤨᤗᤠᤶ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤢᤛᤠ ᤕᤰᤔᤠ ᤁᤢᤶᤔᤠᤕᤰᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤛᤠ ᤏᤢᤔᤠ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤏᤢᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤗᤰᤔᤠ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤗᤰᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤁᤧᤈᤨᤃᤢᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१५७)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४९)

पायुङ् - आम्बि नाम्सिङ् केदिःक्तुर ॥
पायुङ् - आम्बि लाःसिङ् केदिःक्तुर ॥
पायुङ् - काइ कोःत्ति सोघोःक् कोःत्ति ॥
पायुङ् - मेन्छाम् कोःत्ति नाम्पि कोःत्ति ॥
पायुङ् - लाबेलुङबे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - याःङ्घा तेल्लेम् थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पो माङ्बे ॥
पायुङ् - वसा थोलाम् केधासिङ्रो ॥
पायुङ् - कुसा यक्मा कुम्मायक्मा ॥
पायुङ् - सिसा नुमा मेन्छिन् नुमा ॥
पायुङ् - तेन्धाम् लक्मा मेःक्खिम् लक्मा ॥
पायुङ् - सिक्कुम् निङ्वाʔ केजोगुरो ॥

कोखपूजा (१५७)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (४९)

अहो ! रातबिरात नभनी, घाम र जुन नभनी हिँड्यौ, डुल्यौ नि ।
आफन्त र नातागोताका मानिसहरू खोज्दै हिँड्यौ नि ।
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङमा उत्पत्ति भएका देवता !
कुमदेखि कम्मरसम्म दुईतिर छड्के पारेर तर्लङ तर्लङ भुन्डेको
दुईतिर झोला भिरेर हिँड्ने जोबन र जीवनका दाता,
हे कपाल सेतै फुलेको बुढो देवता !
कुसायक कुम्मायक डाँडामाथि राम्री तरुनी छ,
उसलाई बिहे गर्छु भनेर मनमा सङ्कल्प गरेर हिँड्यौ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥋᥎)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥆)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤛᤠ ᤏᤢ᤹ᤔᤠ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤏᤢ᤹ᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤛ᤹ᤴᤇᤢᤀᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤱᤒᤡᤳ ᤐᤥᤍᤠ᤹ᤰ ᤌᤠᤰᤌᤠᤰ ᤕᤢᤱᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤰᤘᤠ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤁᤧᤄᤧᤵᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤢᤶᤔᤠᤕᤰᤌᤥ ᤁᤢᤛᤠᤕᤰᤌᤥ
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤛᤠ ᤌᤥᤗᤠᤶ ᤔᤧᤱᤃᤧᤳᤋᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤡᤏᤢ ᤁᤠᤛᤧ ᤀᤡᤱᤘᤠ ᤁᤠᤛᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤳᤋᤢ ᤕᤠᤱᤏᤥ᤹ᤱ ᤁᤧᤏᤥ᤹ᤰᤂᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤠᤰᤆᤢᤘᤠᤃ ᤏᤠᤶᤈᤠᤱ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤛᤠ ᤌᤥᤗᤠᤶ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤥ᤹ᤰᤗᤢᤱ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤀᤠ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१५८)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५०)

पायुङ् - सिसा नुःमा मेन्छिन् नुःमा ॥
पायुङ् - थाक्चुम् थाक्पे सःन्छुआङ्ग ॥
पायुङ् - लिङ्बित् पोदाःक् थाक्थाक् युङ्रो ॥
पायुङ् - सक्वा मुइङ् केघेप्सुरो ॥
पायुङ् - कुम्मायक्थो कुसायक्थो ॥
पायुङ् - वसा थोलाम् मेङ्गेत्तेरो ॥
पायुङ् - मिनु कासे इङ्वा कासे ॥[३५]
पायुङ् - अत्तु याङ्नोःङ् केनोःक्खेरो ॥
पायुङ् - फाक्चुवाग नाम्जाङ् पाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - वसा थोलाम् केधासिङ्मु ॥
पायुङ् - थोःक्लुङ् पाङ्भेʔ केगेरेआ ॥

कोखपूजा (१५८)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५०)

तान फिँजाएर तान बुन्दै शान्तचित्त बसेकी छन् ।
यस्तो खबर पो तिमीले सुन्यौ ।
(त्यति बेला) कुखुराको भाले पनि बास्यो ।
कुसायक कुम्मायकमा तिमी नपुग्दै भाले बास्यो ।
(उहिले तिमी त वाचामा हारेर) उज्यालो हुन लागेकाले तिमी त फर्कियौ ।
अब फेरि तमोरदेखि उँभो उकालो लाग्यौ र माथि
थक्लुङ नामको गाउँमा दुःख गरेर पुग्यौ !

---

[३५] कृष्णलाल कन्दङ्वाको लेख (सविधा–सत्यहाङ, किरात संस्कृतिप्रधान साहित्यिक त्रैमासिक, किरात धर्म तथा साहित्य उत्थान संघ, दमक, वर्ष १, अङ्क १, वि.स. २०४८, मार्ग, पौष, माघ, पृ. १०–१२, ऐ. ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤶᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥋᥏)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥋᥇)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤶᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤛᤠ ᤌᤥᤗᤠᤶ ᤁᤣᤎᤠᤛᤡᤱᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤒᤢ ᤋᤠᤰᤁᤴᤏᤢ ᤐᤠᤱᤓᤣ᤹ ᤋᤠᤰᤁᤴᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤠᤶᤓᤢᤱ ᤋᤠᤰᤁᤴ ᤛᤡᤱᤗᤠ ᤋᤠᤰᤁᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤡᤱᤃᤪᤠᤍᤣᤴᤏᤠ ᤁᤒᤢᤐᤠᤱᤓᤣ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤈᤡᤰ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤁᤣᤃᤣᤖᤣᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤏᤠᤶ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤐᤡ ᤏᤠᤶᤐᤡ ᤏᤠᤶ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤣᤰᤘᤠ ᤆᤶᤕᤥ᤺ᤰ ᤁᤣᤍᤣ᤺ᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤖᤣ ᤕᤠᤶᤐᤡ ᤛᤠᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤶᤐᤡ ᤁᤣᤶᤏᤡ᤺ᤛᤣ ᤔᤣᤶᤒᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤣᤴᤏᤡᤛᤣᤴ ᤔᤣᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१५९)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५१)

पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे़ ॥
पायुङ् - वसा थोलाम् के़धासिङ्रो ॥
पायुङ् - कबु ताक्कन्नु पाङ्भेʔ ताक्कन्नु ॥
पायुङ् - ताम्भुङ् ताक्कन् सिङ्ला ताक्कन् ॥
पायुङ् - निङ्ग्रादे़न्ना कबुपाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - वजिक् लाङ्धोःङ् के़गे़रे़रो ॥
पायुङ् - मे़न्छाम् मे़न्छाम् नाम् ॥
पायुङ् - नाम्पि नाम्पि नाम् ॥
पायुङ् - ले़क्वा चम्योःक् के़देःसुरो ॥
पायुङ् - मे़न्छाम् सारे़ याम्पि सारे़ ॥
पायुङ् - मे़न्छाम् याम्पि के़म्निःसे़ मे़म्बि ॥
पायुङ् - थक्लि साम्माङ् के़न्निसे़न् मे़म्बि ॥

कोखपूजा (१५९)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५१)

हे सेतै फुलेका खवालुप थाक्फुत देवता !
(त्यहाँबाट पनि) हिँड्यौ, उकालै लाग्यौ ।
गाउँ गाउँ डुल्दै, रनवन डुल्दै निङ्ग्रादेन गाउँमा पुग्यौ ।
मान्छे मान्छे गन्ध चल्दछ नि । मानिसहरू भएजस्तो छ नि ।
मानिसको चहलपहल सुनेजस्तो लागेर चारैतिर नियालेर दृष्टि लायौ नि
तर सबै मानिसले तिमीलाई त मान्छे मात्र ठाने ।
कसैले देहधारी बाजे देवता आयो भनेर तिमीलाई चिनेनन् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥌᥆)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥈)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤸᤗᤧᤖᤧᤃ ᤁᤠᤴᤍᤠᤱᤘᤠ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤠᤰᤁᤠᤴ ᤁᤧᤃᤠᤴ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤵᤆᤡ ᤋᤧᤴᤏᤥ ᤁᤢᤗᤢᤶᤔᤠ ᤋᤧᤴᤏᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤠ᤺ᤴᤍᤥᤗᤢᤱᤔᤠ ᤀᤡ᤺ᤳᤗᤠᤶᤓᤧ ᤁᤢᤈᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤛᤰᤔᤠ ᤁᤧᤏᤠ᤹ᤛᤡᤱᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤜᤠ, ᤕᤧᤳᤜᤠᤱᤛᤠᤜᤠ, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤗᤢᤱ ᤔᤧᤳᤗᤢ ᤋᤠᤱᤛᤧ᤺ᤵ ᤔᤧᤳᤗᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤥ᤺ᤰᤑᤠ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶ ᤁᤧᤃᤥᤛᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤧᤛᤥᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤜᤠ, ᤕᤧᤳᤜᤠᤱᤛᤠᤜᤠ, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤎᤧ᤺ᤰ ᤗᤠ᤺ᤎᤧᤰ ᤁᤠᤶᤖᤠᤱ ᤔᤧᤳᤗᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤒᤢ ᤐᤠᤱᤓᤧ ᤁᤧᤃᤥᤛᤢᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१६०)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५२)

पायुङ् - कल्ले़रे़ग कन्दङ्वा पाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - ताक्कन् के़गन् के़गे़रे़रो ॥
पायुङ् - साप्चि ते़न्नो कुलुम्मा ते़न्नो ॥
पायुङ् - पाःन्दोलुङ्मा इःत्लाम्भे कुजङ् ॥
पायुङ् - साःङ्गु सक्मा के़नाʔसिङ्रो ॥
पायुङ् - सावासाहाʔ येत्हाङ्साहाʔ ॥
पायुङ् - आप्लुङ् मेत्लु ताङ्सेःप् मेत्लु ॥
पायुङ् - लोःक्फा सिङ्घिम् के़गोसुरो ॥
पायुङ् - खवेसोग थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - सावासाहाʔ येत्हाङ्साहाʔ॥
पायुङ् - नाम्धेःक् लाःधे़क् काम्राङ मे़त्लु ॥
पायुङ् - कबु पाङ्भे के़गोसुरो ॥

कोखपूजा (१६०)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५२)

कल्लेरे कन्दङ्वाहरूको गाउँमा घुम्दै खेल्दै पुग्यौ ।
गाउँको बिचमा एउटा चौतारा थियो ।
त्यही चौतारामाथि ठुलो चप्लेटी ढुङ्गा (पान्दोलुङ) थियो ।
त्यसमाथि बसेर तिमीले त विश्राम गऱ्यौ, होइन त ?
सावा येत्हाङहरूको रक्षा गर्दै, तिनको घरघडेरीको रुङ्गालो गरिदियौ नि ।
हे खवेसो थाक्फुत् देवता, सावायेत्हाङ्हरूका गाउँ,
चारैतिरबाट सुरक्षित गर्न भनेर तिमीले त रुङ्गालो गरिदियौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤶ (᥇᥌᥇)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥉)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤕᤧᤳᤜᤠᤱᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤥᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤴᤏᤡ᤺ᤛᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤛᤡᤰᤘᤠ ᤁᤧᤸᤖᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ᤕᤧᤳᤜᤠᤱ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤏᤠᤶᤗᤠ᤺ᤱᤃ ᤋ᤺ᤳᤋᤧ ᤐᤥᤃᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤧᤏᤠᤶᤗᤠ᤺ᤱᤃ ᤋ᤺ᤳᤋᤧ ᤐᤥᤃᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤰᤑᤴ ᤋᤢᤱᤜᤠ᤹ ᤏᤠᤶᤓᤴ ᤋᤢᤱᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡᤶᤒᤱᤖᤧᤃ ᤆᤡᤸᤗᤧᤰ ᤋᤢᤱᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤶᤒᤥ ᤋᤢᤱᤜᤠ᤹ ᤑᤧᤶᤒᤥ ᤋᤢᤱᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤕᤧᤳᤋᤢᤱ ᤁᤧᤓᤥ᤺ᤰᤂᤢᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१६१)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५३)

पायुङ् - सावा साहाʔ येत्हाङ्सारे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्गाप्पोबाए ॥
पायुङ् - थक्लि साम्माङ् केन्नि:सेल्ले ॥
पायुङ् - हाङ्गेन् सिक्वा केलरेल्ले ॥
पायुङ् - सावा पाङ्भेʔ येत्हाङ् पाङ्भेʔ ॥
पायुङ् - सिनाम्ला:ङ्ग त:त्ते पोगा ॥
पायुङ् - थेनाम्ला:ङ्ग त:त्ते पोगा ॥
पायुङ् - तक्फन् तुङ्हाʔ नाम्भन् तुङ्हाʔ॥
पायुङ् - थिम्बङ्रेग चिल्लेक् तुङ्हाʔ॥
पायुङ् - सिम्बो तुङ्हाʔ फेम्बो तुङ्हाʔ ॥[३६]
पायुङ् - सावा येत्तुङ् केभो:क्खुरो ॥

कोखपूजा (१६१)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५३)

सावा येत्हाङका सन्ततिले हे जोबन र जीवनका देवता फुङजिरी फुङकाप्पोबा !
अहो ! तिमीलाई देहधारी देवता भनेर चिनेननू है ।
क्रोधित भएका तिमीले रिसाउँदा त
सावा येत्हाङका गाउँवस्तीमा खडेरी र अनिकाल मच्चियो नि ।
गलगाँडजस्ता रोगहरू, मुत्राशय र यौनाङ्गमा हुने कडा रोगहरू,
तरुनी-तन्नेरीहरूलाई पिर्ने अनेक असाध्य रोगहरू उत्पन्न गरायौ है ।

---

[३६] उत्पातसँग नराम्रा रोग फैलाउँदै हिँडे भनिन्छ, (टङ्क वनेमसमेत, सिन्घोलुङ, फागो, वनेम वंशावली, इतिहास र मुन्धुम, वनेम कल्याण सङ्घ, वि.स. २०७०, पृ. ६३५) ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥌᥈)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥋᥊)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤗᤢᤱ ᤔᤠᤱᤄᤨ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤴ ᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤗᤠ᤺ᤱ ᤜᤠᤱᤗᤠ᤺ᤱ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧᤴ ᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤁᤧᤴᤏᤡᤛᤧᤴ ᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗ᥀ᤖᤡᤰ ᤜᤧᤏᤧ᥀, ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤏᤠᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤨ᤺ᤰᤑᤠᤍᤠᤱᤒᤧ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶᤍᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤁᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤛᤡᤰᤆᤠ ᤁᤧᤗ᥀ᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤋᤢᤱᤜᤠ᥀ ᤕᤧᤵᤑᤠᤰ ᤋᤢᤱᤜᤠ᥀ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤃᤡ ᤋᤢᤱᤜᤠ᥀ ᤑᤠᤱᤑᤠᤰ ᤋᤢᤱᤜᤠ᥀ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤵᤗᤠᤱ ᤔᤢᤰᤋᤧ ᤛᤢ᤺ᤔᤠ ᤔᤢᤰᤋᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤱᤘᤠ ᤔᤢᤰᤋᤧ ᤋᤧᤰᤂᤠᤶ ᤔᤢᤰᤋᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१६२)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५४)

पायुङ् - खाम्लुङ् माङ्घो के़म्बिरे़न् लो ॥
पायुङ् - माङ्लाःङ् हाङ्लाःङ् के़न्निसे़न् लो ॥
पायुङ् - नालि कुजे़न् के़न्निसे़न् लो ॥
पायुङ् - लʔरिक् हे़ने़ʔ उन्छोःन्ामु ॥
पायुङ् - लोःक्फादाङ्बे़ सिङ्घिम्दाङ्बे़ ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग काप्पो माङ्बे़ ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे़ ॥
पायुङ् - हाङ्गे़न् सिक्चा के़लʔरे़रो ॥
पायुङ् - सावा तुङ्हाʔ ये़प्फाक् तुङ्हाʔ ॥
पायुङ् - पे़गि तुङ्हाʔ फाङ्फाक् तुङ्हाʔ ॥
पायुङ् - साप्लाङ् मुक्ते़ सुःमा मुक्ते़ ॥
पायुङ् - तुङ्वा मुक्ते़ ते़क्खाम् मुक्ते़ ॥

कोखपूजा (१६२)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५४)

भोगबलिसहित पूजा दिएनन् । थानमान दिएर मानमानितो गरेनन् है ।
देवनाच नाचेर तिमीलाई पुजेनन् है ।
भोगभाग दिएर पुजेनन् भनेर रिसायौ नि । हे घरगृहस्थीका मालिक !
जोबन र जीवनका मालिक फुङ्जिरी फुङकाप्पोबा देवता !
सेतै फुलेको वयोवृद्ध देखिने खावेसो थाक्फुत देवता !
असाध्य खालका रोगव्याधि, देसान र महामारी फैलायौ ।
(सावा येत्हाङको गाउँमा) अनेक आपद् विपत् आइलागे नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥌᥉)
ᤜᤡᤶ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ᤺ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥋)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶ ᤐᤠᤱᤓᤣ᤹ ᤕᤠᤶᤐᤡ ᤐᤠᤱᤓᤣ᤹ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤐᤠᤱᤓᤣ᤹ ᤕᤧᤳᤜᤠᤱ ᤐᤠᤱᤓᤣ᤹ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤕᤧᤳᤜᤠᤱᤛᤠᤜᤠ᤹ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤕᤧᤳᤁᤵ ᤔᤧᤈᤢᤵᤛᤧᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤈᤢᤶ ᤐᤧᤈᤢᤶ ᤔᤧᤕᤢᤅᤧᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤜᤧᤏᤠ ᤔᤧᤕᤢᤅᤧᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤏᤠᤶ ᤌᤢᤶᤕᤠ ᤔᤧᤀᤡᤱ᤺ᤛᤧᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤶᤛᤠᤶ ᤕᤠᤶᤒᤣ ᤔᤧᤎᤠ᤺ᤴᤍᤢᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤁᤠᤵᤐᤥ ᤔᤠᤱᤒᤧᤴ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤣᤛᤥᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧᤴ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤛᤡᤰᤆᤠ ᤗᤥᤖᤧᤖᤧᤳᤇ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤖᤠ ᤂᤠᤛᤧᤴ ᤔᤧᤗᤥ᤺ᤴᤍᤢᤖᤥ ᥄

साप्पोःक् चो?मेन् (१६३)
हिम् साम्माङः मुन्धुम् नु माङ्घो (५५)

पायुङ् - मेन्छाम् पाङ्भे? याम्पि पाङ्भे? ॥
पायुङ् - सावा पाङ्भे? ये़त्हाङ् पाङ्भे? ॥
पायुङ् - सावासाहा? ये़त्हाङ्साहा? ॥
पायुङ् - सावा ये़त्कप् मे़जुप्से़रो ॥
पायुङ् - साङ्जुम् पे़जुम् मे़युङे़रो ॥
पायुङ् - तुम्दुम् हे़ना मे़युङे़रो ॥
पायुङ् - लाःनाम् थुम्या मे़इङःसे़रो ॥
पायुङ् - चम्साम् याम्बे मे़धाःन्दुरो ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग काप्पो माङ्बे़न् ॥
पायुङ् - खवेसोग थाक्फुःत् माङ्बे़न् ॥
पायुङ् - हाङ्गे़न् सिक्चा लोरे़रे़त्छ ॥
पायुङ् - खारा खासे़न् मे़लोःन्दुरो ॥

कोखपूजा (१६३)
हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५५)

सावायेत्हाङका गाउँमा सबै मानिसहरू भेला भए अनि वरिपरि भुरुप्प बसे ।
एकाअर्काप्रति विनम्र भएर के भएको भन्ने ठिम्याउन जोखना हेर्न थाले ।
सूक्ष्म लक्षण के के रहेछ भनेर विचार गर्न थाले ।
अन्त्यमा जोखनाले लक्षण खुट्याए ।
जोबन र जीवनका मालिक सेतै फुलेको वयोवृद्ध चोलाको खवेसो थाक्फुत देवता रिसाएर यस्तो महामारी र उत्पात मच्चिएको रहेछ . .भनेर जोखाना खुट्याए है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥌᥊)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤍᤥ (᥋᥌)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤒᤥ᤺ᤱᤒᤠᤛᤠ ᤗᤢᤱᤒᤥ᤺ᤱᤒᤠᤛᤠ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤈᤢᤶ ᤐᤧᤈᤢᤶ ᤔᤧᤕᤢᤱᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤶᤛᤠᤶ ᤗᤡᤃᤧ ᤕᤠᤶᤒᤥ ᤗᤡᤃᤧ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤗᤠᤱ ᤀᤡᤱᤗᤠᤱ ᤔᤧᤛᤢᤵᤋᤢᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤗᤗᤠ ᤔᤧᤍᤱᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤥ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤘᤠᤜᤠᤱᤃ ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤃ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤶᤗᤥ ᤕᤥᤗᤠᤶ ᤔᤧᤕᤢᤖᤢᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤱᤃᤥᤔᤠᤃ ᤗᤠᤱᤒᤱᤔᤠ ᤕᤠᤱ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰᤗᤠᤃ ᤕᤧᤳᤗᤧᤵᤗᤠ ᤗᤠᤶ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤠᤰᤛᤠᤖᤠᤃ ᤕᤧᤳᤋᤡᤶᤒᤧ ᤗᤠᤶ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤶᤗᤥ ᤕᤥᤗᤠᤶ ᤔᤧᤕᤢᤖᤢᤖᤥ ᥄

साप्पोःक्-चोꞌमेन् (१६४)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५६)

पायुङ् - खाम्बोःङ्बासा लुङ्बोःङ्बासा ॥
पायुङ् - साङ्जुम् पेजुम् मेयुङ्रो ॥
पायुङ् - चम्साम् लिगे याम्बो लिगे ॥
पायुङ् - साङ्लाङ् इङ्लाङ् मेसुप्तुरो ॥
पायुङ् - पेलि पाःल्ला मेदङेरो ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङकाप्पो फेदाङ् ॥
पायुङ् - आवाहाङ्ग तुम्फेदाङ्साग ॥
पायुङ् - लाम्लो योलाम् मेयुरूरो ॥
पायुङ् - तेङ्गोमाग लाङ्बङ्मा याङ् ॥
पायुङ् - हाम्बेःक्लाग येत्लेप्ला लाम् ॥
पायुङ् - फाक्साराग येत्तिम्बे लाम् ॥
पायुङ् - लाम्लो योलाम् मेयुरूरो ॥

कोखपूजा (१६४)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५६)

उहिले माटोसँगै जन्मेका मानिसहरूले सूक्ष्म विचारले थाहा पाएको लक्षण
ठिक भनेर तिनले सभामा ठहर गरे ।
तर्कवितर्क गरेर एकमतले मतो मिलाए ।
एक जना वरिष्ठ फेजिरि फेदाङ्मालाई फुङ्जिरि फुङ्काप्पोबा फेदाङ्मालाई
आवाहाङ्बा नाम गरेका फेदाङ्मालाई उपकारका पाउकष्ट गरी आइदेऊ भनेर
सुँगुरका सिल पारेका मासुले सम्मान गरी
अदुवाका आठ चाना कोसेली चढाएर मान गर्दै बिन्ती गरेर उँधो ल्याए है ।

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥌᥋)
ᤜᤡᤶ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ᤺ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥍)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤧᤈᤡᤖᤡᤃ ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤘᤠᤜᤠᤱ ᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤴᤍᤢ ᤗᤧᤵᤔᤢ ᤌᤠ᤺ᤴᤍᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤛᤧᤴ ᤗᤥ᤺ᤴᤍᤢ ᤂᤠᤖᤥ᤺ᤴ ᤗᤥ᤺ᤴᤍᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤢ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤥ ᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤧᤛᤥᤃᤔᤢ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤛᤧᤴ ᤗᤥ᤺ᤴᤍᤢ ᤂᤠᤖᤥ᤺ᤴ ᤗᤥ᤺ᤴᤍᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤒᤢᤍᤠᤱᤒᤠ ᤛᤧᤀᤡ᤺ᤳᤍᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤱᤛᤠᤍᤠᤱᤒᤠ ᤁᤢᤴᤎᤧᤍᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤃᤢᤍᤠᤱᤒᤠ ᤁᤢᤈᤠᤍᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤢᤛᤠᤍᤠᤱᤒᤠ ᤌᤰᤛᤠᤍᤠᤱᤒᤠ ॥

साप्पोःक्-चोःमेन् (१६५)
हिम् साम्माङः मुन्धुम् नु माङ्घो (५७)

पायुङ् - फ़ेजिरिग तुम्फ़ेदाङ्सा ॥
पायुङ् - आवाहाङ्ग फ़ेदाङ्सारे ॥
पायुङ् - सोधुङ् थाःन्दु लेप्मु थाःन्दु ॥
पायुङ् - खासेन् लोःन्दु खारोःन् लोःन्दु ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बु साम्माङ् तुम्बु ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पो माङ ॥
पायुङ् - खवेसोगमु थाक्फुःत् माङ्रो ॥
पायुङ् - खासेन् लोःन्दु खारोःन् लोःन्दु ॥
पायुङ् - आबुदाङ्बा सेइःत्दाङ्बा ॥
पायुङ् - याङ्सादाङ्बा कुन्धेदाङ्बा ॥
पायुङ् - पगुदाङ्बा कुजादाङ्बा ॥
पायुङ् - पुसादाङ्बा थक्सादाङ्बा ॥

कोखपूजा (१६५)
हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५७)

वरिष्ठ फेजिरी फेदाङ्मा आवासो हाङले जोखना हेरेर भन्यो . . .
लक्षण सबै बुझेर भन्यो . . .
देहधारी देवताहरूमा ज्येष्ठ देवता खावेसो थाक्फुत् देवता हुन्, जो
जोबन र जीवनको मालिक हुन् भनेर पहिचान गऱ्यो ।
गर्भ दिने र गर्भाधान गराउने देवता हुन् ।
धनदौलतका देवता हुन् ।
पशुपन्छी (प्राणी) का मालिक पनि उनै हुन् ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥌᥌)

ᤜᤡᤶ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥎)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤛᤠᤖᤧ ᤕᤠᤐᤡᤶᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤖᤧ ᤕᤧᤳᤜᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤴᤏᤡ᤹ᤛᤢᤶᤔᤡᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤜᤧᤏᤠ ᤁᤧᤴᤍᤥ᤹ᤴᤍᤢᤶᤔᤡᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤢ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤧᤛᤥᤃᤔᤢ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤹ᤳ ᤔᤠᤱᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧᤰᤁᤢᤛᤠᤱᤒᤧ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤢᤶᤔᤡᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤛᤥ ᤏᤧᤳᤗᤠ ᤁᤧᤶᤏᤧᤳᤋᤢᤶᤔᤡᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤥᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤗ᤹ᤖᤧ ᤛᤡᤰᤘᤠ ᤗ᤹ᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤑᤥ᤹ᤰᤂᤢ ᤋ᤹ᤳᤋᤧ ᤑᤥ᤹ᤰᤂᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤛᤧᤴ ᤗᤥ᤹ᤴᤍᤢ ᤂᤠᤖᤥ᤹ᤴ ᤗᤥ᤹ᤴᤍᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१६६)

हिम् साम्माङः मुन्धुम् नु माङ्घो (५८)

पायुङ् - मेन्छाम्सारे यापिमसारे ॥
पायुङ् - सावासारे येत्हाङ् सारे ॥
पायुङ् - थक्लि साम्माङ् केन्निःसुम्मिन् ॥
पायुङ् - तुम्दुम हेना केन्दोःन्दुम्मिन् ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बु साम्माङ् तुम्बु ॥
पायुङ् - खवेसोगमु थाक्फुःत् माङ्ग ॥
पायुङ् - एक्कुसाङ्बे केम्बिरुम्मिन् ॥
पायुङ् - लासो नेत्ला केम्नेत्तुम्मिन् ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पोबा ॥
पायुङ् - हाङ्गेन् लʔरे सिक्वा लʔरेरो ॥
पायुङ् - साम्माङ् फोःक्खु तःत्ते फोःक्खु ॥
पायुङ् - खासेन् लोःन्दु खारोःन् लोःन्दु ॥

कोखपूजा (१६६)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५८)

मरणशील मानिस सावायेत्हाङ (का सन्तति) ले,
देहधारी देवता भनेर चिनेनौँ र उनको सेवा र प्रार्थना पनि गरेनौँ ।
देहधारी देवताहरूमा सबैभन्दा जेठो देवता
सेतै फुलेका वयोवृद्ध खावेसो थाक्फुत माङलाई
आठतले थानमान बनाएर पुजेनौँ । केराका पातको वेदी बनाएर पुजेनौँ ।
जोबन र जीवनका मालिक, फुङ्जिरी फुङ्काप्पोबा देवता, त्यसैकारण
रिसाएर अनेक देवविग्रह उत्पन्न गराए है ।
यसरी (आवासोहाङ फेदाङमाले) जोखाना खुट्यायो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥌᥍)

ᤜᤡᤶ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ᤺ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥏)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤥ᤺ᤰᤑᤠᤍᤠᤱᤒᤠ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶᤍᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤡᤰᤛᤠᤍᤠᤱᤒᤠ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰᤍᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶᤍᤠᤱᤒᤠ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ᤍᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤘᤧᤛᤥᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤒᤢᤍᤠᤱᤒᤠ ᤛᤧᤀᤡᤳᤋᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤍᤠᤱᤒᤠ ᤕᤠᤵᤔᤡᤍᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤛᤧᤴ ᤗᤥ᤺ᤴᤍᤢ ᤂᤠᤖᤥ᤺ᤴ ᤗᤥ᤺ᤴᤍᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤕᤧᤳᤜᤠᤱᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠᤰ ᤔᤧᤈᤢᤵᤛᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤶᤛᤠᤶ ᤕᤠᤶᤒᤥ ᤔᤧᤎᤠ᤺ᤴᤍᤢᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤶᤏᤡ᤺ᤛᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (१६७)

हिम् साम्माङः मुन्धुम् नु माङ्घो (५९)

पायुङ् - लोःक्फादाङ्बा सिङ्घिम्दाङ्बा ॥
पायुङ् - इक्सादाङ्बा खाम्बेःक्दाङ्बा ॥
पायुङ् - सिक्कुम्दाङ्बा निङ्वाॽदाङ्बा ॥
पायुङ् - खावेसोग थाक्फुःत् माङ्बा ॥
पायुङ् - आबुदाङबा सेइत्ताङ्बा ॥
पायुङ् - मेन्छाम्दाङ्बा याप्मिदाङ्बा ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बा साम्माङ् तुम्बा ॥
पायुङ् - खासेन् लोःन्दु खारोःन् लोःन्दु ॥
पायुङ् - सावासाहाॽ येत्हाङ्साहाॽ ॥
पायुङ् - पेलि पाःन्जाक् मेजुप्सेरो ॥
पायुङ् - चम्साम् याम्बो मेधाःन्दुरो ।
पायुङ् - थक्लि साम्माङ केम्निःसेरो ॥

कोखपूजा (१६७)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (५९)

(यी देवता त) घरगृहस्थी संरक्षण गर्ने देवता हुन्,
यो पृथ्वी, यो जगत्का मालिक हुन्, ज्ञान र बुद्धिका स्वामी
शरीरधारी ज्येष्ठ देवता हुन्
भनेर (आवासोहाङ फेदाङमाले) जोखाना खुट्यायो नि ।
अब सावा येत्हाङका सन्ततिहरू भेला भए । कुराकानी र विचारविमर्ष गरे ।
एकठाउँमा भेला भएका मानिसले आत्मज्ञान पाए ।
देहधारी देवताहरूमा सबैभन्दा ज्येष्ठ देवता रहेछौ भनेर तिमीलाई चिने है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥌᥆)

ᤜᤡᤶ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ᤺ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤅᤥ (᥌᥆)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤖᤣ, ᤕᤣᤳᤜᤠᤱᤛᤠᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤠᤷᤗᤣᤖᤣᤰ ᤁᤠᤴᤍᤠᤱᤘᤠᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤇᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤰ ᤇᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤥᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤘᤠᤛᤥᤰ ᤋᤢᤶᤇᤣᤍᤠᤱᤒᤠᤖᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤛᤡᤱ ᤌᤠᤰᤁᤥ ᤁᤣᤎᤠ᤺ᤴᤆᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤠᤶᤛᤠᤶ ᤕᤠᤶᤒᤥ ᤁᤣᤎᤠ᤺ᤴᤆᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤣᤗᤡ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠᤰ ᤁᤣᤒᤠ᤺ᤴᤆᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤱᤃᤠ ᤀᤡᤱᤈᤠᤰ ᤁᤣᤒᤠ᤺ᤴᤆᤡᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤣᤗᤢᤱᤒᤣ ᤏᤠᤶᤒᤣᤗᤢᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤘᤣᤛᤥᤰ ᤌᤠᤰᤇᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤇᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤰ ᤇᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤥᤒᤠᤀᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤣᤗᤡ ᤕᤥᤒᤠ᤺ᤴ ᤁᤣᤒᤠ᤺ᤴᤆᤡᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (१६०)

हिम् साम्माङः मुन्धुम् नु माङ्घो (६०)

पायुङ् - सावासारे येत्हाङ्सारे
पायुङ् - कल्लेरेग कन्दङ्वारे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पोबा ॥
पायुङ् - आवासोग तुम्फेदाङ्बारे ॥
पायुङ् - नासिङ् थक्को केधाःन्छिङ्लो ॥
पायुङ् - चम्साम् याम्बो केधाःन्छिङ्लो ॥
पायुङ् - पेलि पाःन्जक् केबाःन्छिङ्लो ॥
पायुङ् - साङ्गा इङ्जाक् केबाःन्छिङ्लो ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - खावेसोग थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पोबाएं ॥
पायुङ् - पेलि योबाःन् केबाःन्छिङ्लो ॥

कोखपूजा (१६८)

हिम् साम्माङ (घरको देवता) को आख्यान र अनुष्ठान (६०)

सावा येत्हाङका सन्तति कल्लेरे कन्दङवा कुलवंशको
आवासोहाङ वरिष्ठ फेदाङ्माको नश्वर देहमा,
फुङ्जिरी फुङ्काप्पोबा देवताको शक्ति आङमा चढेर (उसको देहमा प्रविष्ट भएर)
देववचन बोल्न पो थाल्यौ, फलाक्न पो थाल्यौ नि ।
मिठा सन्देश पो दिन थाल्यौ नि ।
लाबेलुङ नाम्बेलुङमा उत्पन्न भएका
हे सेतै फुलेको वयोवृद्ध खावेसो थाक्फुत देव !
जोबन र जीवनको मालिक, देववाणी गर्न थाल्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥌᥏)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌᥇)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤵᤗᤠᤱ ᤛᤢ᤺ᤔᤠ ᤔᤧᤴᤓᤨ᤺ᤰᤂᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤗᤠᤱ ᤗᤧᤶᤓᤧ᤹ ᤔᤧᤴᤈᤨ᤺ᤰᤁᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤕᤧᤳᤋᤢᤱ ᤔᤧᤴᤓᤨ᤺ᤰᤂᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤃᤡ ᤑᤠᤱᤋᤢᤱ ᤔᤧᤴᤓᤨ᤺ᤰᤂᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗ᤹ᤖᤡᤰ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤂᤧᤏᤧ᤹ᤃᤔᤢᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤧᤛᤨᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡᤗᤡᤗᤡᤆᤱᤃᤢ ᤋᤧᤶᤒᤧ ᤏᤢ᤺ᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤡᤗᤡᤗᤡᤑᤢᤰᤔᤠ ᤘᤖᤰ ᤑᤢᤰᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤖᤧ ᤕᤧᤳᤜᤠᤱᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤗᤗᤧᤖᤧᤃ ᤁᤴᤍᤘᤠᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧᤰᤁᤢᤛᤠᤱᤒᤧ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤛᤨ ᤏᤧᤳᤗᤠ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१६९)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६१)

पायुङ् - सापलाङ् सुःमा मे़न्भोःक्खे़रो ॥
पायुङ् - लिलाङ् ले़म्भेʔ मे़न्जोःक्के़रो ॥
पायुङ् - सावा ये़त्तुङ् मे़न्भोःक्खे़रो ॥
पायुङ् - पे़गि फाङ्तुङ् मे़न्भोःक्खे़रो ॥
पायुङ् - लʔरिक् उन्छोःन् खे़ने़ʔगमुरो ॥
पायुङ् - खवेसोग थाक्फुःत माङ्बे़ ॥
पायुङ् - थिल्लिचङ्गु ते़म्बे नुःमा ॥
पायुङ् - थिल्लिफुक्मा वरक् फुक्मा ॥
पायुङ् - सावासारे़ ये़त्हाङ्सारे़ ॥
पायुङ् - कल्ले़रेग कन्दवासारे़ ॥
पायुङ् - एक्कुसाङ्बे के़म्बिरे़रो ॥
पायुङ् - लासो ने़त्ला के़म्बिरे़रो ॥

कोखपूजा (१६९)

हिम् साम्माङ (घरको देवता) को आख्यान र अनुष्ठान (६१)

नराम्रा रोगव्याधिहरू, माहमारी र देसान फैलन नदिईकन है भन्दै
देववाणी बक्दै उहिले त
सावायेत्हाङका वंशज कल्लेरे कन्दङवाहरूले तिमीलाई त
हे सेतै फुलेका वयावृद्ध खवेसो थाक्फुत देवता,
थिल्लिचङ्गु नामक पवित्र स्थानमा
थिल्लिफुक्मा वरक् फुक्मा नामक स्थानमा
आठतले टाँडमाथि केराका पात बिछाई वेदी बनाएर थानमान दिए नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥍᥆)

ᤜᤡᤶ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ᤺ ᤔᤢᤴᤌᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌᥈)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤗᤢᤱᤛᤪᤧ᤺ᤰ ᤑᤢᤱᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤶᤈᤡᤖᤡᤃ ᤂᤠᤶᤛᤪᤧ᤺ᤰ ᤑᤢᤱᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤱᤃᤢᤖᤧᤃ ᤆᤠᤶᤓᤢᤏᤠ ᤑᤢᤱᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤡᤏᤢ ᤑᤢᤱᤔᤢ ᤛᤧᤃᤧ᤺ᤰ ᤑᤢᤱᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤠᤖᤥᤶᤓᤢᤱᤏᤢ ᤂᤘᤠᤑᤢᤱᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤧᤳᤇᤡᤱᤛᤧ᤹ᤏᤢ ᤆᤸᤗᤧᤰᤐᤠᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤕᤧᤏᤠᤶᤒᤠ ᤏᤠᤶᤕᤨᤒᤠᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤜᤧᤏᤠ ᤔᤧᤃᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤴᤕᤢᤰᤁᤧᤱᤃ ᤔᤢᤍᤧᤴ ᤑᤢᤱᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤔᤧ᤺ᤴᤍᤡᤱᤃ ᤘᤠᤗᤰ ᤑᤢᤱᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤧ ᤁᤧᤶᤃᤧᤳᤋᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (१७०)

हिम् साम्माङः मुन्धुम् नु माङ्घो (६२)

पायुङ् - लुङ्जिरिग लुङ्स्रेःक् फुङ्नु ॥
पायुङ् - खाम्जिरिग खाम्स्रेःक् फुङ्नु ॥
पायुङ् - आङ्गुरेग चाम्भुना फुङ्नु ॥
पायुङ् - मिनु फुङ्मु सेगेःक् फुङ्नु ॥
पायुङ् - वारूम्भुङ्नु खवाफुङ्नु ॥
पायुङ् - खे़त्छिङ्सेऽनु चल्ले़क्पानु ॥
पायुङ् - ये़ये़नाम्बा नाम्योबानु ॥
पायुङ् - तुम्दुम् हेना मे़गे़रेरो ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्गाप्पो माङ् ॥
पायुङ् - सिन्युक्के़ङ्ग मुदेन् फुङ्नु ॥
पायुङ् - ते़मेःन्दिङ्ग वालक् फुङ्नु ॥
पायुङ् - एःक्कु साःङ्बे के़म्गे़त्ते़रो ॥

कोखपूजा (१७०)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (६२)

चट्टानमाथि फुल्ने एकपाते ढुङ्गे फूलहरू, माटो मटिलोमा भुईँमा फुल्ने फूलहरू, सुसेली (सेगेक)को फूल, जमुनाका फूल, (वारूम) फूल, भुलेफूल (खवाफूल), कट्टुसका स्याउली, चल्लेक्पाको फूल र मिठो बासन भएको तितेपातीको सुगन्धसँग
तिम्रो सेवा प्रार्थनामा उभिएका छन् है ।
हे जोबन र जीवनको मालिक देवता, माथि भोटचीनका फूलहरू, तल औल, खौँच र सागरतिरका फूलहरूले सजाएर
तिमीलाई आठतले थानमान दिएका छन् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥍᥇)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌᥉)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤶᤍᤧᤱᤏᤠ ᤗᤠᤔᤡᤒᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤧᤏᤡᤱᤘᤠᤃ ᤁᤢᤘᤠᤌᤠᤶᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤱᤃᤧᤰᤐᤠᤃ ᤀᤡᤱᤘᤠᤌᤠᤶᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤰᤐᤢᤴ ᤐᤧᤎᤧᤴ ᤁᤧᤶᤏᤧᤳᤋᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤢᤱᤍᤢᤶ ᤐ᥀ᤘᤠ ᤛᤡᤱᤍᤢᤶᤐ᥀ᤘᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤑᤠᤖᤡᤃ ᤛᤠᤰᤑᤠᤖᤡ ᤋ᤺ᤠᤱᤒᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ᤏᤢ ᤋ᤺ᤠᤰᤕᤠ ᤌᤡ᤺ᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤛ᤺ᤠᤱᤒᤧ ᤁᤧᤶᤃᤨᤳᤋᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤜᤧᤏᤧ᥀ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤵᤗᤠᤱ ᤛᤢᤔᤠ ᤁᤧᤜ᥀ᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤖᤧ ᤕᤧᤳᤜᤠ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤀᤨ᤺ᤳᤋᤧ ᤏᤠᤖᤠ ᤀᤨ᤺ᤳᤋᤧ ॥

साप्पोःक् चोऽमेन् (१७१)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६३)

पायुङ् - सुम्दङ्ेन्ना लामिबा थाम्नु ॥
पायुङ् - सेनिङ्वाग कुवाथाम्नु ॥
पायुङ् - चिङ्गेक्पाग इङ्वाथाम्नु ॥
पायुङ् - खक्पुन् पेधेन् केम्नेत्तेरो ॥
पायुङ् - लुङ्दुम् पऽवा सिङ्दुम्पऽवा ॥
पायुङ् - हाङ्फारिग साक्फारि तःङ्बा ॥
पायुङ् - मुक्कुम् थिःनु तःक्या थिःनु ॥
पायुङ् - एःक्कु साःङ्बे केम्गोत्तेरो ॥
पायुङ् - उन्छोःन् हेनेऽ थाक्फुःत् माङे॥
पायुङ् - साप्लाङ् सुमा केहऽरेरो ॥
पायुङ् - सावासारे येत्हा सारे ॥
पायुङ् - चिल्लि ओःत्ते नारा ओःत्ते ॥

कोखपूजा (१७१)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (६३)

जोबन र जीवनका देवता, फुङ्जिरिग फुङ्गाप्पोबा
तिमीलाई तीन बर्से सुँगुरको साँढ, कुखुराको दुम्से भाले
भोगबलि चढाएर सेवाप्रार्थनामा गरेका छन् है ।
ढुङ्गामा जमेको र आदिम पवित्र जल, रुखको टोड्काको आदिम पवित्र जल
कोदोको पकाएको जाँडसहितको भालुबाँसका तोङ्बा दुवैतिर राखेर
आठतले टाँडमाथि थानमान दिए, खुसी भएर तिमीले रोगव्याधि पन्साइदियौ ।
बल्ल सावा येत्हाका दरसन्तान मानिसहरूको अनुहार पनि उज्यालो भयो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹,ᤔᤧᤴ (᥇᥍᥈)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥌᥊)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤹ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤠᤘᤧᤛᤥᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤹ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤥ᤹ᤰᤑᤠᤍᤠᤱᤒᤧ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶᤍᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤈᤡᤖᤡ ᤏᤢᤃᤠᤵᤐᤥᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤒᤢ ᤁᤢᤓᤠᤰ ᤁᤧᤶᤎᤧᤵᤋᤧᤸᤗᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤰᤔᤢ ᤐᤧᤎᤧᤴ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤸᤗᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤖᤧ ᤕᤧᤳᤜᤠᤱ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤸᤗᤧᤖᤧᤃ ᤁᤴᤍᤘᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤱᤒᤡᤳ ᤋᤠᤱᤗᤠ᤹ᤱ ᤁᤧᤶᤔᤧᤳᤋᤧᤸᤗᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤏᤠᤖᤠ ᤁᤧᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤹ᤗᤡᤱ ᤛᤧᤛᤧ ᤁᤧᤗ᤹ᤖᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤗᤡᤱ ᤀᤥ᤹ᤴᤍᤧ ᤁᤧᤗ᤹ᤖᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोॽमे़न् (१७२)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६४)

पायुङ् - लाःबेलुङ्बे़ नाम्बेलुङ्बे़ ॥
पायुङ् - खावे़सोग थाक्फुःत् माङ्बे़ ॥
पायुङ् - लोःक्फादाङ्बे़ सिङ्घिम्दाङ्बे़ ॥
पायुङ् - नुजिरि नुगाप्पोबाए ॥
पायुङ् - कबु कुभाक् के़म्धे़प्ते़ल्ला ॥
पायुङ् - खक्मु पे़धे़न् के़म्बिरे़ल्ला ॥
पायुङ् - सावासारे़ ये़त्हाङ् सारे़ ॥
पायुङ् - कल्ले़रे़ग कन्दवारे़ ॥
पायुङ् - पङ्बित् ताङलाःङ् के़म्मे़त्ते़ल्ला ॥
पायुङ् - चिल्लि नारा के़से़रे़रो ॥
पायुङ् - लाःलिङ् सेसे के़लॽरे़रो ॥
पायुङ् - नाम्लिङ् ओःन्दे के़लॽरे़रो ॥

कोखपूजा (१७२)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (६४)

हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ देवता !
सेतै फुलेका वयोवृद्ध (पुर्खा) खावेसो थाक्फुत् देवता !
घरगृहस्थी रक्षा गर्ने देवता ! हे करूणामय र कल्याणकारी (पुर्खा) देवता !
तिमीलाई त सुँगुरको साँढे भोगबलि दिएर पूजा गरी
सावायेत्हाङका सन्तति, कल्लेरे कन्दङवाहरूले ।
उफ्रँदै नाच्दै तिम्रो मानमानितो गर्दा तिमी प्रसन्न भयौ ।
जूनको जुनेली र घामको प्रकाशझैँ तिम्रो मुहार उज्यालो भयो है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥍᥉)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌᥋)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤁ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤀᤨ᤹ᤳᤋᤧ ᤏᤠᤖᤠ ᤀᤨ᤹ᤳᤋᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤛᤧᤖᤧ ᤏᤡᤱᤘᤠ᥀ ᤛᤧᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤀᤨ᤹ᤳᤋᤧ ᤏᤡᤱᤘᤠ᥀ ᤀᤨ᤹ᤳᤋᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤰᤑᤴ ᤋᤢᤱᤜᤠ᥀ ᤏᤠᤶᤓᤴ ᤋᤢᤱᤜᤠ᥀ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤧᤈᤱ ᤗᤠ᤹ᤴᤍᤢ ᤛᤠᤶᤔᤡᤳ ᤗᤠ᤹ᤴᤍᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤛᤠᤜᤠ᥀ ᤕᤧᤳᤜᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᥀ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤗᤢᤱ ᤋᤠᤱᤛᤧ᤹ᤵ ᤔᤧᤕᤠᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤹ᤗᤡᤱ ᤛᤧᤛᤧ ᤔᤧᤸ᥀ᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤗᤡᤱ ᤀᤨ᤹ᤴᤍᤧ ᤔᤧᤸ᥀ᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤛᤢ ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤔᤧᤸ᥀ᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤰᤔᤢᤜᤡᤱᤔᤢ ᤔᤧᤸ᥀ᤖᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (१७३)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६५)

पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्गाप्पो माङ्रे ॥
पायुङ् - चिल्लि ओःत्ते नारा ओःत्ते ॥
पायुङ् - सिक्कुम् सेरे निङ्वाʔ सेरे ॥
पायुङ् - सिक्कुम् ओःत्ते निङ्वाʔ ओःत्ते ॥
पायुङ् - तक्फन् तुङ्हाʔ नाम्भन् तुङ्हाʔ ॥
पायुङ् - केजङ् लाःन्दु साम्मित् लाःन्दु ॥
पायुङ् - सावासाहाʔ येत्हाङ् साहाʔ॥
पायुङ् - आप्लुङ् ताङ्सेःप् मेयारेरो ॥
पायुङ् - लाःलिङ् सेसे मेलʔरेरो ॥
पायुङ् - नाम्लिङ् ओःन्दे मेलʔरेरो ॥
पायुङ् - सुसु पाङ्वा मेलʔरेरो ॥
पायुङ् - चुक्मुहिङ्मु मेलʔरेरो ॥

कोखपूजा (१७३)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (६५)

जोबन र जीवनदाता फुङ्जिरी फुङ्गाप्पाबा देवताको मन प्रसन्न भयो ।
गलगाँडजस्ता रोगहरू हावाबतासले जस्तै, उडाएर सबै नष्ट गरिदियौ ।
सावायेत्हाङका सन्ततिहरू सुरक्षित भए ।
तिनका लागि गरेको स्वस्तिशान्ति र कल्याण (को पूजा) सफल भयो है ।
रातको जुनेलीभैँ मान्छेको मन उज्यालो भए ।
दिनको घामको प्रकाशभैँ तिनको मन उज्यालो भयो ।
आनन्दले जीवनयापन गर्नु सक्ने भए है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥍᥊)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌᥌)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤢᤈᤡᤖᤡᤃᤔᤢ ᤏᤢᤃᤠᤵᤐᤨᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤧᤛᤨᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠᤃ ᤁᤧᤀᤡᤱᤔᤡᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤨ ᤑᤧᤍᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤱᤃᤔᤢ ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤵᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤗᤠ᤺ᤱ ᤌᤠᤛᤧᤸᤗᤧᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤗᤠ᤺ᤱ ᤜᤠᤱᤗᤠ᤺ᤱ ᤌᤠᤛᤧᤸᤗᤧᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤏᤠᤖᤠ ᤁᤧᤛᤧᤖᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤠᤶᤗᤡᤱ ᤀᤨ᤺ᤴᤍᤧ ᤁᤧᤕᤢᤅᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤗᤡᤱ ᤛᤧ ᤛᤧ ᤁᤧᤕᤢᤅᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤜᤧᤏᤧ᤹ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤡᤱᤒᤡᤳ ᤁᤧᤕᤢᤅᤧ ᤐᤨᤍᤠ᤺ᤰ ᤁᤧᤕᤢᤅᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१७४)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६६)

पायुङ् - नुजिरिगमु नुगाप्पोबाए ॥
पायुङ् - खवेसोग थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - सिजोʔवाग केइङ्मिसारे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङगाप्पो फेदाङ् ॥
पायुङ् - उन्छोःङ्गमु तुम् फेदाङ्सारे ॥
पायुङ् - साप्माङ माङ्लाःङ् थासेल्लेग ॥
पायुङ् - माङलाःङ् हाङ्लाःङ् थासेल्लेग ॥
पायुङ् - चिल्लि नारा केसेरेरो ॥
पायुङ् - नाम्लिङ् ओःन्दे केयुङेरो ॥
पायुङ् - लाःलिङ से से केयुङेरो ॥
पायुङ् - उन्छोःन् हेनेʔ थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - लिङ्बित् केयुङे पोदाःक् केयुङे ॥

कोखपूजा (१७४)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (६६)

हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ, करुणामय देवता,
हे सेतै फुलेका करुणामय खावेसो थाक्फुत् देवता !
(उहिले) अकिञ्चन यो तिम्रो सन्देवाहक फुङ्जिरी फुङ्काप्पोबा ज्येष्ठ फेदाङ्माले
त्यसरी तिमीलाई देवता पहिचान गरेर
अनेक प्रकारका नृत्य गर्दै अभ्यर्थना र मानमानितो गर्दा, तिमी प्रसन्न भयौ ।
तिम्रो मुहार उज्यालो भयो, घामको प्रकाशजस्तो उज्ज्वल भयौ ।
जूनको जुनेली जस्तो शीतल भयौ, शान्तचित्तले ध्यानस्थ बस्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥍᥋)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌᥍)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧ᤹ᤕᤨᤛᤧᤃᤏᤢ ᤁ᤹ᤕᤨᤃᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤁᤠᤵᤐᤨᤔᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤧᤛᤨᤃ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠᤃ ᤐᤧᤜᤡ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤱᤈᤡ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ ᤀᤡᤱᤔᤡ ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤧᤈᤡᤖᤡᤃ ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤵᤔᤠᤱ ᤌᤠᤏᤧ ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤌᤠᤏᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤗᤠ᤺ᤱ ᤛᤧᤖᤧ, ᤜᤠᤱᤗᤠ᤺ᤱ ᤛᤧᤖᤧ, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤱᤒᤡᤳ ᤛᤧᤖᤧ, ᤋᤠᤱᤗᤠ᤺ᤱ ᤛᤧᤖᤧ, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤛᤧᤖᤧ, ᤁᤧᤏᤠᤖᤠ ᤛᤧᤖᤧ, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤛᤧᤖᤧ, ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤛᤧᤖᤧ, ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१७५)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६७)

पायुङ् - हेʔयोसेगनु कʔयोगमु ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुकाप्पोमाङ् ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - खवेसोग थाक्फुःत माङ्बे ॥
पायुङ् - सिजोʔवाग पेहि सारे ॥
पायुङ् - चुङ्जि येत्छाʔ इङ्मि सारे ॥
पायुङ् - फेजिरिग तुम्फेदाङ्सारे ॥
पायुङ् - साप्माङ् थाने केमाङ् थाने ॥
पायुङ् - माङ्लाःङ् सेरेʔ. हाङ्लाःङ् सेरेʔओ ॥
पायुङ् - पङ्बित् सेरेʔ. ताङ्लाःङ् सेरेʔओ ॥
पायुङ् - चिल्लि सेरेʔ केनारा सेरेʔओ ॥
पायुङ् - सिक्कुम् सेरेʔ निङ्वाʔ सेरेʔओ ॥

कोखपूजा (१७५)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (६७)

त्यसैले त यहाँ हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ देवता !
हे जोबन र जीवनका दाता, खवेसो थाक्फुत देवता !
चारै दिशा घुमिहिँडने डेग नबिर्सने गौँथलीजस्तो, तिम्रो, अकिञ्चन सन्देशवाहक म,
फेजिरी फेदाङ्माहरूमा जेष्ठ, फुङ्जिरी फुङ्काप्पोबा फेदाङ्माले,
तिमी देवताको पूजा र अभ्यर्थना गरैं, अनेक थरीका नृत्य गर्दै
तिम्रो मानमानितो गरेको स्वीकार गर, तिम्रो मुहार उज्यालो पारिदेऊ है ।
चित्त र मनले प्रसन्न भइदेऊ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥍᥌)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤍᤨ (᥌᥎)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧᤇᤠᤶ ᤛᤠᤖᤨ ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤛᤠᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠ ᤛᤠᤖᤨ ᤕᤧᤜᤠᤱ ᤛᤠᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤡᤏᤨᤃᤧᤱᤃ ᤁᤧᤏᤢᤔᤧᤴᤇᤠ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤖᤧ . . .
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤡᤴᤇᤨᤃ - ᤁ᤹ᤕᤨᤃᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ. ᤜᤧᤏᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁ᤹ᤀᤨ ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤁᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤰᤂᤧ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ, ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ᤜᤧᤏᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (१७६)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६८)

पायुङ् - मे़छाम् सारो याप्मि सारो ॥
पायुङ् - सावा सारो ये़हाङ् सारो ॥
पायुङ् - चिनोगे़ङ्ग के़नुमे़न्छा? ॥
पायुङ् - ये़बोदाङ्मा मैनाम्दाङ्मा -
पायुङ् - कन् खने़?दुमा (मिङ् पाःप्मा) रे़ -
पायुङ् - आइन्छोग क?योगमु ॥
पायुङ् - सेवा पाङ्खाङ्, हे़ना पाङ्खाङ् ॥
पायुङ् - क?ओ आङ्गा? तुम्फे़दाङ्साग ॥
पायुङ् - थक़लि तुम्बे़ साम्माङ् तुम्बे़॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् तुम्बे़ ॥
पायुङ् - अक्खे़ पाङ्खाङ्, ता?ज़ेङ् पाङ्खाङ् ॥
पायुङ् - तुम्दुम् पाङ्खाङ्, हे़ना पाङ्खाङ् ॥

कोखपूजा (१७६)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (६८)

नरचोलामा जन्म लिएका मानिसमा, सावा येत्हाङका दरसन्तानहरूमा
सबैभन्दा कान्छी र तिम्रो प्रिय नातिनी, उपकारी मैनामको धनी,
फलानी (नाम भन्नू) ले - आज त यहाँ यसरी
तिम्रो पूजा र प्रार्थना गरिदिन मलाई पठाएकी छ ।
देहधारी देवताहरू जेठो देवता, हे खवालुप थाक्फुत देवता !
म ज्येष्ठ फेजिरी फेदाङमालाई बोलबिन्ती गर्न पठाएकी छ है ।
सेवा र पुकार गरिदिनू भनेर पठाएकी छ है ।

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ-ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥍᥍)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌᥏)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤡ᤺ᤴᤍᤠ᤹ᤛᤨᤃ ᤑᤧᤖᤧᤱ ᤆᤱᤄᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤧᤳᤇᤡᤱᤛᤧ᤹ᤃ ᤛᤠ᤺ᤱᤓᤧ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢᤃᤧᤱᤃ ᤛᤠ᤺ᤱᤓᤧ ᤆᤱᤄᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ᤗᤠᤈᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤖᤧ -
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤛᤧᤘᤠᤖᤨ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ ᤛᤧᤘᤠᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤁᤧᤳᤗᤧᤒᤠᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤋᤠ᤺ᤰᤋᤧ᤹ ᤛᤧᤘᤠ ᤋᤠ᤺ᤰᤋᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤋᤠ᤺ᤰᤋᤧ᤹ᤀᤨ ᤐᤠ᤺ᤴᤈᤠᤰ ᤋᤠ᤺ᤰᤋᤧ᤹ᤀᤨ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (१७७)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६९)

पायुङ् - पिःन्दा?सोग फरेङ् चङ्घो ॥
पायुङ् - खेत्छिङ्से?ग साःङ्भे केत्तुङ् ॥
पायुङ् - एःक्कुगेङ्ग साःङ्भे चङ्घो ॥
पायुङ् - तेत्ला केत्तुङ् लाजम् केत्तुङ्लो ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - थक्लितुम्बे साम्माङ् तुम्बे ॥
पायुङ् - येबोदाङ्मा मैनाम्दाङ्माग ॥
पायुङ् - कन् खने?दुमा (मिङ् पाःप्मा) रे ॥
पायुङ् - चुन्जि सेवारो येत्छा? सेवारो ॥
पायुङ् - अक्खे ता?जेङ् केत्लेबारो ॥
पायुङ् - चुन्जि ताःक्ते? सेवा ताःक्ते?ओ ॥
पायुङ् - पेलि ताःक्ते?ओ पाःन्जाक् ताःक्ते?ओ ॥

कोखपूजा (१७७)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (६९)

लिपपोत गरेको सफा सुग्घर भुइँमाथि
कटुसका हाँगा र पातहरूले आठतले टाँड बनाएँ,
त्यसमाथि केराका पात ओछ्याई विधिपूर्वक थानमान पूरा गरेँ ।
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ देवता, देहधारी देवतामा ज्येष्ठ देवता तिमी,
यो उपकारी येबो-मैनामको धनी) को तर्फबाट, यो फलानी (नाम भन्नू)को तर्फबाट
विनम्रतापूर्वक तिम्रो सेवा पुकार मैले गरिसकेँ है ।
यो अकिञ्चन बोलबिन्ती सेवा र प्रार्थना स्वीकार गरिदिनू है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥍᥎)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥍᥆)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢᤆᤱᤎᤨ ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤧ ᤆᤱᤎᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤁᤧᤖᤧ ᤗᤠᤈᤶ ᤁᤧᤷᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ᤏᤢ ᤋ᤺ᤁᤩᤠ ᤌᤡ᤺ᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤰᤘᤠ ᤑᤧᤱᤘᤠ ᤋ᤺ᤱᤒᤠ ᤁᤧᤷᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤠᤱᤛᤠᤖᤡ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤛᤠᤖᤡᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠ᤹ ᤛᤩᤠ᤹ ᤌᤠᤶᤏᤢ ᤛᤧᤘᤠ ᤁᤧᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤜᤧᤏᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤛᤧᤘᤠ ᤁᤧᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤁᤧᤖᤧᤖᤨ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤁᤧᤖᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१७८)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७०)

पायुङ् - एःक्कुचङ्धो साःङ्बे चङ्धो ॥
पायुङ् - तेत्ला केरे लाजम् केर्लो ॥
पायुङ् - मुक्कुम् थिःनु तःक्या थिःमु
पायुङ् - चुक्वा फेङ्वा तःङ्बा केर्लो ॥
पायुङ् - हाङ्सारि नु माङ्सारिनु ॥
पायुङ् - याʔ स्याʔ थाम्नु सेवा केरे ॥
पायुङ् - चुन्जि येत्छाʔ तुम्दुम् हेना ॥
पायुङ् - अक्खे ताʔजेङ् सेवा केरे ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - थक्लितुम्बे साम्माङ्तुम्बे ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - पेलि केरेरो ताʔजेङ् केरेरो ।

कोखपूजा (१७८)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७०)

टाँडमाथि केराका पात विधिपूर्वक बिछ्याए थानमान बनाएको छ ।
गुम्स्याएर बनाएको जाँड, पकाएर बनाएको जाँड,
थानको दायाँबायाँ राखेका छन् नि । दुवैतिर दुईओटा कलशहरू राखेका छन् है ।
अक्षता राखेर, छर्केर सेवा प्रार्थना गरैं है ।
विनम्रताले अकिञ्चन सेवापुकार गरिसकैं नि ।
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ देवता ! हे देहधारी देवताहरूमा जेठो देवता !
हे वयोवृद्ध थाक्फुत देवता, मैले गरेको बोलबिन्ती र पुकार सबै पूरा भयो है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥍᥏)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍᥇)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤃᤠᤵᤐᤥ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤣ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢᤳ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋ᤺ᤳᤋᤣ ᤔᤣᤈᤥᤃᤣᤴᤏᤥ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤒᤣᤗᤢᤱᤒᤣ ᤏᤠᤶᤒᤣᤗᤢᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤁᤠᤵᤐᤥ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤣᤵᤔᤢᤃᤃᤖ ᤀᤠᤴᤍᤣᤴ ᤁᤱᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤣ᤺ᤳ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢ, ᤛᤰᤔᤠ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤡᤖᤣ᤹ ᤛᤰᤔᤠ ᤐᤡᤖᤣ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢ, ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤐᤡᤖᤣ᤹ ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤐᤡᤖᤣ᤹ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१७९)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७१)

पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्गाप्पो माङ्बे ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बे साम्माङ् तुम्बे ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुत् माङ्बे ॥
पायुङ् - साम्माङ् तःत्ते मेजोगेन्नोʔ ॥
पायुङ् - लाबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग काप्पो माङ्बे ॥
पायुङ् - हेप्मुगगर आन्देन् कङ्ग ॥
पायुङ् - सिगि सोसाम् माता इमेःत् ॥
पायुङ् - साःङ्गु नाःक्तु, सक्मा नाःक्तु ॥
पायुङ् - साःङ्गु पिरेʔ सक्मा पिरेʔ ॥
पायुङ् - माङ्वा नाःक्तु, हाङ्वा नाःक्तु ॥
पायुङ् - माङ्वा पिरेʔ हाङ्वा पिरेʔ ॥

कोखपूजा (१७९)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७१)

हे जोबन र जीवनफूलको धनी, हे बीर्यदाता, जीवनदाता !
देहधारी देवतामा ज्येष्ठ, सेतै फुलेका वयोवृद्ध देवता !
हे खवालुप थाक्फुत देवता, कुनै देवविग्रह नमच्चाईदिनू है ।
जोबन र जीवनका मालिक, लाबेलुङ नाम्बेलुङ देवता,
अघि नै यस (उपकारी) ले सातो, हंस र प्राण मागी है ।
यस (उपकारी) लाई सातो, हंस र प्राण दिनु है ।
आशीर्वाद, आयु र वरदान मागेकी छ नि, आशीर्वाद, आयु र वरदान दिनु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥎᥆)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥍᥈)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃ ᤜᤧᤰᤁᤧ᤺ᤸᤗᤧᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ (ᤁᤢᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤃᤡ ᤗᤧᤰᤘᤠ ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤗᤧᤰᤘᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤆᤡ ᤗᤧᤰᤘᤠ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤌᤠ᤺ᤱᤗᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤘᤠᤖᤠᤃ ᤕᤧᤳᤑᤠᤖᤠ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤧᤏᤡ᤹ ᤌᤡᤒᤨ᤺ᤱᤅᤠᤱᤃ ᤏᤧᤳ ᤔᤠᤱ ᤛᤧᤰᤂᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤧᤑᤡᤴᤍᤧᤃ ᤕᤧᤑᤡᤴᤍᤧᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤔᤢᤸᤗᤃ ᤐᤶᤒᤧ ᤌᤠᤱ ᤌᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤨ᤺ᤰᤛᤠᤏᤢᤃ ᤀᤨ ᤹ᤛᤠ ᤌᤠᤱ ᤌᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤨᤃᤧᤱᤃ ᤛᤧᤘᤠ ᤌᤠᤱ ᤌᤠᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (१८०)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७२)

पायुङ् - आल्ल कङ्ग हेक्केःल्लेमु ॥
पायुङ् - ये़बोदाङ्मा मैनाम्दाङ्मा (कुमिङ् पाःप्मा)रे़ ॥
पायुङ् - सिगि ले़क्वा सोसाम् ले़क्वा ॥
पायुङ् - थक्चि ले़क्वा ताʔजे़ङ् थाःङ्लो ॥[३७]
पायुङ् - थक्लितुम्बे़ साम्माङ्तुम्बे़ ॥
पायुङ् - सावाराग ये़त्फारा माङ्बे़ ॥
पायुङ् - खे़निʔ थिबोःङ्ङाङग ने़त् माङ् से़क्खा ॥
पायुङ् - सेफिन्दे़ग ये़फिन्दे़ग ॥
पायुङ् - सामुल्लग पम्बे थाङ् थाङ् ॥
पायुङ् - थोःक्सानुग ओ ʔसा थाङ् थाङ् ॥
पायुङ् - हुक्सोगेङ्ग सेवा थाङ् थाङ् ॥

कोखपूजा (१८०)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७२)

अब येबो मैनामको धनी, उपकारी स्त्री (फलानी, नाम भन्नू) को
प्राण, सातो र हंसका सट्टामा, नाशवान् शरीरको सट्टामा यो बोलबिन्ती आयो है ।
हे देहधारी देवताहरूमा जेठो देवता हौ नि !
तिमीहरू आठ भाइ देवता, साँचैभन्दा त बाइ भाइ देवताहरू हौ नि ।
तिमीहरूलाई भोगबलि चढाएको (पशुपन्छी) प्रसाद (मासु)
पकाएर र पोलेर पाकिन्जेलसम्म, करजोडी थानमा चढाइन्जेल सम्म

---

[३७] शरीरको सट्टामा भोगबलि लिनु र उसको सातो र हंस मुक्त गरिदिनु भन्दै सुँगुरलाई पानीले अभिषेक गर्नू । तीनबर्खे सुँगुरको बेफालाई भालाले काखीमा रोपेर बलि दिनू, थानमा रगत थानमा चढाउनू ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤻ᤔᤧᤴ (᥇᥎᥇)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤃᤨ (᥍᥉)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤡᤘᤠᤃᤔᤢ ᤛᤧᤑᤡᤴᤍᤧᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤨ᤻ᤛᤠ ᤛᤱᤛᤱ ᤌᤨ᤺ᤰᤛᤠ ᤛᤱᤛᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋ᤺ᤰᤜᤠᤱᤗᤠᤃ ᤋ᤺ᤰᤔᤢ ᤛᤱᤛᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤁᤠᤵᤐᤨ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤻ᤀᤠ ᤛᤰᤔᤠ ᤏᤠ᤻ᤀᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤢ᤻ᤖᤠᤱ ᤛᤰᤔᤠ ᤐᤢ᤻ᤖᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤰᤑᤰᤗᤠᤃ ᤔᤢᤕᤠᤛᤡᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤰᤛᤱᤃᤧᤱᤃ ᤛᤒᤠ ᤛᤡᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤵᤗᤠᤱᤃᤧᤱᤃ ᤔᤡᤕᤱ ᤛᤡᤖᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤧ᤺ᤳᤇᤠᤶ ᤑᤢᤱᤛᤠᤶ ᤔᤧᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (१८१)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७३)

पायुङ् - थक्लितुम्बे साम्माङ्तुम्बे ॥
पायुङ् - साजिवागमु सेफिन्देग ॥
पायुङ् - ओ?सा सङ्सङ् थोःक्सा सङ्सङ् ॥
पायुङ् - तःक्हाङ्लाग तःक्मु सङ्सङ ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग काप्पो माङ्बे ॥
पायुङ् - साःङ्गु ना?आ सक्मा ना?आ ॥
पायुङ् - साःङ्गु पु?राङ् सक्मा पु?राङ् ॥
पायुङ् - फक्फक्लाग मुयासिरे ॥
पायुङ् - तक्सङ्गेङ्ग सबा सिरे ॥
पायुङ् - आप्लाङ्गेङ्ग मियङ् सिरे ॥
पायुङ् - लेःत्छाम् फुङ्साम् मेन्दायेरो ॥

कोखपूजा (१८१)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७३)

देहधारी देवताहरूमा जेठो खवालुप थाक्फुत देवता !
(भोग दिएको) पोलेको मासु पाकिन्जेल
(भोग दिएको) पकाएको मासु पाकिन्जेल देवतालाई चढाउने भात पाकिन्जेल
हे जोबन र जीवनदाता देवता, म त गर्लैं, म केहीबेर सास बिसाउँछु है ।
पखेटा फटफटाउँदै उडेर आउने चिलदेवले यहाँ आउन नसकोस् है ।
वनवन उफ्रने बाँदरदेव र खुट्टाको चाल मारेर हिँड्ने बिरालो देव
भूतप्रेतहरू यहाँ थानमानमा आउन नपाऊन है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥎᥈)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥍᥊)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠᤃ ᤀᤡᤱᤔᤡᤛᤠᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤧᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱ ᤛᤰᤔᤠ᤹ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠ᤺ᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ᤏᤠᤶᤒᤧᤗᤢᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤴᤍᤧᤴᤏᤠᤷ ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱ ᤛᤰᤔᤠ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱ ᤛᤰᤔᤠ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤋᤨ᤺ᤴᤍᤢᤱ ᤜᤧᤏᤠ ᤋᤨ᤺ᤴᤍᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤐᤧᤗᤡ ᤋᤨ᤺ᤴᤍᤢᤱ ᤋᤠᤈᤧ᤹ᤱ ᤋᤨ᤺ᤴᤍᤢᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१८२)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७४)

पायुङ् - सिजोʔवाग इङ्मिसारो ॥
पायुङ् - फ़ेजिरिग फ़ेदाङ्सारो ॥
पायुङ् - साःङ्गु पुʔराङ् सक्माʔ पुʔराङ् ॥
पायुङ् - लाःबेलुङ्बे नाम्बेलुङ्बे ॥
पायुङ् - थक्लितुम्बे साम्माङ्तुम्बे ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - आन्देन्नार तुम्फ़ेदाङ्साग ॥
पायुङ् - साःङ्गु पुʔराङ् सक्मा पुʔराङ् ॥[३८]
पायुङ् - साःङ्गु नाʔराङ् सक्मा नाʔराङ् ॥
पायुङ् - तुम्दुम् तोःन्दुङ् हेना तोःन्दुङ् ॥
पायुङ् - पेलि तोःन्दुङ् ताजेʔङ् तोःन्दुङ् ॥

कोखपूजा (१८२)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७४)

तिम्रो अकिञ्चन सन्देशवाहक, डेग नबिर्सने गौँथलीजस्तो,
फेजिरी फेदाङ्मामा ज्येष्ठ फेदाङ्माको सास चुँडियो, एकछिन बिसाउँछु नि ।
हे लाबेलुङ नाम्बेलुङ देवता ! देहधारी देवताहरूमा जेठो देवता !
सेतैफुलेका वयोवृद्ध खवालुप थाक्फुत देवता !
अघि त गलेको थिएँ भनेर बिन्ती गरेको थिएँ नि, होइन त ?
अब बिसाउँछु, थाकैं है भनेर बिन्ती गरेको थिएँ नि, होइन त ?

---

[३८] अब बलि दिएको सुँगुरको मासु र उपकारी स्त्रीको मानाचामल पाकेपछि थानमा चढाउनू । फेदाङ्माले अब फेरि पूजा सुरु गर्नु ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥎᥉)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍᥋)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤑ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤰᤘᤠ ᤗᤧᤰᤂᤠᤱ ᤑᤧᤱᤘᤠ ᤗᤧᤰᤂᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤡᤘᤠᤃ ᤛᤧᤑᤡᤴᤍᤧᤃᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤧ ᤆᤱᤎᤥ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥
(ᤌᤥ᤺ᤰᤛᤠ. ᤀᤥ᤹ᤛᤠ. ᤋ᤺ᤰ ᤜᤠᤱᤗᤠ ᤑᤡᤶᤔᤠ)
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧᤵᤑᤢᤃᤖ ᤀᤠᤸᤗᤃᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤥ᤹ᤛᤠ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱ ᤌᤥ᤺ᤰᤛᤠ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤑ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁ᤹ᤕᤥᤃᤔᤢ ᤜᤧᤵᤑᤢᤃᤖ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤋ᤺ᤰ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤒᤠᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोॽमे़न् (१८३)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७५)

पायुङ् - थक्लितुम्बे़ साम्माङ्तुम्बे़ ॥
पायुङ् - खवालुप्फ थाक्फुःत् माङ्बे़ ॥
पायुङ् - चुक्वा ले़क्खाङ् फे़ङ्वा ले़क्खाङ् ॥
पायुङ् - साजिवाग सेफिन्दे़गमु ॥
पायुङ् - एःक्कु के़त्तुङ् साःङ्बे चङ्धो के़त्तुङ् ॥
(थोःक्सा, ओॽसा, तःक् हाङ्ला फिम्मा)
पायुङ् - हे़प्फुगर आल्लगमु ॥
पायुङ् - ओॽसा तोःन्दुङ् थोःक्सा तोःन्दुङ् ॥
पायुङ् - कॽयोगमु हेप्फुगरमु ॥
पायुङ् - माङ् तःक् मिक्खु तोःन्दुङ्बारो ॥
पायुङ् - ला़साला तःक् तोःन्दुङ्बारो ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बे़ साम्माङ् तुम्बे़ ॥
पायुङ् - खवालुप्फ थाक्फुःत् माङ्बे़ ।

कोखपूजा (१८३)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७५)

देहधारी देवताहरूमा ज्येष्ठ देवता ! हे खवालुप थाक्फुत देवता !
तिम्रो थानको दाहिनेतिर, देब्रेतिर पकाएको र पोलेको
मासु टाँडमाथि तिम्रो थानमा चढाउँछु है ।
(पकाएको, पोलेको मासु र देवताको भात चढाउनू)
अब त पोलेको मासु, पकाएको मासु र पाकेको देवताको भात चढाएँ ।
हे सेतै फुलेका वयोवृद्ध खवालुप देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤣᤴ (᥇᥎᥊)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍᥌)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧ᤹ᤰᤁᤢᤛᤡᤃᤠᤱ ᤛᤠ᤹ᤱᤒᤧ ᤛᤡᤃᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠᤰ ᤁᤠᤖᤠ᤹ᤱᤘᤠᤰ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤈᤡᤘᤠᤰ ᤛᤧᤑᤡᤴᤍᤧᤰ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤛᤠᤗᤠᤰ ᤔᤠᤱ ᤋ᤹ᤰ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋ᤹ᤰᤜᤠᤱᤗᤠᤰ ᤔᤡᤰᤂᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤨ᥀ᤛᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ᤌᤥ᤹ᤰᤛᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤹ᤏᤢ ᤋ᤹ᤰᤕᤠ ᤌᤡ᤹ᤏᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ᤆᤢᤘᤠ᤹ᤳ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤒᤠᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤁᤴ ᤂᤏᤧᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤹ᤵᤔᤠ)॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤃᤢᤳ ᤑᤠᤱᤒᤢᤳ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤹ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤧ᤹ᤳᤇᤠᤶ ᤑᤢᤱᤛᤠᤶ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤹ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक् चोॽमेन् (१८४)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७६)

पायुङ् - एःक्कुसिगाङ् साःङ्बे सिगाङ् ॥
पायुङ् - साम्दाङ्वाग काराःङ्वाग ॥
पायुङ् - साजिवाग सेफिन्देग ॥
पायुङ् - लासालाग माङ् तःक् के़त्तुङ् ॥
पायुङ् - तःक्हाङ्लाग मिक्खु के़त्तुङ् ॥
पायुङ् - ओॽसा के़त्तुङ् थोःक्सा के़त्तुङ् ॥
पायुङ् - मुक्कुम् थिःनु तःक्या थिःनु ॥
पायुङ् - माङ्वा के़त्तुङ् चुवाःत् के़त्तुङ् ॥
पायुङ् - ये़बादाङ्मा मैनाम्दाङ्मा ॥
पायुङ् - कन् खनेदुमा (मिङ् पाःप्मा)
पायुङ् - सुगुत् फाङ्बुत् मे़न्दोःक्के़रो ॥
पायुङ् - लेःत्छाम् फुङ्साम् मे़न्दोःक्के़रो ॥

कोखपूजा (१८४)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७६)

अब आठतले टाँडमाथि बनाएको थानभित्र
भोग दिएको डाँफेचरी, मुनालचरीको
पकाएको पक्कु र पोलेको मासु देवताको भात (प्रसाद) पनि चढाएँ है ।
तात्तातो वाफ निस्कँदै गरेको पाकेको भात, पोलेको मासु र पकाएको मासु
गुम्स्याएर उठेको टिप्पेको जाँड र चोखो पानी तिमीलाई चढाएँ है ।
उपकारी यो येबो-मैनामको धनी (नाम भन्नू) लाई
सुगुतजस्ता भूतप्रेत, वायु र प्रेतात्माले दुःख नदेओस् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥎᥋)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍᥍)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤸᤗ ᤋᤠ᤺ᤴᤍᤡ ᤁ᤹ᤕᤥᤃᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤧᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠᤃ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤃᤢᤳ ᤏᤠᤖᤠ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤧ᤺ᤳᤇᤠᤶ ᤑᤢᤱᤛᤠᤶ ᤔᤧᤶᤒᤥ᤺ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤠᤱᤍᤠᤱᤔᤠᤱᤒᤧ ᤕᤠᤱᤍᤠᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤹ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤓᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ᤆᤢᤘᤠ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢᤍᤠᤱᤒᤧ ᤛᤰᤔᤠ᤺ᤍᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤁᤳᤋᤧ ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤁᤳᤋᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤒᤢᤍᤠᤱᤒᤛᤧᤀᤡᤳᤋᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤒᤢ ᤁᤳᤋᤧ ᤛᤧᤀᤡᤳ ᤁᤳᤋᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤑᤢᤱᤁᤠᤵᤐᤥ ᤔᤠᤱᤅᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡ ᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤧ ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (१८५)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७७)

पायुङ् - आल्ल ताःन्दि कʔयोगमु ॥
पायुङ् - ये़बोदाङ्मे़न् खने़ʔदुमाग (मिङ् पाःप्मा) ॥
पायुङ् - सुगुत् नारा मे़न्दोःक्के़रो ॥
पायुङ् - लेःत्छाम् फुङ्साम् मेम्बोःक्के़रो ॥
पायुङ् - याङ्दाङ्माङ्बे याङ्दाङ् कत्ते़ʔ ॥
पायुङ् - चभत् माङ्बे चुवाःत् माङ्बे़ ॥
पायुङ् - साःङ्गुदाङ्बे़ सक्माःदाङ्बे़ ॥
पायुङ् - साःङ्गु कत्ते़ सक्माः कत्ते़ ॥
पायुङ् - आबुदाङ्बसेइत्ताङ्बे़ ॥
पायुङ् - आबु कत्ते़ सेइत् कत्ते़ ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग फुङ्काप्पो माङ्ङे़ ॥
पायुङ् - थक्लि तुम्बे़ साम्माङ् तुम्बे़ ॥

कोखपूजा (१८५)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७७)

पाकेको बाफ निस्किरहेको
तात्तातो भात र देवतालाई चढाउने तातो पानी चढाएँ है ।
अब पछि यहाँ त यो येबो (मैनाम) को धनी
फलानीलाई (नाम भन्नू) सुत्केरी सिहँको छायाँ नपरोस् है, नजागोस् है ।
सुत्केरी सिहँको छायाबाट हे गर्भरक्षा गर्ने देवता, उसको गर्भको रक्षा गरिदेऊ है ।
हे चोखो आदिम जलले अभिसिञ्चन गरिने देवता !
देहधारी देवताहरूमा हे जेठो देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤱᤐᤠᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥎᥌)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍᥎)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔ᤹ᤘᤠ ᤆᤢᤘᤠᤳ ᤗᤠᤛᤠ ᤋᤠ᤺ᤰᤗᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤆᤢᤶᤏᤣ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤆᤢᤶᤏᤣᤖᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤣᤔᤠᤱ ᤜᤣᤏᤠ ᤌᤠᤱᤗᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤁᤠᤱᤃᤠ ᤋᤠ᤹ᤈᤣᤱ ᤌᤠᤱᤗᤥ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤣ᤺ᤰᤁᤢ ᤛᤡᤃᤠᤱ ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤣ ᤛᤡᤃᤠᤱ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤣᤱᤘᤠ ᤗᤣᤰᤂᤠᤱ ᤁᤠᤛᤡᤜᤠᤱᤔᤣᤴ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤣᤛᤣᤑᤢᤱᤔᤢ ᤁᤣᤈ᤺ ᤁᤣᤕᤢᤱ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤡᤰᤁᤡᤛ᤻ᤑᤢᤱᤔᤢ ᤁᤣᤈ᤺ ᤁᤣᤕᤢᤱ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤱᤀᤣ ᤔᤣᤳᤋᤠᤱ ᤑᤥᤱᤀᤣ ᤔᤣᤳᤋᤠᤱ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤣᤛᤣᤑᤢᤱᤔᤢ ᤔᤡᤰᤁᤡᤛ᤻ᤑᤢᤱᤔᤢ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱ ᥄
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤋᤣᤶᤛᤣ᤹ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤋᤣᤶᤛᤣ᤹ᤀᤥ ᥄

साप्पोːक् चोʔमेन् (१८६)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७८)

पायुङ् - मʔवा चुवात् लासा तːक्लो ॥
पायुङ् - हुक्सो चुम्ने ताङ्सो चुम्नेरो ॥
पायुङ् - साम्माङ् केमाङ् हेना थाङ्लो ॥
पायुङ् - निस्से कङ्ग ताʔजेङ् थाङ्लो ॥
पायुङ् - एːक्कु सिगाङ् साːङ्बे सिगाङ् ॥
पायुङ् - फेङ्वा लेक्खाङ् कासिहाङ्मेन् ॥
पायुङ् - सेसेफुङ्मु केजः केयुङ् ॥
पायुङ् - मिक्सिफुङ्मु केजः केयुङ् ॥
पायुङ् - थाङे मेत्ताङ् फोङे मेत्ताङ् ॥
पायुङ् - सेसेफुङ्मु मिक्सिफुङ्मु ॥
पायुङ् - हुक्सो तोːन्दुङ् ताङ्सो तोːन्दुङ् ॥
पायुङ् - हुक्सो तेम्सेʔ ताङ्सो तेम्सेʔओ ॥

कोखपूजा (१८६)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७८)

विनीत भई तात्तातो बाफ उड्दै गरेको भात तिम्रो हातपाउमा चढाएँ है ।
तिम्रो साहनवाहन र तिमीलाई सेवापुकार चढाएँ ।
टाँडमाथि तिम्रो थानमानमा देब्रेतिर काशीहाङ्मा (महारानी)को रूप छ,
उनी सिन्दूर लगाएर विराजमान छिन् ।
दाहिनेतिर काशीहाङ्मा (महारानी), तिम्रो रूप छ,
जसले आँखामा गाजल लगाएर विराजमान छिन् ।
मैले बिन्ती र सेवा चढाएँ है । मैले चढाएको बिन्ती र सेवा ग्रहण गरिदिनू है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥇᥎᥍)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥍᥏)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧᤵᤐᤢᤃᤖ ᤀᤠᤀᤡᤱᤃ ᤁ᥀ᤕᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤛᤠᤗᤠᤃ ᤁᤢᤍ᤺ᤰ ᤁᤧᤳᤗᤧᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔ᥀ᤘᤠᤗᤠᤃ ᤆᤢᤘᤠ᤺ᤳ ᤁᤧᤳᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤠᤜᤠᤱᤗᤠᤃᤁᤢᤈᤠ ᤁᤧᤳᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤏᤧ᥀ᤍᤢᤔᤠ ᤁᤱᤃ ᤔᤡ᤺ᤵᤔᤠ ॥
(ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤧᤸᤗᤧ ᤁᤢᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ)
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤏᤧ᥀ᤍᤢᤒᤠᤖᤧ ᤁᤢᤴᤈᤢᤶ ᤛᤧᤔᤧᤃ ॥
(ᤕᤧᤶᤒᤠ᥀ᤖᤧ ᤁᤢᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤧᤴ ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤗᤃᤢ ᤋᤠᤖᤥᤒᤧᤱᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤏᤧᤍᤢᤔᤠ(ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤖᤧᤴ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤧᤔᤢᤀᤡ ᤛᤧ ᤐᤨ᤺ᤰᤂᤧᤸᤗᤧᤃ ॥

साप्पोःक् चोʔमे़न् (१८७)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७९)

पायुङ् - हे़प्पुगर आइङ्ग कʔयो ॥
पायुङ् - लासालाग़ कुदःक् के़त्ले़रो ॥
पायुङ् - मʔवालाग़ चुवाःत् के़त्ले़ ॥
पायुङ् - चाहाङ्लाग़कुजा् के़त्ले़ ॥
पायुङ् - खने़ʔदुमा कङ्ग मिःप्मा ॥
(ये़बोदाङ्मे़ल्ले़ कुमिङ् पाःप्मा)
पायुङ् - खने़ʔदुबारे़ कुन्जुम् सेमेग ॥ (ये़म्बाʔरे़ कुमिङ् पाःप्मा)
पायुङ् - ये़बोदाङ्मे़न् कन् मैनाम्दाङ्मे़न् ॥
पायुङ् - मेःक्खिम् लगु तारूबेङ्ग
पायुङ् - खनेदुमा (मिङ् पाःप्मा) रे़न्
पायुङ् - सेमुइ से पोःक्खे़ल्ले़ग ॥

कोखपूजा (१८७)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (७९)

त्यसैले त आज यहाँ
पकवान (मासुभात) तिमीलाई चढाएँ ।
पिउने मनतातो जल पनि राखेँ ।
पकवानहरू सँगसँगै यहाँ मैले बिन्ती पनि बिसाएँ है ।
यो येबो-मैनामकी धनी
उपकारी स्त्री फलानी (नाम भन्नू) त
यो फलानो (पतिको नाम भन्नू) को जीवनसँगिनी त
हिजो बिहे गरी आएकी हो, उही फलानी (नाम भन्नू) त गर्भवती भएकीले,

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥎᥎)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥎᥆)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤛᤧᤘᤠ ᤕᤧ᤺ᤳᤇᤠ᤹ ᤛᤧᤘᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤰᤂᤧ᤺ᤍᤡᤱᤃ ᤋᤠ᤹ᤈᤧ᤺ᤱ ᤁᤧ᤺ᤳᤋᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤧ᤺ᤰᤕᤠᤱᤃᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤋ ᤔᤠᤱᤒᤧ᤺ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤐᤧ᤺ᤗᤢᤱᤜᤠ᤹, ᤂᤡᤒᤧ᤺ᤗᤢᤱᤜᤠ᤹, ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤁᤧ᤺ᤖᤧ᤺. ᤂᤡᤒᤧ ᤁᤧ᤺ᤖᤧ᤺ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤂᤡᤒᤧ ᤔᤧ᤺ᤶᤒᤧ᤺ᤴᤏᤧ᤺ᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤐᤧ-ᤂᤡᤒᤧ ᤌᤥᤎᤥ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤶ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤑᤢᤱᤈᤡᤖᤡᤃ ᤁᤠᤵᤐᤥᤔᤠᤱᤒᤧ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤂᤡᤒᤧ ᤔᤧ᤺ᤶᤒᤧ᤺ᤴᤏᤧ᤺ᤖᤥ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤌᤠᤰᤐᤧ-ᤂᤡᤒᤧ ᤏᤠ ᤏᤠ ᤛᤴᤇᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोʔमे़न् (१८८)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (८०)

पायुङ् - चुन्जि सेवा ये़त्छाʔ सेवा ॥
पायुङ् - अक्खे़दिङ्ग ताʔजे़ङ् के़त्तुङ् ॥
पायुङ् - हे़क्याङ्गमु आल्ल कङ्ग ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत माङ्बे़ ॥
पायुङ् - थाक्पे़लुङ्हाʔ खिबे़लुङ्हाʔ ॥
पायुङ् - थाक्पे के़रे़ खिबे के़रे़ ॥
पायुङ् - थाक्पे-खिबे मे़म्बे़न्ने़रो ॥
पायुङ् - थाक्पे-खिबे थोधो फोःक्खुम् ॥
पायुङ् - थक्लितुम्बे़ साम्माङ् तुम्बे़ ॥
पायुङ् - फुङ्जिरिग काप्पोमाङ्बे़ ॥
पायुङ् - थाक्पे-खिबे मे़म्बे़न्ने़रो ॥
पायुङ् - थाक्पे-खिबे ना ना सन्छुम् ॥

कोखपूजा (१८८)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (८०)

मैले विनम्र भई बोलबिन्ती विस्तारमा चढाइसकें है ।
पूजा-अर्चना सबै चढाइसकें है ।
त्यसैले आज यिनको (उपकारीको) जीवनको धागाहरू
तानमा राम्ररी टाँगिसकें है । जीवनरूपी तानमा टाँगिएका धागाहरू नचुँडिउन्,
तानको धागोमा गाँठा नपरुन् है, माथि, अलिमाथि उठाइदिउँ है ।
हे देहधारी देवतामा ज्येष्ठ देवता, जोबन र जीवनको दाता,
तानको धागो नखुस्किउन् है, तान सोझ्याएर धागो मिलाई फिँजाइदिउँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥎᥏)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥎᥇)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤒᤢᤍᤠᤱᤒᤣ ᤛᤣᤀᤡᤳ ᤋᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤂᤘᤠᤗᤢᤵᤁ ᤌᤠᤰᤑᤢ᤺ᤳ ᤔᤠᤱᤒᤣ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤣᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ(ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ)॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤱᤈᤡ ᤕᤣᤳᤇᤠ᤹ ᤁᤣᤏᤨᤔᤣᤴᤇᤠ᤹॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤢᤃᤢᤳ ᤑᤠᤱᤒᤢᤳ ᤔᤣᤴᤍᤨ᤺ᤰᤁᤣᤖᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤡᤃᤡ ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤁ᤹ᤀᤨ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤠᤋᤠ ᤀᤡᤔᤣ᤺ᤳ ᤀᤠᤸᤗ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤘᤕᤠ ᤑᤰᤋᤢᤱ ᤁ᤹ᤀᤨ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤗᤠᤛᤠᤗᤠᤃ ᤋ᤺ᤰᤜᤠᤱᤗᤠᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔ᤹ᤘᤠᤗᤠᤃ ᤛᤠᤜᤠᤱᤗᤠᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ᤃ ᤋ᤺ᤰᤕᤠ ᤌᤡ᤺ᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤆᤢᤵᤏᤣ ᤋᤠᤱᤛᤨ ᤆᤢᤵᤏᤣ ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (१८९)

हिम्साम्माङ मुन्धुम् नु माङ्घो (८१)

पायुङ् - आबुदाङ्बे सेइत् ताङ्बे ॥
पायुङ् - खवालुप्क थाक्फुःत् माङ्बे ॥
पायुङ् - येबोदाङ्मा मैनाम्दाङ्मा(मिङ् पाःप्मा) ॥
पायुङ् - चुङ्जि येत्छाʔ केनोमेन्छाʔ॥
पायुङ् - सुगुत् फाङ्बुत् मेन्दोःक्केरो ॥
पायुङ् - सिगि सोसाम् कʔओ लिःङ्खुङ् ॥
पायुङ् - माता इमेःत् आल्ल लिःङ्खुङ् ॥
पायुङ् - वया फक्तुङ् कʔओ लिःङ्खुङ्॥
पायुङ् - लासालाग तःक्हाङ्लाग ॥
पायुङ् - मʔवालाग साहाङ्लाग ॥
पायुङ् - मुक्कुम् थिःग तःक्या थिःग ॥
पायुङ् - हुक्सो चुप्ने ताङ्सो चुप्ने ॥

कोखपूजा (१८९)

हिम् साम्माङ (घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (८१)

हे गर्भ र गर्भाधानको देवता !
हे सेतैफुलेका खवालुप थाक्फुत देवता !
यो उपकारी, येबो मैनामको धनी, फलानीलाई त (नाम भन्नू)
तिम्रै प्रिय नातिनी टुहुरीलाई सुत्केरी सिहैँ नलागोस् नि, डङ्किनी नलागोस् नि ।
उसको सातो, हंस र उसकै छायाँ उसको काखमा (शिरमा) हालिदिएँ है ।
पाकेको तात्तातो भात (प्रसाद) तिम्रो हातमा चढाएँ ।
तात्तातो मासु (प्रसाद) तिम्रो पाउमा चढाएँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥏᥆)

ᤜᤡᤶᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥎᥈)

ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤆᤱᤎᤨ ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤧ ᤆᤱᤎᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤆᤢᤱᤈᤡ ᤕᤧ᤺ᤳᤇᤠ ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤜᤧ᤺ᤏᤠ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤢ ᤁᤧ᤺ᤎᤠᤅᤡᤸᤗᤧ᤺ᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤋᤠᤱᤛᤨ ᤆᤢᤵᤛᤡᤱᤅᤧ᤹᤺ᤀᤨ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤃᤧ᤺ᤱᤃ ᤜᤠᤈᤡᤆᤠᤈᤡ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤕᤧ᤺ᤒᤨ ᤔᤤᤏᤠᤶ ᤛᤠᤜᤠ᤹ᤖᤧ᤺ᤃ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤰᤂᤨ ᤔᤧ᤺ᤈ ᤔᤧ᤺ᤎᤢᤱᤅᤢᤛᤠᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤛᤧ᤺ᤰᤂᤠ ᤌᤧᤀᤠᤱ ᤔᤧ᤺ᤛᤨᤀᤡᤸᤗ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃ ᤁ᤹ᤀᤨᤃᤖᤔᤢ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤀᤰᤂᤢᤱ ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤧ ᤀᤰᤂᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤀᤰᤂᤢᤱ ᤜᤧ᤺ᤏᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱ ॥
ᤐᤠᤕᤢᤱ - ᤏᤡᤛᤛᤧ ᤛᤧ᤺ᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱᤅᤧ᤺ ᤆᤧ᤺ᤍᤨ ॥

साप्पोःक् चोʔमे़न् (१९०)

हिम्साम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (८२)

पायुङ् - एःक्कु चङ्धो साःङ्बे चङ्धो ॥
पायुङ् - चुङ्जि ये़त्छा तुम्दुम् हे़ना ॥
पायुङ् - साम्माङ् तुम्बु के़धाङिल्ले़मु ॥
पायुङ् - हुक्सो ताङ्सो चुप्सिङ्ङे़ʔओ ॥
पायुङ् - साम्माङ्गे़ङ्ग हाजिचाजि ॥
पायुङ् - ये़बो मैनाम् साहाʔरे़ग ॥
पायुङ् - आक्खो मे़ज मे़धुङ्ङुसाङ् ॥
पायुङ् - से़क्खा थेआङ् मे़सोइल्ल ॥
पायुङ् - आल्ल कङ्ग कʔओगरमु ॥
पायुङ् - एःक्कु अक्खुङ् साःङ्बे अक्खुङ् ॥
पायुङ् - तुम्दुम् अक्खुङ् हे़ना अक्खुङ् ॥
पायुङ् - निस्से से़क्खा माङङे़ चे़दो ॥

कोखपूजा (१९०)

हिम् साम्माङ(घरको देवता)को आख्यान र अनुष्ठान (८२)

आठतले टाँडमाथि थानमानमा हे देहधारी ज्येष्ठ देवता ! तिमीले बसिदिँदा
चढाएको तात्तातो भात (प्रसाद) र अन्य पकवानहरू ग्रहण गरिदिनू है,
अब (पूजा सकेपछि) देवतालाई चढाएको पकवान (प्रसाद) हरू
उपकारी र परिवारका सदस्यहरूले प्रसादका रूपमा खाँदा बित्तल नपरोस् है ।
अब यी आठतले थानमान बिसर्जन गर्दछु है ।
मेरा सबै पूजाप्रार्थना र बोलबिन्ती यहीं समाप्त गर्दछु है ।
हे सत्ते सत्ते देवता, जदौ ।

ooo

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤺ᤔᤧᤴ (᥇᥏᥇)
ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇)

ᤀᤜᤜᤜ . . . ᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤜᤜᤜ . . . ᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤜᤜᤜ . . . ᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤀᤧ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤗᤧ ᤁᤧᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤜᤠᤱᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤧᤗᤧ ᤁᤧᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤔᤢᤍᤧᤴ ᤑᤧᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤛᤧᤸᤗᤧᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤛᤡᤍᤡᤂᤨᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤁᤧᤸᤗᤧᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤔᤠᤍᤡᤂᤨᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤁᤧᤸᤗᤧᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोऽमेन् (१९१)
थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१)

अहहह . . . ॥ ए - ए ॥
अहहह . . . ॥ ए - ए ॥
अहहह . . . ॥ ए - ए ॥
हे - हाङ्गेले केले ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाङ्साम्माङ् साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुक्केले केले ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुक्कुम्माङ् साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुदेन् फेगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेल्लेङमा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिदिखोगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - केल्लेङमा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - मादिखोगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - केल्लेङमा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (१९१)
थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१)

अहहहह . . . ॥ ए - ए ॥
अहहहह . . . ॥ ए - ए ॥
अहहहह . . . ॥ ए - ए ॥

हे महाबली, आगाको ज्वालाझैं पराक्रम, शक्ति र शौर्यको देवता !
ए - हे करुणामय र कल्याणकारी
ए - भोटको चमचम चम्कने तरबार धारण गर्ने देवता !
ए - लेक र औलका बेतका ढाल धारण गर्ने देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤣᤴ (᥇᥏᥈)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈)

ᤜᤧ - ᤐᤠᤱᤑ᥀ᤀᤡᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤐᤕᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢᤌᤧᤒᤠ ᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤠᤀᤡᤁᤫᤠ ᤜᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤏᤠᤶ ᤀᤡᤁᤫᤠ ᤜᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤗᤰ ᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤠᤱᤛᤠᤱ ᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰ ᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤡᤴᤕᤢᤰ ᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤢᤍᤧᤴ ᤛᤧᤖᤧᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोॽमेन् (१९२)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२)

हे - पाङ्फॽइग ॥ उम् - उम् ॥
हे - पयङ्मा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - आसुनु सुनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनुथेबा ए ॥ उम् - उम् ॥
हे - लाइक्वा हरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाम् इक्वा हरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - तलक् सेरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - ताङ्साङ् सेरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - इक्सा सेरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - खाम्बेःक् सेरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिन्युक् सेरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुदेन् सेरेरो ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (१९२)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२)

कमरमा पटुका अङ्वस्त्र पहिरने देवता !
हे करुणामय र कल्याणकारी पूजनीय (बाजे, पुर्खा) देवता !
जून र घामका जस्केलाहरू खुलिसकेका छन् ।
माथि आकाश र अन्तरिक्ष स्पष्ट देखिन थाले ।
तल चक्रवत गतिमान पृथ्वी ब्युँझिसक्यो है ।
सबै प्रकाशित भई दृश्यमान भइसके नि ।
माथि भोटचीन पनि ब्युँझेर उज्यालोमा देखिए ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨᤰ ᤆᤨ᤺ᤔᤧᤴ (᥇᥏᥉)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉)

ᤜᤧ - ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱ ᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱ ᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤘᤠᤎᤡ᤺ᤴᤗᤢᤱ ᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤶᤑᤳᤗᤢᤱ ᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤨ ᤋᤧᤔᤧ᤺ᤴ ᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤘᤠᤖ᤺ᤱ ᤛᤧᤖᤧᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤰᤛᤠ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤐᤢᤛᤠ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤨᤃᤷ ᤌᤨᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠ ᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤘᤠ ᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢᤌᤧᤒᤠ ᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोःमेन् (१९३)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३)

हे - फक्ताङ्लुङ् सेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - केवालुङ् सेरेर ॥ उम् - उम् ॥
हे - वाधिःन्लुङ् सेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - चम्फत्लुङ् सेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - यो तेमेःन् सेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - वारःङ् सेरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - थक्सा मेसेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - पुसा मेसेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - थोगर थोमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - साम्दाङ्वा सेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - काराःङ्वा सेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनुथेबा ए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (१९३)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३)

उत्तरको फक्ताङलुङ (कुम्भकर्ण हिमाल),
केवालुङ हिमाल बिउँझिए र दृश्यमान भइसके ।
वाधिन्लुङ र चम्फत्लुङ हिमाल पनि बिउँझिए, उज्यालोमा देखिन थालिसके ।
दक्खिनको समथर मधेस, नदी र सागर दृष्टिमा पर्न थाले है ।
पशुपन्छीहरू सबै चलमल गर्न थालिसके ।
माथि माथि (लेकतिर) डाँफेचरी र कन्याङकुरुङ पन्छीहरू उड्न थालिसके है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤶ (᥇᥏᥊)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤱᤔᤠᤲ ᤔᤢᤳᤎᤢᤱ ᤏᤢ ᤔᤠᤲᤅᤥ (᥊)

ᤜᤣ _ ᤕᤠᤛᤠ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ _ ᤂᤡᤖᤣ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ - ᤔᤠ᤺ᤰᤕᤢ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤣᤒᤠ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ - ᤕᤥᤁᤠᤖ ᤕᤥᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ - ᤋᤣᤔᤣ᤺ᤴ ᤛᤣᤖᤣᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ - ᤘᤠᤖ᤺ᤲ ᤛᤣᤖᤣᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣ᤺ᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ - ᤕᤲᤅᤴ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ - ᤇᤠᤛᤠ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ _ ᤋᤰᤔᤡ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤣ᤺ᤳᤍᤠ ᤔᤣᤛᤣᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤱ - ᤀᤢᤱ ॥

साप्पोःक् चोऽमेन् (१९४)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४)

हे - यासा मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - खिरे मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - माःक्यु मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - केबा मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - योगर योमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - तेमेःन् से़रे़रो ॥ उम् - उम् ॥
हे - वारःङ् से़रे़रो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेःबाए । ॥ उम् - उम् ॥
हे - यङ्घन् मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
ह - ङासा मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - तक्मि मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - केःन्दा मे़से़रे़ । ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (१९४)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४)

थार र जरायो (बाह्रसिङ्गे) पनि हिँड्न थालिसके ।
भालु र बाघ (चितुवा) पनि चलमल गर्न थाल्यो ।
तल तल (दक्खिनको समथर मधेसतिर)
सागर र नदी पनि ब्युँझिसके है ।
हे कल्याणकारी पूजनीय बाजे (पुर्खा) देवता !
जलचर प्राणी, माछाहरू चलमलाउने थाले नि ।
हात्ती र गैँडाहरू जागे, चटपटाउन थालिसके है र

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥏᥋)

ᤗᤧᤒᤠᤛᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤜᤢᤶ ᤔᤠᤱᤊᤨ (᥋)

ᤜᤧ - ᤁᤒᤢ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ᤀᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤠᤕᤢ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤢᤒᤡᤳ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤢᤍᤢ ᤁᤧ᤹ᤍᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤨᤍᤨ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠ᤺ᤱᤘᤧᤳ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤒᤢ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤢᤓᤠᤰ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤢᤋᤢ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤢᤶᤕᤠᤱ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤠᤰᤗᤠ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤜᤠᤱ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (१९५)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् माङ्घो (५)

हे - कबु पाङ्भेʔओ ॥ उम् - उम् ॥
हे - कायु मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - कुबित् मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - तोदो मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - साःङ्वे़त् मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - कबु मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - कुभाक् मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुत्तु मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुम्म्याङ् मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - याक्ला मे़से़रे़॥ उम् - उम् ॥
हे - सुहाङ् मे़से़रे़ ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (१९५)

थेबा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (५)

गाउँघरमा पनि पालेका गाईबस्तुहरू
जन्तु र जनावरहरू जागी सके ।
भैंसी र राँगाहरू जागिसके नि ।
गाउँघरमा पालेका सुँगुरहरू सबै जागिसके है ।
खोरभित्र सुँगुरहरू चटपटाउन थालिसके ।
गन्यमान्य भद्रभलादमी व्यक्तिहरू बिउँझिसके, जागिसके है ।
आदरणीया भद्र नारीहरू सबै बिउँझिसके है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤻ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥏᥌)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌)

ᤜᤧ - ᤛᤡᤛᤠ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧᤖᤨ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤔᤧᤴᤇᤡᤴ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧᤖ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤏᤠᤗᤡ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤌᤠᤱᤒᤧᤴ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤜᤡᤴᤈᤠ᤹, ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤐᤡᤳᤇᤢ ᤔᤧᤛᤧᤖᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤂᤠᤈᤡᤖᤡ ᤗᤠ᤹ᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤂᤠᤀᤨᤳ ᤗᤠ᤹ᤖᤧᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤜᤧᤵᤔᤢᤃᤠᤖᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤕᤧᤶᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤁᤧᤕᤧᤶᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक् चोॽमेन् (१९६)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (६)

हे - सिसा मेसेरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - मेन्छिन् मेसेरेर ॥ उम् - उम् ॥
हे - नालि मेसेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - थाङ्बेन् मेसेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - हिन्जाॽ मेसेरे ॥ उम् - उभ् ॥
हे - पित्छु मेसेरे ॥ उम् - उभ् ॥
हे - खाजिरि लॽरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - खाओःत् लॽरेबे ॥ उम् - उम् ॥
हे - हेप्मुगरमु ॥ उम् - उभ् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उभ् ॥
हे - साम्माङ् केयेम्रो ॥ उम् - उम् ॥
हे - केमाङ् केयेम्रो ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (१९६)

बाजे देवताको आख्यान र अनुष्ठान (६)

बैंसालु तरुनीहरू जागे, चलमल गरेको देखिन थाले है ।
बैंसालु तन्नेरीहरू जागे, चलमल गरेको देखिन थाले है ।
सबै बालबालिकाहरू बिउँभिसके, जागिसके है ।
उज्यालो पनि भइसके छ नि ।
अब हे कल्याणकारी पूजनीय बाजे (पुखी) देवता !
यो बेला त तिमी देवताको चलिखेली हिंड्ने बेला हो ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥇᥏᥍)
ᤋᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤍᤥ (᥍)

ᤜᤣ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤋᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤢᤴᤆᤥ᤺ᤴ ᤂᤣᤏᤣᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤐᤥ᤺ᤰᤔᤠᤍᤣᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤗᤠ᤺ᤒᤥ᤺ᤰᤛᤣ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤗᤠ᤺ᤛᤢᤰᤁᤢᤶ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤏᤠᤶᤒᤥ᤺ᤰᤛᤣ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤏᤠᤶᤛᤢᤰᤁᤢᤶ ᤋᤣᤶᤒᤣ᤹ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤣᤔᤠᤱ ᤐᤥ᤺ᤰᤔᤠᤍᤣᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤥᤍᤢᤱ ᤁᤢᤔᤢᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤥᤍᤢᤱ ᤐᤥᤔᤢᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤋᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (१९७)
थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (७)

हे - मुक्कुम् साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - उन्छोःन् खेनेग ॥ उम् - उम् ॥
हे - साम्माङ् पोःक्मादेन् ॥ उम् - उम् ॥
हे - लाःबोःक्से तेम्बेʔ ॥ उम् - उम् ॥
हे - लाःसुक्कुम् तेम्बेʔ ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाम्बोःक्से तेम्बेʔ ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाम्सुक्कुम् तेम्बेʔ ॥ उम् - उम् ॥
हे - केमाङ् पोःक्मादेन् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सोदुङ् कुमुनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सोदुङ् पोमुनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (१९७)
थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (७)

हे आगाको ज्वालाझैँ शक्तिशाली शक्तिको देवता !
हे कल्याणकारी पूजनीय बाजे (पुर्खा) देवता !
उहिले प्रारम्भको समयमा तिमी त
देवताको उत्पत्तिको अवस्थल, तिम्रो उत्पत्तिको अवस्थल,
शित्तल जुनेली लागिरहने प्रकाशमान लासुक्कुमबाट
प्रचण्ड घामझैँ चम्किरहने उज्वल नाम्सुक्कुमबाट
उत्पत्तिको आदि अवस्थलबाट हे पूजनीय करूणामय बाजे (पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥏᥎)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥎)

ᤜᤧ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤠᤵᤔᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤛᤠ ᤑᤥ᤺ᤰᤘᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ, ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤏᤢ ᤔᤧᤴᤇᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤳᤋᤥ ᤔᤧᤒᤧᤀᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ,
ᤜᤧ - ᤀᤠᤳᤋᤥ ᤔᤧᤘᤠᤀᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤢᤱᤈᤡ ᤔᤧᤘᤠᤀᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ ᤔᤧᤘᤠ᤹ᤀᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤠᤵᤔᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤠᤀᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤥᤎᤥ᤺ᤰ ᤁᤥ᤺ᤳᤋᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चो?म़ेन् (१९८)

थ़ेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (८)

हे - म़ेन्छाम्माङ् साहा? ॥ उम् - उम् ॥
हे - याप्मिआङ् साहा? ॥ उम् - उम् ॥
हे - क़ेसा फोःक्वासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - क़ेनु म़ेन्छासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - आत्तो म़ेबेइ ॥ उम् - उम् ॥
हे - आत्तो म़ेवाइ ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुङ्जि म़ेवाइ ॥ उम् - उम् ॥
हे - य़ेत्छा? म़ेवा?इ ॥ उम् - उम् ॥
हे - म़ेन्छाम् कोःत्तिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - याप्मि कोःत्तिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - काइ कोःत्तिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सोधोःक् कोःत्तिरो ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (१९८)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (८)

मरणशील चोलामा मानिसहरू
तिम्रै प्यारो कान्छो सन्तान मानिसहरू
मारुङ (तेम्बे पारुङ मारुङ) मैदान भूमिबाट
कता गए होलान् !
कता पुगे होलान् !
दुःखकष्टमा छन् कि, टुहुराझैं जीवन बाँचिरहेका छन् कि ?
मानिसहरूको खोजी गर्दै नातागोता र आफन्तजनको खोजी गर्दै . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥇᥇᥏)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇)

ᤜᤧ - ᤐᤠᤖᤢᤱ ᤋᤧᤶᤒᤧ᤹ᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤠᤖᤢᤱ ᤋᤧᤶᤒᤧ᤹ᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤕᤢᤰᤏᤠᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤕᤢᤰᤏᤠᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤢᤱᤎᤢᤱ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤐᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤠᤛᤠ ᤏᤠ᤺ᤳᤋᤡᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤂᤡᤖᤧ ᤏᤠ᤺ᤳᤋᤡᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤘᤈᤡ ᤁᤧᤕᤠ᤺ᤸᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤠᤱᤎᤨ᤺ᤱ ᤁᤧᤕᤠ᤺ᤸᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (११९)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१)

हे - पारुङ् तेम्बेʔनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - मारुङ् तेम्बेʔनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुक्कुम् साम्बे ॥ उमं - उम् ॥
हे - आसुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - साम्माङ् युक्नानु ॥ उम् - उम् ॥
हे - केमाङ् युक्नानु ॥ उम् - उम् ॥
हे - लुङ्धुङ् केधासिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - पाङ्वा केधासिङ ॥ उम् - उम् ॥
हे - यासा नाःत्तिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - खिरे नाःत्तिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - वजि केयाःल्ले । ॥ उम् - उम् ॥
हे - लाङ्धोःङ् केयाःल्ले ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (११९)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१)

पारुङ तेम्बे (पारुङ मारुङ) मैदान भूमिबाट
मारुङ (तेम्बे पारुङ मारुङ) मैदान भूमिबाट
हे आगाको ज्वालाझैं शक्तिको देवता !
हे करुणामय पूजनीय (बाजे, पुर्खा) देवता !
देवताको उत्पत्तिको अवस्थलबाट तिम्रो उत्पत्तिको अवस्थलबाट
देशाटनका लागि हिंड्यौ डुल्न खेल्नका लागि हिंड्यौ ।
थारको सिकार गर्दै उँधो उँधो झर्‍यौ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥆᥆)

ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥆)

ᤜᤧ - ᤐᤢᤛᤠ ᤏᤠ᤺ᤳᤋᤡᤖᤨ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤌᤰᤛᤠ ᤏᤠ᤺ᤳᤋᤡᤖᤨ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ _ ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱ ᤁᤧ᤺ᤗᤠᤴᤍᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱ ᤁᤧ᤺ᤗᤠᤴᤍᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱ ᤁᤧ᤺ᤗ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱ ᤁᤧ᤺ᤗ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤑᤰᤋᤠᤱᤗᤢᤱᤏᤢᤃ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤛᤧᤴᤇᤧᤴᤗᤢᤱ ᤁᤧ᤺ᤗ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ _ ᤛᤧᤴᤇᤧᤴᤗᤢᤱᤏᤢᤃ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ _ ᤘᤠᤎᤡᤴᤗᤢᤱ ᤁᤧ᤺ᤗ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤀᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक् चोʔमे़न् (२००)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१०)

हे - पुसा नाःत्तिरो ॥ उम् - उम् ॥

हे - थक्सा नाःत्तिरो ॥ उम् - उम् ॥

हे - केवालुङ् के़या ॥ उम् - उम् ॥

हे - फक्ताङ्लुङ् के़लःन्दा ॥ उम् - उम् ॥

हे - फक्ताङ्लुङ्नुग ॥ उम् - उम् ॥

हे - से़न्छे़न्लुङ् के़लःन्दा ॥ उम् - उम् ॥

हे - से़न्छे़न्लुङ्नुग ॥ उम् - उम् ॥

हे - वाधिन्लुङ् के़लःन्दा॥ उम् - उम् ॥

हे - सुये़न्नु सुनु ॥ उम् - उम् ॥

हे - सुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२००)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१०)

चराचुरुङ्गीको सिकार गर्दै उँधो आयौ ।
कष्ट गरेर झर्दा
तिमी उँधो उँधो आउँदा त
केवालुङ पर्वतमा निस्कियौ ।
त्यहँबाट फक्ताङ्लुङ पर्वतमा निस्कियौ है ।
फक्ताङ्लुङ पर्वतबाट हिँडेर त
सेन्छेन्लुङ पर्वतमा निस्कियौ नि ।
सेन्छेन्लुङ पर्वतबाट हिँडेर
वाधिन्लुङ पर्वतमा निस्कियौ नि ।
हे करुणामयी पूजनीय (बाजे, पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤺ᤔᤧᤴ (᥈᥆᥇)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥇)

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤶᤒᤧ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤀᤠᤸ ᤘᤠᤎᤡ᤹ᤏᤗᤢᤱᤏᤢ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤆᤶᤑᤳᤗᤢᤱ ᤁᤧᤕᤠ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤛᤠᤃᤧᤛᤧᤵᤐᤠᤃ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤛᤠᤈᤡᤆᤱᤒᤠᤀᤧ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤛᤠᤏᤠ᤹ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤕᤠ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤛᤧᤐᤠᤱᤍᤧᤴ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤛᤧᤐᤠᤱᤍᤧᤴᤏᤢᤀᤠᤱ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤛᤠ ᤁᤧ᤺ᤀᤡ ᤁᤧᤕᤠ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤅᤠᤃᤧᤛᤧᤵᤐᤠᤃ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀
ᤜᤧ - ᤘᤠᤑᤢ᤺ᤀᤡ ᤁᤧᤕᤠ ᥀ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥀

साप्पोःक् चोʔमेन् (२०१)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (११)

हे - मुक्कुम् साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - आल् वाधिःनलुङ्नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - चम्फत्लुङ् केया ॥ उम् - उम् ॥
हे - सागेसेप्पाग ॥ उम् - उम् ॥
हे - साजिचङ्बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - सानाःत्ति केया ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेपाङ्देन् केगेरे ॥ उम् - उम् ॥
ऐ - सेपाङ्देन्नुआङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सा केʔइ केया ॥ उम् - उम् ॥
हे - ङागेसेप्पाग ॥ उम् - उम् ॥
हे - वाफुʔइ केया ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२०१)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (११)

त्यहाँबाट त हे आगाको ज्वालाझैँ शक्ति र शौर्यको देवता !
हे मेरा जिजु बाजे देवता !
वाधिन्लुङ पर्वतबाट त चम्फत्लुङ पर्वत आइपुग्यौ ।
जन्तु-जनावरको सिकार गर्ने साजिचङ्बा सिकारी तिमी त
जन्तु-जनावर खेद्दै, सिकार खेल्दै झर्‍यौ ।
जन्तुजनावरको अवस्थल सेपाङ्देनमा आइपुग्यौ, त्यहाँबाट
माछा मार्दै हिँड्ने तिमी त दुवाली फर्काउँदै आयौ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥆᥈)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥈)

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤕᤧᤴᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤅᤠᤐᤠᤱᤍᤧᤴ ᤁᤧᤃᤧᤖᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤵᤋᤠᤱᤘᤠ ᤜᤨ᤹ᤵᤔᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤋᤡᤍᤠᤱᤘᤠ ᤜᤨ᤹ᤵᤔᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤘᤠ ᤑᤢ᤹ᤀᤡ ᤁᤧᤕᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤕᤨ᤹ᤱ ᤗᤧ᤹ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤕᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤐᤢᤃᤧᤀᤠᤵᤐᤠᤰ ᤜᤧᤏᤧ᤹ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤐᤢᤈᤡᤆᤱᤒᤠᤀᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤐᤢᤏᤠ᤹ᤳᤋᤡ ᤁᤧᤕᤠ᤹ᤸᤗᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤐᤢᤐᤠᤱᤍᤧᤴ ᤁᤧᤃᤧᤖᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक् चोःमेन् (२०२)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१२)

हे - मुक्कुम् साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुयेन्नु सुनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनुथेबा ए ॥ उम् - उम् ॥
हे - ङापाङ्देन् केगेरा ॥ उम् - उम् ॥
हे - आप्ताङ्वा होःप्मा ॥ उम् - उम् ॥
हे - तिदाङ्वा होःप्मा ॥ उम् - उम् ॥
हे - वा फुःइ केया ॥ उम् - उम् ॥
हे - योःङ् लेःत्ति केया ॥ उम् - उम् ॥
हे - पुगेआप्पाग हेनेः ॥ उम् - उम् ॥
हे - पुजिचङ्बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - पुनाःत्ति केयाःल्ले ॥ उम् - उम् ॥
हे - पुपाङ्देन् केगेरे ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२०२)

थेबा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (१२)

हे आगाको ज्वालाझैँ शक्तिको देवता !
हे पूजनीय करुणामय (बाजे, पुर्खा) देवता !
ङा पाङ्देन (माछाहरूको अवस्थल) आइपुग्यौ ।
आप्ताङ्वा र तिदाङ्वा खोलामा आइपुग्यौ ।
दुवाली फर्काउँदैं, जाल हानेर माछा मार्दै आइपुग्यौ ।
पन्छीको सिकारी तिमी, पन्छीको सिकार खेल्दै आउँदा
पन्छीको अवस्थल पुपाङ्देनमा आइपुग्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

साप्पोःक् चोःमेन् (२०३)
थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१३)

हे - पुपाङ्देन्नुरो ॥ उम् - उम् ॥।
हे - पुनाःत्ति केयाःल्ले ॥ उम् - उम् ॥
हे - इरेरेगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - इधुङ्यक् यो यो ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाम्रेरेगमु ॥ उम् - उम् ॥[३९]
हे - नाम्भुन्यक् थोधो ॥ उम् - उम् ॥
हे - वजिक् केगेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - लाङ्धोःङ् केगेरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - इधुङ्यक्मेग ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाम्भुनयक्मेग ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुक्निबाहाङ् नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - लात्तिहाङ्सि ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२०३)
थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१३)

पन्छीको सिकार गर्ने तिमी
पन्छीहरूको अवस्थल, पुपाङ्देनबाट
पन्छीको सिकार गर्दै उँधो आउँदा त
घुमाउने परेको रमाइलो जग्गा, इधुङ्यक आइपुग्यौ ।
घाम लाग्ने घमाइलो जग्गा, नाम्भुनयक आइपुग्यौ ।
त्यहाँ त चुक्निबा र लात्तिबा दुई भाइ

---

[३९] इधुङ्यक र नाम्भुन्यकका बारेमा अनुच्छेद (ख) को शब्द, शब्दार्थ र टिप्पणी हेर्नुहोस् ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥆᥊)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥊)

ᤜᤣ - ᤛᤠᤃᤣᤀᤠᤵᤐᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤐᤢᤃᤣᤀᤠᤵᤐᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤡᤈᤥ ᤕᤢᤰᤋᤣᤆᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤆᤣᤶᤑᤴ ᤕᤢᤰᤋᤣᤆᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤡᤈᤥ ᤁᤣᤒᤡᤴᤍᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤆᤣᤴᤒᤴ ᤁᤣᤒᤡᤴᤍᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤔᤣᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤕᤠᤵᤔᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤌᤰᤗᤡ ᤁᤣᤴᤏᤡ᤹ᤛᤣᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤣᤴᤏᤡ᤹ᤛᤣᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोऽमेन् (२०४)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१४)

हे - सागेआप्पासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - पुगेआप्पासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - इजो युक्तेच्छु ॥ उम् - उम् ॥
हे - चेम्फन् युक्तेच्छु ॥ उम् - उम् ॥
हे - इजो केभिन्दु ॥ उम् - उम् ॥
हे - चेन्भन् केभिन्दु ॥ उम् - उम् ॥
हे - मेन्छाम्माङ् सारे ॥ उम् - उम् ॥
हे - याप्मिआङ् सारे ॥ उम् - उम् ॥
हे - थक्लितुम्बाए । उम् - उम् ॥
हे - साम्माङ् तुम्बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - थक्लि केन्निःसेन् । उम् - उम् ॥
हे - साम्माङ् केन्निःसेन् ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२०४)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१४)

जन्तुको सिकार गर्ने, पन्छीको सिकार गर्ने
ती दुई भाइहरूले थापेको लिसोपासो र
सोलादर्जन भत्काइदिन्थ्यौ ।
हे देहधारी देवताहरूमा ज्येष्ठ देवता !
त्यति गर्दा पनि तर
मरणशील चोलाका मानिसले तिमीलाई चिनेनन्
वरिष्ठ देहधारी देवता भनेर चिनेनन् !
हे देहधारी देवताहरूमा ज्येष्ठ देवता हुन् भनेर तिमीलाई त चिन्दै चिनेनन् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥆᥋)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥋)

ᤜᤣ - ᤛᤢᤕᤣ᤺ᤱᤄᤠᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤜᤠᤱᤛᤠᤶᤔᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤕᤠᤰᤋᤠᤱᤍᤡᤱᤃᤠᤷ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤢᤏᤢ ᤜᤠᤱᤛᤠᤶᤔᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤜᤠᤱᤃᤣᤸᤗᤣ ᤁᤣᤗᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤜᤠᤱᤃᤣᤴ ᤔᤢᤰᤐᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤔᤢᤰᤁᤣᤸᤗᤣ ᤁᤣᤗᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤠᤵᤋᤠᤱᤘᤠ ᤛᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤋᤡᤍᤠᤱᤘᤠ ᤛᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤆᤢᤰᤏᤡᤜᤠᤱᤒᤠ ᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤗᤠᤳᤋᤡᤒᤠ ᤜᤠᤱᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (२०५)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१५)

हे - सुयेःङ्घाबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु हाङ्साम्मे ॥ उम् - उम् ॥
हे - याक्ताङ्दिङ्गर ॥ उम् - उम् ॥
हे - कुनु हाङ्साम्मे ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाङ्गेल्ले केले ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाङगेन् मुक्पाए । ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुक्केल्ले केले ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुक्कुम्मा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - आप्ताङ्वा सासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - तिदाङ्वा सासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुक्निहाङ्बा नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - लात्तिबा हाङ्सि ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२०५)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१५)

रोडाबालुवा र ढुङ्गाघारीमा बस्ने,
सबैको रक्षा गर्ने, हे सुयेङ्घा, ठुलो देवता !
हे शान्तिदायी कल्याणकारी र करुणामय देवता !
(मनुष्य जातिलाई) काखमा राख्ने
पराक्रम, शक्ति र शौर्यको देवता !
आगोझैँ ज्यालाजस्तो रापिलो शक्तिको देवता !
आप्ताङ्वा र तिदाङ्वा खोलानालाका सन्तति,
चुक्निबा र लात्तिबा दुई भाइ ता

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ:ᤰ ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥈᥆᥌)

ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥌)

ᤜᤧ - ᤀᤡᤈᤨ ᤁᤧ᤺ᤓᤡᤴᤍᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤆᤧ᤺ᤴᤓᤴ ᤁᤧ᤺ᤓᤡᤴᤍᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤜᤠᤵᤐᤧ᤺ᤔᤢ ᤗ᥀ᤖ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤜᤠᤛᤢᤶᤔᤢ ᤗ᥀ᤖ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧ᤺ᤕᤢᤰ ᤌᤰᤋᤧᤆᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤕᤨ:ᤰᤁᤡᤶ ᤌᤰᤋᤧᤆᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤡᤍᤡ ᤂᤨᤏᤢᤖᤨ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧ᤺ᤸᤗᤧ᤺ᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ᤺ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤔᤠᤍᤡ ᤂᤨᤏᤢᤖᤨ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧ᤺ᤸᤗᤧ᤺ᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ᤺ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤔᤢᤍᤧ᤺ᤴ ᤑᤧ᤺ᤕᤠᤏᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧ᤺ᤸᤗᤧ᤺ᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ᤺ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक् चोऽमे़न् (२०६)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१६)

हे - इजो के़भिन्दु ॥ उम् - उम् ॥
हे - चे़न्भन् के़भिन्दु ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाप्पे़मु लऽर ॥ उम् - उम् ॥
हे - हासुम्मु लऽर ॥ उम् - उम् ॥
हे - से़युक् थक्ते़च्छु ॥ उम् - उम् ॥
हे - योःक्किम् थक्ते़च्छु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिदि खोनुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - के़ल्ले़ङ्मा साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - मादि खोनुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - के़ल्ले़ङ्मा साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुदे़न् फे़यानु ॥ उम् - उम् ॥
हे - से़ल्ले़ङ्मा साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२०६)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१६)

तिनको लिसो उल्टाइदिन्थ्यौ । तिनको पासो भत्काइदिन्थयौ ।
लिसो र पासो उल्टाउने र भत्काउने को होला ?
भनेर विचार गर्न थाले दुई भाइले । जोखाना हेर्न थाले दुई भाइले ।
लेकको बेत र औलको बेतबाट ढालले
छाती ढाकेर रक्षा कवच बनाएर हिंड्ने हे देवता !
आँखा तिरिमिरी पार्ने चम्चम चम्चम चम्कने
भोटे तरबार (च्याप्सा) हातमा बोक्ने हे देवता !

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥆᥍)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥇᥍)

ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤸᤗᤧ ᤁᤧᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴᤔᤢᤰᤐᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤧᤸᤗᤧ ᤁᤧᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤋᤠᤴᤆᤥ ᤋᤠᤖᤧᤸᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤁᤢᤏᤠᤶ ᤋᤠᤖᤧᤸᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤔᤧᤴᤆᤠᤶ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤆᤀᤡ᤹ᤳ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤀᤡᤈᤥ ᤁᤧᤓᤥ᤹ᤴᤆᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤆᤧᤴᤓᤴ ᤁᤧᤓᤥ᤹ᤴᤆᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤔᤧᤴᤆᤠᤶ ᤁᤧᤓᤥ᤹ᤴᤆᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤏᤠᤵᤔᤡ ᤁᤧᤓᤥ᤹ᤴᤆᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोःमेन् (२०७)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१७)

हे - हाङ्ग़ेल्ल़े क़ेल़े ॥ उम् - उम् ॥

हे - हाङ्ग़ेन्मुक्पाए ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्क़ेल्ल़े क़ेल़े ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्कुम्मा साम्ब़े ॥ उम् - उम् ॥

हे - तान्छो ताऱेल्ल़े ॥ उम् - उम् ॥

हे - कुनाम् ताऱेल्ल़े ॥ उम् - उम् ॥

हे - म़ेन्छाम् क़ेल़ेङ्सिङ् ॥ उम् - उम् ॥

हे - चइःत् क़ेल़ेङ्सिङ् ॥ उम् - उम् ॥

हे - इजो क़ेभोःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥

हे - च़ेन्भन् क़ेभोःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥

हे - म़ेन्छाम् क़ेभोःन्छिङ्॥ उम् - उम् ॥

हे - नाप्मि क़ेभोःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२०७)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१७)

हे शान्ति र करुणाको वरदायी देवता !

हे शक्ति र शौर्यको देवता !

बिहान भएपछि, घाम झुल्केपछि त

मान्छेको देह धारण गरेर मान्छेको चोलामा प्रकट भयौ नि ।

तिमी त आफै पो लिसोमा टाँसिएर बस्यौ नि ।

तिमी त आफै पो पासोमा अल्झिएर बस्यौ नि ।

मानिसको चोला धारण गरेर लिसोपासोमा परिदियौ, अल्झिदियौ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤣᤴ (᥈᥆᥎)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥎)

ᤜᤣ - ᤆᤢᤰᤏᤡᤜᤠᤱ ᤏᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤗᤠᤳᤋᤡᤜᤠᤱᤛᤡᤖᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤔᤠᤱᤃᤠ ᤀᤡᤘᤠ᤹ᤋᤗᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤀᤡᤃᤣᤶᤄᤣ᤹ᤰᤂᤣᤸᤗᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤀᤡᤃᤣᤱᤄᤣ᤹ᤰᤛᤡᤴ ᤔᤣᤶᤒᤡ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤀᤢᤴᤇᤥ᤹ᤶᤔᤢ ᤜᤣᤏᤣ᥀ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤐᤠᤱ ᤑ᥀ᤀᤡᤖᤣᤔᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤀᤡᤃᤣᤶᤄᤣ᤹ᤰᤂᤣᤸᤗᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤀᤡᤔᤢ ᤁᤣᤄᤣ᤹ᤰᤛᤡᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤐᤠᤱᤑ᥀ᤀᤡᤖᤣᤃ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤐᤕᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक् चोꞌमे़न् (२०८)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१८)

हे - चुक्निहाङ् नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - लात्तिहाङ्सिरे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - माङ्गा इवाःतले़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - इगे़म्घेःक्खे़ल्ल़े ॥ उम् - उम् ॥
हे - इगेङ्घेःक्सिन् मे़म्बि ॥ उम् - उम् ॥
हे - उन्छोःम्मु हे़नेꞌ ॥ उम् - उम् ॥
हे - पाङ् फꞌइरे़मु ॥ उम् - उम् ॥
हे - इगे़म्घेःक्खे़ल्ले ॥ उम् - उम् ॥
हे - इमु के़घेःक्सिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - पाङ्फꞌइरे़ग ॥ उम् - उम् ॥
हे - पयङ्मा साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२०८)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१८)

चुक्निबा र लात्तिबा दुइले तब भर्लाको लहरा ल्याएर तिमीलाई बाँधे ।
तर तिमी पटक्कै बाँधिएनौ, होइन र ?
चुक्निबा र लात्तिबा दुइले त्यसपछि
कमरको पटुका फुकाएर त्यस पटुकाले तिमीलाई बाँधे,
तब मात्र बन्धनमा तिमी बाँधियौ, होइन त ?
हे करुणामय (बाजे, पुर्खा) देवता !
कमरमा पटुकाको अङ्गवस्त्र धारण गर्ने देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥆᥏)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥏)

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤧᤰᤁᤧ᤺ᤗᤸᤧᤃᤠᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤗᤸᤧ ᤁᤧᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴᤔᤢᤰᤐᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤠᤃᤧᤖᤠ ᤔᤠᤱᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ᤑᤢ ᤔᤠᤱᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶ ᤆᤨᤃᤢᤀᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ ᤆᤨᤃᤢᤀᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤰᤗᤡ ᤁᤧᤎᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤎᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (२०९)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (१९)

हे - हेक्केःल्लेगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुक्कुम् साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाङ्गेल्ले केले ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाङ्गेन् मुक्पाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - तागेरा माङ्ले ॥ उम् - उम् ॥
हे - निङ्वाʔफु माङ्ले ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिक्कुम् चोगुआङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - निङ्वाʔ चोगुआङ्॥ उम् - उम् ॥
हे - थक्लितुम्बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - साम्माङ् तुम्बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - थक्लि केधाःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - साम्माङ् केधाःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२०९)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (१९)

पराक्रम, शक्ति र शौर्यको देवता !
हे आगाको ज्वालाझैँ
त्यसो हुनाले उहिले आदौमा तिमी त
सर्वव्यापी ईश्वरले, ज्ञानको खानी ईश्वरले
इच्छा गरेर, मन गरेर, हे पराक्रम र शौर्यको देवता !
देहधारीमा पहिलो, देवताहरूमा सबैभन्दा जेठो
देवता भएर प्रकट भयौ नि !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥇᥆)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥈᥆)

ᤜᤧ - ᤏᤡ᤺ᤔᤠ ᤁᤧᤕᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢ᤺ᤔᤠ ᤁᤧᤕᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤂᤧᤶᤔᤠ ᤁᤧᤕᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤋᤧᤶᤔᤠ ᤁᤧᤕᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤆᤀᤡ᤺ᤳ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤆᤡᤸᤗᤡ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤏᤠᤖᤠ ᤁᤧᤗᤧᤱᤛᤡᤱ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤕᤧᤱᤊᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤀᤡᤛᤥ ᤁᤧᤓᤡᤶᤒᤠ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤆᤧᤴᤓᤴ ᤁᤧᤓᤡᤶᤒᤠ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक् चोʔमे़न् (२१०)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२०)

हे - निःमा के़याःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुःमा के़याःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - खे़म्मा के़याःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - ते़म्मा के़याःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - मे़न्छाम् के़ले़ङ्सिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - चइःत् के़ले़ङ्सिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे- चिल्लि के़ले़ङ्सिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे- नारा के़ले़ङ्सिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुयेङ्घाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - इसो के़भिम्बा ॥ उम् - उम् ॥
हे - चे़न्भन् के़भिम्बा ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२१०)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२०)

साकार रूपमा अब देखिने भयौ, दृष्टिगोचर भयौ ।
अब स्पर्श गर्न सकिने भई प्रकट भयौ ।
सुन्न र सुँघ्न सकिने शब्द र गन्धले युक्त भएर प्रकट भयौ ।
अब छुन र समात्ने सकिने भयौ नि ।
मनुष्यचोला धारण गरेर तिमी त प्रकट भयौ नि ।
हे सुयेङ्घा, करूणामय (बाजे, पुर्खा) देवता !
थापेको लिसोपासो र दर्जन
सबै भत्काई दिने तिमी

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥇᥇)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥇)

ᤜᤣ - ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃᤔᤢᤓᤠᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤏᤢ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤆᤢᤰᤏᤡᤒᤠ ᤏᤢᤃ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤗᤠᤳᤋᤡᤒᤠᤛᤡᤖᤣᤃ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤆᤢᤱᤔᤠ ᤀᤡ᤺ᤳᤋᤣᤳᤇᤡ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤣᤴᤍᤡ ᤗ᤹ᤖᤣᤳᤇᤡ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤋᤢᤶᤔᤠ ᤗ᤹ᤖᤣᤳᤇᤡ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤜᤣᤰᤁᤣ᤺ᤸᤗᤣᤃᤔᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤣᤴᤍᤡ ᤗ᤹ᤖᤣᤛᤡ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤋᤢᤶᤔᤠ ᤗ᤹ᤖᤣᤛᤡ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (२११)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२१)

हे - हेनेʔगमुभाङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - हेनेʔनु उन्छोःन् ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुक्निबा नुग ॥ उम् - उम् ॥
हे - लात्तिबासिरेग ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुङ्मा इःत्तेच्छि ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेन्दि लʔरेच्छि ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुम्मा लʔरेच्छि ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - हेक्केःल्लेगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेन्दि लʔरेसि ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुम्मा लʔरेसि ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२११)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२१)

तिमी नै हो भनेर चुक्निबा र लात्तिबा दुईले त
अहो ! तिमीसँग कुस्ती खेल्ने पो विचार गरे त ।
तिमीसँग लाक्पा खेल्ने पो विचार गरे त ।
हे करुणामय र कल्याणकारी (बाजे, पुर्खा) देवता !
लौ अब भेटघाट गरौं (लाक्पा परौं) न त
कुस्ती खेलौं न त भनेर तिमीलाई त हाँक पो दिए है !
हे करुणामय र कल्याणकारी (बाजे, पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥇᥈)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥈)

ᤜᤧ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤏᤡ᤻ᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤠᤱᤏᤢ ᤏᤡ᤻ᤛᤧᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤐᤧᤓᤠᤰᤁᤢᤶᤃᤠᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤏᤧᤶᤒᤠᤱ ᤋᤢᤶᤒᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤰᤌᤠᤶᤒᤢ ᤛᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤡᤰᤕᤧᤶᤒᤠ ᤛᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤡᤰᤏᤠᤶᤒᤠ ᤛᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤢᤰᤏᤡᤜᤠᤱᤒᤠ ᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤠᤳᤋᤡᤜᤠᤱᤒᤠᤖᤧᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤄᤵᤐᤠᤱᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤏᤠᤛᤡᤱᤃᤧᤴ ᤌᤰᤁᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोॽमे़न् (२१२)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२२)

हे - साम्माङ् निस्सेरे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - माङ्नु निस्सेरे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - पे़भाक्कुम्गामु॥ उम् - उम् ॥
हे - ने़म्बाङ् तुम्बासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - थक्थाम्बु सासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - थिक्ये़म्बा सासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - थिक्नाम्बा सासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - मे़न्छाम्माङ् सासि ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुक्निहाङ्बा नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - लात्तिहाङ्बारे़न् ॥ उम् - उम् ॥
हे - चघप्पाङ्गमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - नासिङ्गे़न् थक्को ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२१२)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२२)

ईश्वर र देवीदेवताका सत्यले, कृपाले
पेभाक्कुम नेम्बाङ कुलवंशका दाजुभाइ
मरणशील जुनी पाएका मानिस,
एकदिनको चोलाधारी,
एक घामको जीवन पाएका
चुक्निहाङ र लात्तिहाङ (लात्तिबा)का
नश्वर देहमा, आङमा
अचानक (तिम्रो स्पर्शले गर्दा त) चढिसकेछौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥇᥉)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥉)

ᤜᤧ - ᤆᤶᤛᤠᤶᤒᤥ ᤕᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤁᤧᤎᤠ᤹ᤴᤇᤡᤱ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤐᤧᤗᤡ ᤕᤥᤒᤠ᤹ᤶᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤁᤧᤒᤠ᤹ᤴᤇᤡᤱ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤹ᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤧᤗᤧ ᤁᤧᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤆᤢᤰᤏᤡᤜᤠᤱᤒᤠ ᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤗᤠᤳᤋᤡᤜᤠᤱᤒᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤛᤠᤶ ᤏᤢ ᤔᤢᤰᤛᤠᤶ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤌᤱᤛᤠᤶ ᤁᤧᤃᤢ᤹ᤳᤋᤢᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोऽमे़न् (२१३)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२३)

हे - चम्साम्बो याम्बे ॥ उम् - उम् ॥

हे - के़धाःन्छिङ् मे़म्बि ॥ उम् - उम् ॥

हे - पेलि योबाःम्मु ॥ उम् - उम् ॥

हे - के़बाःन्छिङ् मे़म्बि ॥ उम् - उम् ॥

हे - हे़ने़ऽग उन्छोःन् ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्के़ले़ के़ले़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्कुम्मा साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - सुनुथे़बाए ॥ उम् - उम् ॥

हे - चुक्निहाङ्बा नु ॥ उम् - उम् ॥

हे - लात्तिहाङ्बासि ॥ उम् - उम् ॥

हे - हाङ्साम् नु मुक्साम् ॥ उम् - उम् ॥

हे - थङ्साम् के़गुःत्तुसि ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२१३)

थेबा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (२३)

त्यसपछि त तिमी त मासुको लुन्जपुञ्ज

तिनका नश्वर देहमा अवतरित भयौ है तिनका आङ्मा चढेर बक्न थाल्यौ नि !

देववाणी पो सुनाउन थाल्यौ नि !

हे आगाको ज्वालाझैँ रापिलो पराक्र, शौर्य र शक्तिको देवता !

हे करुणामय र कल्याणकारी बाजे (पुर्खा) देवता !

तिनलाई शौर्यले युक्त बनायौ । तिनलाई पराक्रम र शक्तिले युक्त बनायौ ।

तिनलाई तिमीले रणकौशलले युक्त योद्धा बनायौ ।

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥇᥊)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥈᥊)

ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤧᤰᤁᤧᤀᤠᤱᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤢᤰᤏᤡᤜᤠᤱᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤠᤳᤋᤡᤜᤠᤱᤛᤡᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤶᤍᤠᤱᤍᤡᤱᤃᤷ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤐᤡᤵᤐᤢ ᤂᤢ᤹ᤰᤂᤧᤇᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤢᤱᤛᤢᤶᤍᤡᤱᤃᤷ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤢᤰᤂᤨ ᤕᤠᤱᤀᤧᤇᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤸᤗᤃᤔᤢᤀᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤢᤰᤏᤡᤜᤠᤱᤒᤠ ᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤠᤳᤋᤡᤜᤠᤱᤒᤠᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोʔमेन् (२१४)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२४)

हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - हेक्केआङ्गमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुक्निहाङ्नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - लात्तिहाङ्सिरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुम्दाङ्दिङ्गर ॥ उम् - उम् ॥
हे - पिप्पु खुःक्खेच्छु ॥ उम् - उम् ॥
हे - लुङ्सुम्दिङ्गर ॥ उम् - उम् ॥
हे - हुक्खो याङेच्छु ॥ उम् - उम् ॥
हे - आल्लगमुआ ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुक्निहाङ्बा नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - लात्तिहाङ्बासि ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२१४)

थेबा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (२४)

हे करुणामय र कल्याणकारी बाजे (पुखी) देवता !
त्यसपछि त दुई भाइ चुक्निहाङ र लात्तिहाङहरूले
थारको जुरोको छालाले बनेको
रणमा जाने योद्धाले ओढने टोपीजस्तो
यासापिप्पुको टोपीको रूपमा काठको ठुलो ओखलीको शिरस्त्राण ओढे नि ।
ढुङ्गाको ठुला ठुला जाँतोलाई
ढाल बनाएर हातमा बोके है ।
अब त चुक्निहाङ र लात्तिहाङ दुवै भाइहरू

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥇᥋)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥋)

ᤜᤣ - ᤛᤡᤍᤡᤖᤣ ᤂᤥᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤣᤸᤗᤣᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤔᤠᤍᤡᤖᤣ ᤂᤥᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤣᤸᤗᤣᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤕᤠᤛᤠᤖᤣ ᤐᤡᤵᤐᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤋᤣᤖᤣᤵᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤂᤢᤴᤇᤡ᤹ᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤏᤠ᤹ᤛᤡᤱᤃᤣᤴ ᤌᤰᤁᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤣᤎᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱᤓᤠᤱᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤰᤂᤣᤸ᤹ᤖᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤐᤣᤗᤡ ᤁᤣᤒᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤕᤥᤒᤠ᤺ᤴ ᤁᤣᤒᤠ᤺ᤴᤇᤡᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चोॽमेन् (२१५)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२५)

हे - सिदिरे खोनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - केल्लेङ्मा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - मादिरे खोनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - केल्लेङ्मा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - यासारे पिप्पु ॥ उम् - उम् ॥
हे - तेरेप्मा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - आम्बि खुन्छिॽमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाॽसिङ्गेन् थक्को ॥ उम् - उम् ॥
हे - केधाःन्छिङ्भाङ्ग ॥ उम् - उम् ॥
हे - अक्खेलॽरमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - पेलि केबाःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - योबाःन् केबाःन्छिङ् ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२१५)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२५)

अब त्यसपछि त लेकको बेतले बुनेको ढाल
औलको बेतले बुनेको ढाल, ढालले छाती छेकेर सुरक्षित देवता हुन पुगे !
थारको जुरोको छालाले बनेको
रणमा जाने योद्धाले लाउने टोपी, शिरस्त्राण
यासापिप्पु ओढेर हिँड्ने देवता भए !
अहो ! ती दुईको नश्वर देहमा प्रविष्ट भयौ र
अवतरित भएपछि तिमीले त देववाणी गर्न थाल्यौ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥇᥌)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥌)

ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤜᤧᤰᤁᤣᤀᤠᤱᤛᤣᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤋᤠᤒᤢᤖᤧ ᤌᤠᤶᤗᤰ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤌᤠᤶᤗᤰ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤠᤕᤢᤗᤠᤃ (ᤁᤖᤱ ᤐᤡᤳ) ᤔᤢᤒᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤢᤒᤡᤳ ᤌᤠᤶᤗᤰ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤋᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱ ᤆᤠᤱᤗᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤰᤘᤠ ᤁᤧᤎᤠ᤹ᤖᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤁᤧᤒᤡ᤹ᤖᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤠᤸ ᤜᤧᤵᤐᤢᤃᤖ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤁᤧᤶᤔᤧᤳᤋᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤧ ᤁᤧᤶᤔᤧᤳᤋᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक् चो?मे़न् (२१६)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२६)

हे - सुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - हे़क्केआङ्से़नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - ताबुऱे थाम्लक् ॥ उम् - उम् ॥
हे - ते़त्ला थाम्लक् ॥ उम् - उम् ॥
हे - कायुलाग (करङ् पित्) मुबा ॥ उम् - उम् ॥
हे - कुबित् थाम्लक् ॥ उम् - उम् ॥
हे - ताःक्तुङ् चाङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सक्वा के़धा?रू ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुइङ् के़बि?रू ॥ उम् - उम् ॥
हे - आल् हे़प्पुगर ॥ उम् - उम् ॥
हे - एःक्कु के़म्मे़त्ता ॥ उम् - उम् ॥
हे - साःङ्बे के़म्मे़त्ता ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२१६)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२६)

हे करुणामय र दयावान् बाजे (पुर्खा) देवता !
त्यसपछि . . . .रुखका हाँगा र हरिया पातहरूलें
बनाएको थानमानको विधिबाट मात्र
गाई (गोरू)को भोगबलिको विधिबाट मात्र
पूजा ग्रहण गरे प्रसन्न हुन्छु है भनेर
तिमीले महभैं मिठो देववाणीको रूपमा सन्देश दिइराख्यौ ।
अब त्यसैअनुरूप तिमीलाई यहाँ आठतले टाँडमाथि थानमान दिएका छन् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥇᥍)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥍)

ᤜᤧ - ᤔᤢᤍᤧᤶ ᤑᤧᤕᤠᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤴᤗᤧ᤺ᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤠᤛᤠᤖᤧ ᤐᤡᤵᤐᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤧᤖᤧᤵᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠ᤺ᤸᤗᤧ ᤋᤧᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠ᤺ᤸᤗᤧᤶ ᤔᤢᤱᤏᤠᤃᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤢᤱᤋᤧᤗᤧ ᤋᤧᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤢᤱᤋᤢᤵᤒᤠ ᤛᤠᤵᤒᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤃᤡᤛᤢ᤺ᤜᤱᤕᤧᤋᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤧᤵᤒᤢᤶ ᤜᤱᤕᤧᤋᤢ ॥ ᤀᤢᤶ -ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤍᤢ ᤀᤠ᤺ᤘᤡ,ᤜᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤃᤠᤙᤧᤖᤧ ᤜᤡᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२१७)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२७)

हे - मुदेन् फे़याग ॥ उम् - उम् ॥
हे - से़ल्ले़ङ्मा साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - यासारे़ पिप्पु ॥ उम् - उम् ॥
हे - ते़रे़प्मा साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - आल्ल हे़प्पुगर ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - इधुङ्यक्मे़नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाम्भुन् यक्मे़नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - कबु पाङ्भेʔयो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आगे़रे़च्छिरो ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२१७)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२७)

वैरीको आँखा तिर्मिराउने गरी चम्कने
भोटे तरबार (च्याप्सा) हातमा बोक्ने देवता,
थारको जुरोको छालाको यासापिप्पु
योद्धाको टोपी ओढ्ने देवता,
अब त्यसपछि त
कल्याणकारी र करुणामय देवता !
हे दयावान् (बाजे, पुर्खा) देवता !
अब इधुङ्यकबाट उँधो झर्दै आउँदा त
हामी दुई त अब (उपकारीको) गाउँमा आइपुग्यौं है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥇᥎)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤰ ᤔᤢᤴᤌᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤰᤆᤥ (᥈᥎)

ᤜᤣ - ᤗᤥ᤹ᤰᤑᤠᤃᤣᤱᤃᤖ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤡᤱᤂᤡᤶᤕᤥᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤜᤠᤛᤢᤶᤓᤠᤸᤗᤠᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤜᤠᤵᤐᤣᤓᤠᤸᤗᤠᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤆᤢᤰᤏᤡᤒᤠ ᤏᤢᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤗᤠᤳᤋᤡᤒᤠᤛᤡᤖᤣᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤢᤏᤢᤔᤣᤴᤇᤠ᤹ᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤢᤍᤠᤰᤔᤣᤴᤇᤠ᤹ᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤐᤣᤓᤠᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤏᤣᤶᤒᤠᤱᤜᤠᤱ ᤛᤠᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤂᤏᤣ᤹ᤍᤢᤒᤠᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - (ᤔᤡᤱ ᤏᤢ ᤔᤡᤱᤛᤪᤠ ᤐᤠ᤹ᤵᤔᤠ)

साप्पोःक्-चोःमेन् (२१८)

थेबासाम्माक् मुन्धुम् नु माक्चो (२८)

हे - लोःक्फागेङ्गर ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिङ्खिम्योगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - हासुम्भाल्लामु ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाप्पेभाल्लाग ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुक्निबा नुग ॥ उम् - उम् ॥
हे - लात्तिबासिरेन्॥ उम् - उम् ॥
हे - कुनुमेन्छाःग ॥ उम् - उम् ॥
हे - कुदाक्मेन्छाःमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - पेभाक्कुम् सारे । ॥ उम् - उम् ॥
हे - नेम्बाङ्हाङ् सारे ॥ उम् - उम् ॥
हे - खनेःदुबारे ॥ उम् - उम् ॥
हे - (मिङ् नु मिङ्स्रा पाःप्मा)

कोखपूजा (२१८)

थेबा साम्माक्को आख्यान र अनुष्ठान (२८)

बाँस र काठ (डाँडाभाटा) ले
बनाएको लौकिक घरमा आइपुग्यौं है ।
यो त कसको घर हो, घरधनी कोहो भन्दा त,
यो उपकारी कुन हो भन्दा त उनै दुई चुक्निबा र लात्तिबाहरूको
प्रिय नाति-पनाति, दरसन्तान
पेभाक्कुम् नेम्बाङ कुलवंशको सदस्य . . .
ए यो फलानाले (पतिको नाम, कुलवंशवृक्ष भन्नु)

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥇᥏)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥏)

ᤜᤧ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤗᤃᤢᤒᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤧ᤹ᤰᤂᤡᤶ ᤋᤠᤖᤢᤒᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤺ᤍᤢᤔᤠᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
(ᤔᤠ-ᤐᤠᤀᤡᤳᤗᤧᤰᤂᤠᤱᤒᤠ ᤔᤡᤱᤛᤠ ᤐᤠ᤹ᤵᤔᤠ)
ᤜᤧ - ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤧᤱᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤏᤥᤶᤔᤧᤴᤇᤠᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤔᤢᤀᤡ ᤐᤥ᤹ᤰᤂᤧᤸᤗᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤡ᤹ᤴᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤑᤧᤴᤇᤠᤱ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤛᤧᤘᤠᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोःमेन् (२१९)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (२९)

हे - तेन्धाम् लगुबा ॥ उम् - उम् ॥
हे - मेःक्खिम् तारूबा ॥ उम् - उम् ॥
हे - कन् खने?दुमाग ॥ उम् - उम् ॥
(मा-पाइत्लेक्खाङ्बा मिङ्सा पाःप्मा)
हे - येबोदाङ्मेङ्ग ॥ उम् - उम् ॥
हे - केनोम्मेन्छाग ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेमुइ पोःक्खेल्ला ॥ उम् - उम् ॥
हे - थिःन्धाम् केरेल्ला ॥ उम् - उम् ॥
हे - साधाम् केरेल्ला ॥ उम् - उम् ॥
हे - फेन्छाङ् लाङ्देम् ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुप्साङ् सेवारो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आसुनु सुनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२१९)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (२९)

धुमधामसँग बिहे गरेर ल्याएको ।
यो फलानी त (स्त्रीको नाम, माइतीतर्फको कुल र वंशवृक्ष भन्नू)
यो उपकारी, येबो मैनामको धनी त गर्भवती भई, अब प्रसवको बेला हुँदा ।
तिम्रो देब्रे पाउ समाती दाहिनो हात उचालेर प्रार्थना गरेको छ है ।
हे करुणामय, कल्याणकारी, दयालु बाजे (पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ-ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥈᥆)

ᤌᤧᤒᤠ᤺ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥆)

ᤜᤧ - ᤑᤧᤈᤡᤖᤡᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤛᤧᤘᤠᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤧᤇᤠ᤹ᤛᤧᤘᤠᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤧᤏᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠ ᤀᤡᤱᤔᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤗᤧ ᤜᤠᤱᤛᤠᤶ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤧᤗᤧ ᤔᤢᤰᤛᤠᤶ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤛᤢᤏᤢ ᤛᤢᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२२०)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३०)

हे - फ़ेजिरिगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुम्फ़ेदाङ् सारो ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुन्जि सेवारो ॥ उम् - उम् ॥
हे - ये़च्छाʔसेवारो ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुम्दुम् पाङ्खाङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - हे़ना पाङ्खाङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिजोʔवा इङ्मि ॥ उम् - उम् ॥
हे - से़क्खा पाङ्खाङ्लो् ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाङ्गे़ले़ हाङ्साम् ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुक्केले मुक्साम् ॥ उम् - उम् ॥
हे - आसुनु सुनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२०)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३०)

म त फेजिरी फेदाङ्मा हुँ ।
फेदाङ्माहरू मध्येमा जेठो फेदाङ्मालाई
विनीत भई पुकार गरिदिनू भनेर, बोलबिन्ती गरिदिनू भनेर ।
तिम्रो सेवा र पुकार गरिदिनू भनेर अकिञ्चन मलाई डेग नबिर्सने गौँथली जस्तो सन्देशवाहक बनाएर पठाएकी छ है । हे पसात्रम, शौर्य र शक्तिको देवता !
हे आगाको ज्वालाझैँ शक्तिको देवता !
हे करुणामय र दयालु बाजे (पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤺ᤔᤣᤴ(᥈᥈᥇)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤌᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥉᥇)

ᤜᤧ - ᤐᤡ᤹ᤴᤍᤠᤛᤥᤰ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤑᤖᤧᤱ ᤆᤱᤌᤥᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤧ᤹ᤰᤁᤢ ᤆᤱᤌᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠ᤹ᤱᤒᤧ ᤆᤱᤌᤥᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤋ᤹ᤱᤒᤠᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤹ᤏᤢᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋ᤹ᤰᤁᤩᤠ ᤌᤡ᤹ᤏᤢᤖᤥ ॥ ᤀᤧ - ᤀᤧ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤠ᤺-ᤛᤩᤠ᤺ ᤌᤠᤶᤏᤢᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤢᤛᤩᤠ᤺ ᤔᤠᤏᤠᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤗᤧ ᤜᤠᤱᤛᤠᤖᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤠᤱᤗᤧ ᤔᤠᤱᤛᤠᤖᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२२१)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३१)

हे - पिःन्दासोग ॥ उम् - उम् ॥
हे - फरेङ् चङ्धोरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - एःक्कु चङ्धो ॥ उम् - उम् ॥
हे - साःङ्बे चङ्धोरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - तेत्ला लाजम्नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - तेत्ला तःङ्बानु ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुक्कुम् थिःनुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - तःक्या थिःनुरो ॥ ए - ए ॥
हे - याʔ-स्याʔ थाम्नुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - कुस्याʔ मानानु ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाङ्ले हाङ्सारि ॥ उम् - उम् ॥
हे - माङ्ले माङ्सारि ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२१)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३१)

सफासुग्घर र चोखो गरी लिपपोत गरेको भुइँमाथि,
बनाएको तिम्रो आठतले टाँडमाथि केराका पात ओछ्याएर बनाएको थानमाथि
केराको पातमाथि तोङ्बाहरू राखेको छ ।
गुम्स्याई पकाएको छिप्पिएको जाँड राखेको छ ।
उस(उपकारी) को) नाममा एक माना चामल राखेको छ ।
थानको दाहिनेतिर र देब्रेतिर
दयालु देवताका लागि एक एक कलश राखेको छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ-ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥈᥈᥈)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥈)

ᤜᤧ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤛᤧᤘᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤧᤳᤇᤠ᥀ ᤛᤧᤘᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤘᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤱᤃᤖᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤂᤏᤧᤍᤢᤒᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ)ᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤱᤃᤖᤔᤢ ᤌᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤂᤏᤧᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤀᤡᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤃᤢ ᤕᤢᤖᤢ᤺ᤸᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤔᤢᤀᤡᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧ᥀ ᤐᤨ᤺ᤰᤂᤧᤸᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२२२)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३२)

हे - चुन्जि सेवा ॥ उम् - उम् ॥
हे - येत्छाʔ सेवा ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुम्दुम् केत्तुङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेवा केत्तुङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - उन्छोःङ्गरमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - खनेदुबा (मिङ् पाःप्मा)रे ॥ उम् - उम् ॥
हे - कङ्गरमु थो ॥ उम् - उम् ॥
हे - खनेदुमा (मिङ् पाःप्मा) इन्॥ उम् - उम् ॥
हे - तेन्धाम् मेःक्खिम् ॥ उम् - उम् ॥
हे - लगु युरूःल्ले । ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेमुइगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेʔ पोःक्खेल्ले ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२२)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३२)

(उपकारीको) तर्फबाट विनम्रतापूर्वक
बोलबिन्ती चढाएँ नि ।
अकिञ्चन प्रार्थना र पूजा चढाएँ है ।
ए पहिले नै त हो, यो फलाना (पतिको नाम भन्नू) ले !
यो त उपकारी फलानी (नाम भन्नू) लाई
विवाह गरेर ल्यायो र
अब यिनमा गर्भ रहन गयो नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥈᥉)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤲ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤲᤃᤥ (᥉᥉)

ᤜᤣ - ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶ ᤁᤣᤖᤣᤸᤗᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤁᤣᤖᤣᤸᤗᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤀᤠᤡᤴᤆᤥᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤀᤣᤱ - ᤋᤱᤵ, - ᤗᤠᤃᤵ, - ᤕᤣᤱᤵᤗᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤛᤡᤈᤥ᤹ᤘᤠ ᤀᤡᤱᤔᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤑᤣᤈᤡᤖᤡ ᤛᤠᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤋᤢᤶ ᤑᤣᤍᤠᤱ ᤛᤠᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤜᤠᤱᤃᤣᤸᤗᤣ ᤜᤠᤱᤃᤣᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤜᤠᤱᤛᤠᤶᤔᤢᤰᤐᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤔᤢᤰᤁᤣᤗᤣ ᤁᤣᤗᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤣ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२२३)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३३)

हे - थिःन्धाम् के़रे़ल्ले़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - साधाम् के़रे़ल्ले़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - आइन्छोगमु ॥ उम् - उम् ॥

हे - एङ्ग - तङ्गप्, - लागप्,- ये़ङ्गप्ले़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - आङ्गाʔगमु ॥ उम् - उम् ॥

हे - सिजोʔवा इङ्मि ॥ उम् - उम् ॥

हे - फे़जिरि सारे़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - तुम् फे़दाङ् सारे़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - हाङ्गे़ल्ले़ हाङ्गे़न् ॥ उम् - उम् ॥

हे - हाङ्साम्मुक्पाए ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्के़ले़ के़ले़् ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्कुम् साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२३)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३३)

अब शिशुलाई जन्मदिने समय पनि आइसकेकाले त
आजका दिनमा त
आज संवत् - साल, - महिना, - गते वारका दिन
(साल, महिना, गते र वारका नाम भन्नू)
फेदाङ्माहरूमा जेठो, वरिष्ठ,
म फेजिरी फेदाङ्माले हे दयाको खानी करुणामय,
पराक्रम, बल र शौर्यले झल्झल बलेको, हे आगोझैँ रापिलो शक्तिको देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥈᥊)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥉᥊)

ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤴ ᤕᤣ᤺ᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤣ᤺ᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤣ᤺ᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤴ ᤂᤣ᤹᤺ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤐᤠ)ᤖᤣ᤺ᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤛᤣᤘᤠᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤕᤣ᤺ᤆᤠ᤹ ᤛᤣᤘᤠᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤁᤣ᤺ᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤜᤣᤏᤠ ᤁᤣ᤺ᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥ ᤀᤢᤶ ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡᤏᤢ᤺ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤋ᤺ᤰᤁᤩᤠ ᤌᤡ᤺ᤏᤢᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤠᤰᤑᤠᤖᤡ ᤋ᤺ᤱᤒᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤜᤠ᤺ᤱᤑᤠᤖᤡ ᤋ᤺ᤱᤒᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२२४)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३४)

हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - कन् ये़बोदाङ्मे़न् ॥ उम् - उम् ॥
हे - कन् मैनाम्दाङ्मे़न् ॥ उम् - उम् ॥
हे - कन् खने़ʔदुमा (मिङ् पाःप्मा)रे़न् ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुन्जि सेवारो ॥ उम् - उम् ॥
हे - ये़च्छाʔ सेवारो ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुम्दुम् के़त्तुङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - हेना के़त्तुङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुक्कुम् थिनुः॥ उम् - उम् ॥
हे - तःक्या थिःनुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - साक्फारि तःङ्बा ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाःङ्फारि तःङ्बा ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२४)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३४)

हे करुणामय, कल्याणकारी र दयालु (बाजे, पुर्खा) देवता !
यो येबोको धनी, मैनामको धनी
यो उपकारी फलानी (नाम भन्नू)को तर्फबाट
यो अकिञ्चन सेवा र पुकार विनम्रतापूर्वक चढाएँ है ।
प्रार्थना र बोलबिन्ती विनम्रतापूर्वक चढाएँ है ।
गुम्स्याएर पकाएको (कोदोको)
शक्तिको प्रतीक बलवर्द्धक जाँड हालेर दाहिने र देब्रेतिर तोङ्बाहरू राखेर

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥈᥋)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥋)

ᤀᤣ - ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤋᤠᤱᤛᤨ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤋᤣᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᥇.᥈.᥉.᥊.᥋.᥌ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤌᤡᤒᤨ᤺ᤱ.ᤒᤠᤱ ᤋᤢᤰᤛᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤗᤠᤛᤨ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤜᤠᤱᤗᤣ ᤜᤠᤱᤛᤠᤖᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤔᤠᤱᤗᤣ ᤔᤠᤱᤛᤠᤖᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤁ᤹ᤀᤨ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२२५)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३५)

ए - हुक्सो केत्तुङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
ए - ताङ्सो केत्तुङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
ए - मुक्कुम् साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
ए - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - तेत्ला लाजम्रो ॥ उम् - उम् ॥
हे - १, २, ३, ४, ५, ६ ॥ उम् - उम् ॥
हे - थिबोःङ्बाङ् तुक्सि ॥ उम् - उम् ॥
हे - लासो केत्तुङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - हाङ्ले हाङ्सारि ॥ उम् - उम् ॥
हे - माङ्ले माङ्सारि ॥ उम् - उम् ॥
हे - कʔओ केत्तुङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२५)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३५)

विधि पूरा गरेर सबैथोक चढाएको छु है ।
थानमानका लागि केराको पातका
१।२।३।४।५।६ भनेर सुप्ला गन्दै गन्दै सोह्र जोर केराका पातको सुप्ला बिछ्याएर
थानमान (लासो)को विधि पूरा गरेको छु है ।
फूल र पातले भरेको शान्तिको कलश थानको दाहिनेतिर राखें है ।
फूलपातीले भरेको देवताको कलश थानको देब्रेतिर राखें है ।
हे करुणामय पूजनीय बाजे (पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠ᤺ᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧ᤺ᤴ (᥈᥈᥌)

ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉᥌)

ᤜᤧ - ᤀᤠᤸ ᤁ᤹ᤀᤨᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤠᤰᤐᤢᤘᤠ ᤐᤢᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤂᤠᤵᤐᤢᤘᤠ ᤐᤢᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁ᤹ᤕᤨ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤴ ᤕᤧ᤺ᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤧ᤺ᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧ᤺ᤸᤗᤧ᤺ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤡᤃᤡ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤡᤃᤡ ᤁᤢᤗᤧ᤺ᤰᤘᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤁᤢᤗᤧ᤺ᤰᤘᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤰᤆᤡ ᤁᤢᤗᤧ᤺ᤰᤘᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤠ᤹ᤈᤧ᤺ᤱᤔᤢ ᤌᤠᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (२२६)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३६)

हे - आल् क?ओगमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - माक्पुवा पुनु ॥ उम् - उम् ॥
ह - खाप्पुवा पुमु ॥ उम् - उम् ॥[४०]
हे - क?यो के़त्तुङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - कन् ये़बोदाङ्मे़न् ॥ उम् - उम् ॥
हे - मैनाम्दाङ्मे़ल्ले़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिगि नाःक्तुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सोसाम् नाःक्तुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिगि कुले़क्वा ॥ उम् - उम् ॥
हे - सोसाम् कुले़क्वा ॥ उम् - उम् ॥
हे - थक्चि कुले़क्वा ॥ उम् - उम् ॥
हे - ता?ज़ेङ्मु थाङ्लो ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२६)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३६)

अब यहाँ अहिले त कालो र फुस्रो भाले विधिपूर्वक राखेँ है ।
यो उपकारी येबो र मैनामको धनीले सातो, हंस, त्रान र प्राण मागेकी छ है ।
यो उपकारीको सातो र हंसको सट्टामा
उसको देहको सट्टामा यो बोलबिन्ती र पुकार चढाएँ है ।

---

[४०] कुखुराको भालेलाई पानीले छ्याप्नू । डँडालोमा लट्ठीले हिर्काएर भोग दिनू । मुखबाट बगेको रगत पातमा थापेर फेदाङ्माले जोखना खुटघाउँछ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥᤰ ᤆᤥ᤺ᤔᤧᤴ (᥈᥈᥍)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ᤺ ᤔᤢᤴᤄᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉᥍)

ᤜᤧ - ᤛᤠᤈᤡᤘᤠ ᤌᤠᤱ ᤌᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤑᤡᤴᤍᤧ ᤌᤠᤱ ᤌᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤒᤶᤒᤧ ᤌᤠᤱ ᤌᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤃᤢᤘᤠ ᤌᤠᤱ ᤌᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤛᤱᤛᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋ᤹ᤰᤜᤠᤱᤗᤠ ᤛᤱᤛᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤈᤡᤘᤠ ᤛᤱ ᤛᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤑᤡᤴᤍᤧ ᤛᤱᤛᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤌᤥ᤹ᤰᤛᤠ ᤛᤱᤛᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤥ᤺ᤛᤠ ᤛᤱᤛᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤢᤰᤛᤥᤃᤧ᤺ᤴ ᤜᤢᤰᤑᤠᤰ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤘᤠᤔᤢ ᤌᤠ᤹ᤱᤗᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२२७)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३७)

हे - साजिवा थाङ् थाङ् ॥ उम् - उम् ॥[४१]
हे - सेफिन्दे़ थाङ् थाङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - साबम्बे थाङ् थाङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेगुवा थाङ् थाङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - लासाला सङ्सङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - तःक्हाङ्ला सङ्सङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - साजिवा सङ्सङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेफिन्दे़ सङ्सङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - थोःक्सा सङ्सङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - ओʔसा सङ्सङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - हुक्सोगे़न् हुक्फाक् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेवामु थाःङ्लो ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२७)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३७)

अब त भोगबलि चढाएको (जन्तु र पन्छीका) मासु र
भित्र्याँस पाकिन्जेलसम्म भोगबलि चढाएको
मासुका सिल आइन्जेलसम्म,
देवताको भात र मासु पोलेको र पकाएको पाकुन्जेलसम्म
केहीबेर बिसाउँछु भनेर करजोडी बिन्ती चढाउँछु है ।

---

[४१] साजि (वा) भनेको अचानोमा आन्द्राभुँडी, मुटु, कलेजो, मिर्गौला र मासु आदिलाई मसिनो टुक्राटाक्री पारी पकाएको मासु हो ।

ᤛᤠᤵᤐᤨᤰ-ᤆᤨ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥈᥎)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤨ (᥉᥎)

ᤜᤣ - ᤜᤠᤱᤃᤣᤗᤣ ᤁᤣᤗᤣ ᤜᤠᤱᤛᤠᤶ॥ᤀᤢᤶ -ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤣ - ᤜᤠᤱᤛᤠᤶ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ॥ᤀᤢᤶ -ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤣ - ᤔᤢᤰᤁᤣᤗᤣ ᤁᤣᤗᤣ॥ᤀᤢᤶ -ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤣ - ᤔᤢᤰᤛᤠᤶ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ॥ᤀᤢᤶ -ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤣ - ᤛᤠᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤹ᤀᤠᤖᤨ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤣ - ᤛᤰᤔᤠ ᤏᤠ᤹ᤀᤠᤖᤨ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤣ - ᤑᤰᤑᤰᤁᤣᤱᤃᤔᤢ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤣ - ᤔᤢᤕᤠᤛᤡᤖᤣᤃ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤣ - ᤁ᤹ᤀᤨ ᤔᤣᤴᤍᤠᤕᤣ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤣ - ᤀᤠᤵᤗᤠᤱᤃᤣᤱᤃᤔᤢ ॥ᤀᤢ - ᤀᤢ॥

ᤜᤣ - ᤔᤡᤕᤱᤛᤡᤖᤣᤃ ॥ ᤀᤢ -ᤀᤢ॥

ᤜᤣ - ᤁ᤹ᤀᤨ ᤔᤣᤴᤍᤠᤕᤣ॥ᤀᤢ - ᤀᤢ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२२८)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३८)

हे - हाङगे़ले़ के़ले़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - हाङसाम् थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्के़ले़ के़ले़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्साम् थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥

हे - साःङ्गु नाʔआरो ॥ उम् - उम् ॥

हे - सक्माः नाʔआरो ॥ उम् - उम् ॥

हे - फक्फक्के़ङ्गमु ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुयासिरेग ॥ उम् - उम् ॥

हे - कʔओ मे़न्दाये़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - आप्लाङ्गे़ङ्गमु ॥ उम् - उम् ॥

हे - मियङ्सिरे़ग ॥ उम् - उम् ॥

हे - कʔओ मे़न्दाये़ ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२८)

थेबा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (३८)

हे पराक्रम र शूरवीरताका देवता !
हे शौर्यका र शक्तिका देवता !
मेरो सास पनि चुँडिनं आँट्या् नि, म त निकै गर्लें है ।
केहीबेर सास फेर्न, बिसाउँछु नि ।
पखेटा फटफटाउँदै उड्ने चिलदेव यहाँ (पूजास्थलमा) आउन नपाओस् है ।
खुट्टाको चाल मारेर हिँड्ने बिरालो देव
यहाँ (पूजास्थलमा) पनि आउन नपाओस् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤲ (᥈᥈᥏)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤲᤌᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥉᥏)

ᤜᤣ - ᤛᤢᤁᤢᤳ ᤑᤠᤱᤒᤢᤳᤌᤠ᤹ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤗᤣ᤺ᤳᤆᤠᤶ ᤑᤢᤛᤠᤶᤜᤠ᤹ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤁ᤹ᤀᤥ ᤔᤣᤲᤎᤠᤕᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤋᤰᤛᤱᤃᤣᤱᤃ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤒᤠᤛᤡᤖᤣᤜᤠ᤹ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤁ᤹ᤀᤥ ᤔᤣᤲᤎᤠᤕᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤑᤣᤈᤡᤖᤡ ᤑᤣᤎᤠᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤋᤢᤶ ᤑᤣᤎᤠᤱ ᤛᤠᤃ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤰᤔᤠ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (२२९)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (३९)

हे - सुगुत् फाङ्बुत्था? ॥ उम् - उम् ॥
हे - लेःत्छाम् फुसाम्हा? ॥ उम् - उम् ॥
हे - क?ओ मे़न्दाये़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - तक्सङ्गे़ङ्ग ॥ उम् - उम् ॥
हे - सबासिरेहा? ॥ उम् - उम् ॥
हे - क?ओ मे़न्दाये़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - फे़जिरि फे़दाङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुम् फे़दाङ् साग ॥ उम् - उम् ॥
हे - साःङ्गु ना?राङ्लो ॥ उम् - उम् ॥[४२]
हे - सक्मा ना?राङ्लो ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२२९)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (३९)

सिहैं, सिन्डी, भूतप्रेतहरू र वनजङ्गलमा उफ्रिहिँड्ने बाँदर वेव,
हे करुणामय सुनुथेबा (बाजे, पुर्खा) देवता !
पूजाको थानको वरिपरि आउन नपाउन् है ।
म त फेदाङ्माहरूमा ज्येष्ठ फेदाङ्मा हुँ ।
मेरो त सास चुडिँन लाग्यो, अब बिसाउँछु है ॥
(विश्रामपछि पुनः पूजा प्रारम्भ गरिन्छ)

---

[४२] पोलेको र पकाएको मासु तथा देवताको भात, उपकारीको चामल पाकिन्जेल विश्राम गर्नू । पाकेपछि फेदाङ्मा फेरि पूजा सुरू गर्नू ॥

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤘᤥᤰ ᤆᤥᤱᤔᤣᤴ (᥈᥉᥆)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥊᥆)

ᤜᤣ - ᤛᤡᤍᤡ ᤂᤥᤏᤢᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤔᤠᤍᤡ ᤂᤥᤏᤢᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤁᤣᤳᤗᤣᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤕᤠᤛᤠ ᤐᤡᤵᤐᤢᤖᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤋᤣᤖᤣᤵᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤔᤢᤍᤣᤴ ᤑᤣᤕᤠᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤣᤳᤗᤣᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤒᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤠᤴᤍᤣᤴᤃᤠᤖᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤠᤸᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤛᤰᤔᤠᤸ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤣ - ᤀᤠᤳ ᤜᤣᤵᤐᤢᤃᤖ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२३०)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४०)

हे - सिदि खोनुग ॥ उम् - उम् ॥
हे - मादि खोनुग ॥ उम् - उम् ॥
हे - केल्लेङ्मा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - यासा पिप्पुरे ॥ उम् - उम् ॥
हे - तेरेप्मा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - मुदेन् फेयाग ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेल्लेङ्मा साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - आन्देन्गारमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - साःङ्गु नाʔराङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सक्माः नाʔराङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आल् हेप्पुगर ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२३०)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४०)

लेक र औलको बेतको बुनेको ढाल,
हातमा धारण गर्ने हे देवता !
थारको जुरोको छालाबाट बनेको योद्धाले लाउने चुच्चे टोपी ओढ्ने हे देवता !
(शत्रुको) आँखा ने तिर्मिन्याउने
भोटे तरबार (च्याप्सा) बोकिहिँड्ने हे देवता !
हे करुणामय पूजनीय बाजे (पुर्खा) देवता !
अघि त गलेको थिएँ र विश्राम गरेको थिएँ, अब त्यसपछि त . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥈᥉᥇)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥇)

ᤜᤧ - ᤗᤠᤰᤑᤧᤕᤠᤖᤧᤃ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤐᤧᤰᤎᤢᤵ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤴᤍᤧᤴᤃᤠᤖᤔᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤘᤠᤕᤠ ᤁᤧᤍᤠ᤺ᤰᤋᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤘᤠᤕᤠ ᤁᤧᤍᤧᤶᤛᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤜᤧᤵᤐᤢᤃᤖ ᤀᤠᤸ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤛᤧᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤋ᤺ᤰ ᤔᤡᤰᤂᤢ ᤛᤧᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤔ᥀ᤘᤠᤛᤠ ᤛᤧᤱᤖᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠ ᤔᤡᤰᤂᤢ ᤛᤧᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤆᤢᤵᤏᤧᤖᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤆᤢᤵᤏᤧᤖᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२३१)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४१)

हे - लाक् फेयारेग ॥ उम् - उम् ॥
हे - पेक्धुप् साम्बे ॥ उम् - उम् ॥
हे - आन्देन्गारमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - वाया केदाःक्तु ॥ उम् - उम् ॥
हे - वाया केदेम्सु ॥ उम् - उम् ॥
हे - हेम्पुगर आल् ॥ उम् - उम् ॥
हे - लासाला सङे ॥ उम् - उम् ॥
हे - तःक् मिक्खु सङे ॥ उम् - उम् ॥
हे - मʔवासा सङेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सा मिक्खु सङे ॥ उम् - उम् ॥
हे - हुक्सो चुप्नेरो ॥ उम् - उम् ॥
ए - ताङ्सो चुप्नेरो ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२३१)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४१)

हे तिखो तिखो भालाबर्छा धारण गर्ने देवता !
तिमीले अघि नै भोगबलि थापिसकेका छौ ।
भोगबलिको दिएको रगत ग्रहण गरिसकेका छौ ।
त्यसो भएपछि त अब तिमीलाई चढाएको बलिको मासु पनि पाक्यो है ।
तिमी देवतालाई चढाउने भात पनि त पाक्यो है ।
पकाएको मासु, पोलेका मासु सबै पाके है ।
तिम्रा हातमा श्रद्धापूर्वक करजोडी चढाउँछु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥉᥈)

ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥈)

ᤜᤧ - ᤆᤢᤰᤘᤠ ᤗᤧ᤺ᤰᤂᤠᤱᤖᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤑᤧ᤺ᤱᤘᤠ ᤗᤧ᤺ᤰᤂᤠᤱᤖᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤁᤧ᤺ᤍ᤹ᤰ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤔ᤹ᤘᤠᤛᤠ ᤔᤡᤰᤂᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤹ᤏᤢᤖᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤋ᤹ᤰᤕᤠ ᤌᤡ᤹ᤏᤢᤖᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤋ᤹ᤰᤕᤠ ᤌᤡ᤹ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤋᤠᤱᤛᤥᤔᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤀᤠᤴᤍᤧ᤺ᤴ ᤆᤢᤵᤏᤧ᤺ᤒᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤋᤧ᤺ᤶᤛᤧ᤹᤺ᤀᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤋᤧ᤺ᤶᤛᤧ᤹᤺ᤀᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤶᤒᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

ᤜᤧ - ᤀᤠᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤀᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२३२)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४२)

हे - चुक्वा ले़क्खाङ्रो ॥ उम् - उम् ॥

हे - फे़ङ्वा ले़क्खाङ्रो ॥ उम् - उम् ॥

हे - लासाला के़दःक् ॥ उम् - उम् ॥

हे - मʔवासा मिक्खु ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्कुम् थिःनुरो ॥ उम् - उम् ॥

हे - तःक्या थिः ॥ उम् - उम् ॥

ह - हुक्सो ताङ्सोमु ॥ उम् - उम् ॥

हे - आन्दे़न् चुप्ने़बा ॥ उम् - उम् ॥

हे - हुक्सो ते़म्से़ʔओ ॥ उम् - उम् ॥

हे - ताङ्सो ते़म्से़ʔओ ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्कुम् साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - आसुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२३२)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४२)

थानको दाहिने र थानको देब्रेतिर
तिम्रा लागि तात्तातो भात र मासु
गुम्स्याएको कोदाको जाँड, पकाएको अन्नको जाँड
करजोडी तिम्रो हातपाउमा चढाएको छु ।
हातले थापिदेऊ, खुसीले ग्रहण गरिदेऊ है ।
हे आगोजस्तै शक्तिशाली, महाबली
हे करुणामय सुनुथेबा (बाजे, पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤧᤴ (᥈᥉᥉)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤄᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥉)

ᤜᤧ - ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧᤴ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧᤴ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤔᤧᤴᤈᤠᤵᤐᤧ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤘᤠᤖᤰ ᤔᤧᤴᤈᤠᤵᤐᤧ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤑᤠᤱᤛᤢᤖᤥ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤘᤠᤖᤰ ᤑᤠᤱᤛᤢᤖᤥ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤁᤢᤓᤢᤱ ᤔᤧᤴᤈᤠᤵᤐᤧ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤑᤢᤱᤘᤠ ᤔᤧᤴᤈᤠᤵᤐᤧ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤁᤢᤓᤢᤱ ᤑᤠᤱᤛᤢᤖᤥ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤑᤢᤱᤘᤠ ᤑᤠᤱᤛᤢᤖᤥ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤛᤠᤶ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ᥄ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ᥄

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२३३)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४३)

हे – ये़बोदाङ्मारे़न् ॥ उम् - उम् ॥
हे – मैनाम्दाङ्मारे़न् ॥ उम् - उम् ॥
हे – सोधुङ् मे़न्जप्पे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे – वारःक् मे़न्जप्पे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे – सोधुङ् फाङ्सुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे – वारःक् फाङ्सुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे – कुभुङ् मे़न्जप्पे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे – फु ङ्वा मे़न्जप्पे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे – कुभुङ् फाङ्सुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे – फुङ्वा फाङ्सुरो ॥ उम् - उम् ॥
हे – हाङ्साम् थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे – सुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२३३)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४३)

यो उपकारी येबो-मैनामको धनीको त . .
जीवनको पवित्र पोखरी (समुद्र) को पानी नसुकोस् है।
जीवनको पोखरी (समुद्र) मा बाँध बाँधिदिऊँ है ।
उसको जीवन-फूल नओइलियोस् है ।
उसको जीवन-फूललाई घेराबारा गरेर सुरक्षित गरिदिऊँ है ।
उसको भाग्य सदा उज्वल रहोस् ।
हे सौभाग्यका दाता, वरदायी,
हे करुणामय पूजनीय बाजे (पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥉᥊)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥊)

ᤀᤧ - ᤁᤴ ᤕᤣᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤣᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤣᤴ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤏᤨᤔᤠᤘᤠ ᤐᤡᤖᤣ᤹ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤋᤠᤔᤠᤘᤠ ᤐᤡᤖᤣ᤹ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤐᤡᤖᤣ᤹ᤀᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤐᤡᤖᤣ᤹ᤀᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤛᤡᤃᤡ ᤜᤨ᤺ᤵᤛᤠᤱᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤛᤡᤃᤡ ᤐᤡᤖᤣ᤹ᤀᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤜᤨ᤺ᤵᤛᤠᤱᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤐᤡᤖᤣ᤹ᤀᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤀᤠᤸ ᤛᤡᤗᤠᤶ ᤛᤠᤰᤛᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤀᤧ - ᤜᤡᤱᤗᤠᤶ ᤌᤡ᤺ᤴᤇᤢᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२३४)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४४)

ए - कन् येबोदाङ्मेन् ॥ उम् - उम् ॥
ए - कन् मैनाम्दाङ्मेन् ॥ उम् - उम् ॥
ए - नोमावा पिरेʔ ॥ उम् - उम् ॥
ए - तामावा पिरेʔ ॥ उम् - उम् ॥
ए - माङ्वा पिरेʔओ ॥ उम् - उम् ॥
ए - हाङ्वा पिरेʔओ ॥ उम् - उम् ॥
ए - सिगि होःप्साङ्मु ॥ उम् - उम् ॥
ए - सिगि पिरेʔओ ॥ उम् - उम् ॥
ए - सोसाम् होःप्साङ्मु ॥ उम् - उम् ॥
ए - सोसाम् पिरेʔओ ॥ उम् - उम् ॥
ए - आल् सिलाम् साक्सु ॥ उम् - उम् ॥
ए - हिङ्लाम् थिːन्छुरो ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२३४)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४४)

उपकारी येबो-मैनामको धनीलाई सुख र समृद्धि देऊ ।
सौभाग्यको आशीर्वाद र वरदान देऊ ।
यिनको सातो छैन भने सातो हालिदेऊ ।
यिनको हंस छैनभने हंस हालिदेऊ ।
अब हामी दुईले (हे करुणामय सुनुथेबा देवता !)
(यिनीमाथि आइलाग्ने) सब मृत्युको बाटो थुनिदिऊँ है ।
हामीले यिनको जीवनको बाटो गोडमेल गरिदिऊँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥉᥋)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥋)

ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤃᤧ᤺ᤗᤧ ᤁᤧ᤺ᤗᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤜᤠᤱᤛᤠᤶ ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤛᤠᤶᤒᤧ᤺ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠ ᤐᤧ᤺ᤜᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤁᤧ᤺ᤀᤡᤱᤔᤡ ᤛᤠᤀᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤑᤧ᤺ᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧ᤺ᤍᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤋᤢᤶᤑᤧ᤺ᤍᤠᤱ ᤛᤠᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤛᤡᤃᤡ ᤔᤧ᤺ᤴᤎᤠᤕᤧ᤺ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤔᤧ᤺ᤴᤎᤠᤕᤧ᤺ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

ᤜᤧ - ᤕᤠᤱᤏᤨ᤺ᤱ ᤏᤨ᤺ᤱᤛᤡᤖᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२३५)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४५)

हे - हाङ्ग़ेले क़ेले ॥ उम् - उम् ॥

हे - हाङसाम् थ़ेबाए ॥ उम् - उम् ॥

हे - मुक्कुम् साम्बे़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - सुनु थ़ेबाए ॥ उम् - उम् ॥

हे - सिजोʔवा पे़हि ॥ उम् - उम् ॥

हे - क़ेइङ्मि साआ ॥ उम् - उम् ॥

हे - फ़ेजिरि फ़ेदाङ् ॥ उम् - उम् ॥

हे - तुम्फ़ेदाङ् साग ॥ उम् - उम् ॥

हे - सिगि मे़न्धाये़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - सोसाम् मे़न्धाये़ ॥ उम् - उम् ॥

हे - याङ्नोःङ् नोःङ्सिरो ॥ उम् - उम् ॥[४३]

कोखपूजा (२३५)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४५)

हे सौभाग्यका वरदायी आगोको रापजस्तै शक्तिले युक्त देवता !

हे करुणामय सुनुथेबा (बाजे, पुर्खा) देवता !

त्यहाँदेखि म त डेग नबिर्सीकन

चारैतिर तिम्रो सन्देश लिएर घुमिहिँड्ने गौँथलीजस्तो

बाटो नबिर्सने तिम्रो सन्तति, वरिष्ठ फेजिरी फेदाङ्मा त ।

मेरो सातो र हंस नहराई (तिम्रो वासस्थलमा) तिमीलाई पुऱ्याउन फर्कँदै छौँ है ।

---

४३. पूजाको अनुष्ठान सकेपछि अघि जुन बाटो ल्याइएको हो, सोहीबाटो डेग नबिराई उनैको थानमानमा बाजे देवता थेबासाम्माङलाई पुऱ्याउनुपर्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥉᥌)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥌)

ᤜᤧ - ᤏᤠᤶᤓᤢᤴ ᤕᤰᤔᤠᤌᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤃᤧᤖᤧᤳᤇᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤏᤠᤶᤓᤢᤴ ᤕᤰᤔᤠᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤡᤎᤢᤱ ᤕᤰ ᤌᤥᤄᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤃᤧᤖᤧᤳᤇᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤧ᤹ᤕᤥᤛᤧᤃᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤐᤢᤐᤠᤱᤍᤧᤴ ᤌᤥᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤃᤧᤖᤧᤳᤇᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤸ ᤐᤢᤐᤠᤱᤍᤧᤴᤏᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤐᤠᤱᤍᤧᤴ ᤏᤠ - ᤏᤠ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤃᤧᤖᤧᤳᤇᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२३६)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४६)

हे - नाम्भुन् यक्माथो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आगे़रेच्छिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाम्भुन् यक्मानु ॥ उम् - उम् ॥
हे - इधुङ् यक् थोघो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आगे़रेच्छिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - हे़ʔयोसे़गनु ॥ उम् - उम् ॥
हे - पुपाङ्दे़न् थोरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आगे़रेच्छिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आल् पुपाङ्दे़न्नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेपाङ्दे़न् ना - ना ॥ उम् - उम् ॥
हे - आगे़रेच्छिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२३६)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४६)

(पूजा लाउने घरबाट) जाँदा जाँदा त
माथि नाम्भुनयक गढीमा पुग्यौं है ।
त्यहाँबाट जाँदा जाँदा इधुङ्यक गढीमा पुग्यौं है ।
इधुङ्यक गढीबाट अघि जाँदा हामी दुई त
पुपाङ्देन नामक पन्छीको उत्पत्तिको अवस्थलमा पुग्यौं नि,
सेपाङ्देन नामक ठाउँमा,जन्तुको उत्पत्तिको अवस्थलमा पुग्यौं नि ।
हे करुणामय पूजनीय सुनुथेबा (बाजे, पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᥀ᤔᤧ᤺ᤴ (᥈᥉᥍)

ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤃᤥ (᥊᥍)

ᤜᤧ - ᤜᤧ᥀ᤕᤥᤛᤧ᤺ᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤘᤠᤍᤡ᤹ᤴᤗᤢᤱᤔᤠ ᤌᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤛᤢ ᤐᤠᤱᤘᤠᤀᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤃᤧ᤺ᤖᤧᤇᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤠᤶᤑᤠᤳᤗᤢᤱᤔᤠ ᤌᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤃᤧ᤺ᤖᤧᤇᤡᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧ᤺ᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤧ᥀ᤕᤥᤛᤧ᤺ᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧ᤺ᤴᤇᤧ᤺ᤴᤗᤢᤱ ᤌᤥᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤱᤏᤢᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤑᤰᤋᤠᤗᤢᤱ ᤌᤥᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤃᤧ᤺ᤖᤧᤇᤡ ᤔᤧ᤺ᤶᤒᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (२३७)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४७)

हे - हे़?योसे़गमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - वाधिःन्लुङ्मा थो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुसु पाङ्वाइ ॥ उम् - उम् ॥
हे - आगे़रेच्छिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - चम्फत्लुङ्मा थो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आगे़रेच्छिरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - हे़?योसे़गमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - से़न्छे़न्लुङ् थोमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - केवालुङ्नुग ॥ उम् - उम् ॥
हे - फक्तालुङ् थोरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आगे़रेच्छि मे़म्बि ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२३७)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४७)

त्यहाँबाट हिँडेर आनन्दले खेल्दै खेल्दै हामी दुई त – –
वाधिन्लुङ् (हिमालयको कुनै पर्वतको नाम) पुग्यौँ है ।
अनि चम्फत्लुङ् (हिमालयको कुनै पर्वतको नाम) पुग्यौ है ।
हे करुणामय सुनुथेबा (बाजे, पुर्खा) देवता !
त्यहाँबाट पनि हिँडेर त हामी दुई सेन्छेन्लुङ (कन्चनजङ्घा हिमाल) पुग्यौँ ।
त्यहाँबाट केवालुङ (हिमालको एक पर्वत) पुग्यौँ ।
केवालुङबाट हामी त फक्तालुङ (कुम्भकर्ण हिमाल) पर्वत पुग्यौँ नि, होइन त ?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥉᥎)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊᥎)

ᤜᤧ - ᤜᤧᤳᤌᤥᤛᤧ ᤀᤠᤸᤗ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤕᤢᤰᤏᤠ ᤌᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤕᤢᤰᤏᤠ ᤌᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤃᤧᤖᤧᤳᤇᤡ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤸ ᤛᤢᤕᤧ᤺ᤱᤄᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤡᤱᤒᤡᤳ ᤁᤧᤕᤢᤱᤗᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤐᤥᤍᤧ ᤁᤧᤕᤢᤱᤗᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤡᤈᤥ᤹ᤘᤠ ᤐᤧᤜᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤀᤡᤱᤔᤡ ᤛᤠᤃ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᤛᤠᤔᤢ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२३८)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४८)

हे - हे़त्थोसे़ आल्ल ॥ उम् - उम् ॥
हे - साम्माङ् युक्ना थो ॥ उम् - उम् ॥
हे - के़माङ् युक्ना थो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आगे़रेच्छि मे़म्बि ॥ उम् - उम् ॥
हे - आल् सुये़ःङ्घाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - लिङ्बित् के़युङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - पोदे के़युङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिजोʔवा पे़हि ॥ उम् - उम् ॥
हे - के़इङ्मि साग ॥ उम् - उम् ॥
हे - फे़जिरि फे़दाङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - तुम् फे़दाङ् सामु ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२३८)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४८)

त्यहाँमाथिबाट अझ माथि देवताको अवस्थलमा, लोकमा,
तिम्रो (बाजे देवता) पवित्र लोक (वासस्थल) मा पुग्यौं है ।
हे सुयेङ्घा देवता ! हे करुणामय पूजनीय बाजे (पुर्खा) देवता !
शान्तचित्त तिमी त ध्यानस्थ बस है ।
अब डेग नबिर्सने, चारैतिर घुमिहिँड्ने गौंथलीजस्तो,
तिम्रो सन्देश बोकिहिँड्ने दूत, म फेजिरी फेदाङ्मा,
फेदाङ्माहरूमा जेठो फेदाङ्मा त . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥉᥏)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊᥏)

ᤜᤧ - ᤛᤡᤃᤡ ᤔᤧᤴᤈᤨ᤺ᤴᤏᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤔᤧᤴᤈᤨ᤺ᤴᤏᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤋᤡᤱᤍᤡᤱ ᤔᤧᤴᤍᤨ᤺ᤰᤁᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤏᤠᤜᤧᤴ ᤔᤧᤴᤍᤨ᤺ᤰᤁᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤳᤋᤢ ᤏᤨ᤺ᤰᤂᤠᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤠᤱᤏᤨ᤺ᤱ ᤏᤨ᤺ᤰᤂᤠᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤠᤶᤔᤡᤳ ᤗᤠᤎᤠᤕᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤈᤱ ᤗᤠᤎᤠᤕᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤗᤡᤓᤢ᤹ ᤏᤨ᤺ᤰᤂᤠᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤰᤔᤠ᤺ᤱ ᤏᤨ᤺ᤰᤂᤠᤱᤗᤨ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤐᤠᤱᤍᤧᤴ ᤁᤧᤖᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤐᤢᤒᤠᤱᤍᤧᤴ ᤁᤧᤖᤠᤱ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२३९)

थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (४९)

हे - सिगि मेन्जोःन्ने ॥ उम् - उम् ॥
हे - सोसाम् मेन्जोःन्ने ॥ उम् - उम् ॥
हे - तिङ्दिङ् मेन्दोःक्के ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाहेन् मेन्दोःक्क॥ उम् - उम् ॥
हे - अत्तु नोःक्खाङ्लो ॥ उम् - उम् ॥[४४]
हे - याङ्नोःङ् नोःक्खाङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - साम्मित लाधायो ॥ उम् - उम् ॥
हे - केजङ् लाधायो ॥ उम् - उम् ॥
हे - लिभुʔ नोःक्खाङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुक्माःङ् नोःक्खाङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेपाङ्देन् केराङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - पुबाङ्देन् केराङ् ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२३९)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (४९)

सातो र हंस नहराईकन, कसैको ईर्ष्या र आँखीडाही नलागी कन नै
अब म फनक्क फर्कें (गाउँघर) है । वायुबतासको रथ चढेर उँधो उँधो फर्कें है ।
गुलेलीबाट छुटेको मटेङ्ग्राझैं वेगले ओरालो फर्कें है ।
जन्तुजनावरका वासस्थल सेपाङ्देन आइपुगें है ।
चराचुरुंगीका वासस्थल पुगें है पुपाङदेन आइपुगें है ।

---

[४४] थेबा साम्माङलाई उनको वासस्थलमा पुऱ्याएर फेदाङ्मा पनि अघि जुन बाटो गएको हो, सोहीबाटो डेग नबिराई फर्कनुपर्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥊᥆)

ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤍᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥆)

ᤜᤧ - ᤀᤡᤍᤢᤱᤕᤰ ᤁᤧᤖᤠᤱ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤏᤠᤶᤓᤢᤴᤕᤰ ᤁᤧᤖᤠᤱ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤏᤠᤶᤓᤢᤴᤕᤰᤗᤢᤃ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹, ᤁᤧᤖᤠᤱᤗᤥ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - (ᤕᤢᤰᤐᤢᤱ ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤔᤠ)॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤡᤃᤡ ᤁᤧᤖᤠᤱᤗᤥ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤁᤧᤖᤠᤱᤗᤥ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤛᤡᤈᤥ᤹ᤘᤠ ᤐᤧᤜᤡ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤀᤡᤱᤔᤡ ᤛᤠᤃᤔᤢ ॥ ᤀᤠ - ᤀᤠ॥
ᤜᤧ - ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤖᤧᤴ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤧ - ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧᤴ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२४०)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५०)

हे - इधुङ्यक् के़राङ्॥ उम् - उम् ॥
हे - नाम्भुन् यक् के़राङ ॥ उम् - उम् ॥
हे - नाम्भुन् यक्लुग ॥ उम् - उम् ॥
हे - पाङ्भेʔ के़राङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - (युक्पुङ् मिङ् पाːम्मा)। उम् - उम् ॥
हे - सिगि के़राङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सोसाम् के़राङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आसुनु थे़बाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - सिजोʔवा पे़हि ॥ उम् - उम् ॥
हे - के़इङ्मि सागमु ॥ उम् - उम् ॥
हे - कन् ये़बोदाङरेन् ॥ उम् - उम् ॥
हे - मैनाम्दाङ्मारेन् ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२४०)

थेबा साम्माङ्को आख्यान र अनुष्ठान (५०)

अब त्यहाँबाट हिँडेर इधुङ्यक आइपुगैं नि ।
इधुङ्यकबाट हिँडेर त्यस्पछि नाम्भुन यक आइपुगैं है ।
त्यहाँबाट बाट हिँडेर गाउँमा आइपुगैं है । (गाउँ, इलाका, क्षेत्रको नाम भन्नु)
सातो र हंस नहराईकन, सकुशल आइपुगैं है ।
हे करुणामय सुनुथेबा (बाजे, पुर्खा) देवता !
डेग नबिर्सने गौँथलीझैँ तिम्रो सन्देशवाहक म त . . .
यो येबो-मैनामको धनी उपकारी को . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥊᥇)
ᤌᤧᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥇)

ᤜᤧ - ᤗᤥ᤺ᤰᤑᤠ ᤛᤡᤱᤄᤡᤶᤔᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤠᤱᤏᤥ᤺ᤱ ᤁᤧᤖᤠᤱᤗᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤀᤠᤸᤗᤃ ᤁ᤹ᤕᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤖᤧ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤁᤧᤖᤧᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤕᤧᤇᤠ᤹ ᤁᤧᤖᤧᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤢᤰᤛᤥᤃᤧᤴ ᤜᤢᤰᤑᤠᤰ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤧᤘᤠ ᤁᤧᤖᤧᤖᤥ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤜᤧᤵᤔᤢᤃᤖ ᤀᤠᤸᤗ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤔ᤹ᤘᤠᤛᤠ ᤁᤧᤍ᤺ᤰ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤁᤧᤜᤠᤈᤡ ᤆᤠᤈᤡ ॥ ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ ॥
ᤜᤧ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤧᤒᤠᤀᤧ ॥ ᤀᤢᤶ -ᤀᤢᤶ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२४१)
थेबासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५१)

हे - लोःक्फा सिङघिम्मो ॥ उम् - उम् ॥
हे - याङ्नोःङ् केराङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - आल्लग कʔयो ॥ उम् - उम् ॥
हे - खनेʔदुमा (मिङ् पाःप्मा) रे ॥ उम् - उम् ॥
हे - चुन्जि केरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - येच्छाʔ केरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - हुक्सोगेन् हुक्फाक् ॥ उम् - उम् ॥
हे - सेवा केरेरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - हेप्मुगर आल्ल ॥ उम् - उम् ॥
हे - मʔवासा केदःक् ॥ उम् - उम् ॥
हे - केहाजि चाजि ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२४१)
थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (५१)

यो येबो-मैनाम धनीको पूजा लाएको लौकिक घरमा
सकुशल आइपुगेँ है ।
अब यो उपकारी फलानी (नाम भन्नू) को
विनम्र र अकिञ्चन सेवा पुकार करजोडी बिन्ती बिसाएको पुग्यो है ।
अब भरे त्यसपछि त अब तिमीलाई चढाएका सबै
तातो भात, पोलेका र पकाएका मासुका पकवानहरू प्रसादका रूपमा
हे करुणामय सुनुथेबा (बाजे, पुर्खा) देवता !

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥊᥈)

ᤌᤣᤒᤠᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤢᤴᤎᤢᤶ ᤏᤢ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋᥈)

ᤜᤣ - ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ ᤏᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤁᤢᤛᤠ ᤐᤧᤴᤍᤡ᤹ᤖᤧ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤔᤧᤎᤢᤱᤛᤠᤱᤔᤢ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤔᤧᤈᤛᤠᤱ ᤌᤣᤀᤠᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤔᤧᤛᤥ᤹ᤀᤡᤸᤗᤖᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤢᤏᤢ ᤌᤣᤒᤠᤀᤣ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤐᤧᤗᤡᤃᤧᤴ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤀᤰᤂᤧᤍᤡᤱ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤛᤣᤘᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤗᤠᤛᤥ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥
ᤜᤣ - ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥ᤀᤢᤶ - ᤀᤢᤶ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (२४२)

थे़बासाम्माङ् मुन्धुम् नु माङ्घो (५२)

हे - मैनाम्दाङ्मा नु ॥ उम् - उम् ॥
हे - कुसा पे़न्दि?रे़ ॥ उम् - उम् ॥
हे - मे़धुङ्साङ्मु ॥ उम् - उम् ॥
हे - मे़जसाङ् थेआङ् ॥ उम् - उम् ॥
हे - मे़सो?इल्लरो ॥ उम् - उम् ॥
हे - सुनु थेबाए ॥ उम् - उम् ॥
हे - पे़लिगे़न् पाःल्ला ॥ उम् - उम् ॥
हे - अक्खे़दिङ् ता?ज़े़ङ् ॥ उम् - उम् ॥[४५]
हे - सेवा अक्खुङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - लासो अक्खुङ्लो ॥ उम् - उम् ॥
हे - ते़त्ला अक्खुङ्लो । ॥ उम् - उम् ॥

कोखपूजा (२४२)

थेबा साम्माङको आख्यान र अनुष्ठान (५२)

उपकारी येबो मैनामको धनी र उनका लालाबालाहरूले
तिमीलाई चढाएको मासु अनि भात र सबै पकवानहरू,
(प्रसाद) खाएमा कुनै बित्तल नपरोस् है ।
हे करुणामय सुनुथेबा (बाजे, पुर्खा) देवता !
बि़न्ती-पुकार, पूजा-अनुष्ठान र प्रार्थना सबै सम्पन्न गरेँ है ।
केराका पातहरू (का थान)उठाउँदै थानमान विसर्जन गर्दछु है ।

० ० ०

---

[४५] थेबा साम्माङलाई वासस्थलमा पुऱ्याई फेदाङ्मा फर्केपछि पूजाअनुष्ठान सम्पन्न हुन्छ । थानमान विसर्जन गरिन्छ । प्रसाद सबैले खान्छन् ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥊᥉)

ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇)

ᤛ - ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤱᤃᤔᤢ ॥

ᤛ - ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤐᤠᤰᤋᤧᤸᤗᤧ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰ ᤐᤠᤰᤋᤧᤸᤗᤧ ॥

ᤛ - ᤛᤨᤎᤢᤱᤜᤠᤱᤒᤧᤸᤗᤧ ᤗᤧᤵᤔᤢ ᤜᤠᤱᤒᤧᤸᤗᤧ ॥

ᤛ - ᤗᤠᤱᤈᤡᤖᤡᤔᤧᤃ ᤁᤢᤗᤠᤱᤃᤧ᤺ᤶᤒᤰᤔᤧᤃ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤒᤢ ᤘᤠᤖᤢ᤺ᤱᤓᤠᤱ ᤛᤠᤎᤡᤰ ᤘᤠᤖᤢ᤺ᤱᤓᤠᤱ ॥

ᤛ - ᤛᤡᤰᤁᤢᤶᤔᤢ ᤀᤡ᤺ᤳᤋᤢ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ᤔᤢ ᤀᤡ᤺ᤳᤋᤢ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠᤒᤠᤃ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤒᤠᤀᤧ ॥

ᤛ - ᤗᤠ᤺ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤀᤧ ᤏᤠᤶ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤔᤠᤀᤧ ॥

ᤛ - ᤗᤠᤱᤈᤡᤖᤡᤔᤠᤀᤨ ᤗᤠᤱᤃᤧ᤺ᤶᤒᤰᤔᤠᤀᤨ ॥

ᤛ - ᤗᤠᤱᤈᤡᤖᤡ ᤛᤠᤎᤡᤰ ᤗᤠᤱᤃᤧ᤺ᤶᤒᤰ ᤛᤠᤎᤡᤰ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤒᤢᤎᤡᤰ ᤘᤠᤖᤢ᤺ ᤛᤠᤏᤢᤎᤡᤰ ᤘᤠᤖᤢ᤺ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (२४३)

आप्चारा पक्चना साम्माङ् माङ्घो (१)

स - उन्छोःङ्गमु ॥

स - इक्सा पाक्तेल्ले खाम्बेःक् पाक्तेल्ले ॥

स - सोधुङ्हाङ्बेल्ले लेप्मु हाङ्बेल्ले ॥

स - लाङ्जिरिमेग कुलाङ्गेःम्बक्मेग॥

स - आबु वारूङ्भाङ् साधिक् वारूङ्भाङ् ॥

स - सिक्कुम्मु इःत्तु निङ्वाऽमु इःत्तु ॥

स - आप्चाराबाग पक्चानाबाए ॥

स - लाः पक्चानाए नाम् पक्चानामाए ॥[४६]

स - लाङ्जिरिमाओ लाङ्गेःम्बक्माओ ॥

स - लाङ्जिरि साधिक् लाङ्गेःम्बक् साधिक् ॥

स - आबुधिक् वारू सानुधिक् वारू ॥

कोखपूजा (२४३)

आप्चारा पक्चानाको पूजा (१)

उहिले पृथ्वी आलोकाँचो छँदा सृष्टिको प्रारम्भ कालमा
श्रद्धेय सोधुङ लेप्मुहाङले आफ्नो पिँडौलामा
गर्भ धारण गर्ने इच्छा गरे ।
हे आप्चारा पक्चाना ! दोबाटे सिकारी देव !
उहिले श्रद्धेय सोधुङ लेप्मुहाङले पिँडौलामा गर्भधारण गरेर त्यो गर्भलाई,
त्यो सन्तानलाई पिँडौलामा बोकेर हिँड्थे अरे ।

---

४६. कतिपय लेखकले आप्चाराका ठाउँमा आबक्को भन्छन् (आङ्देम्बे, साङ्जोत्लुङ इन्द्रहाङ, ससि मुन्धुम सिगाङ्बा मुन्धुम्हाऽ नु नेत्ति हिङ्वाःन्, किराःत् साम्जिक् मुन्धुम् निसाम् हिम् तङ्गाम् चुम्मो, बाँफो ९,माङ्सेबुङ, इलाम, २०६७, पृ. ९३-९८) ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥊᥊)

ᤀᤠᤵᤘᤠᤖᤠ ᤐᤰᤘᤠᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈)

ᤛ - ᤀᤠᤒᤢ ᤐᤥᤖᤧᤸᤗᤧ ᤛᤠᤏᤢ ᤐᤥᤖᤧᤸᤗᤧ ॥

ᤛ - ᤗᤠᤱᤈᤡᤖᤡ ᤜᤶᤛᤢ ᤁᤢᤗᤠᤱᤂᤣ᤺ᤰ ᤜᤶᤛᤢ ॥

ᤛ - ᤜᤧᤰᤁᤧᤸᤗᤧᤃᤔᤢ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤶᤔᤢ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ॥

ᤛ - ᤗᤠᤱᤈᤡᤖᤡᤔᤠᤃ ᤗᤠᤱᤃᤣ᤺ᤶᤒᤰ ᤛᤠᤃ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤒᤢ ᤔᤧᤃᤳᤋᤠ᤺ᤴ ᤛᤠᤏᤢ ᤔᤧᤃᤳᤋᤠ᤺ᤴ ॥

ᤛ - ᤜᤠᤱᤃᤧᤴ ᤗ᤹ᤖᤧᤀᤠᤱ ᤛᤡᤰᤘᤠ ᤗ᤹ᤖᤧᤀᤠᤱ ॥

ᤛ - ᤛᤠᤱᤃᤧᤴ ᤋᤣ᤺ᤛᤢᤔᤢ ᤑᤥᤕᤥ ᤋᤣ᤺ᤛᤢᤔᤢ ॥

ᤛ - ᤛᤠᤱᤃᤧᤴ ᤋᤣ᤺ᤛᤢ᤺ᤸᤗᤧ ᤑᤥᤕᤥ ᤋᤣ᤺ᤛᤢ᤺ᤸᤗᤧ ॥

ᤛ - ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤜᤠᤱᤒᤠᤀᤣ ᤁᤣᤛᤡᤱᤃᤧᤴ ᤐᤠᤀᤣ ॥

ᤛ - ᤛᤥᤎᤢᤱ ᤜᤠᤱᤒᤠᤀᤣ ᤗᤧᤶᤐᤢᤜᤠᤱᤒᤠᤀᤣ ॥

ᤛ - ᤗᤠᤶᤍᤥᤔᤧᤀᤥᤔᤢ ᤁᤧᤗᤠᤱᤃᤣ᤺ᤶᤒᤰᤔᤥ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤒᤢ ᤁᤧᤘᤠᤖᤠᤱ ᤛᤠᤏᤢ ᤁᤧᤘᤠᤖᤠᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२४४)

आप्वारा पक्वाना माङ्घो (२)

स - आबु पोरे़ल्ले सानु पोरे़ल्ले ॥

स - लाङ्जिरि हम्सु कुलाङ्खेःक् हम्सु ॥

स - हे़क्के़ल्ले़गमु उन्छोःम्मुउन्छोःन् ॥

स - लाङ्जिरिमाग लाङ्गेःम्बक् साग ॥

स - आबु मे़गत्ताःन् सानु मे़गत्ताःन् ॥

स - हाङ्गे़न् लʔरे़आङ् सिक्वा लʔरे़आङ् ॥

स - साङ्गे़न् तेःसुमु फोयो तेःसुमु ॥

स - साङ्गे़न् तेःसुःल्ले़ फोयो तेःसुःल्ले़ ॥

स - सोधुङ् हाङबाए केसिङ्गे़न् पाए ॥

स - सोधुङ् हाङबाए ले़म्पुहाङबाए ॥

स - लाम्दोमे़ओमु के़लाङ्गेःम्बक्मो ॥

स - आबु के़वाराङ् सानु के़वाराङ् ॥

कोखपूजा (२४४)

आप्वारा पक्वानाको पूजा (२)

पिँडुलामा एउटा सन्तान धारण गरको अहो ! शिशुरूपी गर्भ बढ्दै जाँदा त
पिँडौलामा बोकी डुल्दा त अफ्ठेरो हुन थालेछ ।
हिँडडुल गर्न पनि कर परेनछ, दिक्क लागेछ,
सारै रिस उठेछ र भ्रौँकले निकालेर फ्याँकिदिएछ नि !
त्यसरी फ्याँकिदिएपछि त (महिना नपुगी जन्मेको वा तुहिएको)
पूज्य पिता ! हे सोधुङ लेम्पुहाङ ! पिँडौलामा गर्भधारण गरेर
दोबाटो बिचमा मलाई जन्मनुअघि किन पिँडौळा फ्याँकिदियौ नि ?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥊᥋)

ᤀᤠᤵᤘᤠᤖᤠ ᤐᤰᤘᤠᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥉)

ᤛ - ᤛᤠᤶᤛᤨᤃᤧᤴ ᤕᤔᤡᤱ ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤔᤧᤴᤘᤠ᤺ᤳᤋᤧ ॥
ᤛ - ᤂᤡᤛᤠᤃᤧᤴ ᤔᤡᤱᤔᤢ ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤔᤧᤴᤘᤠ᤺ᤳᤋᤧ ॥
ᤛ - ᤛᤠᤱᤃᤧᤴ ᤁᤧᤍᤧ᤺ᤛᤠᤱ ᤑᤨᤕᤨ ᤁᤧᤍᤧ᤺ᤛᤠᤱ ॥
ᤛ - ᤀᤧ ᤀᤧᤆᤢᤶ ᤆᤨ᤺ᤰᤁᤠᤒᤧ ᤀᤠᤵᤑᤠ ᤆᤨ᤺ᤰᤁᤠᤒᤧ ॥
ᤛ - ᤗᤠ᤹ᤖᤡᤰᤔᤢ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤂᤢᤏᤧ᤹ᤃᤔᤢᤀᤠ ॥
ᤛ - ᤔᤧᤖᤡᤱ ᤕᤧᤒᤧᤸᤗᤧ ᤛᤡᤜᤠᤶ ᤕᤧᤒᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤂᤢᤏᤧᤃ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤶᤔᤢ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤛ - ᤐᤧᤗᤡ ᤕᤧᤒᤧᤸᤗᤧ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤨ᤺ᤰ ᤕᤧᤒᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤛ - ᤜᤢᤰᤛᤨ ᤕᤧᤒᤧᤸᤗᤧ ᤜᤢᤰᤑᤠᤰ ᤕᤧᤒᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤛ - ᤐᤀᤡᤰ ᤕᤧᤒᤧᤸᤗᤧ ᤗᤠᤱᤘᤠ ᤕᤧᤒᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤛ - ᤛᤨᤎᤢᤱᤜᤠᤱᤒᤠᤖᤧ ᤗᤧᤵᤔᤢᤜᤠᤱᤒᤠᤖᤧ ॥
ᤛ - ᤛᤰᤘᤠ ᤐᤡᤖᤢᤖᤨ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤐᤡᤖᤢᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोॽमे़न् (२४५)

आप्वारा पक्वाना माङ्घो (३)

स - साम्सोगेन् यमिङ् आम्बि मे़न्वाःत्ते़ ॥
स - खिसागेन् मिङ्मु आम्बि मे़न्वाःत्ते़ ॥
स - साङ्गेन् के़देःसाङ् फोयो के़देःसाङ् ॥
स - ए एच्चुम् चोःक्काबे आप्फा चोःक्काबे़ ॥
स - ल»रिक्मु उन्छोःन् खुने़»गमुआ ॥
स - मेरिङ् ये़बे़ल्ले़ सिहाम् ये़बे़ल्ले़ ॥
स - आम्बि खुनेग उन्छोःम्मु मेम्बि॥
स - पे़लि ये़बे़ल्ले़ पाःल्लोःक् ये़बे़ल्ले़ ॥
स - हुक्सो ये़बे़ल्ले़ हुक्फाक् ये़बे़ल्ले़ ॥
स - पइक् ये़बे़ल्ले़ लाङ्वा ये़बे़ल्ले़ ॥
स - सोधुङ्हाङ्बारे़ ले़प्मुहाङ्बारे़ ॥
स - सक्वा पिरूरो मुइङ् पिरूरो ॥

कोखपूजा (२४५)

आप्वारा पक्वानाको पूजा (३)

अब नामसम्म पनि नराखी
न्वारानसम्म पनि नगरी यसरी तिमीले फ्याँकिदियौ किन नि ?
मैले के गर्ने हो ? कसो गर्ने हो ?
भन्दै शोकविह्वल भएर, हातपाउ जोडी उभिएर उसले बिलौना गर्न लाग्यो नि ।
बिन्ती बिसाउन लाग्यो नि ।
त्यस बेला त पूजनीय पिता सोधुङ लेप्पुहाङले
उसलाई सान्त्वना दिँदै मिठो सन्देश दिइराखे है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥊᥌)

ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥊)

ᤛ - ᤗᤠᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤀᤧ ᤏᤠᤶᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤔᤠᤀᤧ ॥

ᤛ - ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤋᤠᤴᤍᤡ ॥

ᤛ - ᤗᤠ᤺ᤛᤡᤱ ᤔᤧᤱᤃᤧ᤹ᤵᤏᤠ ᤏᤠᤶᤛᤡᤱ ᤔᤧᤱᤃᤧ᤹ᤵᤏᤠ ॥

ᤛ - ᤛᤠᤱᤃᤧᤱ ᤐᤧᤃᤧ᤹ᤀᤥ ᤑᤥᤕᤥ ᤐᤧᤃᤧ᤹ᤀᤥ ॥

ᤛ - ᤗᤠᤶᤈᤡᤖᤡ ᤁᤧᤕᤢᤱ ᤀᤠᤒᤰᤁᤥ ᤛᤠᤶᤏᤧ ॥

ᤛ - ᤗᤠᤶᤍᤥᤔᤠ ᤁᤧᤕᤢᤱ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠ ᤛᤠᤶᤏᤧ ॥

ᤛ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤏᤠᤶᤕᤠᤵᤔᤡ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥

ᤛ - ᤔᤢᤖᤢᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤀᤡᤏᤠᤍᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠ ᤛᤠᤶᤏᤧ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠ ᤛᤠᤶᤏᤧ ॥

ᤛ - ᤛᤠᤗᤢᤱ ᤔᤧᤒᤥ᤺ᤱᤗᤧ ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤔᤧᤒᤥ᤺ᤱᤗᤧ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤵᤗᤢᤱ ᤔᤧᤋᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ᤋᤠᤱᤛᤧ᤺ᤵ ᤔᤧᤋᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (२४६)

आप्चारा पक्चाना माङ्घो (४)

स - ला पक्चानाए नाम् पक्चानामाए ॥

स - हेने?ग आम्बि ॥ स - हेने?ग तान्दि ॥

स - लाःसिङ् मेङ्गे?प्ना नाम्सिङ् मेङ्गे?प्ना ॥

स - साङ्गेङ् पेगे?ओ फोयो पेगे?ओ ॥

स - लाम्जिरि केयुङ् आबक्को साम्ने ॥

स - लाम्दोमा केयुङ् पक्चाना साम्ने ॥

स - मेन्छाम्माङ् साहा? नाम्याप्मि साहा? ॥

स - मुरूम्माङ् साहा? इनादाङ् साहा? ॥

स - आप्चारा साम्ने पक्चाना साम्ने ॥

स - सालुङ् मेबोःङ्ले साधाम् मेबोःङ्ले ॥

स - आप्लुङ् मेत्ते?ओ ताङ्सेःप् मेत्ते?ओ ॥

कोखपूजा (२४६)

आप्चारा पक्चानाको पूजा (४)

ए लापक्चाना नाम्पक्चाना देवता,
तँ त दिन नपुग्दै जन्मेको, महिना नपुगी जन्मेको सन्तान,
अब नाश भएर जानू, कालकवलित भएर जानू है ।
तँ दोबाटे सिकारी देव आप्चारा (आबक्को) पक्चानाले त
मानिसजातिमा, आयु र वरदानका धनीहरूमा
स्त्रीजातिहरू गर्भवती हुँदा, जायजन्म दिने बेला पुग्दा
तिनको गर्भको रक्षा गरिदिनू, कल्याण गरिदिनू ।
तँ त अहो ! दोबाटोमा रुङेर बस्ने दोबाटे सिकारी
आप्चारा पक्चाना देव हुने छस् भनेर महभ्भैँ मिठो सन्देश दिए है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤸᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥊᥍)

ᤀᤠᤸᤆᤠᤖᤠ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥋)

ᤛ - ᤏᤠᤵᤛᤠ᤺ᤱ ᤁᤧᤳᤋᤧ᤹ᤀᤨ ᤌᤧ᤺ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤧᤳᤋᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤛ - ᤗᤠ᤺ᤛᤠ᤺ᤱ ᤁᤧᤳᤋᤧ᤹ᤀᤨ ᤌᤧ᤺ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤧᤳᤋᤧ᤹ᤀᤨ ॥
ᤛ - ᤋᤠ᤺ᤴᤍᤡ ᤗᤠᤵᤈᤡᤖᤡ ᤁᤧᤕᤢᤱ, ᤗᤠᤵᤍᤨᤔᤠ ᤁᤧᤕᤢᤱ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤒᤰᤁᤨ ᤛᤠᤵᤏᤧ ᤀᤠᤸᤆᤠᤖᤠ ᤛᤠᤵᤏᤧ ॥
ᤛ - ᤏᤠᤵ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤃ ᤗᤠ᤺ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤀᤧ ॥
ᤛ - ᤔᤧᤖᤡᤱ ᤂᤡᤏᤢᤖᤨ ᤜᤧᤵᤒᤠᤱ ᤂᤡᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤛ - ᤆᤢᤷᤗᤡ ᤑᤧᤕᤠᤏᤢ ᤀᤡᤛᤢ᤹, ᤗᤱᤂᤳᤏᤢ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤱᤃᤢ ᤛᤧᤳᤗᤠ᤺ᤰᤗᤧ ᤕᤢᤰᤔᤡ ᤘᤠᤔᤡ᤺ᤰᤗᤧ ॥
ᤛ - ᤆᤠᤔᤠ ᤁᤧᤵᤒᤡᤖᤨ ᤌᤢᤱᤔᤠ ᤁᤧᤵᤒᤡᤖᤨ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤸᤆᤠᤖᤠᤔᤠ ᤛᤠᤵᤏᤧ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤔᤠ ᤛᤠᤵᤏᤧ ॥
ᤛ - ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤧᤵᤒᤡᤖᤨ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤁᤧᤵᤒᤡᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२४७)

आप्चारा पक्चाना माङ्घो (५)

स - नाम्साːङ् कत्तेʔओ थेःक्साङ् कत्तेʔओ ॥
स - लाःसाːङ् कत्तेʔओ थेःक्साङ् कत्तेʔओ ॥
स - ताःन्दि लाम्जिरि केयुङ्, लाम्दोमा केयुङ् ॥
स - आबक्को साम्ने आप्चारा साम्ने ॥
स - नाम् पक्चानाग लाःपक्चानाए ॥
स - मेरिङ् खिनुरो हेम्बाङ् खिनुरो ॥
स - चुल्लि फेयानु इसुʔ लङ्खत्नु ॥ [४७]
स - आङ्गु सेत्लाःक्ले युक्मि वामिःक्ले ॥
स - चामा केम्बिरो थुङ्मा केम्बिरो ॥
स - आप्चारामा साम्ने पक्चानामा साम्ने ॥
स - नालि केम्बिरो कुजेन् केम्बिरो ॥

कोखपूजा (२४७)

आप्चारा पक्चानाको पूजा (५)

घामले र जूनले जस्तै चारैतिरबाट घेरेर तिनलाई सकुशल राख्नू है ।
भविष्यको तँ, हे दोबाटे सिकारी पक्चाना देउता,
तिनले निलो र रातो धागो टाँगेर, हातहतियार र भकिअमिलोको दाबिलो दिएर
तँलाई भोक लागेमा खानेकुरा र तिर्खा लागेमा पिउने जल दिने छन् ।
हे आप्चारा पक्चाना, दोबाटे सिकारी देउता !
तँलाई मानमानितो गरेर कामको ज्याला दिने छन् ।

---

४७. घरबाट फेदाङ्मा फलाक्दै निस्केर दोबाटोमा जानू । दोबाटोमा भकिअमिलोको चारओटा दाबिलो अङ्गारले धर्का धर्का छड्के पारेर रङ्गाई सानो चिन्डो प्वाल पारी दाबिलोहरू भुन्ड्याई सानो लट्ठीले उचालेर फलाक्दै दोबाटोमा पुगेर घौँचा गाडी भुन्ड्याई फेदाङ्माले पूजा गर्नू ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥊᥎)

ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥌)

ᤛ - ᤜᤧᤰᤁᤧᤸᤗᤧᤃᤔᤢ ᤔᤧᤴᤇᤠᤶᤔᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥

ᤛ - ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶ ᤔᤧᤃᤧᤳᤗᤧ ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤔᤧᤃᤧᤳᤗᤧ ॥

ᤛ - ᤏᤠᤶᤛᤠ᤺ᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ᤌᤧ᤺ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥

ᤛ - ᤗᤠ᤺ᤛᤠ᤺ᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ᤌᤧ᤺ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠᤒᤧᤴᤏᤠ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤒᤧᤴᤏᤠ ॥

ᤛ - ᤀᤰᤂᤧᤸ᤹ᤖᤡᤰᤔᤢ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴᤃᤖᤥ ॥

ᤛ - ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤛᤢᤎ ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤛᤢᤎ᤺ ॥

ᤛ - ᤛᤰᤘᤠ ᤐᤡᤖᤢ᤺ᤎ᤺ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤐᤡᤖᤢ᤺ᤎ᤺ ॥

ᤛ - ᤛᤥᤎᤢᤱᤜᤠᤱᤒᤧᤸᤗᤧ ᤗᤧᤶᤐᤢᤜᤠᤱᤒᤧᤸᤗᤧ ॥

ᤛ - ᤛᤰᤘᤠ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰᤗᤥ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰᤗᤥ ॥

ᤛ - ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤥ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२४८)

आप्चारा पक्चाना माङ्घो (६)

स - हेक्केल्लेगमु मेन्छाम्माङ् साहाʔ ॥

स - थिःन्धाम् मे़गे़त्ले़ साधाम् मे़गे़त्ले़ ॥

स - नाम्साःङ् क़त्ते़ʔओ थेःक्साङ् कत्ते़ʔओ ॥

स - लाःसाःङ् कत्ते़ʔओ थेःक्साङ् कत्ते़ʔओ ॥

स - आप्चाराबे़न्ना पक्चानाबे़न्ना ॥

स - अक्खेलʔरिक्मु उन्छोःन्गरो ॥

स - हाङ्वा थासुध माङ्वा थासुधः ॥

स - सक्वा पिरूधः मुइङ् पिरूधः॥

स - सोधुङ्हाङ्बे़ल्ले़ ले़म्पुहाङ्बे़ल्ले़ ॥ [४८]

स - सक्वा इसिःक्लो मुइङ् इसिःक्लो ॥

स - नालि के़म्बिरो कुजे़न् के़म्बिरो ॥

कोखपूजा (२४८)

आप्चारा पक्चानाको पूजा (६)

पछि मानिस जातिमा स्त्रीहरूमा गर्भ रहँदा, सुत्केरी हुन लाग्दा घामको किरणले र जूनको जुनेलीले जस्तै घेरेर रक्षा गर्नु है । (यसरी) पूजनीय पिता लेप्पुहाङले . . . उहिले परापूर्व कालमा आयु र आशीर्वादको वरदान दिई राखेअनुसार आप्चारा पक्चाना भनेको दोबाटे सिकारी देवलाई खान्तेपिन्ते र मानमानितो चढाउँछन् ।

---

[४८] दोबाटे सिकारी देवता आप्चारा पक्चानालाई कतिले पिंडौलामा गर्भ धारण गरेर दोबाटोमा बसी मागी खाने भन्दछन् । कतिले लेप्पुहाङले स्वयंले आफ्नो पिंडौलाबाट जन्माएको सन्तान भनेका छन् (आङ्देम्बे, साङ्जोतलुङ इन्द्रहाङ,ऐ. २०६७, पृ. ९३-९८) । हेर्नुहोस् : साप्पोःक् चोʔमेन् साम्जिक मुन्धुम, लक् लिसि, किरात हाङ्साम् मुजोत्लुङ् माङहिम्, माङ्सेबुङ, वि.स. २०५५ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥊᥏)

ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍)

ᤛ - ᤗᤠ᤺ᤐᤰᤆᤏᤠᤒᤠᤃ ᤏᤠᤶᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤀᤣ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤶᤔᤢ ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃᤔᤢᤀᤠ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤶᤈᤈᤡᤈᤡᤃᤔᤢ ᤗᤠᤶᤍᤥ᤹ᤔᤣᤕᤥᤃ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤱᤃᤣᤶᤒᤐᤰᤔᤣᤏᤢ ᤛᤠᤔᤖᤁᤣᤘᤠᤖᤢ᤺ᤔᤢᤖᤥ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤶᤈᤡᤈᤡᤔᤠᤃ ᤗᤠᤶᤍᤥ᤹ᤔᤣᤕᤥᤔᤢ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤱᤃᤣᤶᤒᤰᤔᤣᤏᤢ ᤛᤠᤁᤣᤘᤠᤖᤣᤸᤗᤠ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤒᤢ ᤁᤣᤘᤠᤖᤣᤸᤗᤠ ᤛᤠᤏᤢ ᤁᤣᤘᤠᤖᤣᤸᤗᤠ ॥
ᤛ - ᤆᤠᤔᤠ ᤁᤣᤶᤒᤡᤖᤣ ᤌᤢᤱᤔᤠ ᤁᤣᤶᤒᤡᤖᤣ ॥
ᤛ - ᤂᤣ᤺ᤁᤩᤠᤀᤨᤃᤔᤢ ᤋ᤺ᤰ ᤌᤥ᤺ᤰᤁᤡ ᤁᤣᤕᤢᤱ ॥
ᤛ - ᤀᤡᤛᤣ᤹ᤒᤠ ᤗᤱᤂᤳᤗᤣ ᤋ᤺ᤰ ᤂᤴᤆᤠ ᤁᤣᤕᤢᤱ ॥
ᤛ - ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃ ᤁᤣᤕᤢᤅᤣᤔᤢ ᤔᤣᤶᤒᤡ ॥
ᤛ - ᤗᤠ᤺ᤁᤣᤰᤁᤠ ᤜᤡᤛᤣ ᤏᤠᤶᤁᤣᤰᤁᤠ ᤜᤡᤛᤣ᤺ᤸᤗᤣ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (२४९)

आप्चारा साम्माङ् माङ्घो (७)

स - लाःपक्चनाबाग नाम्पक्चानाए ॥
स - आम्बि उन्छोःम्मु हेने?गमुआ . . . .
स - लाम्जजिजिगमु लाम्दो?मेयोग ॥
स - लाङ्गेम्बपक्मेनु सामरकेवारूमुरो ॥
स - लाम्जिजिमाग लाम्दो?मेयोमु ॥
स - लाङ्गेम्बक्मेनु साकेवारेल्ला ॥
स - आबु केवारेल्ला सानु केवारेल्ला ॥
स - चामा केम्बिरे थुङ्मा केम्बिरे ॥
स - खेःक्याओगमु तःक् थोःक्कि केयुङ् ॥
स - इसे?बा लङ्खत्ले तःक् खन्चा केयुङ् ॥
स - उन्छोःन् हेने?ग केयुङेमु मेम्बि ॥
स - लाःकेक्का हिसे नाम्केक्का हिसेःल्ले ॥

कोखपूजा (२४९)

आप्चारा पक्चानाको पूजा (७)

हे लापक्चाना नाम्पक्चाना, हे दोबाटे देउता !
दोबाटामा पिँडौलामा गर्भधारण गरेर जन्मदिएको सन्तान भनेर अनि
बाटाकै बिचमा, दोबाटोमा, बिच बाटोमा बसेर
पिँडौलामा गर्भधारण गरिएको तिमी शिशुलाई त, दोबाटोमा बसेको देखेर
(सबैले) खानेकुरा दिन्थे, पिउनेकुरा दिन्थे नि ।
भकिमिलोको दाबिलोले चलाउँदै माटाको हाँडीमा भात पकाउँदै खाँदै बस्दथ्यौ ।
यसरी समयको चक्र घुम्दै जाँदा त . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥋᥆)

ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥎)

ᤛ - ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤋᤠ᤺ᤴᤍᤡ ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤀᤣ ॥
ᤛ - ᤏᤧᤋᤳᤋᤡ ᤁᤧᤒᤢ᤹ᤖᤧᤸᤗᤠ ᤁᤢᤛᤶ ᤁᤧᤒᤢ᤹ᤖᤧᤸᤗᤠ ॥
ᤛ - ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤔᤢ ᤁᤧᤒᤨ᤺ᤰᤂᤧᤒᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤛ - ᤗᤠ᤺ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤀᤣ ᤏᤠᤶ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤀᤣ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤶᤈᤡᤈᤡᤔᤧᤕᤨ ᤗᤠᤶᤍᤨ᤹ᤕᤨᤔᤧᤀᤨ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤱᤃᤧᤶᤒᤔᤧᤀᤨ ᤛᤠ ᤁᤧᤘᤠ᤺ᤵᤐᤠᤏᤧ ॥
ᤛ - ᤜᤧᤰᤁᤧ᤺ᤸᤗᤧᤃᤔᤢ ᤀᤡᤱᤃ ᤁᤱᤃ ॥
ᤛ - ᤋᤱᤃᤵ - .ᤗᤠᤃᤵ - .ᤕᤧᤱᤃᤵ - ᤖᤧ (ᤋᤠ᤺ᤱ. ᤗᤠ. ᤕᤧᤴ ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ)
ᤛ - ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ ॥
ᤛ - ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤨᤔᤠ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤔᤠᤖᤧ ॥
ᤛ - ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠ ᤐᤧᤜᤡ ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱᤃ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ᤃᤔᤢᤀᤠ ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱᤔᤠ ᤛᤠᤃ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२५०)

आप्चारा साम्माङ् माङ्घो (८)

स - हे़ने़ʔग ताःन्दि आप्चारा पक्चानाए ॥
स - ने़त्ति के़बुʔरे़ल्ला कुसम् के़बुʔरे़ल्ला ॥
स - निस्से साम्माङ्मु के़बोःक्खे़बे़ मे़म्बि ॥
स - लाः पक्चानाए नाम् पक्चानाए ॥
स - लाम्जजिजिमे़यो लाम्दोʔयोमे़ओ ॥
स - लाङ्गे़म्बमे़ओ सा के़वाःप्पाने़ ॥
स - हे़क्केःल्ले़गमु आइङ्ग कङ्ग ॥
स - तङ्गप् . . लागप् . . ये़ङ्गप् (तःङ्, ला, येन् मिङ् पाःप्मा)रे़
स - कन् ये़बोदाङ्मा कन् मैनाम्दाङ्मा ॥
स - याक्सिङ्गोमा के़माङ्गे़न्नामारे़ ॥
स - सिजोʔवा पे़हि फे़जिरि फे़दाङ्ग ॥
स - आाङ्गाʔगमुआ तुम् फे़दाङ्मा साग ॥

कोखपूजा (२५०)

आप्चारा पक्चानाको पूजा (८)

पछि औलमधेस ,सागरको देशमा जाँदा तिम्रो मृत्यु भय़ो,
हे पक्चाना मरणोपरान्त तिमी दोबाटे सिकारी पक्चाना· देवता भयौ !
पिँडौलामा गर्भधारण गर्ने दोबाटे देउता भयौ !
त्यसो हुनाले त आज यो संवत् - साल, - महिना, - गतेका दिन
(साल, महिना, दिन, गते भन्नु)
येबोमैनामको धनी, यो उपकारी स्त्री तिम्रो सहोदर चेलीले,
डेग नछोडी घुमिहिँड्ने गौंथलीजस्तो म फेदाङमालाई

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥋᥇)

ᤀᤠᤵᤘᤠᤖᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇)

ᤛ - ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ᤜᤧᤏᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤛ - ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱ ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹, ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠ ॥
ᤛ - ᤑᤧᤴᤇᤠᤱᤍᤡᤱ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤛ - ᤆᤢᤵᤛᤠᤱᤍᤡᤱ ᤜᤢᤰᤋᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤛ - ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠ ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ ॥
ᤛ - ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤛᤠᤔᤧᤱᤃ ᤏᤠᤶᤕᤠᤵᤔᤡ ᤛᤠᤔᤧᤱᤃ ॥
ᤛ - ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤶᤔᤢ ᤁᤱᤃ ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤒᤠᤖᤧ ॥
(ᤕᤧᤶᤒᤠᤖᤧᤴ ᤔᤡᤱ ᤏᤢ ᤔᤡᤱᤛᤪᤠ ᤐᤠ᤺ᤶᤔᤠ)
ᤛ - ᤋᤧᤴᤎᤠᤶ ᤗᤃᤢ ᤋᤠᤖᤢ᤺ ᤔᤧ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤗᤃᤢ ᤋᤠᤖᤢ᤺ ॥
ᤛ - ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠᤃ (ᤔᤡᤱ ᤏᤢ ᤔᤡᤱᤛᤪᤠ ᤐᤠ᤺ᤶᤔᤠ) ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠᤃ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤸ ᤛᤧᤔᤢᤀᤡ ᤛᤧ ᤐᤥ᤺ᤰᤂᤧᤸᤗᤧᤃᤔᤢ ॥
ᤛ - ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧ ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧᤔᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२५१)

आप्वारा साम्माङ् माङ्घो (१)

स - तुम्दुम् पाङ्खाङ्लो हेना पाङ्खाङ्लो ॥
स - फ़ेजिरि फ़ेदाङ् आङ्गाʔ तुम् फ़ेदाङ्सा ॥
स - फ़ेन्छाङ्दिङ् लाङ्देम् सेवा पाङ्खाङ्लो ॥
स - चुप्साङ्दिङ् हुक्तेम् सेवा पाङ्खाङ् लो ॥
स - कन् ये़बोदाङ्मा कन् मैनाम्दाङ्मा ॥
स - मे़न्छाम् सामे़ङ्ग नाम्याप्मि सामे़ङ्ग ॥
स - उन्छोःम्मु कङ्ग कन् खने़ʔदुबारे़(ये़म्बारे़न् मिङ् नु मिङ्स्रा पाःम्मा) ॥
स - ते़न्धाम् लगु तारू मेःक्खिम् लगु तारू ॥
स - कन् खने़ʔदुमाग (मिङ् नु मिङ्स्रा पाःम्मा) ये़बोदाङ्माग ॥
स - आल् सेमुइ से पोःक्खे़ल्ले़गमु ॥
स - थिःन्धाम् के़रे़ल्ले साधाम् के़रे़ल्ले़मु ॥

कोखपूजा (२५१)

आप्वारा पक्वानाको पूजा (१)

(उसको लागि) विनम्र र अकिञ्चन प्रार्थना गर्न पठाएकी हो ।
म फेदाङ्माहरूमा जेठो फेजिरी फेदाङ्मा हुँ ।
देब्रे हातले देब्रे पाउ, दाहिने हातले तिम्रो दाहिने हात समाती माथि उचालेर
विनम्र सेवा गर्न यो उपकारी स्त्रीले पठाएकीले, सेवा गर्दछु है ।
मान्छेको चोला पाएर मान्छेको जुनी लिएकी यसलाई
उहिले नै फलाना (पतिको नाम, थर, कुल वंशवृक्ष भन्नू) ले
शुभविवाह गरी ल्याएर यो फलानी (थर, कुल, वंश भन्नू) त
गर्भ रहेर प्रसवको बेला भएकाले . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤻ᤰ ᤆᤨ᤹,ᤔᤧᤴ (᥈᥋᥈)

ᤀᤵᤘᤠᤖᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥆)

ᤛ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤛᤧᤘᤠᤖᤨ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ ᤛᤧᤘᤠ ᤌᤠᤅᤠᤱ ॥
ᤛ - ᤀᤰᤂᤧ ᤌᤠᤅᤠᤱᤗᤨ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤌᤠᤅᤠᤱᤗᤨ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤸᤗ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤆᤠᤔᤠ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤒᤧ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤸᤗ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤌᤢᤱᤔᤠ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧ ॥
ᤛ - ᤀᤡᤛᤧ᤹ᤒᤠ ᤗᤱᤂᤳ ᤁ᤹ᤀᤨ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤒᤧ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤶᤈᤡᤈᤡᤔᤧᤃ ᤗᤠᤶᤍᤨ᤹ᤔᤧᤕᤨᤖᤨ ॥
ᤛ - ᤛᤧᤏᤡᤱᤘᤠᤌᤠᤶᤏᤢ ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤵᤗᤧᤖᤨ ॥
ᤛ - ᤂᤰᤔᤢ ᤌᤠᤅᤧᤖᤨ ᤐᤧᤎᤧᤴ ᤌᤠᤅᤧᤖᤨ ॥
ᤛ - ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤧᤶᤃᤧᤳᤋᤧ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤁᤧᤶᤃᤧᤳᤋᤧ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤴᤍᤧᤴ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤻ᤵᤔᤠ) ᤖᤧ ॥
ᤛ - ᤛᤡᤃᤡ ᤜᤨ᤻ᤵᤑᤠᤱᤔᤢ ᤛᤡᤃᤡ ᤏᤠ᤻ᤰᤋᤢᤖᤨ ॥
ᤛ - ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤜᤨ᤻ᤵᤑᤠᤱᤔᤢ ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤏᤠ᤻ᤰᤋᤢᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२५२)

आप्वारा साम्माङ् माङ्घो (१०)

स - चुन्जि सेवारो येत्छाʔ सेवा थाङाङ् ॥
स - अक्खे थाङाङ्लो ताʔजेङ् थाङाङ्लो ॥
स - आल्ल हेनेʔग चामा केम्बिरेबे ॥
स - आल्ल हेनेʔग थुङ्मा केम्बिरेबे ॥
स - इसेʔबा लङ्खत् कʔओ केम्बिरेबे ॥
स - लाम्जिजिमेग लाम्दोʔमेयोरो ॥
स - सेनिङ्वाथाम्नु केवालुप्लेरो ॥
स - खक्मु थाङेरो पेधेन् थाङेरो ॥
स - नालि केम्गेत्ते कुजेन् केम्गेत्ते ॥
स - आन्देन् हेनेʔग कन् खनेʔदुमा (मिङ् पाःप्मा) रे ॥
स - सिगि होःप्फाङ्मु सिगि नाःक्तुरो ॥
स - सोसाम् होःप्फाङ्मु सोसाम् नाःक्तुरो ॥

कोखपूजा (२५२)

आप्वारा पक्वानाको पूजा (१०)

विनम्रतापूर्वक बोलबिन्ती अकिञ्चन प्रार्थना र पुकार,
गरिदिनू, बिन्ती बिसाइदिनू भनेकाले आएँ है ।
हे दोबाटे देवता, भकिअमिलोको दाबिलोले चलाउँदै पकाएर
तिमीले खाने भोगभाग विधिपूर्वक दिइसकेँ है । पिउने पदार्थ पनि दिइसके है ।
दोबाटोको बिचमा कुखुराको भोग दिएर पूजा गरी तिम्रो मानमानितो पूरा गरे है ।
अघि नै तिमीसँग त यो उपकारी फलानी (नाम भन्नू)ले
सातो र हंस हराएकाले सातो र हंस हालिदेऊ भनेकी छ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥋᥉)

ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥇)

ᤛ - ᤜᤧᤵᤐᤢᤃᤖᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤴᤇᤧ᤹ᤔᤢ ॥ (ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤵᤐᤡᤴ ᤆᤫᤠ᤹ᤳᤗᤧ ᤗᤧ᤹ᤰᤔᤠ)
ᤛ - ᤛᤡᤃᤡ ᤁᤢᤗᤧᤰᤘᤠ ᤛᤨᤛᤠᤶ ᤁᤢᤗᤧᤰᤘᤠ ॥
ᤛ - ᤛᤧᤗᤡᤱᤘᤠᤖᤧᤔᤢ ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤵᤗᤧᤔᤢ ॥
ᤛ - ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤧᤶᤃᤨᤳᤋᤧ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤁᤧᤶᤃᤨᤳᤋᤧ ॥ (ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤵ ᤜᤡᤵᤔᤠᤛᤧᤵᤔᤠ. ᤘᤠᤕᤠ ᤑᤡᤶᤔᤠ)
ᤛ - ᤗᤠ᤹ᤐᤰᤘᤠᤏᤠᤀᤧ ᤏᤠᤶᤐᤰᤘᤠᤏᤠᤀᤧ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤶᤈᤡᤈᤡᤔᤧᤕᤨ ᤗᤠᤶᤍᤨ᤹ᤔᤠᤔᤧᤕᤨ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤱᤃᤧᤴᤒᤰᤔᤧᤀᤨ ᤛᤠ ᤁᤧᤘᤠ᤹ᤵᤐᤠᤀᤧ ॥
ᤛ - ᤗᤠᤶᤈᤡᤈᤡᤔᤧᤕᤨ ᤗᤠᤶᤍᤨ᤹ᤔᤠᤔᤧᤕᤨ ॥
ᤛ - ᤜᤠᤱᤛᤡᤱᤃᤨᤒᤠᤀᤧ ᤁᤢᤴᤇᤱᤘᤠ᤹ᤒᤠᤀᤧ ॥
ᤛ - ᤀᤠᤴᤍᤧᤴ ᤜᤧᤏᤧᤔᤢ ᤁᤧᤘᤠᤗᤢᤵ ᤌᤠᤶᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤛ - ᤗᤠ᤹ᤐᤰᤘᤠᤏᤠᤀᤧ ᤏᤠᤶᤐᤰᤘᤠᤏᤠᤀᤧ ॥
ᤛ - ᤘᤠᤕᤠ ᤁᤧᤍᤠ᤹ᤰᤋᤢ ᤘᤠᤕᤠ ᤁᤧᤍᤧᤶᤛᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (५३)

आप्चारा साम्माङ् माङ्घो (११)

स - हे़प्पुगरमु आल्ल कन्छेʔमु ॥ (केवालुप्पिन् च्वाःत्ले़ ले़ःक्मा)
स - सिगि कुले़क्वा सोसाम् कुले़क्वा ॥
स - सेलिङ्वारेमु केवालुप्ले़मु ॥
स - नालि के़म्गोत्ते़ कुजे़न् के़म्गोत्ते़ ॥ (केवालुप् हिप्मासे़प्मा, वाया फिम्मा)
स - लाःपक्वानाए नाम्पक्वानाए ॥
स - लाम्जिजिमे़यो लाम्दोʔमामे़यो ॥
स - लाङ्गे़न्बक्मेओ सा के़वाःप्पाए ॥
स - लाम्जिजिमे़यो लाम्दोʔमामे़यो ॥
स - हाङ्सिङ्गोबाए कुन्छङ्वाʔबाए ॥
स - आन्दे़न् हे़नेमु केवालुप् थाम्नुरो ॥
स - लाःपक्वानाए नाम्पक्वानाए ॥
स - वाया के़दाःक्तु वाया के़दे़म्सु ॥

कोखपूजा (५३)

आप्चारा पक्वानाको पूजा (११)

त्यसो हुनाले यो त यहाँ (कुखुरालाई पानीले पर्सिनू)
यो उपकारीको सातो र हंसको सट्टामा
कुखुराको भोग दिएर तिम्रो मानमानितो पूरा गरेको छ है ।
(कुखुरालाई डँडाल्नुमा हिर्काएर मार्नू, रगत थानमा चढाउनू)
हे दोबाटे सिकारी ! हे लापक्वाना नाम्पक्वाना !
दोबाटोको बिचमा पिँडौलामा गर्भ धारण गरेर बस्ने,
हे माइतीराजा, अघि नै भोग दिएको रगत ग्रहण गरिसक्यौ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥋᥊)

ᤀᤠᤵᤘᤠᤖᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥈)

ᤛ - ᤀᤠᤸᤗᤃ ᤁ᤹ᤀᤥ ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤃᤔᤢ ॥
ᤛ - ᤏᤠᤗᤡ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤥ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤛ - ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤥ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤋᤧᤶᤛᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤛ - ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤧᤱᤃ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤃ ॥
ᤛ - ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤱᤃ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤃ ॥
ᤛ - ᤌᤧᤔᤧᤴᤏᤡ ᤛᤠᤔᤧᤴ ᤌᤧᤔᤧᤴᤎᤠ, ᤛᤠᤔᤧᤴ ॥
ᤛ - ᤆᤢᤱᤈᤡᤖᤡ ᤛᤠᤔᤧᤴ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ᤔᤠ ᤛᤠᤔᤧᤴ ॥
ᤛ - ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ(ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ)ᤀᤡᤴ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤔᤧᤴ ॥
ᤛ - ᤏᤥᤔᤠᤘᤠ ᤐᤡᤖᤧ᤹, ᤋᤠᤔᤠᤘᤠ ᤐᤡᤖᤧ᤹, ॥
ᤛ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤥ ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤛ - ᤀᤡᤎᤢᤰ ᤔᤧᤴᤍᤢᤶᤔᤧ ᤛᤥᤄᤠ ᤔᤧᤴᤍᤢᤶᤔᤧ ॥
ᤛ - ᤂᤠᤵᤐᤢ ᤔᤧᤴᤍᤢᤶᤔᤧ ᤛᤢᤃᤢᤳ ᤔᤧᤴᤍᤢᤶᤔᤧ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (२५४)

आप्वारा साम्माङ् माङ्घो (१२)

स - आल्लग क?ओ नालि कुजेन् गमु ॥
स - नालि तेम्से?ओ कुजेन् तेम्से?ओ ॥
स - हुक्सो तेम्से?ओ, ताङ्सो तेम्से?ओ ॥
स - केमाङ्गेन्नाग येबोदाङ्मेङ्ग ॥
स - मैनाम्दाङ्मेङ्ग केमाङ्गेन्नाग ॥
स - थेमेन्निसामेन् थेमेन्धासामेन् ॥
स - चुङजिरि सामेन् येत्छा?मा सामेन् ॥
स - कन् खने?दुमा (मिङ् पाःप्मा) इन् केमाङ्गेन्नामेन् ॥
स - नोमावा पिरे? तामावा पिरे? ॥
स - माङ्वा पिरे?ओ हाङ्वा पिरे?ओ ॥
स - इधुक् मेन्दुम्मे सोघा मेन्दुम्मे ॥
स - खाप्पु मेन्दुम्मे सुगुत् मेन्दुम्मे ॥

कोखपूजा (२५४)

आप्वारा पक्वानाको पूजा (१२)

तिम्रो ज्यालामा, मानमानितोमा आएका भोगभागहरू प्रसन्न भएर स्वीकार गरिदेऊ ।
यो येबो मैनामको धनी (पूजाको धनी) तिम्रै सहोदर चेली . .
केही नजान्ने अज्ञानी छ, लाटी छ, केही नदेख्ने अन्धी छ है ।
यो गरिब दुःखियालाई शुम्यफाप्य दिनू, सुखसमृद्धि दिनू है ।
आयु र वरदानको आशीर्वाद दिनू है ।
अकालगतिमा मरेकाका प्रेतात्माले, सुत्केरी हुँदा मर्नेका प्रेतात्माले
प्रसवका बेला दुःखकष्ट नदिउन् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥋᥋)

ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥉)

ᤛ - ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤧᤱᤃ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤔᤧᤴ ॥

ᤛ - ᤗᤠ᤺ᤋᤢᤰᤂᤧᤃᤔᤢ ᤔᤧᤈᤠ᤺ᤳᤋᤧᤴᤏᤧ᤹ᤀᤥ ॥

ᤛ - ᤏᤠᤶᤍᤢᤰᤂᤧᤃᤔᤢ ᤔᤧᤈᤠᤋᤧᤴᤏᤧ᤹ᤀᤥ ॥

ᤛ - ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤧᤴ ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤴ ॥

ᤛ - ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ)ᤀᤡᤴ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠᤀᤧ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤀᤧ ॥

ᤛ - ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤔᤧᤶᤒᤥ᤺ᤳᤋᤧ ᤂᤡᤒᤧ ᤔᤧᤶᤒᤥ᤺ᤳᤋᤧ ॥

ᤛ - ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤏᤢᤷᤖᤥ ᤂᤡᤒᤧ ᤏᤢᤷᤖᤥ ॥

ᤛ - ᤏᤠᤶᤎᤧ᤺ᤰ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ᤗᤠ᤺ᤎᤧ᤺ᤰ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥

ᤛ - ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠ ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧ ॥

ᤛ - ᤐᤧᤗᤡ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ. ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥

ᤛ - ᤀᤰᤂᤧ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ. ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (२५५)

आप्चारा साम्माङ् माङ्घो (१३)

स - याक्सिङ्गे़ङ्ग के़माङ्गे़न्नामे़न् ॥

स - लाःतुक्खेगमु मे़जाःत्ते़न्ने?ओ ॥

स - नाम्दुक्खेगमु मे़जाते़न्ने?ओ ॥

स - कन् ये़बोदाङ्मे़न् कन् ये़बोमैनाम्दाङ्मे़न् ॥

स - कन् खने़?दुमा (मिङ् पाःप्मा)इन् ॥

स - आप्चाराए पक्चानाए ॥

स - थाक्पे मे़म्बोःत्ते़ खिबे मे़म्बोःत्ते़ ॥

स - थाक्पे नुररो खिबे नुररो ॥

स - नाम्धेःक् कत्ते़?ओ लाःधेःक् कत्ते़?ओ ॥

स - फे़जिरि फे़दाङ्सा तुम् फे़दाङ्मारे़ ॥

स - पे़लि के़त्तुङ्लो पाःल्ला के़त्तुङ्लो

स - अक्खे़ के़त्तुङ्लो, ता?जे़ङ् के़त्तुङ्लो ॥

कोखपूजा (२५५)

आप्चारा पक्चानाको पूजा (१३)

तिम्रो चे़लीलाई कुनै प्रकारको दुःखकष्ट र आपद् विपत् नदेऊ है ।
यो उपकारी येबो र मैनामको धनीलाई यो फलानी (नाम भन्नू) लाई
हे आप्चारा पक्चाना, हे दोबाटे सिकारी देवता !
टाँगेको तानको धागाहरू मिलाई दिनू है ।
घामले जस्तै ढाकेर रक्षा गरिदिनू है । जूनले जस्तै ढाकेर रक्षा गरिदिनू है ।
यसपछि त म फेजिरी फेदाङ्माहरूमा जेठा फेदाङ्माले
अब प्रचलनअनुसार बोलबिन्ती पूरा गरेको छु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤶᤒᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥋᥌)

ᤀᤠᤵᤘᤠᤖᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥊)

ᤛ - ᤑᤣᤴᤇᤠᤱᤍᤡᤱ ᤗᤠᤱᤍᤣᤶ ᤛᤣᤘᤠ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥

ᤛ - ᤆᤢᤵᤛᤠᤱᤍᤡᤱ ᤜᤢᤰᤋᤣᤶ ᤛᤣᤘᤠ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥

ᤛ - ᤀᤠᤸᤗ - ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ᤛᤣᤘᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥

ᤛ - ᤋᤣᤳᤗᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ᤗᤠᤈᤶ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥

ᤛ - ᤌᤰᤗᤡᤋᤢᤶᤒᤠᤀᤣ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤔᤢ ᤋᤢᤶᤒᤠᤀᤣ ॥

ᤛ - ᤏᤡᤛᤣ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱᤏᤣ ॥ ᤏᤡᤛᤣ ᤏᤡᤛᤣ ᤆᤣᤍᤥ᤹ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२५६)

आप्वारा साम्माङ् माङ्घो (१४)

स - फे़न्छाङ्दिङ् लाङ्देम् सेवा के़त्तुङ्लो ॥

स - चुप्साङदिङ् हुक्ते़म् सेवा के़त्तुङ्लो ॥

स - आल्ल . . . चुन्जि अक्खुङ्लो सेवा अक्खुङ् लो

स - ते़त्ला अक्खुङ्लो लाजम् अक्खुङ्लो ॥

स - थक्लितुम्बाए साम्माङ्मु तुम्बाए ॥

स - निस्से साम्माङ्ने़ ॥ निस्से निस्से चेदोʔ ॥

कोखपूजा (२५६)

आप्वारा पक्वानाको पूजा (१४)

देब्रे हातले तिम्रो देब्रे पाउ समाती
दाहिने हातले तिम्रो दाहिने पाउ छोई
दाहिने हात माथि उचालेर अभ्यर्थना र सेवा गरौं है ।
अब यो अकिञ्चन पूजाप्रार्थना र अभ्यर्थना
वेदी बनाउन ओछ्याइएका केराको पातहरू,
र सबै थानमान पनि विसर्जन गर्दछु है ।
हे देहधारी देउतामा जेठो देउता,
तिमी नै सत्ते र साँच्चो देउता हौ । तिमीलाई जदौ ।

०००

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤻ᤔᤧᤴ (᥈᥋᥍)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇)

ᤀᤢᤴᤆᤥ᤺ᤴ ᤀᤡᤶᤒᤡᤖᤡ ᤜᤥ᤺ᤵᤔᤠᤎᤥ ॥
ᤕᤠᤶᤎᤠᤱᤘᤠ ᤜᤥ᤺ᤵᤔᤠ, ᤋᤢᤶᤘᤠ ᤜᤥ᤺ᤵᤔᤠᤎᤥ ॥
ᤛᤢᤵᤐᤡᤘᤠᤍᤥ ᤌᤥ ᤑᤧᤵᤐᤡᤘᤠᤍᤥ ᤌᤥ ॥
ᤛᤠᤘᤠᤖᤠ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ᤕᤧᤳᤜᤠᤍᤡᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ॥
ᤏᤠᤗᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ᤌᤠᤱᤒᤧᤴᤏᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ॥
ᤛᤡᤛᤠᤀᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ᤔᤧᤴᤇᤡᤴᤏᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤻, ॥
ᤜᤧᤴᤜᤠ᤻ᤃ ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤁᤧᤜᤠ᤹ᤒᤠᤛᤡ ᤁᤢᤓᤢᤱ ᤁᤧᤜᤠ᤹ᤒᤠᤛᤡ ॥
ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤔᤧᤜᤠ᤹ᤛᤧ ᤑᤢᤱᤔᤢ ᤔᤧᤜᤠ᤹ᤛᤧ ॥
ᤜᤧᤴᤜᤠ᤻ᤃ ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤁᤧᤃᤧ᤻ᤒᤠᤛᤡ ᤁᤢᤓᤢᤱ ᤁᤧᤃᤧ᤻ᤒᤠᤛᤡ ॥
ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤔᤧᤃᤧ᤻ᤛᤧ ᤑᤢᤱᤔᤢ ᤔᤧᤃᤧ᤻ᤛᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२५७)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (१)

उन्छोःन् इम्बिरि होःप्माधो ॥
याम्धाङ्वा होःप्मा, तुम्वा होःप्माधो ॥
सुप्पिवादो थो फे़प्पिवादो थो ॥
सावारा साहाʔ ये़त्हादिङ् साहाʔ॥
नालिआङ् साहाʔ थाङ्बे़न्नाङ् साहाʔ ॥
सिसाआङ् साहाʔ मे़न्छिन्नाङ् साहाʔ ॥
हे़न्हाʔग – ने़त्ति के़हाःबासि कुभुङ् के़हाःबासि ॥
ने़त्ति मे़हाःसे़ फुङ्मु मे़हाःसे़ ॥
हे़न्हाʔग – ने़त्ति के़गेʔबासि कुभुङ् के़गेʔबासि ॥
ने़त्ति मे़गेʔसे़ फुङ्मु मे़गेʔसे़ ॥

कोखपूजा (२५७)

वागङ्माको पूजा (१)

उहिले तमोर नदीको माथि माथि, शिरतिर
सुप्पी र फेप्पी खोलाहरूको
दोभान (त्रिवेणी)मा
तन्नेरीहरू, तरुनीहरू,
उमेर पुगेका ती बैंसालुहरू
भेला भएर माया-पिरतीका कुरा गर्थे
माया-पिरती साटासाट गर्थे,
आपसमा बाँड्दथे ।
बैंसालु तिनीहरू परस्परमा
माया-पिरती खेलाउँदथे, जोबन खेलाउँदथे ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥋᥎)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈)

ᤔᤡᤏᤢᤖᤡ ᤑᤢᤱᤗᤥ ᤗᤧᤰᤘᤠᤛᤧᤴ ᤑᤢᤱᤗᤥ ᥅
ᤔᤡᤏᤢᤖᤡ ᤑᤢᤱᤗᤥ ᤔᤡᤘᤠᤛᤧᤴ ᤑᤢᤱᤗᤥ ᥅
ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤁᤧᤜᤠ᤺ᤒᤠᤛᤡ ᤁᤢᤓᤢᤱ ᤁᤧᤜᤠ᤺ᤒᤠᤛᤡ ᥅
ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤔᤧᤜᤠᤛᤧ ᤑᤢᤱᤔᤢ ᤔᤧᤜᤠᤛᤧᤖᤥ ᥅
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ - ᤔᤱᤔᤠᤘᤠ ᤆᤫᤠ᤺ᤳᤗᤧ ᤛᤡᤴᤎᤥᤗᤢᤱ ᤆᤫᤠ᤺ᤳᤗᤧ ᥅
ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤘᤠᤍᤧ᤹ᤖᤢ ᤕᤢᤖᤢ ᤑᤢᤱᤔᤢ ᤘᤠᤍᤧᤖᤢ ᤕᤢᤖᤢ ᥅
ᤛᤢᤵᤔᤡᤕᤠ ᤋᤧᤶᤒᤧ ᤑᤧᤵᤔᤡᤕᤠ ᤋᤧᤶᤒᤧ ᥅
ᤀᤡᤶᤒᤡᤖᤡ ᤕᤥ ᤕᤥ ᤕᤠᤶᤎᤠᤱᤘᤠ ᤕᤥ ᤕᤥ ᥅
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤗ᤺ᤳᤋᤢ᤺ᤸᤗᤧ ᤑᤢᤱᤔᤢ ᤗ᤺ᤳᤋᤢ᤺ᤸᤗᤧ ᥅
ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤁᤢᤏᤠᤶ ᤛᤧᤖᤧᤒᤧ ᤑᤢᤱᤖᤧ ᤁᤢᤏᤠᤶ ᤛᤧᤖᤧᤒᤧ ᥅

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२५८)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (२)

मिनुरि फुङ्लो ले़क्वासे़न् फुङ्लो ॥
मिनुरि फुङ्लो मिवासे़न् फुङ्लो ॥
ने़त्ति के़हाःबासि कुभुङ् के़हाःबासि ॥
नेत्ति मे़हासे़ फुङ्मु मे़हासे़रो ॥
उन्छोःन् . . . मङ्मावा च्वाःत्ले़ सिन्धोलुङ् च्वाःत्ले ॥ [४९]
ने़त्ति वादेʔरू युरू फुङ्मु वादेरू युरू ॥
सुप्मिया ते़म्बे फे़प्मिया ते़म्बे ॥
इम्बिरि यो यो याम्धाङ्वा यो यो ॥
आम्बि ने़त्ति लःत्तुःल्ले़ फुङ्मु लःत्तुःल्ले़ ॥
ने़त्ति कुनाम् से़रे़बे़ फुङ्रे़ कुनाम् से़रे़बे़

कोखपूजा (२५८)

वागङ्माको पूजा (२)

कति राम्रो लेकवासेन फूल,
कति राम्रो मिवासेन फूल
जोबनजस्ता ती फूलहरू
फूलमय जोबन परस्परमा बाँड्ने
तरुनी र तन्नेरीहरूले आपस्तमा बाँड्दथे ।
उहिले एकपल्ट सिन्धोलुङ मङमया खोलाको पानीले
ती फूलहरू बगाउँदै ल्याएर
तल तल तमोर नदीको छेउछाउ,
सुप्मिया फेप्मिया खोलाका दोभान (त्रिवेणी) मा निकाल्यो ।
अब जोबनझैँ फूलको बासना चारैतिर फैलियो है ।

---

[४९] सिन्धोलुङ् वनेम, फागो वंशावली, इतिहास र मुन्धुम, २०७०, पृ. ६६६ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥋᥏)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉)

ᤀᤠᤸᤗ ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤏᤠᤶᤏᤢᤔᤠ ᤁᤢᤓᤢᤱ ᤏᤠᤶᤏᤢᤔᤠ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤁᤥ᤺ᤳᤇᤧᤔᤢ ᤁᤢᤓᤢᤱ ᤁᤥ᤺ᤳᤇᤧᤔᤢ ॥
ᤏᤠᤗᤡᤀᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤌᤠᤱᤒᤧᤴᤏᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤛᤡᤛᤠᤀᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ᤔᤧᤴᤇᤡᤴᤏᤠᤱ ᤛᤠᤜᤠ᤹ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤛᤠᤘᤠ ᤔᤧᤒᤥᤃᤧ ᤕᤧᤵᤑᤠ ᤔᤧᤒᤥᤃᤧ ॥
ᤘᤛᤠ ᤔᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ᤌᤥᤗᤠᤶ ᤔᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤂᤧᤒᤰᤗᤧ ᤆᤠᤔᤠ ᤁᤧᤱᤃᤧᤱ ᤔᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤘᤠᤖᤢ᤺ᤰᤗᤧ ᤆᤠᤔᤠ ᤐᤡᤶᤒᤡᤴ ᤔᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤘᤛᤠ ᤔᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ᤌᤥᤗᤠᤶ ᤔᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤘᤈᤡᤰ ᤔᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ᤗᤠᤱᤎᤥ᤺ᤱ ᤔᤧᤎᤠᤛᤡᤱ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२५९)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (३)

आल्ल ने़त्ति नाम्नुमा कुभुङ् नाम्नुमा ॥
उन्छोःन् ने़त्ति कोःत्छे़मु कुभुङ् कोःत्छे़मु ॥
नालिआङ साहाʔ थाङ्बे़न्नाङ साहाʔ ॥
सिसाआङ साहाʔ मे़न्छिन्नाङ् साहाʔ ॥
उन्छोःन् सावा मे़बोगे़ ये़प्फा मे़बोगे़ ॥
वसा मे़धासिङ् थोलाम् मे़धासिङ् ॥
खे़बक्ले़ चामा के़ङ्गे़ङ् मे़धासिङ् ॥[५०]
वारूःक्ले़ चामा पिम्बिन् मे़धासिङ् ॥
वसा मे़धासिङ् थोलाम् मे़धासिङ् ॥
वजिक् मे़धासिङ् लाङ्धोःङ् मे़धासिङ् ॥

कोखपूजा (२५९)

वागङ्माको पूजा (३)

अब ती मनमोहक बासना भएको जीवनको फूल,
जीवन्त तुल्याउने सुगन्धयुक्त फूल खोज्न भनेर
बैंसालु तन्नेरीहरू
बैसालु तरुनीहरू
उहिले भेला भए र अनि तम्तयार भए ।
(खोलाको गढ तीरैतीर उकालो लागे है ।
बाङ्गो बाङ्गो हिँड्ने गङ्गटाझैँ
फुत्रुक फुत्रुक उफ्रिँदै हिँड्ने पाहाझैँ
खोलाको गढ तीरै तीर उकालो लागे है ।

---

[५०] सिन्धोलुङ् वनेम, फागो वंशावली, इतिहास र मुन्धुम, २०७०, पृ. ६६६ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥌᥆)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊)

ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ - ᤀᤠᤶᤒᤠᤛᤨᤔᤠᤖᤧ ᤋᤡᤸᤗᤠᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤧ ॥
ᤋᤡᤸᤗᤠᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤧ ᤆᤠᤶᤍᤠᤱᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤧ ॥
ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤧ ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤔᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤜᤠᤱᤛᤡᤱᤃᤨᤒᤠᤃ ᤁᤢᤴᤇᤱᤘᤠ᤹ᤒᤠᤃ ॥
ᤀᤠᤵᤆᤠᤖᤠᤒᤠᤃ ᤐᤰᤆᤠᤏᤠᤒᤠᤃ ॥
ᤛᤧᤶᤑᤢᤱᤔᤠ ᤑᤢᤱᤗᤨ ᤐᤠᤱᤑᤨ᤺ᤰᤁᤠᤱ ᤑᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤏᤧᤳᤋᤡᤏᤢᤔᤠᤒᤧ ᤁᤢᤓᤢᤱ ᤏᤢᤔᤠᤒᤧ ॥
ᤏᤧᤳᤋᤡ ᤐᤡᤖᤠᤱᤅᤧ᤹ ᤁᤢᤓᤢᤱ ᤐᤡᤖᤠᤱᤅᤧ᤹ ॥
ᤜᤠᤱᤛᤡᤱᤃᤨᤒᤠᤃ ᤁᤢᤴᤇᤱᤘᤠ᤹ᤒᤠᤃ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤐᤧᤗᤡ ᤔᤧᤳᤋᤢᤖᤨ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤔᤧᤳᤋᤢᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२६०)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (४)

उन्छोःन् आम्बासोमारे़ तिल्लाहाङ्मारे़ ॥
तिल्लाहाङ्मारे़ चाम्दाङ्हाङ्मारे़ ॥
याक्सिङ्हाङ्मारे़ माङ्गे़न्नामे़ल्ले़ ॥
हाङ्सिङ्गोबाग कुन्छङ्वाʔबाग ॥
आप्चाराबाग पक्चानाबाग ॥
से़म्फुङ्मा फुङ्लो पाङ्फोःक्काङ् फुङ्लो ॥
ने़त्तिनुमाबे़ कुभुङ् नुमाबे़ ॥
ने़त्ति पिराङ्ङे़ʔ कुभुङ् पिराङ्ङे़ʔ ॥
हाङ्सिङ्गोबाग कुन्छङ्वाʔबाग ॥
आम्बि पे़लि मे़त्तुरो पाःल्ला मे़त्तुरो ॥

कोखपूजा (२६०)

वागङ्माको पूजा (४)

ए उहिले आम्बासोमा तिल्लासोमा,
तिल्लाहाङ्मा चाम्दाङ्हाङ्मा
नाम गरेकी चेलीले,
आफ्नो माइती राजा
आप्चारा (पक्लेरे) पक्चानालाई
सेम्फुङ र पाङ्फोक फूल
खोजेर ल्याइदेऊ भनी ।
मगमग बासना आउने, कति राम्रो फूल होला नि,
माइती राजालाई
त्यो फूल टिपेर ल्याइदेऊ है भनी ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥌᥇)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤊᤥ (᥋)

ᤀᤣ - ᤛᤡᤴᤕᤢᤰ ᤗᤣ᤺ᤰᤂᤠᤱᤖᤥ ᤔᤢᤍᤣᤴ ᤗᤣ᤺ᤰᤂᤠᤱᤖᤥ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃᤔᤢ ᤘᤛᤠ ᤁᤣ᤺ᤎᤠᤛᤡᤱ ᤌᤥᤗᤠᤶ ᤁᤣ᤺ᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤁᤠᤱᤘᤠᤔᤠ ᤐᤢᤴᤎᤥ ᤌᤥ ᤌᤥᤔᤢ ᤁᤣ᤺ᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤏᤠ ᤀᤡᤶᤒᤡᤖᤡ ᤐᤢᤴᤎᤥ ᤕᤠᤶᤎᤠᤱᤘᤠ ᤐᤢᤴᤎᤥ ॥
ᤘᤛᤠ ᤁᤣ᤺ᤎᤠᤛᤡᤱ ᤏᤠᤗᤠᤶ ᤁᤣ᤺ᤎᤠᤛᤡᤱ ॥
ᤜᤣ᤺ᤳᤌᤥᤔᤢ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤛᤣ᤺ᤶᤑᤢᤱ ᤜᤱᤛᤣ᤺ ᤁᤣ᤺ᤒᤣ ॥
ᤜᤣ᤺ᤳᤌᤥ ᤐᤠᤱᤓᤥ᤺ᤰ ᤑᤢᤱ ᤜᤱᤛᤣ ᤁᤣ᤺ᤒᤣᤖᤥ ॥
ᤜᤣ᤺ᤳᤌᤥ ᤛᤣ᤺ᤶᤑᤢᤱ ᤑᤢᤱ ᤁᤣ᤺ᤃᤥ᤺ᤳᤋᤢ᤺ᤷᤗᤣᤃ ॥
ᤜᤣ᤺ᤳᤌᤥ ᤐᤠᤱᤓᤥ᤺ᤰ ᤑᤢᤱ ᤁᤣ᤺ᤃᤥ᤺ᤳᤋᤢ᤺ᤷᤗᤣᤃ ॥
ᤕᤠᤰᤐᤣ᤺ᤰ ᤁᤢᤈᤱᤏᤢ ᤕᤠᤰᤔᤢ ᤁᤣ᤺ᤃᤣ᤺ᤖᤣᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोॽमे़न् (२६१)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (५)

ए - सिन्युक् ले़क्खाङ्रो मुदेन् ले़क्खाङ्रो ॥
हेने़ॽगमु वसा के़धासिङ् थोलाम् के़धासिङ् ॥
काङ्वामा पुन्धो, थो थोमु के़धासिङ् ॥
ना इम्बिरि पुन्धो, याम्धाङ्वा पुन्धो ॥
वसा के़धासिङ् नालाम् के़धासिङ् ॥
हे़त्थोमु उन्छोःन् से़म्फुङ् हङ्से़ के़बे ॥
हे़त्थो पाङ्भोःक् फुङ् हङ्से के़बेरो ॥
हे़त्थो से़म्फुङ् फुङ् के़गोःत्तुःल्लेग ॥
हे़त्थो पाङ्भोःक् फुङ् के़गोःत्तुःल्लेग ॥
याक्पेःक् कुजङ्नु याक्मु के़गे़ड़ेरो ॥

कोखपूजा (२६१)

वागङ्माको पूजा (५)

उहिले नै तिमी त
चीन र भोटतिर, उत्तर दिशातिर,
खोलाका गढ तीर हुँदै माथि माथितिर लाग्यौ ।
यता माथि काबेली खोलाको मुहानतिर गयौ ।
उता पर तमोर नदीको मुहानतिर पुग्यौ ।
माथि माथि सेम्फुङ फूल खोज्दै गयौ ।
माथि माथि पाङ्फोक फूल खोज्दै गयौ ।
माथि माथि सेम्फुङ भन्ने फूल खोज्दै जाँदा त
माथि माथि पाङ्फोक फूल खोज्दै जाँदा त
अहो ! अक्कर भिरको टुप्पाबाट
तिमी त लडिभऱ्यौ नि, होइन र ?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥍᥈)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥌)

ᤀᤧ - ᤜᤧᤰᤁᤧ᤺ᤗᤧᤸᤃᤔᤢ ᤜᤧᤳᤌᤨ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤔᤢ ॥
ᤛᤠ᤺ᤅᤢ ᤁᤧᤒᤢ᤹ᤖᤧ ᤛᤰᤔᤠ ᤁᤧᤒᤢ᤹ᤖᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤛᤠ᤺ᤅᤢ ᤁᤧᤛᤧᤴᤍᤧᤖᤨ ᤛᤰᤔᤠ ᤁᤧᤛᤧᤴᤍᤧᤖᤨ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤡ ᤀᤡᤶᤒᤡᤖᤡ ᤆᤢᤘᤠ᤺ᤳ ᤕᤠᤶᤎᤠᤱᤘᤠ ᤆᤢᤘᤠ᤺ᤳᤗᤧ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤜᤧᤏᤧᤃ ᤘᤠᤁᤧᤍᤧ᤹ᤖᤧᤸᤗᤧᤃ ॥
ᤁᤧᤒᤰᤂᤧᤖᤔᤢ ᤕᤨ ᤕᤨ ᤁᤧᤍᤧ᤹ᤖᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤐᤠᤖᤠᤜᤠᤔᤠᤱ ᤕᤢᤰᤏᤠ ᤁᤠ᤺ᤁᤠᤔᤠᤱ ᤕᤢᤰᤏᤠ ᤌᤨ ॥
ᤗᤧᤰᤘᤠᤍᤨᤔᤠᤕᤨ ᤛᤢᤶᤘᤠᤍᤨᤔᤠ ᤌᤨᤎᤨ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤁᤧᤗ᤺ᤴᤍᤧ ᤁᤧᤏᤧ᤻ᤛᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤔᤠᤰᤂᤡᤛᤡᤕᤠᤏᤧ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤁᤧᤏᤧ᤻ᤛᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (२७२)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (६)

ए - हेक्केःल्लेगमु हेत्थो हेनेॽमु . . .
साःङ्गु केबुॽरे सक्मा केबुॽरे मेम्बि ॥
साःङ्गु सक्मा केसेन्देरो ॥
आम्बि इम्बिरि चुवाःत् याम्धाङ्वा चुवाःत्ले ॥
उन्छोःन् हेनेग वाकेदेॽरेल्लेग ॥
केबक्खेरमु यो यो केदेॽरेल्ले ॥
पाराहा माङ् युक्ना कःका माङ् युक्ना थो ॥[५१]
लेक्वादोमायो सुम्वादोमा थोधो ॥
हेनेॽग उन्छोःन् केलःन्दे केनेस्से मेम्बि ॥
माक्खिसियाने उन्छोःन् केनेस्से मेम्बि ॥

कोखपूजा (२६२)

वागङ्माको पूजा (६)

ए - (त्यसरी फूल खोज्दा त) तिम्रो त
(भिरबाट लडेर) प्राणान्त पो भयो, तिमीले देहत्याग गर्‍यौ नि ।
अब तमोर नदीको उर्लँदो पानीले
तिम्रो मृतदेहलाई बगाउँदै बगाउँदै लाँदा
बगाउँदै बगाउँदै उँधो उँधो ल्याउँदा त
तल बाराह देवता र कका देवताको अवस्थलमा,
त्रिवेणीमा, नदी किनारदेखि माथि
तिम्रो रगतपच्छे मृतदेह त
(तमोर) नदी किनारमा निकाली राख्यो नि ।

---

[५१] हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५(१-४२) को पृ.२३ पनि हेर्नु ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥌᥉)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍)

ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤥᤔᤠᤃ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤧ
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤛᤡᤜᤠᤶ ᤔᤧᤳᤋᤢᤖ ᤔᤧᤖᤡᤱ ᤆᤥ᤺ᤰᤏᤢᤖ ॥
ᤜᤠᤱᤛᤡᤱᤃᤥ ᤀᤠᤴᤇᤱᤘᤠ᤹ᤒᤠ ᤜᤧᤏᤧ᤹ ॥
ᤀᤠᤳᤋᤠᤴᤏᤧ ᤁᤧᤒᤧ ᥅ ᤀᤠᤳᤋᤠᤴᤏᤧ ᤁᤧᤔᤕᤧ ᥅
ᤗ᤹ᤖ ᤛᤧᤕᤢᤰᤁᤧᤴ ᤌᤰᤋᤢ ᤕᤥ᤺ᤰᤁᤡᤶᤔᤢ ᤌᤰᤋᤢ ॥
ᤀᤧ - ᤛᤧᤕᤢᤰᤁᤧᤴ ᤌᤰᤋᤢ ᤕᤥ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤌᤰᤋᤢᤸᤗᤧᤃ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤋᤧᤔᤧ᤺ᤴᤍᤡᤱ ᤘᤠᤖ᤺ᤱᤕᤥ ॥
ᤕᤥ ᤐᤠᤖᤠᤜᤠ ᤔᤠᤱ ᤁ᤺ᤁᤠ ᤔᤠᤱ ᤌᤥᤄᤥᤖᤥ ॥
ᤕᤥ ᤗᤧᤰᤘᤠᤍᤥᤔᤠ ᤛᤢᤶᤘᤠᤍᤥᤔᤠ ᤌᤥᤄᤥ ॥
ᤛᤧᤖᤧᤰ ᤛᤢᤖᤢᤱᤔᤠ ᤋᤧᤶᤓᤥᤔᤠ ᤋᤧᤴᤏᤥᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोꞌमेन् (२६३)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (७)

याक्सिङ्गोमाग केमाङ्गेन्ना हाङ्मारे
उन्छोःन् सिहाम् मेत्तुर मेरिङ् चोःक्नुर ॥
हाङ्सिङ्गो आन्छङ्वाꞌबा हेनेꞌ ॥
आत्तान्ने केबे? आत्तान्ने केमये ?
लꞌर सेयुक्केन् थक्तु योःक्किम्मु थक्तु ॥
ए - सेयुक्केन् थक्तु योःक्खिम् थक्तुःल्लेग ॥
उन्छोःन् हेनेꞌग तेमेःन्दिङ् वारःङ्यो ॥
यो पाराहा माङ् कःका माङ् थोघोरो ॥
यो लेक्वादोमा सुम्वादोमा थोघो ॥
सेरेक् सुरुङ्मा तेम्भोमा तेन्नोरो ॥

कोखपूजा (२६३)

वागङ्माको पूजा (७)

तिम्रो चेलीले कहालिएर रुँदै, विलाप गर्दै
मेरो माइती राजा . . .
कता पो गयौ नि ?
कहाँ पो हरायौ नि ? भनेर
गहिरो पीडामा विलाप गर्दै रुँदै
अहो ! अनेक बिलौना र
तर्कना गर्दै जोखाना हेर्दा त
तिमी त उँधो औल, मैदान र मधेसको देशमा,
तल तल सागरको देशमा
बाराहक्षेत्र र कका नदीको त्रिवेणी (सप्तकोसी) देखि
उँभो उँभो सेरेक सुरुङमा, औल र खोँचको ठाउँमा पो

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥌᥊)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥎)

ᤀᤡᤶᤒᤡᤖᤡ ᤜᤨ᤺ᤵᤔᤠ ᤕᤠᤶᤎᤠᤱᤘᤠ ᤜᤨ᤺ᤵᤔᤠᤎᤨ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤔᤠᤰᤂᤡᤛᤡᤕᤠᤏᤧ ᤁᤧᤏᤧ᤻ᤛᤧ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤜᤧᤰᤁᤧ᤺ᤸᤗᤧᤃᤔᤢ ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤨ ᤜᤠᤱᤔᤠᤗᤧ ॥
ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤖᤧ ᤌᤨ ᤛᤡᤴᤕᤢᤰ ᤔᤢᤍᤧᤴ ᤐᤧᤀᤠᤱ ॥
ᤜᤧᤳᤌᤨᤏᤢ ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤛᤧᤶᤑᤢᤱ ᤕᤢᤖᤢ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤨ᤺ᤴ ᤐᤠᤱᤑᤨ᤺ᤰ ᤑᤢᤱ ᤜᤧᤳᤌᤨᤏᤢ ᤕᤢᤖᤢ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤂᤧᤳᤇᤡᤱᤛᤧ᤹ ᤑᤢᤱ ᤏᤢ ᤛᤡᤱᤈᤠᤱᤃᤨ ᤑᤢᤱ ᤕᤢᤖᤢ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤔᤢ ᤏᤧᤳᤋᤡᤑᤢᤱ ᤁᤧᤘᤠ᤺ᤳ ᤁᤧᤎᤩᤠ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤀᤧ ᤏᤧᤳᤋᤡᤑᤢᤱᤔᤢᤒᤠ ᤁᤧᤘᤠ᤺ᤳ ᤁᤧᤎᤩᤠᤀᤠᤱ ॥
ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤃ ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤨ ᤜᤠᤱᤔᤠᤖᤧ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२६४)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (८)

इम्बिरी होःप्मा याम्धाङ्वा होःप्माधो ॥
उन्छोःन् माक्खिसियाने केनेस्से मेम्बि ॥
हेक्केःल्लेगमु याक्सिङ्गो हाङ्माले ॥
केमाङ्गेन्नारे थो सिन्युक् मुदेन् पेआङ्ग
हेत्थोनु उन्छोःन् सेम्फुङ् युरू मेम्बि ॥
उन्छोःन् पाङ्फोःक् फुङ् हेत्थोनु युरू मेम्बि ॥
खेत्छिङ्सेʔ फुङ् नु सिङ्जाङ्गो फुङ् युरू ॥
हेनेʔमु नेत्तिफुङ् केवाःत् केध्या मेम्बि ॥
ए नेत्तिफुङ्मुबा केवाःत् केध्याआङ्ग ॥
केमाङ्गेन्नाग याक्सिङ्गो हाङ्मारे ॥

कोखपूजा (२६४)

वागङ्माको पूजा (८)

तमोर नदीको किनारमा
उहिले रगतपच्छे भएर मृत अवस्थामा
बगरमा लडिरहेका थियौ नि ।
त्यसपछि त तिम्री सहोदर चेलीले आफैं
माथि उत्तरदिशामा भोटचीन (हिमाल क्षेत्र)मा गएर
सेम्फुङको फूल खोजी ल्याइन् नि, होइन र ?
त्यता माथिबाट पाङ्फोक फूल टिपेर ल्याइन् नि, होइन त ?
तलतलका मुसुरे कटुसका पात (स्याउली) र
स्फूर्ति दिने सिङ्जागोको पातेफूल ल्याएर
तिम्रो मृतदेहलाई फूलले सजाएपछि
तिम्रो सहोदर चेलीले त . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥌᥋)
ᤘᤠᤃᤠᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇)

ᤀᤰᤂᤧᤗ᤹ᤖᤔᤢ ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤏᤢ ᤜᤠᤱᤘᤠᤔᤢ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴ ᤁᤧᤎᤠᤛᤧ ᤁᤧᤎᤩᤠᤖᤥᤔᤢ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤜᤠᤱᤛᤡᤱᤃᤥᤒᤠ ᤀᤠᤴᤇᤱᤘᤠ᤹ᤒᤠ ᤜᤧᤏᤧ᤹ ॥
ᤕᤠᤰᤅᤡᤃᤥᤔᤠᤃ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤜᤠ᤹ᤔᤢ ॥
ᤛᤧᤔᤢᤀᤡ ᤛᤧᤀᤡᤋᤢ ᤋᤠ᤺ᤴᤍᤡ ᤔᤧᤒᤥ᤺ᤱᤅᤡᤸᤗᤧ ॥
ᤋᤠ᤺ᤴᤍᤡ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤃ ᤛᤧᤔᤢᤀᤡᤍᤠᤱ ᤐᤥ᤺ᤰᤂᤧ᤹ ॥
ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤥᤔᤠᤖᤧ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤔᤠᤖᤧ ॥
ᤛᤰᤘᤠᤃᤧᤴ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤁᤧᤎᤠ᤹ᤖᤧᤔᤢ ᤔᤧᤶᤒᤡ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱᤘᤠ ᤋᤖ᤺ᤱ ᤕᤢᤵᤐᤠ ᤋᤖ᤺ᤱ ᤆᤱᤄᤥ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤘᤠ ᤋᤖ᤺ ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤋᤖ᤺ᤱ ᤆᤱᤄᤥ ॥
ᤋᤠ᤺ᤴᤍᤡ - ᤆᤠᤆᤠᤀᤡ ᤆᤠᤀᤡ ᤐᤠᤱᤘᤠᤀᤡ ᤘᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२६५)
वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (१)

अक्खेलʔरमु माङ्वा नु हाङ्वामु ॥
उन्छोःन् केधासे केध्यारोमु मेम्बि ॥
हाङ्सिङ्गोबा आन्छङ्वाʔबा हेनेʔ ॥
याक्ङिगोमाग केमाङ्गेन्नाहाʔमु ॥
सेमुइ सेइतु ताःन्दि मेबोःङ्ङिल्ले ॥
ताःन्दि हेनेʔग सेमुइदाङ् पोःक्खेʔ ॥
याक्सिङ्गोमारे केमाङ्गेन्नामारे ॥
सक्वागेन् मुइङ् केधाʔरेमु मेम्बि ॥
साम्याङ्वा् तरःङ् युप्पा तरःङ् चङ्घो ॥
साम्यावा तरः युप्पावा तरःङ् चङ्घो ॥
ताःन्दि . . . चा चाइ चाइ पाङ्वाइ वयेरो ॥ [५२]

कोखपूजा (२६५)
वागङ्माको पूजा (१)

तिमीलाई पुनर्जीवनको वरदान दिँदै चेलीले यसो भनिराखिन् नि ।
"ए माइती राजा, तिमी त
पछि परन्तुमा मानवचोलाधारी
स्त्रीजाति, तिम्रो चेली गर्भवती हुँदा तिनको गर्भको रक्षक हुनू है ।"
(सुरक्षित प्रसवको देवता हुनू है) ।
महफैँ मिठो सन्देश दिँदै तिमीलाई यसो भनेकी थिइन् नि ।
सुनको साँघुमाथि, चाँदीको साँघुमाथि भविष्यमा, खेलिखाई हिँड्ने देवता हुनू है ।

---

[५२] हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५, फेदाबाको लम्बर ५, २६/८, पृ. १-४२ का अनुसार खोला किनारतिर बस्ने, डुलिखेली खाने गर्भको रक्षा गर्ने देवी ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥌᥌)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥆)

ᤋᤠ᤺ᤴᤍᤡ - ᤘᤠᤛᤡᤃᤠᤱ ᤛᤡᤃᤠᤱ ᤐᤠᤱᤘᤠᤀᤡ ᤘᤩᤣᤏᤠ ॥
ᤋᤠ᤺ᤴᤍᤡ - ᤘᤠᤛᤡᤃᤠᤱ ᤛᤡᤃᤠᤱ ᤐᤠᤱᤃᤣ᤹ᤀᤡ ᤘᤩᤣᤏᤠ ॥
ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤥᤔᤠᤖᤣ ᤁᤣᤔᤠᤱᤃᤣᤴᤏᤠᤔᤠᤖᤣ ॥
ᤛᤰᤘᤠᤃᤣᤴ ᤔᤢᤀᤡᤱ ᤁᤣᤌᤠ᤹ᤖᤣᤒᤠ ᤀᤡᤛᤡ᤺ᤰ ॥
ᤘᤠᤛᤡᤃᤠᤱ ᤐᤠᤱᤘᤠᤀᤡ ᤐᤠᤱᤘᤠᤀᤡ ᤁᤣᤘᤠᤖᤥ ॥
ᤘᤠᤛᤡᤃᤠᤱ ᤐᤠᤱᤃᤣ᤹ᤀᤡ ᤐᤠᤱᤃᤣ᤹ᤀᤡ ᤁᤣᤘᤠᤖᤥ ॥
ᤕᤢᤵᤐᤠᤘᤠ ᤋᤖ᤺ᤱ ᤛᤠᤶᤕᤠᤱ ᤋᤖ᤺ᤱ ᤆᤱᤌᤥ ॥
ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃ ᤆᤠ ᤆᤠᤀᤡ ᤆᤠᤀᤡ ᤁᤣᤘᤠ ᤔᤣᤶᤒᤡ ॥
ᤜᤣᤶᤔᤢᤃᤖᤔᤢ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤴᤏᤠᤱ ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃ ॥
ᤜᤠᤱᤛᤡᤱᤃᤥ ᤁᤢᤴᤇᤱᤘᤠ᤹ᤒᤠ ᤜᤠᤱᤅᤣ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२६६)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (१०)

ताःन्दि . . . वासिगाङ् सिगाङ पाङ्वाइ वये़ना ॥
ताःन्दि . . . वासिगाङ् सिगाङ पाङ्गेʔइ वये़ना ॥
याक्सिङ्गोमारे़ केमाङ्गे़न्नामारे़ ॥
सक्वागे़न् मुइङ् के़धाʔरे़बा इसिःक् ॥
वासिगाङ् पाङ्वाइ पाङ्वाइ के़वारो ॥
वासिगाङ् पाङ्गेʔइ पाङ्गेʔइ के़वारो ॥
युप्पावा तरःङ् साम्म्याङ् तरःङ् चङ्धो ॥
हे़ने़ʔग चा चाइ चाइ के़वा मे़म्बि ॥
हे़म्मुगरमु उन्छोःन्नाङ् हे़ने़ʔग ॥
हाङ्सिङ्गो कुन्छङ्वाʔबा हाङ्ङे़ ॥

कोखपूजा (२६६)

वागङ्माको पूजा (१०)

खोलामा, पानीभित्र भित्र डुल्दै खेल्ने देवता हुनू है ।
खोलामा, पानीभित्र भित्र जिस्किँदै खेल्ने देवता हुनू है ।
तिम्रो प्रिय चेलीरानीले
सुन्दैमा महजस्तो मिठो लाग्ने
सन्देशरूपी वरदान दिइराखिन् नि, होइन त ?
त्यसपछि त उहिले तिमी माइती राजा पनि
खोलाको पानीको भित्र डुल्दै बस्दछौ ।
खोलाको पानीको भित्र भित्र खेल्दै बस्द छौ ।
खोलामाथिको सुनको साँघुमा
खोलामाथिको चाँदीको साँघुमा खेल्दै खेल्दै खानेकुरा खाई बस्दछौ ।
त्यसैले त उहिले आदौदेखि नै तिमी माइती राजालाई त

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥌᥍)

ᤘᤠᤃᤠᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥇)

ᤀᤢ - ᤀᤢᤴᤆᤨ᤺ᤴ ᤂᤧᤏᤧ᤹ᤃᤔᤢ -
ᤕᤠᤁᤡᤰᤛᤡᤱᤃᤧᤴ ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤔᤠᤖᤧ ॥
ᤀᤢ - ᤔᤠᤱᤘᤠ ᤜᤠᤱᤘᤠ ᤁᤧᤎᤠᤛᤧᤒᤠᤃ ॥
ᤀᤠᤡᤱ ᤋᤱᤃᤵ - ᤗᤠᤃᤵ - ᤕᤧᤱᤃᤵ -ᤖᤧᤃᤔᤢ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤃ ॥
ᤕᤠᤁᤡᤰᤛᤡᤱᤃᤧᤱᤃᤔᤢ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤜᤠᤱᤔᤧᤴ ॥
ᤛᤧᤔᤢᤡ ᤐᤨ᤺ᤰᤂᤧ ᤛᤧᤡᤳ ᤐᤨ᤺ᤰᤂᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶᤔᤢ ᤁᤧᤖᤧ ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤀᤠᤡᤴᤇᤨ ᤕᤧᤶᤗᤧ ᤀᤠᤡᤴᤇᤨ ᤕᤧᤴᤗᤧᤖᤨ ॥
ᤑᤧᤈᤡᤖᤡᤛᤠᤃ ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤃᤔᤢ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (२६७)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (११)

उन्छोःन् खेनेऽगमु ॥
याक्सिङ्गेन् माङ्गेन्नामारे ॥
ए माङ्वा हाङ्वा केधासेबाग ॥
आइङ्ग तङ्गप्-लागप्-येङ्गप् - रेगमु ॥
कन् येबोदाङ्मा कन् मैनाम्दाङ्माग ॥
याक्सिङ्गेङ्ङ्गमु केमाङ्गेन्ना हाङ्मेन् ॥
सेमुइ पोःक्खे सेइत् पोःक्खेल्ले ॥
थिःन्धाम्मु केरे साधाम् केरेल्ले ॥
आइन्छो येम्ले आइन्छो येन्लेरो ॥
फेजिरिसाग तुम्फेदाङ्सागमु ॥

कोखपूजा (२६७)

वागङ्माको पूजा (११)

तिम्रौ सहोदर चेलीले नै . . . . .
तिमीलाई वरदान दिई राखेकाले
त्यही वरदानअनुसार आज
संवत् - साल, - महिना, - गते, - बारका दिन
(साल, महिना, दिन, वार भन्नू)
यो उपकारी
यो येबो र मैनामको धनी
तिम्रै चेलीरानी त गर्भवती भएकीले
प्रसवको समय हुन लागेकाले,
फेदाङ्माहरूमा ज्येष्ठ फेदाङ्मा
मलाई आजको दिनमा, आजको बारमा यहाँ त,

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥌᥎)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥈)

ᤛᤡᤈᤥ᤹ᤘᤠᤃ ᤁᤧᤀᤡᤱᤔᤡᤛᤠᤀᤠᤖᤥ ॥
ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ᤜᤧᤏᤠᤔᤢ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤑᤧᤴᤇᤠᤱᤔᤢ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠᤏᤡ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤆᤢᤵᤛᤠᤱᤔᤢ ᤜᤢᤰᤋᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠᤏᤡ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤧᤵᤔᤢᤃᤖᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ ᤀᤠᤀᤡᤱᤃᤔᤢ -
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠ ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤃ ॥
ᤕᤠᤰᤛᤡᤱᤃᤥᤔᤠᤃ ᤁᤧᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤜᤠᤱᤔᤧᤴ ॥
ᤀᤢᤴᤇᤥ᤹ᤱᤃᤔᤢᤖᤥ ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤒᤠᤖᤧ
(ᤁᤢᤕᤧᤶᤒᤠ᤹ᤖᤧᤴ ᤔᤡᤱ ᤏᤢ ᤔᤡᤱᤛᤠ ᤐᤠ᤹ᤵᤔᤠ) ᤖᤧ ॥
ᤋᤧᤴᤎᤠᤶᤔᤢ ᤔᤧ᤹ᤁᤡᤶ ᤗᤃᤢ ᤋᤠᤖᤢᤀᤠᤱᤖᤥ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠᤀᤡᤴ(ᤔᤧ᤹ᤋᤡᤸᤗᤧᤴ ᤔᤡᤱ ᤏᤢ ᤔᤡᤱᤛᤠ ᤐᤠ᤹ᤵᤔᤠ) -

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२६८)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (१२)

सिजोʔवाग केइङ्मिसाआरो ॥
तुम्दुम् पाङ्खाङ्लो हेनामु पाङ्खाङ्लो ॥
फेन्छाङ्मु लाङ्देम् सेवानि पाङ्खाङ्लो ॥
चुप्साङ्मु हुक्तेम् सेवानि पाङ्खाङ्लो ॥
हेप्मुगरमु आल्ल आइङ्गमु ॥
कन् येबोदाङ्मा कन् मैनाम्दाङ्माग ॥
याक्सिङ्गोमाग केमाङ्गेन्ना हाङ्मेन् ॥
उन्छोःङ्गमुरो कन् खनेʔदुबारे ॥
(कुयेम्बाʔरेन् मिङ् नु मिङ्सा पाःप्मा)
तेन्धाम्मु मेःक्खिम् लगु तारूआङ्रो ॥
कन् येबोदाङ्मा खनेʔदुमाइन्
(मेःत्तिल्लेन् मिङ् नु मिङ्सा पाःप्मा) -

कोखपूजा (२६८)

वागङ्माको पूजा (१२)

डेग नबिर्सने र चारैतिर डुलिहिँड्ने
गैँथलीजस्तो अकिञ्चन दूत बनाई पूजा र प्रार्थना गरिदिनू भनेर पठाएकी छ है ।
तिम्रो देब्रे पाउ देब्रे हातले छोएर उठाई
देब्रे हातमाथि दाहिने हात राखी उचालेर सेवा पुकार गर्न पठाएकी छ है ।
त्यसपछि अब त - यो येबो र मैनामको धनी
तिम्रै चेलीरानी फलानी (पत्नीको नाम, कुलवंश भन्नू)लाई त
उहिले फलाना (पतिको नाम, कुलवंश भन्नू)ले
शुभविवाह गरेर ल्याएपछि यो उपकारी फलानी (पत्नीको नाम भन्नू) अब . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤹ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥌᥏)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥉)

ᤀᤣ - ᤛᤣᤔᤢᤀᤡ ᤛᤣᤀᤡᤳ ᤐᤥ᤹ᤰᤂᤣᤸᤗᤣᤃᤔᤢᤀᤠ ॥
ᤌᤡ᤹ᤴᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧ ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤁᤧᤖᤧᤸᤗᤧᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤆᤠᤔᤠᤔᤢ ᤁ᤹ᤀᤥ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤒᤧ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤌᤢᤱᤔᤠᤔᤢ ᤁ᤹ᤀᤥ ᤁᤧᤶᤒᤡᤖᤧᤒᤧ ॥
ᤜᤧᤰᤁᤧ᤹ᤸᤗᤧ ᤀᤠᤴᤍᤧᤴ ᤜᤠᤱᤛᤡᤱᤃᤥᤒᤠᤏᤢᤃ ॥
ᤛᤣᤔᤢᤀᤡᤍᤠᤱᤒᤠ ᤛᤣᤀᤡᤳᤋᤠᤱᤒᤠᤏᤢᤃ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤏᤠ᤹ᤰᤋᤢᤖᤥ ᤛᤥᤛᤠᤶᤔᤢ ᤏᤠ᤹ᤰᤋᤢᤖᤥ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤁᤢᤗᤧᤰᤘᤠ ᤀᤠᤸ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤁᤢᤗᤧᤰᤘᤠ ॥
ᤘᤠᤔᤢ ᤁᤢᤈᤱᤄᤥ ᤛᤠᤶᤕᤠᤱ ᤋᤖ᤹ᤱ ᤆᤱᤄᤥ ॥
ᤘᤠᤔᤢ ᤁᤢᤈᤱᤄᤥ ᤕᤢᤵᤐᤠ ᤋᤖ᤹ᤱ ᤆᤱᤄᤥ ॥
ᤁᤠᤵᤗᤠᤱ ᤐᤧᤷᤘᤠᤗᤧ ᤏᤠᤗᤡ ᤁᤧᤶᤃᤧᤳᤋᤧᤖᤥ ॥
ᤁᤠᤵᤗᤠᤱ ᤐᤧᤷᤘᤠᤗᤧ ᤁᤢᤈᤧᤴ ᤁᤧᤶᤃᤧᤳᤋᤧᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२६९)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (१३)

ए - सेमुइ सेइत् पोःक्खेल्लेगमुआ ॥
थिःन्धाम् के़रे़ल्ले़ साधाम् के़रे़ल्ले़रो ॥
आल्ल चामामु कʔओ के़म्बिरे़बे़ ॥
आल्ल थुङ्मामु कʔओ के़म्बिरे़बे़ ॥
हे़क्केःल्ले़ आन्दे़न् हाङ्सिङ्गोबानुग ॥
सेमुइदाङ्बा सेइत्ताङ्बानुग ॥
सिगि नाःक्तुरो सोसाम्मु नाःक्तुरो ॥
सिगि कुले़क्वा आल् सोसाम् कुले़क्वा ॥
वामु कुजङ्घो साम्म्याङ् तरःङ् चङ्घो
वामु कुजङ्घो युप्पा तरःङ् चङ्घो ॥
काप्लाङ् पे़र्वाले़ नालि के़म्गे़त्ते़रो ॥
काप्लाङ् पे़र्वाले़ कुजे़न् के़म्गे़त्ते़रो ॥

कोखपूजा (२६९)

वागङ्माको पूजा (१३)

गर्भवती भएर प्रसवको बेला भएकाले ।
यहाँ तिमीलाई पकवान र पेयपदार्थ चढाएकी छ नि ।
गर्भको रक्षक हुनू भनेर तिमी त उहिले नै वरदान पाएको देवता हुनाले ।
तिमीसँग चेलीले सातो र हंस फिर्ता मागेकी छ है । उसको सातो र हंसका सट्टा खोलाको पानीमाथि सुनको साँघुमाथि र खोलाको पानीमाथि चाँदीको साँघुमाथि
परेवा पन्छीको भोग चढाएर तिम्रो भाग दिएका छन् है ।
(परेवालाई पानीले छ्याप्नू, काटेर भोग दिनू र थानमा रगत छर्कनू, चढाउनू)

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२७०)
वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (१४)

ए - आल्ल - चुन्जि सेवारो कओ के़म्गो़त्ते़रो ॥
आल्ल - ये़त्छाʔ सेवारो के़म्गो़त्ते़रो ॥
नालि कुजे़म्मु हे़ने़ʔ के़म्गो़त्ते़ल्ले़ ॥
नालि ते़म्से़ʔओ कुजे़म्मु ते़म्से़ʔओ ॥
आल्ल आन्देम्मु हे़ने़ʔग कʔओरो ॥
वाया के़दाःक्तु, हुक्सो के़दाःक्तुरो ॥
वाया के़दे़म्सु हुक्सो के़दे़म्सुरो ॥
साम्म्याङ् तरःङ् युप्पा तरःङ् चङ्धो
पाङ्वाइ के़वा पाङ्गे़ʔइ के़वारो ॥
कुन्छङ्वाʔबा हे़ने़ʔ हाङ्सिङ्गोबा हे़ने़ʔ ॥
कन् ये़बोदाङ्मा कन् मैनाम्दाङ्मे़ङ्ग ॥
याक्सिङ्गे़ङ्गमु माङ्गे़न्ना हाङ्मे़ङ्ग ॥

कोखपूजा (२७०)
वागङ्माको पूजा (१४)

विनम्रतापूर्वक यो अकिञ्चन सेवाप्रार्थना गरेका छन् है ।
अब तिमीलाई तिम्रो दुःखसास्ती, ज्याला दिँदा
तिम्रो दुःखसास्ती, ज्याला थापिदिनू है ।
अब, अघि नै भोगबलि (परेवा पन्छी)को रगत ग्रहण गरिसकेका छौ ।
सुनको साँघुमाथि, चाँदीको साँघुमाथि डुलिहिँड्ने, खेलिहिँड्ने माइती राजा तिमी ।
यो उपकारी आयु वरदानको धनीले त
येबो र मैनामको धनी तिम्रो चेलीरानी त . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥᤀ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥍᥇)

ᤘᤠᤃᤱᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥋)

ᤀᤠᤰᤂᤥ ᤋᤠ᤺ᤴᤍᤡᤰᤗᤥ ᤆᤢᤴᤈᤡᤃᤣᤴ ᤕᤣᤳᤇᤠᤀ᤹ᤔᤠ
ᤌᤣᤔᤣᤴᤏᤡᤛᤠᤃ. ᤌᤣᤔᤣᤴᤎᤠᤛᤠᤃᤔᤢ ॥
ᤗᤠ᤺ᤍᤢᤰᤂᤣᤃᤔᤢ ᤜᤣᤏᤣ, ᤔᤣᤈᤠᤋᤣᤴᤏᤥ, ॥
ᤏᤠᤶᤍᤢᤰᤂᤣᤃᤔᤢ ᤜᤣᤏᤣ, ᤔᤣᤈᤠᤋᤣᤴᤏᤥ, ॥
ᤁᤴ ᤂᤏᤣ,ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ)
ᤁᤴ ᤕᤣᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤣᤱᤃ ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤣᤱᤃ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤜᤥ᤺ᤵᤛᤠᤱᤔᤢ ᤛᤡᤃᤡ ᤐᤡᤖᤣ,ᤀᤥ ॥
ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤜᤥ᤺ᤵᤛᤠᤱᤔᤢ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤐᤡᤖᤣ,ᤀᤥ ॥
ᤏᤥᤔᤠᤘᤠ ᤐᤡᤖᤣ, ᤋᤠᤔᤠᤘᤠ ᤐᤡᤖᤣ,ᤀᤥ ॥
ᤌᤡᤴᤎᤠᤶ ᤏᤢ,ᤖᤖᤥ ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤏᤢ,ᤖᤖᤥ ॥

साप्पोःक् चोॽमेन् (२७१)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (१५)

आक्खो ताःन्दिक्लो चुन्जिगेन् येत्छाॽमा
थेमेन्निसाग थेमेन्धासागमु ॥
लाःदुक्खेगमु हेनेॽ मेजातेन्नो ॽ ॥
नाम्दुक्खेगमु हेनेॽ मेजातेन्नोॽ ॥
कन् खनेॽदुमा (मिङ् पाःप्मा)
कन् येबोदाङ्मेङ्ग कन् मैनाम्दाङ्मेङ्ग ॥
सिगि होःप्साङ्मु सिगि पिरेॽओ ॥
सोसाम् होःप्साङमु सोसाम् पिरेॽओ ॥
नोमावा पिरेॽ तामावा पिरेॽओ ॥
थिन्धाम् नुॽररो साधाम् नुॽररो ॥

कोखपूजा (२७१)

वागङ्माको पूजा (१५)

आउने दिनमा, पछि परन्तुमा
यो केही नजान्नेलाई,
यो केही नदेख्ने दुखियालाई,
कुनै दुःख नदिनू, कुनै कष्ट नदिनू है ।
यो फलानी (नाम भन्नू) ।
यो उपकारी फलानी (नाम भन्नू) लाई
येबो र मैनामको धनीलाई
सातो हराएको भए सातो हालिदेऊ ।
हंस हराएको भए हंस हालिदेऊ ।
सुख, समृद्धि र दीर्घायु देऊ है ।
सहज र स्वस्थ प्रसव देऊ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤱ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥍᥈)

ᤘᤠᤃᤲᤔᤠ ᤛᤠᤶᤔᤠᤲ ᤔᤠᤲᤅᤥ (᥇᥌)

ᤛᤡᤈᤥ᤹ᤘᤠ ᤐᤧᤜᤡ ᤑᤧᤈᤡᤖᤡᤛᤠᤖᤧᤃ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤀᤠᤲᤃᤠ᤹ᤃ ᤋᤢᤶᤑᤧᤍᤠᤲ ᤛᤠᤖᤧᤃ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤁᤧᤳᤋᤢᤲᤗᤥ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤲᤗᤥ ॥
ᤀᤱᤂᤧ ᤁᤧᤳᤋᤢᤲᤗᤥ, ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤲᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤲᤗᤥ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤁᤧᤳᤋᤢᤲᤒᤠ ᤛᤣᤘᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤲᤒᤠ ॥
ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ ᤁᤧᤳᤋᤢᤲᤒᤠ ᤛᤣᤘᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤲᤒᤠ ॥
ᤜᤧᤵᤐᤢᤃᤖᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤲᤃᤔᤢᤀᤠ ॥
ᤀᤠᤸ ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤀᤱᤂᤢᤲ ᤛᤣᤘᤠᤔᤢ ᤀᤱᤂᤢᤲᤗᤥ ॥
ᤘᤠ ᤐᤠᤲᤘᤠ ᤁᤧᤘᤠ ᤆᤢᤘᤠ᤺ᤳᤋᤠᤲᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤘᤠ ᤁᤣ᤹ᤀᤡ ᤁᤧᤘᤠ ᤆᤓ᤺ᤳᤋᤠᤲᤔᤠᤀᤣ ॥
ᤕᤠᤱᤛᤡᤲᤃᤥᤔᤠᤏᤧ ᤘᤠᤃᤲᤔᤠ ᤛᤠᤶᤏᤧᤖᤥ ॥
ᤌᤱᤗᤡᤋᤢᤶᤔᤠᤀᤣ ᤛᤠᤶᤔᤠᤲᤋᤢᤶᤔᤧ ᤆᤣᤍᤥ᤹ ॥

साप्पोःक्-चोॽमे़न् (२७२)

वागङ्मा साम्माङ् माङ्घो (१६)

सिजोॽवा पे़हि फे़जिरिसारे़ग ॥
आल्ल आङ्गाॽग तुम्फ़ेदाङ् सारे़ग॥
पे़लि के़त्तुङ्लो पाःल्लामु के़त्तुङ्लो ॥
अक्खे़ के़त्तुङ्लो, ताॽजे़ङ्मु के़त्तुङ्लो ॥
चुन्जि के़त्तुङ्बा सेवा के़त्तुङ्बा ॥
ये़त्छाॽ के़त्तुङ्बा सेवा के़त्तुङ्बा ॥
हे़प्पुगरमु आल्ल कङगमुआ . . .
आल् चुन्जि अक्खुङ् सेवामु अक्खुङ्लो ॥
वा पाङ्वा के़वा चुवाःत्ताङमाए ॥
वा केॽइ के़वा चभःत्ताङमाए ॥
याक्सिङ्गोमाने़ वागङ्मा साम्ने़रो ॥
थक़्लितुम्माए साम्माङ्तुम्मे़ चेदोॽ ॥

कोखपूजा (२७२)

वागङ्माको पूजा (१६)

बोलबिन्ती र सेवापुकार सबै पूरा गरिसकैं है ।
विनमतापूर्वक सबै अकिञ्चन सेवाप्रार्थना समाप्त गरैं है ।
त्यहाँदेखि अब मैले विनम्रतापूर्वक गरेका अकिन्चन सेवाप्रार्थनाहरू यहीँ बिसाउँछु ।
केराको पातहरू बिछ्याएर तिमीलाई दिएको तिम्रो थानमान सब विसर्जन गर्दछु ।
हे खोलामा, पानीमा डुलिखेली रहने वागङ्मा, तिमी त छेत्छेती जलदेवी हौ नि ।
देहधारी वरिष्ठ देवी, तिमीलाई जदौ, जदौ ।

० ० ०

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥍᥉)
ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇)

ᤀᤣ - ᤋᤖ᤺ᤱ ᤛᤧᤖᤧᤸᤗᤧ ᤋᤠᤱᤛᤠᤱ ᤛᤧᤖᤧᤸᤗᤧᤖᤥ ॥
ᤛᤠᤵᤔᤠ ᤔᤠᤱ ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤀᤠᤏᤢᤔᤠᤱ ᤁᤢᤏᤢᤔᤠᤱ ॥
ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤔᤠᤱ ᤛᤣᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤖᤥ ॥
ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤔᤠᤱ ᤛᤣᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤆᤧᤍᤥ᤹ᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤸᤗ - ᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤕᤧᤶᤔᤢᤖᤥ ᤁᤴ ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤕᤧᤶᤔᤢᤖᤥ ॥
ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤆᤱᤎᤥᤖᤥ ᤂᤠᤶᤒᤣ᤺ᤰ ᤆᤱᤎᤥᤖᤥ ॥ ॥
ᤁᤱᤃ - ᤜᤠᤸᤗᤢᤘᤠᤃᤔᤢ ᤐᤧᤖᤧᤶ ᤏᤧᤛ᤻ᤛᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠᤃᤧᤱᤃᤔᤢ ᤗᤠᤈᤶᤔᤠᤱ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤔᤢᤰᤁᤢᤶ ᤌᤡ᤺ ᤋ᤺ᤱᤒᤠ ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤌᤡ᤺ ᤋ᤺ᤱᤒᤠᤏᤢ ॥
ᤗᤠ᤺ᤛᤠᤖᤡ ᤋᤡᤕᤧᤴ ᤏᤠᤶᤛᤠᤖᤡ ᤋᤡᤕᤧᤴ ᤔᤢ ॥
ᤃᤢᤶᤛᤠᤱ ᤈᤢᤳᤜᤢᤱᤗᤥ ᤀᤥᤶᤔᤧᤱᤒᤢ ᤈᤢᤳᤜᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤔᤠᤱ ᤛᤣᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤆᤧᤍᤥ᤹ᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोॽमे़न् (२७३)
माङ्गे़न्ना माङ्घो (१)

ए - तरःङ् से़रे़ल्ले ताङ्साङ् से़रे़ल्ले़रो ॥
साप्मामाङ् के़माङ्, आनुमाङ् कुनुमाङ् ॥
निस्से निस्से माङ् सेक्खा माङ् हे़ने़ॽरो ॥
ए - निस्से निस्से माङ् सेक्खा माङ् चेदोॽरो ॥
आल्ल - साम्माङ् ये़म्मुरो कन् के़माङ् ये़म्मुरो ॥
इक्सा चङ्धोरो खाम्बेःक् चङ्धोरो ॥
कङ्ग हाल्लुवागमु पे़रे़म् ने़स्सुङ्लो ॥
ते़त्लागे़ङ्गमु लाजम्माङ् के़त्तुङ्लो ॥
मुक्कुम् थिः तःङ्बा के़माङ् थिः तःङ्बानु ॥
लाःसारि तिये़न् नाम्सारि तिये़न् मु ॥

कोखपूजा (२७३)
शिर उठाउने पूजा (१)

आकाश अन्तरिक्ष उज्यालो भयो । हे भाग्यविधाता, कल्याणमय देवता !
हे सत्य र साँच्चो देवता, हे ईश्वर !
अब त यो बेला देवीदेवताको चलिखेली खाने बेला हो ।
हे देवता, तिम्रो चलिखेली खाने बेला हो ।
धरतीमाथि, पृथ्वीमाथि, सफासँग लिपेको भुइँमाथि
केराको पातका सुप्लाहरू लहरै ओछ्याएँ ।
त्यसमाथि केराको पातको लासो (वेदी, थान) बनाएको छु है ।
गुम्स्याएको छिपप्पिएको जाँडको तोङ्बा सँगसँगै
घाम र जूनजस्ता उज्यालो दियोहरू बालेर

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥍᥊)
ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈)

ᤁ᤹ᤀᤥ - ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤕᤢᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ᤑᤧᤴᤇᤠᤱ ᤕᤢᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤧ - ᤏᤡᤛᤧ ᤏᤡᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤆᤧᤍᤥ᤹ᤖᤥ ॥
ᤀᤧ - ᤀᤠᤡᤱᤃ ᤋ᤺ᤱᤃᤠᤵ-.ᤗᤠᤃᤠᤵ-.ᤕᤧᤱᤃᤠᤵᤗᤧ ॥
(ᤋ᤺ᤱ, ᤗᤠ, ᤏᤢ ᤕᤧᤴ ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤶᤔᤠ)
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤗᤗᤧ (ᤁᤢᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤶᤔᤠ) ᤗᤧ ॥
ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱ, ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤃ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ᤜᤧᤏᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤑᤧᤴᤇᤠᤱ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤜᤢᤰᤋᤧᤶ ᤛᤧᤘᤠ ᤐᤠᤱᤂᤠᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (२७४)
माङ्गे़न्ना माङ्घो (२)

कऽओ - चुप्साङ् युक्खुङ्लो फे़न्छाङ् युक्खुङ्लो ॥
ए - निस्से निस्से माङ् सेक्खा माङ् चेदोऽरो ॥
ए - आइङ्ग तःङ्गप् . . लागप् . . ये़ङ्गप् . . ले़
(तःङ्, ला, नु ये़न् मिङ् पाःम्मा)
कन् ये़बो मैनाम्दाङ्मे़ल्ले़ (कुमिङ् पाःम्मा) ॥
फे़जिरि फे़दाङ्, आङ्गाऽ तुम् फे़दाङ्साग ॥
चुन्जि पाङ्खाङ्लो सेवा पाङ्खाङ्लो ॥
ये़त्छाऽ पाङ्खाङ्लो सेवा पाङ्खाङ्लो् ॥
तुम्दुम् पाङ्खाङ्लो हे़ना पाङ्खाङ्लो् ॥
फेन्छाङ् लाङ्दे़म् सेवा पाङ्खाङ्लो् ॥
चुप्साङ् हुक्ते़म् सेवा पाङ्खाङ्लो् ॥

कोखपूजा (२७४)
शिर उठाउने पूजा (२)

यहाँ थानको दाहिने र देब्रेतिर कलशहरू पनि राखेको छु हे ।
हे सत्य र साँच्चो ईश्वर ! तिमीलाई सेवा छ है ।
आज संवत् - साल,- महिना,- गते, - बारमा (साल, महिना, गते र बार भन्नू)
यो येबो मैनामको धनी उपकारी (उपकारीको नाम भन्नू)ले
फेजिरी फेदाङ्माहरूमा ज्येष्ठ फेदाङ्मा, मलाई
विनम्रपूर्वक सेवा गरिदेऊ भनेर,
अकिञ्चन प्रार्थना र पुकार गरिदेऊ भनेर पठाएकी छ है ।
देब्रे हातले तिम्रो देब्रे पाउ समातेर, दाहिने हातले तिम्रो दाहिने पाउ छोएर
हात माथि उचालेर प्रणाम गर्न पठाएकी छ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ-ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥍᥋)

ᤔᤠᤱᤃᤣᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥉)

ᤀᤣ - ᤀᤠᤸ ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤃᤔᤢ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤛᤣᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ॥
ᤁᤠᤋᤠ᤺ᤰᤁᤫᤠ ᤌᤡ᤺ ᤏᤢ ᤔᤢᤰᤁᤢᤶᤔᤠ ᤌᤡ᤺ ᤌᤠᤶᤏᤢ ॥
ᤋᤣᤳᤗᤠᤛᤥ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱ ᤗᤠᤈᤶᤔᤢ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤕᤠ᤹-ᤛᤩᤠ᤹ ᤌᤠᤶᤏᤢᤒᤣ ᤜᤢᤰᤛᤥᤔᤢ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤗᤠ᤺ᤛᤣᤔᤡ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱ ᤏᤠᤶᤛᤣᤔᤡ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤛᤡᤱᤍᤢᤶ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤐ᤹ᤘᤠᤔᤢ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤗᤢᤱᤍᤢᤶ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤐ᤹ᤘᤠᤔᤢ ᤁᤣᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤴᤇᤣ᤹ᤃᤖᤔᤢ ᤀᤢᤴᤇᤥ᤺ᤱᤃᤖᤔᤢ ॥
ᤂᤏᤣ᤹ᤍᤢᤒᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ)॥
ᤋᤣᤴᤎᤠᤶᤔᤢ ᤔᤣ᤺ᤰᤂᤡᤶ ᤗᤃᤢ ᤋᤠ᤺ᤖᤢᤀᤠᤱᤃ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२७५)

माङ्गेन्ना माङ्घो (३)

ए - आल् हेनेʔगमु निस्से सेक्खा माङ् ॥
काताःक्वा थिः नु मुक्कुम्मा थिः थाम्नु ॥
तेत्लासो केत्तुङ् लाजम्मु केत्तुङ्लो ॥
याʔ-स्याʔ थाम्नुबे हुक्सोमु केत्तुङ्लो ॥
लाःसेमि केत्तुङ् नाम्सेमि केत्तुङ्लो ॥
सिङ्दुम् केत्तुङ्लो पʔवामु केत्तुङ्लो ॥
लुङ्दुम् केत्तुङ्लो पʔवामु केत्तुङ्लो ॥
कन्छेʔगरमु उन्छोःङ्गरमु ॥
खनेʔदुबा (मिङ् पाःप्मा)रेगमु ॥
तेन्धाम्मु मेःक्खिम् लगु तारूआङ्ग ॥

कोखपूजा (२७५)

शिर उठाउने पूजा (३)

अब तिमी भनेको त सत्य र साँच्चो देवता हौ, ईश्वर हौ ।
उनिउँको पातले ओथारोमा गुम्स्याई बनाएको
शक्तिदायी जाँड राखेर, केराको पातको थान बनाएर विधि पूरा गरैं नि ।
(उपकारीको) माना-चामल राख्ने विधि पूरा गरैं ।
थानको दायाँ र बायाँ
जून र घामझैं दियोहरू राख्ने विधि पूरा गरैं ।
पूजा गर्दा अभिसिञ्चन गर्नका लागि
रुखको टोड्कामा जमेको आदिम निर्मल जल
ढुङ्गाको टोड्कामा जमेको आदिम मिंल जल
थानमा राख्ने विधि सबै पूरा भयो है ।
यो त उहिले फलाना (नाम भन्नू)ले विवाह गरी ल्याएर

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥍᥌)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥊)

ᤀᤧ - ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤧᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤴ ॥
ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤹ᤵᤔᤠ) ᤀᤡᤱᤃᤔᤢ ॥
ᤛᤧᤔᤢᤀᤡ ᤐᤨ᤹ᤰᤂᤧ ᤛᤧᤀᤡᤳ ᤐᤨ᤹ᤰᤂᤧᤸᤗᤧᤃ ॥
ᤔᤡ᤹ᤵᤔᤠ ᤕᤨᤃᤖ ᤛᤧᤃᤧ᤹ᤰ ᤛᤢᤖᤢᤱᤔᤠᤏᤢ ॥
ᤌᤠᤰᤐᤧᤗᤢᤱᤔᤠᤏᤢ ᤕᤨ ᤂᤡᤒᤧᤗᤢᤱᤔᤠᤏᤢ ॥
ᤛᤧᤃᤧ᤹ᤰ ᤛᤢᤖᤢᤱᤏᤢ ᤑᤨ᤹ᤰᤂᤢᤱᤅᤠᤱ ॥
ᤀᤡᤃᤧᤰᤏᤡ᤹ᤱ ᤑᤢᤱᤏᤢ ᤛᤡᤰᤁᤧᤏᤡ᤹ᤱ ᤑᤢᤱᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤛᤧᤃᤨ᤹ᤳᤏᤢ ᤁᤨ᤹ᤳᤏᤢ ᤁᤨ᤹ᤳᤋᤢᤱᤔᤢ ᤋᤠᤖᤥ᤹ᤱᤗᤨ ॥
ᤔᤡ᤹ᤵᤔᤠ ᤁᤱᤃ ᤌᤨ ᤜᤠᤱᤘᤠᤌᤨ᤹ᤰ ᤑᤢᤱᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤛᤧᤏᤠ᤹ᤳᤏᤢ ᤏᤠ᤹ᤳᤏᤢ ᤏᤠ᤹ᤳᤋᤢᤱᤔᤢ ᤋᤠᤖᤥᤱᤗᤨ ॥

साप्पोःक्-चोꞌमेन् (२७६)

माङ्गेन्ना माङ्घो (४)

ए - कन् येबोदाङ्मेन् मैनाम्दाङ्मेन् ॥
कन् खनेꞌदुमा (मिङ् पाःप्मा) इङ्गमु ॥
सेमुइ पोःक्खे सेइत् पोःक्खेल्लेग ॥
मिःप्मा योगर सेगेःक् सुरुङ्मानु ॥ [५३]
थाक्पेलुङ्मानु यो खिबेलुङ्मानु
सेगेःक् सुरुङ्नु फोःक्खुङ्ङाङ् ॥
इगेक्निःङ् फुङ्नु सिक्केनिःङ् फुङ्नुरो ॥
सेगोःत्नु कोःत्नु कोःत्तुङ्मु तारूःङ्लो ॥
मिःप्मा कङ्ग थो हाङ्वाथोःक् फुङ्नुरो ॥
सेनाःत्नु नाःत्नु नाःत्तुङ्मु तारूङ्लो ॥

कोखपूजा (२७६)

शिर उठाउने पूजा (४)

यो उपकारी येबो मैनामको धनी फलानी (नाम भन्नू) त गर्भवती हुन जाँदा त
हिजो तल सेगेक सुरुङमा भन्ने ठाउँमा
थाक्पेलुङ्मा खिबेलुङ्मा नामक अवस्थलमा
उसको तानबुन्ने अवस्थल सेगेक सुरुङ्माबाट
तल तल औलतिर बाबियोको फूल, सालिम्मोका फूलहरूतिर खेलिहिँड्ने
हिजो हराएको उसको सातो खोज्दै खोज्दै पक्रेर ल्याउँदै छु है ।
हिजो माथि माथि लेकमा फुल्ने हाङ्वाथोक फूलमा अलमलिएको उसको सातो,
हराएर जताततै उडी हिँडेको उसको सातो पक्रेर ल्याउँदैछु है ।

---

[५३] धनकुटा र पाँचथर (मौवा गा.पा.) थुम जोडिने तमोर नदी र मौवाखोलाको दोभानको किनारको याक्चाना घाट (कसैले हाक्पाराघाट ६ थर भनेका छन्) घाट कुनै स्थानविशेष । युमादेवीले यसै स्थानमा तमोर नदीको वारि र पारि हुने गरी तान फिँजाएर तान बुन्दथिन् भन्ने लोककथन छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥍᥍)

ᤔᤠᤅᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥋)

ᤀᤧ - ᤌᤥ ᤛᤧᤶᤑᤢᤱᤔᤧᤏᤢ ᤐᤠᤱᤒᤥ᤺ᤰ ᤑᤢᤱᤔᤧᤏᤢ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱᤔᤢ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱᤔᤢ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤧᤵᤐᤢᤃᤠᤷ ᤁᤳᤌᤥ ᤘᤠᤜᤱ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤇᤧ ~ ᤛᤡᤃᤡ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤇᤧ ~ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤧᤵᤐᤢᤃᤠᤷ ᤁᤳᤌᤥ ᤘᤠᤜᤱ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤧᤵᤐᤢᤃᤠᤷ ᤁᤳᤌᤥ ᤘᤠᤜᤱ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤇᤧ ~ ᤛᤡᤃᤡ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤇᤧ ~ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (२७७)

माङ्गेन्ना माङ्घो (५)

ए - थो सेम्फुङ्मेनु पाङ्बोःक् फुङ्मेनु ॥
सिगि थाःक्तुङ्लो फोःक्खुङ्मु थाःक्तुङ्लो ॥
सोसाम् थाःक्तुङ्लो फोःक्खुङ्मु थाःक्तुङ्लो ॥
हेप्पुगर कत्थो वाहङ् (मिङ् पाःप्मा) मु केत्तुङ्लो ॥
आम्बुत्छे : सिगि फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥
आम्बुत्छे : सोसाम् फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥
हेप्पुगर कत्थो वाहङ् (मिङ् पाःप्मा) केत्तुङ्लो ॥
हेप्पुगर कत्थो वाहङ्(मिङ् पाःप्मा) केत्तुङ्लो ॥[५४]
आम्बुत्छे : सिगि फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥
आम्बुत्छे : सोसाम् फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥

कोखपूजा (२७७)

शिर उठाउने पूजा (५)

सेम्फुङ (सनाही फूल) का फूलहरूबाट, पाङ्बोक (जटामासी) का फूलहरूबाट
अलमलिएर उडिरहेका सातोलाई खोजेर, पक्रेर जगाईकन बोकेर ल्याएको छु है ।
त्यहाँबाट माथि आउँदा . . . खोल (नाम भन्नू) मा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
बुई . . . बुई . . . सातो डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
बुई . . . बुई . . . हंस डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
त्यहाँबाट हिँडेको त माथि . . . खोला (नाम भन्नू) बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
त्यहाँबाट माथि आउँदा त. . . खोला (नाम भन्नू) बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
ए - बुई . . . बुई . . . सातो डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
ए - बुई . . . बुई . . . हंस डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।

---

[५४] फेदाङमाले सेगेक (सेरेक) सुरुङमाबाट गर्भवती स्त्री र गर्भको अल्मली डुलिहिँड्ने सातो पक्रेर डँडालोमा नानी बोकेझैँ बोकेर ल्याउँछन् । यस्ता बेला फेदाङमाले फलाकेको दृश्य अत्यन्त नाटकीय हुन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥍᥎)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤔᤠ (᥌)

ᤀᤧ - ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤱ ॥
ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤍᤠᤱᤔᤠ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ ᤋᤠᤱᤔᤧᤱ ॥
ᤀᤠᤴᤍᤧᤴ ᤔᤠᤰᤛᤡᤱᤘᤠ ᤗᤢᤱᤎᤢᤱᤏᤢ ᤌᤥ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤆᤧ ᤛᤡᤃᤡ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤆᤧ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤧᤵᤔᤢᤃᤷ ᤌᤥ ᤁᤒᤢ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤧᤵᤔᤢᤃᤷ ᤌᤥ ᤐᤠᤱᤓᤧ᤹ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤆᤧ ᤛᤡᤃᤡ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤆᤧ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (२७८)

माङ्गे़न्ना माङ्घमा (६)

ए - कन् ये़बोदाङ्मा मैनाम्दाङ्मे़ङ्ग ॥
माङ्गे़न्नादाङ्मा चो?मे़न् ताङ्मे़ङ्ग ॥
आन्दे़न् माक्सिङ्वा लुङ्धुङ्नु थो थाःक्तुङ्लो ॥
कङ्गमु आल्ल . . . वाहङ् (मिङ् पाःप्मा) के़त्तुङ्लो ॥
आम्बुत्छे : सिगि फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥
आम्बुत्छे : सोसाम् फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥
हेप्मुगर थो कबु (मिङ् पाःप्मा) के़त्तुङ्लो ॥
हे़प्मुगर थो पाङ्भे?(मिङ् पाःप्मा) के़त्तुङ्लो ॥
आम्बुत्छे : सिगि फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥
आम्बुत्छे : सोसाम् फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥

कोखपूजा (२७८)

शिर उठाउने पूजा (६)

येबोमैनामको धनीको,
शिर उठाउने पूजाको धनीको सातो र हंस बोकेर
अघि माक्सिङ्वा नामक पवित्र अवस्थलबाट उँभो ल्याउँदा त
फलाना (नाम भन्नू) खोलामा ल्याइपुऱ्याएँ है ।
त्यस खोलाबाट हिँडेर फलाना गाउँ (नाम भन्नु)
यो फलाना गाउँ (नाम भन्नू)मा ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
बुई . . . बुई . . . सातो डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
बुई . . . बुई . . . हंस डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
अब त्यहँबाट गाउँ (गाउँको नाम भन्नू)मा ल्याइपुऱ्याएँ है ।
अब त्यहँबाट गाउँ (गाउँको नाम भन्नू)मा ल्याइपुऱ्याएँ है ।
बुई . . . बुई . . . सातो डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
बुई . . . बुई . . . हंस डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥍᥏)

ᤔᤠᤱᤃᤣᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥍)

ᤁᤢᤈᤢᤘᤠ᤺ᤳᤁᤔᤢ ᤑᤠᤵᤔᤠᤍᤣᤴ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤢᤈᤡᤖᤡᤰᤁᤔᤢ ᤘᤠᤜᤵᤔᤠ ᤋᤧᤴᤏᤥᤖᤥ ॥
ᤁᤢᤍᤣ᤺ᤳᤁᤖᤔᤢ ᤘᤠᤜᤵᤔᤠᤋᤧᤴᤏᤥᤖᤥ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤁᤢᤛᤠᤶᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤇᤣ ~ ᤛᤡᤃᤡ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤶᤒᤢᤳᤇᤣ ~ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤌᤠ᤺ᤰᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧᤴ ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠᤖᤧᤴ ॥
ᤁᤒᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤐᤠᤱᤓᤣ᤹, ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤗᤥ᤺ᤰᤑᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤛᤡᤱᤎᤡᤶᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤧ ᤏᤡᤛᤣ ᤏᤡᤛᤣ ᤔᤠᤱ ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤆᤣᤍᤥ᤹ᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोऽमेन् (२७९)

माङ्गेन्ना माङ्घो (७)

कुजुवाःत्कमु फाप्मादेन् के़त्तुङ्लो ॥
कुजिरिक्कमु वाहप्मा ते़न्नोरो ॥
कुदेःत्करमु वाहप्मा ते़न्नोरो ॥
सिगि के़त्तुङ्लो कुसाम्मु के़त्तुङ्लो ॥
आम्बुत्छे : सिगि फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥
आम्बुत्छे : सोसाम् फोःक्खुङ् थाःक्तुङ्लो ॥
ये़बोदाङ्मारे़न् कन् मैनाम्दाङ्मारे़न् ॥
कबु के़त्तुङ्लो पाङ्भे? (मिङ् पाःप्मा) के़त्तुङ्लो ॥
लोःक्फा सिङ्धिम्मु के़त्तुङ्लो ॥
ए - निस्से निस्से माङ् सेक्खा माङ् चेदो»रो ॥

कोखपूजा (२७९)

शिर उठाउने पूजा (७)

अब त्यहाँबाट उसले पानी भर्ने धारा र
उसले थाङनाभोटा र लुगाफाटा धुने धारामा
उसको सातो र हंस बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ है ।
बुई . . . बुई . . . सातो डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
बुई . . . बुई . . . हंस डँडालोमा बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ नि ।
अब भने येबो मैनामको धनीको, यो उपकारीको
गाउँघर(गाउँको नाम भन्नू)मा ल्याइपुऱ्याएँ है ।
काठ र बाँसले बनेको लौकिक घरमा
(उसको सातो र हंस) बोकेर ल्याइपुऱ्याएँ है ।
हे सत्य र साँच्चो ईश्वर ! तिमीलाई सेवा छ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥎᥆)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥎)

ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥᤍᤠᤱᤔᤧᤴ ᤀᤠᤸ ᤛᤡᤃᤡ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤴ ᤀᤠᤸ ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤁᤴ ᤔᤠᤋᤠ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤗᤥ ᤀᤡᤔᤣ᤺ᤳᤔᤢ ᤗᤡ᤺ᤱᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤆᤧᤍᤥᤖᤥ ॥
ᤛᤡᤱᤍᤢᤶ ᤆᤢᤘᤠ᤺ᤳᤗᤢ ᤐ᤹ᤘᤠ ᤆᤢᤘᤠ᤺ᤳᤗᤢᤖᤥ ॥
ᤗᤢᤱᤍᤢᤶ ᤆᤢᤘᤠ᤺ᤳᤗᤢ ᤐ᤹ᤘᤠ ᤆᤢᤘᤠ᤺ᤳᤗᤢᤖᤥ ॥
ᤁᤱ ᤛᤢᤃᤢᤳ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤧ ᤑᤠᤱᤒᤢᤳ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤗᤣ᤺ᤳᤇᤠᤶ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤧᤖᤥ ᤑᤢᤱᤛᤠᤶ ᤔᤧᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤧᤖᤥ ॥
ᤌᤠ᤺ᤱ ᤑᤢᤸᤗᤢ ᤑᤢᤸᤗᤢ ॥ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤘᤣ᤺ᤳᤆᤧᤰ ᤘᤣ᤺ᤳᤆᤧᤰ ॥
ᤁᤴ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴᤍᤠᤱᤔᤧᤱ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤑᤥ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मे़न् (२८०)

माङ्गे़न्ना माङ्घो (८)

कन् ये़बोदाङ्मे़न् आल् सिगि लिःङ्खुङ्लो ॥
कन् मैनाम्दाङ्मे़न् आल् सोसाम् लिःङ्खुङ्लो ॥
कङ्ग माता लिःङ्खुङ्लो इमेःत्मु लिःङ्खुङ्लो ॥
ए – निस्से निस्से माङ् सेक्खा माङ् चेदो»रो ॥
सिङ्दुम् चुवाःत्लु प?वा चुवाःत्लुरो ॥
लुङ्दुम् चुवाःत्लु प?वा चुवाःत्लुरो ॥
कङ्ग सुगुत् मे़न्दोःक्के़ फाङ्बुत् मे़न्दोःक्के़रो ॥
लेःत्छाम् मे़न्दोःक्के़रो फुङ्साम् मे़न्दोःक्के़रो ॥
थाःङ् फुल्लु फुल्लु थाःङ् वेःत्चे़क् वेःत्चे़क् ॥
कन् चो?मे़न्दाङ्मे़ङ्ग् थाःङ् थाःङ् फोःक्खुङ्लो ॥

कोखपूजा (२८०)

शिर उठाउने पूजा (८)

अब बोकेर ल्याएको हंस र सातो
उपकारी येबोमैनाको धनीको देहमा हुलिदिन्छु हे ।
यो उपकारीको छाँया उसको देहमा हुलिदिन्छु है ।
रुखको टोड्कामा जमेको आदिम
निर्मल जलले अभिषेक गर्छु है ।
ढुङ्गाको टोड्कामा जमेको आदिम निर्मल जलले अभिषेक गर्छु है ।
सुत्केरी हुँदा मर्नेहरूका सुत्केरी सिहैं र प्रेतले नपिरोस्,
अनेक अनिष्टकारी भूत र प्रेतले नपिरोस् है ।
कम्मर मर्काउँदै माथि माथि उठ्दै
कम्मर मर्काउँदै लचक लचक
यो येबोमैनामको धनी, उपकारीको शिर उठाइदिन्छु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤻ᤔᤧᤴ (᥈᥎᥇)

ᤔᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤱᤄᤨ (᥇)

ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤨᤍᤱᤔᤧᤱᤃ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤑᤨ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤁᤴ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤱᤔᤧᤱᤃ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤑᤨ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤋᤠᤃᤧᤖᤠ ᤔᤱᤅᤧ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤻ᤑᤢ ᤔᤱᤅᤧ ॥
ᤏᤡᤛᤧ ᤏᤡᤛᤧ ᤔᤱ ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤱ ᤆᤧᤍᤨ᤻ᤖᤨ ॥
ᤋᤠ᤺ᤴᤇᤨ ᤋᤠᤖᤧᤸᤗᤧ ᤋᤠᤰᤏᤠᤶ ᤋᤠᤖᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤀᤠᤸ ᤀᤡᤰᤛᤠ ᤆᤱᤎᤨ ᤂᤠᤶᤒᤧ᤺ᤰᤔᤢ ᤆᤱᤎᤨᤖᤨ ॥
ᤐᤡ᤺ᤴᤍᤠ᤻ᤛᤨ ᤆᤱᤎᤨ ᤑᤖᤧᤱ ᤁᤢᤈᤱᤎᤨ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤗᤠᤈᤶᤗᤧ ᤁᤴ ᤗᤠᤛᤨ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤆᤢᤸᤗᤡ ᤆᤱᤎᤨᤖᤨ ᤕᤠ᤻-ᤛᤩᤠ᤻ᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤗᤠ᤺ᤏᤠᤶ ᤛᤠᤖᤡ ᤏᤢ ᤑᤢᤱᤛᤠᤖᤡ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२८१)

माङ्गे़न्ना माङ्घो (१)

कन् ये़बोदाङ्मे़ङ्ग थाःङ् थाःङ् फोःक्खुङ्लो ॥
कन् मैनाम्दाङ्मे़ङ्ग थाःङ् थाःङ् फोःक्खुङ्लो ॥
तागे़रा माङ्ङे़ तागे़रा निङ्वाʔफु माङ्ङे़ ॥
निस्से निस्से माङ् सेक्खा माङ् चेदोʔरो ॥
ताःन्छो तारे़ल्ले़ ताक्नाम् तारे़ल्ले़ ॥
आल् इक्सा चङ्धो खाम्बेःक्मु चङ्धोरो ॥
पिःन्दाʔसो चङ्धो फरे़ङ् कुजङ्धो ॥
ते़त्ला लाजम्ले़ कन् लासो के़त्तुङ्लो ॥
चुल्लि चङ्धोरो याʔ-स्याʔमु के़त्तुङ्लो ॥
लाःनाम् सारि नु फुङ्सारि के़त्तुङ्लो ॥

कोखपूजा (२८१)

शिर उठाउने पूजा (१)

यो उपकारी येबोमैनामको धनीको शिर
माथि माथि उठाई दिन्छु है ।
हे सर्वव्यापी र सर्वज्ञ तागेरा निङ्वाफु माङ !
हे सत्ते र साँच्चो ईश्वर ! तिमीलाई प्रणाम छ ।
अब त बिहानको शुभघडीमा
अब यहाँ पृथ्वीमाथि, भुइँमाथि
सुग्घर सफा पारी लिपपोत गरेर
केराको पात बिछाई थानमान बनाएँ है ।
लिपपोत गरेको भुइँमाथि
(उपकारीको नाममा) धानको
मानाचामल पनि भरेर राखेँ है ।
जूनघामझैँ फूलका कलशहरू पनि वरपर राखेँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤻ᤔᤧᤴ (᥈᥎᥈)
ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥆)

ᤋᤧᤔᤧ᤹ᤴᤍᤡᤱ ᤘᤗ᤹ᤰ ᤑᤢᤱ ᤛᤧᤶᤑᤢᤱ ᤏᤢ ᤛᤧᤃᤧ᤹ᤰ ᤑᤢᤱ ॥
ᤁᤨᤀᤡ ᤆᤱᤑᤠ᤹ᤱ ᤑᤢᤱ ᤐᤠᤱᤒᤨ᤹ᤰᤔᤢ ᤑᤢᤱᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤛᤡᤱᤈᤠᤱᤃᤨ ᤑᤢᤱᤃ ᤕᤠᤶᤈᤠ᤹ᤱᤃᤨ ᤑᤢᤱᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤛᤧ᤹ᤰᤔᤠᤖᤡ ᤑᤢᤱᤃ ᤘᤠ᤹ᤴᤍᤠᤕᤨ ᤑᤢᤱᤏᤢᤖᤨ ॥
ᤗᤠ᤹ᤛᤧᤔᤡ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱ ᤏᤠᤶᤛᤧᤔᤡ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤨ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤆᤡᤏᤢᤁᤧᤏᤢᤔᤧᤴᤇᤠ᤻ ॥
ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤧᤱᤃ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤱᤃᤔᤢ ॥
ᤌᤡ᤹ᤴᤎᤠᤶ ᤏᤢ᤻ᤖᤖᤨ ᤛᤠᤎᤠᤶᤔᤢ ᤏᤢ᤻ᤖᤖᤨ ॥
ᤏᤠᤶᤛᤠ᤹ᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤻ᤀᤨ ᤌᤧ᤹ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤻ᤀᤨ ॥
ᤗᤠ᤹ᤛᤠ᤹ᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤻ᤀᤨ ᤌᤧ᤹ᤰᤛᤠᤱ ᤁᤳᤋᤧ᤻ᤀᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२८२)
माङ्गेन्ना माङ्घो (१०)

तेमेःन्दिङ् वलःक् फुङ् सेम्फुङ नु सेगेःक् फुङ् ॥
कोइ चङ्फाःङ् फुङ् पाङबोःक्मु फुङ्नुरो ॥
सिङ्जाङ्गो फुङ्ग याम्जाःङ्गो फुङ्नुरो ॥
सेःक्मारि फुङ्ग वाःन्दायो फुङ्नुरो ॥
लाःसेमि केत्तुङ् नाम्सेमि केत्तुङ्लो ॥
आल्ल कङ्गमु चिनुकेनुमेन्छाʔ ॥
येबोदाङ्मेङ्ग मैनाम्दाङ्मेङ्गमु ॥
थिःन्धाम् नुʔररो साधाम्मु नुʔररो ॥
नाम्साःङ् कत्तेʔओ थेःक्साङ् कत्तेʔओ ॥
लाःसाः ङ् कत्तेʔओ थेःक्साङ् कत्तेʔओ ॥

कोखपूजा (२८२)
शिर उठाउने पूजा (१०)

तल औलमधेस (सागर)तिरका
ती सेम्फुङ (सनाइफूल) र सेगेक फूल पनि
माथि पहाडपर्वतका पाङ्बोक (जटामासी) फूल,
स्फूर्ति दिने सिङ्जाङ्गोका फूल र
मानिसले लाउनै पर्ने सेक्मारी (सिल्लरी) फूल राखेर,
यहाँ वर र पर जून र घामझैं दियोहरू बालेर विधिविधान पूरा गरैं है ।
तिम्रो प्यारी नातिनीलाई त यो उपकारी, येबो र मैनामको धनीलाई त
प्रसवका बेला दुःखकष्ट नहोस्, जन्मेको शिशु स्वस्थ हओस् है ।
यसलाई घामले जस्तै ढाकेर (सुरक्षित) राख है ।
यसलाई जूनले जस्तै ढाकेर (सुरक्षित) राख है ।
(सूर्यचन्द्र दायाँ होऊन् है) ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤹ᤰ-ᤆᤨ᥅ᤔᤧ᤺ᤴ (᥈᥎᥉)

ᤔᤠᤱᤃᤧ᤺ᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥇)

ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤆᤡᤏᤢ ᤁᤧ᤺ᤏᤢᤔᤧ᤺ᤴᤇᤠ᥅ ॥
ᤕᤧ᤺ᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤧ᤺ᤱᤃ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧ᤺ᤱᤃᤔᤢ ॥
ᤏᤧ᤺ᤳᤋᤡ ᤆᤵᤋᤧ᤺ᤃᤖ ᤑᤢᤱᤘᤠ ᤆᤵᤋᤧ᤺ᤃᤖ ॥
ᤌᤨ - ᤛᤨᤎᤢᤱ ᤔᤧ᤺ᤴᤈᤵᤐᤧ᤺ ᤘᤗᤰ ᤔᤧ᤺ᤴᤈᤵᤐᤧ᤺ᤖᤨ ॥
ᤛᤨᤎᤢᤱ ᤑᤠᤱᤏᤧ᤺ᤖᤨ ᤌᤨ ᤘᤗᤰ ᤑᤠᤱᤏᤧ᤺ᤖᤨ ॥
ᤏᤧ᤺ᤳᤋᤡ ᤑᤠᤱᤏᤧ᤺ᤖᤨ ᤌᤨ ᤑᤢᤱᤘᤠ ᤑᤠᤱᤏᤧ᤺ᤖᤨ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧ᤺ᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤧ᤺ᤱᤃ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧ᤺ᤱᤃ ॥
ᤂᤡᤛᤢ᤹ᤶᤒᤢᤃᤖ ᤂᤡᤗ᤹ᤶᤔᤠ ᤋᤧ᤺ᤴᤌᤨ ॥
ᤌᤠᤰᤛᤢ᤹ᤶᤒᤢᤃᤖ ᤌᤠᤰᤌᤠᤰᤔᤠ ᤋᤧ᤺ᤴᤌᤨ ॥
ᤛᤠᤶᤕᤠᤱ ᤌᤨᤗᤡᤏᤢ ᤕᤢᤵᤐᤠ ᤌᤨᤗᤡᤏᤢ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२८३)

माङ्गे़न्ना माङ्घो (११)

आल्ल कङ्गमु चिनु के़नुमे़न्छाʔ ॥
ये़बोदाङ्मे़ङ्ग मैनाम्दाङ्मे़ङ्गमु ॥
ने़त्ति चप्ते़गर फुङ्वा चप्ते़गर ॥
थो . . . सोधुङ् मे़न्जप्पे़ वलक् मे़न्जप्पे़रो ॥
सोधुङ् फाङ्ने़रो थो वलक् फाङ्ने़रो ॥
ने़त्ति फाङ्ने़रो थो फुङ्वा फाङ्ने़रो ॥
कन् ये़बोदाङ्मे़ङ्ग मैनाम्दाङ्मे़ङ्ग ॥
खिसुःम्बुगर खिलःम्मा ते़न्थो ॥
थाक्सुःम्बुगर थाक्थाक्मा ते़न्थो ॥
साम्म्याङ् थोलिनु युप्पा थोलिनु ॥

कोखपूजा (२८३)

शिर उठाउने पूजा (११)

अब यो तिम्रो प्रिय नातिनीको त
जीवन र जोबनको फूल ओइलाउन नदिऊँ है ।
जीवनको पोखरीमा पानी सुक्न लागेमा
जीवनको पोखरी (सागर) बारिदिन्छु,
सर्वदा जलले भरिपूर्ण राख्छु है ।
जीवनफूललाई घेराबारा गरेर सुरक्षित राख्छु है ।
उपकारी यो येबो र मैनामको धनीले
तानको धागा बात्ने ठाउँमा, फिँजाएको ठाउँमा,
सुनको थाली र चाँदीको थाली लिएर
तान बुन्न बसेकी बखत

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤵᤐᤨ᤹ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥎᥊)

ᤔᤱᤃᤧᤴᤏ ᤔᤱᤄᤨ (᥇᥈)

ᤌᤠᤰᤌᤠᤰ ᤕᤢᤅᤡᤸᤗᤧ ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤕᤢᤅᤡᤸᤗᤧ ॥
ᤌᤠᤰᤛᤢᤶᤒᤢᤃ ᤌᤠᤰᤐᤧ ᤋᤠ᤹ᤴᤍᤡ ᤔᤧᤶᤒᤨ᤹ᤳᤋᤧᤖᤨ ॥
ᤂᤡᤛᤢᤶᤒᤢᤃ ᤂᤡᤒᤧ ᤋᤠ᤹ᤴᤍᤡ ᤔᤧᤶᤒᤨ᤹ᤳᤋᤧᤖᤨ ॥
ᤂᤡᤛᤢᤶ ᤔᤧᤶᤒᤢ᤹ᤀᤧ ᤂᤡᤒᤧ ᤔᤧᤶᤒᤢ᤹ᤀᤧᤖᤨ ॥
ᤌᤠᤰᤛᤢᤶ ᤛᤴᤇᤢᤖᤨ ᤀᤠᤸ ᤂᤡᤒᤧ ᤛᤴᤇᤢᤖᤨ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤱ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤆᤡᤏᤢ ᤁᤧᤏᤢᤔᤧᤴᤇᤠ᤹ ॥
ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤹ᤶᤔᤠ) ᤃ ॥
ᤌᤰ ᤘᤠ᤹ᤴᤍᤧ ᤘᤠ᤹ᤴᤍᤧ ॥ ᤌᤰ ᤑᤢᤸᤗᤢ ᤑᤢᤸᤗᤢ ॥
ᤆᤢ ᤘᤠ᤹ᤴᤍᤧ ᤘᤠ᤹ᤴᤍᤧ ॥ ᤆᤢ ᤑᤢᤸᤗᤢ ᤑᤢᤸᤗᤢ ॥

साप्पोःक्-चोःमेन् (२८४)

माङ्गेन्ना माङ्घो (१२)

थाक्थाक् युङिल्ले थाक्चुम् युङिल्ले ॥
थाक्सुम्बुग थाक्पे ताःन्दि मेम्बोःत्तेरो ॥
खिसुम्बुग खिबे ताःन्दि मेम्बोःत्तेरो ॥
खिसुम् मेम्बु?ए खिबे मेम्बु?एरो ॥
थाक्सुम् सःन्छुरो आल् खिबे सःन्छुरो ॥
कन् येबोदाङ्मा मैनाम्दाङ्मेङ्ग ॥
आल्ल कङ्गमु चिनु केनुमेन्छा?॥
कन् खने?दुमा (मिङ् पाःम्मा) ग
थक् वाःन्दे वाःन्दे ॥ थक् फुल्लु फुल्लु ॥
चु वाःन्दे वाःन्दे ॥ चु फुल्लु फुल्लु ॥

कोखपूजा (२८४)

शिर उठाउने पूजा (१२)

तान बुन्न बस्दा (जीवन जिउने क्रममा)
यसबाट कुनै गल्ती नहोस् है ।
उसका जीवन-तानको धागाहरू नखुस्किउन्।
यिनको जीवन-तानको धागाहरूमा
कुनै प्रकारले गाँठा परेमा नचुँडिउन् है ।
यिनको जीवन-तानमा धागाहरू सोझ्याइदिऊँ है ।
यो येबो र मैनामको धनी
उपकारी फलानी (नाम भन्नू) लाई त
तिम्रो प्रिय नातिनीको
(यिनको त) जिउ हल्लाई हल्लाई
(यिनको त) कम्मर मर्काई मर्काई
स्फूर्ति र उत्साहले, बल र बर्गतले परिपूर्ण पारेर

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ-ᤆᤨ᥀ᤔᤧᤴ (᥈᥎᥋)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥉)

ᤋᤠᤃᤧᤖᤠ ᤔᤠᤱᤅᤧ ᤏᤡᤱᤘᤠ᥀ᤑᤢᤔᤠ ᤔᤠᤱᤅᤧ ॥
ᤌᤠᤱ ᤌᤠᤱ ᤑᤨ᤺ᤱᤛᤢᤖᤨ ᤕᤧᤵᤐᤡᤳ ᤑᤨ᤺ᤱᤛᤢᤖᤨ ॥
ᤏᤧᤳᤋᤡᤃᤧᤴ ᤑᤢᤱᤘᤠᤃ ᤆᤠ᤺ᤱᤈᤠ᤺ᤱ ᤗ᥀ᤖᤖᤨ ॥
ᤆᤠ᤺ᤱᤈᤠ᤺ᤱᤀᤧ ᤆᤠ᤺ᤱᤈᤠ᤺ᤱ ᤌᤠᤱᤌᤠᤱ ᤐᤨ᤺ᤰᤗ᥀ᤖᤨ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤨᤍᤠᤱᤔᤠ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤱᤃᤔᤢ ॥
ᤁᤴ ᤂᤏᤧ᥀ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤃᤔᤢ ॥
ᤁᤢᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤖᤧ ᤁᤢᤆᤨ᤺ᤳᤗᤢᤱ ᤌᤨᤄᤨᤔᤢ ॥
ᤏᤠᤶᤛᤠ᤺ᤱ ᤁᤳᤋᤧ᥀ᤀᤨ ᤌᤨ ᤌᤧ᤺ᤰᤛᤠ᤺ᤱ ᤁᤳᤋᤧ᥀ᤀᤨ ॥
ᤌᤠ᤺ᤱ ᤋᤡᤍᤡᤱ ᤋᤡᤍᤡᤱ ᤏᤠᤶᤛᤠ᤺ᤱᤔᤢ ᤁᤳᤋᤧ᥀ᤀᤨ ॥
ᤌᤠ᤺ᤱ ᤕᤧᤵᤐᤡᤳ ᤕᤧᤵᤐᤡᤳ ᤗᤠ᤺ᤛᤠ᤺ᤱᤔᤢ ᤁᤳᤋᤧ᥀ᤀᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२८५)

माङ्गेन्ना माङ्घो (१३)

तागेरा माङ्ङे निङ्वाʔफुमा माङ्ङे ॥
थाङ् थाङ् फोःङ्सुरो येप्पित् फोःङ्सुरो ॥
नेत्तिगेन् फुङ्वाग चाःङ्जाःङ् लʔररो ॥
चाःङ्जाःङ्ए चाःङ्जाःङ थाङ्थाङ् पोःक्लʔरो ॥
कन् येबोदाङ्मा मैनाम्दाङ्मेङ्गमु ॥
कन् खनेʔदुमा (मिङ् पाःप्मा) गमु ॥
कुमाङ्गेन्नारे कुचोःत्लुङ् थोघोमु ॥
नाम्साःङ् कत्तेʔओ थो थेःक्साःङ् कत्तेʔओ ॥
थाःङ् तिदिङ् तिदिङ् नाम्साःङमु कत्तेʔओ ॥
थाःङ् येप्पित् येप्पित् लाःसाःङ्मु कत्तेʔओ ॥

कोखपूजा (२८५)

शिर उठाउने पूजा (१३)

माथि माथि शिर ठाडो पारेको उभ्याऊँ है ।
(यिनको) जीवनको फूल झरिलो भरिलो होस्,
झरिलो झरिलो भरिलो भरिलो होस्, माथि माथि शिर ठाडो पारेको उभियोस् है ।
यो येबो र मैनामको धनी उपकारी फलानी (नाम भन्नू) लाई त
उसको सिद्धि (उच्च शिखर)को अवस्थलमा, माथिसम्म
घामका किरणले जस्तै चारैतिरबाट ढाकेर
जूनका जुनेलीले जस्तै चारैतिरबाट ढाकेर
जगजग झलमल्ल बलिरहेको सूर्यप्रकाशजस्तै
उज्यालो उभ्याएर राख है ।
माथि माथि (शिखरमा) शिर ठाडो गरेर जूनको जुनेलीजस्तै
उज्यालो उभ्याएर राख है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥎᥌)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥊)

ᤛᤧᤔᤧᤘᤠᤏᤢᤖᤥ ᤕᤧᤔᤧᤘᤠᤏᤢᤖᤥ ॥
ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢ ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤘᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢᤖᤥ ॥
ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤸᤗᤧ ॥
ᤆᤡᤏᤢᤃᤧᤱᤃᤔᤢ ᤁᤧᤏᤢᤔᤧᤴᤇᤠ᤹ᤛᤠᤖᤧ ॥
ᤋᤠᤃᤧᤖᤠ ᤔᤠᤱᤅᤧ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ᤑᤢ ᤔᤠᤱᤏᤧᤖᤥ ॥
ᤜᤧᤏᤧ᤹ ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱᤏᤧᤖᤥ ॥
ᤛᤡᤃᤡ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢᤖᤥ, ᤛᤥᤛᤠᤶ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢᤖᤥ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢᤖᤥ, ᤛᤰᤔᤠ ᤏᤠ᤺ᤰᤋᤢᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤛᤡᤃᤡ ᤁᤢᤗᤧᤰᤘᤠ ᤛᤥᤛᤠᤶᤖᤧ ᤁᤢᤗᤧᤰᤘᤠ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤁᤢᤗᤧᤰᤘᤠ ᤛᤰᤔᤠ᤺ᤖᤧ ᤁᤢᤗᤧᤰᤘᤠ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (२८६)

माङ्गेन्ना माङ्घो (१४)

सेमेवानुरो येमेवानुरो ।
साम्दाङ्वा थाम्नु काराःङ्वा थाम्नुरो ॥
कन् येबो मैनाम्दाङ्मेल्ले ॥
चिनुगेङ्गमु केनुमेन्छा?सारे ॥
तागेरा माङ्ङे निङ्वा?फु माङ्नेरो ॥
हेने? निस्से माङ् सेक्खा माङ्नेरो ॥
सिगि नाःक्तुरो, सोसाम् नाःक्तुरो ॥
साःङ्गु नाःक्तुरो, सक्मा नाःक्तुरो ॥
आल्ल सिगि कुलेक्वा सोसाम्रे कुलेक्वा ॥
आल्ल साःङ्गु कुलेक्वा सक्माःरे कुलेक्वा ॥

कोखपूजा (२८६)

शिर उठाउने पूजा (१४)

अब त यहाँ सेमेवा येमेवा जोडी (पन्छी) ले
डाँफे र कन्याङकुरुङका जोडीले ।
यो येबो मैनामको धनी (नाम भन्नू) ले
तिम्रै प्रिय नातिनी (दरसन्तान) ले
हे सर्वज्ञ, सर्वशक्तिमान् र सर्वव्यापी ईश्वर !
हे एक मात्र सत्य र साँच्चो ईश्वर !
तिमीसँग उसले आफ्नो सातो र हंस माग्दै छ है ।
तिमीसँग उसले आफ्नो श्वास-प्रश्वास (प्राणवायु) माग्दै छ है ।
अब उसले त आफ्नो सातो र हंसको सट्टामा . . .
अब उसले त आफ्नो
श्वास-प्रश्वास (प्राणवायु) का सट्टामा . . .

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥎᥍)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥋)

ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢ ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤘᤠ ᤌᤠᤶᤏᤢᤖᤥ ॥
ᤂᤠᤶᤗᤢᤱ ᤌᤠᤱᤅᤡᤸᤗᤧ ᤂᤠᤶᤗᤢᤱ ᤋᤠ᤺ᤰᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤔᤠᤱᤄᤥ ᤌᤠᤱᤅᤡᤸᤗᤧ ᤔᤠᤱᤄᤥ ᤋᤠ᤺ᤰᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤘᤠᤕᤠ ᤌᤠᤱᤅᤡᤸᤗᤧ ᤘᤠᤕᤠᤔᤢ ᤋᤠ᤺ᤰᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤜᤧᤏᤧ᤹ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤖᤥ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤛᤧᤰᤂᤠᤖᤥ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠᤔᤢ ᤛᤧᤰᤂᤠᤖᤥ ॥
ᤀᤰᤂᤧ ᤛᤧᤰᤂᤠᤖᤥ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱᤔᤢ ᤛᤧᤰᤂᤠᤖᤥ ॥
ᤛᤠᤵᤐᤠᤱᤗᤠ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤁᤧᤔᤠᤱᤗᤠ ᤏᤡ᤻ᤛᤧᤖᤥ ॥
ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤆᤢᤰᤘᤠ ᤏᤠᤶᤛᤡᤱᤔᤢ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤆᤢᤰᤘᤠ ᤗᤠ᤺ᤛᤡᤱᤔᤢ ᤁᤳᤋᤧ᤹ᤀᤥ ॥

साप्पोःक् चोऽमेन् (२८७)

माङ्गेन्ना माङ्घो (१५)

साम्दाङ्वा थाम्नु काराःङ्वा थाम्नुरो ॥
खाम्लुङ् थाङ्ङिल्ले खाम्लुङ् ताःक्तेऽओ ॥
माङ्घो थाङ्ङिल्ले माङ्घो ताःक्तेऽओ ॥
वाया थाङ्ङिल्ले वायामु ताःक्तेऽओ ॥
सेक्खा माङ् हेनेऽ निस्से माङ् हेनेऽरो ॥
पेलि सेक्खारो पाःल्लामु सेक्खारो ॥
अक्खे सेक्खारो ताऽजेङ्मु सेक्खारो ॥
साप्पाङ्ला निस्से केमाङ्ला निस्सेरो ॥
कङ्गमु चुक्वा नाम्सिङ्मु कत्तेऽओ ॥
कङ्गमु चुक्वा लाःसिङ्मु कत्तेऽओ ॥

कोखपूजा (२८७)

शिर उठाउने पूजा (१५)

डाँफेचरी र कन्याङकुरुङको जोडीले
पूजाप्रार्थना गरेकी छ नि ।
भोगबलि दिएकी छ, थापिदेऊ है ।
यसले गरेकी पूजाअनुष्ठान स्वीकार गरिदिनू है ।
तिमी त सत्य र साँच्चो देवता हौ ! ईश्वर नै हौ ।
साँच्चो र सत्य वचनले र
सत्य र साँच्चो बोलीले, साँच्चो साँच्चो मनले
प्रचलित विधिविधानअनुसार नै
बिन्ती, प्रार्थना र पूजा गरैं है ।
अब उपकारी (येबो मैनाम) को
घाम र जून दाहिने भइदिनू है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥎᥎)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥇᥌)

ᤀᤠᤸᤗ ᤀᤠᤱᤃᤠ᤹ᤃ ᤑᤧᤈᤡᤖᤡ ᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤀᤠ ॥
ᤛᤡᤈᤨ᤹ᤘᤠ ᤐᤧᤜᤡ ᤋᤢᤶ ᤑᤧᤍᤠᤱᤛᤠᤀᤠᤔᤢ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱᤗᤨ ᤛᤰᤔᤠ᤺ᤔᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱᤗᤨ ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤨ. ᤛᤰᤔᤠ᤺ᤔᤢ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤨ ॥
ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤛᤱ ᤛᤱ ᤋ᤺ᤰ ᤜᤠᤱᤗᤠ ᤛᤱ ᤛᤱᤗᤨ ॥
ᤔ᤹ᤘᤠᤛᤠ ᤛᤱ ᤛᤱ ᤀᤨ᤹ᤛᤠᤀᤠᤱ ᤛᤱ ᤛᤱᤗᤨ ॥
ᤑᤰᤑᤰᤁᤧᤴ ᤔᤢᤕᤠ ᤛᤡᤖᤣ ᤔᤧᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤨ ॥
ᤀᤠᤵᤗᤠᤱᤃᤧᤴ ᤔᤢᤕᤱ ᤛᤡᤖᤣ ᤔᤧᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤨ ॥
ᤋᤰᤛᤱᤃᤧᤴ ᤛᤒᤠ ᤛᤡᤖᤣ ᤔᤧᤴᤍᤠᤕᤧᤖᤨ ॥
ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤔᤠᤱ ᤜᤧᤏᤧ᤹ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤁᤧᤘᤠᤖᤨ ॥

साप्पोःक्-चोʔमेन् (२८८)

माङ्गे़न्ना माङ्घो (१६)

आल्ल आङ्गाʔग फे़जिरि फे़दाङ्साआ ॥
सिजोʔवा पे़हि तुम् फे़दाङ्साआमु ॥
साःङ्गु पुʔराङ्लो सक्माःमु पुʔराङ्लो ॥
साःङ्गु नाʔराङ्लो. सक्माःमु नाʔराङ्लो ॥
लासाला सङ् सङ् तःक् हाङ्ला सङ् सङ्लो ॥
मʔवासा सङ् सङ् ओʔसाआङ् सङ् सङ्लो ॥
फक्फक्के़न् मुया सिरे मे़न्दाये़रो ॥
आप्लाङ्गे़न् मुयङ् सिरे मे़न्दाये़रो ॥
तक्सङ्गे़न् सबा सिरे मे़न्दाये़रो ॥
निस्से माङ् हे़ने़ʔसे़क्खा माङ् के़वारो ॥

कोखपूजा (२८८)

शिर उठाउने पूजा (१६)

म त फेदाङमाहरूमा जेठो फेजिरी फेदामा हुँ,,
डेग कहिले नबिर्सने चारैतिर डुलिहिँड्ने
गौँथलीजस्तो तिम्रो सन्देशवाहक हुँ नि ।
म त सारै गलेँ, सास पनि चुँडियो है ।
अब म केहीबेर विश्राम गर्दछु नि ।
तिम्रो पकवान (भात र मासु) पाकिन्जेलसम्म (बिसाउँछु) ।
यहाँ (पूजाथानमा) पखेटा फटफाउँदै उड्ने
चिलदेवता आउन नपाओस् है ।
खुट्टाको चाल मारेर हिँड्ने बिरालोदेव यहाँ आउन नपाओस् है ।
यहाँ वनको बाँदरदेव आउन नपाओस् है ।
हे सत्य र साँच्चो देवता, हे ईश्वर तिमी छौ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹,ᤔᤣᤴ (᥈᥎᥏)

ᤔᤠᤱᤃᤣᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥍)

ᤛᤛᤡᤰ ᤔᤣᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣ ᤕᤱᤍᤱ ᤔᤣᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣᤖᤥ॥
ᤛᤢᤃᤢᤳ ᤔᤣᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣ ᤑᤠᤱᤒᤢᤳ ᤔᤣᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣᤖᤥ॥
ᤗᤣ᤺ᤳᤇᤠᤶ ᤔᤣᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣ ᤑᤢᤱᤛᤠᤶ ᤔᤣᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣᤖᤥ॥
ᤀᤡᤎᤢᤰ ᤔᤣᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣ ᤛᤥᤄᤠ ᤔᤣᤴᤍᤥ᤺ᤰᤁᤣᤖᤥ॥
ᤛᤡᤲᤈᤥ᤹ᤘᤠ ᤐᤣᤜᤡ ᤋᤢᤶ ᤑᤣᤍᤠᤱᤔᤠᤛᤠᤃ॥
ᤑᤣᤈᤡᤖᤡ ᤑᤣᤍᤠᤱ ᤋᤢᤶ ᤑᤣᤍᤠᤱᤛᤠᤖᤣᤃᤠ॥
ᤐᤣᤗᤡ ᤂᤣ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤂᤣ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤥ॥
ᤀᤰᤂᤣ ᤂᤣ᤺ᤰᤂᤢᤱ ᤋᤠ᤹ᤈᤣᤱ ᤂᤣ᤺ᤰᤂᤢᤱᤗᤥ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ॥
ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ᤛᤰᤔᤠ᤺ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (२८९)

माङ्गेन्ना माङ्घो (१७)

ससिक् मेन्दोःक्के यङ्दङ् मेन्दोःक्केरो
सुगुत् मेन्दोःक्के फाङ्बुत् मेन्दोःक्केरो ॥
लेःत्छाम् मेन्दोःक्के फुङ्साम् मेन्दोःक्केरो ॥
इधुक् मेन्दोःक्के सोघा मेन्दोःक्केरो ॥
सिंजोॽवा पेहि तुम् फेदाङ्मासाग ॥
फेजिरि फेदाङ् तुम् फेदाङ्सारेगा ॥
पेलि खेःक्खुङ् पाःल्ला खेःक्खुङ्लो ॥
अक्खे खेःक्खुङ् ताॽजेङ् खेःक्खुङ्लो ॥
साःङ्गु पुॽराङ्लो सक्माः पुॽराङ्लो ॥
साःङ्गु नाॽराङ्लो सक्माः नाॽराङ्लो ॥

कोखपूजा (२८९)

शिर उठाउने पूजा (१७)

मोचजस्तो शिशुका प्रेतात्मा नलागोस् है ।
मसान र डङ्किनी नलागोस् है ।
सुत्केरी सिहैँ भूतप्रेत र सिन्डी
केहीले पनि (उपकारीलाई) दुःख र पिर दिन नसकोस् है ।
डेग कहिले नबिर्सने, चारैतिर डुलिहिँड्ने गौँथलीजस्तो
तिम्रो सन्देशवाहक म,
फेदाङ्माहरूमा वरिष्ठ, म फेजिरी फेदाङ्माले
यहाँ सत्य र साँच्चो बोलीवचनले वाचाबन्धन गरैँ है ।
विधिअनुसारकै प्रचलनले वाचाबन्धन गरैँ नि ।
धेरै थाकेको छु नि ।
अब केहीबेर विश्राम गर्छु, बिसाउँछु है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥏᥆)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥎)

ᤀᤠᤴᤍᤧᤱᤃ ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤛᤰᤔᤠ᤺ᤔᤢ ᤐᤢ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤴᤍᤧᤱᤃ ᤛᤠ᤺ᤱᤃᤢ ᤛᤰᤔᤠ᤺ᤔᤢ ᤏᤠ᤹ᤖᤠᤱᤗᤥ ॥
ᤐᤧᤗᤡ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤒᤠ ᤐᤠ᤺ᤸᤗᤠ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤒᤠᤱᤃ ॥
ᤀᤰᤂᤧ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤒᤠ᤺ᤴ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤒᤠᤱᤃ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤋ᤺ᤰᤜᤠᤱᤗᤠ ᤛᤱᤀᤧᤖᤥ ॥
ᤔ᤹ᤘᤠᤛᤠ ᤌᤥ᤺ᤰᤛᤠ ᤀᤥ᤹ᤛᤠᤀᤠᤱ ᤛᤱᤀᤧᤖᤥ ॥
ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤋ᤺ᤰᤗᤥ ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤋ᤺ᤰ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤋ᤺ᤰᤜᤠᤱᤗᤠ ᤋ᤺ᤰ ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤋ᤺ᤰ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤛᤠᤶᤍᤠᤱᤘᤠ ᤁᤠᤖᤠ᤺ᤱᤘᤠᤖᤧᤃᤔᤢ
ᤁᤱᤃᤔᤢ ᤀᤥ᤹ᤛᤠ ᤌᤥ᤺ᤰᤛᤠᤀᤠᤱ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤗᤥ ॥

साप्पोःक्-चोॽमे़न् (२९०)

माङ्गे़न्ना माङ्घो (१८)

आन्देङ्ग साःङ्गु सक्माःमु पुॽराङ्लो ॥
आन्देङ्ग साःङ्गु सक्माःमु नाॽराङ्लो ॥
पे़लि तोःन्दुङ्बा पाःल्ला तोःन्दुङ्बाङ्ग ॥
अक्खे़ तोःन्दुङ्बाःन् ताॽजे़ङ् तोःन्दुङ्बाङ्ग ॥
आल्ल लासाला तःक्हाङ्ला सङे़रो ॥
मॽवासा थोःक्सा ओॽसाआङ् सङे़रो ॥
लासाला तःक्लो के़माङ् तःक् तोःन्दुङ्लो ॥
तःक्हाङ्ला तःक् के़माङ् तःक् तोःन्दुङ्लो ॥
आल्ल साम्दाङ्वा काराःङ्वारेगमु ॥
कङ्गमु ओॽसा थोःक्साआङ् तोःन्दुङ्लो ॥

कोखपूजा (२९०)

शिर उठाउने पूजा (१८)

अघि त सास पनि चुँडिन लागेको थियो,
गलेको र थाकेको पनि थिएँ ।
र विश्राम गर्छु है भनेर म त विश्राम गर्न बसेको थिएँ ।
किनभने तिमीलाई चढाएको भोगबलि पकाउनु थियो ।
उपकारीको मानाचामल पकानु थियो नि ।
अब त तिमीलाई चढाउने तात्तातो देवताको पकवान र भात पनि पाके है ।
अब तिमीमा सबै अर्पण गर्दछु नि ।
भोग दिएको मासु पनि पकाएको त पाके है ।
अब तिमीमा सबै अर्पण गर्दछु नि ।
भोग दिएका डाँफेचरी र कन्याङकुरुङको
पन्छीको पकुवा र सेकुवा मासु चढाएँ है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥏᥇)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥇᥏)

ᤋᤠᤃᤧᤖᤠ ᤔᤠᤱᤅᤧ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤹ᤑᤢ ᤔᤠᤱᤅᤧᤖᤥ ॥
ᤏᤡᤛ᤻ᤛᤣ ᤔᤠᤱ ᤜᤣᤏᤣ᤹, ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤜᤣᤏᤣ᤹ᤖᤥ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤴ ᤕᤧᤒᤥ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤧᤸᤗᤧᤃ ॥
ᤀᤠᤸᤗ ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠᤍᤠᤱᤔᤧᤸᤗᤧᤃ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤕᤧᤳᤇᤠᤲ᤹ᤖᤥ ᤛᤣᤘᤠᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤀᤰᤂᤧᤍᤡᤱᤃᤔᤢ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤛᤢᤶᤓᤢᤱᤃᤧᤴ ᤜᤢᤰᤘᤠ ᤁ᤹ᤀᤥ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤒᤠᤖᤥ ॥
ᤐᤀᤡᤰᤁᤧᤴ ᤗᤠᤱᤘᤠ ᤁ᤹ᤀᤥ ᤋᤥ᤺ᤴᤍᤢᤱᤒᤠᤖᤥ ॥
ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴᤍᤠᤱᤔᤠᤃ ᤂᤏᤧ᤹ᤍᤢᤔᤠ (ᤔᤡᤱ ᤐᤠ᤺ᤵᤔᤠ) ᤖᤥ ॥
ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤏᤢ᤹ᤖᤖᤥ ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶᤔᤢ ᤏᤢ᤹ᤖᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२९१)

माङ्गे़न्ना माङ्घो (१९)

तागे़रा माङ्ङे़ निङ्वाʔफु माङ्ङे़रो ॥
निस्से माङ् हेनेʔ से़क्खा माङ् हेनेʔरो ॥
आल्ल कन् ये़बो मैनाम्दाङ्मे़ल्ले़ग ॥
आल्ल माङ्गे़न्नादाङ्मे़ल्ले़ग ॥
चुन्जि ये़त्छांʔरो सेवामु के़त्तुङ्लो ॥
अक्खे़दिङ्गमु ताʔजे़ङ्मु के़त्तुङ्लो ॥
सुम्भुङ्गे़न् हुक्वा कʔओ तोःन्दुङ्बारो ॥
पइक्के़न् लाङ्वा कʔओ तोःन्दुङ्बारो ॥
चोʔमे़न्दाङ्माग खने़ʔदुमा (मिङ् पाःप्मा) रो ॥
साधाम् नुʔररो थिःन्धाम्मु नुʔररो ॥

कोखपूजा (२९१)

शिर उठाउने पूजा (१९)

हे सर्वज्ञ, सर्वव्यापी ईश्वर !
एक मात्र सत्य र साँच्चो देवता, हे ईश्वर !
अब यो त उपकारी येबो-मैनामको धनी,
शिर उठाउने पूजाको धनी, उपकारी (नाम भन्नू) को तर्फबाट
विनम्र प्रार्थना चढाइसकैं नि ।
उसका तर्फबाट अकिञ्चन सेवा-पुकार चढाइसकैं नि ।
उसका तर्फबाट करकोसेली र भेटीहरू,
करजोडी चढाइसकैं है ।
पाउजोडी उभिएर चढाइसकैं है ।
यो उपकारी फलानी (नाम भन्नू) येबो-मैनामको धनीलाई त . . .
सुरक्षित र सहज प्रसव दिनू है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤣᤴ (᥈᥏᥈)
ᤔᤠᤱᤃᤣᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥆)

ᤀᤠᤳᤗ ᤁᤴ ᤕᤣᤒᤥ ᤔᤡᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤣᤴ ॥
ᤗᤠᤶᤓᤥ᤹ᤛᤠᤱᤃᤖ ᤕᤅᤠ᤺ᤵ ᤔᤣᤴᤗ᤹ᤀᤣᤖᤥ ॥
ᤗᤠᤶᤌᤢᤱᤌᤥᤃᤖ ᤀᤣ᤹ᤏᤠ᤺ᤶ ᤔᤣᤴᤗ᤹ᤀᤣ ᤖᤥ ॥
ᤗᤠᤱᤄᤣ᤺ᤰᤁᤡᤳᤗᤣ ᤗᤠᤱᤃᤠ᤺ᤱ ᤏᤢ᤹ᤖᤖᤥ ॥
ᤀᤣ - ᤐᤠ᤺ᤶᤒᤠ᤺ᤳᤋᤡᤳᤗᤣ ᤐᤠ᤺ᤴᤏᤠᤱ ᤏᤢ᤹ᤖᤖᤥ ॥
ᤘᤠᤃᤠ᤺ᤰᤁᤡᤳᤗᤣ ᤘᤠᤃᤠ᤺ᤰ ᤏᤢ᤹ᤖᤖᤥ ॥
ᤕᤠ᤺ᤰᤆᤡᤖᤡᤔᤠᤃ ᤕᤠ᤺ᤰᤁᤠᤱ ᤔᤣᤱᤃᤣᤱᤅᤣ ॥
ᤛᤡᤱᤆᤡᤖᤡᤔᤠᤃ ᤔᤰᤁᤠᤱ ᤔᤣᤴᤌᤠᤕᤣᤖᤥ ॥
ᤌᤠ᤺ᤱ ᤋᤡᤍᤡᤱ ᤋᤡᤍᤡᤱ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤌᤠ᤺ᤱᤔᤢ ᤁᤳᤋᤣ᤹ᤀᤥ ॥
ᤌᤠ᤺ᤱ ᤕᤣᤵᤐᤡᤳ ᤕᤣᤵᤐᤡᤳ ᤌᤠ᤺ᤱ ᤌᤠ᤺ᤱᤔᤢ ᤁᤳᤋᤣ᤹ᤀᤥ ॥

साप्पोःक्-चोॽमेन् (२९२)
माङ्ग़ेन्ना माङ्घो (२०)

आल्ल कन् ये़बो मैनाम्दाङ्मे़न् ॥
लाम्भोॽसाङ्गर यङाःप् मे़न्लॽएरो ॥
लाम्धुङ्धोगर एॽनाःम् मे़न्लॽए रो ॥
लाङ्घेःक्किल्ले लाङ्गाःङ् नुॽररो ॥
ए - पाःम्बाःत्तिल्ले पाःन्नाङ् नुॽररो ॥
वागाःक्किल्ले वागाःक् नुॽररो ॥
याःक्चिरिमाग याःक्काङ् मे़ङ्गे़ङ्ङे़॥
सिङ्चिरिमाग मक्काङ् मे़न्धाये़रो ॥
थाःङ् तिदिङ् तिदिङ् थाःङ् थाःङ्मु कत्ते़ॽओ ॥
थाःङ् ये़प्पित् ये़प्पित् थाःङ् थाःङ्मु कत्ते़ॽओ ॥

कोखपूजा (२९२)
शिर उठाउने पूजा (२०)

यो उपकारी येबोमैनामको धनी त
बाटोमुनि हिँड्दा खुट्टा नचिप्लियोस्,
उकालोमा हिँड्दा जिउ नठोकियोस् है ।
हिँड्दा खुट्टाको चाल मिलोस् है ।
यिनले बोल्दा बोलीवचन मिठो होस्,
खोलानालाका जङ्घार तर्न सकोस्,
हिँड्दा भीरबाट नलडोस् है ।
रुख चढ्दा त चिप्लिएर नखसोस् है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤨ᤺ᤰ ᤆᤨ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥏᥉)
ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤨ (᥈᥇)

ᤛᤛᤡᤰ ᤕᤱᤍᤱᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ ᤔᤧᤴᤍᤨ᤺ᤰᤁᤧᤖᤨ ॥
ᤛᤢᤃᤢᤳ ᤑᤠᤱᤒᤢᤳᤋᤠᤱ ᤏᤡᤛᤛᤧ ᤔᤧᤴᤍᤨ᤺ᤰᤁᤧᤔᤢᤖᤨ ॥
ᤗᤧ᤺ᤳᤇᤠᤶ ᤑᤢᤱᤛᤠᤶᤔᤢ ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤧᤴᤍᤨ᤺ᤰᤁᤧᤔᤢᤖᤨ ॥
ᤀᤡᤎᤢᤰᤁᤧᤴ ᤛᤨᤄᤠ ᤁᤵᤔᤢ ᤔᤧᤴᤍᤨ᤺ᤰᤁᤧᤔᤢᤖᤨ ॥
ᤋᤡᤱᤍᤡᤱ ᤏᤠᤜᤧᤴᤏᤠᤱ ᤀᤠᤸᤗ ᤔᤧᤴᤍᤨ᤺ᤰᤁᤧᤖᤨ ॥
ᤛᤠᤎᤠᤶ ᤏᤢ᤹ᤖᤖᤨ ᤌᤡ᤺ᤴᤎᤠᤶᤔᤢ ᤏᤢ᤹ᤖᤖᤨ ॥
ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤌᤠᤰᤐᤧᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ ᤔᤧᤶᤒᤧᤴᤏᤧᤖᤨ ॥
ᤂᤡᤈᤢᤶ ᤂᤡᤒᤧᤔᤢ ᤀᤠᤸᤗ ᤔᤧᤶᤒᤧᤴᤏᤧᤖᤨ ॥
ᤌᤠᤰᤆᤢᤶ ᤌᤠᤰᤐᤧᤔᤢ ᤛᤴᤇᤧ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤨ
ᤂᤡᤈᤢᤶ ᤂᤡᤒᤧᤔᤢ ᤛᤴᤇᤧ ᤐᤡᤖᤧ᤹ᤀᤨ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (२९३)
माङ्गेन्ना माङ्घो (२१)

ससिक् यङ्दङ्मु आल्ल मेन्दोःक्केरो ॥
सुगुत् फाङ्बुत्ताङ निस्से मेन्दोःक्केमुरो ॥
लेःत्छाम् फुङ्साम्मु सेक्खा मेन्दोःक्केमुरो ॥
इधुक्केन् सोघा कप्मु मेन्दोःक्केमुरो ॥
तिङ्दिङ् नाहेन्नाङ् आल्ल मेन्दोःक्केरो ॥
साधाम् नु?ररो थिःन्धाम्मु नु?ररो ॥
थाक्चुम् थाक्पेमु आल्ल मेम्बेन्नेरो ॥
खिजुम् खिबेमु आल्ल मेम्बेन्नेरो ॥
थाक्चुम् थाक्पेमु सन्छे पिरे?ओ ॥
खिजुम् खिबेमु संछे पिरे?ओ ॥

कोखपूजा (२९३)
शिर उठाउने पूजा (२१)

जन्मदै मरिहाल्ने र अल्पायुमै मर्ने
दुधेशिशुको प्रेत मोचले देःख नदियोस् है ।
सुत्केरी सिहैं र सिन्डीहरूले दुःख नदेओस् है ।
भूतप्रेतले र जागित्रा अनि मसानहरूले नपिरोस् है ॥
कसैको ईर्ष्या र आँखीडाही नलागोस् है ।
सुरक्षित र सहज प्रसव दिनु है ।
यिनको त जीवन-तान नढलोस्,
फिँजाएका तानका धागाहरू नखुस्किउन्, नचुँडिउन् है ।
यिनको त जीवन-तान बलियो तन्काइदिनू है ।
तानको धागाहरू राम्री केलाई मिलाइदिनू है ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥ᤺ᤰ ᤆᤥ᤹ᤔᤧᤴ (᥈᥏᥊)
ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥈)

ᤗᤠᤛᤠᤗᤠ ᤋ᤺ᤰᤜᤠᤱ ᤜᤢᤰᤛᤥᤔᤢ ᤆᤢᤵᤏᤧᤖᤥ ॥
ᤔ᤹ᤘᤠ ᤛᤠ ᤜᤠᤱᤗᤠ ᤋᤠᤱᤛᤥᤔᤢ ᤆᤢᤵᤏᤧᤖᤥ ॥
ᤁᤧᤜᤠᤈᤡ ᤆᤠᤈᤡ ᤗᤠᤛᤠᤋ᤺ᤰ ᤌᤠᤱᤅᤡᤸᤗᤧᤰ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤆᤢᤵᤛᤡᤅᤧ᤹ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤆᤢᤵᤛᤡᤅᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤀᤰᤂᤧ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤋᤠ᤹ᤈᤧᤱᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤋᤢᤶᤍᤢᤶ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ᤜᤧᤏᤠ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤆᤢᤴᤈᤡ ᤕᤧᤳᤇᤠ᤹ᤖᤥ ᤛᤧᤘᤠᤔᤢ ᤁᤧᤳᤋᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤜᤢᤰᤛᤥ ᤆᤢᤵᤛᤡᤅᤧ᤹ ᤋᤠᤱᤛᤥ ᤆᤢᤵᤛᤡᤅᤧ᤹ᤀᤥ ॥
ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤀᤧᤅᤧ ॥
ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤏᤡ᤻ᤛᤧ ᤔᤠᤱ ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ ᤆᤧᤍᤥ᤹ᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चो?मेन् (२९४)
माङ्गे़न्ना माङ्घो (२२)

लासाला तःक्हाङ् हुक्सोमु चुप्ने़रो ॥
म?वा सा हाङ्ला ताङ्सोमु चुप्ने़रो ॥
के़हाजि चाजि लासातःक् थाङ्ङिल्ले़ग ॥
हुक्सो चुप्सिङे़? ताङ्सो चुप्सिङे़?ओ ॥
अक्खे़ के़त्तुङ्लो ता?जे़ङ्मु के़त्तुङ्लो ॥
तुम्दुम् के़त्तुङ्लो हे़ना के़त्तुङ्लो ॥
चुन्जि ये़त्छा?रो सेवामु के़त्तुङ्लो ॥
हुक्सो चुप्सिङे़?ओ ताङ्सो चुप्सिङे़?ओ ॥
ए - निस्से माङ्ङे़ से़क्खा माङ्ङे़ ॥
निस्से, निस्से माङ्, से़क्खा माङ् चे़दो?रो ॥

कोखपूजा (२९४)
शिर उठाउने पूजा (२२)

तिम्रा लागि चढाएका भात र मासु
पक्कु र सेकुवाहरू तिम्रा हातमा नै चढाएँ नि ।
ताता ताता भात, पक्कु र सेकुवा
तिमीलाई चढाइएका बखत, तिमीले
प्रसन्न भई खुसीले थापिदिनु है ।
अब मैले त सेवापुकार, अभ्यर्थना सबै पूरा गरेँ नि ।
मेरा यी अकिञ्चन र विनम्र सेवापुकार
दुवै हातले थापी ग्रहण गरिदिनू है ।
तिमी त सत्य र साँच्चो देवता हौ ।
एक मात्र सत्य ईश्वर तिमी नै हौ, जदौ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

ᤛᤠᤵᤐᤥᤰ-ᤆᤥ᤻ᤔᤧᤴ (᥈᥏᥋)

ᤔᤠᤱᤃᤧᤴᤏᤠ ᤔᤠᤱᤄᤥ (᥈᥉)

ᤀᤠᤸᤗ ᤁᤧᤛᤠᤶᤔᤠᤱ ᤋᤠ᤺ᤰ ᤁᤧᤜᤠᤈᤡᤆᤠᤈᤡ ॥
ᤀᤠᤰᤂᤥ ᤔᤧᤴᤇᤠᤶ ᤕᤠᤵᤔᤡᤛᤠᤜᤠ᤻ᤖᤧᤃ ॥
ᤕᤧᤒᤠᤍᤠᤱᤔᤠ᤻ᤖᤧ ᤔᤤᤏᤠᤶᤍᤠᤱᤔᤠ᤻ᤖᤧ ॥
ᤔᤧᤈ ᤔᤧᤄᤢᤱᤛᤠᤱ ᤔᤧᤛᤥ᤻ᤀᤡᤸᤗ᤻ᤖᤥ, ᤆᤧᤍᤥ ॥
ᤀᤠᤸ ᤀᤧ᤺ᤰᤁᤢ ᤀᤰᤂᤢᤱ ᤛᤠ᤺ᤱᤒᤧᤔᤢ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤋᤧᤳᤗᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ᤀᤠᤸ ᤗᤠᤈᤶ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤑᤧᤴᤇᤠᤱ ᤗᤠᤱᤍᤧᤶ ᤋᤠ᤻ᤈᤧᤱ ᤛᤧᤘᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤆᤢᤵᤛᤠᤱ ᤜᤢᤰᤑᤠᤰ ᤋᤠ᤻ᤈᤧᤱ ᤛᤧᤘᤠ ᤀᤰᤂᤢᤱᤗᤥ ॥
ᤏᤡᤛᤛᤧ ᤛᤧᤰᤂᤠ ᤔᤠᤱ, ᤁᤧᤔᤠᤱ ᤏᤡᤛᤛᤧ ᤆᤧᤍᤥ᤻ ॥
ᤋᤠᤃᤧᤖᤠ ᤔᤠᤱᤅᤧ ᤏᤡᤱᤘᤠ᤻ᤑᤢ ᤔᤠᤱ ᤆᤧᤍᤥ᤻ᤖᤥ ॥

साप्पोःक्-चोʔमे़न् (२९५)

माङ्गे़न्ना माङ्घो (२३)

आल्ल क़ेसाम्माङ् तःक् क़ेहाजिचाजि ॥
आक्खो मे़न्छाम् याप्मिसाहाʔरे़ग ॥
ये़बादाङ्माʔरे़ मैनाम्दाङ्माʔरे़ ॥
मे़ज मे़घुङ्साङ् मे़सोʔइल्लʔरो, चे़दो ॥
आल् एःक्कु अक्खुङ् साःङ्बेमु अक्खुङ्लो ॥
तेत्ला अक्खुङ्लो आल् लाजम् अक्खुङ्लो॥
फ़ेन्छाङ् लाङ्दे़म् ताʔज़ेङ् सेवा अक्खुङ्लो ॥
चुप्साङ् हुक्फाक् ताʔज़ेङ् सेवा अक्खुङ्लो ॥
निस्से से़क्खा माङ्, क़ेमाङ् निस्से चे़दोʔ ॥
तागे़रा माङ्ङे़ निङ्वाʔफु माङ् चे़दोʔरो ॥

कोखपूजा (२९५)

शिर उठाउने पूजा (२३)

अब हे देवता, तिमीलाई चढाएको सबै पकवानहरू
भरे, उपकारी येबो-मैनामको धनी र
मनुष्य जाति(लालाबाला)ले प्रसाद भनेर
खाएमा, पिएमा कुनै बित्तल नपरोस् है ।
अब थानमान उठाउँदा पनि कुनै बित्तल नपरोस् है ।
टाँडमाथिको थानमान उठाउँछु ।
अब थानमान बनाएका केराका पात सबै विसर्जन गर्छु है ।
करजोडी, पाउजोडी चढाएको मेरा सबै बोलबिन्ती, सेवाप्रार्थना पूरा गरेँ है ।
हे ज्ञानको खानी सर्वज्ञ ईश्वर, तागेरा निङ्वाफुमाङ् !
हे एक मात्र सत्ते र साँच्चो ईश्वर छौ, जदौ ।

०००

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

परिशिष्ट (क) : पूजा विधि र सर्जामहरू

१. साप्पोःक्-चो?मेन् (कोखपूजा)मा कुदापको पूजा गर्दा चाहिने पूजाविधि र सरजामहरू

(क) सिरिङ्माको पूजाविधि र सरजामहरू

१. सफा गरेको भुइँमा ढिस्को उठाई सम्याएर सोमाथि वारपार केराको पात घोप्टो ओछ्याउने । यसरी ओछ्याइने केराको पातलई लाघोक भनिन्छ ।
२. लाघोकमाथि दुई जोर चितैचित पारेर केराको पात (लाघोकलाई क्रस गरेर) राख्ने । यसरी राखिएको पात थान हो जसलाई लासो भनिन्छ ।
३. लासोको दाहिनेतिर १ पेहेङ र देब्रेतिर १ पेहेङ लाघोकमाथि राख्ने । पेहेङ भनेको मुख छड्के काटेको बाँसको तोङ्बा हो । ठुलो देवतालाई नचढाएर स्तरमा अलि तल्लो स्तरको देवीदेवतालाई पेहेङ दिइन्छ । यसको ढकनी हुँदैन तर केराको पात बेरेर बुजोझैं लामो नै लगाउनुपर्दछ, जसलाई लाजम भनिन्छ ।
४. माथि क (२) मा उल्लिखित लासेमाथि डिम्मा १ राख्नू ।
५. सफा गरेर खालि भुइँमाथि लाघोक ओछ्याई १ जोर लासो चित राखेर सोमाथि मैनाम राख्नू । मैनाम भनेको उपकारी (कर्ता)को प्रतीक चिह्न हो । यो राखेपछि उपकारी पूजामा उपस्थित भइरहनु पर्दैन ।
६. सफा च्याप्टो ढुङ्गामाथि बलेको कोइला राखेर (काँचो वा सुकेको) तीतेपातीको धूप पोल्नू ।
७. लाघोक ओछ्याई सोमाथि यौटा बटुकोमा चोखो पानी (वदुम् पक्‌वा) राख्नू ।
८. माथि क (७) बटुकोमा राखेको चोखो पानी (वदुम् पक्‌वा) पूजा गर्दै जाँदा थान वरिपरि छर्कनका लागि केराको पात बेरेर डल्लो बिटो बनाउनू, जसलाई लाइक इक्सो भनिन्छ ।
९. कुखुरा (भाले र पोथी) जे भए पनि १ जोर भोगबलिका लागि चाहिन्छ ।

(ख) वागङ्मा (वाजमा)को पूजाविधि र सरजामहरू

१. सिरिङ्माकैझैं गर्ने ।
२. सिरिङ्माकैझैं गर्ने ।
३. सिरिङ्माकैझैं गर्ने ।
४. सिरिङ्माकैझैं गर्ने ।
५. सिरिङ्माकैझैं गर्ने ।
६. सिरिङ्माकैझैं गर्ने ।
७. सिरिङ्माकैझैं गर्ने ।
८. सिरिङ्माकैझैं गर्ने ।
९. सिरिङ्माकैझैं गर्ने ।
१०. थानमा यौटा लाम्चो ढुङ्गा गाडेर काँचो धागोले बेरेर वागङ्मा (वाजपा) को स्थापना गर्ने ।
११. बाँसको सित्राको अथवा तितेपातीको बोट काटेर १ जोर लिङ्गो गाड्ने । भरे भोगबलि दिइएका कुखुराका आन्द्राहरू धागाझैं त्यसमा टाँग्ने ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

(ग) तक्सङ्बाको पूजाविधि र सरजामहरू

१. सिरिङ्माकैभैँ गर्ने ।
२. सिरिङ्माकैभैँ गर्ने ।
३. लासोको दाहिने र देब्रेतिर १।१ तोङ्बा लाघोक ओछ्याई, सोमाथि राख्ने । मुखको बिट गोल मिलाई मठारेको बाँसको ढुङ्ग्रो जुन बिर्कोको सट्टामा पातले छोपेको हुन्छ, तोङ्बा भनिन्छ । तोङ्बाको पिप्सिङ (पिपा) चाहिँ लाजप् (तोङ्बालाई छोपेको केराको पात) लाई छेडेर राखिएको हुन्छ ।
४. सिरिङ्माकैभैँ गर्ने ।
५. सिरिङ्माकैभैँ गर्ने ।
६. सिरिङ्माकैभैँ गर्ने ।
७. सिरिङ्माकैभैँ गर्ने ।
८. सिरिङ्माकैभैँ गर्ने ।
९. कुखुराको बास्ने भाले १ चाहिन्छ ।

(घ) तेन्छामा र खन्जमाको पूजाविधि र सरजाम

१. सिरिङ्माको १ देखि ४ सम्मको सर्जामहरू तेन्छामा र खन्जमाका लागि अलग अलग नै चाहिन्छन् र राख्नुपर्छ ।
२. सिरिङ्माको ५ देखि ८ सम्मको सर्जामहरू तेन्छामा र खन्जमाका लागि अलग अलग नराखे पनि हुन्छ ।
३. कुखुरा १।१ जोर अलग अलग चाहिन्छ ।
४. तेन्छामाको थान दाहिनेपट्टि र खन्जमाको थान देब्रेपट्टि थापना गरिन्छ । यसो भनेको पुजारीको देब्रेतिर सामुन्नेमा तेन्छामाको थान र दाहिनेतिर सामुन्नेमा खन्जमाको थान हुन्छ ।

२. साप्पोःक्-चोʔमेन् गर्दा युमाको पूजाविधि र सर्जामहरू

(क) साङ्बे बनाउने अर्थात् टाँड बनाएर त्यसमाथि थानमान थापना गर्ने । यस्तो थानालाई एक्कु साङ्बे भनिन्छ । घाँचाहरू गाडेर दुई फिटसम्म अग्लो टाँड बनाएर अलग अलग तीनओटा कोठा बनाइन्छ । यसरी बारेर बनाइएको अलग अलग कोठामा पहिलो कोठमा युमासाम्माङको थान, दोस्रो कोठामा हिम्साम्माङको थान र तेस्रो कोठामा थेबा साम्माङको थान थापना गरिन्छ । यसरी टाँड बनाउँदा बाँसको मसिना भाटाहरू खिपेर छापिन्छ । यस्तो टाँडलाई स्याउलाले छापेको हुन्छ । यसरी बनाएको टाँडमा. केराको पात घोप्टो पारी (लाघोक) राखिन्छ ।

(ख) लाघोक माथि १।२।३।४। जोर पात क्रमैले चितैचित पारेर जोर जोर ४ जोर केराको पातको लासो लाघोकलाई क्रस गरेर राखिन्छ । तर १ जोर भने पोट (५) पारेर राखीकन ६। ७। ८ औँ जोरहरू भने चितैचित राखिन्छन् । फेदाङ्माको दाहिनेतर्फ रहेको ६। ७। ८ औँ जोरहरू लासो चाहिँ काशीहाङ्माको थान हो । फेदाङ्माको देब्रेतर्फको १।२।३।४ औँ जोर लासो चाहिँ मुख्य देवी युमा साम्माङको हो । (तर काँकरभिटा, झापा बस्ने असलबहादुर केरूङ फेदाङ्माका अनुसार त युमा साम्माङको पूजा गर्दा चितैचित लासो राख्नुपर्दछ) । लासोमा ६। ७। ८ औँ तीन जोरहरूको थान भने काशीहाङ्माका रूपमा युमा साम्माङको को अवतार चरित्रका लागि

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

हो । भोगबलिको मुख्य भाग युमासाम्माङलाई नै दिइन्छ । काशीहाङ्मालाई भने प्रतीकात्मक रूपमा मात्र दिइन्छ ।

(ग) छुट्टाछुट्टै लाघोकमाथि दुई ओटा पूरा (सग्लो) तोङ्बा (पिप्सिङसहितको) लासोका दुई छेउमा राख्नुपर्छ । तोङ्बा (पिप्सिङसहितको) लाजप (बिर्कोको सट्टा केराको पातले)ले छोपेको हुनुपर्छ ।

(घ) तोङ्बामा (मर्चा र कोदोको दानाहरू) हालेको हुनुपर्छ । पूजा गर्दा सबै तोङ्बा पेहेङ्मा यस्तै जाँड हाल्नुपर्छ । पकाएको जाँड चल्दैन ।

(ङ) लाघोकमाथि १ जोर लासो राखेर मैनाम राखिन्छ ।

(च) लाघोकमाथि १ जोर लासो राखेर बटुकामा थानमा छर्कने (अभिसिञ्चन गर्ने) चोखो पानी राख्ने र केराको पात बेरेको मुठो (स्याउली) राख्नू, जसलाई लाइक इक्सो भनिन्छ ।

(छ) सुँगुरको बलि १ दिनू । नसकेमा माछा जिउँदै वा माछाको सिकुटी दिनू । यसको गाभ वा जोडीका रूपमा १ कुखुरा पनि दिनू ।

(ज) सुँगुरको बलि दिएमा डल्लै सुँगुर मुख्य देवी युमालाई र काशीहाङ्मालाई कुखुराको बलि दिनू र सुँगुरको सिल पारेर काटिएको मासुको केही भोग चढाउनू ।

३. साप्पोःक्-चो꞉मेन् गर्दा हिम्साम्माङको पूजाविधि र सरजामहरू

(क) माथि युमाको साङ्बे बनाएकैमा दोस्रो कोठामा हिम्साम्माङको थान बनाइन्छ । बनाउने विधिविधान युमाको थान बनाउने पद्धति (२ क) झैं हुन्छ ।

(ख) लाघोकमाथि फेदाङमाको देब्रेपट्टि १।२।३।४।५।६ गरेर चितैचित पारेर १।१ जोर केराको पातको लासो राखेर पोटैपोट (घोप्टो पारेर) पातको १ जोर लासो सातौं जोरका रूपमा राखिन्छ । त्यसपछि आठौं जोरका रूपमा चितैचित पारेर १ जोर पातको लासो राखिन्छ । (साँपदेव वा नागदेवका लागि) पोट राखेको सातौं जोर १ मा भोग दिंदा बलिको रगत वा त्यसको छिटा कुनै प्रकारले पनि नपरोस् भनेर हो । रगत परेमा अनिष्ट हुन्छ भन्ने किंवदन्ती छ ।

(ग) माथि युमामा गरेकोझैं गर्ने ।

(घ) माथि युमामा गरेकोझैं गर्ने ।

(ङ) माथि युमामा गरेकोझैं गर्ने ।

(च) माथि युमामा गरेकोझैं गर्ने ।

(छ) सुँगुर १ बलि दिनुपर्छ । सुँगुरको बलि दिन नसकेमा कुखुराको भाले (विशेषतः दुम्से भाले राम्रो) १ दिनू । सुँगुर दिए त्यसको गाभ वा जोडीका रूपमा कुखुरा (भाले) दिने । कुखुराको भाले दिएमा त्यसको गाभ वा जोडीका रूपमा डिम्मा १ दिने गरिन्छ ।

४. साप्पोक चोमेन गर्दा थेबा साम्माङको पूजाविधि र सरजामहरू

(क) टाँड बनाएर साङ्बे बनाएकोमा कोठाहरूमा पहिलोमा युमासाम्माङको थान, दोस्रोमा हिम्साम्माङको थान र अन्त्यमा तेस्रो कोठमा थेबा साम्माङको थान थापना गरिन्छ । बनाउने विधि र विधान युमा साम्माङको थान बनाउँदाको पद्धति (२ क) अनुसार गर्ने ।

(ख) फेदाङमाको देब्रेपट्टिबाट लाघोक माथि लासो राख्दै जाँदा १।२।३।४।५।६।७।८ जोर केराको पात पोट पोरेर लासो राख्ने । तत्पश्चात्

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

सोमाथि १।२।३।४।५।६।७।८ गर्दै चितैचित ८ जोर केराको पातको लासो राख्ने । यसरी जम्मा १६ जोर केराको पातको लासो राखिन्छ ।

(ग) युमासाम्माङको थान बनाउदाको विधिविधानभैँ गर्ने ।
(घ) युमासाम्माङको थान बनाउदाको विधिविधानभैँ गर्ने ।
(ङ) युमासाम्माङको थान बनाउदाको विधिविधानभैँ गर्ने ।
(च) युमासाम्माङको थान बनाउदाको विधिविधानभैँ गर्ने ।
(छ) कुखुराको भाले १ । सकेमा भोगबलिका सुँगुर १ दिने । भाले दिएमा त्यसको गाभ वा जोडीका रूपमा डिम्मा दिनू । सुँगुर नै दिएमा त्यसको गाभ वा जोडीका रूपमा भाले १ दिनू ।

५. साप्पोक चोमेन गर्दा आप्चारा पक्चानाको पूजाविधि र सर्जामहरू

(क) फुङेक् १ चाहिन्छ । यो लौकाबाट बनेको चिन्डो हो ।
(ख) राम्ररी खिपेको बाँसका भाटाहरूका दाबिलाहरू ४ ओटा चाहिन्छन् । ती प्रत्येक भाटा वा दाबिलालाई अङ्गारले छड्के छड्के पारेर धर्साहरू कोरेर बुट्टाजस्तै पार्नुपर्छ ।
(ग) एकपट्टिको टुप्पामा (प्रत्येक भाटाको) घाँटीभैँ काटेको ठाउँ हुन्छ, जहाँ काँचो धागोले बेरेर ती प्रत्येक भाटालाई उनेर फुङेक् अर्थात् लौकाको चिन्डोको घाँटीनेर प्वालपारी भुन्ड्याउनुपर्छ ।
(घ) यौटा दरो तर सानो लौरो फुङेक् अर्थात् लौकाको चिन्डोको फुटेको प्वालमा छिराईकन त्यो फुङेक्, जसमा धागोले भाटाको दाबिलाहरूलाई भुन्ड्याएको हुन्छ, लौराले (उचाली) बोकेर फेदाङ्माले घरबाट फलाक्दै दोबाटोतिर लानुपर्छ ।
(ङ) यौटा बलियो घाँचो चाहिन्छ, जसमा दोबाटोमा गाडेर फलाकिसकेपछि फेदाङ्माले चिन्डो र दाबिलाहरू त्यसमा भुन्ड्याउँछन् ।
(च) भोगबलिका लागि कुखुरा दिए पनि हुन्छ, नदिए पनि हुन्छ । फेदाङ्मा अनुसार हुन्छ ।

६. साप्पोक चोमेन गर्दा वागङ्माको पूजाविधि र सर्जामहरू

(क) परेवा १ जोर ।
(ख) खोलामा वा ठुलोखोला भएमा, एक छेउ सानो भङ्गालोमा ल्याएर साँघु बनाउनु पर्छ ।
(ग) काँचो धागो चाहिन्छ । साँघुको वारिपट्टिको खाँबोमा धागो बाँधेर साँघुमुनिबाट खोलामा बगिरहने गरी छोड्नु ।
(घ) साँघुमाथि लाघोक ओछ्याउनू र सोमाथि केराको पात २ जोर चितैचित पारेर लासो राख्नू ।
(ङ) पेहेङ १ जोर ।
(च) डिम्मा १ ।
(छ) तीतेपाती (धूपका लागि) ।
(ज) केराको पात मुठा पारेको लाइक इक्सो चाहिन्छ तर चोक्खो पानी बटुकामा राख्नु पर्दैन । खोलामा लाइक इक्सो चोप्दै पानी थानमा छर्कँदा हुन्छ । परेवाको भोग दिएको किनभने भोग दिएको परेवाले अलपत्र परेको वा हराएको उपकारी स्त्रीको सातो र हंस बोकेर घर पुऱ्याइदिन्छ भन्ने विश्वास गरिन्छ । वागङ्मालाई भोग दिएको परेवाको मासु स्त्रीजातिले वा निम्सरो (कमजोर) व्यक्तिहरूले खानु हुँदैन भन्ने किंवदन्ती छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

७. **साप्पोक चोमेन गर्दा माङ्गेन्नाको पूजाविधि र सर्जामहरू**

(क) घरभित्र भुइँ सफा गरी लिपेर सोमाथि लाघोक ओछ्याउनु र त्यसमाथि ४ जोर चितैचित केराको पातको लासो राख्नुपर्छ ।

(ख) लासोको दुवैतर्फ लाघोक राख्दै सोमाथि पिप्सिङसहितको जाँड भनेको कोदोको दानाहरू र मर्चा मिसाएको १।१ तोङ्बा राख्नू । मानिसले खानका लागि पकाएको जाँडभने देवीदेवतालाई चल्दैन ।

(ग) थानको बिचमा सिरानतर्फ यौटा लिङ्गो र सोमाथि उपकारी स्त्रीको पोते झुन्ड्याउनू । सो पोतेमा फेदाङ्माले कुनै चिनो वा रङले टीका लगाई राख्नू । भेटेका सातोले लगाएको टीका त्या पोतेको चिनोसँग मिलेमा उपकारीको सातो सम्झनुपर्दछ भन्ने विश्वास गरिन्छ ।

(घ) काँसको थाल १, लोहोटा १, फूलहरू, दियो १ र थालमा चामल माना १ राखेर फूल हाली लोहोटा अर्थात् कलश राख्नु, र दियो जलाईकन थालमाथि राख्नू र लाघोक ओछ्याई १ जोर केराको पात चित (लासो) राखेर सो लासोमाथि थाल राखिन्छ ।

(ङ) लाघोकमाथि १ जोर चित लासो राखेर त्यसमाथि मैनाम राख्ने ।

(च) धूप जलाउनका लागि च्याप्टो ढुङ्गामा बलेको कोइला राख्ने । सो च्याप्टो ढुङ्गामाथि १ जोर लासो राख्ने ।

(छ) लाधोकमाथि १ जोर चित लासो राखेर डबकामा वादुम् पक्‌वा (सिङ्दुम् पक्‌वा र लुङ्दुम् पक्‌वा मिसिएर बनेको सृष्टिको आदिम र पवित्र जल हो । वादुम् भनेको पानी मिसिनु अर्थात् दोभान पनि हो) । घरभित्र पूजा गर्दा अभिषेक गर्नलाई डबकामा राखेको जललाई वदुम् पक्‌वा भनिन्छ तर त्यही जल वा पानीलाई घरबाहिर पूजा गर्दाका बेला चोखो जल त भनिन्छ तर वादुम् पक्‌वा भनिँदैन ।

(ज) वादुम् पक्‌वा छर्कने केराको पातको मुठो पारेर बेरेकोलाई लाइक् इक्सो भनिन्छ ।

(झ) कुखुराको भाले १ चाहिन्छ । कतिपय फेदाङ्माले भोगबलि नदिईकन फूलफलेदोले मात्र पनि माङ्गेना पूजा सम्पन्न गर्दछन् ।

◆ ◆ ◆

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

परिशिष्ट (ख) : शब्द, शब्दार्थ र टिप्पणी

१. आप्चारा पक्चाना

आदिमकालमा लोग्नेमान्छेले पनि पिँडौलामा गर्भधारण गर्दथे भन्ने लिम्बू मौखिकपरम्परागत साहित्यमा उल्लेख पाइन्छ । पक्चाना नामक दोबाटे सिकारीले पनि पिँडौलामा गर्भ बोकेको र दोबाटो रुङेर बसिरहेको देख्दा अरू मान्छेले दयामाले उसलाई खानेकराहरू दिन्थे र उसले खानेकुरा पकाउँदा भकिअमिलोको काठको दाबिलोले चलाइरहन्थ्यो । मृत्यपश्चात् दोबाटोमा नै आफ्नो बासस्थल बनाई गर्भिणी स्त्रीहरूले दिएको खानेकुरा ग्रहण गरी तिनको गर्भको रक्षा गरिदिन्थ्यो भन्ने लोककथान पाइन्छ ।

२. आप्ताङ्वा

पाँचथर जिल्लाको नाम्भुन यक तथा इधुङ्यककै उत्तर पश्चिमतर्फ फेदीमा यो आप्ताङ्वा खोला बग्दछ । कतिले यसलाई अरुण नदी भन्दछन् ।

लिम्बूको नेम्बाङ कुलवंशको चुक्निबा र लात्तिबाको देहमा थेबा साम्माङले प्रविष्ट भएपछि तिनीहरू दुवै भाइ बल, पराक्रम र शक्तिले युक्त भएका ती दुई भाइले बढेमानको ओखलको यासापिपु (चुच्चेटोपी) लाएर ढुङ्गाको ठुलो जाँतोको ढाल काखीमा च्यापेर यही खोलाको वारी किनारबाट पारि किनार, पारि किनारबाट वारि हाम्फाल्दथे भन्ने मिथक छ । यसको सहायक खोलाको नाम तिदाङ्वा हो । कतिले तिदाङ्वालाई टिस्टा नदी हो भन्दछन् ।

लिम्बूको नेम्बाङ कुलवंशको उत्पत्तिको अवस्थल यही क्षेत्र हुनाले आफूहरूलाई यिनीहरू इधुङ्यक नाम्भुन यक तथा आप्ताङ्वा र तिदाङ्वाको सन्तान भन्दछन् (हेर्नू : इधुङ्यक, तिदाङवा, नाम्भुन्यक पनि) ।

३. आम्बेपज काम्ग़ेत्लुङ्मा सुम्हाल्लुङ्मा

यो पवित्रस्थल पाँचथर जिल्लाको सदरमुकाम फेदेन यक(फिदिम)को गढी गाउँमा पर्दछ । गढी भनेको सुरक्षात्मक प्रयोजनका लागि रोजिएको स्थानमा नै निर्माण गरिएको हुन्छ । स्व. इमानसिंह चेम्जोङले सर्वप्रथम आफ्नो किरात इतिहास (१९४८) मा ले. कर्णेल भ्यान्सिटार्ट (द गुर्खाज, १९१५)ले लेखेकोलाई आधार बनाएर इस्वीपूर्वको छैटौं शताब्दितिर हुक्काङको लडाइँमा हारेर छरिएका १० सरदारहरूले यहाँ आइपुगेर पुराना आदिवासी आठ राजाहरूलाई युद्धमा पराजित गर्ने प्रतिज्ञा गर्न तीनओटा रातो ढुङ्गा रोपी गाढे । त्यसपछि त्यहीँ तीन बोट आँप पनि रोपे भनी भ्रामक कुरा लेखेका हुन् भनेर श्री बिरही काइँलाले (फेदेनयक र पाँचथर जिल्लाको ऐतिहासिक कथा, स्रष्टा, जुलाई १९९०) अनेक प्रमाणसहित खण्डन गरेका छन् । श्री बिरही काइँलाका मतमा वि.स. १८३० को अन्त्यतिर गोर्खाली सेनाका विरूद्ध युद्ध गर्न लिङ्हिया नेम्बाङ राजाले तमोर पारका राजाहरूमा पापो राजा र चङ (जङ्ग) थेगिम राय राजाहरूसँग मिली तमोरको किनार नजिकै पर्ने फेदेन यकमा अग्लो डाँडामा संयुक्त रूपमा गढी बनाउने निर्णय गरी तीन थरका लिम्बूहरूको दृढ सम्बन्धको प्रतीकका रूपमा तीन बोट आँप रोपेपछि भुरूप्प होस् भनेर (आम्बे पज) र तीन जना (थर) को मुटु (प्राण) यौटै हो भनी तीनओटा ढुङ्गा गाढेर रातो (रगत) रङले रङ्गाए (सुम्हेत्लुङ्मा) । यसरी मित्रता कायम गरे (काम्गेलुङमा) र साक्षीका रूपमा

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

रही सबैको सुरक्षा गरुन् भनी १ बोट सिमल पनि रोपे । यसरी यो पवित्र देवस्थलको जन्म भयो ।

४. आम्बेब्रुक्मा

तमोर नदीको गढतीरको स्थानविशेष । यसैलाई कतिले सेरेक सुरुङमा पनि भनेको पाइन्छ । यस पवित्र स्थलको पारिपट्टि वा तमोर नदीको पश्चिमतिरको गढतीरमा ढुङ्गाका चट्टान छन्, जहाँ तान फिँजाइएको सेतो डाम वा छाप आज पनि देखिन्छ भनिन्छ । आदिकालमा युमा देवीले यहीं बसेर तान बुन्दथिन् भन्ने जनश्रुति छ । यसैले यस स्थानलाई थाक्पेलुङ्मा खिबेलुङ्मा अर्थात् तान टाँगिएको अवस्थल भनिन्छ र पवित्र स्थल मानिन्छ ।

५. इधुङ्यक

वर्तमान समयमा इत्थुङ नामले जानिने यो अवस्थलको नाम इधुङ्यक हो । यसको अर्को खण्डका रूपमा रहेका नाम्भुनयक केही दक्षिण र पूर्वतिर अवस्थित छ । ईश्वरले थेबा साम्माङको अवतार चरित्रका रूपमा मानिसका बिच अवतरित हुन इच्छा गर्दा उचित पात्रको खोजी गर्दै आउँदा नेम्बाङ कुलवंशको चुक्निबा र लात्तिबाले यसै क्षेत्रमा लिसोपासो र दर्जन थापेर सिकार गरिहिँडेका बेला तिनका लिसोपासो र दर्जन उल्टाउँदै, पल्टाउँदै अन्तमा पासोमा परेजस्तो भएर यसै क्षेत्रमा तिनको देहमा प्रवेश गरे । यसरी नेम्बाङ कुलवंशको चुक्निबा र लात्तिबा देवतुल्य हुनपुगे । त्यसैकारण इधुङ्यक र नाम्भुन यक नेम्बाङ कुलवंशको उद्‌गमस्थल वा यक भनिन्छ । उत्पत्तिको अवस्थललाई नै माङ्गेना लुङधुङ वा चोत्लुङ पनि भन्ने गरिन्छ । (हेर्नू : आप्ताङ्वा, तिदाङवा, नाम्भुन यक पनि) ।

६. एːक्कु साːङबे

टाँड बनाएर सोमाथि निर्मित देवीदेवताको थानमान ।

ठुला देवताहरू, जस्तै थेबा साम्माङको थान बनाउँदा आठतलाको थान बनाइन्छ । आठ तला (येत् + कु + साङ्बे = एःक्कु साङबे) अथवा एकभन्दा बढी तला (आठतला?) भएको अथवा टाँडमाथि बनाएको थान भन्ने अतिशयोक्तिपूर्ण उक्तिको रूपमा प्रकट गर्दा वा अलि आलङ्कारिक तवरले भन्दा पनि यसरी भनिन्छ ।

७. कका माङ

ककाखोला र सप्तकोशीको सङ्गमस्थलमा अवस्थित कका, कोका अथवा कोकाहा नामले जानिने देवस्थललाई बाराह देव भनिन्छ । सप्तकोसीको पूर्वी किनारमा वर्तमान सुन्सरी जिल्लामा यो देवस्थल पर्दछ । लिम्बू लोककथन अनुसार लेउती खोला (जो धेरै माथि नै तमोर नदीमा मिल्दछ) ल्याइते र ककाखोला (जो त्रिवेणीदेखि निकै तल सप्तकोसीमा मिल्दछ) ब्याइते हुन् । यी दुई सौता सौता हुन् । लिम्बू जातिको श्रुतिपरम्परामा कका खोलाको महत्त्व छ ।

८. काताःक्वा थिः

जाँड कुम्म्याउँदा मर्चा मिलाई केहीबेर मान्द्रोमा फिँजाइन्छ । यसरी मर्चा मिसाइएको पकाएको कोदो सेलाएपछि थुन्से आदि पात्रमा उनिउँ पातले भित्रपट्टि

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

वरिपरि छापेर ओथारो दिइन्छ । यसरी ओथारेर उठेको (फर्मेमेन्टेड) जाँडलाई उनिउँ पातले गुम्स्याई ओथारेको भनेर काता:क्वा थि: भनिएको हुनपर्छ ।

९. काराःङ्वा

नेपालीमा कन्याङकुरुङ भनिन्छ । हिमाल नाघेर आउने यो माइग्रेटरी बर्ड हो । सिकारी जीवनयापन गर्दा मारेको सिकार सिकारी देवतालाई चढाएर मात्र खाने परम्परागत चलन अझ पनि सिकारीहरूमा विद्यमान छ लिम्बू जातिमा कन्याङकुरुङको भोग दिने चलनले आदिम चलनको झझल्को दिन्छ । तर हिजोआज भने यिनको अभावमा तिनका सट्टामा कुखुराको भाले वा पोथीको भोगबलि दिइन्छ । लिम्बू श्रुतिपरम्परामा कन्याङकुरुङको उल्लेख निकै हुन्छ । अत्यन्त उचाइमा ताँतीमा लर्को लागेर उड्ने यो जातको पन्छीबाट लिम्बूले एकताबद्ध हुन सिके होलान् । त्यसैले यिनलाई हाम्रा साम्बा, येबा र येमाले इष्टदेवताको रूपमा पनि लिन्छन् ।

१०. कुदाप साम्मांङ

नराम्रा अथवा अनिष्टकारी वनका सिकारी आत्मा (देवीदेवता)हरूको समस्टी हो कुदाप अर्थात् ताप् साम्माङ । कुदापलाई ताप् साम्माङ (घुमिहिँड्ने, डुलिहिँड्ने देवता) अथवा ताम्भुङ तेत्ला पनि भनिन्छ । यिनको सङ्ख्या ठुलो छ जसको विस्तृत उल्लेख हज्सन पाण्डुलिपि, भो. ८५ मा पृ.१-४२ मा (बैरागी काइँला, वि.स. २०६१) दिइएको छ तर साप्पोक चोमेन (कोखपूजा) को सन्दर्भमा भने मुख्य रूपमा पुजिने अनिष्टकारी सिकारी आत्मा वा देवीदेवता हुन् (१) सिरिङ्मा, (२) वागङ्मा/वाजमा, (३) तेन्छामा र (४) खन्जमा । तीबाहेक (५) आप्चारा पक्चाना पनि सिकारी देव नै मानिन्छन् ।

११. केवालुङ

हिमालय पर्वत शृङ्खलामध्येको एक पर्वत । धेरैले यसलाई कञ्चनजङ्घा पर्वत भनेर पनि बुझ्दछन् तर कतिले सेन्छेन्लुङलाई पो कन्चनजङ्घा पर्वत हो भनेका छन् (हुनसक्छ, यो मकालु पर्वत हो) । लिम्बू मुन्धुममा यस पर्वतको ठुलो महत्त्व छ । यसलाई सृष्टिको आदिस्थल हो भन्ने पनि विद्वान्हरू देखिन्छन् ।

१२ .खन्जमा अथवा पिप्पोलि याङखन्जमा

खन्जमा वनको देवी हो । यस देवीलाई खौंच, औल वा मधेसतिर बास गर्ने देवीको रूपमा लिइन्छ । खन्जमाको पूजा गर्दा एउटा ढुङ्गा र एउटा लिङ्गो गाडेर थान बनाइन्छ, जसमा ध्वजाहरू टाँगिन्छ । तीन जोर केराको पातको लासो वा थान बनाइन्छ । ढुङ्गाको वेदीलाई उनिउँको पात छापेर कटेरोजस्तो बनाउने गरिन्छ । कोरा पूजा गर्दा फूलपात र बलिपूजा गर्दा बलि चढाएको पन्छी राखेर पूजा गरिन्छ । साप्पोक चोमेन पूजा–अनुष्ठान गर्दाभने कतिपय फेदाङ्माले पिप्पोलि याङखन्जमा र योबादाङ्मालाई एउटै थानमान दिएर त्यसैमा पालो पालो पूजा गर्ने गरेको पनि देखिन्छ ।

हज्सन पाण्डुलिपि, भोल्युम ८५, फेदांबाको लम्बर ५(१-४२) का अनुसार खन्जमा तक्सङ्बाको छोरी हो र यसलाई डाकिनी हो भनिएको छ । यस (याङ) खन्जमाको छोरीलाई तुम्लिङ्मा केङामा भनिन्छ । खन्जमालाई सुँगुर र कुखुराको बलि दिइन्छ । तुम्लिङ्मालाई कपासको टुक्रा र दुना (२) राखेर माटाको ढिस्को उठाएर

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

थान बनाई पूजा गरिन्छ । खन्जमासँग पुजिने तेन्छामा हो, जसको अर्को नाम पाखामा पनि हो ।

१३. खाम्तोःक

माटोबाट उब्जिने अर्थात् अन्नपानी । "खाम्तोःक थाङा" अर्थात् माटाबाट उब्जेको अन्नपात (तिनबाट बनेको खाद्य पदार्थ) चढाउँछु भनेर पूजा गर्दा पुजारीले भन्दछ ।

१४. चम्फतुलुङ

हिमालय पर्वत शृङ्खलामध्येको एक पर्वत । वाधिन लुङ पर्वत नाघेर उँधो झर्दा भेटिने एक पवित्र पर्वत र स्थानविशेष । थेबा साम्माङको क्रीडास्थलमध्येको एक ।

१५. चुक्निबा-लात्तिबा

नेम्बाङ कुलवंशको पुर्खा, प्रसिद्ध पुरूषहरू । सिदिइङको २१ पुस्तापछिका तुम्याङसेका छोरा तथा सिदिइङको २२ सौं पुस्तामा जन्मेका चुक्निबा हुन् र लात्तिबा पनि उही पुस्ताका अथवा एक पुस्तापछि २३ सौं पुस्ताका हुनसक्दछन् तर कतिपयले काका भतिजा हुन् पनि भनेका छन् । यिनैका दरसन्तान आजका याङसोबा, साहरदप्पा, फेजोङ, नाम्लाक्पा र याङदेम्बा नेम्बाङहरू हुन् । यसरी यिनका पछिबाट यौटै कुलको सन्तान विभिन्न थर तथा उपथरमा विभाजित भएका हुन् ।

ईश्वरले मानिसको कल्याण गर्ने ईच्छाले पृथ्वीमा अवतरित हुँदा उपयुक्त मानवदेहको खोजी गर्दै जाँदा यिनको देहमा प्रविष्ट हुन पुगे । त्यस पछि यी दुई भाइ अत्यन्त शक्तिशाली भए । भाला, बर्छा, च्याप्सा अथवा भोटेतरबारले सुसज्जित बल, पराक्रम, शक्ति र शौर्यका धनी यी दुई भाइलाई रणको देवताका रूपमा पुजिन्छ । विशेषतः नेम्बाङ कुलवंशको लिम्बूहरूको पुर्खा तथा कुलदेवता भए तापनि कल्याणकारी देवता हुनाले सबै लिम्बू जातिको र मानवताकै संरक्षक देवता मानिन्छ थेबा साम्माङलाई ।

१६. चैजिते खरबले

चैचिते र खरबले (खर्बराय ?) मा चैचिते(जयजीत राय ?)लाई कतिपय फेदाङमाले (जस्तै स्व. रणसेर नेम्बाङरनाचवीर) पनि धन्जिती भनेकाले त्यो नाम पनि यसको प्रथम संस्करणमा परेको हो तर धेरैले चैचिते नै भन्ने गरेकाले त्यसै नामलाई यस संस्करणमा प्रयोग गरिएको छ ।

लोककथन अनुसार लिम्बू जातिमा माबोहाङ कुलवंशभित्रका चैचिते तथा खरबले दुई दाजुभाइ वा काकाभतिजा थिए । निभूखोलामा जाल हान्दै माछा मारेर जीविका चलाउँदथे । एक पटक निभूखोलामा उँभोतिर जाल हान्दै आउँदा निभूखोलामा जहाँ सिवाखोला आएर मिसिन्छ, खोलाकिनारको माक्सिङवा भन्ने स्थानमा तान फिँजाएर बुन्दै बसेकी तरुनीको चोला धारण गरेकी युमासाम्माङलाई देखे । परमसुन्दरी र मस्त यौवनकी तिनलाई ती दुई भाइले घर जाऔं घरजम गरेर बसौंला भनी लिएर गए । तिनको घरमा पुगेपछि युमा साम्माङले तिनको देहमा प्रवेश गरेर परमेश्वरको इच्छाबमोजिम मानवजातिको कल्याण र रक्षा गरिन् भन्ने लोककथन छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

प्रचलित जनश्रुतिअनुसार हाल पाँचथर जिल्लामा पर्ने फाल्गुनन्द गाउँपालिकाको फाक्तेपको कोलबुङ गाउँमा तिनका घर थियो । यस घरको नजिकै दाजुभाइ चैजिती र खरबलेले युमाका लागि विश्राम गर्नका लागि उनकै इच्छाअनुसारको यौटा रूख ढालेर खाट बनाइदिएका थिए । त्यो खाट अझ पनि छ भनिन्छ । हाल यहाँ साम्बङ्गेन येत्लिङहाङ माङ्हिम (मन्दिर) बनाएर उक्त खाटलाई सुरक्षित राखिएको छ भनिन्छ ।

१७. तक्सङबा

तक्सङबालाई वनको सिकारी देवताहरूमा प्रमुख सिकारी देवता मानिन्छ । अटव्य वनभित्र मालिङ्गो घारी, देवनिगालोघारीभित्र छुट्याउनै नसकिने गरी वास गर्ने, मालिङ्गोको टुसा खाइहिँड्ने, मालिङ्गोको ससाना तोङ्बा बनाई (साप्तोक) जाँड हालेर खाने सिकारी देवता हो तक्सङबा । भीरपहरा, वनजङ्गल डुलिखेलीखाने वनको देवता जसको कोपभाजन भएमा रगत छादेर ठहरै हुन्छन् मानिस । घरभित्रका देवताबाहेकका वनका देवतामा पूर्ण तोङ्बा दिएर सत्कार गर्नुपर्ने बस्तुभाउ, घरगोठको रक्षक देवता तक्सङबा हो ।

१८. तागेरा निङ्वाफु माङ

सर्वव्यापी (तागेरा) र सर्वज्ञाता (निङ्वाफु) अर्थात् स्वयम्भू, सर्वशक्तिमान् र निर्गुण अनि निराकार परम सत्ता अथवा ईश्वरलाई लिम्बू जातिमा तागेरा निङ्वाफु माङ भनिन्छ । ईश्वरलाई बुझाउने विशेषणका रूपमा प्रयोग हुने पदावली हो तागेरा निङ्वाफु । जान्न नसकिने वा निर्गुण (मेन्नि) र देख्न नसकिने वा निराकार (मेन्धा) माङ (ईश्वर) लाई सर्वव्यापी (तागेरा) र सर्वज्ञाता (निङ्वाफु) भनिन्छ । अन्य सबै देवीदेवता (साम्माङ देहसहितका साकार रूपका हुन्छन् । नरचोला वा कुनै प्राणीको चोलामा मानवसँग साक्षात्कार गरिरहन्छन् । साकार र सगुण यी देवीदेवता सर्वव्यापी (तागेरा) र सर्वज्ञाता (निङ्वाफु) माङ (ईश्वर) कै अवतार चरित्र हुन् ।

१९. तादिगेन् सेप्माङ

अघिबाट नै सपनामा आउने सूक्ष्म ज्ञान । त्यसो त पाएको सपनाबाट अब के हुन्छ, भरे के हुन्छजस्ता आउने समयमा घटित हुने घटनाको पूर्वसङ्केत वा पूर्व जानकारी पाइन्छ भन्ने विश्वास सबै जाति र समुदायमा पाइन्छ नै । लिम्बू जातिमा त यसको निकै महत्त्व भएको तिनको मातृभाषामा भएको उखान "सेप्माङ तुम्बा (सपना जेठो)" बाट नै थाहा हुन्छ ।

ज्ञानगुनका कुरा ईश्वरकहाँ माग्न जाने जोकोहीलाई आफ्नो खुट्टाको बुढीऔँलामा सिरानी पारी सुत्नु, सपना देख्छस्, सोअनुसार गर्नू भनेर आदेश दिइन्छ । अनुरोधकर्ता मान्छेले पनि त्यसै गर्दछ र सपनामा ज्ञान पाउँछ । ईश्वरको खुट्टाको बुढीऔँलामा सिरानी पार्नुले समर्पित हुनुको अर्थ दिन्छ, तथा सुत्नुले ध्यानमग्न भएर योगासनमा रहनुको अर्थ दिन्छ । त्यसरी पाएको सपनाले बोधी वा ज्ञानको अर्थ बोक्छ । यसै कारण लिम्बू मुन्धुममा सपनाको ठुलो महत्त्व रहेको हो साथै लोकजीवनमा उखानको रूप लिएर उसलाई झकझकाइरहेको हुन्छ । सपना अर्थात् बोधी भनेको सिद्धिप्राप्ति सरहको ज्ञानभैँ हुनाले ज्ञानमा सबैभन्दा जेठो मानिएको हो ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

२०. तिदाङ्वा

आप्ताङ्वा खोलाकै सहयोगी खोला हो । कतिपयले यसलाई टिस्टा नदी हो भन्दछन् । देहमा थेबा साम्माङले प्रवेश गरेपछि दैवी शक्तिले युक्त भएका चुक्निाबा र लात्तिबा (लाधिप्पा) सँग कुस्ती खेल्दै जाँदा थेबा साम्माङको कुर्कुच्चा धस्सिएको स्थानबाट मूल फुटेर तिदाङवा खोला बग्यो भनिन्छ । तिदाङ्वा खोला हेन्खाम्देन र मध्यतामाखे गाउँ हुँदै आप्ताङवा खोलामा मिसिन्छ । यिनै खोलाहरूको पूर्वतर्फ उठेको करालो परेको जग्गा सम्मिएको स्थानमा तमाखे नामक गाउँ छ, जसलाई पहिले तुम्पाङ्यक भनिन्थ्यो । थेबा साम्माङ तिनका मानवदेहमा प्रविष्ट भएर दिएको सन्देश अनुसार नै यही हेन्खाम्देनमा तिनले लासो बिछाईकन थेबा साम्माङको प्रथमपटक पूजा गरेका थिए भन्ने जनश्रुति छ । (हेर्नू : इधुङ्यक, तिदाङवा, नाम्भुन्यक पनि) ।

२१. ते्न्छामा - खन्जमा

ऋतुपरिवर्तन हुँदा तेन्छामा र खन्जमाको पूजा गरिन्छ । यिनलाई ऋतुपरिवर्तनको देवीदेवता भन्न सकिन्छ । सूर्यको गति उत्तरायण हुँदा तेन्छामाको पूजा गरिन्छ, जसलाई थोदोःक्ला साम्माङ (उँभौलीको देवता) भनिन्छ । त्यसरी नै सूर्यको गति दक्षिणायन हुँदा योदोःक्ला साम्माङ (उँधौलीको देवता) को रूपमा पूजा गरिन्छ । योदोःक्ला साम्माङ भनेको खन्जमा हो तर यहाँ (कोखपूजाको अवसरमा) गरेको पूजामा भने जुनै ऋतुमा भए पनि पूजा गर्रिंदा दुवैको एकैसाथ (युगल) पूजा गरिएको देखिन्छ । (हेर्नू थोदोःक्ला साम्माङ (२५) पनि) ।

२२. ते्मेःन् वारःक

वारःक्लाई वलक् पनि भनिएको सुनिन्छ । छोटकरीमा तेमेःन् वारःक् हो भने आलङ्कारिक अभिव्यक्तिमा ते्मेःन्दिङ् वारःक् भनिन्छ । ते्मेःन् भन्दा औल मधेस (तराई प्रदेश) बुझिन्छ जहाँ पहाडबाट बगेर झरेका खोलानालाले विशाल रूप धारण गरेका हुन्छन् । वारःक् भन्दा समुद्र अर्थ लाग्दछ जो पोखरीको विशालकाय रूप हो । वारःङ् भन्दा सागर अथवा महासागरको अर्थ लाग्दछ । ते्मेःन्दिङ् वारःक्ले विशाल समुद्रको अर्थ दिन्छ भने ते्मेःन्दिङ् वारःङ्ले महासागरको । त्यसैले ते्मेःन्दिङ् वारःङ् भन्दा हामी हिजोआजका दिनमा भारतीय महासागर (इन्डियन ओसन) पनि बुझ्दछौँ । त्यसरी नै, हिजोआज त तेमेन लाजे भन्दा भारतीय उपमहाद्वीप वा भारत देश बुझ्दछौँ ।

२३. तोःङ्बा

तोङ्बा (तोःङ्बा) लिम्बू संस्कृतिको अभिन्न अङ्ग नै हो । सामाजिक जीवनमा पाहुनापात, इष्टमित्र, कुलकुटुम्बलाई स्वागत-सत्कारका बेला यसको प्रयोग गरिन्छ । लिम्बू जनजीवनमा एकप्रकारले नभई नहुने सांस्कृतिक आइटमजस्तै पनि देखिन्छ । घरका बूढापाका, गन्यमान्यलाई घरैमा पनि दिने गरिन्छ । सांस्कृतिक र धार्मिकहिसाबले यसको व्यापक प्रयोग हुने कुरा लिम्बू जातिले विविध अवसरमा गर्ने विविध देवीदेवताको पूजाअनुष्ठानमा यसको अनिवार्यताले जताउँछ । लिम्बू जातिले विभिन्न देवीदेवता पुज्छन् र तिनको स्तर वा हैसियत पनि विभिन्न हुन्छ । सोही स्तरअनुरूप तिनलाई चढाइने तोङबाका प्रकार हुन्छन् । माथिल्लो तहका देवीदेवतालाई पूरा तोङ्बा चढाइन्छ भने केही तल्ला स्तरका देवीदेवतालाई पे्हे्ङ् दिइन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

कुलदेवता, कुलदेवी वा घरभित्र पुजिने अन्य ठुला देवीदेवताले तोङ्बा पाउँछन् भने अन्य सानामसिना वा वनका देवीदेवताले पे़हेङ् (कमसल तोङ्बा) पाउँछन् तर तक्सङबाले भने तोङ्बा नै पाउँछ । कुलदेवता, कुलदेवी वा घरभित्र पुजिने अन्य ठुला देवीदेवतालाई मुख गोलो मठारेको वा काटेको बिट मिलाएको बाँसको ढुङ्ग्रोको तोङ्बा दिइन्छ । यस्तो तोङ्बाको बिर्को पनि बाँसकै मिलाएर बनाउनुको सट्टा पातको ढकनी राखेको हुन्छ जसलाई लाजप् भनिन्छ ।

२४. थाक्थाक्कुम्मा माबोहाङ्मा

लिम्बू जातिको मुन्धुममा नश्वर जीवनलाई फिँजाएको तानसँग तुलना गरिएको छ । तानको स्याहारसम्भार गर्ने परम् सत्ता भनेको ईश्वर हो तर निर्गुण र निराकार ईश्वर तागेरा निङवाफुलाई पूर्णतः बोध गर्न नसक्दा मानिसले साकार र सगुणरूपको उनकै अवतार चरित्र युमाको कल्पना गरेको देखिन्छ । तान बुनिरहनु भनेको जीवनको अविच्छिन्न निरन्तरता हो । यसलाई साकार गर्ने क्षमता ईश्वरीय सत्तामा मात्र हुनाले युमाको परिकल्पना वा जगतमा तिनको दैहिक पदार्पण भएको हो ।

जीवनलाई फिँजाइएको धागोहरूको तानको रूपमा कल्पना गर्ने लिम्बू जातिको मुन्धुममा सो तानको सञ्चालक वा धनी ईश्वरको माबोहाङ लिम्बू कुलवंशमा अवतरण भई प्रकट भएको सगुण र साकार नारीरूप युमासाम्माङलाई माबोहाङमा तथा थाक्थाक्कुम्मा (तानको धनी) भनिएको हो ।

२५. थुङ्धाङ्बा

यसलाई सूर्यदेवताका रूपमा पनि मानिन्छ । यो सूर्यदेव हो । यसको प्रकोपले मानिसमा घुँडा दुख्ने इत्यादि व्यथा लाग्दछ र तिनबाट बच्नका लागि थुङ्धाङ्बा साम्माङको पूजा गरिन्छ । यस देवताको पूजामा कुखुराको दुम्सेभालेको भोग दिइन्छ । कतिले थुङ्धाङ्बा साम्माङलाई माथि अथवा शिरमाथि रहने भनेर शाब्दिक अर्थ लगाएको पनि पाइन्छ । त्यसैले माथि अथवा शिरमाथि भनेको चुह्लोमाथिको साराङ अथवा भारमा बास गर्ने देवता भन्दछन् तर कतिले कोठेबारीमा अदुवाको पाना वा लसुनको पोटीमा बास गर्ने रुङ्ने देवता हो भन्दछन् ।

२६. थे़बा साम्माङ

लिम्बू जातिको परमपूजनीय देवतामध्ये एक हो थेबा साम्माङ । युमा साम्माङ पछि अवतार चरित्रका रूपमा सर्वाधिक पूजनीय ईश्वरको पुरुष-स्वरूपमा अवतरित देवता थेबा अथवा थेबा साम्माङ नै हो । आगोको ज्वालाझैँ रापिलो तापिलो, पराक्रमी, शत्रुलाई दमन गर्ने, रणको देवता, ढालतरबारले सधैँ सुसज्जित तर करूणाले पूर्ण, सन्तान दिने रूपमा थेबाको कल्पना लिम्बू जाति र समाजमा छ । ईश्वरले नरदेहमा प्रकट हुने इच्छा राख्दा लिम्बू जातिको नेम्बाङ कुलवंशको चुक्निबा र लात्तिबाको देहलाई माध्यम बनाएर वृद्ध पुरुषका रूपमा अवतरित भई मानव र जगतको कल्याण र रक्षा गरे । (हेर्नू चुक्निबा-लात्तिबा (१३) पनि) । शक्ति र शौर्यको प्रतीक मानिने देवता थेबा साम्माङले हाल पाँचर जिल्लाको नाम्भुनयक तथा इधिङ्यकमा रजगज गरिबसेका पेभाक्कुम नेम्बाङ कुलवंशका चुक्निबा र लादिप्पाको देहमा प्रवेश गरी अवतरित भएका हुन् ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

२७. थोदोःक्ला साम्माङ

थोदोःक्ला साम्माङ उँभौलीको देवता हो । त्यसरी नै तेन्छामा उँधौलीको देवता हो । तेन्छामालाई गाउँघरको रैथाने देवता पनि मानिन्छ भन्ने यिनको वर्णन गरेको भाषाबाट थाहा हुन्छ । (हेर्नू : तेन्छामा - खन्जमा (१९) पनि) ।

२८. तुङ्दुङ्गे

लिम्बू जातिभित्र पुजिने ठुला देवतामध्येका एक तुङ्दुङ्गे साम्माङ हुन् । ईश्वरले साकार र सगुण चोला धारण गर्दा लिम्बू जातिको साम्बा–सेरिङ कुलवंशभित्र अवतरित भई वृद्ध पुरुषका रूपमा प्रकट भएका देवता हुन् । मानवसमाज र परिवारभित्र रहने समग्र लिम्बूवंशको कल्याण र रक्षाका लागि मात्र नभई मानव कल्याणका लागि प्रकट भएका देवता मानिन्छन् ।

२९. नाम्भुन्यक

इधुङ्यकको अर्को सहायक तर उच्चो डाँडा हो । यो इधुङ्यकदेखि केही दक्षिणतर्फ अवस्थित उठेको अग्लो शिखर हो । नेम्बाङ कुलवंशको उत्पत्तिको अवस्थल मानिने आप्ताङ्वा, तिदाङ्वा, इधुङ्यककै विस्तारित भौगोलिक क्षेत्र हो, जो महाभरत पर्वत शृङ्खलाको सबैभन्दा पूर्वी खण्डमा पर्दछ । इतिहासको मध्यकालको प्रारम्भका अघि नै नेम्बाङ कुलवंशको यहाँ गढीगौंडा हुनाले नै यक भनिएको हुनुपर्छ । हालका दिनमा महागुरु फाल्गुनन्दले आफ्नो धार्मिक मत सत्यहाङमा पन्थ स्थापित गरेपछि वि.स. १९९६ मा यसको अल्गो शिखरमा यौटा कुटी निर्माण गरेका थिए र अझै छ । (हेर्नू : आप्ताङ्वा, इधुङ्यक, तिदाङ्वा पनि) ।

३०. नाहाङ्मा

नाहाङमासँग जोडिएर आउने अर्को देवता पित्चम्मा हो । मुन्धुमको शब्दावलीमा नाहाङमा-पित्चम्मा जोडिएरै बोलिन्छ जसरी युमा-थेबा सँगसँगै बोलिन्छ । मुन्धुमको अनुष्ठान गर्दाभने नाहाङमा र पित्चम्माको अलगअलग गरिन्छ भनिन्छ । लिम्बू जातिमा ईश्वरको अवतारचरित्रहरूमा परमपूजनीय देहधारी देवतामध्ये एक हो नाहाङमा साम्माङ । बल, पराक्रम, शौर्यको प्रतीक, रणको देवता नै हो यो देवता पनि । धेरैले भन्ने गरेको नाहाङमा साम्माङको कथाअनुसार पापो ना अर्थात् लिम्बुनी माछाको रूपमा पापो कुलवंशभित्र अवतरित भएको ईश्वरको साकार दैहिक रूप हो । ईश्वरको साकार रूपमा अत्यन्त पुजनीय देवता मानिन्छ ।

३१. निभु होःप्मा

इधुङ्यक र नाम्भुनयकदेखि पूर्वदिशामा महाभारत शृङ्खलाको पूर्वी र उत्तर दिशामा अवस्थित सुकेपोखरी र देउराली भागमा मूल भएर दक्षिणतिर बगेको यो खोला पाँचथर जिल्लामा धानको धेरै उप्जनी हुने स्थान अथवा बैंसी वा ब्याँसी भएको खोला हो । दक्षिण बगेको निभु खोला अन्ततः तमोर नदीमा मिल्दछ । तमोर नदीमा मिसिनुअघि यस निभुखोलामा मिसिने मुख्य खोलाहरूमा स्याङ्वा र सिवा खोलाहरू हुन् । अरू पनि धेरै खोल्साखोल्सीहरू पनि मिसिन्छन् । सिवा खोला र निभु खोलाको संगमस्थलमा अवस्थित माक्सिङवा नामक स्थानमा लिम्बू मिथकमा

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

वर्णित जालहारी चैचिते र खरबलेले तान बुन्दै बसेकी अवस्थामा युमा साम्माङलाई भेटेका हुन् ।

३२. पक्चाना

घरबाहिर पुजिने विविध देवीदेवतामा एक हो पक्चाना । यसलाई आप्चारा पक्चाना पनि भनिन्छ । दोबाटामा बस्ने देवता हुनाले यसलाई नेपाली भाषामा दोबाटे देवता भनिन्छ । यसको पूजा विशेषतः कुनै स्त्रीजाति दोजिया भएपछि सहज प्रजनन होस् र जन्मने शिशु सकुशल होस् भनेर गर्ने गरिन्छ ।

पक्चानाको पूजा गर्दा "थानको बाँयातिर एउटा ढुङ्गा र एउटा लिङ्गो गाडी धागोले बेरिन्छ । एउटा चिन्डो फुटाई त्यसको मुखतिर चारओटा प्वाल पारी भाटाको सिन्का त्यो प्वालमा छिराउने र पाँच रङ्गको धागो चिन्डोको वरिपरी बुन्ने गरिन्छ । यी रातो–नीलो रङ्गीचङ्गी धागालाई मेरिहेम्बाङ खि भनिन्छ । त्यसको चारै सुरमा भकिअमिलोको काँचो काठको पनिउँ (लङ्खत) बनाएर धागोको उभिन्डो लगाई झुन्ड्याइन्छ । परम्परागत तरिकाले फेदामाङ्बाट बलि दिएर पूजा गरिन्छ ।

३३. पक्लुङ

पक्लुङको शाब्दिक अर्थ छेलोहान्ने ढुङ्गा (सर्टपुट) हो । लिम्बू जातिमा छेलोहान्ने चलन लोकप्रिय छ । मेलाबजार, बिहेबटुल वा चाडबाडमा भेला हुँदासमेत होडबाजीका रूपमा अथवा मनोरञ्जनका रूपमा छेलोहान्ने होडबाजी सुरु भइहाल्छ । लिम्बू जातिमा छेलोहान्ने चलनको सांस्कृतिक महत्त्व ठुलो छ । तङसिङ तक्माको पूजाअनुष्ठान गर्दा किशोर र किशोरी र कुमारी युवतीहरूको सुस्वास्थ्य, दीर्घायु र सुयशका लागि फूल (जीवन र जोबन) लाई जगाउने, झरिलो फुलाउने अनुष्ठान (फुङ्वा चाङ्मा) गरिन्छ । त्यस्तै किशोर र युवाहरूको सुस्वास्थ्य, दीर्घायु, शौर्य, शारिरिक सुगठन, र सामर्थ्य बृद्धि होस् भनेर छेलो हान्ने अनुष्ठान (पक्लुङ् लेप्मा) गरिन्छ । पक्लुङको धार्मिक र सांस्कृतिक महत्त्व केमा पनि छभने बिउबिजन नम्रिँदा पोरोक्मिबा यम्भामिबाले हान्नेको पक्लुङको प्रहारका कारण आकाश थर्काउँदै बादल गर्जेर ठुलो पानी परपछि भिजेका बिउबिजन उम्रिए, कन्दमूल उम्रिए । त्यसपछि मानवजीवन सहज भयो । यसबाट पक्लुङको सम्बन्ध खेतीपाती र सिँचाइसँग भएको सङ्केत गर्दछ । अर्को शब्दमा पक्लुङ भनेको छेलाहान्ने ढुङ्गा मात्र नभएर यो उसबेलाको ढुङ्गे हतियार वा प्रविधिको ज्ञान पनि थियो । खेलकुदको प्रतीक थियो र कृषियुगमा मानवजातिले प्रवेश गर्न लागेका बेला सिँचाइको प्राथमिक विज्ञानको ज्ञान पनि थियो ।

३४. पाङ्फइ

शाब्दिक अर्थ हो, कम्मरमा बाँधिने कपडाको पटुका । इधुङ्यक र नाम्भुनयकमा रजगज गरिबसेका चुक्निबा र लात्तिबा लिसो-पासो, सोला-दर्जन थापेर पशुपन्छीको सिकार गर्दै गुजारा चलाउँदथे । उत्तरबाट मानव समुदाय खोज्दै, आफ्ना आफन्त खोज्दै झरेका ईश्वरको देहधारी चोलामा आएका थेबा साम्माङले तिनले थापिराखेको लिसो-पासो, सोला-दर्जन उल्टाउँदै भत्काउँदै गरेर तिनलाई आफू आइपुगेको सङ्केत दिए । कति गर्दा पनि ती दुई भाइ मान्छेले तिनको सङ्केत

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

नबुझेकाले एकदिन आफै पासोमा बाँधिएर वृद्ध पुरूषको भेषमा लडिरहेका बेलामा दुई भाइले भेटे । त्यसपछि तिनका बिचमा कुस्ती (लाक्पा) पऱ्यो ।

दुई भाइले मिलेर थेबा साम्माङलाई किसिम किसिमका लहराले बाँधे, पाता फर्काए तर ऊ फुस्किहाल्दथे । अन्ततः तिनले कम्मरबाट पटुका फुकाएर त्यसले बाँधेपछि भने फुस्कन सकेनन् । यही पटुकालाई लिम्बू मिथकमा पाङफइ भनिन्छ ।

३५. पाङ्फे? चम्मा

पाङफेचम्मालाई पात्चा हम्मा पनि भनिन्छ । कुनै पनि मुख्य पूजाआजा (तीनराते पूजा–अनुष्ठान, तङसिङ तक्मा आदि) वा अति महत्त्वपूर्ण अनुष्ठानहरू हुनाले पारिवारिक सम्बन्धमा नज़िकका दाजुभाइ, इष्टमित्र, पञ्चभलाद्मीहरूलाई समेत निम्तो दिइन्छ । सो महत्त्वपूर्ण आयोजना वा अनुष्ठानको सुरु गर्नअघि एक जना भलापञ्च वा फेदाङमाबाट अघि सरेर पूजाअनुष्ठान गर्ने उद्देश्यकाबारेमा सबैलाई बताउने काम गरिन्छ । एक प्रकारले आधुनिक भाषामा यो विषयप्रवेश गरेको जस्तो हो । त्यसपछि पूजा–अनुष्ठान गर्नेगराउने कर्ता वा उपकारीले अघिबाट कुनै प्रकारको निषेधको वाचाबन्धन गरेको भएमा, आजदेखि त्यसबाट मुक्त भएको र उसले सो पूजा–अनुष्ठान गर्नसक्ने कुराको घोषणा सबैले गर्दछन् । त्यसपछि पूजा–अनुष्ठानको सफलताको प्रार्थना देवीदेवतासँग गरिन्छ । यस कार्यलाई पाङफे चम्मा भनिन्छ ।

३६. पाङ्रिमा चमतिमा

हिम्साम्माङ देवताको पछिपछि लागेर अनेक राम्रा-नराम्रा देवी-देवताहरू मानव समाजमा आए । तिनमध्येको एक हो पाङरिमा चमतिमा । यो अनिष्टकारी देवी-देवताको वर्गमा पर्दछ, त्यसैले पाङरिमा चमतिमालाई च्याङ पनि भनिन्छ । लिम्बू भाषाको प्रकाण्ड विद्वान् रन्धोज नेम्बाङले हिन्दुशास्त्रानुसारको व्याख्या गर्दै च्याङ शब्दको नेपाली रूपान्तर योगिनी भनी अनुवाद गरेका छन् । उनका अनुसार नौग्रह (पेगियो फाङ् साम्माङ) सँगै नाम लिइने आठ योगिनी (जोगिनी) मा एक हो पाङरिमा चमतिमा ।

३७. पायुङ (हायुङ)

यो शब्द हिम्साम्माङको पूजा गर्दा भनिने हरेक मन्त्रयुक्त वाक्यको आरम्भमा भनिने पद हो । यसरी नै थेबा साम्माङको पूजा गर्दा प्रत्येक वाक्यको आरम्भमा ए . . भनेर अन्तमा पनि ए . . एरउम् . . उम् भनिन्छ । पायुङलाई हायुङ अथवा फात्युङ उच्चारण गरेको पनि सुन्नमा आउँछ । यसो किन गरेको होला भन्ने जिज्ञासाको उत्तरमा हिम्साम्माङको पूजा गर्दा एक मुठो फेसेक्वा (बाँसको पात) को स्याउली हल्लाउँदै मुन्धुम गाइने वा मन्त्र फलाकिने हुनाले भनिएको होला भन्ने बी.बी. सुब्बा, मुरिङ्ला (सिक्किम) को मत छ ।

३८. पिन्दाङ माङ

शाब्दिक अर्थ हो उफ्रँदै हिँड्ने देवता । उफ्रँदै हिँडने यस देवतालाई सबा साम्माङ (बाँदरदेव) भनिन्छ (हेर्नू सबा साम्माङ) ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

३९. पुङ साम्माङ

सिकारी समूहभित्रै राखिने देवता हो यो पनि । पहिले पहिले थेबा साम्माङ थेम्मा (थेबा साम्माङको पूजा गर्रिंदा) पुङ साम्माङको पनि अघिबाट पूजा गरिन्थ्यो भन्ने भनाई पनि सुनिन्छ तर हिजोआज भने त्यसो गर्रिंदैन । पुङ साम्माङको पूजा गर्दा एउटा एउटा लिङ्गो, ध्वाजा र ढुङ्गा गाड्ने । दश जोर लासो र एक जोर दियो-कलश राखेर पूजा गरिन्छ पनि भनिन्छ ।

४०. पुपाङ्देन

चराहरूको उत्पत्तिको अवस्थल । हिमालय पर्वतशृङ्खला नाघेर दक्षिण आई पुगेर फियामलुङ्मा पनि नाघेपछि चराचुरुङ्गी प्रशस्त पाइने स्थलमा आइपुगिन्छ । उहिले थेबा साम्माङ (चुक्निबा र लात्तिबा) ले पन्छीको सिकार गर्दा पासो र लिसो थाप्ने मुख्य स्थलमध्येमा एक हो । हुन सक्दछ, यो स्थान चराचुरुङ्गी प्रशस्त पाइने अरुणबरुणको शिरतिर अवस्थित कुनै स्थान हो ।

४१. पेहेङ

पूजा गर्दाका अवस्थामा साना अथवा निम्नकोटीका देवीदेवता वा मन्साइनु पर्ने नराम्रा अनिष्टकारी देवीदेवतालाई मुख छड्के काटेको बाँसको हाँगाको चोङ्ग वा ढुङ्ग्रो (कोदो र मर्चा मिसाएर हालेर) को तोङ्बा दिइन्छ । यस्तो कमसल तोङ्बालाई पेहेङ भनिन्छ । पूजा गर्दा देवीदेवतालाई तोङ्बाका रूपमा पेहेङ दिँदा बुजो पनि केराको पात नै बेरेर लगाइएको हुन्छ, जसलाई लाजम् भनिन्छ । (हेर्नु तोङ्बा पनि) ।

४२. फक्ताङ्लुङ

कुम्भकर्ण हिमाललाई लिम्बू भाषामा फक्ताङलुङ भनिन्छ । यो पर्वत हिमालयको पूर्वी पर्वत शृङ्लाको महत्त्वपूर्ण पर्वत हो । यसै क्षेत्रमा कञ्चनजङ्घा हिमाल पर्दछ तर यी दुईमा लिम्बू मुन्धुममा भने फक्ताङलुङको अत्यधिक महत्त्व छ । यसलाई लिम्बू मुन्धुममा पृथ्वीको नाभि (इक्सा खाम्बेःक् पेहि) मानिन्छ (हज्सन पाण्डुलिपि, भो., पृ.) । यसै क्षेत्रमा मानव उत्पत्तिको अवस्थल मारुङ तेम्बे पारुङ तेम्बे भएको अनुकल्पना गर्ने लिम्बू मुन्धुमका अध्येताहरू पनि छन् ।

४३. फनागा

अनिष्टकारी देवतामध्ये एक देवता हो । हिम्साम्माङ अर्थात् थाक्फुत् माङले मानव कल्याणका लागि मानव समाज र समुदायभित्र आउन इच्छा गरेर आउँदा डुल्दै घुम्दै लिम्बू जातिको कल्लेरे कन्दङ्वा लिम्बू कुलवंशमा प्रविष्ट भई प्रकट भएको मिथक लिम्बू मुन्धुममा पाइन्छ । यस देवताको काम घरघडेरीको रूङालो गर्नु (सुरक्षा) हो तर हिम्साम्माङ अर्थात् थाक्फुत् माङ मानव समुदायमा आउँदा उसका साथ लागेर अनेक अनिष्टकारी देवीदेवता पनि मानव समुदायभित्र आए । तिनैमध्येको एक हो फनागा । लिम्बू भाषाको प्रकाण्ड विद्वान् रन्धोज नेम्बाङका अनुसार नौग्रह (पेगियो फाङ् साम्माङभित्रको यौटा ग्रह देवता हो यो । उनले फनागालाई नेपाली भाषामा

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

केतु भनेका छन् । हिन्दु धर्मशास्त्रमा केतुलाई अत्यन्त विग्रहकारी ग्रहदशाको देवता मानिन्छ ।

४४. फाक्मुरा

हिम्साम्माङ अर्थात् थाक्फुत् माङले मानव कल्याणका लागि मानवसमाज र समुदायभित्र आउन इच्छा गरेर डुल्दै घुम्दै आउँदा पूर्व दिशाअवस्थित सुखिम देशबाट साथ लाएर आएकोर लिम्बू समाजभित्र पुजिएको ग्रहको देवता ।

४५. फाङ्बुत

सिहैं अथवा सिन्डी, जागित्राफैं प्रेतात्मा ।

४६. फियाम्लुङ

शाब्दिक अर्थमा चुन ढुङ्गाको पहाड भएको स्थान । लिम्बू श्रुतिपरम्परामा उल्लेख भइरहने पवित्र स्थान, जस्तैः मुक्कुमलुङ्मा फियामलुङ्मा ।

४७. फुङेक

लौकाको फल छिप्पिएपछि त्यसभित्रको गुदी र बियाँहरू सबै झिकेर सफा गरी बनाएको पानी आदि तरल पदार्थ राख्ने चिन्डो नामको भाँडो । लिम्बू जातिमा रक्सी राख्न विशेष रूपमा प्रयोग हुने यो पात्र लिम्बू जातीय पुराहितको वर्गमा पर्ने साम्बा, येबा र येमाले आफ्ना तानाबानाका रूपमा समेत प्रयोग गर्दछन् ।

४८. फेदाङ्मा

देवता आङमा चढेका, दैवी शक्तियुक्त भएका व्यक्ति नै फेदाङ्मा हुन सक्दछन् । ईश्वर मान्छेका बिचमा सम्बन्धसूत्र वा माध्यम मानिन्छ फेदाङ्मालाई । दुःखबिमार, लागो लाग्दा, कुलदेवीदेवताको पूजाअनुष्ठान गर्दा, जन्म, विवाह, मृत्यु आदि अनेक सामाजिक, सांस्कृतिक र धार्मिक कार्यहरू फेदाङ्माले मात्र सम्पन्न गर्ने कार्य हुन् । लिम्बू श्रुतिपरम्परा अर्थात् मुन्धुमका अनुसार फेदाङ्माले आफूलाई ईश्वरको दूत (सिजोवा इङ्मि सा) मान्दछन् ।

४९. बाराह माङ (पाराहा माङ)

वर्तमान सुन्सरी जिल्लाको पश्चिममा सप्तकोसीको संगमस्थलमा प्रख्यात तीर्थस्थल वराहक्षेत्र अवस्थित छ । यौटा
लोककथाअनुसार दुधकोसीलाई बिहे गरेर रमाउँदै बगेको अरुण नदी र ढिलो भएर पछिमात्र आइपुगेको तमोरको भेट यही त्रिवेणीमा हुन्छ । त्यसपछि त्यो नदी सप्तकोशी नामले प्रख्यात हुन्छ । यही प्रसिद्ध सप्तकोसीको केही तल पुगेपछि उत्तरपूर्वबाट हतार हतार बग्दै आउने ककाखोला (कोकाहा) यसैमा मिसिन्छ । यसरी कका खोला सप्तकोशीमा मिसिएको पूर्वपट्टिको पवित्र स्थललाई नै वराहक्षेत्र भनिन्छ । लिम्बू, खम्बु र याक्खाहरूका आख्यान (मिथक) मा प्रशस्त उल्लेख हुने धार्मिक स्थल हो, यो ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

५०. माक्सेमि/फसेमि

चौँरीको पुच्छरबाट बनेको चँवर । कालो रङको चँवर हो भने माक्सेमी र सेतो रङको चँवर हो भने फसेमि भनिन्छ । विशेषतः थेबा साम्माङको पूजाअनुष्ठान गर्दा वाचन गरिने मुन्धुममा यी चँवरको उल्लेख हुन्छ पनि भनिन्छ। त्यसैले थेबा साम्माङलाई सेतो र कालो चँवरले हम्किरहनुपर्ने देवता पनि भनिन्छ ।

५१. माक्सिङ्वा

सिवाखोला दक्षिण दिशामा बग्दै आउँदा निभुखोलामा मिसिएको स्थानमा अवस्थित पवित्रस्थलको नाम । यही क्षेत्रमा तान फिँजाएर बुन्दै गरेकी युमासाम्माङलाई माबोहाङ कुलवंशका चैचिते र खरबलेले भेटेका थिए । त्यति राम्री सुन्दरी तरुनीलाई तिनले उनका घर लगेका थिए भन्ने लिम्बू मिथक पाइन्छ । (हेर्नू निभुखोला पनि) ।

५२. माङ्गे्न्ना

लिम्बू जातिमा शिर उठाउने पूजालाई माङ्गेन्ना अथवा माङ्लेना भनिन्छ । यसको अर्को शाब्दिक अर्थ चेली (दिदी - बहिनी) हो । लिम्बू जातिमा आपदविपत् र दशाग्रह आदि दुःखबिमारका रूपमा आई मान्छेलाई दशाले नघेरोस् भनेर उसको शिर उठाउने, उसलाई स्वस्थ राख्ने वा उसको स्वस्तिशान्तिका लागि वर्षमा १ पटक माङ्गेन्ना गर्ने गरिन्छ । दुईजिउकी स्त्रीजातिको सहज प्रसवका निम्ति गरिने साप्पोक चोमेन (कोखपूजा) भन्ने तीनदिने पूजाको अन्तमा माङ्गेन्ना पूजा गरिन्छ, नगरेमा पूजा अधूरो रहन्छ । बिहेमा लगनविधि गर्दासमेत माङ्गेन्ना गरिन्छ ।

५३. माङ्हुप

शाब्दिक अर्थमा यसले देवताको नाममा किरिया हालेको बुझाउँछ । कुनै कार्य यसो गर्नु वा नगर्नु भनेर दृढतापूर्वक प्रतीज्ञा गर्दा वा कबोल गर्दा कसम खाइन्छ वा किरिया हालिन्छ। अर्को शब्दमा वाचाबन्धन गरिन्छ । लिम्बू जातिमा देवता भाकेर प्रतिज्ञा गर्ने यस्ता क्रियाकलापलाई माङ्हुप् भनिन्छ । यसैलाई पात्चा खेङ्मा पनि भनिन्छ । कुनै प्रकारको पूजा, महत्त्वपूर्ण अनुष्ठान गर्दा प्रथमतः नराम्रा देवीदेवता, जस्तै : वनका सिकारी तथा प्रेतात्मा, डङ्किनी, जागित्राहरू आई पूजा बिथोल्न नसकुन् भनेर पूजास्थलको चारैसुरमा मन्त्रले बाँध्ने वा छेक्ने गरिन्छ । यस्ता कामलाई पनि माङ्हुप् वा पात्चा खेङ्मा भनिन्छ ।

५४. मादि खो

औलतिर पाइने बेतबाट बनाइदिएको ढाल ।

५२. माबोहाङ

(१) लिम्बू कुलवंशमा एक प्रसिद्ध कुलवंश । (२) लिम्बू किंवदन्तीका अनुसार एक प्रसद्धि व्यक्ति, राजा । ईमानससिंह चेम्जोङ(१९६१, २००३) का अनुसार उबाहाङका छोरा हुन् । सिकारमा जाँदा जङ्गलभित्र यिनले तान बुन्दै गरेकी तरुनीको रूपमा युमाको दर्शन पाएका थिए । पछि पूजाभक्ति गरेको सातौं दिनमा भने बुढीबजुको रूपमा माबोहाङलाई दर्शन दिइन् । त्यसपछि माबोहाङको देहमा प्रवेश गरी शक्तिले युक्त पारिन् । लिम्बूमा चेम्जोङआदि थर भएका माबोहाङ कुलवंशले युमालाई

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

आफ्नो कुलदेवी पनि मान्दछन् । यसरी माबोहाङको देहमा प्रवेश भई प्रकट भएको युनाले युमासाम्माङलाई माबोहाङमा भनेर पनि सम्बोधन गरिन्छ । (हेर्नु थाक्थाक्कुम्मा माबोहाङ्मा पनि) तर हिजोआजका कतिपय लिम्बू मुन्धुमका विज्ञहरूले भने मुक्तोबुङ चेम्जङ भनेर माबोहाङलाई भनेको पाइन्छ भनेको समेत सुनिन्छ ।

५३. मिसे:क

एकभन्दा बढी अर्थ भएको यो शब्दले (१) आगोको झिल्का तथा (२) नराम्रो जागित्र अथवा वनका सिकारी देवता भनेर अर्थ बोकेको छ । सिकारी देवका अनेक रूप हुन्छन् । कतिले यसलाई तिनैमध्येको चकमके सिकारी देवता पनि भन्दछन् । कुनै पनि शुभकार्यको सफलताका लागि पूजाआजा गर्दा पूजा–अनुष्ठानलाई बिटुलो पार्न नपाउन् भनेर यसलाई पहिले नै मन्साउने वा यसको बाटो छेक्ने काम फेदाङ्मा, साम्बा, येबा वा येमाले गर्दछन् ।

५४. मुक्कुम साम्बे

मुक्कुम शब्दको लोकव्युत्पत्ति यसरी गर्न सकिन्छ, जस्तै : मुक (शक्ति) + कुम् (जम्मा भएको वा एकीकृत) अथवा शक्तिको पुञ्ज । साम्बे शब्दको लोकव्युत्पत्ति यसरी गर्न सकिन्छ, जस्तै : साम् (आत्मा) + पा (पुरूष बोधक प्रत्यय) + ए (सम्बोधनको प्रत्यय) । हे शक्तिपुञ्जको देवता अर्थात् अत्यन्त शक्तिशाली । लिम्बू मुन्धुममा थेबा साम्माङलाई बल, पराक्रम, शौर्य र शक्तिको देवता मानिन्छ । त्यसैले थेबा साम्माङलाई सम्बोधन गर्दा "मुक्कुम्साम्बे" भनिन्छ ।

५५. मुक्तुबुङ

घुङरिङ अथवा घुङरिङको बोट । घुङरिङ एक जातको उद्‌भिद हो । लिम्बू मुन्धुम र धार्मिक-सांस्कृतिक क्रियाकलापमा यसको महत्त्व धेरै छ । विशेषतः लिम्बू पुरोहितको एकवर्ग साम्बा अथवा येबा र येमाहरूले चिन्ता बस्दा थान थापना गर्दा वा खड्‌गो काट्‌दा वा नाघ्दा अत्यन्त महत्त्व दिएर यसको उपयोग गर्दछन् ।

५६. मुदे़न

तिब्बत वा भोट । लिम्बू जातिको मुन्धुममा प्रशस्त उल्लेख हुने वा प्रयोग हुने शब्द मुदेन (मु + तेन्) र सिन्युक (सिन् + युक) हुन् । (१) मुदेम्बा (भोटेजाति वा तिब्बतीजाति) को बसोबासको देश वा (२) तल्लो (मु) वा समथरिलो भौगोलिक प्रदेश वा क्षेत्र (तेन्) र चिनियाँ जाति (सिन्)को अवस्थल (युक) अथवा चीनसँग लिम्बू जातिको सन्निकटताको स्पष्ट सङ्केत यी दुई देश जनाउने शब्दले दिन्छन् ।

५७. मुयङ साम्माङ

बिरालो जनाउने लिम्बू शब्द मुयङ हो । भाषिकागत भेदका कारण मियङ पनि भनिन्छ । चाल मारेर हिँड्ने बिरालोका रूपमा बिरालोदेवको कल्पना लिम्बू जातीय सांस्कृतिक र धार्मिक जीवनमा देखिन्छ । कतिपय अवस्थामा बाहेक बिरालो देवलाई अनिष्टकारी देवता नै मानिन्छ । यसलाई लिम्बू मुन्धुममा वर्णन् गर्दा मुयङ वा मियङसिरे पनि भनिन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

५८. मुया साम्माङ

चिलदेव । चिलका रूपमा कुनै पनि क्षण आक्रमण गर्न सक्ने अनिष्टकारी देवता । यसलाई लिम्बू मुन्धुममा वर्णन गर्दा मुयासिरे भनिन्छ ।

५९. मेन्धामाङ

नजानिने देवता अथवा जान्नै नसकिने, रस वा गन्ध चालै पाउन नसकिने ईश्वर । गुणरहित अथवा निर्गुण ईश्वरलाई बुझाउने शब्दविशेष ।

६०. मेन्निमाङ

नदेखिने देवता अथवा कुनै रूप वा आकार नभएको, स्पर्श गर्न वा छाम्नै नसकिने ईश्वर । आकाररहित वा निराकार ईश्वरलाई बुझाउने शब्दविशेष ।

६१. मैनाम

मुइ + नाम् । शाब्दिक अर्थ आयुवर्द्धक । पूजा गर्दा कर्ता अथवा उपकारी उपस्थित भएर पनि पूजास्थलमा बसिरहन नसक्ने अथवा जसको नाममा पूजा गरिँदै छ, ऊ स्वयम् उपस्थित नभएको अवस्था वा परदेश गएको अवस्थामा उसको प्रतीकात्मक उपस्थितिको निमित्त उसले प्रयोग गर्ने ऊर्ध्ववस्त्र (पुरुष भए दोरा, टोपी कोट आदि र स्त्री भएमा चोली पछ्यौरी आदि) राखी पूजा गरिन्छ । यही प्रतीक चिह्नलाई मैनाम तथा येबो पनि भनिन्छ । (हेर्नू येबो पनि) ।

६२. यासापिप्पु

थारको जुरोको छालाबाट बनाएको युद्धमा जाने योद्धाहरूले ओढ्ने चुच्चो परेको टोपी (शिरस्त्राण) । रणका देवता मानिने थेबा साम्माङ यस्तै टोपी ओढेका हुन्थे भन्ने लिम्बू मुन्धुममा वर्णित छ ।

६३. युमा साम्माङ

ईश्वरको नारीस्वरूप । लिम्बू जातिमा सर्वव्यापी, निर्गुण र निराकार ईश्वरको अवतार चरित्रमा सबैभन्दा बढी पूजनीय र शक्तिशाली मानिएकी देवी हुन् । ईश्वरले नरदेहमा प्रकट हुने इच्छा गर्दा नारीस्वरूपमा परमसुन्दरी युवतीका रूपमा अवतरित भएको ठानिन्छ ।

महाभारत पहाडको शृङ्खलाले पाँचथर र इलाम जिल्लालाई अलग गरेको छ । यस पहाडको जनश्रुतिअनुसार सबैभन्दा पूर्वी र उत्तरी शृङ्खलालेको पश्चिम पाटामा ढल्केर बसेको गाउँमध्ये यौटा लिगिम्बा (<लिग्याङ < लि - के - याङ् -मा) गाउँमा उहिले हाङ्जितेको परिवार बसोबास गर्दथे । पछि उनी केही टाडा दक्खिनतिरको गाउँ फाक्तेप गाउँमा सरेर बसे । उनका छोराहरू दुई भाइ थिए . . चैजिते र खरबले । तिनले क्रमसः आङदेम्बे र सेर्मा थरका पत्नी बिहे गरेका थिए भनिन्छ । एक पटक सिकारमा जाँदा फदाङलुङ (धेरैले निभुखोला किनारमा अवस्थित माक्सिङ्वा भन्दछन्) भन्ने स्थानमा तान बुन्दै बसेकी सुन्दरी तरुनीका भेषमा तिनले युमासाम्माङलाई पहिलो पटक भेटेका थिए तर देवी हुन भनेर ठम्याउन सकेनन् । पछिबाट यिनै माबोहाङ कुलवंशका दाजुभाइ चैचिते र खरबलेका देहमा प्रविष्ट भएर

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

अवतरित भई जगत र मानिस तथा सकल प्राणीको कल्याण र रक्षा गरेका हुन् भन्ने ठानिन्छ ।

यिनै युमादेवीका लागि यौटा सिङ्गो खोटेसल्लाको रुखबाट आराम गर्नका लागि ती दाजुभाइले खाट बनाई दिएका थिए । त्यो खात अझसम्म छँदै छ भन्ने त्यस गाउँका मानिसले भन्दछन् ।

विशेष युमाको मात्र मुख्य पूजा गर्दा भोग दिएको सुँगुरको भित्री बोसो काढेर सग्लो निकालीकन डल्लै सुँगुरको भोगबलिमाथि पत्थाङ (पछ्यौरी) जस्तो गरी ओढाई दिइन्छ । सुँगुरको दाहिने र देब्रे पाटाको मासु, मुटु र कलेजो पोलेर युमाको थानमा चढाइने पनि गरिन्छ ।

६४. ये़बा

लिम्बू जातीय पुजारीको एक वर्ग ।

समाजभित्र रहेर अनेक कार्यहरू मान्छेले सम्पन्न गर्नुपर्दछ । कामहरू अनेक किसिमले बाँडिएका हुन्छन् । अकाल मृत्यु वा अगति परेर भएको मृत्यु, भूतप्रेत, जागित्रा, सिहैँझैँ अप्राकृतिक शक्तिबाट मानवजातिलाई सुरक्षित राख्न येबाको आवश्यकता पर्दछ । माथि उल्लेख भएका स्थितिमा फेदाङमा वा साम्बाले होइन, येबाले मात्र मान्छेजातिलाई उकास्न अथवा विपतबाट मुक्त गर्न सक्दछ । येबाले पशुपन्छीका नृत्यको अनुकरण गरी नाच्दै, थाल ठटाउँदै, जोरलिङ्गो गाढेर ढोलसमेत ठटाउँछन् । सृष्टिको आख्यान, नीतिका कथाहरू यिनले सस्वर गाउँछन् । आफ्ना योग्यता र क्षमताअनुसार आफूलाई येबक्को या, याहिली या आदि आदि समूहमा देखाउने पदले विभूषित पनि गर्दछन् ।

६५. ये़बो

पूजा गर्दा कर्ता अथवा उपकारी उपस्थित भएर पनि पूजास्थलमा बसिरहन नसक्ने अवस्थामा अथवा जसको नाममा पूजा गरिँदै छ, ऊ स्वयम् उपस्थित नहुँदा उसको सट्टामा प्रतीकात्मक उपस्थितिको निमित्त उसले प्रयोग गर्ने ऊर्ध्ववस्त्र (पुरूष भए दोरा, टोपी कोट आदि र स्त्री भएमा चोली, पछ्यौरी आदि) । यिनै प्रतीक चिह्नलाई मैनाम पनि भनिन्छ । मैनाम शब्दकै पर्यायको रूपमा येबो शब्दको पनि प्रयोग हुन्छ (हेर्नू मैनाम पनि) ।

६६. ये़मा

येबाको स्त्रीरूप तर साम्बा वा फेदाङमाका भने स्त्रीरूप हुँदैनन् । स्त्रीले फेदाङमा वा साम्बा हुन पाउँदैन । अहिलेसम्म लिम्बू समाजमा यस्तो भेटिएको पनि छैन । लिम्बू जातीय पुजारीको वर्गमा येबाका कार्यहरू भने स्त्रीले पनि योग्यता पुगे, गुरुले दीक्षा दिएमा गर्न सक्दछन् भन्ने लिम्बू जातिमा येबाको स्त्रीरूप येमा भएबाट प्रस्ट हुन्छ ।

६७. योदोःक्ला माङ

उँधौलीको देवता । खन्जंमा देवतालाई वर्णन् गर्दा यसो भनिन्छ । (हेर्नू खन्जमा, थोदोःक्ला पनि) ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

६८. लाइक इक्सो

पूजाआजा गर्दा फेदाङ्माले थानमा वादुम् पक्वा अथवा पवित्र जल अभिसिञ्चन गर्नका लागि केराको पात बेरेर बनाएको मुठो वा बिटा ।

६९. लाघोःक

पूजास्थल बनाएपछि आसनका रूपमा प्रयोग गरिने केराको पात जो पोट पारेर वारपार राखिन्छ ।

७०. लाङ्साङ् माङ

बाँदर देव । (हेर्नू सबा साम्माङ) ।

७१. लाजप

ठूल्ठुला देवता अर्थात् माथिल्ला सतरका देवताहरू वा कुलदेवी वा कुलदेवता आदिलाई पूर्ण तोङ्बा नै दिनुपर्दछ तर बिर्को बाँसको वा काठको हुँदैन । केराको पातले ढकनी वा छोपोझैँ मुखमा लामो तेर्सो राखेर छोप्नुपर्छ । यसलाई लाजप् भनिन्छ ।

७२. लाजम

पूजा गर्दा साना साना ठानिएका वा तल्लोस्तरका देवीदेवताहरूलाई मुख छड्के काटेको तोङ्बा अर्थात् पेहेङ दिइन्छ । त्यसको बिर्को हुँदैन तर केराकै पात बेरेर ठाडो बुजोझैँ हालिन्छ, जसलाई लाजम भनिन्छ ।

७३. लासो

देवीदेवताअनुसार पातको गन्ती राखेर लाघोकमाथि जोरका हिसाबले केराका च्यातेका पात चित वा पोट पारेर राखिन्छन् । जस्तैः थेबाका थानका लागि ८ जोर पोटैपोट र ८ जोर चितैचित गरेर जम्मा १६ जोर । यसरी राखिने पातलाई वा निर्मित थानलाई लासो भनिन्छ ।

७४. लाःहिगे़न से़प्माङ

शाब्दिक अर्थमा जूनजस्तो घुम्दै पछि आउने सपना । अर्को नकारात्मक अर्थमा खराब सपना । तुलनीय : ताःदिगे़न् से़प्माङ

७५. लेःत्छाम फुङ्साम

जङ्गल जङ्गल, खोलानाला र मसानघाटतिर डुलिहिँड्ने जागित्रा ।

७६. वागङ्मा

खोलामा डुलिहिँड्ने हितकारी देवता । आदिकालमा चेलीका निमित्त फूल टिप्न जाँदा भीरपहराबाट तमोर नदीमा खसेर मृत्यु भई, जसको लास पछिबाट सेरेक (सेगेक) सुरुङमा भन्ने स्थलमा फेला पारी चेलीले सद्गत गरेर गर्भवती स्त्री वा चेलीहरूका रक्षा गर्ने देव हुन्, खोलामा नै बस्नू भनी वरदान दिएकाले आजसम्म पनि खोलामा खेल्दै आफ्नो कार्य गरिरहेका छन् भन्ने किंवदन्ती छ । यसरी गर्भवती स्त्री

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

र उसको गर्भको रक्षा गर्ने कोखपूजा गर्ने परम्परा भयो भनिन्छ । यस कथाको अन्य रूपहरू पनि पाइन्छन् ।

वागङ्माका् पूजा "घर नजिकको पँधेरो वा पानीको मूल अथवा खोल्सी भएको ठाउँमा गर्नुपर्दछ । पानीमा साङ्बे (बाँसको भाटाको पुलजस्तो थान) बनाएर यसमाथि माटो राखी सम्याउनुपर्दछ र त्यसको बिचमा रेखा कोरी साङ्बेलाई दुई भागमा विभाजन गर्नुपर्दछ । दायाँतिर वागङ्मालाई दुई जोर लासो राखी एउटा ढुङ्गा, एउटा लिङ्गो गाड्नपर्दछ । ढुंगालाई धागोले तीन फेरा लगाउनुपर्छ भने लिङ्गोमा ध्वजा झुन्ड्याउनु पर्छ । त्यहाँ भोगबलि दिएका प्रसाद वा अन्य सामग्री चढाएर पूजा गरिन्छ ।

७७. वाजमा/वजमा

लिम्बू जाति र समाजमा अन्य अनेक देवीदेवताझैँ हिमाल नाघेर आई रैथाने भई पुजिएका देवीदेवतामध्ये एक देवी वजमा पनि हो । यिनलाई बिजुवानी पनि भनिन्छ । येबा वा येमाहरूले अत्यन्त ने श्रद्धाले यिनको पूजा गर्दछन् । गलामा बज्ने चाँप र पाउमा घुङ्घुरू लाउने तथा थाल र ढोल बजाउँदै थान वरिपरि नृत्य गर्ने वजमा देवी येबा र येमाहरूका गुरु हो । (हेर्नू वागङ्मा पनि) ।

७८. वादुम पक्वा

शाब्दिक अर्थ (१) दोभानको पानी र (२) जेठो पानी अथवा पवित्र जल । लिम्बू जातिको मुन्धुममा वर्णित सिङ्दुम् पक्वा (रुखको टोड्कामा जमेको पानी) र लुङ्दुम् पक्वा (ढुङ्गाको टोड्कामा जमेको पानी) अर्थात् पवित्र जलकै प्रतीकात्मक रूपमा यो जललाई लिन सकिन्छ । फेदाङ्माले पूजा गर्दा (घरभित्र) सानो बट्टुको वा डबकामा पूजा गर्दा बेरेको केराको पातको मुठो लाइक इक्सोले पानीमा चोप्दै थानमा अभिसिञ्चन गर्नाका लागि डबका (पोखरी)मा राखिएको पानीलाई वदुम् पक्वा भनिन्छ ।

७९. वाधिःन्लुङ

कुम्भकर्ण हिमालको दक्षिणतर्फको डिम्बाकार चट्टानहरूको पर्वत, पवित्र र सिद्ध स्थानविशेष । थेबा साम्माङले क्रीडा गर्ने स्थानहरूमा एक ।

८०. वाया/वाया केदाःक्तु

बलि चढाइएका पशुपन्छीको झरेको वा बगेको रगत स्वीकार गऱ्यौ भन्ने अर्थमा । वाया (<वा–युमा अर्थात् पानी–चुहिनु) अर्थात् डँडालोमा हिर्काएर बलि दिएको कुखुराको भालेको रगत चुच्चोबाट चुहिन्छ, जो ओछ्याएको लासो, केराको पातमाथि थापिन्छ । यही रगतबाट राम्रो नराम्रो जोखना खुट्याउने काम गरिन्छ । घरभित्र पूजा गर्दा मात्र बलि दिने भालेलाई डँडालोमा लट्ठीले वा खुकुरीको बीटले हिर्काएर भोग दिइन्छ । घरबाहिर पूजा गर्दा भने डँडालोमा हिर्काएर होइन खुकुरीले काटेर पनि बलि दिइन्छ भन्दछन् फेदाङमा चन्द्रबहादुर नेम्बाङ तर (यहाँ वर्णित अनुष्ठानमा) वागङ्माको पूजामा भने डँडालोमा हिर्काएर बलि दिएको छ । काटेर बलि दिएको कुखुराको रगतबाट जोखना हेरिँदैन भन्ने उनैको भनाइ छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

८१. स :

दोबाटे सिकारी देव पक्चानाको पूजा गर्दा प्रत्येक वाक्यको उच्चारण गर्नअघि वा फलाक्दा आरम्भमा यो एकाक्षरी शब्द (मन्त्र) उच्चारण गरिन्छ । यसरी नै हिम्साम्माङको पूजा गर्दा आरम्भमा द्विअक्षरी शब्द पायुङ् (हायुङ् वा फात्युङ्) र थेबा साम्माङको पूजा गर्दा प्रत्येक वाक्यको आरम्भमा एकाक्षरी ए . . तथा अन्त्यमा एकाक्षरी उम् अथवा ए . . नै उच्चारण गरिन्छ ।

८२. ससिक

मोच । प्रसवकालमा मरेका वा शिशुअवस्थामामै मरेका शिशुबाट जन्मने प्रेतात्मा जसले शिशुको मृत्यु गराउँछ ।

८३. सबा साम्माङ

बाँदरदेव । भीरपहरामा उफ्रिहिँडेने, नाचिहिँड्ने भएकाले यिनै बाँदरदेवलाई पिन्दाङ साम्माङ तथा लाःङ्साङ साम्माङ पनि भनिन्छ । लिम्बू जातिमा हेम्म्या कुलवंशभित्र बाँदरदेव प्रकट भएको मानिन्छ । (हेर्नू : केबिम्बा साम्माङ) ।

८४. साक्फा

फुर्के बाँस । यसको पात भालुबाँसको पातसँग मुठा पारी हिम्साम्माङको पूजाअनुष्ठान गर्दा स्याउलीका रूपमा चलाइन्छ ।

८५. साप्तोःक

मलाई सूचना दिने सूचकका अनुसार मालिङ्गोका चोयाले बाक्लो पानी पनि नचुहिने गरी बुनेको थुन्सेभैँ पात्र जसमा उनिउँ पातहरू भित्रपट्टि वरिपरि छापेर जाँडका लागि पकाएको कोदो मर्चा मिसाएर मान्द्रोमा फिँजाई सेलाएपछि ओथार्न (fermentation) का निमित्त केही दिन राखिन्छ । त्यहीअनुसार त्यो पात्रलाई साप्तोःक् भनेकाले (पृ. ३८ पहिलो संस्करण) मा अनुच्छेद २ मा सोहीअनुसारको अनुवाद दिएको हुँ तर पछि पाण्डुलिपि हेरेर सुभाउ दिँदा लिम्बू भाषाका विद्वान् मुरिङ्ला, बी.बी. सुब्बाले साप्तोःक् भनेको सानो तोङ्बा हो भन्नुभएको छ ।

८६. साप्पोःक चोॽमे़न

लिम्बू भाषामा साप्पोःक् भनेको भुँडी र चोॽमे़न् भनेको रक्षाका लागि गरिने पूजा हो । शाब्दिक अर्थ भुँडीको पूजा हो अर्थात् कोखपूजा । त्यसैले होला, गर्भ रहेका स्त्रीलाई नेपाली हेय भाषामा भुँडी बोकेकी स्त्री पनि भनिन्छ । लिम्बू जीवनचक्रमा कोखपूजाको अत्यन्त ठुलो महत्त्व छ । गर्भमा रहेको शिशुलाई भूत, प्रेत, मोच, सिहैं, जागित्रा, वायु र मसानजस्ता अनिष्टकारी आत्माले नपिरून, गर्भवती स्त्रीलाई नपिरून् भनेर नै यो पूजा गरिन्छ । स्त्रीजाति गर्भवती भएपछि उसको गर्भको रक्षा र निर्विघ्न जायजन्म होस् भनेर देवीदेवतालाई पूजाप्रार्थना गरिन्छ । यस्तो पूजा पहिले पहिले पूरा तीन दिन र तीन रात लगाएर सम्पन्न गरिन्थ्यो । वर्तमान समयमा भने केही छिटो (समय कम खर्च गरेर) सम्पन्न गर्ने चलन आइसकेको छ । यसरी गर्भरक्षाका लागि कोखपूजा सम्पन्न गरेमा प्रसव निर्विघ्न अथवा बिना दुःखकष्ट हुने,

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

जन्मेको शिशु पनि स्वस्थ रहने र जन्मने शिशुको तथा सुत्केरी हुने आमा (स्त्री) को पनि प्रसवकालमा अकाल मृत्यु नहुने विश्वास लिम्बू जातिमा छ । साप्पोःक चोʔमेन् (कोखपूजा) गर्दा पहिले कुदाप समूह, त्यसपछि युमा साम्माङ, हिम् साम्माङ र थेबा साम्माङको पूजा गरिन्छ ।

८७. साम्दाङ्वा

डाँफे । हिमाल क्षेत्रमा पाइने नौरङ्गी पन्छी । डाँफेको भोग दिने चलनले लिम्बू जातिको सिकारी जीवनको झलकको सङ्केत गर्दछ । यो जाति हिमाल दक्षिणको उच्च पहाडतिर निवास गर्दथे भन्ने पनि सङ्केत गर्दछ । यो पन्छी मानवहितैषी पन्छी हो भन्ने लिम्बू मुन्धुममा यसले मानवजातिलाई गरेको सहयोगबाट थाहा लाग्दछ ।

८८. साम्बा

शाब्दिक अर्थ कवि अथवा गायक । काव्यात्मक संरचनालाई सस्वर गाउने हुनाले कवि गायक । लिम्बू जाति र समाजमा सृष्टिको आख्यान, नीतिका कथाहरू र इतिहासका गाथा सस्वर गाएर यिनले श्रुतिपरम्परालाई जीवित राखेका छन् । दुःखबिमार पर्दा यिनैले उपकार गरेको उति पाइँदैन, न त कुलपूंजा नै यिनले सम्पन्न गरेको त्यति पाइन्छ तर यी लिम्बू समाजका दैविक शक्तिले युक्त गायक हुन् जसले श्रुतिपरम्परालाई जीवित र शृङ्खलावद्ध राखेका छन् । साप्मुन्धुम र येप्मुन्धुम (इतिहासका गायक) का सन्तति नै वर्तमानका साम्बा हुन् । गुरुपरम्पराबाट नै सष्टि, नीति र इतिहासको ज्ञान पाएर साम्बा भएका हुन्छन् । कतिले आफ्ना योग्यता, क्षमता र गुरुअनुरूप आफूलाई सावाला साम्बा, सोइन्नाङ लाङ्दिन्नाङ साम्बा, लाप्चेमि साम्बा आदि पदले विभूषित पनि गर्ने गर्दछन् ।

८९. सारि

कलश । विशेष पूजाअनुष्ठान गर्दा फूलको कलश (जोडी) राख्ने चलन पनि लिम्बू परम्परामा देखिन्छ । पूजास्थलमा पानी हालेको लोहोटामा फूलहरू हालेर थानको दाहिने र देब्रेतिर राखेको लोहोटा वा कलशलाई सारि भनिन्छ ।

९०. सायाला मुदेन

हिम् साम्माङ अथवा बूढा थाक्फुत् माङले मानवसदुदायका बिच आफू आउँदा साथ लागी आएका विभिन्न साहनवाहनमा एक सायाला मुदेन् पनि हो । यो हिमालको उत्तरको उसपारबाट आएको हुनाले आगन्तुक भोटेदेवता भन्न सकिन्छ । लिम्बू भाषाका विद्वान् रन्धोज नेम्बाङका अनुसार भने ईशान कोण (उत्तर र पूर्व जनाउने दिशासूचक कोण) मा रहने बुधग्रह हो । उनले यस देवतालाई नवग्रहमध्येको एक ग्रहदेवता मानेका छन् ।

९१. सिगि : सातो चेतना

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

९२. सिदि खो

गुलियो बेतसँग मिसाएर लेकमा पाइने तिते बेतबाट बुनेको ढाल । लिम्बू जातिको रणका देवता थेबा साम्माङले बोक्ने ढाल तर भगिराज इङनाम (लिम्बू जातिको इतहिास, २०७५, पृ. १६३)का अनुसार बेत-बाँसको चोयाबाट बनाएको ढाल मादि खो हो र गैंडाको छालाबाट बनाएको ढाल सिदि खो हो ।

९३. सिनुयुक

चिनियाँ जातिले बसोबास गरेको ठाउँ, चीन देश । लिम्बू भाषामा चीनलाई सिन् भनिन्छ र युक् शब्दको अर्थ अधीनमा रहेको वा भोगचलन गरेको हो भन्ने बुझिन्छ ।

९४. सिरिङ्मा

अनिष्टकारी मानिने कुदाप् समूहमा पर्ने देवीदेवतामध्येको एक । अनेक उत्पात र विग्रह गर्न सक्ने क्षमता भएको जङ्गली देवीदेवता (घरबाहिर पुजिने) अथवा वनको सिकारीदेवमध्येमा एक ।

९५. सिवा होःप्मा

झन्डै नाम्भुनयक (सिलौटी डाँडा) कै दक्षिणपूर्व फर्केको करालो परेको काख वा लोभ्रे डाँडाको उत्तरपूर्व कुना वा काखबाट मूल फुटी बगेको सानो खोला । निकै बँसी भएको यो खोला दक्षिण बग्दै बग्दै अन्ततः माक्सिङ्वा नामक पवित्रस्थलमा पुगेपछि निभुखोलामा मिसिन्छ । (हेर्नू निभु, माक्सिङ्वा पनि) ।

९६. सुगुत

सुत्केरी सिहैं । प्रसवकाल वा प्रसववेदनाको क्रममा मर्ने स्त्रीजातिको प्रेत ।

९७. सुम्जिरि सुम्हाःल्लुङ

शाब्दिक अर्थ तीनचम्के चुह्लो । फिदिमको गढी डाँडा (गाउँ) अवस्थित सुम्जिरि सुम्हेत्लुङ आम्बेपज काम्गेत्लुङमालाई पनि भनिन्छ । सुम्हाःल्लुङलाई सुम्हेत्लुङको पाठान्तर पनि मानिन्छ । तीनओटा राता ढुङ्गा गाढेकालाई हेर्दा तीनचम्के चुह्लोजस्तो देखिएकाले यस्तो पनि अर्थ दिइएको हुन सक्दछ । (हेर्नु : आम्बेपज काम्गेत्लुङमा सुम्हेत्लुङमा)

९८. सुयेःङ्घा

थेबा साम्माङलाई सुयेङ्घा पनि भनिन्छ । थेबा साम्माङलाई सम्बोधन गर्दा प्रयोग गरिने अनेक विशेषण वा पदावलीमध्ये एक हो । हालको लिम्बूवान अर्थात याक्थुङ लाजे भित्रिनअघि सावा येत्हाङ अर्थात् आजका लिम्बू (थाक्थुङ) का पुर्खा लामो कालसम्म हिमाल पारको तिब्बती पठार (मालभूमि) मा बसेको झल्को यस शब्दले दिन्छ ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

९९. सेबाङ्देन (साबाङ्देन)

पुबाङ्देन्को निकटवर्ती स्थलविशेष। सिकारका लागि प्रशस्त पशु पाइने स्थान। थेबा साम्माङले वन्यजन्तु, जनावरमा, जस्तैः मृग, थार, घोरल आदि जन्तुको सिकार गर्दै क्रीडा गर्ने ठाउँविशेष।

१००. सेरेःक सुरुङ्मा (सेगेःक सुरुङ्मा)

तमोर नदीको गढतीरको स्थानविशेष। यस स्थानमा उहिले आदौमा युमासाम्माङले तमोर नदीको वारिदेखि पारिसम्म तान फिँजाएर बुन्दथिन् भन्ने लोककथान सुन्न पाइन्छ। वागङ्मा देवता (गर्भको रक्षक) को अवस्थल। (हेर्नू आम्बेब्रुक्मा तथा वागङमा पनि)।

१०१. सोघा

प्रेतात्मा। अकालमृत्यु अर्थात् खोलाले बगाएर मर्ने तथा भीरपहरा अथवा रुखबाट लडिमर्ने मानिसहरूका प्रेत, सिहैं।

१०२. सोदु(धु)ङ कुमु (तेम्बे) – ब्रह्माण्ड, अन्तरिक्ष, स्पेस

१०३. सोदु(धु)ङ पोमु तेम्बे – उत्पत्तिको अवस्थल

१०४. सोसाम – आत्मा, सातो, हंस

१०५. हाङ्फा

भालुबाँस। भालुबाँसको पातको स्याउली हिम् साम्माङको पूजा गर्दा फेदाङ्माले चलाउँछन्। अन्य पूजाअनुष्ठान, अवसर तथा घरेलु प्रयोजनका लागि पनि भालुबाँसको प्रयोग गरिन्छ।

१०६. हिम साम्माङ

घरको रक्षक देवता, जसको कल्पना सेतैफुलेको बुढो मानिसका रूपमा गरिन्छ। श्रुतिपरम्परामा जीवित मुन्धुमअनुसार सैतै फुलेका बुढो मान्छेको रूपमा सदेह प्रकट भएर ईश्वरले लिम्बू जातिको घरघडेरीको रक्षा गर्दछन् हिम् साम्माङले। हिम् साम्माङका अनेक सहचर र अनुचर साथसाथैमा रहन्छन् भन्ने विश्वास गरिन्छ। लिम्बू जातिको कल्लेरे कन्दङ्वा कुलवंशमा प्रकट भएका हिम् साम्माङ देवताको पूजा तिनले सुँगुरको बेफा भोग दिएर गरेपछि नै यिनको पूजा गर्दा भोगदिने प्रचलन थालियो भनिन्छ।

१०७. हे . . . (अथवा ए . . . .)

थेबा साम्माङको पूजा गर्दा थालनीमा तीन पटक जोडले हे . . . भनेर आह्वान गर्ने गर्दछन् फेदाङ्माहरू। यो तिनको ध्यानाकर्षणका लागि हो भनिन्छ। फेरि उनी कान पनि उति सुन्दैन थिए पनि भनिन्छ। जे होस्, यो ईश्वरको कृपा प्राप्त गर्नका लागि निरन्तर अभ्यास वा साधना गरिनु पर्छ भनिएको नै हो।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

थेबा साम्माङको पूजामा मुन्धुम वा मन्त्र वाचन गर्दा गर्दा प्रत्येक वाक्यको थालनीमा हे (ए) . . . बाट थालनी गरेर वाक्यको अन्तमा फलाकिने वा भनिने पद उम् . . . उम् हो। धेरजसो छोटा छोटा वाक्यमा गाइने थेबा साम्माङको मुन्धुमको प्रत्येक वाक्यको सुरुमा ए र अन्त्यमा उम् . . उम् हुन्छ। कतिपय देवीदेवताका मुन्धुमभन्दा छोटा छोटा वाक्य हुन्छ थेबा साम्माङको मुन्धुममा। त्यसो त अन्य देवीदेवताका मुन्धुम पनि छोटा छोटा आकारका वाक्य हुन्छन्। तिनको वाचनमा पनि सुरुमा केही पद भन्ने गरिन्छ। तुलनाका लागि लिन सकिन्छ हिम्साम्माङको मुन्धुम गायन। हिम्साम्माङको गाउँदा मात्र नभएर आप्चारा पक्तानाको गाउँदा पनि छोटा छोटा वाक्यको सुरुमा एकाक्षरी वा द्वयाक्षरी पद उच्चारण गरिन्छ। (हेर्नु· आप्चारा पक्चाना, हिम् साम्माङ पनि)।

बलि दियने सुँगुरलाई बाहिर घरको बलैंसीमा किलोमा बाँधिन्छ। किलो पैयुँ (फुन्जिङ्बा) को हाँगाको गाडिन्छ। यस किलोलाई कतिका भनाइमा मुक्सिङ भनिन्छ। बलि दिइने सुँगुर पुच्छर नकाटेको र खसी नपारेको हुनुपर्छ। धेरैको भनाइमा तीन वर्षको डाङो सुँगुर (लामिबा) हुनपर्छ। कतिले भन्दछन् खसी पारेको बुच्चा भए पनि पुच्छर भने नकाटेको वा नकाटिएको हुनपर्छ। सुँगुरको जोडी (कुगाप) कुखुरको भाले चाहिन्छ। पकाको कोदोको जाँडको छोक्रा पनि चाहिन्छ भन्दछन्। प्रायसः पूजा गर्दा युमाको पहिले पूजा गरिन्छ। थेबा साम्माङको गर्दा पनि वा अन्य प्रयोजनको पूजा गर्दा पनि युमाको पनि गर्ने अवस्था परेमा, युमाकैपूजा पहिले गरिन्छ।

हातहतियार चाहिने सामान हुन्। धनुकाँड पनि राख्छन् भन्दछन्। तर थेबा साम्माङको मुन्धुम गाउने फेदाङ्माले ढाल, तरबार, च्याप्सा, भाला र बर्छाको मात्र धेरजसो बखान गरेको सुनिन्छ।

◆ ◆ ◆

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान

9 789937 781671